

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ BİLİM DALI**

**KONYA'DA TANZİMAT'IN UYGULANMASI
(1840-1843 TARİHLİ 76 NUMARALI KONYA ŞER'İYE SİCİLİNE GÖRE)**

**Hazırlayan
MUSTAFA ŞAHİN
044202032004**

Yüksek Lisans Tezi

**DANIŞMAN
Prof. Dr. MUHİTTİN TUŞ**

Konya 2013

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ BİLİM DALI**

**KONYA'DA TANZİMAT'IN UYGULANMASI
(1840-1843 TARİHLİ 76 NUMARALI KONYA ŞER'İYE SİCİLİNE GÖRE)**

**Hazırlayan
MUSTAFA ŞAHİN
044202032004**

Yüksek Lisans Tezi

**DANIŞMAN
Prof. Dr. MUHİTTİN TUŞ**

Konya 2013

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

	<p style="text-align: center;">T. C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>	
---	---	---

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	MUSTAFA ŞAHİN
	Numarası	044202032004
	Ana Bilim / Bilim Dalı	TARİH/YENİÇAĞ TARİHİ
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tezin Adı	Konya'da Tanzimat'ın Uygulanması (1840-1843 Tarihli 76 Numaralı Konya Şer'iyeye Siciline Göre)

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin İmzası
(İmza)

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

	<p style="text-align: center;">T. C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>	
---	---	---

Öğrencinin	Adı Soyadı	MUSTAFA ŞAHİN
	Numarası	044202032004
	Ana Bilim / Bilim Dalı	TARİH/YENİÇAĞ TARİHİ
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. MUHİTTİN TUŞ
	Tezin Adı	Konya'da Tanzimat'ın Uygulanması (1840-1843 Tarihli 76 Numaralı Konya Şer'iyeye Siciline Göre)

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan **Konya'da Tanzimat'ın Uygulanması (1840-1843 Tarihli 76 Numaralı Konya Şer'iyeye Siciline Göre)** başlıklı bu çalışma 21/05/2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Unvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Prof. Dr.	MUHİTTİN TUŞ	
Prof. Dr.	BAYRAM ÜREKLİ	
Doç. Dr.	İBRAHİM SOLAK	

ÖN SÖZ

Siciller, XV. asrın sonlarından başlayarak XX. asrın ilk çeyreğine kadar dört asırlık Osmanlı tarihini, başka bir ifadeyle onun sosyal, ekonomik ve askerî hayatını aydınlatırlar. Bundan dolayı da tarihimizin ana kaynakları arasındadır. Ayrıca hemen her vilayet merkezinde bulunabilir. Resmi belge oldukları için de bu mahkeme kayıtları, o bölgenin en güvenilir tarihi kaynakları arasında yer alır. Osmanlı tarihinde, vakanüvislerin eserlerinde taşra hakkında, şehir ve kazalara ait bilgilerin azlığı dikkate alınacak olursa, yerel tarihi en iyi aydınlatacak belgeler şüphesiz kadıların defterleridir. Hatta bir bölge için kadı sicilleri, İstanbul'daki arşivde bulunması gereken belgelerin önemli bir kısmı, bu defterlerde topluca, kullanıma hazır bir şekilde yer alırlar. Kadılar, hem İstanbul'dan bölgeye gönderilen belgelerin bir kopyasını hem de mahkemelerde görevlerini yaparken gerekli kayıtları defterler halinde tanzim ederler. Bu defterleri günümüzde, araştırmacılar, *kadı defterleri*, *kadı sicilleri*, *şeriye sicilleri*, *şeriye sicillatı*, *defatir-i şeriye* gibi çeşitli isimlerle tanımlamışlardır.

Bu konuda ilk çalışmalar, 1940'lı yıllarda, mahalli araştırmacılar tarafından önce bölgenin dergilerinde makaleler halinde yayımlanmıştır. Daha sonra Mustafa AKDAĞ, Musa ÇADIRCI, Özer ERGENÇ, Rıfat ÖZDEMİR, Yusuf OĞUZOĞLU gibi araştırmacılar bu çalışmaları biraz daha ileri götürerek sicillerdeki bilgileri yorumlayarak çeşitli kitaplar yayımlamışlardır. [Ancak bunlar modern tarzda, akademik nitelikte çalışmalar olmadığı için devamı gelmemiştir.] 1970'li yıllarda, sanki yeniden keşfedilmiş gibi yeni bir ilgi oluşmuş, ancak bu ilgi, hakkında araştırma yapmaktan öteye sicil nedir, burada ne gibi belgeler bulunur, bu belgelerin ne gibi önemi vardır ve bu mahiyette nerede, ne kadar sicil bulunmaktadır gibi hususlara dönük olmuştur. 1980'lerden sonra, yeni kurulan üniversitelerin sayısının da artmasına paralel olarak, yeni nesil tarihçiler, önce bunların transkripsiyonlarıyla başlamışlar, sonra da bu defterlerde yer alan bilgilerden yola çıkarak sosyal, askerî ve iktisadî değerlendirmeler yapmaya başlamışlardır.

Bu çalışmayla, 76 numaralı şeriye sicilinden yola çıkarak Konya'nın sosyal, iktisadî ve askerî tarihini aydınlatmayı amaçladık. Bu çalışma da bu konuda ilk örnek değildir. Nitekim son yıllarda Türkiye'de, Osmanlı Devleti'nin sosyal ve ekonomik yapısına yönelik benzer araştırmalar oldukça artmıştır. Bunun yanı sıra dünyada bireysel tarih anlayışından, sosyal ve yerel tarih anlayışına yönelik yoğun bir ilgi vardır. Şeriye sicilleri, sosyal, iktisadî ve askerî değerlendirmeler yapmanın yanında yerel tarihi aydınlatan birincil ve en önemli kaynaklardandır. Bunun için, bu alanda çalışmayı uygun gördük ve birçok örnekten de yararlandık.

Diğer taraftan, şeriye sicilleriyle ilgili transkripsiyon çalışması, belgelerin içeriğini yorumlamak suretiyle dönemin sosyal, ekonomik ve siyasî özelliklerinin ortaya çıkarılmasıyla anlam kazanır. Bu anlayışın idrakinde olarak biz de Türkiye Selçuklularına ve Karamanoğullarına başkentlik yapan Konya'nın, 1840–1843 yıllarında Osmanlı Devleti'ndeki yerini tespit etmek, sosyal gelişimini ortaya koymak özellikle Tanzimat'ın buradaki uygulamalarını meydana çıkarmak amacıyla şeriye sicillerini incelemek istedik.

Dönemin tarihi açısından yenilik getirmesini beklediğim tespitleri ortaya koymak açısından iyi bir fırsat olan bu tezde, Konya'nın 76 numaralı şeriye sicili incelendi. Bu çalışmada, giriş bölümünde önce siciller hakkında açıklamalar yapıldı. Sonra Konya'nın coğrafi konumu, XIX. yy. sonlarına kadar tarihi, son olarak ise fizikî yapısı ve nüfusu hakkında bilgi verildi. Birinci bölümün ilk üç konusunda şeriye mahkemeleri ve görevlileri hakkında bilgi verildi. Sonraki konularda şeriye sicillerinin tanımı, muhtevası, önemi ve sicillerin genel değerlendirmesi yapıldı. İkinci bölümde, 76 numaralı Konya şeriye sicili hakkında bilgi verildikten sonra, sicilin sosyal ve ekonomik açıdan yorumu yapıldı. Tanzimat Fermanı'nın Konya'daki uygulamalarına yönelik tespitlere de bu bölümde yer verildi. Üçüncü bölümde, 76 numaralı Konya şeriye sicilinin tamamının transkripsiyonu yapıldı.

Ekler bölümünde hazırlanan grafikler ve tablolarla istatistikî bilgilerin kolayca görülmesi sağlandı. Bu bölümde yer alan grafiklerde, 76 numaralı Konya şeriye sicilindeki belgelerin konuları, türleri, hüccetler ve ilamlar gösterildi. Sicilde geçen çeşitli isimler, sicilin sonundaki dizinde verilerek araştırmacıların kolayca bunları bulmasına imkân sağlanmıştır.

76 numaralı Konya şeriye sicili, birkaç kişi tarafından yazılmış görünmekle birlikte bazı yerler okunaklı değildir. Boş ve birbirine yapışık sayfalar bulunmaktadır. Transkripsiyonda, okunamayan yerler (.....) şeklinde, emin olunmayan kelimeler (?) konularak; bugünkü anlam ve karşılıkları ise [] köşeli parantez içinde yazılarak gösterildi.

Bu çalışma için, tahsil yaptırarak benim öğretmen olmama vesile olan rahmetli babama, onun kaybını hissettirmeden maddi ve manevi destek olan çok sevgili anneme, nişanlandığımızdan beri yirmi senedir benim öğrenciliğime sabırla katlanan kıymetli eşime şükran borçluyum. Ders aşamasında danışmanlığımı yapan, benim üzerimde emeği olan hocam, Doç. Dr. İbrahim SOLAK'a ve beni cesaretlendirerek mevcut tezin ortaya çıkmasında manevi katkısı olan, tez danışmanım çok kıymetli hocam, Prof. Dr. Muhittin TUŞ'a teşekkür ederim.

MUSTAFA ŞAHİN

1 Mayıs 2013-KONYA

	T. C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü		
Öğrencinin	Adı Soyadı	Mustafa ŞAHİN	Numarası: 044202032004
	Ana Bilim/Bilim Dalı	TARİH / Yeni Çağ Tarihi	
	Danışmanı	Prof. Dr. Muhittin TUŞ	
Tezin Adı	Konya’da Tanzimat’ın Uygulanması (1840-1843 Tarihli 76 Numaralı Konya Şer’iye Siciline Göre)		

ÖZET

Osmanlı tarihinin en önemli arşiv kaynaklarından bir tanesi de şeriye sicilleridir. Osmanlı Devleti’nde kadıların verdiği hükümlerle, devlet merkezinden gelen fermanlar, beratlar, buyrultular ve diğer belge çeşitlerinin yazıldığı defterlere şeriye sicili denir. Çalışmamızın konusu 76 numaralı Konya şeriye sicili, 1840–1843 yıllarına ait hukuka intikal etmiş mahkeme kayıtlarını ihtiva etmektedir. Sicil, 162 sayfa ve 210 kayıttan oluşmaktadır. Sicilin içinde mülk satışları, fermanlar, beratlar, vasi tayini, miras, vakıf, mülk ve alacak davaları gibi konular yer almaktadır. Bunların içinde nafaka, alım-satım, miras ve vasi tayini sicilin büyük bir kısmını oluşturmaktadır.

Bu çalışma ile asıl amacımız, eski çağlardan beri yerleşim merkezi olan Konya’nın, 1840–1843 yılları arası, sosyal, ekonomik ve idarî yapısının belirlenmesine katkı sağlayabilmektir. Bunun yanında, şeriye mahkemeleri ve görevlileri, şeriye sicillerinin tanımı ve önemi gibi konulara da değinilmiştir.

Şeriye sicilinde yer alan belgelerin transkripsiyonu, özeti ve değerlendirmesi de yapıldı. Burada üç yıl için düzenlenen defterin tümü ele alınmış ve içindeki kayıtlar çeşitli açılardan analiz edilmiştir. Bu belgelere dayanarak halkın dinî ve sosyal yapısı, ikili ilişkileri, ana, baba ve çocuk sayıları, gündelik yaşamı, ekonomik yapısı, merkezi idare ile taşra arasındaki ilişkileri içeren tahliller yapılmaya çalışıldı.

ANAHTAR KELİMELELER: Konya, Şeriye Sicili, Osmanlı, Mahkeme, Kadı

	T. C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü		
Student's	Name Surname	Mustafa ŞAHİN	ID: 044202032004
	Department/Field	TARİH / New Era History	
	Advisor	Prof. Dr. Muhittin TUŞ	
Research Title		Konya'da Tanzimat'ın Uygulanması (1840-1843 Tarihli 76 Numaralı Konya Şer'îye Siciline Göre)	

ABSTRACT

One of the most important archives resources of Ottoman history are the Şeriye Registers. In Ottoman Empire, the notebooks in which kadı's judgement and firmans that come from centre of the state, berats, commands and other judgements are written is called şer'îye register. The subject of our study consists of Konya Şeriye Register numbered 76 and registration of lawcourt that comes down by law in gregorian calendar 1840–1843. Register, consists of 162 pages and 210 judgements. This record includes the subjects such as sales of property, firmans, berats, guardian, foundation, property and owing suits. Among these subjects, subsistence, buying and selling, inheritance and guardian form take place in the major part of the register.

The main purpose of this study is to make contribution to the determination of the social, economical, administrative and structure of the town of Konya which has been a residential area since old ages between 1840–1843. Moreover, the şeriye courts and its officials, definitions and importance of şeriye registers have been included.

In this study, the documents in Konya şeriye register have been transcribed, summarized and evaluated. Based on these documents the religious, economical and social structure, relationships, daily life of people, family life, the numbers of the partners and the children have been analyzed by the help of diagrams. Here, all of the notebook that where prepared for three years being held as only one document and inside records has been analyzed with certain aspects. Analysis that consists of connection between administrative center and the provinces have also been carried out.

THE KEY WORDS: Konya, Şeriye Register, Ottaman, Court, Kadi

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	iii
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU.....	iv
ÖN SÖZ.....	v
ÖZET.....	vii
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR.....	xi
GİRİŞ.....	12

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI HUKUKU VE ŞERİYE MAHKEMELERİ.....	25
<i>I. ŞERİYE MAHKEMELERİ</i>	25
<i>II. TANZİMAT DÖNEMİ'NDEN SONRA ŞERİYE MAHKEMELERİ</i>	30
<i>III. ŞERİYE MAHKEMESİ GÖREVLİLERİ</i>	33
A. Birinci Kademe Görevliler.....	33
1. Kadı.....	33
2. Naib.....	38
B. İkinci Kademe Görevliler.....	39
1. Kassam.....	39
2. Şühudü'l-hâl.....	40
3. Kâtib, Mukayyid, Müsevvid ve Hademeler.....	40
4. Muhzır ve Çavuş.....	41
5. Mübaşir, Müşavir ve Kavas.....	42
<i>IV. ŞERİYE SİCİLLERİ</i>	42
<i>V. ŞERİYE SİCİLLERİNİN MUHTEVASI</i>	46
A. Hücetler.....	47
B. Vakfiyeler.....	49
C. İlamlar.....	50
D. Maruzlar.....	52
E. Arz-ı Haller, İstidalar.....	52
F. Müraseleler, Tezkereler ve Temessükler.....	53
G. Fermanlar.....	54
H. Beratlar.....	57
I. Buyrultular.....	59
J. Talimatname, Lâyiha, Emirname ve Mektup.....	59
<i>VI. ŞERİYE SİCİLLERİNİN TÜRK KÜLTÜRÜ AÇISINDAN ÖNEMİ</i>	61
A. Tarih Açısından Sicillerin Önemi.....	61
B. Hukuk Tarihimiz Açısından Önemi.....	61
1. Özel Hukuk Açısından.....	61
2. Kamu Hukuku Açısından.....	62
C. İktisat Tarihi Açısından Önemi.....	63
D. Askerî Açısından Önemi.....	63
<i>VII. ŞERİYE SİCİLLERİNİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	66

İKİNCİ BÖLÜM

76 NUMARALI KONYA ŞERİYE SİCİLİ.....	69
<i>I. 76 NUMARALI KONYA ŞERİYE SİCİLİ</i>	69
<i>II- SOSYAL HAYATA AİT BELGELER</i>	71
<i>III- EKONOMİK HAYATA AİT BELGELER</i>	82
SONUÇ.....	90

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

76 NUMARALI KONYA ŞERİYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU.....	91
---	----

EKLER

GRAFİKLER.....	300
----------------	-----

TABLO I : KONYA'DAKİ VAKIFLARIN ADLARI VE TÜRLERİ	305
TABLO II : KONYA'NIN MAHALLE İSİMLERİ.....	306
TABLO III : KONYA'NIN YÖRE İSİMLERİ.....	308
TABLO IV : KONYA'NIN KAZA VE NAHİYE İSİMLERİ.....	309
TABLO V : KONYA SANCAĞINA AİT YER İSİMLERİ.....	310
TABLO VI : DİĞER SANCAKLARA AİT YER İSİMLERİ	312
KAYNAKÇA.....	314
ÖZGEÇMİŞ.....	319
DİZİN.....	320

KISALTMALAR

AÜDTCFD	Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi
AÜSBFD	Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi
bk.	bakınız
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
cm.	santimetre
DİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
H	Hicri
Haz.	Hazırlayan
Hz.	Hazreti
İSAM	İslami Araştırmalar Merkezi
KOP	Konya Ovası Sulama Projesi
KŞS/76	Konya Şeriye Sicili 76 Numaralı Defter
m	Metre
M	Miladi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MÖ	Milattan önce
kg.	kilogram
km.	kilometre
OSAV	Osmanlı Araştırma Vakfı
S	Sayı
s.	Sayfa
Sav.	Sallallahü Aleyhi Vesellem
SÜSBE	Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
TDAV	Türk Dünyası Araştırma Vakfı
TDV	Türkiye Diyanet Vakfı
TDK	Türk Dil Kurumu
TTK	Türk Tarih Kurumu
TÜRDAV	Türkiye Kalkınma ve Dayanışma Vakfı Tarafından Kurulan Basım Yayım Ticaret ve Sanayi AŞ
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri
Yay.	Yayınları
yy.	yüzyıl

GİRİŞ

Kuruluşundan, 1922’de yıkılmasına kadar, kendini İslam’ın ilerlemesine ve savunmasına adan Osmanlı Devleti’nin, her aşamasında, dinin etkisini görmek mümkündür. Şüphesiz Tanzimat Dönemi’ndeki seküler düzenlemelere kadar adalet teşkilatında da İslam’ın kuralları geçerliydi.

İslam hukukunun ana kaynağı olan Kur’an-ı Kerim’in Bakara suresinin 282. ayeti, en uzun ayet olup alacak verecek işlerinin şahitlerle desteklenerek kayıt altına alınmasıyla ilgilidir. Osmanlı şeri mahkemeleri Hanefî fıkhı üzerine çözüm bulurdu. Mahkeme hizmetini yürüten kadılar, buldukları bölgenin belediye hizmetlerini, alım satımlarda noterlik işlerini de yürütürlerdi (Yusuf Halaçoğlu, 1998: 124). Kadıların işlerini yürütürken kaydettiği belgelere, daha çok şeriye sicilleri adı verilir.

Şeriye Sicilleri: Şeriye, sözlükte şeriata mensup, müteallik veya uygun olan, hükmi şeri; sicil (sicil) ise mahkemede sözleşme, anlaşma ve mukavelelerin kayıt olunduğu esaslı defter, resmi vesikaların kaydedildiği kütük anlamına gelir (Şemseddin Sami, 1989: 710, 774; Devellioğlu, 2011: 1110). Terim olarak kadıların verdikleri ilam, hüccet ve hükümlerle, görevleri gereği tuttıkları çeşitli kayıtları ihtiva eden defterlere denir. Bunlara, *şeriye sicilleri*, *kadı defterleri*, *mahkeme defterleri*, *zabt-ı vakâyi sicilleri*, *sicillat* (Mehmet Altan, 2007: 8) da denilmektedir. Şeriye sicillerinin tarihimizin vazgeçilmez kaynakları arasında yer aldığına şüphe yoktur. Sahip oldukları muhteva dolayısıyla tarihin çeşitli konularına ait ve uzunca bir dönem kapsayacak şekilde bilgi ile mücehhezdirler. Kadıların devlet merkezi ile yaptıkları resmi yazışmaları, halkın şikâyet ve dileklerini, mahalli idarelere ait hukukî düzenlemeler olarak yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden Osmanlı Devleti’nin siyasî, idarî ve sosyal tarihini hakkıyla ortaya koymak mümkün değildir.

Bu defterlerde, kadının verdiği kararların yanı sıra, merkezden gönderilen fermanlar, beratlar, tezkereler ve mektuplar bulunmaktadır. İçerik olarak çok değişik konuları ihtiva etmektedir. Üç kıtada, cihangir bir devlet kurmuş olan Osmanlı Devleti’ne ait bu belgeler, sadece Türk tarihi ve kültürü için değil ondan ayrılan diğer milletler için de büyük ehemmiyet arz eder.

Osmanlı sosyal tarihinin incelenmesi söz konusu olduğunda akla ilk gelen kaynak şüphesiz şeriye sicilleridir. Siciller ait oldukları yerin insanlarını ve onların aile yapılarını, evlilik geleneklerini, çocuk sayılarını, ekonomik durumlarını, Müslüman ve zimmî ailelerin sosyal yapılarını ortaya koymaktadır. Ayrıca askerî tarihimize ait ayrıntılı bilgileri, askerî

olayları, asker sayılarını, seferlerin güzergâhını, iaşelerinin tespitini dahi sicillerden öğrenmekteyiz.

Şeriye sicilleri buldukları bölgenin iktisadî hayatına dair konularda da birincil kaynaklardır. Osmanlı halkının geçim tarzı, ihracat ve ithalat konusu olan mallar, yörede yetişen tarım ürünleri, imal edilen sanayi ürünleri, mevcut zanaat ve meslek örgütleri, halktan toplanan vergi çeşitleri, devletin memurlarına ödediği tahsisatlar, ölçü birimleri ve para çeşitleri ile enflasyon durumu şeriye sicillerinden rahatlıkla öğrenilmektedir.

Osmanlı taşra teşkilatı ve idarî taksimatı yine sicillerden öğrenilmektedir. Eyalet, sancak, kaza, köy ve mahalle idarî birimleri ile bunların mülkî, adlî, malî, güvenlik, beledi yöneticileri olan beylerbeyi, sancak beyi, kadı ve naibleri defterlerde geçmektedir. Ayrıca günümüzde yabancısı olduğumuz voyvodalık, bölükbaşılık, subaşılık, bazarbaşılık, kethüdalık, müfettişlik gibi görevler kayıtlarda yer almaktadır.

Günümüze kalsın veya kalmayın sanat eserleri; tekke, zaviye ve vakıflar; Müslüman veya zimmî isimleri, aşiret ve cemaat isimleri ile bunların devlet katında gördüğü hizmetler yine sicillerde geçmektedir. Osmanlı, Müslüman tebaası, hacı, el-Hac, seyyid, es-Seyyid, beşe, gibi unvan ve lakaplar kullanmışlardır. Gayrimüslimlerde de Eci, Hoce, Hacı gibi unvanlar vardır (KŞS 76/161-3, 161-4).

Kadının tuttuğu defterde çeşit olarak çok değişik belgeler vardır. Bunlar arasında insanlar arasında anlaşmazlık sonucu verilen hüküm olan ilam; vatandaşların işlerinde noter kayıtları olan hüccet; merkezden gelen ferman, buyrultu ve berat gibi belgeler ile üst makamlardan gelen mektuplar, hatta fetvalar dahi mevcuttur.

Konu olarak siciller, ağırlıklı olarak malî konularda yoğunlaşmaktadır. Bunlar: mülk satışları; vergi, alacak ve miras anlaşmazlıkları; nafaka ve mehir talebi veya bunlardan feragat konularıdır. Bunun dışında, evlenme, boşanma, vasi tayini, köle ve cariye azadı gibi konular ile vakıflar için tutulan kayıtlar sosyal içerikli konulardır.

Maarif Vekâleti'nin 3 Kasım 1941 tarih ve 4018/2182 sayılı emrinden sonra, Türkiye'nin değişik bölgelerindeki siciller belli merkezlerde toplanmıştır (Ahmet Halaçoğlu, 1987: 42). Böylece, yurt çapındaki araştırmaların kolayca yapılma imkânı bulmuştur. 1992 yılına kadar Mevlana Müzesi'nde 349 adet şeriye sicili bulunmaktaydı. Bu siciller Ankara'daki Milli Kütüphane'ye aynı yıl aktarılmıştır. Selçuk Üniversitesi, nakilden önce bunların fotokopilerini çekerek Merkez Kütüphanesi'ne kazandırmıştır. Bu nüshalar şu anda Selçuk Üniversitesi Merkez Kütüphanesi tezler bölümünde yer almaktadır.

1941'den sonra Mevlana Müzesi'nde muhafaza altına alınmış olan sicillerin 152 adedi Konya'ya, 52'si Karaman'a, 35'i Isparta'ya, 32'si Burdur'a, 11'i Uluborlu'ya, 7'si Yalvaç'a,

18'i Beyşehir'e, 12'si Ilgın'a, 12'si Seydişehir'e, 11'i Bozkır'a ve 7'si Akşehir'e aittir. Günümüzde mevcut olan Konya şehir merkezine ait sicillerin en eskisi, Kanuni Sultan Süleyman dönemine rastlayan H. 970-1019 / M. 1562-1611 tarihli 1 numaralı sicildir. Konya şehir merkezine ait 152'inci sicil ise, 1916-1921 yıllarına ait olup Yusuf Küçükdağ tarafından yayımlanmıştır. Bunun dışında, Ilgın kazasına ait, 1928-1929 yıllarına rastlayan defter Konya vilâyetine dair son defterdir (Sak, 2004: 14).

KONYA'NIN COĞRAFİ KONUMU

Konya, 38 derece kuzey enlemi, 32 derece doğu boylamında yer almaktadır. İç Anadolu bölgesinin kuzey ve güneyinden uzanan sıradağlar, şehrin denizle bağlantısını kesmektedir. Bu durum bölgenin tam bir kapalı havza olmasına sebep olmuştur. Konya'nın içinde yer aldığı bölge, Türkiye'nin en az engebeli bozkıridir. Şehir, Toros Dağları, Karacadağ, Konya Bozdağları ve Takkeli Dağ (1400 m.) arasındaki çukurun kuzey yakasındadır. Bu dağlardan Karacadağ ve Takkeli Dağ volkaniktir. Özellikle Karacadağ'da lav serpintilerine rastlanmaktadır. Bölgenin düzlükleri oviden ziyade yayla karakteri taşır. Konya bir göl tabanlı olan oviden batı kenarındadır. Burası Konya Ovası denilen geniş bir düzlüğün de bitim noktasıdır. Konya'nın batısında bulunan Loras Dağı 2010 m, Erenler Dağı 2319 m'dir. Oviden en çukur yeri 975 m yükseklikte olan Aslım bataklığıdır. Buradan yavaşça yükselen arazi, Alâeddin Tepesi'nde 1080 metreye ulaşır. Bu suni toprak yığını, Hazreti İsa'dan 2000-2400 sene öncesi neolitik ve kalkolitik devirlerde yapılmıştır. Bazı kalkolitik eserlere rastlanmış olması daha tarihi devirler başlamadan iskân edildiğini kuvvetlendirir (Darkot, 1997: 842). Konya'nın istasyonu denizden, 1027 m yüksekte büyük kısmının denizden yüksekliği, 1020-1030 m kadardır. Konya'nın en önemli akarsuyu Başarakavak Beldesi'nden doğan, yağışsız yıllarda kuruyan Meram Çayı'dır. Meram bölgesinden akan diğer sular Çakılırmak (KŞS 76/38-2), Kürden Irmağı (KŞS 76/93-95), Yaka Irmağı, Tırılırmak'tır. Ara sıra küçük göl ve bataklıklara rastlanır ki bunlar kış ve ilkbahar yağışlarıyla artar, yazları da kururlar. Bunların tuz oranı yüksektir. Bu özelliğindedir ki yerleşme su kenarında değil uzakta yüksek tepelerde gerçekleşmiştir.

Kuzey yarı kürede ve orta iklim kuşağında bulunan Konya'nın iklim tipi bozkır iklimi olup, kışlar küresel ısınmadan dolayı beklenenden daha az yağışlı ve soğuk geçmeye başlamıştır. Tahıl, bu bölgenin tipik bitkisi. Çünkü bu bölgede, yağmur, en fazla ilkbaharda yağar, tahıl da en fazla bu mevsimde boy atar. Tahılın nemi sevmediği yazın, buralarda da yağış olmaz. KOP kapsamında yapılan Belbaşı Barajı ve sulama tünelleri faaliyete geçtiğinde

Konya Ovası yaz kuraklığının olumsuz etkisinden uzaklaşacak ve böylece Konya Ovası'nda diğer ürünlerin tarımı da yapılacaktır.

Şehrin ticari merkezi, bugün dahi aynı canlılığını muhafaza eden Alâeddin Tepesi, Şerafeddin Camii ve Kapı Camii üçgeninde kalan bölgedir. Sosyal ve kültürel müesseseler tepenin çevresinde yer almıştır. Konya şehrine benzer yerleşim merkezleri üç bölümden oluşur. Ticaret merkezi, oturma bölgesi ve en dıştaki bahçe bölgesidir. Bahçe bölgesi daimi iskân bölgesi olmadığından burada “bağ evleri” bulunurdu (Tuş, 2007: 23). Günümüzde ulaşım vasıtalarının çokluğundan ve doğalgazın yaygınlaşmasından hemen hemen bu alışkanlıktan vazgeçilmiştir. 1097'de Haçlıların övgüyle bahsettiği Meram (Baykara, 1985: 21), bahçelerin çokluğu ile ünlü olup şehrin meyve ve sebzeleri buradan temin edilirdi. Günümüzde, Saraçoğlu, Karaarslan, Yaylapınar, Alakova, Aybahçe, Harmancık gibi güneybatıdaki mahalleler bu ihtiyacı karşılamaktadır. Artık modern tarım usulleri ile seracılık da yapılmaktadır. Konya şeriyecilerindeki, satış kayıtlarında şehrin dış surununun bağ ve bahçe ile çevrildiği görülmektedir. Konya'nın bağ ve bahçeleri her dönem seyyahların dikkatini çekmiştir. XVI. yy. da Konya'yı gezen Arap seyyahı *Gazzî*, “Konya güzel bir şehirdir. Münbit ve mahsuldar ovaları vardır. Ağaçları çeşitli bahçeler... (ile) baştanbaşa yüce bir güzelliğe, görülmemiş bir bahara maliktir.” demektedir.

Tanzimat devrinde de Konya bu güzelliğini devam ettirmiştir. Arazi, tarla ve özellikle bağ satışları, Hocacihan, Alavardı (Alaparda), Yaka, Köyceğiz, Meram, Dere, Kovanağzı, Hatıp, Karaarslan, Kumköprü, Toruntay, Çakılırmak, Çayıryolu gibi Konya'nın dışındaki bölgelerde gerçekleşti (KŞS 76/3-1, 11-3, 15-1, 16-1, 17-1, 19-2, 38-2, 59, 66-2, 70-2, 72, 74-1). Yine şehre daha yakın olan Büyüksinan, Aksinle, Pirevi, Kanra gibi mahalle ve yerler adeta şehrin içindeki bağlık yerlerdir (KŞS 76/8-1, 18-1, 20-2, 49-1).

Konya halkının çoğu, yaz mevsimini sur dışındaki bağ ve bahçelerinde geçirirlerdi. Buradaki evler genelde tek odalı, örtme, ahır, samanlık ve pekmez yapılan yeri (çaraş damı) olan konutlardı. Çaraş damının olması, şehre göçün bağ bozumu ve pekmez yapımından sonra olduğunu gösterir. Bu şekilde Konyalıların, Meram'daki bağ evinde kalma süresi 8 ayı bulurdu. Bu taşınmanın nedeni hem yaz sıcağından kurtulmak hem de bağ ve bahçelerdeki sebze ve meyvelerin yetiştirilmesi içindi. Bu sebze ve meyveler yaş olarak tüketildiği gibi kurutulanlarının da ihtiyaç fazlası olanları satılarak gelir elde edilmiştir (Tuş, 2007: 191).

Hayvanları olan Konyalılar ise Aslım bataklığına, Kaba Kilise Köyü ve Divanlar yaylağına gidip kalırlar. Burası muhtemelen Takkeli Dağ'ın eteğinde, Sarayköy'e giden yol üzerinde oluyordu (Küçükdağ, 1989: 14). Büyükbaş hayvancılık Meram ve Karaarslan köyleri ile Toprakkale, Dolap ve Katırcioğlu Mahalleleri'nde yoğunlaşmıştır. Buralarda hergelelerden

alınan vergilerden (KŞS 76/93), Meram'da Hergelebaşı diye bir yerden (KŞS 76/59) ve *hergele* denen büyükbaş hayvan sürülerinden ve öküz çobanlarından bahsedilmektedir.

Konya, Anadolu'ya hemen her yönden gelen kervanların uğradığı bir konuma sahiptir. Şehir, İstanbul-Irak, İran-İzmir yollarının kavşak noktasında yer aldığından hac ve seferlerde askerî harekât için kullanılmaktaydı (Küçükdağ, 1989: 12-14). Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman, II. Selim ve IV. Murat seferlere giderken Konya'ya uğrayıp Mevlana Müzesi'ni ziyaret etmişlerdir (Baykara, 2002: 186).

XIX. YÜZYIL SONLARINA KADAR KONYA

Konya Ovası, MÖ II binli yıllarda, Hititler tarafından, Luvilerin oturduğu ülke anlamında *Lukkawania* olarak adlandırılmıştı (Bahar, 2012: 85). Kimler tarafından nasıl kurulduğu bilinmeyen ilk yerleşme yerinin suni bir yükselti olan Alâeddin Tepesi olduğu tahmin edilir. Konya adının Frig dilindeki *Kawania*'dan geldiği daha sonra İslam coğrafyacılarının *Kuniye* diye isimlendirdiği görülür. Batı kaynaklarında da benzer isimler verilmiştir.

Konya ve çevresinde eski taş devri kalıntıları henüz bulunmamıştır. Alâeddin Tepesi, Beyşehir Çukurkent Köyü ve Çumra-Çatalhöyük kazıları Konya ve çevresinde, Neolitik Devri'nin yaşandığını ortaya koymuştur. Buranın Hitit, Kargamış Beyliği, Frig ve Lidya egemenliğine girdiği sanılmaktadır. Çumra'nın Küçükköy sınırları içinde bulunan Çatalhöyük, ismini kurumuş akarsuyun yanlarında bulunan iki adet höyükten almıştır. 1956 yılında keşfedilmiş olup 1993'ten beri ikinci dönem kazıları yapılmakta olup şimdiye kadar 16 kültür katmanı tespit edilmiştir. Doğu höyükte, Neolitik Dönem'den, (MÖ 7400), Bizans dönemine kadar yerleşme izleri mevcuttur. Ancak Batı höyükte, Kalkolitik Dönem'e (MÖ 5600-MÖ 3000) ait kültürlerle birlikte daha geç kültürler de görülmektedir (Bahar, 2011: 301,302).

Çatalhöyük kazıları ilginç sonuçlar ortaya koymuştur. Karbon 14 metodu ile yapılan zamanlama sonucu, burada yerleşme 1100 sene kadar sürmüştür. Konya çevresinde bundan başka 200 adet Neolitik höyük yerleşmesi mevcuttur. Bu yerleşmeler toplu köyler şeklinde oldu. Burada yerleşmeyi kolaylaştıran nedenler arasında, delici ve kazıcı ev aletlerinin hammaddesi olan obsidiyen taşlarının (volkan camı) bol olması, toprağın tarıma elverişli ve suyun olması etkili olmuştur. Çatalhöyük uygarlığı, bazı ev tipleri, atölye tarzı üretim faaliyetleri açısından devrinin ileri teknolojisini temsil eder. Başlıca üretim, keramik sanatı, dokumacılık, ahşap ev aletleridir. Sanayi üretim faaliyetinin gereği olarak ticaret erbabı da

olması gerekir. Çünkü esnaf sınıfı için hammadde sağlanması ve mamülün pazarlanması zorunluluğu bunu gerektiriyordu (Doğanay, 1997: 236-238). Nitekim MÖ 8. binyılın ortalarında Aksaray Hasandağı çevresinden elde edilen obsidiyen aletlerin ticari yol vasıtasıyla bir kolu Çatalhöyük'ten, Bozkır ve Suğla Gölü üzerinden Beyşehir Gölü'ne; diğer kolu Çatalhöyük yöresinden Antalya'da mağaralar bölgesi olan Karain ve Beldibi'ne ulaşıyordu (Bahar, 2011: 302). Tarihçi İbrahim Hakkı KONYALI, Konya'dan itibaren Hatunsaray'a kadar yaptığı gezide, *yüğ* (*höyük*) lerle karşılaştığını Konya idarî teşkilatında mühim yeri olan Sahra Nahiyesi'nin kesif yüğlerle (*höyük*) dolu olduğunu belirtir (Konyalı, 1997: 271).

Konya, MÖ VI. yy. ortalarında Pers, İskender, Selefkiler, Bergama Krallığı hâkimiyetlerinden sonra, Roma ve Bizans egemenliğine girdi. Emevilerden Mervan b. Muhammed 723-724'te Konya'yı fethetti. Abbasi seferleri kalıcı başarı sağlamadı.

Türkler, Konya önlerinde ilk defa Selçuklu kumandanı Afşin ile 1069'da göründüler. Fakat fetih 1073'te gerçekleşti. Selçuklu egemenliğine geçtikten sonra Konya Kalesi'ne elli kadar Türk ailesi yerleştirildi (Baykara 2002: 183). Böylece Alâeddin Tepesi'nin kuzeyinde Türklerden oluşan bir mahalle tesis edilmiştir. Konya'ya en çok yerleşenler önce, Oğuzların Kınık boyu, ardından Bayat, Salur ve Afşar boylarıdır (Üçer, 1945: 10-12). İç Kale'den çıkartılan bir kısım Rumlar Sille'ye göçmüş, geri kalanları tepenin güneyinde kendilerine ait bugünkü kilisenin bulunduğu mahallede oturmuşlardır. (Küçükdağ-Arabacı, 1994: 236). Selçuklular İznik'i 19 Haziran 1097'de Bizans'a teslim edince, hükümdar ailesi Konya'yı başşehir seçti. 1101 yılı II. Haçlı seferlerinde Fransız ordusuna karşı şehir müdafaa edildi. Sultan Mesut ve II. Kılıçarslan dönemlerinde kalabalık bir şehir haline geldi. III. Haçlı seferine katılan Alman İmparatoru Barbarossa, 17 Mayıs 1190'da Selçuklu kuvvetlerini yenince şehre girdi. Şehirde yağma ve tahribatta bulundu. Bu durumu anlatan kaynak Konya'nın, Almanya'nın Köln şehri gibi büyük ve zengin bir yer olduğunu belirtir. XIII. yy. başlarında Konya ve Selçuklular, I. Alâeddin Keykubad devrinde en parlak dönemlerini yaşadı (Baykara, 2002: 183). Konya'nın hızla büyümesi ve doğuda Moğol tehlikesinin belirmesi savunma düzeninin yenilenmesini gerektirdi. Bir çeşit varlık vergisi uygulaması koyan Sultan Alâeddin Keykubad daha saltanatının ikinci yılında başta devlet merkezi olmak üzere, özellikle sınır boyunun kalelerle kuvvetlendirilmesine önem verdi (Konyalı, 1997: 133).

Şehrin merkezinde, Alâeddin Tepesi'nde kale yer almaktaydı. Burada şehrin surları olup Selçuklular tarafından 1221'de, Sultan Alâeddin Keykubad tarafından, 4 km. uzunluğunda yeni surlar, burçlar ve şimdiki Zindankale kalıntılarının olduğu yere *ahmedek*

adlı iç kale yaptırıldı. Bu imar hareketleri XIX. yy. ortalarına kadar etkili oldu (Baykara, 2002: 183). Böylece Bizans'tan alındığında 3-4 bin nüfusu olan Konya, 1097'de başkent olduktan sonra hızla büyümüş, Anadolu'da İstanbul'dan sonra en büyük, İslam dünyasında da hatırı sayılır büyüklükte bir kültür şehri haline gelmiştir (Muşmal, 2002: 71). XIII. yy. ortaları şehrin en kalabalık ve canlı dönemi olup %10'unu gayrimüslimlerin oluşturduğu yaklaşık 60.000 nüfusunun olduğu tahmin edilir.

1243 Köseadağ Savaşı yenilgisi ve ardından 1255 Sultanhanı Savaşı sonrasında, Selçuklu sultanlarının, Moğol İlhanlılara tabi olmasından, ilk zamanlarda halk etkilenmedi (Baykara, 1998: 15). Fakat Selçukluların yerini almak isteyen Karamanoğulları, şehre saldırmaya başladı. Konya halkı *iğdişbaşı* önderliğinde direndi. Zamanla *ahi* liderleri ön plana çıktı. Karamanoğulları, Cimri vakası sırasında 1277'de bir süre Konya'yı ele geçirdiyse de asıl hâkimiyet XIV. yy. başlarında sağlandı. 1367 yılında Eretnalılardan şehri alan Alâeddin Bey ile Karamanlılar, şehre tamamen hâkim oldu. Bundan sonra şehre ve bölgeye hâkim olma mücadelesi Osmanlılarla yürütüldü.

Şehrin Osmanlılarca ilk fethi, 1397'de Yıldırım I. Bayezid zamanında yapıldı. I. Bayezid oğlunu Konya'da yönetici olarak bıraktı. 1402 felaketinden sonra Karamanoğulları bölgede yeniden kuruldu. 1468'de Fatih Sultan Mehmed önce Konya'yı koruyan *Gevele Kalesi'ni* sonra şehri ele geçirdi. Gevele Kalesi'ni yıktırdı. Ahmedek güçlendirildi. Konya, Osmanlı idaresi altında Beylerbeyilik merkezi haline getirildi. Ayrıca, şehzade şehri yapılmak suretiyle Konya'ya önem verildiği vurgulanmıştır. Bizzat Fatih'in oğulları Mustafa ve Cem, II. Bayezid'in oğulları Abdullah ve Şehinşah ile Şehinşah'ın vefatı ile oğlu Mehmed, Kanuni Sultan Süleyman'ın oğulları Bayezid ve Selim Konya sancakbeyliği yapmışlardır. XVIII. yy. a kadar şehir sakin bir hayat yaşadı. 1720'den sonra başlayan Gaffarzade ve Mühürzade adlı iki âyan ailesi arasındaki çekişme, Konya'yı oldukça etkiledi (Baykara, 2002: 185).

Osmanlı-Mısır mücadeleleri sırasında "Konya Meydan Muharebesi" yapılmıştır. 21 Aralık 1832'de yapılan mücadelede Osmanlı ordu komutanı Sadrazam Reşit Mehmet Paşa esir düşünce (Kutluoğlu, 2002: 63), Mısır hidivi Mehmet Ali'nin oğlu İbrahim, Konya'ya girmiştir. Kütahya Antlaşması'nın ardından Mısır ordusu şehri terk etmiştir (Önder, 1971: 42).

XIX. yy. ın başlarında Osmanlı Devleti değişim çabaları içerisindeydi. Devlet yönetiminde önce III. Selim, sonra II. Mahmud bulunmuştur. Onların başlattıkları iyileştirme çabaları hicri ve malî yılın birleştirildiği sıvış yılı olan (Akgür, 2010: 487), 1256 yılı Hicri Muharrem'den (KŞS 76/130) ve 1256 Rumi Mart'tan (KŞS 76/106) itibaren uygulanmaya başlayan *Tanzimat* denen bazı tahribatları içinde barındıran gelişmeyi hazırlamıştır. Tanzimat

bazı yerlerde uygulanmamaktaydı (KŞS 76/153-1, 153-2). Tanzimat'tan önce Konya, paşa sancağı olup kendinden başka altı sancağı vardı. Bunlar, Aksaray, Akşehir, Beyşehir, Kayseri, Kırşehir ve Niğde idi (Tuş 2007: 28; Konyalı 1997: 114; Öztuna, 1994 b: 195). Konya beylerbeyi vezir payesindedir.

Tanzimat'ın ilk yıllarında Osmanlı şehirleri her bakımdan ileridedir. Fakat Avrupa'daki sanayileşme bu durumu yavaşlatacaktır. Avrupa ve ABD'deki zenginlikle ortaya çıkan büyük şehirler, Osmanlı şehirlerini gölgede bırakacaktır (Öztuna, 1994 b: 195, 198).

1836'da Osmanlı idarî teşkilatında düzenleme yapılırken *müşirliklerin* kurulması kararlaştırıldı. Artık bölge, Karaman Eyaleti yerine *Konya Eyaleti* adını almaya başladı. Eyaletler *müşirlerce* yönetilmeye başlandı (KŞS 76/109, 147). Konya, Aksaray, Akşehir, Beyşehir, İçel ve Niğde'den oluşan Eyalet-i Konya müşirliğine, Karaman valisi Hacı Ali Paşa atanmıştır. Bu arada Teke ve Hamid sancakları feriklik olarak Konya'ya bağlandı (Tuş 2007: 28-30). Konya'nın kuzeydeki hududu Bolvadin'e dayanıyordu (KŞS 76/155-1). Kısa süre içinde eyalete bağlı sancakların sayısının değiştiğini birbirini takip eden belgelerden görmekteyiz. 18 Aralık 1841 tarihinde Konya Eyaleti Müşirliğine getirilen Mehmet Vecihi Paşa'nın atama beratında "Tanzimatı Hayriyye icrâ olunan elviye ve kazâlar, münâsebet-i mevki'iyyelerine göre bu def'a takım takım toplandırdığı misillü bâlâda muharrer Akşehir ve Aksaray ve Beğşehir ve Teke ve Hamid ve Niğde ve İçil ve Alâiye Sancakları dahî birleştirilerek eyâlet-i Konya Müşirliği unvanıyla..." bölgedeki sancakların birleştirilip Alaiye sancağının da Konya'ya bağlandığı görülür (KŞS 76/109, 147). 1842 tarihli vakıfların güzel idare edilmesi hakkındaki fermanda Kırşehir'in de Konya'ya bağlı sancak olduğu anlaşılmaktadır. Burada dikkat çeken Larenden'in (Karaman şehrinin) sancak birimi olarak listede yer almadığıdır (KŞS 76/85).

1840 yılında Konya müşiri el-Hac Ali Paşa'dır (KŞS 76/142). Adına hitaben yazılan son belge 28 Ağustos 1840 tarihine ait olan Ali Paşa'nın, kısa süre sonra Şam'a atanmasıyla Konya müşirliği münhal oldu. Bunun üzerine Konya'da bir müddetten beri hizmet eden Eyüp Paşa'ya, 6 Eylül 1840'ta umuru zabtiye memurluğu yani emniyet müdürlüğü görevi verildi. Konya'nın münhal olan valiliğini ferik rütbesiyle Eyüp Paşa yürütmüştür (KŞS 76/147). 1841 Ocak-Mayıs aylarına rastlayan fermanların müşirlik makamı yerine, ferik rütbesiyle Eyüp Paşa'ya hitaben yazılması bir müddet onun, Konya'daki en büyük yönetici olduğunu gösterir (KŞS 76/129, 130, 153-2). Daha sonra 12 Mayıs 1841'de eski Bosna Valisi Mehmet Vecihi Paşa atandı (KŞS 76/109). Fakat onun gelmesi uzayınca buyrultu yazarak Eyüp Paşa'yı kaymakam atadı (KŞS 76/114-1). Daha sonraki dönemlerde, Konya Müşirliğini, İbrahim Paşa (KŞS 76/104-1 ve 104-2, 53-1), Ömer Paşa (KŞS 76/53-1), Aşkar Ali Paşa (KŞS 76/53-1),

Mahmud Paşa (KŞS 76/53-1) ve Hamdi Paşa (KŞS 76/53-1), yapmıştır. Kısa sürede sekiz kişinin adının geçmesi kadılar gibi müşirlerin de görev sürelerinin kısa olduğunu gösterir. Belgelerde adı çok sık geçen İbrahim Paşa'nın iki yıldan az çalışmış olduğu anlaşılmaktadır. Müşirler görev yerine gelirken ve görev yerinden ayrılırken top atışı ile merasim yapılmaktadır (KŞS 76/53-1). Müşirler, cinayet iddiası gibi önemli davalara katılmakta, gerekirse kendisi ve meclis azalarının huzurunda veya kethüdasının odasında mahkemeyi icra ettirmektedir (KŞS 76/51-3, 62-1, 66-2, 80-2). Bazen valiler daha önce çalıştığı ekibini veya başarılı olduğunu düşündüğü bürokratları yeni görev yerine tayin ettirirdi (KŞS 76/143, 144, 145, 151).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde müşirler kadar defterdarların da adı çok sık geçmektedir. Nisan-Mayıs 1841 tarihinde Konya'nın birçok yöneticisi değiştirilmiştir. Müşir, defterdar, kadı naibi, karantina müdürü değişmiştir (KŞS 76/109, 112, 113-1, 110,). 12 Mayıs 1841 tarihinde Mehmed Vecihi Paşa'nın atama beratında Hüseyin Hüsnü'nün de Konya Defterdarı olarak atandığı belirtilmektedir. Bu durum valilerin ekibiyle birlikte tayin olduğu görüşlerini kuvvetlendirmektedir (KŞS 76/109). Müşir Mehmed Vecihi Paşa Konya'ya gelene kadar buyrultu ile emniyet müdürü Eyüp Paşa kaymakam tayin edildi (KŞS 76/114-1). Defterdar Hüseyin Hüsnü'nün 25 Nisan 1841 tarihli atama beratında da Mehmed Vecihi Paşa'dan bahsedilmektedir (KŞS 76/112). Defterdar Hüseyin Hüsnü'nün adının geçtiği diğer belgeler şunlardır: (KŞS 76/104-1, 105, 109, 110). 19 Aralık 1841 tarihli (KŞS 76/104-1) belgede Müşir İbrahim Paşa ile Hüseyin Hüsnü'nün adı geçer. Nitekim kısa bir süre sonra Hüseyin Hüsnü Efendi yerini yeni valinin gelmesiyle Mehmet Nuri'ye bırakmıştır. Hüseyin Hüsnü'nün görevi tıpkı Mehmed Vecihi Paşa'nın görev süresi gibi kısa sürmüştür. Hüsnü en fazla 11 ay çalışmış olmalıdır.

Konya Defterdarı olan Mehmed Nuri'nin atama beratı olmadığından göreve başlama tarihini bilemiyoruz. Onunla ilgili ilk belge 12 Mart 1842'ye aittir (KŞS 76/47-1). Bu belge, ağırlığı düşük paranın insanlar arasında kullanılmaması hakkındadır. Ondan bahseden başka belgeler de vardır. Bu belgeler Şehzade Abdülhamid'in doğumunun ilanı ve bunun kutlanması, camilerde dua edilmesi hakkındadır (KŞS 76/57). Diğerleri bütün vakıfların güzel idaresi hakkındadır (KŞS 76/85). Sonuncusu ise bir özür olmadıkça vakit namazlarının cemaatle kılınmasının teşvik edilmesi, namazların salâvat, tahlil, tesbih ve dua ile tamamlaması ve çocukların mektebe verilmesi, dünya ve ahiret için onların tenbih, tekid (üsteleme), ikaz ve tehdit edilmesi istenmiştir (KŞS 76/85). Malî olmayan bir konuda müşirin adının geçtiği belgelerde defterdarların da adı geçmiştir. Bu durum bürokrat ekibinin beraber göreve başlayıp birlikte görevden ayrıldıkları fikrini güçlendirmiştir.

Konya'nın bu dönemki idarî taksimatı hakkında da bazı bilgilere ulaşmaktayız. Kazaların sayısında sehven yazımlar vardır. Genel olarak mevcut kazaların önemli bir kısmı belgelerde belirtilmiştir. Bir belgede Turgut hem kaza hem köy olarak isimlendirilmiştir (KŞS 76/77). Yine pek çok yerde İnsuyu kaza olarak zikredilirken köy olarak geçen belge de vardır (KŞS 76/77). Kâtiplerin bazı yer isimlerini zikrederken dikkat etmedikleri anlaşılır. Nitekim bir yerde Konya ve Divle için kasaba yazılmıştır (KŞS 76/63-2, 30-1). Konya'ya bu dönemde İnsuyu (KŞS 76/40-2), Ilgın (KŞS 76/28-1), Hadim (KŞS 76/61-2), Aladağ (KŞS 76/16-3), Belviran (KŞS 76/10-2), Divle (KŞS 76/29-1, 30-1, 41), Esbkeşan (KŞS 76/41, 51-2), Turgut (KŞS 76/51-2) kazalarından dava gelirken bazı kayıtlarda diğer kazaların adları geçmektedir. Saideli (KŞS 76/63-1, 96, 106), Karapınar (KŞS 76/137), Eskil (KŞS 76/67-2), Seydişehir(KŞS 76/103), Kır-ili (KŞS 76/1-1) Ereğli (KŞS 76/53, 96, 102-1, 136, 159-1), Larende (KŞS 76/35-1) ve Kırışözü (KŞS 76/77). Şu halde Konya kazalarından 16'sının adı defterde geçmektedir. 1848 tarihli salnamede Konya kazalarının sayısı 23'e kadar çıkmıştır (Tuş 2007: 33). Bu yıllarda Pirluganda Hadim'e bağlı bir köy (KŞS 76/2-5), Ermenek kaza olarak İç-il sancağına bağlıdır (KŞS 76/37-1).

Konya'nın XIX. yy. ortalarına doğru üç nahiyesi vardır. Su Dirhemi en meşhurdur. Hem 210 adet belgede tam 10 kez adı geçmektedir (KŞS 76/9-3, 12-3, 15-2, 17-2, 25-1, vd.) hem de gayrimüslimlerin en çok yaşadığı yer buradaki Sille köyüdür. Tam karşı istikametteki Sahra (KŞS 76/36-3, 82-2) tamamen ovaya kurulmuş geniş bir alanı ifade eder. Burada tarım yapılan köyler bulunur. Hatunsaray tarihi geçmişi olan bir yerdir. Buradaki Gilisira (Kilisira) köyünden iki adet belge gelmiştir (KŞS 76/17-3, 28-2). Bu üç nahiyeye Konya'yı tamamen kuşatmaktadır. Nahiyelerin dışındaki dairede Esbkeşan, Saidili, Belviran gibi kazalar ikinci daireyi oluşturur.

Konya, I. Dünya Savaşı'nda cephelere uzak olmakla birlikte bu uzun savaşın zararlarından etkilendi. Nisan 1919'da Konya'ya gelen İtalyan birliği, 11-12 Mart 1920'de geri çekildi. 1922'de Konya, Büyük Taarruz için yapılan hazırlıklarda önemli bir rol oynadı (Baykara, 2002: 185).

KONYA'NIN FİZİKİ YAPISI VE NÜFUSU

Konya'nın bugünkü şeklinin belirlenmesi Selçuklu dönemine rastlar. Selçukluların burayı başşehir yapmasıyla, gelişme hızlandı. Daha bu dönemlerde şehir surlarının doğu ve güney yönlerinde yeni yerleşme yerleri ortaya çıkmıştı. Şehirde çarşı ile ikamet yerleri birbirinden ayrıydı. XIII. yy. da Konya 60.000 nüfuslu büyük bir anakent durumunda iken

tahminen, 40-50 arasında mahallesi vardı. XIV. ve XV. yy. daki çekişmeler nüfusun gerilemesine, şehrin parlaklığını yitirmesine neden oldu. 1518'de 91, 1584'de 120 mahalleye ulaştı. En kalabalık mahalle Türbe-i Celâliyye, olup seksen dört nefere sahip idi. Diğer mahalleler, ise otuz neferin altında nüfusa sahiptir. Bu durum mahalle kavramının günümüzdekinden farklı olduğunu ortaya koyar. Birkaç sokaklık bölümler mahalle sayılmıştır.

XVI. yy. da Konya'nın gelişip nüfusunun artmasında Mevlana Vakfı başta olmak üzere birçok vakıf kısmen de olsa rol oynamıştır. 1596'da Mevlana Vakıflarından geçimlerini sağlayanların sayısı 200 aileyi geçmişti. Türbe-i Celâliyye adıyla anılan mahallenin şehrin en kalabalık yeri olması bununla ilgilidir. Bu vakıftan geçimini sağlayanlar şehir halkının neredeyse %5'ini oluşturuyordu.

Tanzimat'la başlayan dönemde Konya olumsuzlukları daha geç duymuştur. Bunda şehrin gelir kaynaklarının önemli ölçüde vakıflara dayanmasının rolü büyüktür. Evkaf-ı Hümâyun Nezareti'nin kurulmasının sonuçları Konya'yı olumlu ve olumsuz etkilemiştir. Şehir içindeki vakıf ev ve işyerlerinin sahihsizliği nedeniyle, buralarda insan kalmamış, şehir surların dışında doğu, kuzeydoğu ve güneydoğu yönünde gelişmiştir. Buralar özellikle tarım ve hayvancılık yapmaya elverişliydi. Beyhekim mahallesi sakinleri ise bağıcılıkla uğraşmaktaydı (Baykara, 2002: 185-186).

Konya'nın nüfusuna ait ilk kayıtlar XVI. yy. a aittir. 1520'lerde Konya'nın nüfusu 6200, 1575'de 15.000, 1584'de 18.400'dür. XVII. yy. ikinci yarısında 17.500 dolayında, XVIII. yy. ortalarına doğru 23.000 civarına ulaşmıştır (Baykara, 2002: 185). 1831 Osmanlı nüfus sayımına göre, Konya, Akşehir ve Beyşehir'in toplam erkek nüfusu 96.380 idi. Bunun yarısından çoğu Konya merkezdedir (Özger 2007: 12). J.J. Hellert, Hammer'in 18. cildine zeyl olarak hazırladığı *Atlas de l'Empire Otoman* 'da, 1840'ta Konya'nın nüfusunu 30 bin tahmin ederken Öztuna itimada değer diğer kaynaklardan düzelterek bunu 141 bin olarak kaydeder (Öztuna, 1994 b: 199). 1841 yılında Konya şehrinde, 5471 Müslüman, 68 Rum, 136 Ermeni hanesi var idi. 1847'de ise, 5692 Müslüman, 66 Rum, 133 Ermeni hanesi bulunuyordu. 1873 yılında Konya, 7440 hane olup, 1857 erkek nüfus vardı (Said Öztürk, 2003: 95).

1839 yılında Konya'yı gezen Ainsworth, Konya'nın Ankara, Kastamonu ve Kayseri'ye göre harap bir vaziyette olduğunu belirtir. Heinrich Kiepert, XIX. yy. ın ortalarında, şehrin nüfusunun 30-40 bin arasında büyük şehirlerden biri olduğunu yazar. 1834'de, 6800 hane de yaklaşık 34.000 nüfus olduğu belirtilmektedir. Yüzyılın ortalarına ait farklı nüfus tahminleri yapılsa da Vital Cuinet'in verdiği 44.000 rakamı genel olarak kabul edilmektedir (Baykara, 2002: 185-187).

Konya'da az sayıda olsa da gayrimüslimlerin yaşadığı XVI. yy. kayıtlarında görülmektedir. Bunlar sadece, *Gebran* adlı bir mahallede bugünkü kilise binasının olduğu yerde yaşamaktaydılar. Bu yüzyılda Konya'da, elli iki nefer Hristiyan, beş Yahudi nefer yaşamaktadır (Baykara, 2002: 185-186). Tanzimat'tan sonra yapılan tahrirlerde, Çifte Nerdüban Mahallesi'nde Ermeni, Gazi Alemşah Mahallesi'nde ise Rumların yaşadığı iki zimmî mahallesi bilinmektedir (Tuş, 2007: 137). Konya mahkemesine gelen davalardan bu iki mahallenin dışında Kale-i Cerb Mahallesi'nde de gayrimüslimlerin yaşadığı ve şeri mahkemedен vasi tayini çıkardığı, kendi aralarındaki miras anlaşmazlıklarını çözmeye çalıştıkları görülmektedir. Gayrimüslimler hakkında farklı künyeler ve işaret zamirleri kullanılmıştır. Vefat edenler gayrimüslimler hakkında *halik oldu* ifadesi; onlara ait künyelerde oğlu anlamına gelen *ibni* yerine *veledi* ve kızı anlamındaki *binti* yerine *veledeti* ifadeleri dikkat çeker (KŞS 76/34-2, 38-1, 39-2, 65). Bunun nedeni Müslümanlarla gayrimüslimleri hukuken ayırmak din farkını bariz şekilde ortaya koymaktır. Müslümanlar için de yaralanan askerlere *veledi* ifadesi kullanılmıştır (161-1, 102-1, 1-4). Bunun dışında sadece bir belgede Müslüman için *ibni* tabiri yerine *veledi* ifadesi kullanıldı (KŞS 76/38-2).

Konya Mahkemesi'ne en çok davanın geldiği yer olan Sille'de yoğun bir Rum nüfusun olduğu 12 adet belgede ismi geçenlerin tamamına yakınının gayrimüslim olmasından anlamaktayız (KŞS 76/9-3, 12-3, 15-2, vd.). Sille'den gelen şikâyet ve hüccetlerden sadece birkaçı Müslümanlara aittir. Gayrimüslimlere ait diğer kayıtlar ticaret yapanlara ve Bereketli Maden-i Hümâyûn adıyla anılan Niğde-Çamardı kazasından gelmiştir (KŞS 76/25-1, 51-3, 58, 161-3).

Konya'daki ecnebi nüfus hakkında bilgi veren Hamilton, Sille'deki Rumların anadillerinin Türkçe olup Türkçe ibadet ettiklerini belirtir. P. Lucas, Konya'daki Ermenilerin Rumlardan daha az olduğunu belirtir. Vital Cuinet, 1890'a doğru şehrin nüfusunu, 39.300 Türk; 3000 Ermeni; 1500 Rum olmak üzere 44.000 olarak tahmin eder (Darkot, 1997: 850). Şehirdeki gayrimüslimlerle Müslümanlar arasında, dostluk bağlarının kuvvetli olduğunu gösteren birtakım yazılar mevcuttur. Cumhuriyet Dönemi'nde, Konya'dan Kayseri'ye sürülen fırıncı Ermeni Hayık usta ile Konya çocuklarının ve esnaf arkadaşlarının dostluk hikâyesi dokunaklı bir şekilde sonuçlanmıştır (Efe, 1996, Ekmekçi).

Konya'da Arap menşeli bir grup insanın bulunduğu tahmin edilmektedir. Araplar Mahallesi, Arap lakaplı kişilerin kayıtlarda bulunması Arap Müslümanların şehirde ikamet ettiği kanaatini oluşturmaktadır. Bunların hem ticaret yaptıkları hem de hacılara rehberlik yaptıkları görülmüştür (Tuş, 2007: 133).

Önemli kavşak noktasında yer alan Konya'ya 28 Temmuz 1896'da ulaşan demiryolunun, hem nüfusun hem de ticari faaliyetin artmasında önemli rolü olmuştur. Bunun etkisiyle makineli ziraata geçilmesi erken bir tarihte gerçekleşmiştir. Şehir demiryoluna doğru gelişirken istasyonla şehir arasında bir atlı tramvay hattı yapılarak işletmeye açılmıştır. Demiryolu şehre ticari canlılık getirmekle birlikte, hububat üretimi artmış, mahsul değer kazanmıştır. Yeni hayat şartlarının etkisiyle, şehre ithal mallar gelmiştir. XX. yy. başında Konya, İç Anadolu'nun en büyük şehri ve faal ticaret merkezi durumundaydı (Baykara, 2002: 185-187). Özellikle Hristiyan Marunîler şehre yatırım yaparak canlılığa katkıda bulunmuşlardır (Odabaşı, 1999: 4). Bu Marunîlerden Yusuf Şar, Konya'ya ilk modern binaları yapan kişi olarak bilinir (Odabaşı, Tarihsiz: 32).

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI HUKUKU VE ŞERİYE MAHKEMELERİ

I. ŞERİYE MAHKEMELERİ

Osmanlı Devleti'nde, İslam Fıkhı'na göre hüküm veren hukuk ve ceza davalarına bakan mahkemelere “şeriye mahkemeleri” denirdi. Şeri hukuk adı verilen bu sistem, hemen hemen her alanda uygulanmıştır. Bununla birlikte, köklü Türk devlet geleneğinin idare ve teşkilat sahası ve kamu müesseseleri sahasında şeri kurallara ters düşmemek üzere örfi hukuk sistemi oluşmuştur. Bu bakımdan şeri ve örfi hukuku bir arada ahenkli bir biçimde uygulama konusunda Osmanlılar, diğer İslam devletlerinden daha başarılıdır. Böylece yöneticilerin halka karşı keyfi uygulamalarının önüne geçilmiştir. Gayrimüslimler ve mirasçısı olmadığı için hazineye intikal eden tereke davaları hariç Osmanlı şeri mahkemelerinin görev ve yetki alanına girmeyen hukukî ihtilaf neredeyse yoktur. Diğer İslam devletlerinde görülen, mezalim mahkemelerinin işini bir miktar, bu şeri mahkemeler de yapmaktadır (Aydın, 2003: 342). Bu mahkemeler kadıların ve mevalilerin buldukları kaza ve şehirlerde vardı. Nikâh, evlenme, miras taksimi, kayıp malın muhafazası, vasi tayin ve azli, vasiyetlerin ve vakıfların hükümlerine riayet edilmesinin gözetilmesi, cürüm, cinayet ve sair bütün davalar, kısacası, şeri ve hukukî bütün muamelat kadılar tarafından görülürdü. Osmanlı'daki din ve vicdan hürriyetinin bir tezahürü olarak gayrimüslimlere, özellikle dinî kuralların yakın etkisi altında bulunan şahıs, aile ve miras hukuku alanlarında kendi kanunlarını kendi mahkemelerinde uygulama fırsatı verilmiştir. Fakat buna rağmen hakkını kendi mahkemesinde değil Osmanlı şeri mahkemesinde arayanlara sıkça rastlanmaktadır. Kadının askerî davalarda verdiği karar öldürme ve kısas içerikli ise, karar valinin onayına sunulur, eğer vali kararı onarsa hüküm infaz edilir, eğer hükmü onaylamazsa evrak devlet merkezine kazaskere gönderilirdi. Kazasker de bu konuyla ilgili görüşlerini Divan-ı Hümayun'a sunar orada incelendikten sonra da karar ya onanır ya da bozularak yeni karar verilirdi (Uzunçarşılı 1984: 110; Tepeli, 2010: 8).

Devletlerin en temel unsuru insanlardır. Çok geniş topraklara sahip Osmanlı Devleti'nde insan unsurunu, çeşitli din ve kavimlere mensup olan kişiler oluşturmuştur. Devlet, içte ve dışta huzuru sağlamak, barışı korumak, halkın can ve mal güvenliğini tesis etmek, insanların devletle, devletin insanlarla ilişkisini sürdürmek için hukuk sistemini en mükemmel hale getirmeye çalışmıştır. Nitekim Kınalızade Ali Efendi, *dâire-i adliye* kavramını toplum idaresinin temeline koyar. Buna göre adalet, dünyanın kurtuluşunu sağlar; dünya duvarı devlet olan bir bağıdır; devleti düzenleyen şeriattır; hükümdar olmadan şeriat

korunamaz; askersiz hükümdar duruma hâkim olamaz; mal olmadan hükümdar asker toplayamaz; malı hâsil edecek olan halktır; halkı padişaha kul eden ise adalettir (Öz, 2007: 533). Osmanlı Devleti, kendisinden önceki Türk İslam devletlerinin yaptığı gibi, hukuk sistemi olarak İslam hukukunu esas almıştır. Ancak Osmanlılar, pek çok İslam hukuk kurum ve kavramını, zamana ve yeni şartlara uydurarak uygulamışlardır. Bu yüzden Osmanlı Devleti içerisinde yaşayan gayrimüslim unsuru Müslümanların içinde eritme politikası uygulamayıp İslam Hukuku'na göre “zimmî” adı verilen, hukukî statü içerisinde değerlendirmişlerdir. Osmanlı mahkemesi, vatandaşı olan zimmîlerin kendileri ve Müslümanlarla aralarındaki ihtilaflara baktığı gibi tebaası olmayan (müstamin) gayrimüslimlerin de hem kendi aralarındaki hem Müslümanlarla olan davalarında adalet dağıtmıştır (İnalçık, 1997:150, Ortaylı, 1977 b: 249). Osmanlı adliye teşkilatı, İslam'ın ilk dönemlerinde ortaya konan adli yapının Emevi, Abbasi, Selçuklu ve Memluklu devletlerinin kopyası değil onların değişime ve gelişime uğramış halidir. İşte Osmanlı Devleti, kendi vatandaşları yanında gayrimüslim tebaaya da geniş haklar veren, İslam hukukunun ulu'l-emre tanıdığı sınırlı yasama yetkisini kullanarak bir konuda kanunlar yapan ilk ve en büyük İslam Devleti unvanını almıştır. İçtihat hukuku; toprak, askerî ve idarî alandaki düzenlemelerin temelini örf, adetler, amme maslahatı gibi talî kaynakları ihtiva eder. Bunlara da örfî hukuk, siyaset-i şeriye, kanunname gibi isimler verilir. Osmanlı hukuk düzeni, şeri esasların dışına çıkmayacağı gibi, İslam Hukuku'nun dışında bir hukuk düzenini kabul edemez (Cin ve Akgündüz, 1990: 49; Tepeli, 2010: 12).

Osmanlı hukukunun iki unsuru şu şekilde sıralanabilir: 1- Klasik fıkıh kitapları içinde yer alan ve geçmiş dönemlerde devletin müdahalesinden uzak kalarak, bağımsız olarak oluşmuş şeri hukuk, 2- Padişahların emir ve fermanlarından oluşan örfî hukuk terimine ilk kez Fatih Sultan Mehmed (1451-1481) zamanında Tursun Bey'in kayıtlarında rastlanmaktadır. Önceki İslam devletlerinde de varlığına rastlanan örfî hukuk; *örf-i padişahî*, *örf-i münif-i sultani* şeklinde ifade edilmektedir. Moğollarda Cengiz Han Yasaları, Timur'un Tüzukat'ı, Akkoyunluların Uzun Hasan Kanunları ve Dulkadiroğullarının Alaüddevle Kanunları diğer Müslüman devletlerde karşılaşılan örfî hukuklardır. Bu durum İslam öncesi dönemin *töre* ve *yasak* geleneğinin bir etkisi olarak düşünülmektedir. Örfî hukukun hazırlanmasında en önemli rol ise Divan-ı Hümayun ve burada meselenin uzmanı olan nişancılarıdır (Aydın, 1996: 74-75; Tepeli, 2010: 12).

Osmanlı hukukunun işleyişinin temel taşı olan kadılık mesleği günümüz yargı sisteminde hâkimlerin fonksiyonunu da içeren bir özelliğe sahipti. Osmanlı'da, farklı statülerde birden çok, mahkeme bulunmakla birlikte en yaygın olan şeriye mahkemeleriydi. Meclis-i şer' adı verilen bu mahkemeler devletin kuruluşundan Tanzimat Dönemi'ne kadar en

geniş yetki alanlarıyla, sonrasında ise daha daraltılmış alanlarla devletin sonuna kadar varlıklarını sürdürdüler. Tek hâkimli ve basit yargılama usulüne sahip olan bu mahkemeler, kadıların ilmi görüşlerinden istifade ettikleri müftüler ve mahkemelerde yargı sırasında bir çeşit müşahit gözüyle yargılamayı izleyen şühudul-hâl adlı görevlilerle kendisine has bir zenginliğe sahiptir. Devletin kuruluş yıllarından itibaren varlığını bildiğimiz kadılık müessesesi, Osmanlı'nın selefi İslam devletlerinden beri devam eden bir süreçtir. İlk zamanlar da devlet, kurumsallaşmasını daha tamamlamadığı için kadıların yetiştiği medrese kurumları da yaygın değildi. Bu sebeple ilk kadılar genelde, Anadolu, Suriye, Mısır gibi merkezlerde yetişmiş olup, sonradan Osmanlı hizmetine girmekle bu meslek icra edilmekteydi. Zamanla medreselerin yaygınlaşması ve kadıların yetişmesiyle Osmanlı, bu konuda kendi kendisine yeter bir duruma gelmiştir. Kadıların ve mevalilerin (İstanbul, Bursa, Mekke gibi yüksek payeli kadılıklar) bulunduğu kaza ve şehirlerde şeri mahkemeler vardır. Bu şeri mahkemeler tek kadının görev yaptığı adalet müesseseleriydi. Kadılar şeri muamelatta kendilerine verilen beratlarla gösterilen vazifeleri görüp Hanefî Mezhebi üzerine hüküm verirlerdi. Irak, Mısır, Hicaz ve Yemen gibi bölgelerde, başka mezheplere mensup Müslüman halklar da vardır. Başka mezheplere mensup Müslümanlar arasında meydana gelen ve kendi mezhepleri çerçevesinde halledilmesi uygun görülen dava ve meselelerde, eğer o mahalde kendi mezhebinden bir kadı yoksa bunlar mensup oldukları mezhep âlimlerinden bir âlimi hakem tayin ederler. Bu âlim bunların mensup olduğu mezhebe göre karar verir. Sonra Hanefî kadı onu tasdik ve infaz ederdi. Eğer kendi mezhebinde kadı varsa ona müracaat eder. Ayrıca padişah, bir meselede diğer mezheplerin görüşüne göre de hüküm verilmesini isterse hüküm ilgili mezheplere göre de verilirdi. İstisnai durumlar olarak görülen bu meseleler dışında genel olarak hem hukuk birlikteliğini sağlamak, hem de istikrarlı bir yapı arz etmek için Hanefî Mezhebi'ne göre hükmetme esası kabul edilmiştir (Bayındır, 2002: 69; Akgündüz ve Said Öztürk, 1999: 369-370). Öte yandan Anadolu ve Rumeli'de sadece Hanefî Mezhebi'nin uygulanması, İslam hukukunun gelişimini etkilediği gibi, hukuk alanında da birtakım zorluklar ortaya çıkarmıştır (Aydın, 2007: 518; Aydın, 2002: 17). Mahkemelerde Hanefî Mezhebi'nin görüşlerinin muteber kabul edilmesinin ana sebeplerinden birisi de devletin kuruluşundan kurumsallaşmasını büyük oranda tamamladığı Yavuz Sultan Selim zamanına kadar (XIII. yy. sonu-XVI. yy. başı) Osmanlı'nın hâkimiyet sahasının Tuna ile Fırat Nehri arasındaki Türk topraklarını kapsamaması ve Türklerin de Hanefî Mezhebi mensubu olmalarıdır. Ayrıca başta hanedan olmak üzere yönetici kesimin Hanefî olması sebeplerin en başında gelenidir. Nikâh, izdivaç, miras taksimi, yetim malı, vasi tayini ve azli, vasiyetlerin ve vakıfların hükümlerine riayet edilmesi, cürüm, cinayet vb. davalar ve bütün hukukî muamelat,

günümüz noterliği benzeri onaylama işlemleri kadılar tarafından görölürdü. Bazı kadılıklar ise belli hususlarda uzmanlaşmıştı. Mesela Eyüp kadılığı su işleri ile ilgili meselelere bakmaktaydı. Bunun yanı sıra kadıların bazı davalara bakma yetkisi yoktu. Gayrimüslim din adamlarının ceza davalarına Divan-ı Hümayun; kapitülasyonlar sebebiyle yabancıların kendi aralarındaki davalara da konsolosluk mahkemeleri bakardı. Kadılar buldukları kaza, nahiye ve şehirlerde devlet otoritesini temsil ederlerdi. Hükümet merkezinden gelen fermanları cevaplar, gereken işlemleri yaparlardı. Zahire ve amele tedariki, hayvan sevki, menzil emirleri, asker toplanması, iktisadî işler. Yani askerî inzibattan başka bütün resmi işlemlerin yapılmasından kadı sorumluydu.

Kadıların ve mevalinin derecelerine ve şeri hâsılatlarına göre belli sayıda maiyetleri vardı. Kadı bizzat davayı dinler, yanında muavin olarak *kethüdası*, davayı sicile geçen *kâtipler* bulunurdu. *Muhzır* adı verilen mübaşirler de mahkeme görevlilerindendir. Klasik İslami dönemde, mahkemelerde kadının sağında ve solunda *şühud* üyeleri yer alırken, *Cilvaz* denen memur davacılarla kadı arasında yer alırdı. *Bevvab* denen görevli kapıda durup, müracaatçılara yer gösterirdi. Taraflar kadının iki arşın altında durur. Taraflar ifade sırasında ayağa kalkarlardı. Varsa davalı ve davacının şahitleri dinlenirdi. Şayet davalı şikâyeti reddederse gerekirse ona yemin ettirilirdi. İslam hukukunda şahitlik, ispat aracıdır. Yazılı vesikaların tahrif ve sahtekârlık ihtimali her zaman mümkün olduğundan makbul olabilmesi için iki şahit tarafından imzalanması gerekiyordu (Ortaylı, 1977 b: 250-253). Bu uygulama Kuran-ı Kerim'in alacak vereceklerde yazılı vesaik tutulup iki erkek şahit belirtilmesi ile ilgilidir (Kuran-ı Kerim, II:282).

Mevali denilen büyük kadılar, genelde tayin olundukları vilayete gitmeyerek yerlerine *naib* adlı vekillerini gönderirlerdi. Duruşmaların halka açık olması kanun emri idi. Mahkemeye gelen halk, kadının dürüstlüğünü kontrol eder, gerekirse şikâyet ederdi. Kararlarda ilgili kanun hükmü yoksa örfe göre hüküm verilirdi. Gerekli görülmesi durumunda kadı, müftüden ilgili konuyla alakalı fetva alırdı (KŞS 76/7-2, 157). Kadının verdiği hüküm bizzat vali ve iki mutemet tarafından incelenir, tasdik edilirse infaz olunurdu. Eğer tasdik edilmezse evrak başkente kazaskere yollanırdı. Kazasker de davayı inceler, kararı doğru bulursa onaylar, bulmazsa bozarak yeniden hüküm verir ve o hüküm geçerli olurdu (Uzunçarşılı, 1988: 110; Tepeli, 2010: 14). Hukukî davalarda mahkûm, ceza davalarında mağdurun akrabası, verilen hükmü haksız bulursa doğrudan kazasker veya şeyhülislama itiraz hakkı vardı. Canından ve malından endişe duyan gayrimüslimler kazaskere müracaat ederek emniyetlerinin sağlanmasını talep ederdi (KŞS 76/58). Şeri mahkemelerin, temyiz makamı Divan-ı Hümayun idi. Eğer kazasker ve şeyhülislam kadı hükmünü hatalı bulursa bu kadının

yetersizliğine veya tarafgirliğine işaret sayılacağından kadının kendi sicili için olumsuz bir durum oluştururdu. Bu nedenle kadılar hükümlerinde adalet ilkesine sıkı sıkıya bağlı kalmaya çalışmışlardır.

Şeriye mahkemelerinin sabit bir yeri yoktu. Bununla birlikte kadıların yargı işlerini yürütecekleri ve ilgililerin kendisini her an bulabilecekleri belirli bir yerleri vardı. Bu, kadının evi, cami, mescid veya medrese olabilirdi. Hatta o kadar ilginçtir ki modern hukuk uygulaması içerisinde varlığına rastlanmayan bir durum olarak karşılaşılan bir usul vardır. O da yolda giderken kadıya rastlanmasıyla konunun arz edilmesi ve bazen ayaküstü davanın görülüp, karar verilmesine ilişkin bilgilerdir. Osmanlı adlî sisteminin pratikliğine ilginç bir örnek teşkil etmesi bakımından önemlidir. İncelenen belgelerde mahkeme heyetinin yerinde tespit yapmak için mahkemeye konu olan meselenin mevkiine gittiği ve hükmünü orada verdiği de görülmektedir (Akgündüz, 1988: 77; Akgündüz, 2002: 54).

II. TANZİMAT DÖNEMİ'NDEN SONRA ŞERİYE MAHKEMELERİ

XIX. yy. Osmanlı Devleti her alanda önemli değişimlerin yaşandığı bir ülkedir. Özellikle II. Mahmud (1808-1839)'un 1826 yılında Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmasından sonra başlayan bu değişim rüzgârı tüm yüzyıl boyunca devam etmiştir. Yargı gücünü büyük oranda tek başına kullanan şeriye mahkemelerinin yetkileri, II. Mahmud'tan itibaren azaltılmaya ve yargılama alanında yeni düzenlemeler yapılmaya başlanmıştır. İstanbul Kadılığı 1837'de resmi bir binaya taşınmış, 1838'de kadıların yetkilerini kötüye kullanmalarını önlemek için *Tarik-i İlmiyeye Dair Ceza Kanunname-i Hümayunu* çıkartılmıştır. Asırlardır sadrazama bağlı olan kazaskerler, Tanzimat'ın başında şeyhülislamlığa bağlanmış, şeyhülislam da “Meclis-i Vükelâ'ya” dâhil edilmiştir. 1837 yılında kazaskerlikler birer mahkeme haline getirilmiş ve kadıların idarî yetkileri kaldırılmıştır (Akgündüz, 2002: 55).

II. Mahmud döneminin reformlar açısından bir devamı sayılabilecek tanzimat süreci ile birlikte Osmanlı hukuku ve işleyişindeki esaslı değişim şeriye mahkemelerinin ve dolayısıyla kadıların yetki alanlarını da daraltmıştır. Bu dönemde ticaret ve nizamiye mahkemeleri kurulmuş, evlenme boşanma, miras, tapu anlaşmazlıkları dışındaki davalar bu yeni mahkemelere devredilmiştir.

Osmanlı hukuk tarihinde mahkeme alanında büyük değişiklikler, Tanzimat sonrasında meydana gelmiştir. Bu dönemde tek hâkimli klasik Osmanlı mahkemesi yerini çok hâkimli mahkemelere bıraktı. Önemli davaların şeri mahkemelerde değil eyalet meclislerinde görülmesi, beratlı tüccarların 4000 kuruşluk anlaşmazlık davalarının yerel mahkemelerde değil şeyhülislam huzurunda İstanbul'da görülmesi, yine bu tüccarların yerel zabtiyeler tarafından değil Ticaret Nezareti mübaşeretiyle İstanbul'a nakillerinin yapılması ve hapis olunacaksa bu bakanlık vasıtasıyla yapılması gibi değişiklikler yapıldı. Bu düzenlemelerle Osmanlı vatandaşı olmayan yabancıların ve Osmanlı tebaası gayrimüslimlerin, ayrıcalıklı hale geldikleri görülür (KŞS 76/117).

Bu dönemde önemli bir değişiklik ticaret hukuku alanında görüldü. 1847-48 yıllarındaki kararnameyle *ticaret mahkemeleri* kuruldu. Yine aynı yılda İstanbul'da ecnebilerle Osmanlı vatandaşlarının dâhil olduğu ceza davalarına bakan *karma mahkeme* kuruldu. Yeni mahkemelerin kurulmasıyla klasik Osmanlı mahkemeleri daha çok ahval-i şahsiye ile sınırlı hale gelen şeriye mahkemelerine dönüştü. Bu dönemde kurulan nizamiye mahkemeleri Adliye Nezareti'ne, şeriye mahkemeleri şeyhülislama bağlı kalmıştır.

1855 tarihli bir nizamname ile kadıların tayin esasları belirlenmiştir. Kadıların belirli süreler için atanıp bu süre sonunda kazasker tarafından uygun görülürse yeniden atanmaları

usulü, kısmen değiştirilerek, ehil olduğu sürece görev yapmaları esası benimsenmiştir. Kadıların görev bölgeleri ise eski usule uygun olarak derecelerine göre beş sınıfa ayrıldı. Birinci sınıf: büyük mevleviyet kadıları ile kibar-ı müderrisin olanlar vilayetlere ve büyük sancaklara, ikinci sınıf: devriye mevalileri, müderrisler ve eşrefü'l kuzat olanlar kaymakamlık bulunan kazalara atandı. Üçüncü sınıf: önceden kadılık yapmamış mevaliler müderrisler ve imtihanla eşrefü'l kuzat olduğunu ispat edenler kaymakamlık bulunmayan büyük veya bulunan küçük kazalara, dördüncü sınıf: daha aşağı rütbeliler küçük kazalara ve beşinci sınıf: yeni göreve başlayanlar kalan kazalara tayin edileceklerdir. Kadıları yetiştirmek için de Abdülmecid tarafından 1854 yılında *muallimhane-i nüvvab* adıyla bir medrese kurulmuştur (Akgündüz, 2002: 56). 1859 yılında çıkarılan bir nizamnameyle bütün şeriye mahkemeleri yeni bir yapıya kavuşturuldu. Evkaf, kassam ve kazasker mahkemeleriyle özellikle İstanbul'daki mahkemelerin görev ve yetkileri ayrı ayrı tespit edilerek bir ölçüde sınırlandırıldı. 1867 tarihinde şeriye mahkemeleri dışında birtakım idarî ve adlî mahkemeler kuruldu. 1867 tarihli *Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Nizamnamesi* ile aile, miras, vakıf konuları ile şahsa karşı işlenen suçlara ilişkin yargılamalar dışındaki konular şeriye mahkemelerinin yetki alanından çıkarıldı. Aynı tarihli *Şurayı Devlet Nizamnamesi* ile de idarî yargı yetkileri tamamen ellerinden alındı. Divan-ı Ahkâm-ı Adliye aynı zamanda ilk Osmanlı temyiz mahkemesi olma özelliğine sahipti. 1870 tarihli nizamnamelerle de kurulan *Havale* ve *İcra Cemiyetleri* ile de bu alanlardaki yetkiler de şeriye mahkemelerinin elinden alınmıştır.

1871 yılında *nizamiye mahkemeleri* kurulunca Osmanlı yargılama sisteminde bir ikili yapı oluşarak iki adlî mahkeme ayrı ayrı sahalarda yargı görevini yürütmekle görevlendirildi. Ayrıca nizamiye mahkemeleri yurt çapında teşkilatlandırılarak şeriye denilen konular dışındaki bütün yargı yetkileri bunlara devredilmiş ve hatta taşrada vazifesiz kalmış olan kadılar nizamiye mahkemeleri reisliğine atanmaya başlanmıştır (Akgündüz, 2002: 56).

Bütün bu düzenlemelerden sonra şeriye mahkemeleri sadece, vakıf mallarının aslına, vasiyete, vasi tayin ve azline, yetim mallarına, vakıfların borç ilişkilerine, miras hukukuna ve diğer şerî haklara ilişkin davalara bakabilecekti. Diğer davalarda nizamiye mahkemeleri yetkiliydi (Akgündüz ve Said Öztürk, 1999: 411). 1873 yılında şeriye mahkemelerinin bir üst temyiz mahkemesi mahiyetinde bulunan ve yüksek bir şeri mahkeme olan *Meclis-i Tedkikat-ı Şeriye* kuruldu. Bu meclis, fetvahaneden kendisine havale edilecek olan dava ve meseleleri bir temyiz mahkemesi olarak inceleyecekti. Şeri mahkeme kararlarının şeri hükümlere aykırılığı söz konusu ise durumu gerekçeleriyle beraber şeyhülislama arz edecekti. Bu arada bu meclisin bir altında ve şeriye mahkemelerinin üstünde bulunan *Fetvahane-i Ali'*de, şeriye

mahkemelerinin kararları hususunda temyiz ve istinaf yetkilerine sahip yüksek bir mahkeme olarak 1875 tarihinde kurulmuştu. 1879 yılında çıkan kanunla savcılar görev almaya başladı.

1913 tarihli Kanun-u Muvakkat ile şeriye mahkemelerinin teşkilat ve görevleri yeniden düzenlendi. Bu düzenlemeye göre: Mülazemet usulü ve sınırlı sürekli kadılık düzeni tamamen kaldırıldı. Kadılık için en az yirmi beş yaşını doldurma şartı getirildi. 1885'te *Mekteb-i Nüvvab*, 1908'de *Mekteb-i Kuzat* ve 1909'da *Medresetü'l-Kuzat* adını alan hukuk fakültesinden mezun olmayanların hâkim olamayacağı, hükme bağlandı. 1916 tarihinde kazaskerlik ve Evkaf Mahkemeleri de dâhil olmak üzere bütün şeriye mahkemeleri, Adliye Nezareti'ne bağlanmış ve Temyiz Mahkemesi'nde *Şeriye* adıyla yeni bir daire teşkil edilmiştir (Akgündüz, 2002: 56; Akgündüz ve Said Öztürk, 1999: 409; Aydın, 1999 a: 393). 1919 tarihli kararname ile tekrar şeyhülislamlığa bağlanan şeriye mahkemeleri, daha sonra yayımlanan *Usul-ı Muhakeme-i Şeriye Kararnamesi* ile sıhhatli bir yapıya kavuşturulmuştu. TBMM'nin açılmasından sonra dört sene daha aynı kararname uygulanmış ise de, 8 Nisan 1924 tarihli *Mehakim-i Şeriyenin İlgasına ve Mehakimin Teşkilatına Ait Ahkâmı Muadil Kanun* ile bu mahkemelere son verilmiştir (Akgündüz, 2002: 56).

III. ŞERİYE MAHKEMESİ GÖREVLİLERİ

A. BİRİNCİ KADEME GÖREVLİLER

Osmanlılarda mahkeme görevlilerini, birinci kademe, yani esas görevliler ve ikinci kademe, yani mahkemede kadıya yardımcı görevliler şeklinde iki grupta açıklayabiliriz.

1. KADI

Arapça'da kaza kökünden ismi fail olan kadı, fıkıh terimi olarak insanlar arasında meydana gelen çekişme ve davaları şeri hükümlere göre çözümlmek için yetkili makamca tayin edilen kimseye denir. Osmanlı Devleti'nin birinci padişahı olan Osman Bey'in atadığı iki memurdan birisi "kadı" olmuştur. Kadıları yetiştirecek bir kurum olmadığından ilk kadılar İran, Mısır, Anadolu ve Suriye'den getirilmiştir (Akgündüz, 2002: 54).

Osmanlı devlet düzeni içerisinde oldukça önemli bir vazifesi olan kadının, kendine özgü durumu üç ölçüte dayanarak açıklanmalıdır.

- Kadının doğrudan merkeze bağlı olup mahalli yöneticilerden bağımsız olması,
- Yargı yanında mülkî ve malî konularda yetkili olması,
- Hepsinin aynı hiyerarşi ve eğitimden geçmesi, görev yerlerindeki hizmet sürelerinin kısa olması,

Kadıların mesleki yönden en önemli okulu, İstanbul'daki Sahn-ı Seman Medreseleri'dir. Bu okulun mezunları, kadılık için müracaat ettiğinde önce bir mahkemede, seçim usulüyle en az beşer kişi stajyer olarak büyük kadılıklara gönderilir. Üç-beş yıl burada kaldıktan sonra tekrar İstanbul'a dönerlerdi. Kadı adayları *mülazım* adıyla, asistan olarak kazasker divanında belli bir süre görev yaparlardı. Bu durumda 30 yıl kadılık yapan biri 10 yılını mülazemette geçiriyordu (Ünal, 1997: 236). Mahkemelerin işleyişi, hükümlerin verilmesi gibi kadılık mesleğinin gereğini öğrendikten sonra, ilk defa kaza kadılığına atanırlardı. Bunun dışında medreseden icazet aldıktan sonra, bir müddet müderrislik yapanlar direkt bir kazaya kadı tayin edilirdi.

Kadılık da derece derecedir. Kaza kadılığı, sancak kadılığı, büyük kadılıklardan olan mevleviyet kadılığı, (Mekke, İstanbul, Edirne, Bursa, Şam) gibi büyük kadılıklardan sonra kadıların yükseleceği makam kazaskerliktir. Divan üyesi olan kazaskerler, yükselirse şeyhülislamlık makamına çıkarlardı (Ortaylı, 1977 a: 119; Ortaylı, 2001: 69-73). Mevleviyet kadılığı dört gruba ayrılmıştır:

- Haremeyn mevleviyeti: Mekke, Medine kadılıkları,
- Bilad-ı Hamse mevleviyeti: Bursa, Edirne, Şam, Mısır, Filibe
- Mahreç mevleviyetleri: Eyüp, Galata, Üsküdar, Kudüs, İzmir, Halep vb

d) Devriye mevleviyeti: Bağdat, Ayıntab, Bosna, Erzurum, Sivas, Adana ve Konya vd. (Ortaylı, 2001: 69-73)

Kadınların tayin edilmelerinde aranan şartlar şu şekilde tespit edilmiştir:

a-Tam ehliyetli olmalı, yani akıl baliğ ve hür olmalı. Körlük, sağırılık ve dilsizlik gibi fiziki arızalardan uzak olmalarıdır.

b- Temyiz kudretine sahip olmak.

c-Müslüman olmaları.

d- Erkek olmaları. Bir kadın nitelik ve bilgi sahibi olsa da kadı olamaz.

e- Nesebi sahih olmak.

f-Anlayışı kuvvetli, tarafsız, dürüst, güvenilir, iradesi kuvvetli, adil, hukuka ve hukuk uygulamalarına vakıf olmaları (Ortaylı, 1977 a: 118-119).

Şeyhülislam Mekkizade Mustafa Asım Efendi'nin yolladığı tarihsiz talimatnamede kadınların uyması gereken hususlara dikkat çekilmiştir. Buna göre: Kadı ve naibler şeri işlerde dikkat etmeli, hakkaniyet göstermeli; mühim işlerde belde âlimleri ile istişare etmelidir. Gerekirse fetva almalı, karar verirken acele etmemeli, mühim konularda Dersaadet'ten fetva veya görüş almalıdır. Tereke konularında fetva kitaplarından faydalanmalı; yalancı şahidlerin adaleti etkilememesine dikkat edilmeli; kibir, kötü ahlak, aşırı büyüklük, kabalık, sertlik, inatçılık, kin tutma gibi fena şeylerden uzak durmaları emredilmiştir. Yumuşak sözlü, güzel hitabetli olup düşmanlıkları gidermeleri istenmiştir. Davada, hasımların birini diğerine tercih etmemeleri, tarafları eşit tutmaları, birinin kulağına fısıldamamaları, tarafların yüzüne gülmemeleri, diğeri yokken hasımların biriyle yemeğe oturmamaları istenmiştir (KŞS 76/157).

Kadının uyması gereken temel davranış kuralları; vakar, edep, ağır başlılık ve şakacılıktan uzaklık (KŞS 76/157); yalan söylememe gibi ahlâkî erdemlerdir. Ayrıca mahkemede alış veriştikten uzak olma; taraflardan hediye kabul etmeme; tarafların evlerine ziyafet veya bir başka sebeple gitmeme gibi adaleti zan altında bırakacak şeylerden uzak durmaktır. Taraflardan birine karşı özel bir yakınlık göstermemeye dikkat etmeleri gerekirdi (KŞS 76/157). Eşitliği ve adaleti sağlamak için babasının veya birinci dereceden yakınının taraf olduğu davalarda, hüküm veremezdi. Yine aç, uykusuz, aşırı yorgun iken mahkeme kurmaz. Duruşmada hazır bulunmayan taraf aleyhinde hüküm veremez. Ancak vekili varsa yargılama yapılabilirdi. Kadı adalet dağıtırken iyi ve temiz şekilde giyinir, ciddiye olmak için taraflarla selamlaşmaz, latife etmez hatta işaretleşmezdi (Ortaylı, 1977 b: 249-251).

Kadının azli veya istifasında ise şu sebepler rol oynar:

a- Akılını ve temyiz kabiliyetini kaybetmesi,

- b- K r, sağır ve dilsiz hale düşmesi,
- c- Görevinde rüşvet olayına karışması ve kanunu ihlal etmesi,
- d- İmanını kaybetmesi,
- e- Yolsuzluğunun anlaşılması,
- f- Bilgisizliğinin anlaşılması (Ortaylı, 1977 a: 118-119).

Kadınların yargılama dışında birçok idarî ve beled  görevleri de mevcuttur. Bunlar: Alt yapı tesislerinin kontrolü, imar nizamının korunması, vakıf yöneticilerini denetlemek, vakıflarla ilgili atamalarda arzda bulunmak, imam, hatip, müezzin ve kandilci gibi din hizmetlerini yerine getirenlerin atanması için arz yetkisini kullanmaktır. Miras ve evlilik akdi tanzimi, noterlik görevleri, vakfiye tanzim ve tescili, vasi ve nafaka tayini, yetim mallarının idaresi, alacak senedi tanzimi (temessük) ve kefillik senetleri, tapu sicil muhafızlığı gibi malî görevler vardır. İnfaz h kimliği görevi, sanatkâr ve esnafın kontrolü, loncanın düzenini, yönetimini ve kurallarını gözetleme, vezir haslarının kontrolü, mukataa işlerinin denetim ve kaydı, şehirlerin ve ordunun iaşe ve ibadesine yardım da onların görevlerindedir. Ordunun geçeceği yerlerde *s rgli* denen pazar yeri kurmaya gerekirse cebren sevk etmek; merkezden gelen yazıları kaydetmek;  arşı, pazarı ve satılan malları ve para rayicini denetleme; sancakbeyliğine vekâlet etmek kadınların idarî yetkilerindedir. Başka kadınları gelen ferman üzere denetlemek; kendinden önceki kadının hüküm ve amelini gözden geçirmek; toprak kadısı ve mehayif müfettişi adı ile yolsuzluk iddialarını teftiş etmek gibi bugün belediyelerin yetki ve sorumluluğunda olan mahalli görevleri de yerine getirirlerdi (Ortaylı, 1976: 95-107).

Kadının yardımcıları, naib, imam muhtesip, lonca kethüda ve yiğitbaşısı, mimarbaşı, subaşı, yasak lar (asesler), kale dizdarlarıdır. Naib konusu aşağıda müstakil olarak incelenecektir. Osmanlılarda, Müslüman mahalleleri caminin etrafında biçimlenen organik bir ünitedir. Bu nedenle imam, mahallenin yöneticisiydi. Zaten kadının arzı ile tayin edilir ve denetlenirdi. şüphesiz, hukukî vasfı yoktu. Sadece cemaatinin bazı anlaşmazlıklarını, yakınlık havası içerisinde  z rdi. Malî konuda kadının, en önemli yardımcıları *ihtisap ağası* veya *muhtesip* adı verilen görevlilerdi (Ortaylı, 1976: 102-103). Bu konuda II. Bayezid (1481-1512) zamanında çıkarılan 1502 tarihli Kanunname-i İhtisab Bursa (Bursa Belediye Kanunnamesi) en açık örneklerdendir. Bu kanunnamede her türlü gıda maddesinin kalite, fiyat, miktar (ağırlık vs.), sağlıklı oluşu, tekstil ürünleri, saraç, keresteler, nalbantlar, kuyumcular, bakırcılar, attarlar,  ilingirler, inşaatçılar, pazarcılar ve lokantalara ilişkin kurallar ayrıntılı bir şekilde ortaya konulmaktadır (Aydın, 1999 a: 397; Tepeli, 2010: 21).

Kadınların diğer görevleri arasında mahallindeki vakıfların şartlarına uygun yönetilmesini, vergilerin kanun hükümlerine uygun toplanmasını denetleme, imam hatip, vaiz

gibi görevlilerin tayinini yapma gibi idarî görevleri vardır. Para ayarlarının kalpazanlar tarafından bozulmaması için tedbirler alınması, has ve tımar arazilerinin teftişi, sefer sırasında ordunun ihtiyaç duyduğu lojistik malzemenin bölgesiyle alakalı olanının temini gibi çeşitli kazai, idarî, mülkî, askerî vazifeleri de sayılabilir (Ortaylı, 1977 a: 122-123).

Muhtesip, klasik İslam anlayışında, çarşı pazar kontrolü dışında, kendiliğinden ahalinin toplum kurallarına uymasını denetlerdi. Dinî kurallara uyulması konusunda kadıyı dahi eleştirirdi. Kadının hukukî desteğiyle, çarşı pazar denetlenmesi, narh işlerini görürdü. Para değerine dikkat etmek, iâşe ve ibade mallarına %40 kâr oranında narh koymak ikisinin birlikte yaptığı işti. Narh koyma işinde ehli hibre denen esnaf ileri gelenleri ve lonca kethüda ve yiğitbaşısı kadıya yardım ederdi. Kadı, çarşının asayişinde esnaf ileri gelenleri ve lonca yöneticileriyle işbirliği yapar. İncelediğimiz 76 numaralı Konya şerhi sicilinde muhtesiple ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmaması Tanzimat Dönemi'nde, bu kurumun kalktığını gösterir.

Kadı, şehrin imar işleriyle ilgili olarak *mimarbaşı* ile beraber çalışırdı. Suyolları ve surlar üzerine ev konulmaması, sundurmaların sokağa çıkmaması, azınlık semtlerinde evlerin içine hamam yapılmaması, mezarlık ve pazar yerlerinin nakli kadının iznine bağlıdır. Mimarbaşının yıkım işlerinde gerekli onayı kadı verirdi.

Kadının asayiş işlerindeki yardımcıları, subaşı, yasakçılar (asesler) ve kale dizdarlarıdır. Kaza ve sancaklara atanan subaşının ilk görevi, *badı hava* adı ile toplanan vergileri toplamak; diğeri ise, kadının tutuklama cezalandırma gibi hükümlerini uygulamaktır. Suçları önlemek, takip ve teftiş etmek şekliyle şehrin güvenliğini sağlardı. Günümüz emniyet müdürü ve infaz memurudur. Subaşının yanında, sancak beyi tarafından atanan yeterince ases (yasakçı) bulunurdu. Bunlar geceleri çarşı ve pazarı beklerdi. Tanzimat döneminde, subaşının işlerini yeni bir görevi olan umuru zabtiye memuru yapmıştır (KŞS 76/105, 147 vd.).

Beylerbeyi, sancak beyi ve kadının denetimi altında, hazine ve mühim evrakların saklandığı iç kalenin müdafaasından nizamından sorumlu olan kale dizdar ve kale erleri de kadının yardımcısıdır. Beylerbeyi ve sancak beylerinin sıkça sefere gittikleri düşünüldüğünde kadı, şehir yönetimi ve güvenliğinden birinci derecede sorumludur (Ortaylı, 1976: 95-107).

İslam hukuk tarihinde yönetimden ayrı ve bağımsız şekillenen yargı daha sonrada bu özelliğini korumuştur. Bu sebeple kadılar, yargılamalarında her hangi bir siyasî etkinin altına girmeden vazife yapmışlar ve sancak beyi, beylerbeyi gibi idarecilerle bir astlık-üstlük ilişkileri olmamıştır. Bu sebeple kadı merkezle yazışmak istediğinde ismi geçen idareciler aracılığı ile değil, doğrudan yazışabilmektedir (Aydın, 1999 a: 394; Tepeli, 2010: 20).

Kadılık görevi ile bir kazaya atanan kadı, önce orada kendisine ve mahkeme ehline yetecek nispette büyük bir konak kiralayıp bu konağın bir bölümünü kendisi ve ailesi için ayırırken, diğer bölümünü de şeri mahkeme olarak tanzim ederdi. Bu şekilde oluşturulan mahkemede, bir kadı veya naib, bir başkâtip, iki ve ya üç tane kâtip, bir mukayyid ve müsevvid (KŞS 76/6-1, 59, 66-2), bir fethhan, bir mahkeme imamı, bir kethüda, bir çuhadar, bir muhızırbaşı ve sayıları 4-5 arasında değişen muhızırlar bulunmaktaydı. Bu şekilde oluşturulan mahkeme halkına, duruşmaların yapıldığı oturularda mahkeme jürisi diyebileceğimiz *şühudu'l-hâl* denilen sayıları oturulara göre değişen belirli topluluk da dâhil olmakta idi.

Osmanlı Devleti'nin üç kıta üzerinde yayılmış bulunması, bu kıtaların ayrı ayrı dil, kültür, duyuş ve düşünüş sahibi halk tarafından meskûn bulunuşu, kadıların üç coğrafi sahaya göre üç gruba ayrılmasına sebep olmuştur. Bunlar Anadolu, Rumeli ve Mısır kadıları idi. Osmanlı tarihinde bilinen ilk kadı, Osman Gazi'nin Bilecik'i fethinden sonra Karacahisar'a kadı ve fakih olarak tayin ettiği Dursun Fakih'dir. Daha sonra Çandarlı Kara Halil Hayreddin Paşa, Bilecik, İznik ve Bursa kadılıklarına ardından veziriazamlığa getirilerek ilk Osmanlı sadrazamı oldu (Halaçoğlu, 1989: 429). Osmanlı hukukçuları kadıyı, dava ve anlaşmazlıkları şeri hükümlere göre karara bağlamak için kazasker tarafından tayin edilmiş şahıs şeklinde tanımlarlar. Osmanlıda nahiye ve köyler dışındaki bütün merkezler idarî yargı merkezi idi. Hatta konar-göçer durumlardaki aşiretlerin kaza statüsünde olanlarına kadı olarak tayin edilenlerin onlarla birlikte konup göçmesi kanundu. Bu itibarla bu birimlerin adlî teşkilatının temel unsuru olan kadılar hem hâkim, hem belediye başkanı, hem emniyet amiri hem de sosyal güvenlik makamı durumundaydı. *Hâkim, hâkimü's şer', hakimü'l-vakt* (İnalçık, 1997: 149) da denilen kadılar, XIV. yy. dan XVI. yy. ortalarına kadar kazaskerler tarafından atanırdı. XVI. yy. ın ikinci yarısından sonra mevleviyet kadılarını tayin yetkisi şeyhülislamlara devredildi (KŞS 76/155-2, 157). Büyük eyaletlere ve bazı önemli sancaklara *mevleviyet* denilen kadılar tayin edilirdi. Diğer kadıları yine kazaskerler tayin ediyordu. Kaza kadılarının görev süreleri iki sene (sonradan 20 ay) idi. Mevleviyet kadılarının görev süresi ise bir sene idi. Mevleviyet payeli kadıların yevmiyeleri, 300-500 akçe arasında değişmekteydi. Görev süresini dolduran kadı, İstanbul'a gelir ve eğer kaza kadısı ise her Çarşamba günü kazaskerin makamına devam ederlerdi. Kadıların görev yerindeki hizmet sürelerinin sınırlı olmasının sebepleri çeşitlidir. Bunlar:

a-Belli bir yerde uzun süre göre yapmasıyla, yöre insanıyla zaman içinde yakın temas kurarak yargılama sırasında tarafsızlık ilkesinin zarar görebilecek olması (Ortaylı, 1977 a: 122),

b-Kadınların uzun süre hakimlik yapmaları zaman içinde tedrisat faaliyetlerinden uzak kalmalarına yol açacağından ilmi yönden gerileyebilecek olmaları,

c-Medreseden mezun olan hukukçulara yeterli sayıda kadılık kadrosunun bulunmayışıdır.

XVII. yy. ın başlarında bir kadının görev süresinin dolmasını bekleyen 10 kadar kadı adayının varlığı, kadro sıkıntısını ortaya koyması açısından oldukça ilginçtir. Tanzimat'tan sonra bu usul değiştirilmiştir. *Mülazemet* adı verilen bu usulün amacı, kadınların mazul oldukları zaman içinde kendilerini mesleki açıdan yetiştirmeleridir. 1598 yılında mülazemet usulünün bozulmasıyla birlikte suistimaller başladı (Tepeli, 2010: 19). Şeri hükümleri icra, kararların yazımı, velisi veya vasisi olmayan küçükleri evlendirme, yetim ve gariplerin mallarını muhafaza, vasi veya vekil tayini ve azli, vakıf nizamnamesinin uygulanması, görevlilerinin atanması, malî kayıtlarının kontrol edilmesi, nikâh, talak, tereke, vasiyetlerin icrası gibi çeşitli hukukî işlem ve ilamlar kadınların mahkemeye ilişkin görevlerindedir. Ancak yukarıda adı geçen belge çeşitleri, sicillerin yüzde doksanını işgal ettiğinden, diğerleri fazla ehemmiyet arz etmemektedir. Devletin askerî ve siyasî işlemleri kadınların alanının dışındadır. Ayrıca kadınların görev yeri ve süresi dışında verdikleri hükümler de hukuken geçerli değildir (Uzunçarşılı, 1988: 33; Aydın, 1999 a: 394; Tepeli, 2010: 20).

Tanzimat'tan sonra kadınların bir unvanı kaldı. Eski yetkilerinin onda dokuzunu kaybettiler. İlmiye sınıfına rağbet azalıp mülkiye sınıfına rağbet başladı. Kadınlar buldukları bölgenin sınırlı davalarına bakan şeri hâkimi durumuna düştüler (Öztuna, 1994 a: 88).

İncelediğimiz 1840-1842 döneminin başlarında Seydişehirli Ali Efendi oğullarından es-Seyyid Mehmed Efendi'nin Konya kadılığını niyabet usulü (vekillikle) yürüttüğünü 15 Temmuz 1840 tarihli defterin hemen başındaki onayından anlıyoruz. Aynı vekil kadının isim ve mührünü Konya Mahkemesi'nin tamiri ile ilgili 18 Nisan 1840 tarihli bir belgede görmekteyiz. El-Hac Mehmed Emin Efendi, yukarıda zikredilen es-Seyyid Mehmed Efendi'nin vefatı üzerine 23 Nisan 1841'de naib olarak beş ay sonra 18 Eylül 1841'de asaleten tayin olmuştur. 29 Mart 1843'te, 71. sayfada hutimet tabiri ile el-Hac Mehmet (Şemseddin) 'in görevinin bittiği anlaşılmaktadır. El-Hac Mehmet (Şemseddin) 'in, 18 Mart 1842 tarihli 80-1 ve 12 Şubat 1842 tarihli 81-1 numaralı belgelerde elkabı geçmektedir.

2. NAİB

Sözlükte “birini temsil etmek, birine vekâlet etmek” anlamındaki nevb masdarından türeyen naib, “bir makamın sorumluluğunu asıl sahibi yerine geçici bir zaman için yüklenen kimse” demektir. Kadı vekili, anlamına gelen naibler kadınların yargı görevini ifa ederken yardımına başvurdukları görevlilerin başında gelirlerdi. Daha ziyade bir yere tayin olunan

kadınların, kendileri gitmedikleri takdirde yerlerine gönderdikleri kimseye denir (Ortaylı, 1976: 98-99). Bazen kazaya gönderilen kişinin kendisi de naib olabilirdi. Başka biri adına gelmiş olmasına rağmen, kazada tek sorumlu kişi olduğu için oranın kadısıdır. Eyalet merkezleri olan önemli şehirlerin kadılıklarının da niyabetlikle yürütüldüğü görülür. Nitekim Seydişehirli Ali Efendi oğlu es-Seyyid Mehmed Efendi'nin Konya kadılığını niyabet usulü ile (vekillikle) yürütmüştür (KŞS 76/113-1, 155-2). Ancak genel anlamda nahiye birimine kadının atadığı görevli olarak bilinir. Naibler yerli ahaliden atanmazdı (Tuş, 2007: 77, 87).

Naiblik Osmanlılarda başlangıcından beri mevcuttur. Yeni fethedilen yerlere idareyi temsilen sancakbeyi veya subaşı, hukuku temsilen kadı yahut naib tayin edilmesi bir fetih geleneğidir. Naibler, medrese eğitimi alarak özellikle fıkıh alanında kendi kaza dairesinde ihtilafları çözebilecek bir seviyede tahsil görmüş ilmiye mesleği mensubu kimselerdir. Osmanlı adli teşkilatında kadı yardımcısı ve vekili olan naib, kadı tarafından belirlenir, Anadolu veya Rumeli kazaskeri tarafından tasdik edilirdi. İstanbul'da naiblerin tayininde İstanbul kadısı yetkilidir. Naibler genelde, süresiz olarak tayin edilirdi, ancak belirli süreler içinde görev değişiklikleri olurdu. Naibler, kendisini göreve getiren kadı tarafından re'sen görevden alınamayacağı gibi naibi olduğu kadının azli veya ölümüyle de görevleri sona ermezdi. Ancak yetersizlikleri, bilgisizlikleri, bir yolsuzluğa karışmaları, ehl-i örf ile işbirliği yapmaları gibi sebeplerle azledilirlerdi (Ortaylı, 1976: 98-99).

Naibler, belirli bir süre veya belirli bir iş için tayin edilirdi. Onlar da kadınların verdikleri yetki çerçevesinde görevlerini yaparlardı. Belirli bir iş için tayin edilenler, keşif göreviyle veya belirli bir süre için tayin edilenler ise kadının görevi başında olmadığı zamanlarda onun vazifesine vekâleten bakarlardı. 76 numaralı Konya şeriye sicilinde, mahkeme tarafından seçilen Naib es-Seyyid Ahmet Efendi, Kovanağzı yöresinde mürur ve ubur keşfi ile ilgili çalışmayla görevlendirilmiştir. Tartışılan tarla üzerinde akdedilen mahkeme davacıları haksız bulmuştur (KŞS 76/72-1). Zaman içinde bu uygulama kadılık mesleğinde yozlaşmalara da sebep olmuş, hem zaman zaman ehil olmayan kimselerin kadılık yapmalarına, hem de naiblerin gelirlerinden asıl kısmını kadıya pay vermek durumunda olmaları onların gelirlerini artırmak için çeşitli suistimallere yönelmelerine yol açmıştır.

B. İKİNCİ KADEME GÖREVLİLER

1. KASSAM

Sözlükteki anlamı taksim eden olan kassam kelimesi hukukî terim olarak vefat eden şahısların terekelerini (mirasını) taksim eden şeri memur anlamına gelir (Sertoğlu, 1986:180). Terim olarak vefat etmiş birinin terekelerini mirasçıları arasında taksim eden şeri memura denmektedir. Kassamlar mahkeme ve kazasker kassamı olarak yani sivil ve askerî tebaanın

mallarını ayıran kişiler olarak ikiye ayrılır. Kassamlar bu görevi kadı adına yaparlardı. Osmanlı adliye teşkilatında iki çeşit kassam vardı. Birincisi: Askerî sınıfın (kamu görevlilerinin) terekelerini taksim eden kazasker kassamlardı. İkinci ise şeri mahkemelerin bulunduğu yerlerdeki beledi kassamlardı. Her kadılıkta hususi bir kassam defteri bulunurdu. Kassamlar taksim ettikleri terekelerden *resm-i kismet* adıyla bir harç alırlardı (Akgündüz, 1988: 75). Bu harç belirli bir oran olmakla birlikte kadı ve kazaskerlerin gelirlerinde önemli bir yer tutardı. Resm-i kismetin kuruşta ikişer, dörder para alınması ihbarı üzerine bir talimatname yayımlayan Şeyhülislam Mekkizade Mustafa Asım Efendi bu verginin bir kuruşta bir para alınmasını emretmiştir (KŞS 76/155-2).

İncelediğimiz sicilin, 19-2 nolu belgesinde Kassam Ahmet Ağa'nın Karaarşlan köyünde mürur (geçiş) keşfine katıldığını görmekteyiz. Yine aynı Ahmet Ağa'nın isminin alışveriş noksanlığı konusundaki şikâyet davasının şühudü'l- hal kısmında geçtiği görülür.

2. ŞÜHUDU'L-HÂL

Mahkemelerde şehrin ileri gelenlerinden bazılarının önemli davalarda hazır bulunarak verilen kararların veya dava tutanaklarının altlarına isimleri yazılanlar anlamına gelmektedir (Çadırcı, 1997: 90; Tepeli, 2010: 23). Mahkemede yargılamaya bir anlamda müşahit sıfatıyla katılan şühudu'l hâl, aslında yargılamanın seyrine etki eden şahitler olmayıp, mahkemedeki yargılamanın bir nevi gözlemcisi durumundaydılar. Şühudu'l-udul denilen ve yargı merkezinin ileri gelenlerinden 5–6 kişinin veya daha fazlasının katıldığı bu görevliler, kadıya müdahale etmemekle birlikte mahkeme alanındaki varlıklarıyla kadının adalet ilkesi içerisinde hüküm vermesine dolaylı bir etki yaparlardı. Diğer İslam devletlerinde de rastladığımız bu görevlendirme içinde bazı zamanlar ileri gelen hukukçular da yer almışlardır. Kadı sicilindeki kararların altında bu şahısların isimleri ve imzaları da bulunmaktadır. Bunlar, kazanın, vilayetin önde gelen görevdeki nakibü'l eşraf, nakib çavuşu, müfti, ayan, müderrisleri olduğu gibi bunlar arasında eski kadı ve kazaskerler ve mütesellimler de bulunurdu (KŞS 76/ 14-2, 17-1; 50-3, 62-1, 62-2). Şühudu'l-hâl ile yargının denetimi sağlandığı gibi, yargı bağımsızlığının denetimi de sağlanmıştır. Kadıya karşı gelebilecek müdahalelerin önlenmesinde, şahitlerin büyük önemi vardır. Şühudu'l-hâl ile kadılar, kamuoyu baskısı altında tek başlarına bırakılmayıp yargı bağımsızlığı sağlanarak adalet daha iyi gerçekleşmiştir.

3. KÂTİB, MUKAYYİD, MÜSEVVİD VE HADEMELER

Şeriye mahkemelerinde önemli bir görev olan kâtipliğe; güvenilir, sağlam, davaları tutanağa geçirmede ve ilamları tanzim usulünde mahir olan şahısların getirilmesi gerekir. Kâtibin en önemli görevi, tarafların iddia ve savunmalarını, şahitlerin beyanlarını doğru olarak zabta geçmektir. Her türlü resmi yazıların kayda geçirilmesi, sicillerin saklanması

kâtiplerin görevleri arasındadır (Tuş, 2007: 88). Hediye almak gibi adi suçları irtikâp etmemeleri için her zaman kadının nezaretinde görev yapmışlardır. 1913 tarihli *hükkâm-ı şer' ve mahkeme-i şeriye kanunu*, her mahkemede bir başkâtip ve yeteri kadar kâtibin bulundurulmasını hükme bağlamıştır. Bunların sayıları 4 ile 10 arasında değişmektedir.

Kâtipler önce *mukayyid* (kaydedici) olarak başlar başarılı olurlarsa kâtipliğe geçerlerdi (Tuş, 2007: 88). Mukayyid Hasan Efendi'nin şühudu'l-hal olarak isminin geçtiği belge onların da toplumda saygın bir yerinin olduğuna işaret eder (KŞS 76/15-3). Kadı ve müşavir bulunmadığı zaman mahkeme başkâtibi kadıya vekâlet eder. Zaman zaman mahkeme dışındaki keşif olayları ile de görevlendirilen kâtibler çoğunlukla yöresel aydınlardan oluşmakta, şairliği ile tanınan pek çok kişi geçimini mahkeme kâtibliği yaparak sağlamaktaydı. Mahkemede yazı projesini hazırlayan "*müsevid*" denen görevlilerin olduğu bunların mukayyidlerin (KŞS 76/15-3) altında çalıştığı düşünülmelidir (KŞS 76/5-1, 16-1, 59, 66-2). Müsevid Mustafa Efendi'nin tereke kaydı sırasında görevlendirildiği anlaşılmaktadır (KŞS 76/ 6-1).

1840-1843 yıllarında Konya mahkemesinde 12 kâtibin ve üç serkatibin adı geçmektedir. Bu kâtiplerden Hasan Efendi'nin keşif ve soruşturmaya çıkmış (KŞS 76/11-3, 12-3, 15-1, 76-2, 82-2), serkatip ile diğer kâtiplerin çoğu şühudu'l-hal kısmında mahkemede şahidler heyetinde bulunmuştur (KŞS 76/15-3, 17-1, 19-3, 20-2, 29-1, vd.).

Hademeler ise mahkeme işlerinde evrakların getirilmesi, duruşma güvenliğinin sağlanması vb. ayak işleriyle meşgul olurlardı (Akgündüz, 1988: 75).

4. MUHZIR VE ÇAVUŞ

Lügattaki anlamı huzura getiren demek olan muhzır, davacı ve davalıları mahkemeye celb eden ve savcının bazı görevlerini ifa eden bir adlî polis memurudur. Küçük kaza merkezlerinde; mahkeme mübaşirliği, mahkeme kâtipliği, emniyet görevlisi ve savcının görevlerini ifa etmekteydi. Tanzimat'tan önce, bu hizmetleri karşılığında *ihzariye* denilen ve taraflarca karşılanan bir ücret alırdı. Bununla birlikte, vergi görevlerinden muaftırlar. Muhzırların tayini bir seneliğine kurumun işleyişinden sorumlu olan muhzırbaşıları tarafından yapılırdı (Tuş, 2007: 90). Tanzimat'tan sonra, kâtip ve muhzırlar için ikramiye ve ücret adıyla halktan para istenmemeye başlandı. Bu görevlilerin ücretlerinin kadılarca karşılanması fazladan ahaliye hizmeti geçenlerin maaşlarının mahkemece Meclis-i Ahkâm-ı Adliye'ye havale edilmesi, buradan çıkacak karara uyulması istendi (KŞS 76/157). 1840-1843 yıllarında Konya'da yedi muhzırın ismi geçmektedir. Bunların çoğunun şühud kısmında adları geçer (KŞS 76/15-3, 50-3, 63-2).

Ayrıca mahkemelerde, ilamların icrasını, borçlunun mallarını satarak borcunun ödenmesini, icap ederse mahkeme kararıyla borçlunun hapisle cezalandırılmasını sağlayan *çavuş* bulunmakta idi. Hukuken kesinleşen bedeni ve nakdi cezaların infazından da *çavuşlar* sorumluydu. Günümüzdeki icra memurları ve kısmen de savcılarının ve emniyet görevlilerinin vazifelerini ifa ederdi. 76 numaralı Konya şerîye sicilinde, maheme görevlisi olan *çavuşlara* rastlanmamıştır.

5. MÜBAŞİR, MÜŞAVİR VE KAVAS

Mübaşir, sözlük anlamı olarak bir işe başlayan demektir. Mahkemeden evrakı getirip götürün ve mahkemeye girecek olanlar ile şahitleri yüksek sesle okuyan adliye memuruna denir (Devellioğlu, 2011: 817). Adli memur olarak iki manası vardır. Biri, celp ve tebliğ işlerinde kullanılan memur anlamıdır. Diğeri ise, Tanzimat'tan önce devletçe gördürülmesi veya soruşturulması lazım gelen bir iş için görevlendirilen memur demektir. Bu görevi karşılığı *mübaşiriye* denen bir ücret alır (Cin ve Akgündüz, 1990: 277; Tepeli, 2010: 24).

Ayrıca mahkemelerde diğeri bir görevli de *müşavirler* idi. Lügattaki manası kendisine danışılan, istişare edilen demektir. Kadılar ihtiyaç duyulan hallerde müftülerden ve İslam hukukunu iyi bilen şahıslardan fetva isteyebilirler. İş çok olan mahkemelerde ihtiyaca göre bir veya iki müşavir bulunur. Müşavirler, kadılık yapabilecek şahıslar arasında seçildiği için bazı kadılıkların müşavirleri tek başına hüküm verme yetkisine sahiptir (Tepeli, 2010: 24).

76 numaralı Konya şerîye sicilinde, mübaşir marifetiyle mahkemede hazır bulundurulan davalılara ait dokuz adet belge vardır (KŞS 76/ 21-22, 23-24, 36-3, 50-3, 117-118, 131-132, 134-135). Bu belgelerden ikisinde mübaşir kavas Ali (KŞS 76/27-1) ve mübaşir kavas marifetiyle ifadelerinin geçmesi bu iki görevin birbirine karıştığını gösterir. Kavvâs (Devellioğlu, 2011: 573) veya Kavas: Tanzimat'tan önce vezirlerin kapılarında görevli olan silahlı kapıcılardır. Ayrıca konsolosların muhafızı, belediyelerin ilk örgütlerinde bulunan zabıtalardır (Sakaoğlu, 1985: 68). Bu bilgilerden mübaşirlik işinin kavaslara verildiği düşünülmelidir.

IV. ŞERİYE SİCİLLERİ

Şerîye, sözlükte şerîata ait, şeriatla ilgili, şerîata uygun; sicil ise resmi vesikaların kaydedildiği kütük anlamına gelir (Devellioğlu, 2011: 1110). Ömer Nasuhi Bilmen, sicili ifade ederken “nikâha, talaka, vakfa, ikrara, beyi ve şiraya ve sair hukukî muamelelere dair mahkemede cereyan eden ifadelerin ve hükümlerin zabt ve tahrir edilmiş olduğu defterdir. ” diyerek şerîye sicillerinin içeriği hakkında bilgi vermektedir (Bilmen, 1952: 421). Terim olarak şerîye sicili, kadıların verdikleri ilam, hüccet ve hükümlerle, görevleri gereği tuttıkları çeşitli kayıtları ihtiva eden defterlere denir. Bunlara, *şerîye sicilleri*, *kadı defterleri*, *mahkeme defterleri*, *zabt-ı vakâyi sicilleri*, *sicillat* (Mehmet Altan, 2007: 8) veya *defter* de denilmektedir. Şerîye sicillerinin tarihimizin vazgeçilmez kaynakları arasında yer aldığına

şüphe yoktur. Sahip oldukları muhteva özellikleri dolayısıyla tarihin çeşitli konularına ait ve uzunca bir dönemi kapsayacak şekilde bilgi ile mücehhezdirler. Kadıların devlet merkezi ile yaptıkları resmi yazışmaları, halkın şikâyet ve dileklerini, mahalli idarelere ait hukukî düzenlemeler olarak yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden Osmanlı Devleti'nin siyasî, idarî ve sosyal tarihini hakkıyla ortaya koymak mümkün değildir.

Bunların, maruzlara, ilamlara, hüccetlere, aile hukukuna, terekeye, izinnameye, emir ve fermanlara, vekâlet ve kefaletlere ait ayrı ayrı tutulmuş olanları olduğu gibi çeşitli vesikaları bir arada karışık olarak bulunduranları da vardır (Akgündüz, 2002: 59). İstanbul Eyüp mahkemesi örneğinde olduğu gibi su davalarına ait kararlar, *mâ-i lezîz* defterlerinde tutulmuştur. Edirne, Bursa, İstanbul ve Şam gibi şehirlerde, belgeler türüne göre ayrı ayrı defterlere kaydedilmiştir (Uğur, 2010: 9).

Mahkemelerde, bir sicillat defteri bulundurulur ve hâkimler vereceği ilam ve hüccetleri, tahriften korunacak şekilde muntazam olarak söz konusu deftere kaydederlerdi. Bu defterler belli bir usule göre tanzim edilir, ebat itibarıyla uzun (45 cm), dar (15 cm) veya enli olabilirlerdi. Bunların ebatları, mahkemelere ve bazen da hâkimlere göre değişiklik arz edebilirdi. Sayfa sayıları da 10'dan 300'e kadar çıkardı. Defterler ortalama, 100 sayfa olup içinde 400-500 kayıt olabilirdi. XV ve XVI. yy. defterleri önemli şekilde Arapça yazılmıştır (Uğur, 2010: 9). Şeriye sicillerinin başında genellikle dili Arapça olan *dibace* yani giriş kısmı vardır. Burada şeri hükümlere ve bunları bildiren Allah ve Hz. Muhammed (Sav)'e saygı arz edilmekte daha sonra sicili tutan kadının ismi, unvanı ve göreve başlama tarihi kaydedilmektedir. Vakfiyeler, bazı tereke ve aile hukukuna ilişkin kayıtlar ile sicilleri tutan kadının göreve başlamasını gösteren kısımlar Arapça kaleme alınmıştır. Bazı siciller Rumca yazılmıştır (Gedikli, 2005: 188; Tepeli, 2010: 11). İstanbul'dan gelen belgeler her yerde Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Bu durum devletin yazışma dilinin Türkçe olduğunu kanıtlar. Yazı şekli, talik kırması, rika ve divanidir. Kronolojik sıralamaya dikkat edilmediği olmuştur. Bunun nedenleri dava kayıtlarının önce müsvedde yazılması aradan epey zaman sonra deftere kaydedilmesi, İstanbul'dan gelen yazıların deftere ilam ve hüccetlerle beraber yazılması, defterlerin yeniden ciltlenmesi sırasında birbirleriyle karıştırılmasıdır. Bazen bir davaya ait kararı desteklemek, haklılığı ispat için eski hüccetlerin sicile kaydedildiği olmuştur. Bu da zaman sırasının bozulma nedenlerinden biridir. İlam, hüccet, tereke gibi belgeler sicil defterinin ön kısmına, ferman, emir, buyrultu, tezkere ve berat gibi İstanbul'dan gönderilenlerin sureti ise defterlerin arkasına yazılmıştır. Diğer taraftan aynı konudaki dava suretleri, arka arkaya kaydedilmişlerdir. Defterler, aslında bir yılın kayıtlarını ihtiva etse de bazı defterler birkaç yılı (bk. KŞS 76) hatta birkaç on yılı içerir. Kadının şehirdeki görevi

bittikten sonra, mahkeme defteri bizzat kendisi veya emini vasıtasıyla halefi olan kadiya teslim edilmektedir. Bursa, Mudanya'nın 1645 tarihli ilk sicilinde görülen "Kilitli tahta sandık ile yirmi altı mecelle sicil el-Hac Halil Bey İbni Mehmed'e emanet vaz' olundu. Unutulmaya..." zaman içerisinde sicillerin nasıl kaybolduğunu kanıtlayabilir (Uğur, 2010: 9). Tanzimat'tan sonra her sahada meydana gelen değişikliklerden şeriye sicilleri de nasibini almıştır. Sicillerin ilk sayfasından başlanarak sayfa numarası koyma, evrakı sicile kaydedenin kayıta özel mührünün olması, satır aralarına bir şey ilave etmeme, edilirse de kadının tasdik edip mühürlemesi gibi değişiklikler meydana gelmiştir. Kâğıt çok sağlam, parlak ve mürekkebi de parlaklığını muhafaza edecek kadar sabittir. Ancak, Tanzimat'tan sonra mahkeme kararlarında, şahitleri gizli ve açık tezkiye eden kişilerin isim ve adresleri yazılmış ve gerekçe daha uzun tutulduğundan bu dönemdeki mahkeme defterleri eskiye oranla daha büyük hacimli olmuştur (Akgündüz, 2002: 58).

1402 öncesine ait devlet evrakı ve mahkeme kayıtlarına hiç rastlanmamıştır. Çünkü Timur, Anadolu'yu istilası sırasında, arşiv niteliği taşıyan hemen her şeyi yaktırmıştır (Mustafa Kırış, BOA uzmanı). Bu nedenle, tespit edilen ilk şeriye sicil kayıtları, 1455 tarihli Bursa şeriye sicilleridir. Dolayısıyla XV. asrın yarısından başlayarak Cumhuriyet'in kuruluşuna değin yaklaşık 472 yıllık Türk kültür, medeniyet ve müesseseler tarihinin birinci elden kaynakları mevcut bulunmaktadır. Zira mahkeme kayıtları, her devirde ait olduğu devletin kültürünü ve tarihini yakından yansıtan önemli tarihi vesikalardır.

Osmanlı tarihinin kaynakları arasında şeriye sicillerinin birinci derecede önemli bir kaynak olduğuna şüphe yoktur. Bu sicillerde, kadıların devlet merkezi ile yaptıkları resmi yazışmalar, halkın şikâyet ve dilekleri, mahalli idarelere ait hukukî düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümler vardır. En önemlisi ise ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadî hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu sicilleri incelemeden Osmanlı Devleti'nin siyasî, iktisadî ve sosyal tarihini hakkıyla ortaya koymak mümkün değildir. Özellikle şehir tarihleri ve bir bölgenin tarihi ve iktisadî hayatını ortaya çıkarmak açısından şeriye sicilleri, hiç şüphesiz önemli kaynaklardır. Şeriye sicillerinin mahkemece tutulup muhafaza edilmesi hukukî bir ihtiyaçtan doğmuştur. Sicillerin korunmasına dikkat edilmiş olmakla birlikte zamanla bunların önemli bir kısmı kaybolmuştur. Savaşlar, düşman işgalleri, yangınlar, su basmaları, bakımsızlık, insan eliyle yapılan tahripler ve aşınmalar (Akgündüz, 1988: 16-18), 1928 harf değişikliğinden sonra arşivin, hurda kâğıt olarak dışarıya satılması ve kasıtlı imhalar nedeniyle (Rıza Nur, 1992: 484,508) bu defterlerin sayılarında azalmalar olmuştur. Bazı suistimalleri örtmek için sicillerini kasten ortadan kaldıran kadılar (İnalçık, 1997: 149) ve Niğde'de 40-50 kadar sicili kaçıran Anduğı Kadısının cezalandırılması,

sicillerin akıbetini ortaya koymaktadır (Ortaylı, 1977 b: 259). Sicillere dayalı olarak son yıllarda değişik boyutlu çalışmaların ortaya konulduğu görülmektedir. Şeriye sicillerinin sağlıklı olarak değerlendirilebilmesi için katalog çalışmalarına ağırlık verilmesi gerektiği anlaşılmış ve bu amaçla sicil defterlerinin mevcudiyeti ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çeşitli müze ve kütüphanelerimizde bulunan şeriye sicilleri 3 Kasım 1941 tarih ve 4018/2182 sayılı Maarif Vekâleti'nin emriyle çeşitli merkezlerde toplatılmıştır. Siciller 1991 yılında ise Milli Kütüphane'ye devredilmiştir. Sadece İstanbul'daki, müftülük arşivinde bulunanlar yine burada muhafaza edilmektedir. Bugün müze ve kütüphanelerimizde 8364 adet şeriye sicili mevcuttur. 2005'te 8934 sicilin asılları Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğüne devredilmiştir. İstanbul Vakıflar Bölge Müdürlüğü ile İstanbul Müftülüğünde de kendi arşivlerinde de siciller mevcuttur. Bu şekilde 17.000 deftere ait kayıt mevcuttur. Milli Kütüphane dışında, İstanbul'da Türkiye Diyanet Vakfı İslami Araştırmalar Merkezinde ve şehir kütüphanelerinde kendi tarihlerine ait sicil kayıtlarının kopyaları vardır.

Yurt dışında da Sofya, Makedonya, Yunanistan, Macaristan, Bosna Hersek, Vatikan, Girit, Romanya, Rusya, Kıbrıs, Kahire, Lübnan, Kudüs, Şam, Basra ve Medine'de Osmanlı Devleti'nden kalma kadı sicillerinin varlığı bilinmektedir (Uğur, 2010: 9-10). Doğu illerimize ait sicil defterlerinin bir, ikisi dışında hemen hemen tamamı, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı ve I. Dünya Savaşı sırasında buralar, Rus işgaline uğradığı için muhtemelen Ruslar tarafından götürülmüş veya tahrip edilmiştir. Doğu illerimiz ile ilgili tek defter Ahıska'ya aittir. O da tesadüfen tespit edilip para ile satın alınmıştır. Sicil kayıtlarının Osmanlı Tarihi'nin aydınlanması açısından birinci derecede önemli yer tuttuğunu açıklayan İnalçık, merkezle yapılan yazışmaları, halk dilekçelerini, fermanları, kanunnameleri ve şeri hüccet gibi çeşitli konuları içeren sicillerin incelenmeden idarî ve sosyal tarihin ortaya çıkarılamayacağını ifade eder (İnalçık, 1943: 89; Tepeli, 2010: 9). Nitekim 1890'larda, Rusya'da Kırım sicilleri üzerine çalışmalar başlamasından yıllar sonra, İNALCIK 1960'ta Bursa şeriye sicillerini ve ardından Mustafa AKDAĞ kadı sicillerini kaynak olarak kullanmıştır. Sicillerden yerel tarih alanında ilk faydalanan Mustafa Çağatay ULUÇAY ve İbrahim GÖKÇEN'dir. 1970'lerde sicillerden sınırlı sayıda faydalanılırken yabancı ilim adamlarından Layish, Jennings, Marsot, Tucker ve Hanna sicillerden her alanda yararlanmışlardır (Uğur, 2010: 10-11).

Şeriye sicilleri, sadece Türkiye sınırları içinde yer alan toprakların değil, aynı zamanda Osmanlı Devleti'nin bünyesinde barındırdığı ve bugün sınırlarımız dışında kalan topraklardaki ülkelerin tarihinin ortaya çıkması bakımından da önemlidir. Şeriye sicillerinin bir diğer önemi de genel tarih açılarından. Zira siciller, önemli tarihi olayların, tarihi şahsiyetlerin, mahalli yer adlarının ve kurum tarihlerinin doğru olarak tespitinde istifade

edilecek kaynaklardır. Yine sicil kayıtlarından, Osmanlı hukukunun kaynakları, İslam hukuku ve bunun ne dereceye kadar uygulandığı, padişahların yasama yetkilerinin sınırları, örfi hukukun bağlayıcılığı gibi birçok konu bütün açıklığıyla ortaya çıkacaktır. Ayrıca şeriye sicilleri aile hukuku, şahsın hukuku, miras hukuku, ticaret hukuku, ceza hukuku, devletler hukuku, malî hukuk, idarî teşkilat ve askerî teşkilat açısından son derece önemli bilgiler veren vesikalarlardır.

V. ŞERİYE SİCİLLERİNİN MUHTEVASI

Şeriye sicillerinin içeriği dinî, siyasî, hukukî, iktisadî ve sosyal olarak çeşitlidir. Bunları şu şekilde tasnif etmek mümkündür:

- 1- Şehirlerdeki camilerin, mescitlerin, medreselerin, çeşmelerin ve diğer binaların inşa ve tamiri (KŞS 76/ 9-4, 49-2, 60-2, 156).
- 2- Nişan, evlenme, boşanma ve mehir (KŞS 76/16-2, 31-1).
- 3- İstanbul'dan gönderilen ferman, berat, tezkere, talimatname ve diğer yazılar.
- 4- Öldürme ve yaralama gibi olaylar (KŞS 76/30-1, 40-2, 41-44, 61-2, 74-2).
- 5- Şehir, kaza, nahiye ve köylerden toplanan avarız ve diğer vergi miktarları ile bunlarla ilgili şikâyet ve dava konularına dair belgeler (KŞS 76/35-1).
- 6- Müfettiş ve beylerbeyinin çeşitli konulardaki buyrultuları (KŞS 76/114-1).
- 7- Kadıların değişik konularda verdikleri ilam ve hüccet kayıtları.
- 8- Altın, gümüş gibi para meseleleri ile ilgili belgeler satılan malların narh fiyatlarına ait kayıtlar (KŞS 76/47, 64).
- 9- Ahalinin karşılaştıkları tabii afetler ve hastalıklar gibi olayları bildiren vesikalar (KŞS 76/104-2, 111).
- 10- Miras taksimi ve tereke kayıtları, vasi ve nafaka tayini ile ilgili kararların özetleri.
- 11- Fetva suretleri, bir hadisenin tespiti ile ilgili kayıtlar.
- 12- Konargöçer ahalinin gerek kendi gerekse beylerbeyi ve adamlarıyla ilgili anlaşmazlıklara dair belgeler (KŞS 76/35-1, 102-1).
- 13- Halkın savaş zamanındaki vazifeleri ile menzilhane, posta ve madenlerle ilgili belgeler (KŞS 76/119).
- 14- Savaşa hazırlık için asker, zahire ve at temini ile ilgili kayıtlar (KŞS 76/142, 149).
- 15- Vakıflar, tevliyetlerle ilgili vesikalar (KŞS 76/20-2, 60-1, 81, 85, 130).
- 16- Zimmî vatandaşlara ait belgeler (KŞS 76/51-1, 51-3, 65 vd.).
- 17- Vasiyet, hibe gibi belgeler (KŞS 76/6-1).
- 18- Beylerbeylik merkezi, kaza, nahiye, köy ve mevzi adları (KŞS 76/69).

- 19- Ahalinin elinde bulunan eşyalar.
- 20- Şahısların isim, lakap ve unvanları.
- 21- Dinî günlerin ilanı, kutlanması ile alakalı ferman ve tezkereler (Gülcan, 1989: 3-4) .
- 22- Şehzadelerin doğumları, bunların kutlanmasında israfa gidilmemesi ile ilgili yazılar (KŞS 76/57, 152).
- 23- Şiirler ve ilaç tarifleri (Ortaylı, 2001: 73).
- 24- Surre-yi hümayun ve Hicazlı misafirlerin yolculuğunda emniyet ve hürmetin gösterilmesi (KŞS 76/50-1, 105, 107, 108, 153-1 ve 153-2).
- 25- Mülk satışı, vekâlet, emanet, kefalet, borç ve alacaklar.
- 26- Gasp, hırsızlık (KŞS 76/77).

Şeriye sicilleriyle ilgili üç temel mefhumun bilinmesi gerekir. Bunlardan birincisi *mahzar* kavramıdır. Terim olarak iki anlamı vardır. Birincisi: Tarafların iddialarını, delillerini içeren ancak kadının kararına esas teşkil etmeyen yazılı beyanlardır. İkincisi: herhangi bir mesele hakkında düzenlenen yazılı belgenin içeriğinin doğruluğunu onaylamak için, belgenin altında, mecliste hazır bulunan ve meseleye vakıf olan başta subaşı, çavuş ve muhızır gibi şahısların beyanlarına ve imzalarına *mahzar* denir. İkinci temel kavram *sicildir*. Kadı tarafından inşa edilerek yazılan kayıtlardır. Bunlar da kendi aralarında hüccetler, ilamlar, maruzlar, müraseleler, diğer kayıtlar diye beşe ayrılır. İnsanlarla ilgili bütün hukukî olaylara binaen kadıların verdikleri karar suretlerini ilgilendiren çeşitli kayıtlardır. Üçüncü temel kavram, *Sakk-ı şeri'dir*. Sakk sözlükte: Berat, hüccet, tapu tezkeresi gibi yazılı belge manalarını ifade eder. Terim olarak ise: Şeri mahkemelerin sicile kaydettiği veya yazılı olarak tarafların eline verdiği her çeşit belgenin düzenlenmesinde ve yazılmasında takip edilen yazım usulüne veya bu çeşit yazılı belgelere *sakk-ı şeri* denir. Kadıların kendilerinin inşa etmedikleri, belki kendilerine hitaben gönderildiği için sicile kaydedilen fermanlar, tayin beratları, buyrultular ve diğer hüküm çeşitleridir (Akgündüz, 1988: 17).

1840 ve 1842 yıllarında kadılarına gönderilen tarihi belirtilmeyen talimatnamede hâkimlerin senedat-ı şeriye olan hüccet ve ilamların, tereke kayıtlarının muteber sakk kitapları olan Musazade, Şanizade ve Debbağzade merhumların eserlerine göre uydurulması, sicillat kayıtlarına buralardaki esaslara göre ihtimam gösterilmesi istenmiştir (KŞS 76/157).

A. HÜCCETLER

Hüccet, sözlükte “senet, vesika, delil” anlamına gelir (Devellioğlu: 2011: 445) terim olarak ise kadının kararını ihtiva etmeyen, taraflardan birinin ikrarını ve diğerinin bu ikrarı tasdikini havi bulunan ve üst tarafında bunu düzenleyen kadının mühür ve imzasını taşıyan

yazılı belgeye hüccet denir. Tanzimat'tan sonra hüccet tabiri yerine senedat-ı şeriye tabiri kullanılmıştır (KŞS 76/157). Bu vesikalarda hâkimin imzası, vesikanın altında değil üstünde bulunurdu. Kadının imza ve mühründen sonra sırayla tarafların ad ve adresleri, hüccetin konusu, hukukî olay veya muamelenin şekli ve şartları ve varsa teslim ve tesellüm işlemleri beyan edilirdi. Yapılan ikrar ve beyanları sonunda da belgenin tanzim tarihi ve şahitlerin isimleri yer alırdı. Hüccetler davalarda kesin delil olarak kabul edilirler (Akgündüz, 1988: 17).

Hüccetlerin diğer çeşit yazılardan, ilamlardan farkı, hüccetlerde herhangi bir kararın bulunmaması ve sadece şeri mahkemenin günümüzdeki noterler gibi, hukukî durumu olduğu gibi zabturbat altına almalarıdır. Ancak bazen hüccetlerin hüküm sayılabilecek şekilde düzenlendiğini de görüyoruz. Taraflara verilen hüccetlerin bir örneği mutlaka sicile kaydedilirdi. Onu ilamdan ayıran en büyük fark şahitlerin sıralanışı ve tasdik formülüdür (Tepeli, 2010: 26).

Hüccet metinlerinin ortak özellikleri şunlardır:

a) Taraflara verilen hüccetlerin üst tarafında hücceti veren kadının imzası ve mührü mutlaka bulunur. Hâlbuki sicil defterlerindeki hüccetlerin başında bulunmaz. Bunlarda kadıların imza ve mühürleri, sadece sicilin baş tarafında veya kadının başladığı tarih baş kısmında kaydedilir. Göreve başlama tarihi de yazılır.

b) Tarafların adı ve adresleri her çeşit şüpheli ortadan kaldıracak şekilde açıklanır. Hüccetin konusunu teşkil eden mal veya hak, bütün tafsilatıyla tanıtılır.

c) Hukukî muamelenin şekli, şartları ve varsa teslim ve tesellüm işlemleri beyan edilir.

d) İkrarda bulunan tarafın karşı tarafı ibra ettiği ve konunun dava ve çekişme konusu yapılmayacağı teyiden belirtilir. Lehine ikrar yapılan taraf da ikrar beyanını tasdik edince, talep üzerine durumun sicile kaydedildiği zikredilir.

e) Her muamelede olduğu gibi hüccetlerin sonunda da tarih yıl, ay, gün ve bazen de günün belli bir dilimi halinde mutlaka zikredilir.

f) Hüccetin altına mutlaka “şühudu'l-hal - durumun şahitleri” veya “şühud-u muhzır” başlığı ile hukukî muameleyle şahit olanların isimleri ve unvanları kaydedilir (Akgündüz, 1988: 21–22).

Ayrıca hüccetlerin başında genellikle *mahruse*, *mahmiye*, *medine* gibi şehir unvanları bulunur. Keşif ve muayene hüccetlerinde olduğu gibi “Zikri ati hususu mahallinde muayene ve tahrir için ...” ya da “Husus-ı ati'l-beyanın mahallinde keşf ve tahriri iltimas olunmağın ...” gibi ifadeler yer alır. Hüccetler konularına göre çok çeşitlidir. Ana konular ve bazı önemli hüccet çeşitleri şunlardır:

Nikâh, boşanma, mehir, nafaka, terbiye velâyeti (hidane), vasi tayini, köle azadı, izin veya yetki verilmesi, satım akdi, ferağ, geri alım hakkı ile satım, bağışlama, rehin, ikrar, havale, şahadet, kefalet, şirket, vekâlet, kısas, diyet, sulh, ibra ve iflas konuları ile kethüda, subaşı ve benzeri görevlilerin tayinleri ile ilgili hüccetlerdir. Hüccet çeşitleri arasında üzerinde durulması lazım gelen bir de hüccet-i zahriye vardır. Zahriye, resmi belgelerin arkasına yazılan veya konan ve yine resmi olan beyanlar, emirler ve haşiyeler manasındadır. Hücce-i zahriye ise, arkasında sebep ve müstenedi yazılı olan hüccetlere denilir (Akgündüz, 2002: 61).

Konya 76 numaralı şeriye sicilindeki 210 belgenin, 86'sı hüccettir. Bunların 19 tanesi vasi, nazır ve kayyum tayiniyle, 17'si alım-satımla, 16'sı babası ve anası ölen çocuklar ile bakıma muhtaç yaşlıya nafaka bağlanmasıyla ilgilidir. 13 hüccet muhasebe kayıtları, vergi ve askerî sarfiyatla alakalıdır. 7 tane hüccet vekâletle ilgili iken son 14 hüccet emanet, miras, boşanma, kefalet, diyet, maden ve onarımla ilgilidir. Bunlarla ilgili yorumlar ikinci bölümde yapılacaktır. Sicildeki suretlerin önemli bir kısmının malî konularda olması ekonomik hayatın insan hayatıyla iç içe olmasındandır.

B. VAKFİYELER

Vakıflar, İslam Hukuk tarihinde çok önemli sosyal hizmetleri yerine getirmiş kurumlar olup vakfın nasıl hizmet vereceğinin belirlendiği tüzüğe vakfiye adı verilmektedir. Vakıfların doğuş sebebi İslam'ın iyilik ve hayır yapma anlayışının bir sonucudur. Özellikle *sadaka-i cariyeye* anlayışının bir sonucu olan vakıf geleneğinin ilk örneklerini Hz. Peygamber zamanına kadar götürmek mümkündür (Aydın, 1996: 275; Tepeli, 2010: 28). Vakfiye, vakfedenin resmen bir yazı ile müracaatı üzerine hâkimin de yüzleştirek hükmünü verdiğini belirten senet olarak nitelendirilmektedir. Vakfiyeler aslında nevi şahsına münhasır bir hüccet çeşididir. Vakfiyeler hem üslupları ve hem de muhtevaları itibarıyla diğer hüccetlerden ayrılırlar. Vakfiye, vakıf hükmi şahsiyetinin tüzüğü mesabesinde olan ve farazi bir dava sonucu şeri mahkeme tarafından tasdik edilen yazılı belgelere denir (Akgündüz: 1988: 27). Usul, şekil ve muhteva bakımından kendine özgü bir özellik arz eden vakfiyeler, vakfedilen mülkün veya paranın cinsi ve tüzüğü mahkemece tasdik edilip yürürlüğe girmiş kayıtlardır. Vakfiyede vakfın özelliği, gelir kaynakları, vakıf sahibinin ilgisi, vakfın ne tür hizmetler yapacağı, mütevellilik hizmetleri gibi işleyişini açıklayan hususlar mevcut olmaktadır (Nizamoğlu, C. III: 262). *Mütevellî*, vakfın vakfiyesi doğrultusunda hizmet etmekle görevli şahıslara denilmektedir. Bazı vakfiyelerde, Arapça giriş bölümü yapıldıktan sonra diğer içeriğe geçilir. Bu bilgiler ışığında vakfiyelerin içeriği sıralanacak olursa (KŞS 76/81-1, 20-2)

- a- Allah’a hamd ve senadan sonra Peygamberimize salavat,
- b-Vakfedilen mallar,
- c-Vakfedilen mallar ya da vakfin nasıl idare edileceği,
- d-Ne tür masraflar yapılacağı ve gelirlerin harcanacağı yerler,
- e-Vakfin kimler tarafından idare olunacağı, kaç kişi çalışacağı, bunlara ödenecek ücretler, bu ücretlerin hangi gelirlerle temin edileceği, vakıftan kimlerin ne şekilde yararlanacağı,
- f-Kadının vakfin sıhhat ve lüzumunu bildiren hükmü,
- g- Vakfin sevap ve mükafatı hakkındaki Bakara 181. ayet ve hadisler,
- h- Şühud kısmında genellikle müderrislerin ve mahkeme katiplerinin adları yer alırdı (KŞS 76/20-2).
- ı- Sonunda tarih ve kadının mührü bulunurdu.

Genelde kenarları altın yıldızlarla süslenen vakfiyelerin sonunda vakfi kötüye kullanan, haksız yere yiyen, harap olmasına sebep olacak olanlara beddua kısmı bulunurdu (Uslu, 1984: 267; Tepeli, 2010: 28). Osmanlı ekonomi sisteminde askerî zümre reayadan daha zengin olduğundan toplam vakıfların %80’inin askerîyeye ait olduğu görülür. Askerî zümrenin vakıf kurmayı müsadereyen kurtulmanın bir yolu olarak gördüğü düşünülmektedir (Tabakoğlu, 1986: 215). Vakıflar kuruluş amaçlarına göre iki kısma ayrılırlar. Birincisi, *hayrî vakıflar* olup aslından veya gelirinden tüm insanların yararlandığı umumi vakıflardır. Bunlar vakıfların en önemli kısmını oluştururlar ve tanımı yapılan esas vakıflar bunlardır. İkincisi ise *aile vakıfları* veya *vakf-ı ehlî* olup vakıf sahibinin vakıftan yararlanacak kimseler olarak kendi soyundan gelecek kimseleri seçtiği vakıflardır. Bunların dışında “karma vakıflar” diyebileceğimiz Bazı vakıflar da gelirinin bir kısım aile bireylerinin yararlanmasına, diğer kısmı da toplumun faydasına vakfedilmiş vakıflardır (Ünal, 1997: 248; Aydın, 1996: 284-285; Tepeli, 2010: 28).

C. İLAMLAR

Lügatte bildirmek, bildirilmek demek olan ilam, terim olarak şeri bir hükmü ve altında kararı veren kadının imza ve mührünü taşıyan yazılı belgeye denmektedir. Hâkimin kararını ihtiva eden her belge ilamdır. Ancak, örfi anlamda kadının imza ve mührünü taşıyan her belgeye, hüküm ihtiva etmese de ilam denilmiş, bu sebeple Başbakanlık Osmanlı Arşivi’ndeki birçok maruz, ilam diye kayda geçmiştir (Akgündüz, 1988: 29; Akgündüz, 2002: 62). İlam belgelerini diğer kadı sicil kayıtlarından ayıran en önemli özellik, hâkimin verdiği kararı ihtiva etmesidir.

Hâkimin kararını ihtiva eden her belge ilamdır. Hücet, maruz veya bir başka belge çeşidi değildir. Şeriye mahkemelerinde yargı görevini ifa eden hâkim, yargılamayı tamamladıktan sonra mevcut dava dosyasını esas alarak şeri hükümlere göre kararını verir. Verdiği kararı önce taraflara şifahi olarak tebliğ eder. Daha sonra verilen kararın gerekçelerini de ihtiva eden bir ilam tanzim eder. Hem davacıya hem de icap ederse davalıya birer suretini takdim eder. Bir suretini sicile kaydeder. Şeriye mahkemelerinde tanzim edilen bir ilamın şu temel özellikleri ihtiva etmesi gerekir:

- a- Hâkimin imza ve mührü, hücetlerin tam tersine ilamlarda alt tarafta yer alır.
- b- Tarafların ve dava yerinin formüle edilmiş ifadelerle tanıtılması. Bu kısım hücetlerden farksızdır. İlamda evvela davacının adresi, adı, babasının adı yazılır.
- c- Davacının iddiası yani dava konusu da eksiksiz olarak zikredilmelidir.
- d) Davalının cevabı yani karşı davası, defî ve itirazları da zikredilecektir.
- e- İlamda yer alması gereken hususlardan birisi de kararın gerekçesi demek olan ispat vasıtalarıdır.
- f- Bütün bunlardan sonra hâkim, ilam metninin sonunda, davanın isbat ve iskatlarına göre ayrı ayrı kalıp ifadelerle kararını açıklar.
- g) Tarih ya Arapça olarak yazıyla yazılır veya bugünkü tarih atma şekillerine benzer bir şekilde yazılır. Genellikle “Fi 28 Şabani’l-Muazzam sene 1169” şeklinde geçer
- h) İlamlarda, hücetlerde olduğu gibi sonda ve şühudu’l-hal başlığı altında şahitler listesinin verilmesi şart değildir.

İlama ait özellikleri kısaca özetledikten sonra, şimdi de konularına göre ilam çeşitleri üzerinde duralım. İlamlar konularına göre genellikle şu isimlerle anılırlar: Borç ikrarı ile ilgili ilamlar; alacağın ispatına ilişkin ilamlar; karşı tarafa yemin teklifini ihtiva eden ilamlar; alacağın teciliyle alâkalı ilamlar; kefalet, havale ve istihkak ilamları; muhayyerlik hakkına ait ilamlar; hürriyetin ispatı ile ilgili ilamlar; icare ilamları; vakıf ilamları; evlenme ve boşanmaya dair ilamlar; ta‘zir cezası ilamları; iffete iftira, içki içme ve zina cezası ile ilgili ilamlar; bina keşif ilamları; maktulün keşfi ilamları; diyet ilamları yazılı bulunan ve hücete benzeyen bir alacak ilamları; kısas ilamları; Müslüman olma veya dinden çıkmaya dair ilamlar; sulh ilamları; ramazan ayının tespitine ilişkin ilamlar; hırsızlık suçu ve cezası ile ilgili ilamlar ve benzerleri. O halde yukarıdaki konulardan birine dair olup da kadının kararını ihtiva eden bütün belgeler ilamdır (Akgündüz, 1988: 32, Akgündüz, 2002: 62).

76 numaralı Konya şeriye sicilindeki 210 suretin 58’i ilamdır. Bunlar arasında en çok miras ve mülkiyet iddiası ile ilgili davalar vardır. İlamlardan 16’sı miras ve verasetle ilgilidir. 8 belge mülkiyetle ilgilidir. 4’er belge mürur-ubur, alım-satım ve alacakla ilgilidir. 6 adet

belge cinayet iddiası ve cinayete diyet ödenmesi ile ilgilidir. Bu veriler Osmanlı toplumunda malî içerikli anlaşmazlıkların çok olduğunu, mahkemelerin önemli bir çoğunluğunu teşkil ettiğini gösterir. Çünkü “Mal canın yongasıdır.” sözünden hareketle insanlar arasında en hassas mevzu mal-mülktür. İnsan kazandıklarıyla geçimini sağlar ve geleceğini inşa eder. Peygamberimiz Hz. Muhammed (Sav.) Efendimiz, Tirmizi’de geçen bir hadisinde “Her ümmetin bir fitnesi vardır. Benim ümmetimin fitnesi de maldır.” demiştir. Hadisi Şerif’te bahsedildiği gibi fitneye neden olan mal, davaların da önemli bir kısmını oluşturmuştur.

D. MARUZLAR

Şeriye sicillerinde hüccet ve ilamlardan farklı olarak ve genellikle ifade ve şekil itibariyle ilamlarla karıştırılan bir belge çeşidi de maruzlardır. Maruz kelime anlamı itibariyle arz edilen şey, lügatte “Arz olunan, arz olunmuş.” anlamına gelir (Devellioğlu, 2011: 672). Terim olarak kadıların kararını ihtiva etmeyen, hüccetler gibi hukukî bir durumun tesbiti açısından yazılı bir delil olarak da kabul edilmeyen ve sadece kadıların icra makamlarına idarî bir durumu arz ettiği yazılı kayıtlara maruz denir (Cin ve Akgündüz, 1990: 410; Tepeli, 2010: 30). *Maruz* kelime anlamı itibarıyla arz edilen şey demektir. Terim olarak ise biri asıl diğeri tali olmak üzere iki manası mevcuttur. Tali manası şudur: İlamların birçoğu icra makamına hitaben yazılarak onlara arz edildiğinden ilamlara da maruz adı verilebilmektedir. Maruzun farklı bir belge olarak asıl manası, kadı tarafından kaleme alındığı halde, kadının kararını ihtiva etmeyen ve hüccet gibi hukukî bir durumun tespiti açısından yazılı delil olarak kabul edilemeyen belgedir. Sadece kadının icra makamlarına idarî bir durumu arz ettiği yazılı kayıtlara veya halkın icra makamına yahut kadıya hitaben yazdığı şikâyet dilekçelerine denir. Kısaca astın üste yazdığı bir isteği veya bir durumun arzını havi yazılı belge ve kayıtlardır. Buna maruz dendiği gibi arıza veya arz da denir ve genellikle çoğulu olan maruzat kelimesi kullanılır (Akgündüz, 1988: 37; Akgündüz, 2002: 65-66).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde sadece iki maruz bulunmaktadır (KŞS 76/27-1). Arazi anlaşmazlığı konusunda, davalının mahkemeye celbedilmesi konusunda Konya Müşiri’ne maruz yazıldığı anlaşılmaktadır. Diğer maruz ise, Divle Kazası naibi Abdülkerim Efendi’nin Konya kadısına yazdığı maruzdur (KŞS 76/41-1). Burada naib efendi diyet bedelinin tahsil edildiğini beyan etmektedir.

E. ARZ-I HALLER, İSTİDALAR

Halin bildirilmesi anlamına gelen (Devellioğlu, 2011: 44; Yeğin, 1992: 64) arz-ı haller genel olarak *arzuhal* veya *istida* olarak adlandırılmıştır. Terim olarak kişiyi veya topluluğu ilgilendiren yönetim veya yargıya ilişkin bir işlemin yapılması, kaldırılması veya

değiştirilmesi için ilgili makama verilen dilekçedir. Genellikle arzuhal olarak adlandırılır (Sakaoğlu, 1985: 11; Pakalın, 1993 b: 491).

Arzuhalle ilgili olarak 76 numaralı Konya şeriyeye sicilinde dört adet belge mevcuttur (KŞS 76/56-1, 63-1, 64, 75-1). Bunlardan ilki Dersaadet'te örgücü kadınların çoğalıp düzeni bozduğundan hareketle mürur tezkeresi verilirken dikkat edilmesi istenmektedir. İkincisi, derbent ağalığı ortadan kalkan Mustafa Ağa'ya maaş bağlanması hakkındadır. 64. sayfadaki üçüncü arzuhalde yirmilik paraların tedavülden kaldırılması, paraların kırılarak yok edilmesi istenmektedir. (KŞS 76/75-1) numaralı belgede vefat eden Dergâh-ı Ali Kapıcıbaşlarından Çakır Ahmed Ağa'nın bıraktığı mallarla ilgilidir.

F. MÜRASELELER, TEZKERELER VE TEMESSÜKLER

Mürasele, lügatte *haberleşme* ve *mektuplaşma* anlamına gelir (Devellioğlu, 2011: 856). Terim olarak da kadının kendisine denk veya daha aşağı rütbedeki şahıs yahut makamlara hitaben kaleme aldığı yazılı belgelere denir. Haberleşme, mektuplaşma, kadı mektubu anlamındadır. Kadı sicillerinde yer alan ve kadının kendisine denk veya daha aşağı rütbedeki şahıs yahut makamlara hitaben kaleme aldığı yazılı belgelere *mürasele* veya çoğulu olan *müraselat* adı verilmektedir (Pakalın, 1993 a: 621). Müraseleler genellikle sanığın mahkemeye celbi isteğini içeren konularda olur (Akgündüz, 1988: 38; Cin ve Akgündüz, 1990: 422 ve 621). Merkezden gelen ferman veya buyrultunun üzerine kadı tarafından resmi bir yazı yazılarak istenilen görevin yerine getirilebilmesi için o yerin voyvoda ve kethüdasına gönderilmesi ya da bir kadının tayin edildiği kadılık görevini herhangi bir naibe devredebilmesi hakkında yazılan resmi yazılara denir (Doğru, 2007: 18; Tepeli, 2010: 31).

Mürasele ile ilgili olarak, (KŞS 76/10-1) belgede Konya'daki ayakkabıcılar çarşısına başka yerlerden gelen esnafın ticaret yapması nedeniyle zarara uğradıkları için söz konusu yabancı tüccarın bundan men edilmesi ile ilgili olup çarşı esnafı fırsatçı tacirlere karşı korunmuştur. Bir başka mürasele ise Server Ağa Çeşmeleri'ni yapmayı üstlenen el-Hac Ali Efendi'nin eskiden olduğu gibi akan sudaki hissesinin verilmesi hakkındadır (KŞS 76/49-2).

Tezkereler: Aynı şehir ve kasabada bulunan resmi dairelerin birinden ötekine ve halkın birbirine yazdıkları yazılar hakkında kullanılan bir tabirdir (Pakalın, 1993 b: 491). Osmanlı diplomatikasında, daha ziyade üstten alta veya aynı seviyedeki makamlar arası yazılan ve resmi bir konuyu ihtiva eden belgelere tezkereler denmektedir. Aslında aynı şehir ve kasabada bulunan resmi dairelerin birinden diğerine yazdıkları yazılara tezkereler, şehirlerarasındaki yazışmalara ise tahrirat denmesi son zamanlarda adet haline gelmiştir. Kadı sicillerinde yer alan birinci manadaki tezkereler, başta sadrazam olmak üzere yüksek devlet

memurlarının özel kalem müdürü demek olan tezkereciler tarafından kaleme alınır. Bu tezkerelerin bir sureti de, kadı sicillerine, senet kabul edilmiş berat ile beraber mutlaka kaydedilirdi. Zira bu emirleri icra edecek olan makam ilgili mahallin kadılarıyla. İcra için de sicile kayıt şarttı (Pakalın, 1993 b: 491). Tezkerelerin çıktıkları daireye veya verilmiş sebeplerine göre berat tezkeresi, divan tezkeresi, hazine tezkeresi, zimmet tezkeresi gibi çeşitleri vardır (Doğru, 2007: 19; Tepeli, 2010: 32).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde yedi adet tezkere mahiyetinde belge tespit edilmiştir. Bunlardan dört tanesi askerlikten ihraç, biri de yaralanan askerin memleketine dönmesinde sakınca olmadığıyla ilgilidir. Yaralanan veya hastalanan askerler seraskerlikten verilen tezkere ile maaş istememe şartıyla ihraç edilmişlerdir. İlginç olan nokta yaralanan askerlerin künyelerinde Mehmed veled-i Ali (KŞS 76/161-1), Mustafa veled-i Ali (KŞS 76/102-1), Mehmed veled-i İbrahim (KŞS 76/1-4) şeklinde ibarenin geçmesidir. Genelde hukukî metinlerde, Hristiyanların künyelerinde kullanılan bu tabirin özellikle kullanıldığı anlaşılmaktadır. Belki amiyane tabiriyle askerin çürüğe çıkmasından dolayı görevden muaf olmasına binaen Hristiyan gençlerden bir farkı kalmadığından kinaye bu ifade kullanılmaktadır.

Temessük: Sözlükte bir işe sıkı tutunmak demektir. Terim olarak birçok manası mevcuttur. Borç için alınan senede ve muahede ve sulhname gibi şeylerde devlet veya muahedeyi yapan gerçek yahut hükmi şahıslar tarafından verilen mühürlü kâğıtlara *temessük* denir. Kadı sicillerinde temessükün manası ise şudur: Miri arazide ve gayr-ı sahih vakıflarda tasarruf hakkı sahiplerine yetkili makam veya şahıslar tarafından verilen belge demektir. Yani temessük, tasarruf vesikası demek olur ki sonraları tapu tabiri bunun yerine geçmiştir (Akgündüz, 1988: 48).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde iki adet temessük sureti vardır. Doğanhisarlı Hacı Mustafa Ağa, Bezirgân Yorgi'ye, 91 gün vade ile 3500 kuruş senet (temessük) vermiştir (KŞS 76/162-2). Diğer kayıta ise şap satışıyla ilgili bir senet ve ödendiğine ait kayıt vardır (KŞS 76/162-3).

G. FERMANLAR

Kadı sicillerindeki kayıtlar sadece kadılar tarafından kaleme alınan ve yukarıda zikredilen belgeler değildir. Zira merkezde ve hem de özellikle taşrada herhangi bir beylerbeyine yahut eyalete veyahut sancak ve kaza merkezi idare tarafından gönderilen ve hüküm denilen yazılı emirlerin çoğunluğu hep kadılara hitaben yazılırdı. Kadılar şeri işlere memur oldukları gibi buldukları yerde yürütme gücünü de üzerlerine almışlardı. Kadı da

kendisine padişah tarafından gönderilen fermanları, beratları ve benzeri emirleri, sadrazam, beylerbeyi ve kazaskerlerden gelen buyrultular ve ilgili devlet teşkilatlarından kendisine gönderilen diğer yazılı belgeleri kadı sicillerine kaydederdi (Akgündüz, 1988: 39). Şimdi bu belgelerin neler olduğunu aşağıda vermeye çalışalım.

Farsça buyurmak, emretmek mastarından türetilen ferman kelimesi sözlükte emir, irade, buyruk, padişah tarafından verilen yazılı emir (Devellioğlu, 2011: 298) anlamına gelir. Terim olarak Divan-ı Hümayun veya Paşakapısı'ndaki divanlarda alınan kararlara uygun olarak yazılan ve üzerinde tuğra bulunan padişah emirlerinin genel adıdır (Sertoğlu, 1986: 111; Kütükoğlu, 1995 a: 400). Fermanların yazılış sebepleri: Sefer açılması, asker sevki, vergi vb. devlet işlerine ait olan fermanlar doğrudan Divan-ı Hümayun'un kararı ve padişahın emriyle hazırlanıp ilgili şahıslara gönderilirdi. Fermanların büyük bir kısmı ise, beylerbeyi, sancak beyi, kadı gibi görevlilerin mektup veya arzı yahut halktan birinin arzuhalı üzerine konunun divanda görüşülüp bir karara bağlanması sonunda hazırlanırdı (Kütükoğlu, 1995 a: 400).

Padişah'tan gelen emir ve fermanları iki ana grupta toplayabiliriz. Birincisi: Padişahın kendisine İslam hukuku tarafından tanınan içi boş yasama yetkisine dayanarak veya icra kuvvetinin başı olarak kaleme aldığı ve kadı sicillerinde “evamir ve feramin” diye zikredilen hükümlerdir. Padişah ya ihtilafı olan bir şeri meselede mevcut görüşlerden birini tercih ettiğini kadıya bildirir ya şeri hükümlerin icrasını teyit için yazılı emir gönderir veya düzenleme yetkisi bulunan sahalarda bazı düzenleyici kaideleri Divan-ı Hümayun'un telhisi üzerine tanzim eder ve durumu kadılara bildirir. Müstakil bir defter tutulmadığı zaman, bazen kadı sicillerinin başına, bazen ortasına, bazen de diğer kayıtlardan ayrılması için ters olarak sicillere kaydedilir. İkincisi: Yine padişah'tan sadır olan ancak birinci gruptaki gibi umumu değil hususi şahısları ilgilendiren ve vazife tevcihi, tımar tevzii, ticaret beratı ve benzeri konulara ilişkin olarak kaleme alınan beratlardır. İşte bu beratların bir sureti ilgili yerdeki kadı sicillerine mutlaka kaydedilmektedir (Akgündüz, 1988: 39–42; Akgündüz 2002: 66).

Ferman vasıl olduğu yerde evvela kadı tarafından incelenir sahte olmadığı anlaşıldıktan sonra sicile kaydolur, bu kayıt fermana da işaretlendikten sonra hüküm yürürlüğe girerdi. Fermanlar divani yazıyla itinalı bir şekilde yazılır bazılarında tezhip de yapılırdı. Bazen tuğraların yanına el yazılarıyla emrin yapılmasını isteyen not yazarlardı. Tanzimat'tan sonra fermanlar ancak belli meselelerde inhisar etmiş bunun yerini *irade* almıştır. Hatt-ı Hümayunlar da aynı kıymeti haizdir (Sertoğlu, 1986: 111).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde çok sayıda fermana rastladık. 210 kayıttan 36'sı ferman olup bunlar defterin sonuna kaydedilmişlerdir. Fermanların pek çoğunun sonunda

Kostantiniye el-Mahruse şeklinde İstanbul'dan gönderildiğine dair yazı vardır. Bunlardan altısı surre-yi hümayun ve hacıların güvenliği ile misafir olarak Dersaadet'i ziyaret eden Hicazlılara hürmet ve kolaylık gösterilmesi, Şam'a kadar kalacak yerlerin önceden hazırlanması hakkındadır (KŞS 76/ 50-1, 105, 107, 108, 153-1, 153-2). Surrelerle ilgili geniş izah ikinci bölümün ilk başlığında yorumlanacaktır.

Asayişin sağlanması ve cezanın infazı gibi konularda beş adet belge bulunmaktadır. Bunlar arasında zorunlu ikamet cezasının onanması (KŞS 76/104-1) ve zorunlu ikamet tamamlanmışına dair yazı (KŞS 76/61-1) dikkat çekicidir. Katile verilen cezanın infazı (KŞS 76/61-2), Nevşehir'den tüccar Ahmed Ağa'nın ortağı olduğu Yuvan'a gazez ettiği ve ona kötülük yapma ihtimali olduğundan bunun engellenmesi (KŞS 76/58), kız kaçırarlara verilecek ceza (KŞS 76/115) gibi konular vardır. Bu dönemde kız kaçırılmaların arttığı bunun cebren yapılması halinde 6 ay hapis cezasının verilmesi gerektiği Kanunname'ye bunun ilave edildiği belirtilmiştir. Ayrıca cebren kız kaçırılmalarda nikâh akdinin yapılmaması istenmektedir. Medeni hukuk alanında önemli bir adım atıldığı kadınların ırzlarının korunmaya çalışıldığı anlaşılır. Ayrıca cezaların infazında, sürgün etmelerde padişahın iradesinin arandığı görülmektedir. Kadı hüküm verse de infaz için hükümdarın onayı gerekmektedir.

Malî konularda dokuz adet ferman kaydı bulunmaktadır. Bu belgeler içinde, ilk üç ferman, ağırlığı düşük paranın piyasada dolaşmaması (KŞS 76/47-1); Rusya tüccarlarına yeni gümrük tarifesi uygulanması (KŞS 76/56-2); Anadolu'daki tuzlaların işletme hakkının Sarrafan şirketine on yıllığına verilmesi gibi konulardadır (KŞS 76/83-84). İkinci üç ferman ise Türkmüşeyh Hamzalar Aşireti'nin seyyidlerden olması nedeniyle vergi alınmaması (KŞS 76/102-1); Konya eski valilerinden (Aytekin, 1994: 125), Çarhacı Ali Paşa'nın azatlısı Ziba'nın terekesi (KŞS 76/128); Askerin erzağı için halktan alınan zahirenin muhasebesi hakkındadır (KŞS 76/142, 149). Son iki malî ferman ise faiz miktarının artırılmaması (KŞS 76/146), enfiye denilen toz tütünün İstanbul ve İzmir dışında imal edilmemesi (KŞS 76/154) konularındadır. Hücet ve ilamlarda olduğu gibi fermanlarda da belgeler malî konularda yoğunlaşmıştır. Hz. Muhammed (Sav)'in soyundan gelen ailelerden, aşiretlerden vergi alınmaması hakkındaki padişah iradesi, Türklerin bu mübarek aileye oldukça önem verdiğini gösterir. Nitekim surre-yi hümayun içinde bulunan Hicazlı misafirlere hürmet ve ikramın gösterilmesi bu sevgi ve hürmetin çok ileri boyutta olduğunu izah eder.

Askerî ve siyasî içerikli 11 adet belge tespit edildi. Bunlar içinde, Şehzade Abdülhamid ile Şehzade Mehmed Murad'ın doğumlarının kutlanmasıyla ilgili olanlar da vardır (KŞS 76/57 ve 152). Bu fermanlarla, şehzadelerin doğumları ahaliye duyurulmaktadır.

Burada, yedi gün yedi gece top atılarak ve günde beşer nevbet çalınarak ahaliye bu doğumların duyurulması, ırz ve edep ile bunun kutlanması istenmektedir. Zahid ve meşayihden kimselerin mescidlerde saltanat ve şehzade için dualar yapması talep edilmektedir. Bizim, V. Sultan Murat olarak bildiğimiz padişahın ilk adı Mehmet'tir (KŞS 76/152). Buna göre Sultan Murat, Osmanlı padişahları içinde Mehmet adını taşıyan beşinci, Sultan Reşat altıncı kişi iken Sultan Vahideddin ise bu adı taşıyan yedinci Osmanlı padişahı olmalıdır.

Ürgüp'ün Nevşehir'den ayrılıp 30 köy ile ayrı bir kaza olması (KŞS 76/69), Ilgın Muhassıllığı'nın kaldırılıp Konya'ya bağlanması (KŞS 76/129), Hüseyin Hüsnü'nün Konya Defterdarlığına tayin edilmesi (KŞS 76/112), konusundadır.

Fermanlardan altısı ise askerî mühimmatın ve unsurların yer değiştirmesi hakkındadır. Bu belgelerden dördü eski Konya valisi olan el-Hac Ali Paşa'nın Şam'a tayini sonrası Kasım ve Aralık 1840 tarihinde muhtelif askerî livaların Şam'a gönderilmesi konusundadır (KŞS 76/143, 144, 145, 151). Askerî livalar tümenden küçük iki alaydan oluşan, komutanına da mirliya denen askerî yapılanmadır (Sakaoğlu, 1985: 76). Prof. Dr. Muhittin TUŞ'a göre; valilerin görev yerleri değiştiğinde eski ekibini de yanında götürürdü. Güvendiği bürokratların tayinini kendi görev yerine çıkartırdı (Tuş, 2007: 56). Askerî birliklerin yer değiştirmesi hakkındaki diğer varsayım burada bir isyanın olabileceğidir.

Vakıflar ve kilisenin tamirata hakkında da üç adet belge vardır. Bunlar: Vakıfların güzel yönetilmesi ve Evkaf-ı Hümayun'a ilhakı lazım gelenlerin mahkeme marifetiyle yönetilmesi hakkındadır (KŞS 76/85 ve 130). İçkale'de bulunan Meryem Ana Ermeni Kilisesi'nin onarımına izin verilmesi (KŞS 76/92) ile ilgili ferman Osmanlı hoşgörüsünün ileri boyutta olduğunu izah etmeye yeterlidir.

H. BERATLAR

Berat Arapça asıllı bir kelime olup rütbe, makam ve imtiyaz fermanı gibi anlamlar ifade eder (Devellioğlu, 2011: 96). Bir tarih terimi olarak berat, bir göreve atama, maaş bağlanması, rütbe, unvan, dirlik verilmesi, vergi bağışıklığı ya da herhangi bir ayrıcalık tanınması, maden işletmek, tuz çıkarılması ve tekeli; para basımı ve tedavülü, gümrük ve kapanlar; sabun, hububat, mum, pirinç, susam gibi zorunlu ihtiyaç maddeleri inhisar ve iltizamları verilmesi padişahın genel olarak berat-ı hümayun (ya da berat-ı şerife, biti, nişan, nişan-ı şerif, hüküm) denilen tuğralı ruhsat belgesi ile mümkün olurdu (Özbilgen, 2004: 130; Tepeli, 2010: 31).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde 14 adet berat bulunmaktadır. Bunlardan dördü maaş beratıdır. Omzuna kurşun isabet etmesiyle yaralanan Hadim Pirluganda'da (Taşkent ilçesi) oturan Mustafa isimli nefere maaş verilmiştir (KŞS 76/2-5). Yaralı askerin terhis edildiğine dair bir bilgi olmayan bu belgede tayin edilmiş maaşı 15 kuruştur. Belgenin hemen yanında $36+78=114$ şeklinde bir hesap bulunmaktadır. Bu hesabın mahiyeti bilinmemiştir. Nakşibendiye'den Mevlana Halid-i Bağdadi Hazretleri'nin halifelerinden Şirvani el-Hac Halil Efendi'ye hayat boyu aylık 100 kuruş maaş bağlanmıştır (KŞS 76/67-1). Bu maaş Konya Meclisinde kararlaştırılmış mazbataya göre Konya gelirlerinden bağlanmıştır. Hicri 17 Zilkade 1258 senesinin; 8 Kânunuevvel (Aralık) 1258 Rumi yılına tekabül ettiği anlaşılmaktadır. Osmanlı malî belgelerinde Tanzimat Dönemi'yle birlikte Hicri 1255'den itibaren bütün resmi ve malî kayıtlar için malî sene de kullanılmaya başlanmıştır (Unat, 1984: 160). Bu takvimde yıllar Hicri-Kameri, aylar şemsi olarak kullanılmıştır. Yani 1258 senesi hem Hicri-kameri hem de Hicri-Şemsi yılıdır. Fakat aylar farklıdır. Bu defterde vergi ve muhasebe kayıtlarının tamamı Rumi takvime göre yapılmıştır. Maaşla ilgili üçüncü belge eski Saideli Kazasına bağlı Lâdik derbent ağası Mustafa Ağa'ya yevmiye bir kuruş senevî 365 kuruş maaş bağlanmıştır. Fakat Mustafa Ağa maaşını alamamıştır (KŞS 76/63-1). Tanzimatı Hayriye ile derbentçiliğin ortadan kalkmasıyla birlikte Ağalığı ortadan kalkan Mustafa Efendi'nin yazdığı arz-ı hal ile 1840 senesinden itibaren 1842 Cemaziyevveline dek toplam 865 kuruş birikmiş alacağı maliye hazinesinden ödenmesine karar verilmiştir. Maaş ile ilgili son belgede Iğınlı Tophane-i Amire emeklilerinden Mehmed Memiş Efendi'nin emeklilik maaşına 30 kuruş zam yapılarak 50 kuruşa tamamlanmış ve emekliliğinden önce edindiği mallardan vergi alınmaması kararlaştırılmıştır (KŞS 76/114-2).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde yedi atama beratı vardır. Konya zabtiye memurluğuna (umuru zabtiye) Eyüp Paşa (KŞS 76/147), Gediz şaphane mukataasına İbrahim Efendi (KŞS 76/119), Konya naibliğine Mehmet Emin Efendi (KŞS 76/113), Konya karantina müdürlüğü'ne Emin Efendi (KŞS 76/110) atanmışlardır. Bosna eski valisi, Vezir Mehmet Vecihi Paşa Konya müşirliğine ve Hüsnü Efendi Konya defterdarlığına (KŞS 76/109), Sadeddin Efendi karantina müdürlüğüne (KŞS 76/104-2), Mehmed Emin Efendi Konya kadılığına (KŞS 76/20-1) atanmışlardır. Bunlardan dönemin Konya yöneticilerinin kimler olduğunu görmekteyiz.

Defterimizdeki tek ticaret beratı (KŞS 76/117) numaralı kayıttır. Burada Eci Anasti'ye 1250'de verilen ticaret beratı 6 yıl sonra yenilenmiştir. Buradaki bilgileri "Ekonomik Hayata Yönelik Belgeler" başlığında yorumlayacağız.

I. BUYRULTULAR

Sadrazam, beylerbeyi ve kazaskerden gelen buyrultular, Osmanlı Devleti'nde padişahın sonra şeri ve kanuni hükümleri icra ve takip ile görevli olan makam, padişahın bir nevi mutlak vekili bulunan sadrazamlardır. Sadrazamlar padişahın emrine dayanarak, bazı hususları kadılara hatırlatabilirler. İşte kadı sicillerinde bulunan kayıtlardan biri de sadrazamların yazılı emirleri demek olan buyrultulardır. Aslında buyrultu, sadrazam, kaptan-ı derya, vezir, beylerbeyi ve kazasker gibi devlet erkânının yazılı emirlerine denir (Akgündüz, 1988: 44). Şeriye sicillerinde bu zikredilenlerin dışında da kayıtlar mevcuttur.

76 numaralı Konya şeriye sicilinde bir adet buyrultu bulunmaktadır. Müşir Mehmet Vecihi Paşa gelene kadar paşa tarafından umur-u zabtiye memuru Eyüp Paşa kaymakam tayin edilmiştir (KŞS 76/114-1). Müşirliğe atanan devlet adamlarının görev yerine intikali epey zaman aldığından onlar gelene kadar kaymakam olarak başka biri görevlendirilirdi.

J. TALİMATNAME, LÂYİHA, EMİRNAME VE MEKTUP

Osmanlı resmi evrak çeşitleri içinde belirtilen (Eminoğlu, 2007: 104) yasa gücündeki tüzüklerin uygulanmasıyla ilgili açıklamaları içeren ve ilgililere kolaylık sağlayan yönetmeliklerdir (Sakaoğlu, 1985: 125).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde iki adet talimatname bulunmaktadır. Bunlar arka arkaya kaydedilmiş olup Şeyhülislam Mekkizade Mustafa Asım Efendi'nin gönderdiği yönetmeliktir (KŞS 76/155-2 ve 157). Bunlardan ilkinde (KŞS 76/155-2) önemli davaların Konya meclisinde yapılması ve *talimatname* denilen bir memura verilen tenbihleri içinde toplayan kitaba aykırı olarak senet, tereke ve hüccetlerden resmi kısmet adıyla fazla para alınmaması emredilmektedir. Diğer talimatname (KŞS 76/157) numaralı kayıta olup başında "Lâyihâ-i Umûri Şer'îye" yazısı vardır. Lâyihâ, hukukî anlamda *tasarı* anlamındadır (Devellioğlu, 2011: 626). Fakat belgenin sonunda talimatnamenin resmi gazete olan Takvimi Vekayihane'den çıkmış olması artık bunun resmi gazetede yayımlanmış kanun parçası olduğunu gösterir. 120 numaralı belgenin başında da "Lâyihadır." başlığı vardır. Burada da vakıfların yönetiminin Evkâfı Hümayun Nezareti'ne bırakılması ile ilgili tasarı hakkında bilgiler mevcuttur.

Emirname: Amirden memura yazılan kâğıttır (Devellioğlu, 2011: 248). Maliye Müşiri Said Paşa, Konya muhassılına gönderdiği emirle, *resm-i adiyeye* olarak kuruşta iki para yani % 5 alınmasını emretmiştir (KŞS 76/161-2).

Mektub-u Sami: Osmanlı resmi yazılarından olan bu türde sadrazamlıktan yazılan resmi mektuplar olup genellikle nazırlara ve valilere gönderilirdi. İşlerin çabuklaştırılmasını amaçlardı (Sakaoğlu, 1985: 86). Zanaatkârların "Vergi yükünden zarar ediyoruz." diyerek

talepleri üzerine fazladan gümrük vergisi alınmaması hakkında gönderilmiştir (KşS 76/103). Diğer mektup da maaşına zam yapılan Tophane-i Amire emeklilerinden Mehmet Memiş Efendi'nin beratına iliştirilmiştir (KşS 76/114-2). Sözkonusu mektup Konya muhassılı Hulusi Ahmed Ağa'ya hitaben yazılmıştır.

VI. ŞERİYE SİCİLLERİNİN TÜRK KÜLTÜRÜ AÇISINDAN ÖNEMİ

A. TARİH AÇISINDAN SİCİLLERİN ÖNEMİ

Osmanlı tarihinin kaynakları arasında şeriye sicillerinin birinci derecede önemli olduğuna şüphe yoktur. Kadıların devlet merkezi ile yaptıkları resmi yazışmaları, halkın şikâyet ve dilekçelerini; mahalli idarelere ait hukukî düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümleri; en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadî hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden; Osmanlı Devleti'nin siyasî, malî ve sosyal tarihini araştırmak mümkün değildir. Sicillerin her konuda tarihe temel kaynak olacağına şüphe bulunmamakla birlikte özellikle şehir tarihleri ve mahalli hayata ait ilmi araştırmaların birinci kaynağı şeriye sicilleridir. Mahalli tarihin doğru yazılabilmesi için fertlerle fertler, fertlerle devlet arasındaki bütün önemli olayların kaydedildiği şeriye sicillerinin incelenmesi ilmi bir zarurettir. Sicillerin genel tarihe katkıları, önemli tarihi olayların ve şahsiyetlerin, mahalli adlarının ve önemli tarihi müesseselerin bütün ayrıntılarıyla doğru olarak tespitinde birinci önem arz edecektir. Ayrıca şeyhülislam, kazaskerler ve sadrazamlar gibi büyük devlet adamlarının hayat hikâyelerini bütün ayrıntıları ile ortaya çıkarabilmek için sicillere müracaat etmek gerekir. Zira sicillerde kimin nereye tayin edildiği, hangi tarihte, hangi vasıfla, nasıl bir devlet hizmeti ifa ettiği mutlaka kaydedilmektedir.

Şeriye sicilleri, bütün Osmanlı ülkesinin yer isimlerini tespit ve hatta mahalle isimlerinin bile tespit edilmesinde mühim bir kaynaktır. Bir şehirdeki mahkeme sicilleri, o kentin ticari ve noter arşividir.

B. HUKUK TARİHİMİZ AÇISINDAN ÖNEMİ

Şeriye sicillerinin incelenip gün yüzüne çıkarılması hukuk tarihimiz açısından çok önemlidir. Çünkü her konuda olduğu gibi, eski hukukumuz hakkında da birbirini tutmayan çelişkili görüşler mevcuttur. Bu çelişkili görüşler arasından, doğruyu tespit edecek yine şeriye sicilleridir. Şeriye sicillerinde hukukun bütün dallarıyla alakalı olarak şeri hükümlere uygun bir şekilde verilmiş mahkeme kararları mevcuttur.

1. ÖZEL HUKUK AÇISINDAN

a- Şahsın hukuku ile ilgili kararlardan, Osmanlı hukukunda gerçek ve tüzel kişilerin bilindiğini, ehliyet, gaip, şahsi haklar ve benzeri konulara dair şeri hükümlerin aynen uygulandığını anlamaktayız.

b- Aile hukuku ile ilgili kararlar ve sicil kayıtlarından eski Türk aile yapısını, nişanlanma, evlenme ve benzeri müesseselerin nasıl işlediğini, tamamen erkeğe ait gibi sanılan boşama hakkının kadın tarafından da nasıl kullanıldığını, şiddetli geçimsizliğin kadına evlenmeyi sona erdirmeye hakkını verdiğini, karı-koca arasındaki mal ayrılığı rejimini, karı-

kocanın çocuklar üzerindeki hak ve vazifelerini, mehir olarak hangi eşyaların verildiğini ve tarihin muhtelif devirlerinde bir Türk ailesinde hangi şeylerin önem arz ettiğini öğrenebiliriz

c- Miras hukukuna ilişkin kayıtların çoğunluğunu miras sözleşmeleri (teharüc) ve tereke taksimleri teşkil etmektedir

d- Eşya, borçlar ve ticaret hukukuna ait kararlar iç içedir. Eşya hukuku ile ilgili kararlardan mülkiyet hakkının, din, dil ve ırk farkı gözetmeksizin bütün fertlere belli şartlar altında tanındığı görülür. Borçlar hukuku ile ilgili kararlardan faiz muamelesine benzeyen muamelelerin kabul edilmediğini ve akitlerde karşılıklı rıza beyanının esas kabul edildiğini öğreniyoruz.

e- Devletler hususi hukuku alanında ahval-i şahsiye ve ibadet konuları dışında zimmîlere de kendi rızalarıyla İslam hukukunun esaslarının uygulandığını, başta aile ve miras hukuku olmak üzere kendi dinleri gereği olan konularda kendi hukuklarının tatbik edildiğini, mesela evlenme akdinin icrası, boşanma ve terekenin taksimi gibi hususlarda tamamen din serbestliği bulunduğunu görüyoruz. İçki içme gibi hususi olan bazı konular dışında ceza hukuku alanında, eşya, borçlar ve ticaret hukuku sahalarında Müslüman gayrimüslim ayrımı yapılmadığını görüyoruz.

2. KAMU HUKUKU AÇISINDAN

Şeriye sicillerinin hukuk tarihi açısından asıl önemi kamu hukuku alanında kendini göstermektedir.

a- Ceza hukuku ile ilgili kararlardan Osmanlı Devleti'nin bu konuda İslam hukukunun hükümlerini aynen uyguladığını anlıyoruz. Bilindiği gibi İslam hukukunda suç ve cezalar üç ana gruba ayrılmaktadır. Birincisi: Kur'an ve hadiste açık olarak miktarı ve vasıfları tayin edilen had cezalarıdır. Bunlar iffete iftira, hırsızlık, yol kesme, zina ve içki içme suç ve cezalarıdır. Şartlar oluştuğu hallerde Osmanlı Devleti'nin bu suçlara dair cezaları aynen uyguladığını şeriye sicilleri göstermektedir. İkincisi: Şahsa karşı işlenen cürümlerdir. Bunlar hakkında şeri hükümlerin öngördüğü kısas, 470 yıllık zaman dilimi içinde hiç aksatılmadan aynen uygulandığını ve katilin veya maktulün dinine, diline ve ırkına itibar edilmediğini yine şeriye sicillerinden öğreniyoruz. Üçüncüsü: Zikredilenlerin dışında kalan suçlar ve bunların cezalarıdır. İslam ve Osmanlı hukukunda bunlara tazir ve siyaset cezaları denmektedir.

Şeriye sicillerinde tıpkı İslam hukukunda olduğu gibi, en çok müracaat edilen ispat vasıtası şahitlik veya davalının ikrarıdır. Yine şeriye sicillerinden Osmanlı hukukunda, ceza ve hukuk usulü ayrımı yapılmadığını, ancak ceza davalarında genel esaslar dışında bazı farklı usullerin uygulandığını görüyoruz. Mesela, şüpheden sanığın yararlanması veya şahitlerin bazı davalarda çok sıkı soruşturulması ve sayılarının iki katına çıkarılması bunlara misaldir.

Kısaca şeriye sicilleri tetkik edilmeden Osmanlı hukuku hakkında, hatta bir yerde İslam hukuku hakkında yapılan her araştırma eksik olur. Bu arada şeriye sicilleri, örfi hukuk açısından da değerli bir kaynaktır (Akgündüz, 1988: 15).

C. İKTİSAT TARİHİ AÇISINDAN ÖNEMİ

Her şeriye sicili bulunduğu yerin iktisadî hayatına dair orijinal tarih vesikalarıdır. XV. ila XX. asır aralarında Türk halkının ve özellikle de Anadolu halkının hayat ve geçim tarzı, memlekete dışarıdan giren ve yine memleketten dışarı çıkan, yani ithalat ve ihracat konusu olan eşya, Anadolu halkının yetiştirdiği tarım ürünleri, imal ettiği sanayi mamulleri, Anadolu'da halkın meşgul oldukları zanaat ve meslek çeşitleri, halktan toplanan vergiler, devletin memurlarına ödediği tahsisatlar, hukuk ve ceza davalarındaki tazminatların miktarı ve cinsi, para arzı ve çeşitleri, enflasyon ve devalüasyonun gerçek manada tarihi seyri ve kısaca hem makro hem de mikro iktisada dair bütün mevzular, doğru olarak ve yerli yerinde ancak şeriye sicillerindeki kaynaklardan öğrenilebilir (Said Öztürk, 1995: 23; Tepeli, 2010: 36). Özellikle narh ve gedikle alakalı yazılı kayıtlar, iktisat tarihi açısından birinci derecede öneme sahiptir.

Osmanlı tarihine bakılacak olursa eldeki kaynaklar, daha çok Osmanlı tarihindeki olaylar ile önemli rütbe ve memuriyetlerde bulunan kişilerin ön planda olduğu görülür. Hâlbuki şeriye sicillerinde gerekli inceleme yapıldığı zaman Konya'nın herhangi bir köyündeki herhangi bir kişinin hayatına dair önemli ipuçları elde edilebilir. Böylece Osmanlı insanı ve devleti daha iyi anlaşılabilir kanaatindeyiz.

D. ASKERİ AÇIDAN ÖNEMİ

Şeriye sicilleri askerî açıdan önemli bilgiler ihtiva etmektedir. Osmanlı ordusu sefere çıktığı zaman hem Anadolu hem de Rumeli'de bulunan beylerbeyi ve sancak beylerine yazılı emirler gönderir ve ordunun ihtiyacı olan gıda maddeleri, gemi, at, kürekçi, araba, cephane, kilim ve benzeri ihtiyaçların halktan karşılanması amacıyla kadılara da yazılı emirler gönderirdi (KŞS 76/137, 142, 149, 160-2). Gönderilen bu yazılı emirlerin içinde, savaşın kimle ve hangi sebeple yapıldığı izah edilir ve konuyla ilgili şeyhülislam fetvası hatırlatılarak halkın savaşın zaruretine inanmaları temin edilirdi. Kısaca XV. yüzyıldan sonraki harp tarihimizi, bütün tafsilatıyla şeriye sicillerinin genellikle sonlarında yer alan ve kadılara hitaben yazılan yazılı emirlerde bulmak mümkündür. Örneğin III. Mehmed'in Macaristan ve Avusturya seferine çıkabilmek için Anadolu'dan nasıl asker topladığı ve Eflak isyanı ile zorlaşan bunalımlı dönemde savaşla ilgili olarak halka ne gibi yazılı emirler gönderdiği, Bursa şeriye sicilleri esas alınarak ortaya konabilir. Gerçekten şeriye sicilleri, askerî

hareketleri bütün ayrıntılarıyla aydınlatmak, ordunun teşkilat ve durumunu göstermek bakımından vakanüvislerde ve diğer kaynaklarda ispatlanmayan birçok tafsilatlı bilgiyi içermektedir (Akgündüz, 1988: 16-17).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde, askerî konular hakkında 20 adet belgeye rastladık. Bunlardan beşi askerlikten ihraç (KŞS 76/1-4, 2-4, 102-2, 102-3, 161-1), ikisi de yaralanan askerlerle ilgili (KŞS 76/2-5, 162-1). Hasta olan askerler ihraç edilmişlerdir. Bunlardan asteğmen (mülazımı sani) Mustafa Efendi bazı muharebelerde yaralanınca, 1258 senesi Haziran'ının başından itibaren kaydı hayat şartıyla aylık altmış kuruş emeklilik maaşı bağlanmıştır (KŞS 76/102-3). Fakat diğer askerlerin tezkerelerinde emekli maaşı istememe şartı ile ihraç edildiği bilgisi verilmiştir (KŞS 76/1-4, 102-2, 161-1). Askerden ihraçları *Dar-ı Şura-yı Askeri* yapmaktadır (KŞS 76/102-2). Askerî bir talim ve savaş nedeniyle yaralananlara maaş verilmektedir. Lakin mizaçtaki rahatsızlık ve kendiliğinden hasta (alil) olanlara maaş verilmemektedir. Bu arada yaralanan askerlere iyileştigiine dair rapor verildikten sonra memleketine dönmesi için seraskerlik divanınca hava değişimi izni verildiği görülmektedir (KŞS 76/162-1). Yukarıda “tezkere” maddesinde değindiğimiz gibi yaralanan askerlerin künyeleri belgelerde “Mehmed ibni Ali” yerine, “Mehmed veledi Ali” yazılmıştır. Bu usul künye zimmîler için yazılmaktadır.

Yukarıdaki belgelerden askerî teşkilat hakkında da bilgi edinebiliriz. Ordunun adı en az 12 yerde *Asâkir-i Muntazama-i Şahâne*'nin kısaltması *Asâkir-i Şahâne* şeklinde kullanılmaktadır. Ordu için kullanılan diğer isim ise *Asâkir-i Mansûre*'dir (KŞS 76/2-1, 10-1, 116). Bilinenin aksine *Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye* adı hiç kullanılmamıştır. Bu adın kullanılmaması seküler anlayışın devlet kurumlarına etkisi olmalıdır. Azınlıkların önce Tanzimat Fermanı sonra Islahat Fermanı'yla birlikte eşit vatandaş kabul edilmeleriyle onlar da ordu hizmetine alınmaya başladılar. Hristiyanların vatandaşlık görevi gereği hizmet ettiği ordunun adında *Muhammed* adı hedeflenen seküler hayata uymazdı. Yeniçeri Ocağı kaldırıldıktan sonra sarayın güvenliği için *Asâkir-i Hassa-i Şahâne* kuruldu (Sakaoğlu, 1985: 11; Sertoğlu, 1986: 364, KŞS 76/1-4, 53-55). 1828'de yapılan düzenlemeyle ordunun liva (KŞS 76/102-3), alay, tabur, bölük, şeklinde düzenlendiği (Sakaoğlu, 1985: 11, KŞS 76/2-5) ve onbaşılık deyiminin manga yerine kullanıldığı unvansız askere nefer dendiği (KŞS 76/2-5) ve çavuş rütbesinin (KŞS 76/2-4) kullanıldığı görülmektedir. Toptaş Hastanesi, İstanbul'un askerî hastanesi olmalıdır (KŞS 76/1-4). *Asâkir-i Muntazama-i Şahâne* Masarrifât Nazırı 17 Temmuz 1842'de el-Hac İbrahim Edhem, 8 Mayıs 1840'ta Serasker ise Mustafa Nuri'dir.

76 numaralı Konya şeriye sicilinde cephaneden sarf olunan malzemenin muhasebesi verilmiştir (KŞS 76/53-55). 8 Aralık 1839 ile 9 Ekim 1845 arasındaki sarfiyatın kaydı olduça

uzundur. Burada yaklaşık altı yıl içinde vazifede bulunan bazı görevlilerin adını görüyoruz. Müşir İbrahim Paşa'nın 1843'te Aksaray tarafında Kürt aşiretleri üzerine gittiği görülür. Nitekim bu yıllarda Esbkeşan kazasındaki ekrad (Kürtler) taifesi, toplumun huzurunu bozan gasp ve hırsızlık olaylarına karışmıştır. Bu hırsızlar Kırşehir, Aksaray ve Kayseri taraflarına kadar gidip hırsızlık yapmaktadırlar. Görülen dava neticesinde hırsızların çaldığı malları sahiplerine iade ettikleri kayıtlara geçmiştir (KŞS 76/77-79, 88). Ayrıca Konya'ya müşirlerin geliş ve ayrılışında, top atışı ile merasim yapılmaktadır. Yine bayram günlerinde de üç gün üç vakit top atışı yapılmaktadır. Sahur ve iftar zamanları top atışı yapılarak halka duyurulmaktaydı. Bu toplar balyemez ve obüs denilen orta çaplı idi. Bayram geceleri ve önemli zamanlarda yapılan şenliklerde ateş saçan fişekler, maytaplar atılmaktadır. Çok çeşitli askerî malzemeler ve mühimmat kullanılmaktaydı ki bazılarının ne olduğunu tespit edemedik.

Malî belgelerde olduğu gibi askerî malzemenin sarfiyatına ait kayıtlarda da Şemsi Kameri takvim kullanılmıştır. Malî takvimde olduğu gibi aylar Haziran, Temmuz, Kânunuevvel şeklinde kullanılmıştır. Askerî birlikler harem efradından olan kadın efendileri hacca giderken uğurlamakta ve hacdan dönerken karşılamaktadır.

Askerî birliklerin ve lüzumu olmayan mühimmatın İstanbul'a nakli konusunda üç (KŞS 76/113-2, 116, 155), Konya'ya nakli konusunda bir kayıt mevcuttur (KŞS 76/159-1). Bu yıllarda tımarların tamamen kaldırılması ve tüm askerlerin yeni kurulan orduya ilhakı çalışmaları yürütülmüştür. Rumeli ve Anadolu'daki askerlerin sağ, orta ve sol kollarla İstanbul'a gelmesi emredildiğine göre kadim üç güzergâhın XIX. yy. ortalarında da varlığını devam ettirdiğini görmekteyiz. İstanbul'a gelmeyen askerlerin sadece tımarlarının kaldırılmayıp kanunnâmeye göre cezalandırılacağı vurgulanmıştır (KŞS 76/116). Bütün bu çalışmalar merkezileştirme, askerî gücü merkezde tutma amacı olmalıdır.

Patlayıcı olmayan askerî malzemelerin mescid veya medreselere bırakıldığına dair üç belge vardır. İlki: Kerim Dede Mescidi'ne, buranın yıkılmasıyla İnce Minare Mescidi'ne emaneten bırakıldı (KŞS 76/2-1). İkincisi: Durak Fakih Mescidi'ne (KŞS 76/159-1) ve üçüncüsü eski Unkapanı Medresesi'ne emaneten bırakılmıştır (KŞS 76/159-2). Buradan kilim, çanta, yağmurluk, çifte, seccade gibi askerî malzemelerin mescid veya medreselerde saklandığı ortaya çıkmaktadır. Fakat Kerim Dede Mescidi'nin kısa süre sonra yıkılması ve eski Unkapanı Medresesi'ne malzemelerin konması, bu iki binanın kullanılmadığını ve askerî binaların yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Normalde bu eşyaların kışlalarda, patlayıcıların cephanelerde muhafaza edilmesi gerekmektedir. Şu anda yıkılmış olan İnce Minare Mescidi'nin ayakta olduğunu belki kullanıldığını anlamaktayız. Unkapanı ismiyle Konya'da bir medresenin olduğu da ortaya çıkmaktadır (KŞS 76/159-2).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde, askere kilim temin edilmesiyle ilgili bir belge vardır (KŞS 76/160-2). Konya sancağı kazalarından satın alınan 2034 adet kilim 4600 kıyye (okka) tutmuştur. Demek ki kilimler develerle taşındığı için tartılmış olmalıdır. Develere yüklenen mallar *sarbân* denen deve sürücülerini marifetiyle Karamürsel'e getirilip burada kayığa yüklenip İstanbul'a ulaştırılmıştır. Bu taşımacılık masrafı için 3240 kuruş, Konya emval sandığından makbuz kesilmiştir. Hacı Ali Paşa'nın müşirliği zamanında halktan erzak satın alınmış, bunun ne miktar olduğu ne kadar ödeme yapılması gerektiğinin belirlenmesi için maliyeden Abdülvehhab Efendi görevlendirilmiştir (KŞS 76/142, 149). Yine (KŞS 76/137-140) numaralı belgede esnaftan pirinç (erz), zeytin, saman, nohut, bezir yağı, odun, kömür, yağ, soğan, tuz, kuyruk yağı, harnup, arpa (şair), koyun, mum, bal, buğday ve çavdar gibi ihtiyaç malzemeleri ile erzak alınmış ve bunların ücreti toplam 1.215.299,5 kuruş tutmuştur. Burada yapılan hesaplarda usulsüzlük olmaması için çok basamaklı sayılar ile az basamaklı sayılar toplanırken az basamaklıların önüne etkisiz olsa da başka bir rakam konması diye sıfır rakamı konmuştur. Örnek: (1088571+0096204+001740). Günümüzde çek ve senetlerde arada boşluk bırakmayıp ve rakamların, sayıların başına ve sonuna (#) işareti koymaktayız. Benzer uygulama ile Osmanlı malî kayıtlarında da sıfır rakamı yazılmıştır.

Askerî belgelerden dördü de valilerin daha önce çalıştığı ekibinin tayinini yeni görev yerine aldırmasıyla alakalıdır (KŞS 76/143, 144, 145, 151). Bu hususu yukarıda açıklamıştık.

VII. ŞERİYE SİCİLLERİNİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Şeriye Sicillerine suret olarak geçmiş bulunan çeşitli fermanlar, beratlar, mektuplar, tezkereler vb. diğer resmi kayıtlar, eski nizamların iç yüzlerini ortaya koyan en müspet belgelerdir.

2. Osmanlıların İslam hukukunu ne dereceye kadar uyguladıkları, padişahların ve ehl-i örfün sınırlı yasama yetkilerini, Kur'an ve sünnette kesin bir şekilde zikredilmeyen ve içtihat ile zamanın ehl-i örfünün sınırlı yasama yetkisine terk edilen örfi hukukun uygulama alanları yani kanunnamelerin tanzim ettiği hususlar bütün açıklığıyla ortaya çıkacaktır.

3. Şeriye sicillerinde birçok devlet adamı, müderris, âlim, şair, sanatkâr ve mimar adları geçer. Her ne kadar, bu aydın kimselerin biyografisine dair kayıtlarda geniş açıklamalar bulunmuyorsa da bunların hal tercümelerini yazmak veya yazılmış bulunan kişiler hakkındaki bilgilerin doğruluk derecesini kontrol etmekte, bu kayıtlar bize en sağlam ipuçlarını verebilir.

4. Özel hukuk dallarında, şahsın hukuku ile alakalı sicil örneklerinden Osmanlı Hukuku'nda gerçek ve hükmi şahısların bilindiği ehliyet, gaiplik, şahsi haklar, kölelik ile ilgili hükümler, vakıflarla ilgili şeri hükümlerin aynen uygulandığını görüyoruz.

5. Aile hukuku ile alakalı olarak, nişanlanma, evlenme vb. müesseselerin şeri hükümlere göre şekil aldığını, tamamen erkeğe ait sanılan boşanma haklarının kadın tarafından da kullanıldığını; nesb, velayet, nafaka konularının da fıkıh kitaplarındaki gibi neticelendirildiğini müşahede edebiliyoruz

6. Siciller, mimari tarihimiz açısından da oldukça önemlidir. Zira ayakta olsun, olmasın eski sanat abidelerinin varlığını ortaya koyarlar.

7. Miras hukuku ile alakalı sicillerde tereke taksimi, vasiyet örnekleri, miras sözleşmeleri, devletin mirasçılığı, mirasçıların payları gibi konularda tamamen feraiz ilminin esaslarına riayet edildiğini görüyoruz (Cin ve Akgündüz, 1990: 311-352; Tepeli, 2010: 38)

8. Verilen karar, hemen uygulanmaktadır. Yani ceza hukuku alanındaki şeriye sicillerinden Osmanlı Devleti'nin bu konuda şeri şerifin hükümlerini tatbik ettiğini görüyoruz.

9. Şeriye sicilleri, vergi çeşitleri, tahsili, idarî müesseseler ve fonksiyonları hakkında bilgi ihtiva eder.

10. Tarım ürünleri, sanayi mamulleri, meslek çeşitleri, para arzı, enflasyon ve devalüasyonun tarihi seyrini görmek mümkündür.

11. Osmanlı idarî taksimatını, çeşitli memuriyetleri gösterir.

12. Askerî açıdan, bir sefer durumunda ordunun nerede konaklayacağı, savaş öncesi gönderilen fermanlarda mevcuttur. Seferin sebebi vb. konular, şeyhülislamın fetvası alınarak yazılır.

13. Tımarların kimlere ve ne suretle tevcih edildiklerine dair beratlarla, bu tımarların kadılar huzurunda ve artırma yolu ile mültezimlere verilmelerine veya sipahileri marifetleriyle tapuya bağlanmalarına, vakıflara ait emlak ve gelirlerin aynı şekilde kiraya verilmelerine dair rastlanan kayıtlar, Osmanlı Devleti'nin iç teşkilatını ortaya koyduğu için büyük bir önem taşımaktadır.

14. Sicillerde rastladığımız narh kayıtları, esnaf teftişine dair kısa fakat açık zabıtlar, o zamanki belediye kaide ve nizamlarını açıkça ortaya koyması yönüyle, iktisat tarihi açısından önem taşır.

15. Sicillerde geçen kişi adları, kasaba, köy, mahalle, semt adları büyük bir yekûn teşkil eder. Bunlardan kadın, erkek adlarıyla unvan ve lakaplar dil bakımından incelenmeye değer konulardır. Eskiden oturlan veya oturulmayan yerler köy, kasaba, mahalle, semt, mezra ve özellikle aşiret ve cemaat adlarını ihtiva eden kayıtlar, iskân tarihimiz için paha biçilmez belgelerdir.

16. Kadı defterleri, tıp tarihi ve halk sağlığı açısından da incelemeye değer kaynaklardır. Ayrıca bu defterlerde geçen Türkçe terimlerle, imla özellikleri dil ve folklor yönlerinden ayrı bir inceleme konusunu teşkil eder (zdemir, 1986: 17-18; Tepeli, 2010: 39).

17. Dava konuları, mahkemelerin çalışma biçimleri, İslam hukukunun tatbiki gibi konuları ihtiva etmesi bakımından da, hukuk tarihi açısından da önem sahiptirler.

İKİNCİ BÖLÜM

76 NUMARALI KONYA ŞERİYE SİCİLİ

I. 76 NUMARALI KONYA ŞERİYE SİCİLİ

Tez çalışması olarak incelediğimiz 76 numaralı Konya şeriyeye sicilinin iç kapağı ebru ile süslenmiştir. Seydişehirli Ali Efendioğulları'ndan es-Seyyid Mehmet Efendi tarafından 16 Temmuz 1840'ta yazıma başlandığı anlaşılmaktadır. İç kapakta 1256-1258 yıllarının sicili olduğu kaydedilmişse de 1259 yılının muharrem ve safer aylarına ait dokuz adet belge bulunmaktadır. Ramazan ayına ait belge sayısı azdır. Çünkü bu ay, esenlik ve huzur ayıdır.

76 numaralı Konya şeriyeye sicili, Mevlana Müzesi yetkilileri tarafından, 162 sayfa olarak numaralandırılmıştır. Fakat 154.-157. sayfalar arasında numara verilirken bir sayfa kaydırma yapılmıştır. Biz bu kaydırmaya rağmen aslına sadık kaldık ve transkripsiyonda hem üzerindeki sayfa numarasını hem de doğrusunu belirttik. Sicilde, on sayfa kadar boş sayfa vardır. Bazı sayfaların ise üst veya alt taraflarından boşluk vardır. Muhtemelen bu boşluklar daha sonra uygun bir suretin kaydedilmesi için bırakılmıştır. Kadı es-Seyyid Mehmet, 11. sayfada; Mehmet Şemseddin ise 71. sayfada sicili mühürlemiştir. Görevinin tamamlanması üzerine 26. sayfada Kadızade Mehmet Emin “Temme'l-kelam fi hâze'l-makam”, yani “Bu makamda kelam tamamlandı.” ibaresiyle; 115. sayfada ise es-Seyyid Mehmet “Temme'l- kelâm, ceffe'l-kalem”, yani “Kalem kurudu, kelam tamamlandı.” ibaresiyle sayfayı mühürleyerek görevlerini tamamlamışlardır. Kadılar zaman zaman yukarıdaki “kalem kurudu, kelam tamamlandı” sözleriyle edebî yönlerini göstermişlerdir. Kadılar yazı sanatında kendilerini üstad saydıkları için önceki kadının ifadelerini kullanmak yerine, kendileri için yeni bir tasdik üslûbu geliştirmişlerdir (Gökbilgin, 1992: 112).

İncelenen belge sayısı 210'dur. Belgelerden sadece 1'i Arapça'dır. Defterin başındaki belgeler hüccet ve ilam olup genellikle kısadır ve bir sayfada 2 adet kayıt bulunmaktadır. Kayıtların 86'sı hüccet; 58'i ilamdır. Sicilde, 36 ferman, 14 berat, 7 tezkere, 4 arz-ı hal, 2'şer mürasele, temessük, talimatname, mektup ve maruz, 1'er emirname, buyrultu, layiha türü belgeler vardır. Mülk satışı, miras paylaşımı, nafaka talebi gibi malî belgelerin sayısı oldukça fazladır. Belgelerde, tebaanın hakkını koruma bilinci dikkate değerdir. Köylülerin adalet için şehirlerde kadıya müracaat edebilmesi, onların medeni cesaretini göstermektedir. Diğer taraftan bu durum, halkın adalet kurumuna duyduğu güvenin üst düzeyde olduğunu gösterir.

210 adet belgenin 76'sı Konya'nın şehir merkezi ve çevresindeki yörelere (bk. Tablo II, III), 47'si sancaktaki köy, nahiye, kaza (bk. Tablo IV, V) ile diğer sancaklara aittir (bk. Tablo VI). Kadı siciline, Konya'nın 8 kazası ve 3 nahiyesinden dava gelmiştir (bk. Tablo IV).

Nitekim 16 belge sadece Su Dirhemi Nahiyesi'ne bağlı, Sille köyüne aittir. Sille'ye dair kayıtların çoğu ecnebilere mahsus olup muhasebe, alacak iddiası ve diğer anlaşmazlıklara aittir. Konya içinden gelen şikâyetlerden beşi Esenlü, dördü Kerim Dede ve Piripaşa, üçü Hocacihan Mahalleleri'nden gelmiştir. Bu mahallelerde, kısa süre içinde pek çok olayın cereyan ettiği anlaşılmaktadır. Muhtemelen buralar kalabalık olup asayiş sıkıntılıdır.

Bu defterde, Konya'nın 59 mahallesinin adı (bk. Tablo II) ve 19 yöresinin adı geçmektedir (bk. Tablo III). Mahalle sayısının bu kadar çok olması bizi, mahallelerin küçük olduğu kanaatine ulaştırır. Söz konusu mahalle isimlerinin birçoğu bugün kullanılmaktadır (bk. Tablo II). Kaza isimlerinden, Saideli, Esbkeşan gibi bazı kaza adları, bugün kullanılmamaktadır. Diğer kazaların çoğu şimdi belde birimidir (İnsuyu, Belviran, Turgut). Nahiyelerden, Sahra ve Su Dirhemi'nin isimleri de şimdi kullanılmıyor. Hatunsaray ise beldedir. Buraya bağlı Akviran Köyü'nün ilçe merkezi olması, Sahra Nahiyesi'ne bağlı Çumra Köyü'nün şimdi Konya'nın büyük ve zengin ilçelerinden biri olması zamanla burada kalkınmanın olduğunu göstermektedir. Gayrimüslimlerin göçüyle birlikte Sille eski ihtişamını aramaktadır. Son üç-beş yıldır Konya'nın dizi çekilen yeri olmasından ötürü turistik önemi artmıştır. Kilisra namıyla bilinen Gökyurt beldesini de ilgi merkezi yapma çalışmaları hız kazanmıştır.

76 nolu defterin yazıları bazı yerlerde okunaklı değildir. Okunamayan yerler ve boş sayfalar vardır. Birbirine yapışık sayfalar bulunmaktadır. Okunamayan yerler transkripsiyonda (.....) ile gösterildi. Okunuşundan emin olunmayan kelimelerin yanına (?) konmuştur. Bazı kelimelerin bugünkü anlamları, karşılıkları [] köşeli parantez içinde gösterildi. İncelenen kısmın, bir kaç kişi tarafından yazıldığı anlaşılmaktadır. Son sayfalarda ferman, berat, tezkere, temessük gibi belgelere yer verilmiştir. Böylece diğer belgelerle karışması engellenmiştir. Konusu birbirine yakın olanlar arka arkaya yazılmıştır (KŞS 76/1-4, 2-4 ve 2-5; 159-3 ve 160-1). Tarihlerden anlaşıldığına göre birbiriyle aynı konudaki davalar aynı gün karara bağlanmıştır (KŞS 76/2-2, 2-3).

II- SOSYAL HAYATA AİT BELGELER

76 numaralı Konya şeriye sicilinde, fermanlarla ilgili belgelerden en dikkat çeken konulardan biri, surre-yi hümayundur (KŞS 76/50-1, 105, 108, 153-1 ve 153-2). Osmanlı toplumunda Hz. Muhammed Sav.'in soyundan gelen seyyid ve şeriflerin dışında ırsî soyluluk yoktu (Öz, 2007: 532). Bu nedenle, Osmanlılar: Hameyne, buranın halkına ve Hz. Muhammed Sav.'in torunları olan seyyid ve şeriflere çok saygı göstermişlerdir (KŞS 76/107, 153-1). Seyyid ve şeriflerden vergi almamışlardır (KŞS 76/102-1). Sevgi ve hürmetlerinin tezahürü olarak, hacılar ve Hameyn sakini olan hatırlı misafirler, büyük hediyeler taşıyan surre alaylarıyla en az 5-6 ay öncesinden yola çıkarlardı. Bu alay, hacıların toplanma merkezlerinden olan Şam'a kadar Anadolu'daki türbe ve zaviyeleri ziyaret ederek yol alırdı. Şam ve Mekke'de ayrı ayrı karşılama törenleri yapılırdı. 1864 yılına kadar deve ve katırlarla gönderilen surreler bu yıldan itibaren deniz yoluyla, Hicaz Demiryolu'nun açılmasıyla da 1908'lerden sonra trenle gitmiştir (Pala, 1996: 124). Genellikle önemli şehirlerde 1-2 gün kalınırdı. Geceleri uygun hanlarda ve misafirhanelerde yatarlardı. Bu hürmete binaen, surre alayının geçtiği yerde halktan ücretsiz yem ve yiyecek talep edilmesi menedilmiştir (KŞS 76/50-1).

Surre kelimesi terim olarak, her yıl hac döneminden önce, genellikle Mekke ve Medine halkına dağıtılmak için yollanan para, altın ve diğer eşyaları ifade eder. Osmanlı padişahları 1517'de Hameynin Osmanlı yönetimine girmesinden itibaren surreyi düzenli biçimde gönderdiler. Surre alayları İstanbul, Kahire bazen de Yemen ve Halep'ten gönderilmiştir. Surreler, Hicaz'a gönderildiği gibi zaman zaman Kudüs ve Halilürrahman'a da gönderilmiştir. Son surre 1916 yılında Medine'ye kadar gidebilmiştir. Surreler, Recep ayının 12'si veya devamındaki günlerde yola çıkarlardı. Surre düzenlenirken önce, surre emini tayiniyle işe başlanırdı. Surre emini Hameyn'e ulaştıktan sonra hediyelerin dağıtımından sorumlu idi (Buzpınar, 2009: 567-568). 1840 ve 1841 yılındaki surre-yi hümayun eminliğine, İbrahim Beğ atanmıştır. İbrahim Beğ'in önden giderek Şam'da surre alayını beklediği anlaşılmaktadır (KŞS 76/105). Osmanlı sultanlarının sadece Hameyn'deki seyyid ve şerifleri değil, ulema ve meşayih de özel hediyelerle donatmışlardır. Surreye halk da maddi destek verir, Hameyn'e hediye yollama heyecanı yaşardı. Surre alaylarının maddi kaynaklarını Hameyn Vakıfları karşılardı (Buzpınar, 2009: 567-569). Konya erkânı dönüşünde, surre-yi hümayunu beklemeye Ereğli'ye çıkılırdı (KŞS 76/53-55). Günümüzde il sınırında hacı karşılama geleneğinin bu şekilde ortaya çıktığı görülür.

Osmanlı şeriye sicillerindeki önemli belgelerden biri, anne veya babası vefat eden çocuklara vasi ve nazır, bakıma muhtaçlara ise bakıcı tayiniyle ilgili olanlarıdır. Bunlar defterlerde önemli bir yekûn tutmaktadır. Osmanlı Cihan Devleti, satın aldığı atın hasta olması nedeniyle bakımını yapamayacağı için satıştan rücu eden kişiyi de atı da mağdur etmemiş hasta atın bakımını mahalleden başka birine vermiştir (KŞS 76/1-1). Şu halde Osmanlı adalet sistemi toplumda güçsüz ve hasta olan her varlığı, kaderiyle baş başa bırakmayıp onların bakımı, mallarının takibi için adaletli kimseler görevlendirmiştir. 76 numaralı Konya şeriye sicilinde; vasi, nazır, kayyum (KŞS 76/50-2) ve bakıcı tayini (KŞS 76/3-2, 70-1, 70-2, 70-3) ile ilgili 18 adet kayıt vardır. Kendilerine, vasi tayin edilen bu kimseler için gerekirse onların mallarından harcama yetkisi verilirdi. İhtiyaca göre çocuklar için 10 paradan 2 kuruşa kadar (KŞS 76/11-2), hasta olan yetişkinler için günlüğü yirmi paradan üç kuruşa kadar nafaka tayin edilmiştir. Kimi zaman vasiye baktığı kişinin malından satma yetkisi verilmiştir (KŞS 76/70-2, 70-3). Akıl hastası Şerife Hatun'a, 1822 tarihinde Fatıma Hatun vasiye tayin edilmiştir (KŞS 76/70-1). Vasiye Fatıma'ya, 22 yıl sonra 1843'te hasta kadıncağazın nafakası için, baktığı Şerife Hatun'un, Torumtay'daki tarlasını satmasına izin verilmiş, aynı gün söz konusu tarlanın bir dönümü 1500 kuruşa satılmıştır (KŞS 76/70-2, 70-3). Fatıma Hatun 22 yıl önce aldığı vasiye hüccetini ibra etmiştir. Hüccetin sureti 76 numaralı Konya siciline de kaydedilmiştir (KŞS 76/70-1).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde, nafakayla ilgili 16 adet kayıt mevcuttur. Vasiler, baba ölmüşse, genellikle anne olmuştur. Böyle bir durumda babanın çok genç yaşta öldüğü kabul edilmelidir. Çünkü Osmanlı toplumunda o dönemlerde 15-20 yaş aralığında evlenilmekteydi. Ölen baba, geride akıl baliğ olmayan sağır veya sağire denilen çocuklar bıraktığına göre ölünün 35 yaş altında olduğu düşünülmelidir. Nitekim babanın orta yaşlarda vefatında ağabeylerin kardeşlerine vasi veya nazır tayin edildiği görülür (KŞS 76/4-3, 12-2, 29-1). Zaten ölen erkeklerin genellikle geride bir çocuk bırakmış olmaları bunu ispatlar niteliktedir. Anneler, çocukların nafakasını karşılayamaz haldeyse çocukların baba tarafından dedelerinin bu nafakayı karşılaması için mahkemeye müracaat etmekteydiler (KŞS 76/9-1).

Annenin öldüğü durumlarda çocuğa mal kaldıysa baba vasi tayin edilmiştir (KŞS 76/17-2, 25-4). Baba yoksa amca vasi tayin olmuştur (KŞS 76/33-2). Bunların dışında çocuklara dede, nene ve amcaoğlu gibi yakın akrabalar da vasi tayin edilmiştir. Bazen bu kişilerden biri vasi olurken başka biri de nazır olmuştur (KŞS 76/5-1, 29-1, 17-2, 40-1). Nazırlar vasinin işini doğru yapmasını, çocuğun mallarını hakkıyla zabdetmesini kontrol ederdi. Anne veya baba çocuğunun mallarından kadı izni olmadan harcama yapamazdı. Gayrimüslimler de kendi cemaat mahkemeleri olmalarına rağmen Osmanlı şeri

mahkemesinde vasi ve nazır tayini yapmışlardır (KŞS 76/34-2, 39-1, 40-1). Kayyum tayini ile ilgili bir adet belgede beldesinden kaybolan Andili'nin babasından intikal eden mallarını koruması için Tersos adlı kişi kayyum tayin edilmiştir (KŞS 76/50-2). Şu halde kayıp olan kişilerin malları da kontrol altına alınmakta, kişiler ortaya çıkana kadar başka biri bu malları korumaktadır. Osmanlı adalet sistemi, korunması gereken beş şeyden olan malın masuniyetine büyük önem vermiştir.

Aileyle ilgili konulardan biri de veraset konularına ait olanlardır. Bazen mirasçılar ölenin yakınlarından olduklarını ispat ederek terekeye mirasçı olurlardı (KŞS 76/1-3). Nitekim Hocacihan'da Seyyid Süleyman vefat eden Mehmet bin Kara Mehmet'le 4. batından amcaoğlu olduğunu şahitlerle ispat ederek müteveffanın annesiyle birlikte terekeye mirasçı olmuştur. Müteveffanın annesi Emine Hatun buna iki yıl sonra "Yalancı şahitler gösterildi." diye itiraz etmişse de reddedilmiştir (KŞS 76/13-3, 14-1).

Osmanlı toplumu namusa önem verirdi. İffetsizliğe meyleden aşufta kadınlar, şehirden köye sürülmüştür (KŞS 76/2-2, 2-3). Bu sürgün meclis kararıyla yapılmıştır. Sürücü parası kendinden karşılanmaya çalışılmış yetmediğinde ise yüzbaşı tamamlamıştır. Bu iki kadın Kadınhanı'nın Atlantı ve Kolukısa köylerine sürülmüşlerdir. Çünkü köy yerinde kolaylıkla iffetsizlik yapamazlardı. Toplum böyle bir şeye müsaade etmezdi. Köy muhtarlarına Konya'dan tahliye tezkeresi gelmedikçe bu iki kadının salınmamaları için tembih yapılmıştır. Devlet bu yolla fuhşun önüne geçmeye çalışmıştır.

Buna benzer bir belgede 19 Aralık 1842'de vergiyi bahane ederek halkı isyana tahrik cüreti gösteren İçil'e bağlı Çimi Kazası'ndan Mustafa, Konya Meclisi kararıyla Konya'da zorunlu ikamete tabi tutulmuştur (KŞS 76/104-1). Çimi Kazası, Antalya-Akseki taraflarının kaza merkeziydi. Mustafa'nın bir yıl sonra ferman ile affedilmesiyle salıverildiği görülmektedir (KŞS 76/61-1). Kararın kadıdan değil meclisten çıkması infazın ferman ile yerine getirilmesi önemlidir. Çünkü Tanzimat'la birlikte önemli davaların meclislerde görüşülmesi istenmektedir (KŞS 76/155-2, 157). Burada dikkat edilmesi gereken husus, iffetsizliğe meyilli kadınlar köye sürülürken, isyana teşvik eden Mustafa ise kazadan eyalet merkezine sürülmüştür. Burada ince bir güvenlik politikası vardır. Kadın sürekli göz önünde olacağı, iffetsizlik yapamayacağı köyde; erkek ise güvenliğin daha çok olduğu, isyan girişiminde bulunamayacağı şehir merkezinde tutulmuştur. İçil, Konya eyaletine bağlı olduğundan dava, Konya Meclisi'nde görülmüştür.

Ceza gereken konularda ferman ile padişahın onayı alınmakta ve infaz gerçekleştirilmektedir (KŞS 76/61-2, 104-1). Alınan fetva sonucu Konya Meclisi'nce cinayet suçu sabit görülen Hadim'li Ahmet oğlu Mehmet'e, Meclis-i Valâ-yı Ahkâm-ı Adliye'den

kıyas hükmünün icrası için mazbata yazılmış ve padişahın fermanıyla maktulün vereselerinin huzurunda hüküm infaz edilmiştir (KŞS 76/61-2). Cinayet ile ilgili diğer üç belge (KŞS 76/30-1, 40-2, 74-2) tarafların diyetle anlaşma yapmalarıyla sonuçlanmıştır. Divle kazası zabtiye memuru Mehmet Ağa'nın katlinde kusuru olan 109 kişiden toplam 105.198 kuruş kan diyeti ve maddi tazminat alınmıştır (KŞS 76/41-44). Bu olayda iki kadının da cinayete katıldığı görülmüştür. Emniyet müdürü mevkiindeki bir görevlinin 109 kişinin linciyle, evi yakılarak malları gasp ve talan edilerek öldürülmesi büyük bir fitnenin, kızgınlığın olduğunu gösterir. Belgede bunun nedenlerine dair ipucu bulunmamaktadır. Fakat Mehmet Efendi'nin kaza sakinlerinin kinine maruz kaldığı aşikârdır.

Başka bir belgede dört kişi tarafından Suvaruk Köyü'nde öldürülen Mehmet Ali'nin kan diyeti olarak üç kişiden 4000 kuruş alınırken dördüncü şahsın kızkardeşi maktulün erkek kardeşi Ahmet'le nikâhlanmak suretiyle sulh sağlanmıştır (KŞS 76/40-2). Çardak Köyü sakinlerinden Fazlı Efendi, evinin basılıp mal ve eşyasının gasp edilmesi üzerine korkuya kapılıp vefat etmişken vereseleri davacı olmuşlar ve davalı Abdurrahman'la 5000 kuruş karşılığında sulh olmuşlardır (KŞS 76/74-2). Cinayet iddiasıyla ilgili üç adet belge olup bunlar tahkikat ve şahitlerin delaletiyle reddedilmiştir (KŞS 76/62-1, 80-2, 80-3). Cinayet iddiasına dair bir davada Beyşehir kazasında vuku bulan fesatta Müftü es-Seyyid Mehmet Efendi katledilmiştir (KŞS 76/80-2). Müftü gibi önemli bir kişinin cinayete kurban gitmesi fitnenin büyük olduğunu, güvenliğin zayıf olduğunu, devlet yöneticileri ile toplum arasında ilişkilerde zaman zaman gerginlik yaşandığını gösterir. Cinayet ve cinayet iddiasıyla ilgili davalar Konya Müşiri İbrahim Paşa'nın katılımıyla yapılmıştır (KŞS 76/30-1, 80-2). Bu tür davalara Konya'nın ileri gelen bürokratlarından, müftü, nakibüleşraf da katılırdı (KŞS 76/62-1). Hatta bu iddialardan biri 18 yıl önce öldürülen nalbant Abdullah'ın ailesine aittir. Fakat şahit getiremedikleri için dava reddedilmiştir. Bu davada, davalılar Müşir İbrahim Paşa'nın buyrultusuyla mahkemede hazır bulundurulmuşlardır. Gerekirse davalı zorla mahkemeye getirilmiştir. Kadı davacılara yemin teklif etmiş lakin yemine yanaşmayınca dava düşmüştür (KŞS 76/80-3). Osmanlı adalet sisteminde *adli koruma* talebi de kabul edilmekteydi. Nitekim tüccar Yuvan kendisine düşmanlık besleyen Seyyid Ahmed'in kötülüğüne karşılık korunmasını talep etmiştir. Böylece devlet, suç işlenmesini önlemeye yönelik hukukî girişimlere başvurmaktadır (KŞS 76/58).

Boşanmış ailelerle ilgili beş belgemiz vardır (KŞS 76/13-2, 16-2, 29-2, 31-1, 37-2). Bunlardan üçü boşanmaya konu olmuştur (KŞS 76/16-2, 31-1, 37-2). İlk belge, muhâlea usulü boşanmadır. 20 kuruş mehr-i müeccel hakkından vazgeçen Ayşe Hatun kocasından boşanmıştır. Boşanma talebi kadından gelmiş, kocası ise bunu kabul etmişti. Bu yirmi

kuruşun ciddi bir para olduğu düşünölmelidir (KŞS 76/16-2). *Muhalea*, İslam hukukunda bir boşanma çeşididir. Fıkıhta zevcenin (kadın) vermeyi kabul ettiği bir bedel karşılığında evliliğe son vermek yani eşlerin karşılıklı anlaşarak evliliğe son verme halidir. Özellikle zevcenin (kadın) şiddetli geçimsizlik yüzünden mahkemeye başvurması, evin içinde gizli kalan anlaşmazlık konularını ispat zorluğu yüzünden çoğu zaman sonuçsuz kalabilir. İşte böyle bir durumda mehir alacağından vazgeçme ya da başka bir bedel verme karşılığında kendisini boşaması için kocasıyla anlaşma yapabilir (Döndüren, 1995: 438; Aydın, 1999 b: 230; Atar, 2007:117). Boşanmayla ilgili ikinci belgede, davanın göröldüğu zamandan önce aralarında iyi geçim ve muaşeret olmadığından kocası Hasan tarafından *bain talakla* boşanan Adile Hatun'un vekili olan amcası mahkemeye başvurdu. Taraflar mehir, iddet nafakası, zorunlu yiyecek ve ikamet ihtiyaçları için 250 kuruşa anlaşmışlar sözkonusu bedel kadının vekili Abdölkadir Efendi'ye verilerek boşanma hücceti düzenlenmiştir (KŞS 76/31-1). *Bain talak* tarafların yeniden bir araya gelebilmesi için yeni nikâh akdinin gerekli sayıldığı boşanma halidir. Talak sayısının bir veya iki olması halinde taraflar iddet süresinde veya bitiminde yeni nikâh akdiyle bir araya gelirler. Üç talakta kullanılmışsa bu halde kadın usulüne göre, başka bir erkekle evlenip boşanmadan eski kocasıyla evlenemez. Bu konuda yapılan hileli evlilikleri Hz. Muhammed (Sav.) lanetlemiştir (Acar, 2010: 499; Aydın, 1999 b: 230). İncelediğimiz defterdeki boşanma ile ilgili son belge, boşama hakkının koca tarafından kadına verildiği *tefviz usulü* boşanma davasıdır. Ayşe Hatun kocasının kendisine ihale ettiği boşama hakkını kullanarak kocasından boşanmıştır (KŞS 76/37-2). Daha sonra dokuz aylık kızı Şerife için günlüğu bir kuruş nafaka almıştır (KŞS 76/37-1). İslam hukukunda koca boşama yetkisini bizzat eşine vermişse bu yetki vermeye *tefviz* karısına da *mufavvaza* denir. Böylece *tefviz* kocanın boşama yetkisini karısına vermesidir. Koca karısına verdiği *tefviz*den vazgeçemez, dönemezdi (Döndüren, 1995: 418). Osmanlı hukukunda boşanmanın kayıt altına alınmasına önem verilmiştir. Osmanlı Ceza Kanunu “Zevcesini tatlik ettiğini on beş gün içinde hâkime bildirmeyen bir kimse bir haftadan bir aya kadar hapsolünür.” hükmünü düzenlemiştir (Acar, 2010: 498). Böylece devlet, nesep ve namus konularında dikkatli davranmıştır. Rasüüllah (Sav.) “Üç şeyin ciddisi de ciddi, şakası da ciddidir. Bunlar, nikâh, talak, köle azadı veya talaktan dönmedir.” (Döndüren, 1995: 595; Aydın, 1999 b: 226). Boşanmış aile ile ilgili dördüncü kayıt eski eşi Derviş Mehmet'in ölmesi üzerine ondan doğma kızı Hatice'nin mirasından faydalanması için yeni eşi Halil'i vekil tayin eden Şerife Hatun'un Isparta şehri kadısından hazırlatıp Konya'ya gönderdiği vekâlet hüccetidir (KŞS 76/13-2). Boşanmış aileye ait beşinci kayıt, tereke anlaşmazlığı ile mahkemelik olanlara aittir (KŞS 76/29-2).

Osmanlı aile hayatında çok merak edilen ve genellikle abartılan konulardan biri Müslüman erkeklerin birden çok kadınla evliliğidir. 76 numaralı Konya şeriye sicilinde de bu tür belge sayısı ikidir (KŞS 76/7-3, 14-4). Bunların ilki, Dolappare Cemaati Mahallesi'nde sakin iken vefat eden Mevlüt Efendi'nin hanımları arasındaki tereke davasıdır. İkincisi daha ilginçtir. Mustafa Ağa ticaret için başka şehire gidip yerleşince geride kalan üç karısı parasız kalmıştır. Mustafa Ağa'ya ait evin satılıp her bir hanımına aylığı 15'er kuruş nafaka bağlanması için satış hücceti verilmiştir (KŞS 76/14-4). Çok tartışılan bu birden fazla kadınla evlilik konusunun başlıca iki şartı vardır. İlki: İki veya daha fazla kız kardeşleri aynı anda nikâhlanmamaktır. İkincisi ise: Adalettir. "Eğer (bakımlarını üstlendiğiniz) yetim kızlara/dul kadınlara (kendileriyle evlendiğiniz takdirde) adaletsizlik yapmaktan korkarsanız, hoşunuza giden ve size helal olan (diğer) kadınlardan nikâhlayıp evlenin; hem de ikişer, üçer (hatta) dörder. Eğer, aralarında adaleti sağlayamayacağınızdan korkarsanız, bir tane ile yahut ellerinizin altındakiler (cariyeler) ile yetininin. Böylesi haksızlık yapmamanız ve (ve de geçim sıkıntısına düşmemeniz) için daha uygundur." (Kuran-ı Kerim, V:3). Bilinenin aksine ikinci kadınla evlenmek için ilk eşin izin verme şartı yoktur. Hanbelî Mezhebine göre: Bir kadın evlenme akdinden önce kocasına ikinci bir kadınla evlenmeme şartı koyabilir. Bu şarta uymaması halinde ikinci kadınla kıyılan nikâh sahih kabul edilmekle birlikte birinci hanım için nikâhın feshini talep etme hakkı doğmaktadır (Öğüt, 1993: 366). Esasen Müslüman toplumlarda özellikle de Türklerde tek kadınla evlilik hâkimdir. Çok kadınla evlilik bazı İslam ülkelerinde yapılan istatistiklere göre %1'dir. Suriye'de %5'tir (Döndüren, 1995: 262). En yüksek tahminler %10'u geçmemektedir (Öğüt, 1993: 368). Nitekim Konya toplumunda bu oran %7,5'tir (Tuş, 2007:147). 1748-1749 yıllarına tekabül eden 57 numaralı Konya şeriye siciline göre çok kadınla evlilik adedi altı olup oranı %4'tür (Mehmet Altan, 2007: 19). 1837-1840 tarihlerini kapsayan 83 numaralı Konya şeriye sicilinde de sadece iki belgede birden fazla kadınla evliliğe rastlanmıştır (Bildik, 2010: 10).

Çocuk sayıları hakkında bir kanaat edinmemize yarayacak tereke kayıtları olmadığından bu konuda fazla bir bilgi veremeyiz. Sadece bir ailede, Divle kazası umuru zabtiye memuru (Emniyet Müdürü) iken öldürülen Abdülhalimzade Mehmet Ağa'nın biri vefat etmiş onbir çocuğu olduğu görülmüştür (KŞS 76/29-1, 29-2, 30-1, 41-44).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde bulunan fermanlardan ikisi dikkat çekicidir. Biri kız kaçırın erkeğin altı ay hapisle cezalandırılması (KŞS 76/115) diğeri çocukları mektebe verme, vakit namazlarını camide, cemaatle kılma (KŞS 76/141) ile ilgili olanlardır. Anadolu ve Rumeli'de kız kaçırmak suçu artınca ferman yayımlanarak şeran caiz olmayan bu hususta Osmanlı Ceza Kanunnamesi'ne altı ay hapis cezası ilave edildiği, suçlulardan birisi kaçırıldığı

kızı başka kaza mahkemesine nikâh için götürdüğü takdirde, nikâh akdi yapılmayıp güvenlik kuvvetlerince mahalli mahkemeye erkeğin celbedilmesi belirtilmiştir. Önemli gördüğümüz fermanlardan biri de bir özür olmadıkça vakit namazlarının cemaatle kılınmasının teşvik edilmesi, namazların salâvat, tahlil, tesbih ve dua ile tamamlaması ve çocukların mektebe verilmesi, dünya ve ahiret için onların tenbih, tekid (üsteleme), ikaz ve tehdit edilmesi istenmiştir (KŞS 76/141). Tanzimat Fermanı'nın ilanından sonra batı tipi yarı seküler eğitim sisteminin temelleri atılmaya başlandı. Sultan Abdülmecid önce 21 Mayıs 1842'de yayımladığı fermanla (KŞS 76/141), çocukları mektebe verme konusunda halkı teşvik etmiştir. Aynı fermanla özür olmadıkça vakit namazlarını camilerde kılmak konusundaki emirle birlikte zikredilmesi mektebe teşvikin uygulanabilirliğini artırmak ve Tanzimat'la başlayan seküler hayata karşı tepkileri azaltmaya dönük halkla ilişkiler çalışması olmalıdır. 1845'te yayımlanan tamamlayıcı fermanla ülkenin maddi ve manevi gelişimi, cehaletin kaldırılması ve kamu terbiyesinin sağlanması için modern okulların açılması gerektiğini vurguladı. Bunun üzerine *Meclis-i Maârif-i Muvakkat* batıda olduğu gibi ilk, orta ve yüksek öğretimden oluşan üç kademeli eğitim sistemi uygulanmasını önerdi (Cemil Öztürk, 2007: 567; İhsanoğlu, 1999: 304). Aladağ Kazası'nın Yukarı Eşenler Köyü'nden Abdullah Efendi'nin Üsküdar'a tahsile gitmiş olması toplumda az da olsa ilme olan isteğin düzeyini gösterir. Bu dönemde halktan kimseler medreselerde misafir olarak tahsil yapardı (KŞS 76/16-3).

76 numaralı Konya şerhiye sicilinde mürur ve uburla ilgili beş belge vardır (KŞS 76/11-3, 19-2, 56-1, 72, 76-2). Mürur ve ubur: Geçmek ve atlamak (Yeğin, 1992: 718) demektir. Özellikle arazilerde komşular arasında çok tartışmaya konu olmuştur. Genellikle mürur ve uburu engellenen sınır komşuların davacı olmaları sözkonusudur. Bu davalarda kâtip veya naib tayin edilerek yerinde keşif yapıp şahitler dinlenmektedir. Kovanağzı, Karaarslan, Kumköprü ve Sille gibi tarımla uğraşan yerlerde, keşif işini Kâtip Hasan Efendi yapmıştır. Mürur ve uburla ilgili dört davanın üçünü geçişe (mürura) engel çıkartanlar kazanmıştır (KŞS 76/11-3, 19-2, 76-2). Mürurla ilgili bir kayıta Dersaadet'te örgücü kadınların çoğalması üzerine, mürur tezkeresinin kefil gösterilerek ve dönüşün belirtilmesi şartıyla verilmesi istenmiştir (KŞS 76/56-1). Adeta, İstanbul'a girişlerde vize uygulandığı anlaşılmaktadır.

76 numaralı Konya şerhiye sicilinde mera (KŞS 76/50-3, 51-2) ve akarsu anlaşmazlığı (KŞS 76/28-1, 82-2) konularında dört belge vardır. Köyler arası sık görülen bu anlaşmazlıklarda, şüphesiz yapılacak en iyi şey mahkemeye müracaat etmektir. Taraflar işi kavgaya götürdüğü zaman telafisi imkânsız sonuçlar ortaya çıkar, bu durum bölgenin huzurunu ve iktisadî yapısını bozardı. Bu davalardan ilki Alanya köyleri arasındaki mera

anlaşmazlığında davalı köy, hüccet ve emri âli göstermek suretiyle söz konusu merada hakları olduğunu ispat etmişlerdir. Bu davada eski Alanya mütesellimi, nakibüleşraf, müftü efendi gibi seçkin kimseler şahitlik yapmışlardır. Zaten mahkeme, bu tür tüzel davaları ancak saygın ve güvenilir kimseler arabulucu olursa çözebilirdi (KŞS 76/50-3). Mera ve yaylak konusundaki ikinci anlaşmazlığa, Ilgın Kazası Müdürü, Osman Ağa'nın hata sonucu verdiği mera ve yaylaktan faydalanma tezkeresi neden olmuştur (KŞS 76/51-2). Atlantı köyünden İzzeddin Cemaati (Aşireti), kaza müdürü Osman Ağa'dan Konya'da şikâyetçi olmuşlardır. Böylece Ermutlu Cemaati'nin (Aşiretinin) meralarını işgallerini önlemişlerdir. Halkın hakkını savunma ve hatalı davranan bürokratlardan davacı olmaları Osmanlı adaletinin sosyal haklar açısından gelişmiş seviyede olduğunu gösterir. Bu belgede, davaya konu olan meranın 100 dönüm olması ve cemaatlerin (aşiretlerin) isimlerinin verilmesi Kadınhanı bölgesinde yörük aşiretlerin geniş bir alanda hayvancılık yaptıklarını gösterir. Akarsu anlaşmazlığı yaşayan Sahra nahiyesinin Alemdar, Abditolu ve Dedemoğlu köyleri Kâtip Hasan Efendi ve çevre Küçükköy, Karkın ve Hayıroğlu köylerinin ihtiyar ve muhtarlarının arabulucu olmaları ve şهادetleriyle barış yapılmıştır (KŞS 76/82-2). Benzer su anlaşmazlığını Ilgın köyleri de yaşamıştır. Eldes Köyü, Kembos şimdiki Gökçeyurt Beldesi'nden doğan Bulasan Çayı'na karışan suyu tutunca Sadık ve Ağalar köyleri durumu Konya'ya havale ettiler. Müşir Mehmet Vecihi'nin girişimleriyle, tekyenişin Seyyid Şeyh Mustafa'nın şهادetleriyle mesele Eldes Köyü'nün suyu tutmaktan menedilmesiyle sonuçlanmıştır (KŞS 76/28-1). Burada da devlet adamları ve hatırlı kişilerin devreye girdiğini görmekteyiz.

Osmanlı halk sağlığı alanında karantina uygulamalarına sık sık başvurmuştur (KŞS 76/104-2, 110, 111). Şam çölu havalisinde 20 Haziran 1841'de hastalık zuhur ettiği görüldüğünden, Karahisarısahip Karantina Müdürü, Emin Beğ Konya Karantina Müdürlüğü'ne atanmıştır. Gülek Boğazı Karantinası'na da Tahir Beğ ve Barlosni isimli iki tabip gönderildi. Bu iki hekimin 2000 kuruş maaş ile atanmasıyla buradaki doktor sayısı artırılmıştır. Taşradaki hekimler 2000 kuruştan aşağı maaş alırken salgın hastalık durumunda olağanüstü çalışma şartları ve masrafların ağır olmasından dolayı maaşlar fazla tutulmuştur (KŞS 76/110 ve 111).

Konya'daki ekrad taifesine ait olduğu ifade edilen belgelerdeki aşiretlerin sayısı 18 tane olup bunlardan bazı kimseler eşkıyalık, gasp ve hırsızlık yapmışlardır (KŞS 76/77-79, 88). 1843'te sıkıntı çıkardıkları zaman bu aşiretlerin üzerine Konya Müşiri İbrahim Paşa yürümüştür (KŞS 76/53-55). Adı geçen bu ekrad taifesinin adları şunlardır: Rişvan, Molla Yakuboğlu, Sefkanlı, Harmandalı, İmranlı, Haçıyanlı, Şeyh Bezanlı, Atamanlı, Nusreti, Algenli, Kudretli, Hatunoğlu, Nazralya, Belkanlı, Cihanbeğli, Karabağ, Ömer Ağa, Türkanlı,

Hacabanlı, Suçili. Bunlardan Ekecik (KŞS 76/80-3), Ömeranlı, Sefkanlı, Cihanbeğli aşiretleri ile belgede adı bulunmayan Halekanlı, Cüdkanlı, Küttükuşağı, Nasır, Meydanlı, aşiretleri halen Konya-Cihanbeyi ilçesinin ovasında; Belkanlı ile kayıta adı olmayan Molkanlı ve Okçanlı aşiretleri ise Ankara-Haymana ve Kırşehir illerinde yaşamaktadırlar (Üçer, Koman, 1945: 57-58). Bu ekrad aşiretlerin 1699'dan sonra uygulanan konargöçerleri iskâna tabi tutma politikasıyla Konya'dan Ankara Haymana'ya kadar geniş bir alana, boş ve verimli arazileri olan Esbkeşan, İnsuyu Kazaları'na yerleştirilmiş olmalıdır. Zaman zaman yerleşik hayattan memnun kalmayan aşiretlerin gelir kaynağı gibi düşündükleri soygunculuğa tekrar başladıkları görülür (Tabakoğlu, 1986: 234-236).

Konargöçer aşiretlerin bazılarının adları da 76 numaralı Konya şeriye sicilinde geçmektedir: Boynuinceli, Hacıahmetli (KŞS 76/74-2), Sarıkeçili (KŞS 76/77), İzzeddin, Ermutlu (KŞS 76/51-2, 77-79), Bolacalı (veya Buladı), Keşli (KŞS 76/35-19, Şeyh Hamzalar (KŞS 76/102-1). Bunlardan Bolacalı (veya Buladı) ve Keşli Aşiretleri yaylak vergisini Larende (Karaman) muhassılına ödemişlerdir. İzzeddin ve Ermutlu Aşiretleri ise aralarında mera anlaşmazlığı yaşayınca kadıya gitmişlerdir. Ereğli bölgesinde yaşayan Türkmen Şeyh Hamzalar aşireti sadâttan olduğu için vergiden muaf tutuldular. Günümüzde konargöçerlik önemini yitirince Toroslarda Sarıkeçili, Boynuinceli, Bahşişli aşiretleri hükümetlerin aldıkları tedbirlerle yerleşik hayata geçmeye başlamışlardır (Gündüz, 2002: 163). Konya'da yörüklerin Kadınhanı, Ereğli, Karapınar-Hotamış bölgesinde yerleştirildiği görülmektedir (Üçer, Koman, 1945: 28). 1683 yılından sonra Osmanlı Devleti, asayişsizliği gidermek ve boş toprakların değerlendirilmesi yoluyla zirai üretimi artırmak amacıyla konargöçer Türk, Kürt ve Arap Aşiretleri'ni iskâna tabi tuttu. 1699'da Urfa, Antalya, İçel, Bozok (Yozgat), Kıbrıs, Malatya, Alanya, Manavgat ve Konya taraflarına iskân olundular (Tabakoğlu, 1986: 234-236). Konya topraklarının XX. yy. da dahi ancak %7'sinin ekilmesi iskân politikasının amacının ne olduğunu gösterir (Said Öztürk, 2003: 97).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde Konya'nın binaları hakkında bazı bilgiler vardır. Valide Hanı (KŞS 76/1-2), Eğri Han (KŞS 76/136, 162-3) adı belgelerde geçer. Eğri Hanın Aziziye Camii'nin kiblesinde bulunan Ahmet Efendi Çarşısı'nın yerinde olduğunu biliyoruz (Aker, 2008: 79). Valide Hanının da At Pazarı Kapısı dışında bugünkü bedesten civarında olması muhtemeldir (Aköz, 2012: 180). Nitekim Konya çarşısının bugünkü konumuna gelmesi 1869 yılında büyük çarşı yangınında ahşaptan yapılmış baraka ve dükkânların tamamen yanması nedeniyle olmuştur. 1870 yılında Konya Valisi olan Burdurlu Ahmet Tevfik Paşa, Konya çarşısını yeniden inşa ettirdi. Dükkân ve mağazaların birçoğu kargir olarak işlevlerini sürdürmekte olup Mevlana Vadisi Projesi kapsamında 2012'den itibaren

onarım yapılarak güzel bir görünüme kavuşmaktadır (Odabaşı, Konya Kültürü: 180). İçkale’de Meryem Ana Kilisesi (KŞS 76/92), Çakırağa Konağı, Saray Çeşmesi (KŞS 76/96), Mangırcı’nın Konağı, İzzet Mehmet Beğ Konağı, Mahkeme Çeşmesi, Saray Camii (KŞS 76/136), Sultaniye Çarşısı (KŞS 76/81-1, 93), Server Ağa Çeşmeleri ve Keçeciler Hamamı (KŞS 76/49-2), Konya Mahkemesi (KŞS 76/9-4). Atik (Eski) Unkapanı Medresesi’dir (KŞS 76/159-2). Konya Unkapanı, Kapı Camii kıblesi civarında şimdiki Kaya Hamamı’nın olduğu yerdedir (Odabaşı, Tarihsiz: 63).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde vakıflara ait birçok suret vardır. Bunlardan üçü mülk ve icar vakfetme ile ilgili vakfiyedir (KŞS 76/20-2, 60-1, 81). Üç vakfiyede farklı mekânların ihtiyacına tahsis edilmiştir. İlkinde, Piri Paşa Mahallesi’nden bir bağ Cıvıloğlu Medresesi’nin tamirine vakfedildi. İkincisinde, kendirci atölyesinde dört çarkın geliri, Sahip Ata Türbesi kandil masrafına artarsa mütevellinin ücretine tahsis edildi. Üçüncüsünde, eski Nakibüleşraf Mahmut Mesut Efendi’nin hanımı Seyyide Şerife Saliha Hatun, Sultaniye Çarşısı’ndaki mülkü olan berber dükkânını Tarhana Mahallesi Mescidi’nin aydınlatmasına artarsa imam olanların ücretlerine tahsis etmiştir. Vakfeden kişi kim imam olursa vakfin mütevellisi olması ve diğer şartlara uymalarını şart koşmuştur.

Üçü vakıf çeşmelerinin onarımı (KŞS 76/49-2, 60-2, 156), dördü muhasebe ve vakıfların yönetimi ve birleştirilmesi hakkında emirname ve fermanlardan oluşur (KŞS 76/85, 120, 126, 130). Diğer pek çok kayıta da mevcut vakıfların gayrimenkulleri yer almaktadır (KŞS 76/7-3, 4-1, 14-2, 18-2, 27-1, 49-1, 70-2, 126). Bu dönemde vakıfların iyi yönetilmesi konusunda ihtimam gösterilmeye çalışılarak üst üste layiha ve fermanlar gönderilmiştir. Şeyhülislam’a bağlı vakıfların Evkafı Hümayun Nezareti’ne bağlanmaya çalışıldığı böylece tek bir merkezden idareye gidildiği görülmektedir (KŞS 76/120, 130). Devletin batı tarzı merkezi örgütlenmeye giderken, dinî çevrelerin gücünü kırma, her şeyden önce dağınıklık ve keyfiliğe son vermek bu düzenlemenin başlıca amaçlarındandır (Nazif Öztürk, 1995: 522).

Vakıf çeşmelerinin onarımı konusundaki iki belgede de onarımı yapanlar kendi mülklerinden harcama yapıp evlerinde bu sudan akıtma talebinde bulunmakta, bu da kabul görmektedir. Çünkü çeşmelerin bakımı oldukça masraflıydı, vakıflar ise bu masrafı karşılayamaz hale gelmişlerdi. Nakibüleşraftan Seyyid Abdurrahman Efendi bakımsız dört adet çeşmenin vakfına 2000 kuruş vererek onarılması ve kendi evinde de suyun akıtılmasını talep etmiştir (KŞS 76/156). Yine başka bir belgede el-Hac Ali Efendi, Kale-i Cerb ve Mücellid Mahallelerindeki Server Ağa çeşmelerinde hakkı olduğunu belirterek yeni yaptırdığı medreseye bitişik çeşmeye buradan su getirmek istemiştir. Karşı çıkılınca şahitler marifetiyle söz konusu çeşmeden akan sulara hakkı olduğunu ispat edince bir mürasele çıkartıp Server

Ağa çeşmelerini de diğer çeşmeyi de onarmıştır (KŞS 76/49-2). Konya'ya ait 1838 yılı vakıf muhasebesinden Tablo I'deki vakıfları tespit ederek türlerini belirttik (KŞS 76/126). Buradan Tahtalı Köyü ve Arslantaş Köyü mescidlerine ait vakıfların olduğunu ve Belviran, Saideli kazaları ile Sahra Nahiyesi'nde de kayıtlı vakıfların varlığını öğrenmekteyiz. Vakıflar, bize o dönem kullanılan medrese ve camilerin adını vermektedir ki cami ve mescidlerin bir kısmı bugün bile kullanılmaktadır. Lakin medreselerden Sahipata Medresesi hariç diğerleri yıkılmış olmalıdır. Konya'nın en önemli vakfı olan Türbe-i Celaliye Vakfı için yukarıda açıklamalar yapılmıştır.

76 numaralı Konya şeriye sicilinde, vasiyet yoluyla yapılan bir hayır hizmeti bulunmaktadır (KŞS 76/6-1). “Hayır” kelimesi sözlükte, *iyilik, iyi iş* anlamına gelir. Kuran-ı Kerim, hadisler ve diğer İslamî kaynaklarda, başta malî fedakârlıklar olmak üzere, her türlü yardım severliği ifâde eden bir manada kullanılmıştır. Vasiyet bütün İslam âlimleri tarafından câiz görülmüştür. Tekfîn, techiz masrafları çıktıktan ve boçları ödendikten sonra bir kimse, mal varlığının üçte birini (sülüs) vasiyet edebilmektedir. Vasiyet edilen hüccetini ibra ederek kassam marifetiyle bu üçte bir malı alır hayıra yani *vücuḥ-ı berre* harcardı (Sak, 2008: 22). Osmanlı hukukunda görülen vasi tayin çeşitlerinden biri de bir insanın hayatında, ergin, sıhhatli ve akıl sağlığı yerindeyken borçlarını ödemek, alacaklarını tahsil etmek, varsa çocuk, akıl hastası gibi reşit sayılmayan kimselerin işlerine bakmak, emanetleri sahiplerine vermek ve başkalarındaki emanetleri almak gibi işlerde birini vasi tayin ederdi (Döndüren, 1995: 508). Vasi tayin edene *mûsî*, vasi tayin edilene *mûsa leh* denir (Bayram Altan, 1993: 264).

III- EKONOMİK HAYATA AİT BELGELER

76 numaralı Konya şeriye sicilinde malî ve askerî muhasebeye ait belgelerde takvim olarak malî takvim kullanılmıştır (KŞS 76/93-95, 96-98). Yukarıda bahsedildiği gibi 1256 yılı Hicri Muharrem'in başlangıcı ile Rumi Mart'ın başlangıcı aynı güne getirildi. Bunun nedeni, batıyla ticari ilişkilerin artması, batılı tüccarların Osmanlı ticaret hayatına egemen olmasıyla alakalıdır.

İncelenen bu defterde cariyeye satışı (KŞS 76/14-3), cariyeye vergisi (KŞS 76/93-95), cariyeye sahibi kişilerle (KŞS 76/29-2), azatlı köle ile (KŞS 76/128) ilgili belgeler de vardır. XIX. yy. da savaş esirlerinin sayısının artması köle ticaretini artırdı. Bu yüzyıla kadar bütün dünyada serbest olan köle, cariyeye ticareti Osmanlılarda da belirli kurallar içinde yapıldı. İstanbul başta olmak üzere Konya da köle ticaretinin merkezidir. Köle ticaretinin sadece Müslümanlar tarafından yapılmasına izin verilmiştir. Kölelerin kaynağı Sudan ve Habeşistan'dır. Cariyeler, genelde aile içi hizmetlerde çalıştırıldığı gibi (KŞS 76/29-2), zaman zaman kendilerine meslek öğretilir, çoğu zaman da evlendirilir veya azat edilirdi (KŞS 76/128). İstanbul dışından köle satmaya gelenlerin satamadıkları kölelerin fuhuş lobisinin eline düşmemesi için, esirci tüccarı tarafından satın alınırdı. Esir pazarı Sultan Abdülmecid'in emriyle 1847'de kapatılmışsa da bazı esirciler Fatih Camii civarı, Tophane Senti ile kendi evlerinde kaçak olarak köle ticareti yapmışlardır. 1857 yılı başlarında tamamen yasaklansa da Devlet-i Âli'nin sonuna kadar köle ticareti, kaçak yollarla yapılmıştır (Engin, 2002: 247-248).

XVI. yy. vergi kayıtlarına göre nüfusun %15'ini oluşturan konargöçer aşiretler yaz aylarında otlak ve yaylak vergisi vermektedir. Bunlardan ağnam, camız, keçi vergileri alınmaktadır (Gündüz, 2002: 162). Nitekim Bolacalı (veya Buladı) aşireti, resm-i yaylakiye denen yaylak vergisinin iki yıllık meblağını üç bin kuruş olarak Larende Sandığı'na teslim etmiştir. Keşli Aşireti ise 1840 ve 1841 yılı vergisi olarak 2000 kuruş ödemiştir (KŞS 76/35-1). İki aşiret arasında vergi farkı bulunmaktadır. Bunun nedeni aşiretlerin hayvan sayısındaki fark olmalıdır. Otlak ve yaylak-kışlak vergileri başka sancak ve köyden gelen koyun sürüsünden yılda bir defa aynı ve nakdi alınırdı (Tabakoğlu, 1996: 83).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde ihtisap ve kantar vergileri ile ilgili kayıtlara rastlanmıştır (KŞS 76/93-95). İhtisap vergisi: Damga, tartı, ölçü, pazar, panayır işlemlerinden alınan vergidir. Esnafa kesilen para cezaları da bu tür vergiye girerdi (Sakaoğlu, 1985: 59). Kantariye: Gümrük kapılarında ve iskelelerinde tartılan ithal mallardan alınan vergi (Sakaoğlu, 1985: 66) olsa da pazar yerlerinde tartılan sebze ve meyvelerden alınan vergi olmalıdır. Buna göre başka kazalardan Konya'ya gelen ve Konya'dan başka kazalara giden

mallara gümrük vergisi uygulanmakta, bu vergi gümrük memuru tarafından tahsil edilmektedir. Diğer taraftan Konya'da üretilen ve burada satılanlardan Sultan Çarşısı'nda ihtisap ve kantariye vergisi alınmaktadır. Sadeyağ ve peynir kuruşta bir para, kelle başına koyun ve keçide beş para, bir araba kerestede 60 para, bir yük pazende 20 para, mumcu esnafından senede bir defa 50 kuruş, kürkçü esnafından senede bir defa 50 kuruş, cariye ve köle satışından kuruşta bir para vergi alınmıştır. Bunun dışında kavun, karpuz gibi her türlü meyve, sebze yük ile değil heybe ve torba ile pazara gelirse ağırlığına göre üç ile onbeş para arasında; araba ile gelirse beher arabada 60 para alınması şeklinde tarife konmuştur. Hadim ve Aladağ üzüm ve pekmezinden 40 para, diğer sebze ve meyveler yük ile gelirse beher yükten 40 para, Koçhisar tuzundan araba yükünden 40 para, deve yükünden 20 para alınacaktır. Buradaki veriler bize Konya'da ve çevresindeki kazalarda ne üretildiğini gösterir. Cariye ve köle satışı devam etmektedir. Mumcu ve kürkçülerden satış yapmamasına rağmen maktu vergi (pazarlıksız, sabit) alınmıştır. Mumun hem en çok satılan bir ihtiyaç malzemesi olması hem de kandile oranla zenginler tarafından kullanılması, kürkün de pahalı ve zenginlere has bir giyim çeşidi olmasıyla alakalıdır. Bir nevi özel tüketim vergisi alınmaktadır denilebilir. Pazarda satılan mallardan ihtisap vergisinin dışında kantar vergisinin de alındığı görülmektedir. Kavun, karpuz gibi her türlü sebze ve meyve ile pekmezden ve Hadim mahsülü sumak yaprağından beher yükten 20'şer para alınmaktadır. Kapanlarda kantar resmi adıyla kapancıya aylık 40 kuruş ödenmektedir. Bunun dışında varisi olmadan ölen veya varisi kaybolan müteveffanın satılan her bir terekesinin değerinden kuruşta bir para beytülmal vergisi alınır. Koyun ve keçinin satış kıymetinden kuruşta bir para; satış anında Konya kilesinden kuruşta bir para alınmıştır. Mirabiye yani sulama vergisi ise bir dönüm otuz para; bostanlıklar her dönümüne ikişer kuruştan yüz paraya kadar vergi alındığı gibi Dere ve Kürden ırmaklarından sulama yapanlar için de senelik 25-50 kuruş arası peşin vergi alınmıştır. Bunun dışında hayvanların yayıldığı çayyrlardan Karaarslan bölgesinde yayılan öküz sürülerinden de vergi alınmıştır. Bu vergiler eskiden beri alınagelen vergiler olup 1841 Temmuz'undan itibaren toplanan bu vergilerin günlük ve aylık defterlerinin tutulup meclis tarafından incelendikten sonra varidatın İstanbul'a gönderilmesi istenmiştir. Artık devletin malî işleri, tamamen kaydedip güncel tutmayı amaçladığı görülür.

76 numaralı Konya şeriye sicilinde geçen ölçü birimi bir kantar 44 (Sakaoğlu, 1985: 66) veya 45 vakıye (okka) (KŞS 76/159-3) olup toplam 56,452 kg'a tekabül eder. Bu arada taşımacılıkta hayvanlara yüklendiği için olsa gerek kilim (KŞS 76/160-2) ve tüfek (KŞS 76/36-1) gibi sayılabilen malzemeler de tartılmaktadır. Konya'da tüfek üretilip satılmaktadır. Bu satışlar, İzmir'e yapılmaktadır. Tüccarın Fertekli olması dışarıya ihracat yapıldığını

göstermektedir. İstanbul'a kilim gönderilmesi Konya'nın kilim dokuma merkezi olduğunu ispat eder.

Bu arada Konya kilesi ile Karahisar-ı Sahip (Afyon) kilesinin farklı olduğu anlaşılmaktadır. 20 Karahisar kilesi, 12 tam iki çeyrek Konya kilesine denk gelmektedir. Konya kilesi 176 kg, çeyreği ise 34 kg'dır. Demek ki Konya kilesi İbrail kilesinden daha ağırdır. İstanbul kilesi ise ortalama 25 kg'dır (Sakaoğlu, 1985: 70). Osmanlı ağırlık birimleri farklılık arzietmekte, ticarete bunlar kayıt altına alınmadığı zaman tartışmalara yol açabilecek nitelik arzietmektedir.

76 numaralı Konya şeriye siciline göre bir yerde üretilen mal ve eşyanın başka yere naklinde amediye (gümrük vergisi), reftiye (ihracat) vergisi %12 olarak tahsil edilmekteydi. Yine Avrupa'dan ülkeye giren mallardan da %12 vergi alınmaktayken bu 1838 Baltalimanı Ticaret Antlaşması'yla değişmiştir. Bu yeni anlaşmaya göre: İngiliz, Fransız ve diğer yabancı tüccarlar Osmanlı mahsullerinden çekecekleri mallar için %9 amediye (gümrük vergisi) ve %3 reftiye (ihracat vergisi) ödeyeceklerdir. Yine yabancı tüccarlar toplam %5 gümrük vereceklerdir. Bir yerde üretilen mal, eşya ve erzak Dersaadet, İzmir, Selanik, Galos, Kavala, Samsun ve Trabzon limanlarına irsaliye tezkeresi ile gönderilirken mahalli gümrüklerden vergi alınmayacak iskelelerde gümrük alınacaktır. Bir eşya ve erzak üretildiği beldenin içinde satılır veya harcanırsa gümrük resmi talep edilmeyecektir fakat dışarıya satılırsa gümrük ve ihracat vergileri alınacaktır (KŞS 76/103).

76 numaralı Konya şeriye siciline göre, beratlı yabancı tüccarların ticari ve hukukî ayrıcalıkları vardı. Limandan alımlarda %3 gümrük vergisi veriyorlardı. 4000 akçeyi geçen davaları yerel mahkemeler yerine şeyhülislam huzurunda görülüyordu. Suçlu olma ihtimali olan yabancıların Ticaret Bakanı mübaşiri marifetiyle, İstanbul'a getirilip hapisleri lazım olduğunda bunu Ticaret Bakanı mübaşiri infaz edecekti (KŞS 76/117). Rusya tüccarlarına uygulanacak vergi oranları 1842 Teşrini Evvel'inden itibaren değiştiğinden ortaya çıkacak fazla vergiyi toplamak mültezimin yetkisinde olmadığından bunun hesabının ayrıca tutulup ayrıntılı defterlerin üç ayda bir İstanbul'a gönderilmesi istenmiştir. (KŞS 76/56-2).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde madenlerden şap ve tuz hakkında bilgi vardır. Şap: Antiseptik bir maden olup alimünyum ve potasyum sülfatından oluşmaktadır. Tadı buruk ve suda tuz gibi eriyen bir madendir (Yeğin,1992: 903). Belgelere göre Gediz'de çıkarılan şapın okkası yüz paraya Konya eyaleti sancaklarına ve Ankara, Yozgat (Bozok), Çankırı (Kangırı), Kayseri, Kastamonu vd. şehirlere satılmaktadır (KŞS 76/119). Bunun dışında Karaman'dan İstanbul'a 103 kantar (5768 kg) şap 23 deve ile taşındığına göre Karaman'da da şap çıkmaktadır (KŞS 76/160-1). Osmanlıdaki tuzlalar, Selanik İzmir, Emrut Adası, Midilli

Adası, Ayvalık, Nevşehir, Ürgüp, Betos, Biga, Kızılca, Aksaray, Antalya, Kalonya, Nesleke, Mehliz, (KŞS 76/83-85), vd. Koçusarı'da (Şerefli Koçhisar) çıkmaktadır (KŞS 76/93-95). Belgede geçen Deniz Madeni Hümayunu (KŞS 76/77-79) adıyla geçen yerin Tuz Gölü olması muhtemeldir. Konya'da Karapınar'da da tuz çıkmaktadır (Tuş, 2007: 254). Konya eyaleti sınırlarındaki kıraç ve boz topraklarda çıkan en önemli madenlerden biri de güherçiledir. Barut imalatında kullanılan güherçile ihtiyacı büyük oranda Konya'dan karşılanmaktadır (Tuş, 2007: 255).

Konya'da Bozkır Maden-i Hümayunu ile ilgili hiç kayıt yoktur. Bozkır'da, altın, gümüş ve kurşun çıkmaktadır (Öztuna, 1994 b: 77, Tabakoğlu, 1996: 143). Esasen kurşun çıkmakta olan Bozkır'da, 1778-1785 arasında çıkarılan madenden 85 bin kuruşa yakın gelir elde edilmiştir (Tuş, 2007: 256). Bereketli Maden-i Hümayûnu'ndan da gümüş ve kurşun çıkarılmaktadır (Öztuna, 1994 b: 77: Tabakoğlu, 1996: 143). Bereketli Maden-i Hümayûnu adıyla geçen Niğde, Çamardı kazası ve köylerinden de bahsedilmektedir. Fakat madenlerin içeriği hakkında bilgi yoktur. Ortaklık, kefillik ve düşmanlık ile ilgili davalar vardır (KŞS 76/25-1, 58, 161-3). Belgelerden anlaşıldığı kadarıyla Osmanlı Devleti'nde madenden ve ticaretten zenginleşmiş bir gayrimüslim kitle mevcuttur. Nitekim Anadolu tuzlarının işletmesi 30 Nisan 1842'de 10 yıllığına Sarrafan Kumpanyası'na ihale edilmiştir (KŞS 76/83-85). Gayrimüslimler, ticaretin hâkimi olduklarından daha zengin olup Müslümanlar'a borç vermektedir (KŞS 76/161-3, 162-2). Bu yıllarda, Konya Miricisi (hazinenin/maliyenin sancaktaki müdürü) Anaştaş ve Kütahya Miricisi ise Yosef'tir (KŞS 76/1-2).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde paralarla ilgili belgeler vardır. Her alanda olduğu gibi bu alanda da II. Mahmud döneminde ve sonrasında yeni düzenlemeler yapılmıştır. Sicildeki para ile ilgili ilk belge, 12 Mart 1842 tarihine aittir (KŞS 76/47-48). Halkın arasında bulunan ayarları düşük paraların darphaneye gönderilmesi, buraya gelen eksik, delik, kesik ve altını alınmış paraların bedelinin 4'te üçünün sahiplerine ödenmesi konusunda ferman yayımlanmıştır. Nitekim Sultan Abdülmecid döneminde, 1844'te *tashihi ayar fermanı* ile para konusunda 1881'e kadar sürecek düzenleme yapıldı. 1 altın lira=100 gümüş olarak ayarlandı. Ardından 100 ve 50 kuruşluk altın ile 20, 10 ve 5 kuruşluk gümüş sikkeler basıldı. Akabinde 25 kuruşluk, 2,5 ve 5 liralık altın paralar piyasaya sürüldü. Ardından tüccar elindeki altın ve gümüş, işleme ücreti karşılığında paraya çevrildi. Altın sikke ve 20 kuruşluk gümüş sikke *mecidiye* adıyla temel para birimi oldu. Böylece II. Mahmud döneminde 36 çeşit gümüş para çeşidine son verildi (Akyıldız, 2007: 165). Abdülmecid'in tahta çıktığı günlerde basılan 20 kuruş değerindeki *mahdudiye altını* daha çok ziynet olarak kullanıldığından ve çok beğenildiğinden *memduhiye altını* adıyla anılmıştır (Sakaoğlu, 1985: 86). II. Mahmud

döneminde basılan *hayriye altını*, tek kuruş ve yirmilikler 1842 yılında hala tedavüldeydi (KŞS 76/58). Ortası delik paralara “kalb” denilmekteydi. Kalp yirmiliklerin ortadan kırılması hakkında ferman vardır (KŞS 76/64).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde adı geçen kocabaşlar, Hristiyan tebaanın muhtarlarıdır. Bunlar vergileri toplar, cemaatlerine devletin buyruklarını iletirdi (Sakaoğlu, 1985: 71). Sille Kocabaşlarının muhasebeleri de (KŞS 76/21-22; 23-24, 131-132, 134-135) numaralı belgelerde görülmüştür. Bu muhasebeden birinde kocabaşların hesapları telefli yani gereksiz harcama görülmüştür (KŞS 76/134-135). Daha sonra muhasebeler önce şeyhülislam’a havale edilmiş sonra Darphane-i Amire’de incelenmiş. Hesaplardan, 876.447 kuruş telefli yani boş yere harcama yapıldığı ortaya çıkmıştır.

76 numaralı Konya şeriye sicilinde şufa hakkı ile ilgili (KŞS 76/8-1, 12-1) iki belge vardır. Şufa hukukta, satılan veya çok az bir bedelle hibe edilen bir gayrimenkulü müşteriye kaç mal olmuş ise müşteriden, satıcıdan veya bağışlanan kişiden kanuni yollardan alıp kendi mülkiyetine geçirebilme hakkıdır (Bayram Altan, 1993: 160). Daha anlaşılır şekliyle ifade etmek gerekirse şufa, satılan bir malı ortak veya bitişik bir komşunun satış bedelini ödeyerek müşteriden geri almada öncelikli hakka sahip olmasıdır. Dört fıkıh mezhebi şufa hakkını yalnız gayrimenkullerde görürken Zahiriyeye ekolü hayvan vb. ortak şeylerde de caiz görmüşlerdir (Döndüren, 1993: 591). Şufa ile ilgili ilk belgede yedi sene önce satılan, komşu bağ için dava açılmışsa da şahit gösteremediğinden ve satış zamanı şufa hakkını kullanmak istediğine dair yemin edemediğinden dava reddedildi (KŞS 76/8-1). Diğer şufa davasında ise kardeşine ait evin başkasına satılmasına itiraz edilmiştir. Görülen davada alıcı alış veriştikten önce evi alacağını ilan ve haber verdiğini şahitlerle ispat edince, durumu kabul ve itiraf eden davacının şufa iddiası reddedildi (KŞS 76/12-1). Bütün bu açıklamalar şufa hakkının alım satımlarda, satışı bozacak önemde olduğunu satılan malın komşu veya ortağa aynı fiyatla geçebileceğini gösterir.

76 numaralı Konya şeriye sicilinde vekâletle ilgili, yedi adet belge vardır (KŞS 76/5-2, 6-3, 13-2, 16-3, 62-2, 63-2, 76-1). Bunlardan biri aslen Trabzonlu olup Aydın’da vefat eden tüccarın terekesine ait malların zabtı için müteveffanın oğlu Ahmet vekil tayin edilmiştir. İhtimaldir ki Trabzonlu tüccarın Konya’da alacağı vardır veya böyle bir olasılık vardır (KŞS 76/6-3). Diğer vekâlet hüccetlerinin beşi de benzer şekilde, Konya’da misafirken vefat eden tüccarın mallarını ve terekesini zabt etmeyle ilgilidir. Arapça yazılmış tek belge de vekâlet içeriklidir (KŞS 76/5-2). Başka beldelerde hazırlanan bu vekâletnamelerle, Konya’ya gelip sicile kaydettitip gerekli terekeyi zabdetmek, alacakları tahsil etmekle görevlendirilenler ölenlerin yakınları olmaktadır.

Alım satımda çocukken satılan mülkün geri satın alımı için de dava açılmaktadır (KŞS 76/74-1). Böylece çocukların yapacağı satışlarda adalet sağlanamayacağından kişi hakları korunmuştur. Emetullah Hanım dokuz yaşında iken babasından kalan bağı 1430 kuruşa kıl dokumacısı (mutaf) Hasan'a sattı. Hasan da Ömer Ağa'ya o da Molla İbrahim'e sattı. 17 yaşına baliğ olan Emetullah, satış sırasında kâmile ve istediğini yapma da serbest yani reşide olmadığını beyan edince Molla İbrahim bu konuda Emetullah'ın baliğa olduğuna şahit gösterme durumundayken buna rağmen gönül rızası ile bağı 1580 kuruşa Emetullah'a satarak kusurlu bir alım töhmetinden kurtulmuştur.

76 numaralı Konya şeriye sicilinde alacak iddiası ile ilgili altı belge bulunmaktadır (KŞS 76/6-2, 36-3, 51-3, 146). Bunlardan ilkinde: Şeyh Aliman Mahallesi'nden İshak Efendi, alacağını şeran ispat edemediğinden alacak hakkından feragat etmiştir. Bu davada şahit olarak Nakibüleşraf Abdurrahman Efendi ve Yüzbaşı Eyüp Ağa da bulunmuştur (KŞS 76/6-2). İkincisinde: Çumra'da, Varnalı Mustafa, yanında 11 yıl çalıştığı halde herhangi bir ücret alamaması üzerine Kethüdaoğlu Osman'dan arzuhal ile davacı oldu. Davalı Osman olayı doğrularak gerekli ödemeyi yapacağını taahhüt etti (KŞS 76/36-3). Hatta davalı mübaşir marifetiyle mahkemeye celb edilmiştir. Bu belgeden, işinin çalıştığı ve hakkını almadığı zaman zengin de olsa iş sahiplerini dava edebildiğini çıkarabiliriz. Üçüncü alacak iddiası, yalancılık suçlamasıyla reddedilmiştir. Dava iki kez Niğde'de görüldüğü halde üçüncüsü Müşir İbrahim Paşa'nın huzurunda yapıldı (KŞS 76/51-3). Borçla ilgili dördüncü dava sureti, Sille köyünden bir kısım ahali yine aynı köyden 39 kişiye borçlanmıştır. Alacaklılar da fazla faiz istemişler. Bu alacak davasında konu, kadı marifetiyle Divanı Hümayun'a havale edilince borçluların hakkını korumak için ferman yayımlanarak tefeciliğe tevessül edilmemesi istenerek senelik %15'ten fazla (ona onbirbuçuktan fazla) faiz alınmaması emredilmiştir (KŞS 76/146). Osmanlılarda faizin serbest bırakıldığı üç alan vardır. Bunlardan biri sarraflara %15'e kadar faizle mevduat kabul etme hakkı verildi. Bunun amacı, büyük çapta sermayeye ihtiyaç duyulan iltizam sektörünün çalıştırılmasıydı. Diğer iki alan ise yetimlere ait para mirasının erimemesi için işletilmesi ve para vakıflarıdır. Bu iki alanda faiz oranı %12-25 civarında idi (Genç, 2007: 528). Son iki alacak davası Müslümanlar'ın gayrimüslimlere açtığı alacak davaları ile alakalıdır. Bunlardan ilkinde şahit gösteremeyen davacı Kasap Hacı Ahmet, tacir Fertekli Andon'a karşı davayı kaybetmiştir. Diğer kayıta da Kavaklıoğlu Osman, sarraf Sirgiz'e dört adet mahmudiye altını, bir bilezik, on iki nısfıye altını vererek satmasını istemiştir. Sarraf Sirgiz bu emanetlerden sattığı bileziğin 765 kuruş parasını Osman'nın kardeşi Ömer'e ödemiştir. Kavaklıoğlu Osman emanet ettiği eşyaların parasını alamadığı gerekçesiyle davacı olunca, davalı sarraf Sirgiz Osman'ın "Satılan altınların

bedelini kardeşim Ömer'e ödeyebilirsin." talimatını şahitlerle ispat edince Kavaklıoğlu Osman davayı kaybetmiştir (KŞS 76/36-1,36-2).

Osmanlı iktisat sisteminde, çarşı esnafından olmayanların ticaret yapıp esnafı zarara uğratması engellenmiştir (KŞS 76/10-1). Konya'da ayakkabıcı esnafından olmadığı halde Isparta, Akşehir, Akseki (Marulya) ve Aydın taraflarından gelip daha önceki ruhsatı fırsat kabul edip yerli esnafı zarara sevkeden sair tüccarlar, Meclisi Valâ kararıyla, zabtiye memuru Eyüp Paşa tarafından, ticaretten men edilmiştir. Böylece ayakkabıcılar çarşısı (haffafhane) haricinde ayakkabı satışı engellenmiştir.

76 numaralı Konya şeriye sicilinde, mülke tecavüz ve mülkiyet iddiası ile alakalı dokuz belge mevcuttur (KŞS 76/9-3, 12-3, 15-2, 17-3, 18-1, 18-2, 27-1, 38-2, 68). Bu davalardan 5'i Sille'de cereyan etmiştir. Bunlardan dikkat çekenlerinden birincisi: Müslüman çocuklara ait arsaya gayrimüslim Mihail'in bina dikmesine yapılan itiraz neticesi bu binanın yıkılmasına karar verildi. Böylece yetimlerin hakkı gözetlenmiş oldu (KŞS 76/12-3). İkincisi: İki mahalle arasındaki arsanın hangi mahalleye ait olduğu konusunda beytülmal eminini dava etmişlerdir. Söz konusu arsanın Esenlü Mahallesi'ne ait olduğu, 40 sene önce mahalle adına avarız akçasıyla satın alındığı, o dönem mahalle muhtarının şهادetiyle ortaya çıkmıştır (KŞS 76/68).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde, tereke anlaşmazlığı, terekeden izinsiz satış gibi 13 belge vardır (KŞS 76/6-1, 7-1, 7-2, 7-3, 14-2, 17-1, 19-3, 29-2, 31-1, 33-1, 35-2, 38-1, 39-1, 49-1, 65, 66-1, 67-2, 75, 82-1, 128). İslam hukukunda *tereke*, ölenin mal veya hak olarak bıraktığı şeyler olup buna *miras*, *mevrûs* veya *irs* adı da verilir. Haktan maksat; kısas, satış bedelini alabilmek için satılan malı ve borcu alabilmek için rehin edileni hapsedme gibi haklardır (Döndüren, 1995: 521). Tereke anlaşmazlıklarından ilki Duhancı Hacı Mehmet'in, verdiği hüccet ile ölümünden sonra üçte bir malını hayıra yani "vücûh-ı berre" (Sak, 2008: 154 ve 155) harcamak için vasi tayin edilen Cangırlı Hafız Salih arasındadır. Varisler, vasinin terekeden 21 bin kuruşa el koyduğunu iddia etseler de yemin yöntemi ve araştırma sonucu bunun doğru olmadığı ortaya çıkıp davacıların iddiası düşmüştür. Duhancı Mehmet Efendi muhtemel ki çocuğu olmadığından üçte bir malını hayıra yani "vücûh-ı berre" (Sak, 2008: 153) sarfetmesi için Cangırlı Hafız Salih'i vasi tayin etmiştir. Varisler ise terekelerinin azalmasına itiraz etmiş görünmektedir (KŞS 76/6-1). Bir diğer kayıta, küçükken vasileri de olan abileri tarafından satılan evin babalarından kendilerine kaldığını iddia edip kendilerine verilmesi hakkında iki kız kardeş davacı olmuşlar ve haklı görülmüşler. Büyük erkek kardeşin sattığı ev, sahibi olan iki kız kardeşe verilmiş. Bundan anlaşılmalıdır ki bir mülk alırken

gerçek sahibinin yetim ve öksüz olup olmadığına, satış izninin olup olmadığına bakılması gerekir (KŞS 76/14-2).

76 numaralı Konya şeriye sicilinde alım-satım ile ilgili 16 belge vardır (KŞS 76/1-1, 4-1, 8-3, 14-3, 14-4, 16-1, 25-3, 28-2, 32-1, 32-2, 34-1, 59, 70-2, 70-3, 74-1, 80). Bunlardan altısı ev satışı; dördü, tarla satışı; ikisi, bağ ve eşya satışları; bireri de köle ve at satışlarıyla alakalıdır. Barınma ihtiyacının, insanoğlunun en önemli ihtiyaçlarından biri olduğu gerçeği burada ortaya çıkmaktadır. Evlerin fiyatları oda sayısı ve bahçeli olup olmamasına göre değişmektedir. En düşük fiyatlı ev harabe olmaya yüz tutmuş iki odalı ev olup 1000 kuruşa satıldı. En yüksek fiyata satılan ev ise iki katlı beş odalı kileri ve avlusu olan menzil olup 3000 kuruşa satılmıştır. Meblağı belirtilen diğer iki evden ilki 2650 kuruşa, ikincisi 2400 kuruşa satılmıştır.

76 numaralı Konya şeriye sicilinde enfiye (KŞS 76/1-2 ve154) ve duhan (KŞS 76/6-1, 14-2, 49-1, 81) kelimeleri tütün kullanımının Osmanlı toplumunda yaygınlaştığını göstermektedir. Enfiye: Keyif için buruna çekilen çürütülmüş ve içine bazı kokulu maddeler katılmış tütün tozudur (Devellioğlu, 2010:255). Duhan: Tütün demektir (Sakaoglu, 1985: 33). Yeniçeri Ağalarının tütünlerini, çubuklarını hazırlayan muhafaza eden duhancıbaşı bulunurdu (Sertoğlu, 1986: 91). Bu zararlı otun Osmanlı'ya gelişi en geç 1570 yıllarıdır. Anavatani Amerika olan tütün ilk yıllarda *tabaka* olarak da adlandırıldı. Her hastalığa şifa diye tanıtılan bu otun imparatorlukta hızla yayılışı tartışmalara yol açtı. XVII. yy. başlarından itibaren zaman zaman yasaklandı. Yasak sebebiyle kontrolün olmadığı köy ve kasabalardaki bağ ve bahçelerde hatta dağlık ve tepelik yerlerde tütün ekimi yapıldı. Tütün kullanımı ve ticareti lülecilik, tömbekicilik ve çubukçuluk gibi yeni meslek dallarının ortaya çıkmasına zemin hazırladı (Yılmaz, 2012: 1-2).

76 numaralı Konya şeriye siciline göre, Tanzimat Dönemi'nde Konya'da faaliyet gösteren 70 civarında meslek olduğu görülür. Bunlardan bir kısmı birbirine yakın iş kollarıdır. Bu tarihlerde esnaf içinde, esnaf şeyhi, ahî baba, kasabbaşı, han ağası gibi esnaf ihtiyarları vardı (Said Öztürk, 2003: 106). En kalabalık esnaf grubunun *haffaf* denilen ayakkabıcılar olduğu görülür. Çünkü onlara ait haffafhane denilen hususi bir çarşıları vardı (KŞS 76/10-1). Konya ayakkabıcıları ürettiklerini başta İstanbul olmak üzere İzmir ve Edirne gibi şehirlere satıyordu. Konya'ya, ithal ürünler Mersin, İstanbul ve İzmir'den girerken ihracat da aynı yerlerden yapılmaktaydı (Said Öztürk, 2003: 103). Günümüzde de ayakkabıcılık Konya'nın en önemli zanaat koludur.

SONUÇ

Osmanlı Devleti pek çok alanda olduğu gibi hukuk alanında da kayıt tutmada titizlik göstermiştir. Bu amaçla kadı sicillerinde sadece iki kişinin birbiriyle muhakemesinin kayıtları değil, vergi kayıtları, merkezden gelen emirler, hatta iki kişinin alım ve satımı ile ilgili noterlik belgeleri vardır. Bütün bunlar, Osmanlı toplum yapısında kadınlara çok büyük işler düştüğünü gösterir.

76 numaralı Konya şeriye sicillerinin 86 adedini *hüccet* denilen belgeler teşkil eder. Diğer önemli kısmı da iki veya daha fazla kişi arasında vuku bulan ve kadının hükmüne muhtaç anlaşmazlıkları içeren ilamların sayısı ise 58 adettir. Şu halde, incelenen bölümün büyük kısmını hüccet, ondan daha azını *ilam* denilen kayıtlar oluşturuyorsa Osmanlı toplumu, hukuken işlerini kayıt altına alıyor, pek çok işinde, şahitlik, noterlik müessesesini kullanıyor demektir.

Konu olarak belgelerin önemli kısmını malî kayıtlar oluşturmaktadır. İçinde mal ve para unsuru geçenlerin sayısı 97'yi bulmaktadır. Bu husus insanın hayatında can kadar olmasa da malın önemli olduğunu gösterir. Sosyal içerikli 64 adet kayıt tespit edildi. Askerî içerikli ise 20 tane belgeye rastlandı. İdari belgelerin sayısı 67 tanedir. Bunların bir kısmı atamaya ilişkin belgelerdir.

Osmanlı mahkemelerine şehir içinden olduğu gibi şehir dışından da davalar gelmiştir. Çevre kaza ve köylerle, Konya'da ikamet etmediği halde tüccar olarak bulunan zimmîler ortaya çıkan anlaşmazlıklar için mahkemeye müracaat etmişlerdir. Bu durum "Osmanlı adaleti" denen durum olsa gerekir.

Osmanlı Devleti'nin son dönemine kadar tutulan bu siciller, Osmanlı tarihinin en önemli kaynakları arasında yer almaktadır. Sicillerden, bölgenin insanlarını, aile yapılarını, evlilik geleneklerini, çocuk sayılarını vb. tespit etmek mümkündür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

76 NUMARALI KONYA ŞERİYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU

Fi zemen-i niyâbeti'l-fakîr el-hakîr Ali Efendi-zâde es-Seyyid Mehmed Efendi ibn-i Ömer Râşid Efendi. Be-medîne-i Seydişehirî gufire lehüm. Fî 15 Ca [Cemâziyelevvel] sene [12]56. Sene 1256, 1257, 1258.

Mevlana Müzesi Şeriye Sicilleri No: 76

Sahife No : 1-1

Tarihi : 27 Cemâziyelevvel 1257.

Hüccet: *Konya'da Şems Mahallesi sâkinlerinden Veliyyüddin Efendi'nin satın almış olduğu atın soluğan hastalığı sebebiyle her gün belli bir miktar para ile ancak bakımının yapılabildiği, dolayısıyla bundan aciziyetini bildirmesiyle atın tasarrufu ve bakımının aynı mahalleden Seyyid Esad Efendi isimli bir zata verilmesi.*

Konya'da Şems Mahallesi sâkinlerinden müderrisîn-i kirâmdan semâhatlü Veliyyüddîn Efendi meclis-i şer' de ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp Kırılı kazâsına tâbi' Çavuş karyesi sâkinlerinden Çelikoğlu Deli Mehmed'in oğlu Mehmed nâm kimesneden işbu hâzır bi'l-meclis-i şer' rü'yet olunan bir re's timurî kır esb işbu târîhden bir gün akdem 3590 guruşa merkûmdan iştirâ eylemiş isem de esb-i mezkûr soluğan 'illetine ibtilâ olmuş olduğuna ehl-i vukûfdan huzûr-ı şer' e ihbâr olunmak matlûbumdur dedikde ehl-i vukûfdan Hacı Ahmed Ağa ve Na'iband es-Seyyid Mehmed nâm kimesneler meclis-i şer' de esb-i mezbûrun soluğan illetine ibtilâ olmuş olduğun bi'l-ihbâr esb-i mezbûr be-her yevm altmış parayla ancak idâre ve infâk olunur deyû merkûmân Hacı Ahmed Ağa ve Na'iband es-Seyyid Mehmed Beğ ihbârlarıyla mahalle-i mezbûrdan es-Seyyid Es'ad Efendi nâm kimesneye esb-i mezkûrun te'diye ve infâk ve idâresine ve vakt-i zaferde esb-i mezbûr sâhibine rücû'a merkûm Es'ad Efendi'ye izn verildiği işbu mahalle şerh verildi. Fî 27 Ca[Cemâziyelevvel] sene [1]257.

Sahife No : 1-2

Tarihi : Rebûlevvel 1258.

Hüccet: *Enfiye emânet kaydı.*

Vâlîde Hanı'nın Hancı Hacı Mustafa'da emâneten Kütahya Mîrîcisi Yozefî nâm zimmînin yigirmi dört tevâbit? üç yük enfiyyesi Konya Mîrîcisi Anaştaş yedine emâneten teslîm olduğu bu mahalle kayd olundu. Ra[Rebûlevvel] sene [12]58.

Sahife No : 1-3
Tarihi : 1 Muharrem 1257.

Hüccet: Zenburi Mahallesi'nden İbrâhim oğlu İbrâhim'in verâset kaydı.

Zenburi Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan İbrahim bin İbrahim'in verâseti kız karındaşı Hadice'nin kızı Fatıma'ya hasran münhasır idüğü Ebûbekir Şefik Efendi ibn-i İbrahim ve İslam Dede nâm kimesneler şehâdetleriyle müsbet olduğu beytü'l-mâl huzûrunda zâhir ve nümâyân olmağın bu mahalle kayd şüd. Fî gurre-i M[uharrem] sene [12]57.

Sahife No : 1-4
Tarihi : Şevvâl 1256.

Tezkere: Konyalı Onbaşı İbrâhim oğlu Mehmed'in mizâcındaki bir rahatsızlık sebebiyle askerden ihrâc edilmesi.

Dârende-i tezkire asâkir-i hassa-i şâhane ikinci alayın ikinci taburu beşinci bölüğünde ikinci onbaşı Konyalı Mehmed veled-i İbrahim alîlü'l-mizâc olduğuna binâ'en Toptaş Hastahânesi'nde ser-etıbbâ-i hazret-i cihândârî semâhatlü efendi hazretleriyle bi'l-cümle zâbitân müvâcehesinde za'îfü'l-bünye 'illete mübtelâ olup 'askerde istihdâmı elvirmeyeceği etıbbâ mu'âyenesiyle tebeyyün ve tahkîk itmiş olduğundan fi-mâ-ba'd tekâ'üdlük vazîfesini talep etmemek şartıyla merkûm ihrâc olunduğunu mübeyyin taraf-ı müşîrânemizden işbu tezkire tahrîr ve yedine i'tâ olundu. Fî L[Şevval] sene [12]56.

Sahife No : 2-1
Tarihi : ?

Hüccet: Emâneten Kerim Dede Mahallesi Mescidi'ne konan askerî malzemenin kaydı.

Asâkir-i Mansûre alaylarından yigirminci alayın ikinci alayı miralay Ali Beğ nâm kimesnenin Kerim Dede Mahallesi mescidine emâneten vaz' olunup[olunmuş] olan köhne seccâdeleri, köhne yağmurluk Hacı Ahmed-zâde ma'rifetiyle vaz' olundu.

Çifte yekûn: 2775 aded.	Köhne yağmurluk, 2772 aded.	Köhne seccâde, 1911 aded.
-------------------------	-----------------------------	---------------------------

Mescid-i mezbûr yıkılıp içinden bu eşyâlar ihrâc, defter mûcebince İnce Minâre Mescidi'ne nakl ve Hacı Ahmed-zâde ma'rifetiyle vaz' olunduğu kayd şüd.

Alay 16, yağmurluk 1094 aded.	Alay 3, Tabur 4, yağmurluk 428 aded.	Kilim, 456 aded.	Alay 9, yağmurluk 577 aded.
Topcu Alay 2, kilim 76 aded.	Yedinci alayın tabur 2, yağmurluk 544 aded.	Çanta 504 aded.	Ta[bur] 4, çanta 523 aded. Yağmurluk 550 aded.

Ta[bur] 1, Çanta 519 aded. Yağmurluk aded. 558	Ta[bur] 3, yağmurluk 541 aded. Çanta 522 aded.	Def'a yağmurluk 229 aded.	Çanta 915 aded.
---	---	------------------------------	-----------------

Sahife No : 2-2

Tarihi : 3 Rebûlâhir 1256.

Tezkere: Pürçüklü Mahallesi'nden Berber İbrâhim'in kızı Şerife'nin gayr-ı ahlâkî davranışları sebebiyle sürgün edilmesi.

Atlandı Karyesi muhtârı inhâ olunur ki,

Konya'da Pürçüklü Mahallesi sâkinelerinden Berber İbrahim'in kerîmesi Şerife nâm âşüfte kendi hâliyle meşgûl olmayup fi'l-i şenî'aya ictisâr itmekde olduğundan eclî't-te'dîb karyenize nefy ü tagrîbi meclisce karâr verilmiş ve ol-vechle mezbûre hâmil-i tezkireye terfikan ol-tarafa gönderilmiş olmağla vusûlünde mezbûreyi karyenizde menfiyyen tevkîf edüp diger tezkiremiz varmadıkça sebîlini tahliye eylememeniz bâbında işbu tezkiremiz tahrîr ve hâmil-i varaka ile irsâl kılınmıştır. Ber-mûceb-i tezkire amel ü hareket eyleyesiz. Fî 3 R[Rebî'u'l-âhir] sene [1]256.

Kendinden alınıp sürücüye verilen: 55 guruş.

Yüzbaşı Eyyûb Ağa'nın verdiği: 10 guruş.

65 guruş.

Sahife No : 2-3

Tarihi : 3 Rebûlâhir 1256.

Tezkere: Hacı Memil Mahallesi sâkinlerinden Pancarcı'nın kızı Fâtîma'nın gayr-ı ahlâkî davranışları sebebiyle sürgün edilmesi.

Kolukisa karyesi muhtârı inhâ olunur ki,

Konya'da Hacı Memil Mahallesi sâkinelerinden Pancarcı'nın kerîmesi Fâtîma nâm âşüfte kendi hâliyle meşgûl olmayup fi'l-i şenî'aya ictisâr itmekde olduğundan mezbûrenin li'eclî't-te'dîb karyenize nefy ü tagrîbi meclisce karâr verilmiş ve ol-vechle mezbûre hâmil-i tezkireye terfikan ol-tarafa gönderilmiş olmağla vusûlünde mezbûreyi menfiyyen tevkîf itdirüp diger tezkiremiz varmadıkça sebîlini tahliye eylememeniz bâbında işbu tezkire tahrîr ve hâmil-i varaka ile irsâl kılınmıştır. Ber-mûceb-i tezkire 'amel ü hareket eyleyesiz. Fî 3 R[ebûlâhir] sene [1]256.

Mezbureden alınıp sürücüye verilen kendi mâlî: 70 guruş.

Kuyumcuya yüzük kıymeti olarak karındaşı yediyle: 25 guruş.

Sahife No : 2-4

Tarihi : 6 Rebiülevvel 1256.

Tezkere: Konyalı Çavuş Osman'ın hastalığı sebebiyle askeriyeden ihrâc edilmesi.

Atâ Cemâ'ati Mahallesi'nde

Asâkir-i şâhane sa'âdetlü Osman Paşa Livâsı birinci alayın birinci taburunun üçüncü bölüğünde üçüncü çavuş Konya[1] Osman'ın 'illeti olduğundan bâ-tezkire 'askerîden ihrâc olmuş olduğu kayd şüd. Fî 6 Ra[ebülevvel] sene [12]56.

Temhîr Ser'asker

Mustafa Nûri

Sahife No : 2-5

Tarihi : 1 Rebiülevvel 1256.

Berat: Omuzuna kurşun isâbet eden Konya'lı asker Mustafa'nın maaş kaydı.

Hadim'in Pirluganda da sâkindir.

Piyâde Asâkir-i Muntazama-i Şahânem birinci alayın birinci taburun sekizinci bölüğünde yedinci onbaşının üçüncü neferi olup sol omuzuna kurşun isâbet etmiş olan Konyalı Mustafa veled-i Mehmed'e bâ-berât-ı âlî mücebince ma'âş-ı mu'ayyenesi 15 guruş. Gurre-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [12]56.

36?

78?

114?

[Sahife No: 3]

Yâ Fettâh

Yâ Rezzâk

Yâ Kerîm

Yâ Rahîm

Yâ Ganî

Sahife No : 3-1

Tarihi : 10 Cemâziyelevvel 1256.

İlam: Hatıp'lı Dırdır'ın Mehmed isimli kimsenin, amcakızı Dırdır'ın Şerife'ye âit terikenin varislerinden olduğuna dair Gezdev'li es-Seyyid Halil oğlu Ahmed Efendi'ye açmış olduğu verâset dâvâsı ve Ahmed Efendi'nin dâvâ sonucunda haklı bulunması.

Medîne-i Konya hâricinde Hatıp'lı Dırdır'ın Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Divle Mahallesi'nde sâkin müderrisîn-i kirâmdan Gezdevli [Gezleve-Hadimde] es-Seyyid Ahmed Efendi ibn-i Halil müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp mahalle-i mezbûre sâkinlerinden iken akdem müteveffiyeye olan ammi kızı Şerife bint-i Dırdır nâm hâtûnun verâseti kebîre kızı Sâfiye bint-i Halil ile min ciheti'l-'usûbe bana hasran münhasıra iken müteveffiyeye-i mezbûrenin kâffe-i metrûkâtı efendi-yi mûmâ-ileyhin zimmetinde olduğun hisse-i irsiyyemi mutâlebe ederim deyû da'vâ olunup mûmâ-ileyhden gibbe's-su'âl cevâbında vâkı'an müteveffiyeye-i mezbûrenin verâseti sadriyye-i kebîre kızı mezbûre ile müdde'-i merkûmun kendüsüne münhasıra ise de müteveffiyeye-i mezbûre hâl-i

hayâtında ve kemâl-i ‘akl ve sıhhatinde silk-i mülkünde münselik Hatıp'da ma‘lûmü'l-hudûd ve'l-müştemilât dört kıt'a harîmden hisse-i şâyi'asını ve yine Hatıp'da ma‘lûmü'l-hudûd kürûmı müştemil dokuz tahta bâğ ile bir aded çamaşur leğeni ve bir nühâs sagîr sini ve müsta‘mel üç aded kiçe ve bir müsta‘mel velense vesâir hurdavât menzilini bin guruşa bana bey‘ ve temlîk ve teslîm ve ben-dahî ber-vech-i muharrer iştirâ’ ve temellük ve kabûl eyledikten sonra semen-i müsbehi olan mebâliğ-i mezbûru kendüye redd ve teslîm eyledikten sonra meblağ-ı mezbûru müteveffiyeye-i mezbûre tekrâr bana hibe ve teslîm eyledi. Bağ ve harîm-i mezbûre ve eşyâlar mülk-i müşterâm ve hakkım olduğı vech-i meşrûh üzre olduğı dahî müdde‘-i merkûmun ma‘lûmudur deyû def‘a tasaddî eyledikde müdde‘-i merkûmdan istintâk olundukda bağ ve harîm ve eşyâ-i mezbûre müteveffiyeye-i mezbûrenin bey‘ ve temlîk ve semeni olan meblağ-ı mezbûre kendüye hibe eylediğı ma‘lûmum ise de müteveffiyeye olduğı hâlde bey‘ ve temlîk ve semeni hibe eyledi deyû def‘e cevâp vermiş ise de ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe akl beyyinesi evlâ olmağla kemâl-i akl ve sıhhatinde bey‘ ve temlîk eylediğıne dâfi‘-i mûmâ-ileyh Ahmed Efendi'den beyyine taleb olundukda ‘udûl-i müderrisîn-i kirâmdan es-Seyyid Mehmed Râsîh Efendi ve's-Seyyid İsmâil Efendi ve's-Seyyid Abdurrahmân Efendi ve sâ'irleri meclis-i şer‘e hâzırân olup isrû'l-istişhâd şehâdetleri makbûle olmağın mâ vaka‘a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî ‘aşer min şehr-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene sitte ve hamsîn ve mi‘eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Mahmud Hisârî. Mehmed Efendi ve Ahmed Efendi ve Kılıç-zâde es-Seyyid Hâfız Mustafa. Hüdûğün?-zâde Mehmed ve Bekâr-zâde Hâfız Ali ve Silleli Kâtib Hâfız Mustafa ve [gayrû]hüm.

Sahife No : 3-2

Tarihi : 15 Cemâziyelevvel 1256.

Hüccet: Kuşkondu Mahallesi sâkinlerinden Ömer oğlu Seyyid İbrâhim'in yaşlı ve bakıma muhtaç olduğundan yeteri kadar malından istifâde etmek üzere amcası Ali oğlu İslâm'ın kendisine bakıcı olarak tâyin edilmesi.

Konya'da Kuşkondu Mahallesi sükkânından es-Seyyid İbrâhim bin Ömer nâm kimesne seksen yaşını mütecâviz ma‘tûh ve maraz-ı müzmîne mübtelâ ve sâhib-firâş olmağla evlâd ü iyâli olmayup hidmete eşedd-i ihtiyâcı olup ma‘tûh-ı merkûmun mevcûd emvâl ve eşyâsını zabt ve hıfza ve tesviye-i umûruna rû‘yete kıbel-i şer‘den bir emîn kimesne nasbı lâ-büdd ve lâzım olmağın emânet ve diyânet ile ma‘rûf ve sadâkat, istikâmet ile mevsûf ve her vechle ma‘tûh-ı merkûmun cümle umûrunu rû‘yete kâdir idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müsîlimîn ihbârlarıyla müte‘ayyin olmağın ma‘tûh-ı merkûmun ‘ammisi işbu bâ‘isü'l-vesîka İslâm bin Ali nâm kimesneyi hâkim-i muvakkı‘-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me‘âb efendî hazretleri dahî emîn nasb ve ta‘yîn buyurdukda ol-dahî ber-vech-i muharrer kabûl ve merâsimini kemâ-yenbagî edâya müte‘ahhid ve üzerine iltizâm itdikden emîn-i merkûm i‘âde-i kelâm edüb ‘ammim merkûm İbrâhim hâlen benim hânemde sâkin olup nafaka ve kisveye ve hizmetçiye eşedd-i ihtiyâcı olmağın ma‘tûh-ı merkûmun mâlından kadr-ı kifâye nafaka ve ücret takdîr olunması matlûbumdur didikde merkûmun takrîri vâkı‘a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık ve meblağ-ı âtiyyü'l-beyânın kadr-ı ma‘rûf idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî kimesneler ihbârlarıyla müte‘ayyin olmağın hâkim-i mûmâ-ileyh dahî târîh-i kitâbdan küll-i yevm üçer gurus nafaka ve ücret farz ve takdîr buyurmağla meblağ-ı mefrûz-ı mezbûru ma‘tûh-ı merkûmun nafaka vesâir levâzımât-ı zarûriyyesine harc ü sarfa ve lede'l-ihtiyâc istidâne ve vakt-i zaferde ma‘tûh-ı mezbûrun mâlına rücû‘a merkûm İslâm'a izn-birle mâ vaka‘a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 15 Câ[Cemâziyelevvel] sene [12]56.

Şühûdü'l-hâl

Atâ ve Molla Mûsâ. İsâ Efendi ve Mehmed Emîn. Seyyid oğlu es-Seyyid Ömer ve karındaşı Mehmed Emin ve gayrühüm.

Sahife No : 4-1

Tarihi : 11 Ramazan 1256.

Hüccet: *Osman kızı Elmas Hanıma ait evin Ömer Recâi Efendi'ye satılmasına dair hüccet.*

Konya'da Ahmed Fakîh Mahallesi sâkinelerinden olup Suvaruk nâm karyede ikâmet üzere olan zâtı ta'rîf-i şer'le mu'arrefe Han Ağası kerîmesi Elmas bint-i Osmân nâm hâtûn tarafından Helvacı-zâde Mustafa Efendi ve karye-i mezbûre sâkinlerinden Mustafa bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle zikr-i âtî bey'a vekîl-i sâbitü'l-vekâle müseccel-i şer'isi hâtûn-ı mezbûrun zevci Mehmed bin Süleymân nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahalle-i mezbûre sâkinlerinden işbu râfî'u'l-kitâb Ömer Recâ'î Efendi ibn-i Abdürrahîm Efendi nâm kimesne müvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp mü'ekkilem mezbûrenin mahalle-i mezbûrede kâ'in ledâ ahâlî ve'l-cîrân silk-i mülkünde münselik etrâf-ı erba'adan bir tarafı Ermenekli Ahmed Efendi arsası, Celâliyye Vakfı menzili ebniye mülk menzili ve bir tarafı Derviş Abdullah menzili arsa ve bir tarafı zikr-i âtî müşterî-yi merkûm Ömer Efendi mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm bu hudûd ile mahdûd ve fevkânî ve tahtânî iki bâb oda ve bir kilâr ve bir bâb tahtânî oda ve bir mikdâr havlulu müştemil bir bâb menzili şurût-ı müfside ve gabnü tagrîrden 'ârî îcâb kabûlü hâvî üç-bin guruşa bey'ü bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm Ömer Recâ'î Efendi'ye bey' ve teslîm, ol-dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra menzil-i mezbûrun semen-i misli olan meblağ-ı mezbûr üç-bin guruşu vekâletim hasebiyle müşterî-yi merkûm yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kabz eyleyüp menzil-i mahdûd-ı mezbûr, efendi-yi mûmâ-ileyhin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuştur. Keyfe mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdikî-ş-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 11 N [Ramazan] sene [12]56.

Şühûdü'l-hâl

Sarayönlü-zâde Ahmed Efendi. Erkrırlı Seyyid Mehmed Efendi ve İsmâil Ağa ve Hasan Efendi ve Sürmeli-zâde Ahmed Efendi ve Mercümekeoğlu Hacı Mehmed ve Dolutaslı Mûsâ Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 4-2

Tarihi : 15 Şevvâl 1256.

Hüccet: *Şeyh Sadr Mahallesinde vefât eden Hacı Osman oğlu Mehmed Emin'in kızı Ayşe'ye vasî tayini.*

Konya'da Şeyh Sadr Mahallesi'nde fevt olan Mehmed Emin ibn-i Hacı Osman nâm müteveffânın sulbî sagîre kızı Ayşe'ye babasından müntakil mâl-ı mevrûsunu ber-mûceb-i defter-i kassâm zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrunu rü'yete kibel-i şer'den bir vasî nasbı lâ-büdd ve lâzım olmağın emânet ve diyânet ile ma'rûf ve sadâkat, istikâmet ile mevsûf ve her vechle umûr-ı vesâyetin uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müsîlimîn ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın sagîre-i mezbûrenin ammi-zâdesi işbu râfî'u'l-kitâb es-Seyyid Hasan bin Mehmed nâm kimesneyi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda ol-dahî kabûl ve merâsimini edâya müte'ahhid ve üzerine iltizâm eyledikten sonra vasî-yi merkûm i'âde-i kelâm edüp

işbu sagîre-i mezbûre benim hacr ve terbiyemde olup nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyacı olmağın babasından mâl-ı mevrûsu nemâsından kadr-ı kifâyeye nafaka ve kisve-bahâ farz buyurulmak matlûbumdur dedikte merkûmun takrîri vâkı'a mutâbık ve nefsu'l-emre muvâfık ve meblağ-ı âtiyyü'z-zikrin kadr-ı ma'rûf idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî kimesneler ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın efendi-yi mûmâ-ileyh dahî sagîre-i mezbûre için târihten nafaka ve kisve-bahâ için her yevm yigirmişer pâra nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr edüp meblağ-ı mezbûr-ı ma'rûzu sagîre-i merkûmenin nafaka ve kisve ve levâzımât-ı zarûresine harc u sarfa ve lede'l-ihtiyâc istidâne ve vakt-i zaferde sagîre-i mezbûrenin babasından müntakil mâl-ı mevrûsu nemâsına rücû'a izin-birle mâ vaka'a [bi't-taleb ketb olundu.] 15 L[Şevval.] [12]56.

Şühûdü'l-hâl

Soğancı oğlu Mehmed. Durdu Mustafa Alabacak.

Sahife No : 4-3

Tarihi : ?

Hüccet: Piresad Mahallesi sâkinlerinden vefât eden Mihoğlu Hacı Hasan'ın kızı Şerife'ye vasî tayini.

Konya'da Piresad Mahallesi'nde sâkin fevt olan Mihoğlu Hacı Hasan'ın sulbî sagîre kızı Şerife'ye babasından ber-mûceb-i defter-i kassâm hissesine isâbet iden bi'l-cümle emvâl ve eşyâsını zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrunu rü'yete kıbel-i şer'den bir vasî lâzım olmağın, emânet diyânet ile ma'rûf sadâkat istikâmet ile mevsûf sagîre-i mezbûrenin er karındaşı işbu bâ'isü'l-kitâb Seyyid Mehmed bin merkûm Hacı Hasan'ı hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda ol-dahî vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve merâsimini edâya müte'ahhid ve üzerine iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Şühûdü'l-hâl

Ca'fer Efendi. Kütük Mehmed ve Molla Mustafa'nın oğlu Halil ve gayrühüm.

Sahife No : 5-1

Tarihi : 15 Şevvâl 1256.

Hüccet: Gurbicedid Mahallesi'nden vefât eden İsmâil oğlu Mustafa'nın küçük kızları Zeyneb ve Emine ve Fâtıma'ya vasî tayini.

Konya'da Gurb-i Cedîd Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Derzi [Terzi] Mustafa bin İsmâil nâm müteveffânın sulbî sagîre kızları Zeyneb ve Emine ve Fâtıma'ya babalarından müntakil mâl-ı mevrûselerin zabt ve hıfz ve tesviye-i umûrlarını rü'yete kıbel-i şer'den bâ hüccet-i şer'iyeye vasî-yi mansûbesi ceddesi Hadice bint-i Ahmed fevt olup yerine bir mu'temed kimesne vasî nasbı lâ-büdd ve lâzım olmağla emânet diyânet ile ma'rûfe ve sadâkat istikâmet ile mevsûfe ve her vechle umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî kimesneler ihbârlarıyla müte'ayyine olmağın sagîrûn-ı mezbûrûnun vâlide-i hâzınaları işbu bâ'isetü'l-vesîka Ayşe bint-i Hacı Mehmed nâm hâtûnu hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri vasî nasb ve babası merkûm Hacı Mehmed bin Ömer nâm kimesneyi nâzır ta'yîn buyurub ânlar dahî vesâyet ve nezâreti ba'de'l-kabûl üzerlerine merâsimlerini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhidân ve üzerlerine iltizâm eyledikten sonra vasiyye-i mezbûre i'âde-i kelâm edüp işbu sagîrûn-ı mezbûrûn hâlen benim hacr ve terbiyemde olup nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâcları olmağın bundan akdem bâ hüccet-i şer'iyeye farz ve takdîr olunan sagîrûn-ı mezbûrûnun beherine

târîhden kemâ fi's-sâbık takdîr olunmuş olan yigirmi beşer para küll-i yevm nafaka ve kisve-bahâ müceddeden farz ve takdîr buyurulmak matlûbumdur dedikde mezbûre hâtûnun takrîr vâkı'a mutâbık ve nefsu'l-emre muvâfık ve meblağ-ı âtiyyü'z-zikrin kadr-ı ma'rûf idüğü mevsûkü'l-kelim kimesneler ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın efendi-yi mûmâ-ileyh dahî bâ-hüccet-i şer'iyeye bundan akdem mukadder ve farz olan beherine küll-i yevm yigirmi beşer para nafaka ve kisve-bahâ ibkâ olarak farz ve takdîr buyurmakla meblağ-ı mezbûru sagîrûn-ı mezbûrûnun nafaka ve kisve ve levâzımât-ı sâire-i zarûriyyelerine harc ve lede'l-ihtiyâc istidâne ve vakt-ı zaferde sagîrûnun babalarından müntakil mâl-ı mevrûseleri nemâsına rücû'a vasiyye-i mezbûre hâtûna izin-birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 15 L [Şevvâl] sene [12]56.

Şühûdü'l-hâl

Hüseyin Efendi. Hasan Efendi. Müsevvid Mustafa Efendi.

Sahife No : 5-2

Tarihi : ?

Hüccet: *Dimişk[Şam] şehrinden Seyyid Mehmed Salâhi kızı Seyyide Emine ve Ali Hibban kızı Şerife Fatıma hanımefendilerin vekalet hüccetleri.*

Mahalle? Molla Sâlih. Nemmekahü'l-fakîr ileyhi 'azze şe'nühû. El-emrû kemâ zükire Bekir Efendi-zâde es-Seyyid Mustafa Kâdî Bi-medîne-i Şâm 'ufiye lehümâ. El-hamdü li'l-lâhi te'âlâ. Arapça.....

Sahife No : 6-1

Tarihi : 5 Zilkâde 1256.

İlam: *Şükran Mahallesi sâkinlerinden iken vefât eden Ahmed oğlu Duhancı Hacı Mehmed vârislerinin vasîlerine karşı dâvâ açmaları ve bunu kaybetmeleri.*

Konya'da Şükran Mahallesi sükkânından bundan akdem fevt olan Duhancı Hacı Mehmed bin Ahmed nâm müteveffânın verâseti zevce 'Âlime bint-i İbrâhim ile li-eb er karındaşı Mustafa ve li'ebeveyn kız karındaşı Ayşe'ye inhisârı ba'de't-tahakkuk zevce-i mezbûre tarafından vekîl-i müseccel-i sâbitü'l-vekâlesi zevci İbrâhim bin İsmâil ile mezbûre Ayşe tarafından Ahmed bin Mesûdî Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi oğlu Mehmed bin Ahmed nâm kimesne ile mezbûr Seyyid Mustafa meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müteveffâ-yı merkûmun sülüs-i malına bâ-hüccet-i şer'iyeye ve bâ sübût-ı vasî-yi mansûbesi Cangır'lı işbu bâ'isü'l-kitâb Hâfız Sâlih bin Ali nâm kimesne müvâcehesinde her biri bi'l-asâle ve bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmun sülüs-i malına vasîyim deyû kâffe-i metrûkâtına vâzı'u'l-yed olarak sülüs-i mezbûr ile müteveffâ-yı merkûmun ve bilâ isbât düyûnuna virdim deyû ber-mûceb-i defter-i kassâm yigirmi bir bin bu kadar gurusluk müteveffâ-yı merkûmun metrûkâtına vâzı'u'l-yed olup itlâf ve hisse-i irsiyyemize gadr-i küllî itmekle su'âl olunup hisse-i irsiyyemizin defter-i kassâm mücebince ahz ve bizlere teslîm etdirilmesi matlûbumuzdur deyû her biri bi'l-asâle ve bi'l-vekâle da'vâ ve merkûmdan lede's-su'âl cevâbında müteveffâ-yı merkûmun hâl-i hayât ve kemâl-i 'akl sıhhatinde kâffe-i metrûkâtından sülüs mâlını vücûh-ı berre sarfa beni vasî nasb ve ta'yîn ve musırran fevt olup ba'de's-sübût yedime verilen hüccet-i şer'iyeye mücebince verese-i merkûmûn ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ve müsevvid efendi ma'rifetleriyle müteveffâ-yı merkûmun metrûkâtından verese-i mezbûr ikrârları vechle düyûnu ba'de'l-ihrac mütebâkî metrûkâtından sülüs-i mezbûre isâbet eden meblağ-ı mezbûrdan mukâbil-i kassâm mücebince terike müzâyedesinde bana def' ü teslîm ve ben-dahî ahz u kabz, vücûh-ı berre sarf eyleyüp

bâkî terikeden hisse-i irsiyyeleri kendü zimmetlerinde kalup sülüs-i mezbûre isâbet iden mebâligdan mâ'adâ verese-i merkûmun hakkı olarak zimmetimde kalmadı deyû cevâb ve miyânelerinde münâza'ât vukû'undan sonra müteveffâ-yı merkûmun düyûn-ı vâkı'asından verese-i mezbûr ma'rifeti ve ikrârı ve ikrârlığına verilmiş olan düyûndan ve terike-i mezbûr müzâyedesinden fazla zimmetinde bir akça kalmadığına verese-i merkûmün halfe tâlibûn olmakla ber-vech-i muharrer merkûm dahî half bi'l-lâhi'l-'aliyyi'l-'alâ etmekle müteveffâ-yı merkûmun kâffe-i metrûkâtından gayr-ı ez hisse-i sülüs vasî-i merkûmun zimmetinde verese-i merkûmun bir akça ve bir habbe alacak hakkı kalmadığı tebeyyün etmekle verese-i merkûmünün bî-vech-i şer'î mu'ârazası men' ü def' olunmağla mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 5 Zi'l-ka'deti's-şerîfe sene [12]56.

Şühûdü'l-hâl

Müsevvid Mustafa Efendi. Kâtib Mustafa Efendi. Kâtib Hasan Efendi. Kangerli (Cangır) Hâfız Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 6-2

Tarihi : 11 Zilkâde 1256.

Hüccet: *Yüzbaşı Eyyüb Ağa girişimiyle, Şeyh Âlimân Mahallesi sâkinlerinden Ali oğlu İshak'ın şeran ispat edemediğinden alacak hakkından vazgeçtiğine dâir ibrâ ve ıskât hücceti.*

Konya'da Şeyh Âlimân Mahallesi sükkânından İshâk bin Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde Yüzbaşı Eyyüb Ağa mübâşeretiyile [i]hzâr olan işbu râfi'u'l-kitâb Küllükçünün Halil nâm kimesne müvâcehesinde merkûm Halil ile ba'zı husûsâtdan dolayı emriyle vermiş olduğum mebâlig-ı ma'lûme ile ağıl icârında müşterek hissesine vermiş olduğum cem'an bin yüz elli gurus hakkımı mutâlebe ve terâfu' olduğumuz meblağ-ı mezbûre üzerine miyânımızda münâza'a-i kesîre ve muhâsamât-ı vefire vukû'unda meblağ-ı mezbûrdan merkûm Halil'in zimmetinde bir akça alacak hakkım olduğunu şer'an tebeyyün edemediğimden min ba'd mutâlebe ve iddi'â eylediğim meblağ-ı mezbûrun da'vâsından fâriğ olarak meblağ-ı mezbûrda merkûmun zimmetini ibrâ ve istîfâ-yı hakk eyledim dedikde merkûm Halil dahî ber-vech-i muharrer mukırr-ı merkûmun cemî'-i kelimât-ı meşrûhasını bi'l-müvâcehe tasdîk ve kabûl etmekle mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 11 Za [Zilkade] sene [12]56.

Şühûdü'l-hâl

Faziletli Kâim-makâmü'l-eşrâf Kebîr Abdurrahmân Efendi. Müfti Efendi'nin Molla Süleyman. Sadırlı Bekir Kavâs. Kâtib Mustafa Efendi. Yüzbaşı Eyyüb Ağa ve gayrühüm.

Sahife No : 6-3

Tarihi : 13 Muharrem 1257.

Hüccet: *Aslen Trabzon'da Muhyiddin Mahallesinden olup Aydın'da iken vefât eden Hamza oğlu İsmâ'il Ağa'nın oğlu Ahmed'i eşi ve kızlarının vekîl tâyin etmeleri.*

Bi-mâ fihi mine't-tevkîl

Müfti-zâde Mehmed Emîn ibn-i Hasan Efendi ibn-i İsmâ'il el-müvelle'l-hilâfe bi-medîne-i Trabzon.

Medîne-i Trabzon mahallâtından Muhyiddin Mahallesi'nden olup ber-vech-i ticâret Aydın içinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Hamzaoğlu İsmâ'il Ağa ibn-i Hamza nâm müteveffânın verâseti mahalle-i mezbûre sâkinlerinden zevce-i menkûha-i metrûkesi Rukiye

bint-i Hüseyin ile sulbî kebîre kızları Gülsüm ve Züleyhâ ve sulbî kebîr oğlu Ahmed'e münhasıra oldukdan sonra verese-i merkûmûndan merkûme Rukiye ve Ümmügülsüm ve Züleyhâ nâm kimesneler zâtları ba'de't-ta'rîfiş-şer'î meclis-i şer'de işbu bâ'isü'l-kitâb vâris-i merkûm Ahmed müvâcehesinde takrîr-i kelâm edüp mûrislerimiz müteveffâ-yı merkûmun Aydın taraflarında terikesine vâzı'u'l-yed olanlar yedinden taleb ve da'vâ ve ahz u kabz ve bizlere îsâl ve irsâl ve teslîmi ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan merkûm Ahmed'i vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ü ta'yîn eyledik dediklerini, ol-dahî ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 13 M[Muharrem] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Emîr Ali oğlu Mehmed ve Abdullah Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 7-1

Tarihi : 17 Zilkâde 1256.

İtam: Ali kızı Sâliha'nın Nakîb Mahallesinde babasından kalan evin haklı olarak kendisine iâde edilemesine için dâvâ açması, ancak bu evin ninesi tarafından başkasına satıldığı anlaşıldığından dâvâyı kaybetmesi.

Konya sâkinlerinden Sâliha bint-i Ali nâm hâtûn tarafından zikr-i âtî da'vâya vekîl-i müseccel-i şer'îsi zevci İbrâhim bin Mustafa [nâm] kimesne meclis-i şerîfde işbu râfi'u'l-kitâb Çıkrıkçı Kadioğlu Ahmed nâm kimesne müvâcehe[sinde] Konya mahallâtından Nakîb Mahallesinde kâin mü'ekkilem mezbûrenin babası müteveffâ-yı merkûmdan müntakil bir tarafı Tâc-ı Vezîr Türbesi ve bir tarafı Osman Efendi menzili ve tarafeyn tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir bâb menzili bi'l-vekâle mutâlebe ve istirdâdı matlûbumdur deyû da'vâ ve merkûm Ahmed'den lede's-su'âl cevâbında menzil-i mahdûd-ı mezbûru müdde'-i merkûmun müvekkilesi zevcesi mezbûrenin hâl-i sığarında müşrif-i harâb olacağından mezbûrenin ana anası Emetullah nâm hâtûnun bâ hüccet-i şer'îyye isâbeti hasebiyle semen-i ma'lûmesi olan beş yüz guraşa bana bey' ve temlik ve ben-dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl ve semeni olan meblağ-ı mezbûru vasî-i mezbûreye edâ ve teslîm eyleyüp menzil-i mezbûr mülk-i müşterâm ve hakk-ı sarîhimdir deyû def'e tasaddî, müdde'-i merkûmdan su'âl ve'l-inkâr dâfi'-i merkûmdan def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda udûlden Molla Süleymân oğlu Hacı Ali ve Semerci Mehmed oğlu Mehmed nâm kimesneler ile def'-i meşrûhunu ber-nehc-i şer'î isbât etmekle müdde'-i merkûm mu'ârazadan men' ü def' olmağla mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 17 Za[Zilkade] sene [12]56.

Şühûdü'l-hâl

İplikci Hacı Süleymân Ağa. Çıkrıkçı Osman Kethudâ. Bekir Usta ve gayrühüm.

Sahife No : 7-2

Tarihi : 17 Rebiülevvel 1256.

İtam: Ulurmak Saka Cemâati Mahallesinde sâkin Beşe isimli zâtın yeğeni İbrâhim'den babasıyla ortak olan evin yarısını taleb etmesi, ancak talebinin fetvâ-yı şerîfe ile karşılığı olmadığıın ispatlanması ile dâvâsını kaybetmesi.

Konya'da Ulurmak Saka Cemâ'ati Mahallesinde sâkin Beşe bin [boşluk] nâm kimesne meclis-i şer'de er karındaşı oğlu işbu râfi'u'l-kitâb İbrâhim bin nâm kimesne müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp mahalle-i mezbûrede kâ'in ma'lûmü'l-hudûd ve'l-cîrân babamızdan müntakil mülk menzilizimizi merkûm İbrâhim babası müteveffâ karındaşım ile taksîm ve her birimizin hisselerimiz mübeyyen iken merkûm İbrâhim'den nısf menzilimi taleb

eylediğimde hissemi vermeyüp su'âl olunup aliverilmesi matlûbumdur deyû da'vâ ve merkûm İbrâhim'den lede's-su'âl cevâbında babam ile ammim merkûm Beşe Mehmed menzil ve bâğı taksîm eylediklerinde babam menzili alup ve merkûm ammim bâğı alup ve babam menzil-i mezbûra binâ ihdâs eyleyüp ammim merkûm dahî âhar mahalleden menzil tedârük ve iştirâ edüp on sene pederim mutasarrıf olduktan sonra pederim fevt olup ben dahî onbeş seneden berû mutasarrıf ve zabtımda olup bu minvâl üzre yigirmi beş seneden mütecâviz pederim ile ben mutasarrıf olurum ammim merkûm bu âna kadar gerek babam hayâtda iken ve ba'dehû benim zabtımda iken yigirmi beş seneden mütecâviz bilâ öZR sükût itmekle bu emr istimâ'ı câ'iz değildir deyû bir kıt'a fetvâ-yı şerîf ibrâz edüp feth ü kıra'et olundukda zeyd karındaşı 'amr ile müşterek olduğu menzil ve bâğı taksîm eylediklerinde zeyd menzili alup amr mali alup amr menzilden çıkup âhar mahalleden menzil iştirâ eylese zeyd menzile binâ ihdâs edüp on sene mürûrunda fevt olsa 'amr bî vech rücû'a kâdir olurmu? El-cevâb: olmaz. Bu sûretde zeydin veresei dahî menzile on beş seneden mütecâviz zabt edüp amr bilâ öZR sükût eylese ba'dehû bilâ emr da'vâsı mesmû'a olurmu? El-cevâb: olmaz deyû fetvâ-yı şerîfe mücebince bî-vech menzil da'vâsından ba'de'l-men' ve'd-def' mâ vaka'a bi't-taleb. Fî 17 Ra[ebî'u'l-evvel.] sene [12]56.

Şühûdü'l-hâl

Şakalakın [Şakalak] Hüseyin. Hallâc Osmân ve Hancı Osmân ve gayrühüm.

Sahife No : 7-3

Tarihi : 27 Rebiülevvel 1256.

İlam: *Dolappâre Cemâati Mahallesinde sâkin iken vefât eden Hasan oğlu Mevlüd Efendi'nin hanımları arasında çıkan verâset dâvâsı.*

Konya'da Dolappâre Cemâ'atinde sâkin iken fevt olan Mevlüd Efendi ibn-i Hasan nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkeleri Kezbân bint-i [yazılmamış] nâm hâtûn ile Emine bint-i Mehmed'e ve mezbûre Emine'den mütevellid sagîr oğlu Hasan'a inhisârı ba'de't-tahakkuk sagîr-i mezbûr tarafından bâ-hüccet-i şer'iyeye vasîsi mezbûre Emine meclis-i şer'de mezbûr Kezbân ile kebîr oğlu Mehmed müvâcehelerinde Türbe-i Celâliyye Evkâfî'ndan Dolappâre Cemâ'ati Mahallesinde vâki' etrâf-ı erba'adan garben Tuzcuoğlu Mehmed menzili ve şarkan Yüncü Süleymân ve şimâlen Cuhaoğlu Hüseyin ve kıbleten tarîk-i 'âmm ile mahdûd hâriciyyeye berâber ahûr ve bir bâb oda ve samanlık ve dâhiliyyede bir oda ve bir sabhan? örtme ve havluyu müştemil menzil-i mahdûd-ı mezbûre 'an asl mutasarrıf Köle Mehmed'in fevtinden bi'l-irs-i şer'î mutasarrıfları merkûmân ile kızları Ayşe ve Emine ve Şerife ve Fâtıma'ya münhasıra olup menzil-i mezbûrda hisse-i şer'iyelerini karındaşları mezbûr Kezbân'ın oğlu merkûm Mehmed'e ferâgat ve Mehmed dahî zevcim merkûm Mevlüd Efendi'ye beşyüz guraşa cemî'-i tevâbi' ve levâhıkıyla bey' bât-ı sahîh ile bey' ve temlîk ve teslîm ve zevcim merkûm dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semen-i misli olan meblağı merkûm Mehmed'e edâ ve teslîm eyledikde vakf-ı mezbûr mütevellîsi yedinden zabt ve tasarrufunu hâvî yedine ferâğ tezkiresi ahz eylemiş ise de merkûmân menzil-i mezbûru fuzûlî zabt eylemeleriyle vesâyetim hasebiyle menzil-i mezbûrdan keff-i yedine tenbîh olunması matlûbumdur da'vâ ve lede's-su'âl ve'l-inkâr müdde'iyeye-i mezbûre def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine talep olundukda 'udûlden müderrisîn-i kirâmdan Dürre? Efendi ve Ali Efendi nâm kimesneler ile da'vâ-yı meşrûhasını ber-nehc-i şer'-ile isbât etmeleriyle mezbûre Ayşe[Kezbân olmalı.] ile oğlu Mehmed'in menzil-i mezbûrdan keff-i yedine gayr-ı ez hisas tenbîh-birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 27 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [12]56.

Şühûdü'l-hâl

Dervîş Mehmed ve Kurşuncu Hacı İbrâhim. Sipâhî Mehmed ve gayrühüm.

Sahife No : 8-1
Tarihi : 7 Safer 1257.

İlam: Başkasına satılan bağın şüf'a hakkı sebebiyle kendisine iâde edilmesini isteyen fakat geç kalan Boynukısaoglu Mustafa'nın dâvasını kaybetmesi.

Konya'da Büyüksinan Mahallesi sükkânından Boynukısaoglu Mustafa nâm kimesne meclis-i şer' de işbu bâ'isü'l-kitâb Halil bin Kör Seyyid müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp Arablarbaşında Berberoğlu havlusunu nâm mahalde kâ'in etrâf-ı erba'adan bir tarafı Sağır zukağı ve bir tarafı Çavdaroglu Beği Mustafa ve bir tarafı bana muttasıl bu hudûd ile mahdûd kürûmu müstemil tahmînen yarım dönüm mülk bağa mutasarrıf olan Berberoğlu Mustafa kendi hüsn-i rızâsıyla bundan yedi sene akdem merkûm Halil'e yetmiş altı guruşa bey' ve teslîm eyledikten sonra ben diyâr-ı âharde bulunup geldikten sonra bâğ-ı mezbûrun fûruht olduğunu işitdiğim ânda ittihâz-ı şüf'a etmem ile bâğ-ı mezbûru bi-hakk-ı şüf'a bana redd ü teslîm olunmasını da'vâ ve ber-minvâl-i muharrer da'vâ-yı meşrûhasına mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden 'acziyi i'tirâf ve müddet-i vâfire sükût etmeyüp ol ânda ittihâz-ı şüf'a eylediğine tahlîf dahî idemediğinden müdde'î-merkûm Mustafa'nın beyhûde şüf'a da'vâsından men'ü def'-birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 7 S[Safer] [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi. Hacı Ahmed Dede. Berberoğlu Mustafa ve oğlu Mehmed.

Sahife No : 8-2
Tarihi : 15 Safer 1257.

Hüccet: Hocacihan'da vefât eden Abdaloğlu Mehmed'in evlâdlarına annelerinin vasî ta'yîn edilmeleri.

Hocacihan'da fevt olan Abdaloğlu Mehmed bin Halil nâm müteveffânın sulbî sagîr evlâdları Halil ve Hasan ve Fâtıma'ya babalarından ber-mûceb-i kassâm hisselerine intikâl iden bi'l-cümle emvâl ve eşyâlarını zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarını rü'yete kıbel-i şer' den bir vasî nasbı lâzım olmağla emânet ve diyânet ile ma'rûfe ve her hâlde vesâyetleri uhdesinden gelmeğe kâdire sagîrünün vâlideleri işbu bâ'isetü'l-kitâb Hadice bint-i Hacı Mehmed nâm hâtûnu hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûba lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri vasî nasb ve ta'yîn eyledikten sonra vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve merâsimini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide ve üzerine iltizâm eyledikten sonra i'âde-i kelâm edüp işbu sagîrûn hâlen benim hacr ve terbiyemde olmağın nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâcı olmağın babalarından müntakil mâl-ı mevrûsları nemâsından kadr-ı kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr buyurulmak bi'l-vesâyeye ve bi'l-hızâne matlûbumdur dedikte efendi-yi mûmâ-ileyh dahî târîh-i kitâbdan beherine mâhiyye on guruş nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mezkûru sagîrünün nafaka ve kisve vesâir levâzımât-ı zarûriyelerine harc u sarfa ve lede'l-ihtiyâc istidâne ve vakt-i zaferde sagîrünün babalarından müntakil mâl-ı mevrûsları nemâsına rûcû'a izn-birle mâ vaka'a. Fî 15 S[Safer] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Muhtâr Seyyid Ali ve İmâm Efendi ve Durcek Hasan.

Sahife No : 8-3
Tarihi : 5 Safer 1257.

İlam: Ahmed kızı Şerife'nin Pirevi denilen yerde satılan bağın satışında bir aldatmanın sözkonusu olduğu iddiasıyla bağın kendine geri verilmesi talebi ve böyle bir aldatmanın olmadığına anlaşılması üzerine bu talebin reddi.

Konya'da Sungur Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Vezirin Kulluğun Mehmed bin Mehmed nâm müteveffânın verâseti zevcesi Şerife bint-i Ahmed ile sulbî sagîr evlâdları Ömer ve [silik] Ve Sâliha ve Emine 'ye inhisârı lede's-şer'î'l-enver ba'de't-tahakkuk verese-i merkûmûndan bâ hüccet-i şer'iyye vasî-yi mansûbesi mezbûre mu'arrefetü'z-zât hâzır bi'l-meclis Şerife hâtûn ile bülûğunu ikrâr iden Ömer taraflarından takrîre vekîlleri mezbûrenin zevci Kalaycı Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'de işbu râfi'ü'l-kitâb Emine bint-i Ali tarafından vekîli Çıkırıkçı Bekir bin Ömer nâm kimesne müvâcehesinde Konya hâricinde Pîrevi nâm mahallde kâ'in lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd kürûm ve eşcâr-ı müsmir tahmînen iki dönüm mikdârı bâğı bundan mü'ekkillerim mezbûre Şerife vasiyyeti hasebiyle Göyneksizoğlu nâm kimesneye yediyüz altmış guruşa bâğ-ı mezbûru bey' u fûrûht etmiş ise de mezbûrda gabn-ı fâhiş olmağla bâğ-ı mezbûru merkûm Ömer Beğ bülûğ-ı mezbûrenin vesâyeti hasebiyle bi'l-vekâle istirdâdı matlûbumdur deyû da'vâ ve merkûma lede's-su'âl cevâbında bâğ-ı mahdûd-ı mezbûru meblağ-ı mezbûr üzerine bundan beş buçuk sene akdem fûruht etmiş ise de bâğ-ı mezbûrun kıymetinden gabn-ı fâhiş olmadığından başka bi'l-müzâyede sekiz yüz guruş[a] merkûm Göyneksizden iştirâ eyledim. Gabn olmadığını mütevâtiren isbât ideyim deyû def'e tasaddî ve dâfi'-i merkûmun def'-i meşrûhasına mutâbık beyyine taleb olundukda ehl-i vukûfdan Cevvâlebaşı Osmân ve Pirinçoğlu ve Kırbaş'ın Mehmed ve Akoğlan'ın Ali ve Hacı Seyyid vesâir ma'lûmü'l-esâmî kimesneler meclis-i şer'e hâzırân ve istişhâd olundukda bâğ-ı mezbûru akdem nihâyet kıymeti yediyüz guruş olduğuna şahidiz deyû her birerleri şehâdet etmeleriyle müdde'î vekîl-i merkûmdan bâğ-ı mezbûrda gayr-ı fâ'iz olduğuna beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden ızhâr-ı 'aciz itmekle bâğ-ı mezbûr, vekîl-i merkûmun mü'ekkilisi zevcesi mezbûre Emine bint-i Ali nâm hâtûnun mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olup müdde'î vekîl-i merkûm mu'ârazadan men' ü def' olunduğu mâ vaka'a bi't-taleb. Fî 5 S[Safer] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Mesnevîhân-zâde Osman Efendi. Kâtib Hakkı Efendi. Hammâmıcının Seyyid. Kullâbcı Abdurrahmân ve gayrühüm.

Sahife No : 9-1
Tarihi : 21 Safer 1257.

Hüccet: Şekerfuruş Mahallesi sâkinlerinden olup eşi vefât eden Mustafa kızı Hatice'nin eşinden intikal eden emvâl ve eşyâları olmadığından çocukları için dedeleri üzerinden nafaka talebi.

Konya'da Şekerfuruş Mahallesi sükkânından mu'arrefetü'z-zât işbu bâ'isetü'l-vesîka Hadîce bint-i Mustafa nâm hâtûn meclis-i şer'-de takrîr-i kelâm edüp bundan akdem fevt olan zevcim Hüseyin bin Osmân nâm müteveffânın sulbî sagîre kızları Emine ve Şerife nâm sagîretân bi-hakkı'l-hızâne benim hacr ve terbiyemde olup babaları müteveffâ-yı merkûmdan müntakil nafaka ve kisvelerini idâre idecek emvâl ve eşyâları olmadığından başka ben-dahî dem-i füsürde olmamla min ciheti'l-eb cedleri merkûm Osmân bin Ahmed nâm kimesne üzerine kadr-ı kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr buyurulmak matlûbumdur dedikde mezbûre hâtûnun takrîri vâkı'a mutâbık ve nefsi'l-emre muvâfık ve meblağ-ı âtiyyü'l-beyânın kadr-ı ma'rûf idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla mu'ayyen

olmağın hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri dahî sagîretân-ı mezbûretânın beherine târîh-i kitâbdan yigirmi para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr buyurulmağla meblağ-ı mezbûru sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisve ve levâzımât-ı zarûretlerine harc ü sarfa ve lede'l-ihitiyâc istidâne ve vakt-i zaferde sagîretân-ı mezbûretânın ceddleri merkûm Osmân bin Ahmed'e rucû'a mezbûre hâ[tû]na izn verilmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 21 S[Safer] sene [12]57.

Sahife No : 9-2
Tarihi : 25 Safer 1257.

***Hüccet:** Piri Paşa Mahallesi'nden vefât eden Süleymân oğlu Ali'nin çocukları için annelerinin vasî tayin edilmesi.*

Konya'da Piri Paşa Mahallesinde fevt olan Ali bin Süleymân'ın sulbî sagîr oğulları Süleymân ve Ahmed ve Mustafa ve Mehmed'e babalarından müntakil hisselerini zabt ü hıfza ve tesviye-i umûrlarını rü'yete kıbel-i şer' den bir vasî nasbı lâ-büdd ve lâzım olmağın emânet ve diyânet ile ma'rûfe ve sadâkat ile mevsûfe ve her vechle umûr-ı vesâyetin uhdesinden gelmeğe kâdire gelmeğe kâdire [iki defa yazılmış] idüğü zeyl-i vesîka[da] muharrerül-esâmî müsîlimîn ihbârlarıyla mu'ayyene olan sagîrûn-ı merkûmûnun vâlide-i hâzınaları işbu bâ'isetü'l-vesîka Âlime bint-i Mustafa nâm hâtûnu hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri vasî nasb eyledikde ol-dahî kabûl merâsimini kemâ-yenbağî edâya müte'ahhide ve üzerine iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 25 S[Safer] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Muhtâr-ı Mahalle Ağa. Hacı Ömer Beğ. Seyyid Mehmed ve Abdüsselâm Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 9-3
Tarihi : 21 Safer 1257.

***İlam:** Sille karyesi sâkinlerinden Etmekci Tomo'nun zevcesi Despini'nin oturduğu evin kendine ait olduğunu iddia eden Nikola'nın iddiasının mesnedsiz olduğu ve müdâhalesinin men'i.*

Konya nevâhîsinden Sudirhemi nâhiyesine tâbi' Sille karyesi mütemekkinlerinden mu'arrefetü'z-zât Etmekci Tomo'nun zevcesi işbu bâ'isetü'sifir Despini Veledet-i [boşluk] nâm nasrâniyye meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde Konya eyâleti umûr-ı zabtiyyelerinden devletlü Eyyüb Paşa hazretleri tarafından Kavâs mübâşeretiyile ihzâr-ı şer' etdirdiği karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Sarioğlu Nikola veled-i Kiryako nâm zimmî müvâcehesinde bundan otuz üç sene akdem mersûmun baba babası Kalyo nâm zimmî silk-i mülkünde münselik lede'l-ahâlî ve'l-cîrân vakf 'arsa üzerine mebnâ bir bâb menzilin kendi hüsn-i rızâsıyla zevcesi Sara nâm nasrâniyyeye iki-yüz elli guraşa bey' ve temlîk ve teslîm ve mütevellî-yi vakf tezkiresiyle yigirmi sene mutasarrıf olduktan sonra mezbûre Sara nâm nasrânî kendi hüsn-i rızâsıyla menzil-i mezbûru bi't-tav' ve'r-rızâ meblağ-ı mezbûr üzre bana bey' ve temlîk ve ben-dahî temellük ve't-tesellüm ve mütevellî-yi vakf tezkiresiyle on üç sene menzil-i mezbûra mutasarrıf olup dahl ve ta'arruz îcâb etmez iken mersûm Nikola menzil-i mezbûr baba babası mersûmdan babam mersûma ve babam mersûmdan bana intikâl-i 'âdî ile intikâl eyledi deyû müdâhaleden hâlî olmamağla müdâhalesi men' olunması matlûbumdur deyû da'vâ ve mersûm Nikola'dan lede'l-istintâk fi'l-vâki' menzil-i mezbûr baba babası

mersûmun olup kendi hüsn-i rızâsıyla zevcesi mersûme Sara nâm nasrâniyyeye meblağ-ı mezbûra bey' ve ferâğını külliyyen inkâr etmekle müdde' iye-i mezbûre Despini'den da'vâ-yı meşrûhasına mutâbık beyyine talep olundukda karye-i mezbûr mütemekkinlerinden Esper veled-i Mihail ve Esmâ bint-i Nuayman ve İlini veledet-i Panayot nâm kimesne ile ber-nehc-i şer'î isbât ve beyân etmekle menzil-i mezbûre müdde' iye-i mersûmenin mülk-i müşterâ ve hakk-ı sarîhi olmağla mersûm Nikola bî-vech-i şer'î müdâhâleden men' ve keff-i yedine tenbîh-birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 21 S[Safer] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Haydar? Oğlu Mehmed. Hacı Angeli. Karmeleng Yordan ve Vasol Eyfem ve gayrühüm.

Sahife No : 9-4
Tarihi : 15 Safer 1256.

Hüccet: Harabeye dönen Konya mahkemesinin tamiri.

Bâ'is-i hurûf budur ki,

Bundan akdem Konya mahkemesi harâbe-müşrif olup ta'mîre muhtâc olmağın sene-i sâbıkada mahkeme-i şerîfin ta'mîrâtına mesârifât-ı küllî masrûf olmağla mâhiyyesi be-her mâh yüz guruşa râbita verildiği işbu mahalle şerh ve kayd olundu. Fî 15 S[Safer] sene 1256.

Harrarahü'l-fakîr ileyhi 'azze şe'nühû es-Seyyid Mehmed el-müvelle[l-]hilâfe bi-medîne-i Konya gufire gufire [iki defa yazılmış] leh. [Mühür]

Sahife No : 10-1
Tarihi : 1 Safer 1257.

Mürasele: Konya'da ayakkabıcılar pazarı esnafının başka yerlerden pazara gelen ayakkabı tüccârları sebebiyle kendilerinin zarara uğradıklarını bildirerek gereğinin yapılması arzelmeleri ve başka yerden ayakkabı ticâreti için gelenlerin def edilmesi tenbihi.

Konya'da kadîmden haffâfcıyân sükundan başka esvak-ı aharde ayakkabı bey ve fûruht olunmaz iken [yazı kesilmiş] bundan akdem Asâkir-i Mansûre'nin medîne-i Konya'da ikâmetleri hasebiyle Isparta ve Akşehir ve Marulya [Akseki] ve Aydın vesâir mahâll-i sâireden ayakkabı ticâretleriyle medîne-i mezbûre esvâkda bey' ve fûrûht eyledikleri Asâkir-i Mansûre idâresîçün ruhsat verilmiş ise de fırsat-yâb olduklarından haffâfhâne sûku ve müteferri'âtı dikici esnâflarının bey' ü şîrâlarına noksân-târî olarak esnâf-ı merkûme bütün bütün perîşân-ı hâl ve muzdaribü'l-ahvâl olduklarını Meclis-i Vâlâ-yı mansafet-ârâya arzuhâl takdîmlerinde ayakkabı ticâretiyle mahâll-i sâireden gelen tüccârların def ü ref olunmasını meclisce tensîb olduğu vechle Konya eyâleti zabtiyyesi devletlü Eyyûb Paşa hazretleri tarafından sük-ı sultâniyyede ticâret-i mezbûre ile mevcûd bulunan kimesnelerin def ü ref olunmasına taraf-ı şer'den tenbîh olunup min ba'd haffâfhâne sükundan başka esvâk-ı sâirede ticâret-i mezbûre vukû'-bulmamasına emr ü fermân buyurulduğu üzre esvâk-ı mezbûrda ayakkabı ticâretiyle mezbûr bulunan kimesnelerin def ü ref olunmasına taraf-ı şer'den tenbîh olduğu ve bu vechle esnâf-ı merkûme husûs-ı mezbûra düstûru'l-'amel tutulmasına mürâsele iltimâs etmeleriyle işbu mürâsele tahrîr ve esnâf-ı mezbûr şeyhi işbu bâ'isü'l-mürâsele Dervîş el-Hac İbrâhîm yedine vaz' ve i'tâ olunmuşdur. Gerekdir ki ber-mûceb-i mürâsele 'amel olunup vakt-i hâcetinde ibrâz oluna. Fî gurre-i S[Safer] sene [1]257.

Sahife No : 10-2
Tarihi : 25 Safer 1257.

İlam: Mehmed oğlu Seyyid İbrâhîm'in Afşarviran karyesinde ekip biçtiği tarlayı başkasına satan Şitoğlu Hüseyin'i dâvâ etmesi ve tarlanın tasarrufunun tekrar kendisine verilmesi.

Belvirân kazâsı'na tâbi' Alibeğhöyüğü nâm karye sükkânından işbu râfi' u'l-kitâb es-Seyyid İbrâhîm bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer' de Konya'da Kerim Dede Mahallesi sükkânından Şitoğlu Hüseyin bin Hasan nâm kimesne müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp kazâ-i mezbûreye tâbi' Afşarviran karyesinde gönler sınırunda kâ'in etrâf-ı erba'adan bir tarafı deve yolu ve bir tarafı Himmetoğlu ve nehr-i cârî tahmînen yigirmi dönüm mikdârı tarlaya sâhib-i arz izniyle mutasarrıf ve elli seneden berû buradan ihrâc ve hirâset ve zirâ'at ve öşrünü sâhib-i arza edâ eder iken merkûm Hüseyin, tarla-yı mahdûdu fuzûlî âhara bey' ü fûrûht etmekle su'âl olunup kendine tenbîh ve tarla-yı mezbûru kemâ fi's-sâbık zabt ve tasarruf etdirilmesi matlûbumdur deyû da'vâ ve merkûm Hüseyin'den lede's-su'âl ve'l-istintâk tarla-yı mezbûr ile mahall-i âharda olan tarlalar babamdan bana intikâl-i 'âdî ile intikâl eyleyüp merkûm İbrâhîm ve sâire îcâr olunageldiğinden mülk-i mevrûsum olduğundan yoz hâlî kalmıyarak âhara bey' u fûrûht eyledim deyû yoz hâlî kaldığımı inkâr etmekle müdde'-i merkûm İbrâhîm'den lede's-su'âl ben îcâr ile hiç almadım ve kimesneye dahî îcâr ile verildiği yokdur deyû def'e tasaddî, müdde'î ve dâfi'-i merkûmdan da'vâ-yı meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Alibeğhöyüğü ahâlîsinden Olcaoğlu Ahmed ve Kadir Beğ [bin] Ömer nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' müdde'-i merkûm sinîn-i mezbûreden berû tarla-yı mezbûru vesâir mahallerde olan merkûm Hüseyin'in babasının mutasarrıf olduğu tarlaları merkûm İbrâhîm zirâ'at ve hirâset edüp bu vechle bizlerin ma'lûmumuzdur ve bu minvâl üzre şâhidüz ve şehâdet dahî iderüz deyû her birerleri nehc-i şer'î şehâdet etmeleriyle bi-şehâdetihimâ merkûm Hüseyin'den tarla-yı mezbûra vesâir tarlaya keff-i yedine tenbîh ve merkûm İbrâhîm'in tasarrufuna ruhsat verilmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 25 S[Safer] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi. Futacının Hâfız Mehmed ve Osmân Beğ ve Hasan Efendi-zâde Seyyid Ali Efendi ve Hâdimli es-Seyyid Emin Efendi ve gayrühüm.

Hutime bi'l-hayr.

es-Seyyid Mehmed el-Müvellâ-hilâfe bi-medîne-i Konya el-hakîr, el-fakîr ileyhi 'azze şe'nuhû. Gufire lehu. [Mühür:] es-Seyyid Mehmed.

Sahife No : 11-1
Tarihi : 11 Rebiülevvel 1257.

Hüccet: Vasî tâyini.

Konya'da Beğhekim Mahallesinde fevt olan Ali bin Ali'nin sulbî sagîr oğlu Hüseyin'e babasından intikâl iden hissesine zabtu hıfza ve tesviye-i umûrunu rû'yete kibel-i şer'den bir vasî nasbı lâ-büdd ve lâzım olmağın emânet ve diyânet ile ma'rûfe ve sadâkat ile mevsûfe ve her vechle umûr-ı vesâyetin 'uhdesinden gelmeğe kâdire idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla mûte'ayyin ve sagîr-i merkûmun vâlidesi ve hâzinesi [yazılmamış] bint-i Süleymân hâtûnu hâkim-i muvakkî'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-

me'âb efendi vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda ol-dahî vesâyet-i merkûmu kabûl ve merâsimini üzerine edâya iltizâm etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb. Fî 11 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1257.

Şühûdü'l-hâl

Saksağan-zâde Ali Efendi. Murad Hâce. Hacı Süleymân ve karındaşı Hâmi ve gayrühüm.

Sahife No : 11-2
Tarihi : 11 Rebiülevvel 1257.

Hüccet: Nafaka artırımı talebi.

Konya'da Pîrîpaşa Mahallesi sâkinlerinden mu'arrefetü'z-zât işbu bâ'isetü'l-vesîka Sâkine bint-i Mehmed Ferrûh nâm hâtûn meclis-i şer' de takrîr-i kelâm edüp bundan akdem mahalle-i mezbûrda sâkin iken fevt olan zevcim es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn-i Abdülkâdir Efendi nâm müteveffânın sulbî sagîr oğlu Mehmed Hüsrev nâm sagîre babasından müntakil mâl-ı mevrûsu nemâsından bundan akdem bâ hüccet-i şer' iyye kırk pâra farz ve takdîr olunmuş ise de vefâ itmeyüp sagîr-i merkûmun mâl-ı mevrûsunda dahî si'a olmağın kadr-ı kifâye dahî nafaka ve kisve-bahâ zamm ve takdîr buyurulmak matlûbumdur dedikte mezbûre hâtûnun takrîri vâkı'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık ve meblağ-ı âtiyyü'l-beyânın kadr-ı ma'rûf olduğu zeyl-i vesîka muharrerü'l-esâmî kimesneler ihbârlarıyla müte'ayyine olmağın hâkim-i muvakki'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri dahî sagîr-i merkûma târîh-i kitâbdan kırk pâra dahî zamm-birle yevmî ikişer guruşa bâliğ olmağın meblağ-ı mevrûsu sagîr-i merkûmun nafaka ve kisve ve levâzımât-ı sâiresine harc ü sarfa ve lede'l-ihtiyâc istidâne ve vakt-i zaferde sagîr-i merkûmun babasından müntakil mâl-ı mevrûsu nemâsına rücû'a mezbûre hâtuna izn-birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 11 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Hacı Hamza Ağa. Birâderi Hacı Mustafa ve Muhtâr-ı Sâni Abdül-ehâd ve Hasan Efendi.

Sahife No : 11-3
Tarihi : 21 Rebiülevvel 1257.

İlam: Osman oğlu Mustafa'nın Kumköprü civârında satın almış olduğu arazi ile başkasına ait olan arazi arasındaki sınırdan hak sahibi olduğu halde geçiş hakkına mani olan Karlıoğlu Abdullah isimli şahsın bundan menedilmesi.

Husûs-ı âtiyyü'l-beyânın mahallinde keşf ve fasl-ı hasm-içün taraf-ı şer' den meb'ûs Mevlânâ Kâtib Hasan Efendi ümenâ-yı şer'-i kavîmle mahall-i nizâ' olan Konya zeylinde Kumköprü civârında kâ'in bâğât ahâlîlerinden vesâirlerden Mehmed Efendi ve Molla Sâlih ve Molla İsmâil ve Serpüroğlu İsmâil ve Bostancı İbrâhîm ve Kara Seyyid ve Eskici Kara Mustafa, bâyi' Debbâğın Mustafa ve Debbâğın Hüseyin vesâirler hâzır oldukları hâlde cemm-i gafîr kimesneler ile mahall-i nizâ'ları olan merzin üzerinde 'akd-i meclis-i şer'-i nebevî olundukda işbu bâ'isü'l-kitâb tüfenkci oğlunun Mustafa bin Osmân nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda Karlıoğlu Abdullah müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp işbu miyânemizde olunan bâğ yenicesi vasatında bulunup bâyi' olan Debbâğın Mustafa nâm kimesneden semen-i misliyle iştirâ idecek olduğumdan işbu merzde olan hakk-ı mürûrumla berâber yenice-i mezbûru bana bey' ve temlîk ve merz-i mezbûrdan mürûr itmekde iken merkûm Karlıoğlu Abdullah beni mürûrumdan mûmâna'at ider. Su'âl olunup mûmâna'atı def' olunmak matlûbumdur deyû da'vâ ve lede's-su'âl ve 'akîbü'l-inkâr yenice-i mezbûrun

bâyi'î merkûm Mustafa'dan istîshâd olundukda ben bu merzde mürû[ru]mla verdim deyüp ve bu minvâl üzre Eskici Kara Mustafa dahî ber-nehc-i şer'î isbât ve merkûm Abdullah dahî bâyi'-i merkûmun merz-i mezbûrda hakk-ı mürûru olduğunu bi't-tav'î's-sâf mukirrü mu'terif olmağla merkûm Seyyid Mustafa bin Osmân nâm kimesnenin dahî merz-i mezbûrda hakk-ı mürûru olduğu ber-mûceb-i ikrârihî tebeyyün eylediğini kâtib-i mûmâ-ileyh mahallinde ketb ü tahrîr ve meclis-i şer'e ümenâ-yı şer'le gelüp 'alâ vukû'ihî ifâde ve ihbâr etmeleriyle bî-vech-i şer'î merz-i mezbûrdan merkûm Abdullah'ın bî-vech-i şer'î mûmâna'atı men' ü def' olunup müdde'-i merkûm Mustafa'nın bi'l-istihkâk mürûruna izn-birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu.

Fî 21 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi. Molla Sâlih. Molla İsmâil ve Serpüroğlu İsmâil ve Bostancı İbrâhim ve gayrühüm.

Sahife No : 12-1

Tarihi : 3 Rebiülahir 1257.

İlam: Şüf'a hakkı iddiasıyla satışı yapılan itiraz dâvâsının kabul edilmemesi.

Medîne-i Konya'da Mihmândâr Mahallesi sâkinlerinden Hüseyin bin Halil İbrâhim nâm kimesne meclis-i şer-i şerif-i enverde medine-i mezbur mahallatından [kesik] Sebhavan Mahallesi sâkinelerinden zâtı ta'rîf-i şer'le mu'arrefe işbu bâ'isetü'l-vesîka Hadice bint-i Ebûbekir nâm hâtûn tarafından zikr-i âti şirâyâ ve istimâ'-ı da'vâ ve takrîre es-Seyyid el-Hac Abdulkâdir Şeyh bin es-Seyyid el-Hac Sâlih ve's-Seyyid Hâfız Abdurrahmân bin Abdurrahmân nâm kimesneler ile vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi Attâr es-Seyyid el-Hac Sâlih nâm kimesne müvâcehesinde Sebhavan mahallesinde kâ'in lede'l-ahâlî ve'l-cîrân etrâf-ı erba'adan bir tarafı Samancıoğlu Ahmed mülkü ve bir tarafı Kapucuoğlu Hacı Mustafa mülkü ve bir tarafı Bağçivân Halil ve tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir bâb menzilde hakk-ı şüf'am olmağla ber-vech-i mülkiyyet mutasarrif olan karındaşım Mehmed bin Halil İbrâhîm menzil-i mahdûd-ı mezbûru vekîl-i merkûmun mü'ekkilesi mezbûre Hadice bint-i Ebûbekir'e cemî'-i tevâbi' ve levâhıkıyla bin iki yüz guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile ve temlik istimâ'im ânda ittihâz-ı şüf'a edüp menzil-i mahdûd-ı mezbûr meblağ-ı mezbûr üzerine bi-hakkı's-şüf'a bana zabt etdirilmesi matlûbumdur deyû da'vâ ve vekîl-i merkûmdan su'âl olundukda menzil-i mahdûd-ı mezbûru mü'ekkilem mezbûre için bundan iki mâh akdem bi'l-vekâle iştirâ eylediğimde müdde'-i merkûma ifâde ve i'lân ve merkûm-dahî ittihâz-ı şüf'a ve talebinde olmayarak bi't-tav' keff-i yed eyledi deyû def'le cevâb ve takrîrini müdde'-i merkûm Hüseyin bin Halil İbrâhim ikrâr ve i'tirâf ve kabûl etmekle müdde'-i merkûmun bî-vech-i şer'î ittihâz-ı şüf'a da'vâsından men' ü def' olunduğu mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 3 R[Rebî'u'l-âhir] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Attâr Mehmed Emîn bin İbrâhim. Mihcının Hâfız Mustafa bin Mustafa. Hâfız Mustafa bin Osmân. Hasan Efendi bin Osmân ve gayrühüm.

Sahife No : 12-2
Tarihi : 3 Rebiülahir 1257.

Hüccet: *Vasî tâyini.*

Konya'da Esenlü Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Sâlih bin Mehmed Sâlih nâm müteveffânın sulbî sagîr oğlu Hüseyin'e babasından ber-mûceb-i defter-i kassâm hissesine isâbet iden mâl-ı mevrûsunu zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrunu rü'yete kibel-i şer' den bir vasî nasbı lâ-büdd ve lâzım ve lâ-büdd olmağın emânet ve diyânet ile ma'rûf ve sadâkat istikâmet ile mevsûf ve her vechle umûr-ı vesâyetin 'uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın sagîr-i merkûmun erkarındaşı İbrâhim bin Sâlih nâm kimesneyi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda ol-dahî vesâyet-i merkûmu kabûl ve merâsimini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhid ve üzerine iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu.

Fî 3 R[Rebî'u'l-âhir] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Hacı Mehmed Ağa ve Mehmed Saîd Ağa ve Leblebici İbrâhim'in oğlu.

Sahife No : 12-3
Tarihi : 15 Rebiülahir 1257.

İlam: *Sille karyesi sâkinlerinden Kurdoğlu Bekir'in çocukları Hasan ve Havvâ'nın babalarından intikâl eden arsaya Kürkcüoğlu Yuvan'ın oğlu Mihail'in bina yapması ve dâvâ netîcesinde bu haksız dikilen binanın yıkılması emri.*

Konya nevâhîsinden Sudirhemi nâhiyesine tâbî' Sille karyesi sükkânından işbu bâ'isânül-kitâb Hasan ve Havvâ ibnân-ı Kurdoğlu Bekir nâm sagîrân tarafından zıkr-i âtî husûsa vesâyeten ve velâyeten ammileri es-Seyyid Mehmed bin Kurdoğlu Hasan nâm kimesne iltimâsıyla mahallinde keşş ve istimâ'-ı da'vâya me'mûr kâtibimiz Hasan Efendi karye-i mezbûrda mahall-i nizâ' üzerinde 'akd-i meclis-i şer'-i nebevî eyledikde karye-i mezbûr mütemekkinlerinden Mihâil veled-i Kürkcüoğlu Yuvan nâm zimmî müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp vasî ve velîleri olduğum sagîrân-ı merkûmân Hasan ve Havvâ nâm kimesnelerin etrâf-ı erba'adan bir tarafı mersûm Mihail mülkü ve tarafeyni merkûmân mülkleri ve bir tarafı zükâk. Bu hudûd-ı erba'a ile mahdûd ve mümtâz tahmînen on altı ayak mikdârı 'arsa-i mahdûd-ı mezbûr eben ve cedden merkûmâna irsen intikâl ederek zabt ve tasarruflarında kimesne müdâhale ve mu'âraza îcâb etmez iken mersûm Mihail arsa-i hâliye-i mezbûru mersûm Mihail fuzûlî zabt ve üzerine binâ ihdâs etmekle su'âl olunup ihdâs eylediği binâyı kal' ve hedm olarak arsa-i mezbûru merkûmâna zabt ve tasarruf etdirilmek matlûbumdur deyû bi'l-vesâye ve bi'l-velâye matlûbumdur deyû da'vâ, mersûm Mihail'den lede'l-istintâk merkûmâna eben ve cedden irsen intikâl eylediğini ve mülk-i mevrûsları olduğunu inkâr ve kâtib-i mûmâ ileyh beyyineye havâle eyledikde udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Süleymân Efendi ibn-i İbrâhim ve Hüseyin bin Mustafa nâm kimesneler huzûr-ı şer'e hâzırân olup isrû'l-istîşâdları fi'l-hakîka arsa-i mezbûre-i mahdûd merkûmâna eben ve cedden irsen intikâl ederek mülk-i mevrûsları olduğunu ber-nehc-i şer'î isbât etmeleriyle arsa-i mezbûre üzre ihdâs olunan binânın kal' ve hedmine ve mersûm Mihail'in keff-i yedine tenbîh-birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 15 R[Rebî'u'l-âhir] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Kâtib Hulûsi Mustafa Efendi ve Muhzır Seyyid Ahmed ve Muhzır Soğancıoğlu Ali ve gayrühüm.

Sahife No : 13-1
Tarihi : 25 Rebiülahir 1257.

Hüccet: *Vasî tâyini.*

Konya'da Medrese Mahallesi'nde fevt olan Mustafa bin Hüseyin nâm müteveffânın sulbî sagîr oğlu Hüseyin'e babasından bâ-defter-i kassâm hissesine isâbet iden mâl-ı mevrûsunu zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrunu rü'yete kıbel-i şer' den bir vasî nasbı lâ-büdd ve lâzım olmağın emânet ve diyânet ile ma'rûfe ve sadâkat, istikamet ile mevsûfe ve her vechle umûr-ı vesâyetin uhdesinden gelmeğe kâdire idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla müte'ayyine olmağın sagîr-i merkûmun vâlîde-i hâzinesi işbu bâ'isetü'l-vesîka Kezbân bint-i Mustafa nâm hâtûnu hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi vasî nasb edüp ol-dahî kabûl ve merâsimini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide ve üzerine iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 25 R[Rebî'u'l-âhir] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Muhtâr Mustafa ve diğeri Mustafa ve dâ'îsî ve gayrühüm.

Sahife No : 13-2
Tarihi : 19 Rebiülahir 1257.

Hüccet: *Vekil tâyini.*

Bi-mâ fihi mine'l-vekalê

Mehdi-zâde es-Seyyid Mehmed Saîd el-müvelle[l-]hilâfe bi-medîne-i Isparta.

Medîne-i Isparta mahallâtından Ahlez? Mahallesi sâkinelerinden zâtı ta'rîf-i şer'le mu'arrefe Şerife bint-i Mustafa nâm hâtûn meclis-i şer'de işbu bâ'isü'l-kitâb zevc-i dâhili Halil bin Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm edüp Konya ahâlisinden zevc-i sâbıkım Eşrâfoğlu demekle ma'rûf Dervîş Mehmed bundan akdem fevt olup verâseti benimle müteveffâ-yı mezbûrun firâşından hâsıl ve benden mütevellide sagîre kızım Hadice ile sâir veresesine münhasıra olup mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmun ol-tarafda olan terikesine vâzı'u'l-yed olanlardan hisse-i irsiyyemizi ahz u kabza ve götürüp bize irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ da'vâ-yı ve istîfâ-yı hakka ve husûs-ı mezbûrun mütevakıf olduğı umûrun küllisine tarafımızdan merkûm Halil bin Mustafa'yı vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledikde merkûm-dahî merkûm dahî [iki defa yazılmış] vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagî edâya müte'ahhid olmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu.

Fî 19 R[Rebî'u'l-âhir] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Sâlih bin Sâlih ve Ebûbekir bin Mustafa ve gayrühüm.

El-emrû kemâ-zükira fihi. Nemmekahü'l-fakîr ileyhi azze şe'nühû. es-Seyyid Hidâyetüllâh gufire leh el-müvelle[l-]hilâfe bi-medîne-i Konya.

Sebete mazmûnühû indî. Nemmakahü'l-fakîr ileyhi 'azze şe'nühû. Kâdî-zâde el-Hac Mehmed Emîn gufire lehûmâ el-müvelle[l-]hilâfe bi-medîne-i Konya.

Sahife No : 13-3

Tarihi : 1 Safer 1255.

İlam: Hocacihan Mahallesinden Hüseyin oğlu Seyyid Süleyman'ın verâset dâvâsı.

Medîne-i Konya zeylinde Hocacihan Mahallesinde sâkin işbu bâ'isü'l-vesîka Seyyid Süleymân bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer' de mahalle-i mezbûrede bundan akdem fevt olan Mehmed bin Kara Mehmed nâm müteveffânın verâseti vâlidisi Emine bint-i Mustafa nâm hâtûn müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp müteveffâ-yı merkûm benim ammim oğlu olup verâseti anası mezbûre Emine ile min ciheti'l-'usûbeti'n-nesebiyye bana münhasıra. Müteveffâ-yı merkûmun ismi Mehmed ve babası ismi Mehmed ve dedesi ismi Mustafa ve dedesinin ismi Mustafa ve cedd-i a'lâsı ismi Ahmed bin Abdullâh ve benim ismim Süleymân ve babamın ismi Hüseyin ve dedemin ismi Ahmed ve Ahmed'in babası ismi Hüseyin ve cedd-i a'lâmızın ismi Ahmed bin Abdullâh olup bu vechle müteveffâ-yı merkûm Mehmed'in min ciheti'l-'usûbe vârisi ve ammi-zâde olmağla sülüs hissesi vâlidisi mezbûre Emine'ye ve sülüsân hissesi bana münhasıra olup mezbûre Emine Hâtûn'dan hisse-i irsiyyemi talep iderim deyû da'vâ ve mezbûre Emine lede's-su'âl ve'l-inkâr müdde'-i merkûmdan da'vâ-yı meşrûhasına mutâbık beyyine talep olundukda ahrâr-ı ricâl-i müslimînden mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Mehmed ve diğêr Mehmed bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka müdde'-i merkûm Süleymân müteveffâ Mehmed'in ammi-zâdesi ve vârisi olduğı bizlerin ma'lûmumuz deyû her biri ta'dâd-ı neseb iderek ber-nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etmeleriyle ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın müdde'-i merkûm Süleymân müteveffâ-yı merkûmun ammi-zâdesi ve vârisi olduğı zâhir ve nümâyân olmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî gurre-i S[Safer] sene [12]55.

Şühûdü'l-hâl

Muhtâr-ı Karye Ali ve İsmâil ve Kadîr Şeyh-zâde el-Hac Sâlih Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 14-1

Tarihi : 1 Cemâziyelevvel 1257.

İlam: Verâset dâvâsı.

Hâmiş-i hüccet-i Hocacihan

Hocacihan Mahallesi sâkinelerinden zâtı ta'rîf-i şer'le mu'arrefe Emine bint-i Mustafa nâm hâtûn meclis-i şer' de Kavâs Ahmed mübâşeretiyile ihzâr etdirdiğı işbu bâ'isü'l-kitâb Süleymân bin [babası yazılmamış] mahzarında iki sene akdem fevt olan sagîr oğlum Mehmed'in terikesi meccânen bana intikâl etmiş iken merkûmun babası merkûm Süleymân hâl-i hayevâtında sagîr-i merkûmun ammisi oğluyum deyû şâhid-i zûr ile nesebini cedd-i a'lâya vârinca zikr ü beyân olmaksızın isbât edüp fuzûlî hisse ahzetmekle istirdâdı matlûbumdur deyû da'vâ ve merkûm Süleymân'dan lede'l-istintâk cevâbında babam müteveffâ-yı merkûm müteveffâ sagîr oğlu Mehmed'in ammisi oğlu olduğunu nesebinin cedd-i a'lâsına vârinçaya kadar beyân iderek isbât edüp ol-vechle hisse-i irsiyyesine vaz'-ı yed eyledi deyû def' eyledikde müdde'iyeye-i mezbûreden lede's-su'âl külliyyen inkâr etmekle dâfi'-i merkûmdan def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine talep olundukda udûlden Attâr Kadîr Şeyh-zâde Hacı Sâlih ve karye-i mezbûr İmâmı Hasan Efendi nâm kimesneler ile mazmûn-ı hüccet ba'de's-sübût müdde'iyeye-i mezbûra bi'vech-i şer'î mu'ârazadan men' ü def' olunduğı mâ vaka'a bi't-taleb işbu hâmiş kitâba kayd ü şerh verildi. Fî gurre-i Ca[Cemâziye'l-evvel] sene [12]57.

Sahife No : 14-2

Tarihi : 17 Cemâziyelevvel 1257.

İlam: Piri Paşa Mahallesi'nde babalarından intikâl eden evin erkek kardeşleri tarafından Dağlı Irgatlı'nın Mehmed'e satılmasıyla Havva ve Şerife'nin kendilerine evin geri verilmesi talebi ve bunun yerine getirilmesi.

Konya sükkânından Çalıklılı Ak Velioğlu evlâdları işbu râfî'u'l-kitâb Seyyid Mehmed ve zâtları ta'rîf-i şer'le mu'arrefân olan Havvâ ve Şerife nâm kimesneler meclis-i şer'de Alibeğhöyüklü Dağlı Irgatlı'nın Mehmed nâm kimesne müvâcehesinde babamız müteveffâ-yı merkûmun silk-i mülkünde münselik ebniyesi mülk ve arsası Evkâf-ı Celâliyye'den Pîrî Paşa Mahallesinde kâ'in lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb menzil babamız müteveffâ-yı merkûmdan bizlere ve kebîr karındaşım hâzırî bi'l-meclis, Ali'ye bi'l-irsi ve'l-istihkâk isâbet ve intikâl edüp hâl-i sıgarımızda kebîr karındaşımız merkûm Ali menzil-i mezbûru mûcib-i şer'îsiz fuzûlî âhara dörtyüz guruşa bey' ve fûruht etmişler ise de el-yevm menzil-i mezbûr merkûm Mehmed'in yed ve kabz ve tasarrufunda olmağla menzil-i mezbûrdan merkûmun keff-i yedine tenbîh ve bizlere zabt etdirilmesi matlûbumdur deyû da'vâ ve merkûmdan lede'l-istintâk cevâbında merkûmûnun hâl-i sıgarlarında kebîr karındaşları merkûm Ali zarûret-i deyn ve nafakalar-içün bâ hüccet-i şer'îyye vasî-yi mansûbeleri olarak fûruht olunması derkâr olmağla mühl-i şer'î iltimâs etmekle ba'de'l-imhâ[1] ve'l-istimhâl mûcib-i şer'îsi olmayarak menzil-i mezbûrun fuzûlî bey' olduğu şer'an tebeyyün edüp menzil-i mezkûrun arsası vakf-ı mezbûrdan olmağla bâyi'-i merkûmun bey'i dahî ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe fâsid olmağla menzil-i mezkûrda olan bâyi'-i merkûm Ali'nin hissesi dahî sagîrûn-ı merkûmûn hisselerine tebe'îyyetle menzil-i mezkûru bi'l-irsi ve'l-istihkâk zabt ve tasarruf eylemek üzre merkûmûna redd ü teslîmine merkûm Mehmed'e tenbîh olduğu mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 17 Ca[Cemâziye'l-evvel] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Hökeleğin Hacı Ali. Haffâf Dervîş İbrâhim. İsâ Ağa. Nakîb Çavuşu Halil va gayrühüm.

Sahife No : 14-3

Tarihi : 1 Cemâziyelevvel 1257.

Hüccet: Mahbûbe isimli câriyenin satışı.

Bir re's zenci Mahbûbe nâm câriyeye ber-vech-i mülkiyyet mutasarrıf olan Kundakçı Ali Ağa nâm kimesne kendi hüsn-i rızâsıyla Konya mahallâtından Hocahabîb Mahallesi sâkinlerinden İmâm Molla İbrâhim'de bi'l-emâne vaz'etmiş olduğu câriye-i mezbûreyi merkûm Ali Ağa Der'aliyye'den Tatar Seyyid Ebûbekir Ağa'ya 1500 guruşa bey' eylediğini Konya sükkânından Barutcu Hacı Ahmed ve Barutcu Halil nâm kimesneler ile merkûm İbrâhim Hâce müvâcehesinde ba'de's-sübût câriye-i mezbûreyi merkûm Tatar Bekir Ağa'ya redd ü teslîm olduğu bu mahalle kayd ü şerh verildi. Fî gurre-i Ca [Cemâziye'l-evvel] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Debbâğ Hacı Ahmed ve Muhzır es-Seyyid Ahmed ve Hasan Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 14-4

Tarihi : 1 Cemâziyelâhir 1257.

Hüccet: *Ayşe, Sâliha ve Fâtıma isimli hanımlarını terk ederek başka yere yerleşen Mustafa Ağa'nın terk ettiği hanımlarının nafaka talebi ve Ağa'ya âit olan evin satılarak nafakalarının temini.*

Konya'da Kürkçü Mahallesi sükkânından zâtları ta'rif-i şer'le ma'rûfe olan işbu bâ'isü'l-vesîka Ayşe bint-i Ali ve Sâliha bint-i Hüseyin ve Fâtıma bint-i Mehmed nâm hâtûnlar meclis-i şer'de her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i merâm iderler ki mahalle-i mezbûre sükkânından Mustafa Ağa kimesne bizim zevc-i dâhilimiz iken merkûm bundan akdem li-ecli't-ticâre diyâr-ı âhârda tavattun eylediğinden nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâclarımız olup ve zevcimiz merkûm ağanın mahalle-i mezbûrede kâ'in bir bâb menzilinden mâ'adâ emlâk ve arâzî ve eşyâsı olmayup nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr buyurulmak matlûbumuzdur dediklerinde mezbûre hâtûnların takrîrleri vâkı'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık ve meblağ-ı âtiyyü'l-beyânın kadr-ı ma'rûf idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla zâhir ve nümâyân olmağın hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri dahî havâtîn-i mezbûrünün beherine mâhiyye on beşer guruşdan kırk beş guruş nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mezbûru havâtîn-i mezbûrdan nafaka ve kisve ve levâzımât-ı sâ'ire-i zarûriyyeler-içün menzil-i mezbûru ecr-i misliyle âhara fûrûht ve semenini nafaka-i zarûriyyelerine harc u sarfa ve lede'l-ihtiyâc istidâne ve vakt-i zaferde zevc-i mezbûr Mustafa Ağa'ya rücû'a hâtûn-ı mezbûrlara rücû'a izin-birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî gurre-i C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Duhancı Seyyid Mehmed ve Hasan Efendi. es-Seyyid Ahmed Ağa ve Hâfız Mustafa Efendi ve Komşu Mehmed Emîn ve gayrühüm.

Sahife No : 15-1

Tarihi : 25 Safer 1257.

İlam: *Sınır anlaşmazlığı.*

Li-ecli'l-keşf ve'l-mu'âyene taraf-ı şer'den meb'ûs kâtibimiz mevlânâ Hasan Efendi ümenâ-yı şer'-i kavîmle Konya hâricinde Alapardası? [Alavardı] Yöresi nâm bâğâtından işbu bâ'isü'l-kitâb Bağçevânoğlu es-Seyyid Veliyyüddîn ibn-i İbrâhim nâm kimesne ile komşusu Derzi [Terzi] Ali Usta ile miyânelerinde münâza'a eyledikleri merzin üzerine Mücellid Mustafa Efendi ve Na'iband Hacı Abdurrahmân ve'l-Hâcc Abdülkâdir ve Daladalın Ahmed ve Kaşalağın Ali Usta ve's-Seyyid Hasan vesâir cemm-i gafîr kimesneler ile hâzırûn oldukları hâlde akd-i meclis-i şer'-i-nebevî olundukda merkûm Veliyyüddîn ve karındaşları işbu mu'âyene olunan merz müstakill bâğçemizin merzi olup merz-i mezbûrı tagyîr ve fidân gars etmekle tagyîr eylediği merzi kemâ fi's-sâbık doldurup ve fidânları kal' olmak matlûbumdur deyû da'vâ ve merkûm Ali'den led's-su'âl cevâbında merz-i mezbûr ikimizin beyninde müşterekdir iştirâken mutasarrıf oluruz deyû def'ine ityân-ı beyyineden 'acziini i'tirâf, müdde'-i mezbûrdan müstakill [te]messükü olduğuna beyyine matlûb olunup ricâl-i müslimînden Hâ[ce]cihân ihtiyârı Ali ve İsmâîl nâm kimesneler ber-nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etmeleriyle ber müceb-i şehâdetihimâ merz-i mezbûr müdde'-i merkûm Veliyyüddîn'in mülk-i sarîhi olduğu zâhir olmağın gars eylediği fidânların kal'ına ve merzi kemâ fi's-sâbık tepmesine mezbûr Derzi [Terzi] Ali'ye tenbîh olundukda kâtib-i mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ve huzûr-ı şer'e ihbâr etmekle merkûm Derzi [Terzi] Ali'nin merz-i mezbûrdan keff-i yedine tenbîh olmağın mâ vaka'a. Fî 25 S[Safer] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Ekmekci Mahmud'un Süleymân ve Deli Hüseyin. Yemenici Hüseyin. Hacı Memiş'in Mehmed. Kömürcü Ahmed. Çeşmeci Seyyid ve gayrühüm.

Sahife No : 15-2

Tarihi : 1 Cemâziyelevvel 1257.

İlam: Sille karyesi Kârhâne Mahallesi'nde sâkinlerinden Karagöz oğlu Yordan'ın aldığı eve haksız yere müdâhale eden mahalle halkının bundan menedilmesi ve Yordan'a evin zabt ettirilmesi.

Medîne-i Konya nevâhîsinden Sudirhemi nâhiyesine tâbi' Sille karyesinde Kârhâne Mahallesi mütemekkinlerinden işbu bâ'isü's-sıfır Yordan veled-i Karagöz nâm zimmî meclis-i şer'-i lâzımü't-tevkîrde mahalle-i mezbûre re'âyâları ahâlîleri taraflarından vekîl-i müseccelleri Vasil veled-i Tiro, Değirmencioğlu Todori veled-i Vargo nâm zimmîler müvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp mahalle-i mezbûrede kâ'in lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd ve'l-müştemilât Konak Odası dimekle ma'rûf bir bâb mülk menzil kırk sene akdem Eci Dorgo nâm zimmînin mülkü olup ba'de helâkihî er karındaşı oğlu Kuzma nâm zimmîye bi'l-irsi ve'l-istihkâk intikâl edüp mersûm Kuzma dahî menzil-i mezbûra bilâ gadr on sene mutasarrıf olduktan sonra diyâr-ı âhara azîmet ve otuz seneden berû Balıkesri'de mütemekkin üzre iken mülkü olan menzil-i mezbûru târîh-i vesîkadan dört sene mukaddem bana sekiz yüz elli guraşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'ile bey' ve temlîk ve ben-dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve kabz ve kabûl ve yedime kazâ'-i mezbûr mahkemesinden bir kıt'a hüccet-i şer'î dahî ahz ve bu [ve]chle mülk-i müşterâm olmuş iken mahalle-i mezbûr re'âyâları fuzûlî men' iderler. Su'âl olunup bana zabt etdirilmesi matlûbumdur dedikde gibbe's-su'âl cevâblarında menzil-i mezbûr mutasarrıf-ı evveli hâlik-i mersûm Dorgo zimmî menzil-i mezkûru izn-i hâkim ve teslîm-i mütevellî olmaksızın mahalleye vakf olmak üzre zabt iderüz dediklerinde müdde'-i mersûm bir kıt'a fetvâ-yı şerîfe ibrâz edüp nazar olundukda "zeyd mülk menziline bir husûsa vakf edüp lâkin izn-i hâkim ve teslîm-i mütevellî olmasa vakf-ı mezbûr sahîh olurmu? El-cevâb: olmaz." Deyû buyurulmağın mahalle-i mezbûr ber-mûceb-i ikrâ[ri]himâ bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olup müşterî-yi mersûm Yordan zimmîye mülkiyet üzre zabt ve tasarrufuna izn verilmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî gurre-i Ca[Cemâziye'l-evvel] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

İnce Mehmed Ağa. Papasoğlu Kostanti. Yağcı Eci Vasil. Muhzır Ahmed Ağa ve gayrühüm.

Sahife No : 15-3

Tarihi : 1 Cemâziyelevvel 1257.

Hüccet: Nafaka talebi.

Fi'l-'asl İstanbul'da Mimâr Sinân Kumrulu Mescid Mahallesinde sâkine ve zâtı ta'rîf-i şer'le mu'arrefe işbu sâhibetü'l-vesîka Şerîfe Emine bint-i es-Seyyid Habîb nâm hâtûn medîne-i Konya'da meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve tezkîr-i merâm edüp işbu meclis-i şer'de hâzıra tahmînen yedi yaşında Hâvvâ nâm sagîre li-ecli't-tebennî hacr ve terbiyemde olup münfik-i şer'îsi olmamağla men lehû hakku'l-ahz üzerine kadr-ı kifâye nafaka ve kiske-bahâ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde hakikat-i hâl minvâl-i muharrer üzre olduğı zeyl-i sahîfede mektûbü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olmağın hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri dahî

sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve-bahâ vesâir levâzım-ı zarûriyyesîçün işbu târîh-i hüccetden yevmî kırkar para farz ve takdîr edüp meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagîr-i mezbûreye harc ü sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve 'inde'z-zafer men lehû hakku'l-ahz üzerine rücû'a mezbûre Şerife hanıma izn verilmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî gurre-i Ca[Cemâziye'l-evvel] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Ser-kâtib-i mahkeme Hâfız Mustafa Hulûsî Efendi. Mukayyid Hasan Efendi. Muhzır Ahmed Ağa. Muhzır İbrâhim ve Soğancıoğlu Ali ve gayrühüm.

Sahife No : 16-1

Tarihi : 1257.

Hüccet: Tarla satışı. [Satış hücceti.]

Konya'da Pîrî Paşa Mahallesi sükkânından Mehmed bin el-Hac Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde işbu râfi' u'l-kitâb es-Seyyid Mustafa bin Mehmed nâm kimesne müvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp akd-i âtiyyü'z-zikrin sudûruna kadar silk-i mülk-i sahîhimde münselik Konya hâricinde Kovanağzında kâ'in bir taraftan Emir Halil oğlu Hâcî Ahmed tarlası ve bir taraftan Hâcî Arab'ın Hasan ve bir taraftan İmamoğlu ve bir taraftan Hacı Mustafa oğlu Ömer tarlaları ile mahdûd ve mümtâz tahmînen altı dönüm mikdârı mülk tarlamı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ve gabn ve tagrîrden berî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile müşterî-yi merkûm Seyyid Mustafa'ya üç-bin guruşa bey' ve teslîm, ol-dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl etdikden sonra semeni olan üç-bin guruşu bana def' ü teslîm ve ben-dahî yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim. Fî-mâ ba'd tarla-yı mahdûd-ı mezbûrda benim aslen ve kat'an alâka ve medhalim kalmayup merkûm Mustafa'nın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuştur. Keyfe-mâ yeşâ' ve yahtâr mâlik ve mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdikî'ş-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Özdemirli Hacı Mustafa Efendi. Müsevvid Mustafa Efendi.....rın Ömer . Karadiğın Muhtârı Süleymân. Sıvacı Gaşlağın Ali ve gayrühüm.

Sahife No : 16-2

Tarihi : 13 Cemâziyelâhir 1257.

Hüccet: Anlaşmalı boşanma dâvâsı. [Muhâlaa]

Konya'da Aksinle Mahallesi'nde sâkine mu'arrefetü'z-zât Ayşe bint-i Ali nâm hâtûn meclis-i şer'de zevc-i muhâlî'i Osmân bin Ömer müvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp merkûm Osmân benim zevc-i dâhilim olup lâkin miyânemizde hüsn-i zindegânî mu'âşeretimiz olmamağla zimmetinde mütekarir olan yigirmi guruş mehr-i mü'eccelimden fâriğa olup ve me'ûnet-i süknâm dahî kendi üzerime olmak üzre hal'e tâlibe olduğumda ol-dahî ber-minvâl-i muharrer beni muhâla'a-i sahîh-i şer'-ile hal' edüp ben-dahî hal'-i mezbûru kabûl ve ibtidâ'-ı zevciyyetden bu âna kadar hukûk-ı zevciyyete vesâire müte'allık 'âmme-i da'vâdan ehadühümâ âharın zimmetlerini ibrâlarını ve istîfâ-yı hakk eyledim dedikde merkûm Osmân dahî mukırranın cemî'-i kelimât-ı meşrûhasını kabûl ve tasdik etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 13 C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi. Ahmed Ağa ve gayrühüm.

Sahife No : 16-3

Tarihi : 25 Cemâziyelâhir 1257.

Hüccet: *Vekil tâyini.*

Medîne-i Konya mülhakâtından Aladağ kazâsına tâbi‘ Yukarı Eşenekler [Eşenler] Karyesi sükkânından olup bundan akdem Der‘aliyye‘de Üsküdar‘da medresede müsâfereten sâkin iken bundan akdem fevt olan Abdullâh bin Ahmed bin Hüseyin nâm müteveffânın verâseti sulbî kebîr evlâdları Mehmed Naîm ve Mahmûd ve Ali‘ye hasran münhasıra idüğü lede‘ş-şer‘i‘l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i merkûmûndan merkûmân Mehmed Na‘îm ve Mahmûd nâm kimesneler meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü‘t-tevkîrde işbu râfi‘u‘l-kitâb karındaşları merkûm Ali müvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmun hîn-i vefâtında yanında mevcûd iki cild Altıparmak Tevârîhi kitâbıyla nükûd ve elbise ve eşyâ‘-i sâiresine vâzı‘u‘l-yed olanlardan ahz u kabza ve getirüp mikdârü‘l-hısas bizlere edâ ve teslîm ve‘l-hâsıl husûs-ı mezbûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine taraflarımızdan karındaşımız merkûm Ali‘yi vekîl ve nâ‘ib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledik dediklerinde merkûm Ali dahî mukırrân-ı merkûmânın cemî‘-i kelimât-ı meşrûhalarını bi‘l-müşâfehe ve bi‘l-müvâcehe tasdîk ve kabûl etmekle gibbe‘t-tasdîki‘ş-şer‘î mâ vaka‘a bi‘t-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 25 C[Cemâziye‘l-âhir] sene [12]57.

Şühûdü‘l-hâl

İsmâil bin Osman. Hacı Mahmûd oğlu Mustafa. Mehmed bin Mehmed.

Sahife No : 17-1

Tarihi : 3 Receb 1257.

İlam: *Piresad Mahallesi sâkinelerinden Âlime Hanım‘ın Kumköprü isimli mahaldeki bağ yerinden verâset yoluyla hak iddia etmesi fakat buranın kocası tarafından satıldığıının anlaşılması üzerine dâvâyı kaybetmesi.*

Medîne-i Konya‘da Pîresad Mahallesi sâkinelerinden mu‘arrefetü‘z-zât Âlime bint-i [boşluk] nâm hâtûn meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbu râfi‘u‘l-kitâb Çavuş Emine‘nin Mehmed nâm kimesne müvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüp mahalle-i mezbûr sâkinlerinden iken bundan dört sene akdem diyâr-ı âhârda fevti tahakkuk eden kesik süleymân bin ömer nâm müteveffânın verâseti li-ebeveyn er karındaşı zevcim müteveffâ Abdülfettâh ile kız karındaşı Dudu‘ya münhasır olup ba‘dehû mezbûre Dudu dahî müteveffîye olup verâseti zevc-i merkûm Mehmed bin Ömer ile sulbî oğulları Ömer ve Ali ve Mustafa‘ya ba‘de‘l-inhisâr müteveffâ-yı merkûm Süleymân‘ın medîne-i mezbûr hâricinde Kumköprü nâm mahalde kâ‘in etrâf-ı erba‘adan bir taraf müdde‘iye-i mezbûre Âlime mülkü ve bir taraf Çumralı Hüseyin mülkü ve bir taraf Lûkoğlu Mustafa ve bir taraf tarîk ile mahdûd ve kürüm ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire[ya] hâvî tahmînen bir dönüm on üç püşte bâğdan zevcim müteveffâ Abdülfettâh‘ın hissesine isâbet eden hisse-i irsiyyesinden bana dahî intikâl ve isâbet eden hisse‘i dahî merkûm Mehmed fuzûlî zabt etmekle su‘âl olunup alıverilmesi matlûbumdur deyû da‘vâ ve merkûm Mehmed‘den su‘âl olundukda cevâbında bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrun mutasarrıfı müteveffâ-yı merkûm Süleymân diyâr-ı âhare gitmezden mukaddem mûrisimiz müteveffîye-i mezbûre Dudu‘ya bâğ-ı mezkûrdan üç püştesini be-ivaz hibe ve teslîm ve ba‘de‘l-ittihâb ve‘l-kabûl bâkî on püştesini kürüm ve eşcârımı altıyüz guraşa mezbûre Dudu‘ya bâten bey‘ ve teslîm ve temlîk ve mûrisimiz müteveffîye-i mezbûre dahî ber-vechi muharrer iştirâ ve temellük ve kabûl eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde bir aded sîm dolu kuşak ve çift altûn küpe ve on altı aded İstanbul Nısfıyyesi altûn teslîm ve müteveffâ-yı merkûm Süleymân dahî ber-vechi muharrer ahz u kabz eylediğinde mûrisimiz müteveffîye-i mezbûre dahî bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr[a] mutasarrıfe olup ba‘de vefâtihâ bana ve oğulları

merkûmûna irsen intikâl ile mülk-i mevrûsumuz olarak zabt ve tasarrufumuzda iken bundan altı sene akdem müdde'îye-i mezbûrenin mûrisi zevci müteveffâ-yı merkûm Abdülfettâh dahî bâğ-ı mezkûrdan hisse-i irsiyye da'vâ edüp vech-i muharrer üzre olduğuna isbât ederek taraf-ı şer' den def' le tenbîh olunmuşdu deyû bir kıt'a hüccet ibrâz ederek def' e tasaddî eyledikde müdde'îye-i mezbûreden lede's-su'âl ve akîbü'l-inkâr dâfi'-i merkûmdan def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine talep olundukda udûlden ve ulemâdan es-Seyyid el-Hac Ahmed Efendi ibn-i Mehmed ve Eskiçi Hasan bin [yazılmamış] nâm kimesneler meclis-i şer'e hâzırân olup isr-i istişhâdları fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm Süleymân bin Ömer diyâr-ı âhara gitmezden akdem bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrun üç püştesini be-ivaz hibe ve teslîm ve bâkî on püştesini eşyâ'-i mezkûr kıymeti olan altı yüz guruşa dâfi'-i merkûmun mûrisi mezbûre Dudu'ya bey'-i bât-ı sahîh ile bey' ve temlik eylediğine bizler şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyû her biri bi't-tecdîd müttefikul-l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer' iyye etmeleriyle ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri ba'de'l-kabûl bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr dâfi'-i merkûm Mehmed'in mülk-i mevrûsu olarak zabt ve tasarrufuna ba'de't-tenbîh müdde'îye-i mezkûre Âlime bint-i [yazılmamış] nâm hâtûn dahî bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' ü def' olduğu mâ vaka'a ketb olundu. Fî 3 B[Receb] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Kâ'im-makâm-ı Nakîbü'l-eşrâf es-Seyyid Abdurrahmân Nâfiz Efendi. Ser-kâtib-i mahkeme Mustafa Efendi. İbrâhim Efendi-zâde Hacı Hâfiz Efendi.

Sahife No : 17-2
Tarihi : 3 Receb 1257.

Hüccet: Vasî ve nazır tâyini.

Konya kurâlarından Sille'de müteveffiye olan Fâtıma bint-i Mehmed'in sulbî sagîr evlâdları Süleymân ve Emine'ye analarından hisselerini zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarını rü'yete kıbel-i şer' den bir vasî ve nâzır nasbı lâ-büdd ve lâzım olmağın sadâkat ve istikâmet ile ma'rûf ve diyânet ile mevsûfe oldukları zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî kimesneler ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın sagîrân-ı mezbûrânın babaları işbu bâ'isü'l-vesîka Alâuddîn bin Süleymân'ı muvakkî'-ı sadr-ı kitâb Efendi vasî ve ammileri Mehmed'i nâzır nasb ve ta'yîn buyurdukda ânlar dahî vesâyet ve nezâret-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhidân ve üzerlerine iltizâm etmeleriyle mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 3 B[Receb] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Akman'ın Ali. Emin Efendi. Hâfiz Efendi ve Hâfiz Ali. Semerci Mustafa ve gayrühüm.

Sahife No : 17-3
Tarihi : 11 Receb 1257.

İlam: Hüseyin kızı Fâtıma'nın "bana baksın diye kendisine hibe ettim ama bana bakmıyor" diyerek tarlalarını geri istemesi ama sonradan şâhidlerin ikrarlarıyla tarlalarını hibe değil sattığının anlaşılması.

Konya nevâhîsinden Hâtunsaray nâhiyesine tâbi' Kilisra Karyesi sâkinelerinden mu'arrefetü'z-zât Fâtıma bint-i Hüseyin nâm hâtûn meclis-i şer'de Konya müşîri devletlü Vecîhi Paşa hazretleri tarafından Süleymân Kavâs mübâşeretiyle bâ-buyuruldu ihzâr-ı şer' olunan karye-i mezbûr sâkinlerinden işbu râfi'u'l-kitâb Mehmed bin Süleymân nâm kimesne müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm eder ki, karye-i mezbûrda İmâm Mahallesi'nde kâ'in etrâf-ı erba'adan bir taraf Molla İbiş ve bir taraf Kabakoğlu ve bir taraf

Kocamahmudoğlu ve bir taraf Deli Yusuf oğlu ve Emiroğlu mülkleri ile mahdûd yedi göz damı müştemil bir bâb menzil ile yedi vakıyye evânî-i nühâs ve iki re's karasığır ineği ve hurdavât menzili ve karye-i mezbûr hududu dâhilinde kâ'in Kızıyer Daşdibi Günübâğ ve Ilıcakpınar ve Kuruçay Dinlerkaya ve Yumrutaş Çayır ve Harmanyeri nâm mahallerde kâ'in ma'lûmetü'l-hudûd sekiz kıt'a tarlalarını cemî'-i tevâbi' ve levâhıkıyla merkûm Mehmed bin Süleymân'a ben ölünceye kadar beslemek şartıyla hibe ve teslim etmiş isem-de merkûm-dahî ölünceye kadar beni beslemekten imtinâ' etmekle su'âl olunup menzil ve eşyâ ve tarlalarını bana aliverilmesi matlûbumdur dedikten ve merkûm Mehmed bin Süleymân da gibbe's-su'âl müdde'ıye-i mezbûre kendi hüsn-i rızâsıyla gabn ve tagrîrden ve şurût-ı müfsideden 'ârî olarak menzil-i mahdûd-ı mezkûr ve eşyâ ve tarla-yı mezkûrelerini üç bin guruşa bey'-i bât-ı sahîh ile bey' ve temlik ve teslim ve ben-dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semen-i misli olan mebâliğ-ı mezkûrdan bin ikiyüz guruşu dahî müdde'ıye-i mezbûra edâ ve teslim eyledim deyû def'e tasaddî eyledikte müdde'ıye-i mezbûrdan lede's-su'âl ve 'akîbü'l-inkâr dâfi'-i merkûmdan def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda udûlden es-Seyyid Mustafa bin Ali ve Molla Ümmüş? Bin Mehmed nâm kimesneler meclis-i şer'e hâzırân olup isr-i istişhâdları fi'l-hakîka müdde'ıye-i mezbûre Fâtıma kendi hüsn-i rızâsıyla menzil-i mahdûd-ı mezbûr ile eşyâ'-i mezkûre ve tarla-yı kıta'ât-ı mezkûresi mahallerin bi't-ta'yîn üç bin guruşa bey' ve teslim ve temlik ve müşterî-yi merkûm-dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve kabûl eyleyüp mebâliğ-ı mezkûrdan dahî bin iki yüz guruş mezbûre hâtûna edâ ve teslim eylediğine bizler şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'ıyye etmeleriyle ber-mûceb-i şehâdetihimâ menzil ve eşyâ ve tarla-yı mezkûrûn müşterî-yi merkûmun mülk-i müşterâ ve hakk-ı sarîhi olup mütebâkî bin sekiz yüz guruşu dahî müşterî-yi merkûmdan ahz ve tamâmen ve kâmilen müdde'ıye-i mezbûra edâ ve teslim olunmakla mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 11 B[Receb] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Kapudanoğlu Süleymân ve Usta Mustafa ve Hacı Hasan oğlu Hasan ve Ümmüşoğlu Mustafa. Muhtâr-ı evvel Molla Efendi ve Abbâs'ın Mustafa ve gayrühüm.

Sahife No : 18-1
Tarihi : 11 Receb 1257.

***İlam:** Bektâş kızı Fâtıma'nın "mehr olarak tasarrufumda olan bağı kocam benden izinsiz başkasına sattı. Aliverilmesi isteğimdir" diye dâvâ etmesi fakat dâvâ sonucunda kocasının izin alarak sattığının anlaşılması.*

Konya'da Aksinle Mahallesi sâkinelerinden mu'arrefetü'z-zât Fâtıma bint-i Bektâş nâm hâtûn meclis-i şer'de işbu bâ'isü'l-vesîka Eskiçi Keleş Süleymân nâm kimesne müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp mahalle-i mezbûrede kâ'in etrâf-ı erba'adan tarafeyni merkûm Süleymân mülkleri ve diğer tarafları tarîk ile mahdûd kürûm ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâvî bâğdan ma'lûmetü'l-hudûd ve'l-cîrân bir evlek mikdâr mu'accelâtında dâhil-i kuşâk-bahâm olarak tasarrufumda iken zevcim Hallâc Sâlih nâm kimesne benim rızâmsız merkûm Süleymân'a bey' ve fûrûht etmekle su'âl olunup bâğ-ı mezbûru bana aliverilmesi matlûbumdur deyû [d]a'vâ, merkûm Süleymân'dan lede's-su'âl cevâbında bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr ittisâlinde olan ma'lûmetü'l-hudûd müdde'ıye-i mezbûre bâğı ile zevc-i merkûm Sâlih mülkü olan bâğ-ı mahdûd-ı mezkûresini müdde'ıye-i mezbûre emr ü izniyle bana semen-i misli ile bey' ve fûrûht eyleyüp mülk-i müşterâ ve hakk-ı sarîhimdir deyû def'e tasaddî, müdde'ıye-i mezbûreden lede's-sû'âl ve 'akîbü'l-inkâr dâfi'-i merkûmdan def'-i meşrûhasına mutâbık beyyine taleb olundukda udûlden ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olan Hâdimoğlu Hasan ve Sarıoğlu Hâfiz Mehmed nâm

kimesneler meclis-i şer'ê hâzırân olup isrû'l-istişhâd fî'l-hakîka müdde'îye-i mezbûre Fâtıma'nın bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr ittisâlinde olan bâğını zevc-i merkûm Sâlih'e emr edüp kendi hüsn-i rızâsıyla zevc-i merkûm Sâlih dahî bâğ-ı mahdûd-ı mezbûruyla dâfi'-i merkûma semen-i misliyle bey' ve fûrûht eylediğine bizler şâhidiz ve şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-yı şehâdet etmeleriyle ber-mûceb-i şehâdetihimâ müdde'îye-i mezbûra bî-vech-i şer'î bâğ mu'ârazasından men' ü def' olunduğu mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 11 B[Receb] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Mahalle Muhtarı Hacı Dede'nin Ahmed. Molla Hasan bin Hasan ve Yusuf'un Abdullah ve Tönbekicioğlu Ali ve gayrühüm.

Sahife No : 18-2

Tarihi : 1257.

İlam: Arâzî anlaşmazlığı.

Konya nevâhîsinden Sudirhemi nâhiyesine tâbi' Sille karyesi sâkinlerinden olup Konya'da Kürçü Mahallesi sâkinlerinden Osmân Hâce bin Mustafa nâm kimesne kimesne[iki defa yazılı] meclis-i şer'de karye-i mezbûr sükkânlarından işbu râfi'u'l-kitâb Mehmed bin Ahmed nâm kimesne müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm ider ki karye-i mezbûrede mahkeme civârında vâki' Yarılğan? ve dere ve tarîk ve Kenekoğlu menzili ile mahdûd tûlen yigirmi ayak ve arzan on dört ayak arsa-i hâliyye karye-i mezbûrun arsası Sultân Alâüddîn tâbe serâhü evkâfından olmağla vakf-ı mezbûr mütevellîsi Mehmed Ağa'nın kırk târihiyle müverrah yedimde bulunan işbu tezkiresi mûcebince zabt ve tasarrufumda olan arsa-i hâliyye-i mahdûd-ı mezkûru merkûm fuzûlî zabt etmekle su'âl olunup keff-i yedine tenbîh olunmak matlûbumdur deyû da'vâ ve merkûm Mehmed bin Ahmed'den su'âl olundukda arsa-i hâliyye-i mezbûre ittisâlinde kâ'in merkûm Kebekoğlu Mehmed'den iştirâ eylediğim menzil ferâğı hâvî vakf-ı mezkûr mütevellîsi bulunan Abdülhalîm Ağa otuz beş târihinde yedime verilmiş olan atîk mütevellî-yi vakf tezkiresinde arsa-i hâliyye-i mezbûre menzil-i mezbûr tetimmesinden olarak merkûm Mehmed'den arsa-i hâliyye-i mezbûru iştirâ ve merkûm-dahî ferâğ etmekle mütevellî-yi vakf tezkiresi mûcebince mülk-i müşterâmdır deyû def'e tasaddî eyledikde dâfi'-i merkûm yedinde bulunan mütevellî-yi vakf tezkiresinin târihi müdde'-i merkûm tezkiresinden mukaddem olmağla dâfi'-i merkûmdan beyyine talep olundukda karye-i mezbûr sükkânından ve ulemâdan Hasan Efendi ibn-i Mehmed ve'l-Hâcc Abdullah Efendi ibn-i Memiş nâm kimesneler ile def'-i meşrûhasını ber-nehc-i şer'î isbât ve beyân etmekle müdde'-i merkûm Osmân Hâce bî-vech-i şer'î 'arsa-i hâliyye mu'ârâza ve da'vâsından men' ü def' olduğu mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Hacı Mehmed-zâde Mehmed Emîn. Attâr Hacı Abdullah. Mustafa Efendi. El-Hac Mehmed Emîn Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 18-3

Tarihi : 1 Cemâziyelevvel 1256.

Hüccet: Nafaka talebi ve bunun takdîr edilmesi.

Konya'da Kerimdede Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Dülgar Mustafa bin Ali nâm müteveffânın zevcesi işbu bâ'isetü'l-vesîka Fâtıma bint-i Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüp müteveffâ-yı merkûm Mustafa'nın sulbî sagîr evlâdları Mehmed ve Sâliha nâm sagîrlere hâlen benim bi-hakki'l-hızâne hacr ve terbiyemde olup nafaka

ve kisveye eşedd-i ihtiyâcları olmağın babaları müteveffâ-yı merkûmdan ber-müceb-i defter-i kassâm hisselerinin nemâsından kadr-ı kifâyeye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr buyurulmak bi'l-hızâne matlûbumdur dedikde mezbûre hâtûnun takrîri vâkı'a mutâbık ve meblağ-ı âtiyyü'l-beyânın kadr-ı ma'rûf idüğü zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi hazretleri dahî sagîrân-ı mezbûrâna târîh-i kitâbdan yigirmişer para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdir buyurup meblağ-ı mezkûru sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisve ve levâzımât-ı zarûriyyesine harc ü sarfa ve lede'l-ihtiyâc istidâne ve vakt-i zaferde sagîrân-ı mezbûrânın babalarından müntakıl mâl-ı mevrûsları nemâsına rücû'a izin verilmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî gurre-i Ca[Cemâziye'l-evvel] sene [12]56.

Şühûdü'l-hâl

Abdullah Ağa. Ca'fer Efendi. Mehmed Efendi.

Sahife No : 19-1

Tarihi : 20 Receb 1257.

Hüccet: *Nafaka talebi ve bunun takdîr edilmesi.*

Konya'da Kerimdede Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Dülğâr Mustafa bin Ali'nin zevcesi işbu bâ'isetü'l-vesîka Fâtıma bint-i Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer'de takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edüp müteveffâ-yı merkûmun bir yaşına resîde sagîre kızı Şerîfe hâlen bi-hakkı'l-hızâne benim hacr ve terbiyemde olup nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâcî olmağın babasından bâ defter-i kassâm hisselerinin nemâsından kadr-ı kifâyeye nafaka ve kisve farz ve takdîr buyurulmak bi'l-hızâne matlûbumdur dedikde mezbûre hâtûnun takrîri vâkı'a mutâbık ve nefsu'l-emre muvâfık ve meblağ-ı âtiyyü'z-zikrin kadr-ı ma'rûf idüğü zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi hazretleri dahî sagîre-i mezbûreye târîh-i kitâbdan küll-i yevm yigirmişer pâra nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mezbûru sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve vesâir levâzımât-ı zarûriyyelerine harc u sarfa ve lede'l-ihtiyâc istidâne ve vakt-i zaferde sagîre-i mezbûrenin babasından mâl-ı mevrûsesi nemâsına rücû'a izn-birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 20 B[Receb] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

İmâm Ca'fer Efendi. Abdullah Efendi ve Mehmed Efendi.

Sahife No : 19-2

Tarihi : 15 Şâban 1257.

İlam: *Karaarslan karyesinden Hacı Eyyûb'un bağ yolundan Paşalı'nın Ebûbekir'in geçmesine izin verilmemesi talebi fakat bu talebinde haksız olduğunun anlaşılması.*

Konya hâricinde Karaarslan karyesi sükkânından Hacı Eyyûb bin [boşluk] nâm kimesne ile bâ'isü'l-kitâb Paşalı'nın Ebûbekir nâm kimesnenin iltimâsıyla karye-i mezbûrede kâ'in bağları olan mahall-i nizâ'ları üzerlerine ümenâ-yı şer'den Kassâm Ahmed Ağa ba's ü irsâl olunup ol-dahî cemm-i gafîr kimesneler ile mahall-i nizâ' üzerine varılıp ba'de'l-mu'âyene merkûm Hacı Eyyûb işbu mu'âyene olan tarîkden imrâr olunmasında ma'ber-i nisvân olan bâğ menzilime nezâreti olduktan başka tarîk-i mezbûr bundan akdem bey' olduğuna mebnî tarîk-i mezkûrdan merkûm Ebûbekir'in men' olması matlûbumdur deyû da'vâ ve merkûm Ebûbekir'den istintâk olunduktan mu'âyene olunan mülk bâğım 'irs olduğundan berû işbu tarîk, bâğımın bi-hakkın tarîki olup yetmiş seksen seneden berû kadîm olan tarîkden mürûr

idegelmiş olduğunu iddi'â ve mücebince karye-i mezbûr ahâlîlerinden imâm-ı karye Hüseyin Efendi ve Muhtâr Abdülhalîm ve Uzunögürdoğlu ve Kara Velü ve Kara Mehmed vesâirleri mahall-i nizâ' üzerinde edâ-yı şehâdet eyledikten sonra merkûmün ümenâ-yı şer'le meclis-i şer'e gelüp alâ vukû'ihî ifâde ve inhâ ve mücebince ber-vech-i muharrer merkûm Ebûbekir, tarîk-i mezbûrdan kadîmden mürûr ve ubûr eylediğini bi'l-müvâcehe şehâdet eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye merkûmünun ber-minvâl şehâdetleri maktûle olmağın müdde'-i merkûm Hacı Eyyûb'un tarîk-i mezbûra bî-vech-i şer'î mürûr müdâhalesi men' ü def' olup merkûm Ebûbekir'e tarîk-i mezbûrdan mürûruna izn verildi. Mâ vaka'a. Fî 15 Ş[Şa'bân] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi. Ahmed Efendi ve Ali Efendi.

Sahife No : 19-3

Tarihi : 15 Şâban 1257.

İlam: Haksız yere açılan verâset dâvâsı.

Konya'da Kale-i Cerb Mahallesi sükkânından Çerkez'in İsmâil nâm kimesne meclis-i şer'de işbu râfî'ü'l-kitâb Mehmed bin Memiş nâm kimesne müvâcehesinde mahall-i mezbûr sâkinlerinden iken târîh-i kitâbdan beş sene akdem fevt olan merkûmun kız karındaşı zevcem Şerife bint-i Memiş'in verâseti bana ve evlâdları Halil İbrâhim ve Ali'ye ba'de'l-inhisâr zevcem mezbûreye babası merkûm Memiş'den müntakil medîne-i mezbûre hâricinde Cerîd nâm mahallde kâ'in lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd ve'l-müştemilât bir kıt'a bâğdan zevcem mezbûre hissesini merkûm fuzûlî zabt ve tasarruf etmekle su'âl olup hisse-i mezbûresinin alıverilmesi matlûbumdur deyû da'vâ, merkûm Mehmed'den gıbbe'l-istintâk, cevâbında babam müteveffâ-yı merkûm babam fevt oldukdan sonra kâffe-i metrûkâtını beyne'l-verese tevzî' ve taksîm-i 'âdile ile taksîm olup her birimiz hisselerimizi kâmilten ahz u kabz eylediğimizde müdde'-i merkûmun zevcesi kız karındaşımız müteveffîye-i mezbûre Şerife babam merkûmdan hisse-i irsiyyesine vesâire müte'allik âmme-i da'vâ ve mutâlebâtıdan ibrâ-yı 'âmm ve istîfâ-yı hakk olunmuş idi deyû def'e tasaddî eylediğinde müdde'-i merkûmdan lede's-su'âl akîbü'l-inkâr dâfî'-i merkûmdan def'-i meşrûhasına mutâbık beyyine taleb olundukda Ahmed bin Hacı Mehmed ve Çıkrıkçı Ahmed bin Seyyid nâm kimesneler mahall-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka müdde'-i merkûmun zevcesi mezbûre Şerife, hâl-i hayâtında ve kemâl-i 'akl ve sıhhatinde babası merkûm Memiş'den hisse-i irsiyyesini tamâmen ahz eyledikten sonra mezbûre Şerife, irs-i şer'iyyesine vesâire müte'allik 'âmmme-i de'âvî ve mutâlebâtıdan verese-i merkûmün her biri ibrâ-yı 'âmm olduklarına edâ-yı şehâdet etmeleriyle ber-müceb-i şehâdetihimâ müdde'-i merkûmun bî-vech-i şer'î mîrâs da'vâsından men' ü def' olduğu mâ vaka'a bi't-taleb. Fî 15 Ş[Şa'bân] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Kâtib Veli Efendi. Kâtib Ahmed Efendi ve Hasan Efendi.

Sahife No : 20-1

Tarihi : 1257.

Berat: *Kâdı-zâde Mevlânâ el-Hac Mehmed Emin Efendi'nin Konya'ya tâyini.*

Fazîlet-nisâb şerî'at iktisâb umdetü'l-mevâlî-yi izâm Kâdı-zâde Mevlânâ el-Hac Mehmed Emin Efendi dâme mu'azzezen ve mükerramen.

Gıbbe't-tahiyyeti'z-zekiyyeti mehmâ-yı muhlisânemizdir ki avâtıf-ı aliyye-i hüsvânî ve avârif-i behiyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîden işbu bin ikiyüz elli yedi senesi Şa'bânü'l-mu'azzamı guresinden zabt etmek üzere medîne-i Konya kazâsı ber-vech-i arpalık süpürde-i uhde-i liyâkatimiz olduğuna mebnî tarafımızdan cenâb-ı şerîfinize kemâ-kân ibkâ ve işbu mürâsele tahrîr ve savb-ı savâb-mâyillerine ba's ve isrâ olunmuşdur. Gerekdir ki kazâ-i mezbûru gurre-i şehri merkûmdan zabt ve beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i âlî ve tenfiz-i evâmîr-i sultânî eyleyüp vâkı'a olan muhalledât-ı mevtâ-yı askeriyeyi beyne'l-verese alâ mâ yaktezîhi's-şer'î'l-kavîm tevzî' ve taksîm ve isticlâb-ı de'avât-ı hayriyye esbâbı tahsîlinde cidd ü sa'y-i belîğ eylemeleri mütevakka'-ı hâlisânemizdir.

El-fakîr Kütahyavî-zâde es-Seyyid Mehmed Ârif.

Sahife No : 20-2

Tarihi : 1 Şâban 1257.

Hüccet: *Pîri Paşa Mahallesi sâkinlerinden el-Hac Mehmed oğlu Mehmed'in Büyüksinân Mahallesindeki bağını vakfemesi.*

Fâtihatü'l-kitâb sıhhiyyet-nisâb ve muttali'-i hitâb-ı sıdk ü savâb hamd-ı Hüdâ-yı müte'âl ile tezyîn ve salât ü selâm-ı huçeste-hisâl ve âl-i ashâb-ı zevi'l-iclâl ile tahsîn kılındıktan sonra kelime-i efsâl-ü'l-hitâb emmâ ba'd zeylinde bâ'is-i tahrîr-i kitâb-ı şer'î ve bâdî-i tastîr-i mer'î oldur ki medîne-i Konya mahallâtından Pîri Paşa Mahallesi sükkânından el-Hac Mehmed bin el-Hac Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zikr-i âtî vakfa mütevellî nasb eylediği Konya'da kâ'in Cıvıloğlu Medresesi demekle arîf nâm medrese müderrisi sâbıkâ Konya müftisi fazîletlü Mûsâ Efendi müvâcehesinde bi't-tav'î ve'r-rızâ ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp atyeb-i mâl ve ahsen-i menâlımdan medîne-i mezbûre mahallâtından Büyüksinân Mahallesinde kâ'in etrâf-ı erba'adan bir tarafı Hacı İsmâil ve bir tarafı Hacı Mehmed ve tarafeyni attâr ile mahdûd ve tahmînen bir dönüm mikdârı kürûmu müştemil bâğımı kendim hayâtda oldukça kendime ve ba'de vefâtî medrese-i mezbûr müderrisi efendi-yi mûmâ-ileyh mütevellî olup bâğ-ı mahdûd-ı mezbûrdan hâsıl olan gallesini medresenin iktizâ eden ta'mîr ve termîmine vakf deyû ta'yîn eyledikde mütevellî-yi mûmâ-ileyh dahî bâğ-ı mahdûd-ı mezbûru sâir evkâf misillü kabûl ve tasarruf nâm ve şurûtuna ri'âyet ve ihtimâm ve emr-i vakf teslîm-i encâm bulunmuş iken vâkıf-ı merkûm Hacı Mehmed, vakf-ı mezbûrdan selb iş'âr bâğ-ı mezkûru mülkiyyetine istirdâd için vakfiyyetden rücû' murâd etdikde mütevellî-yi mûmâ-ileyh sâlifü'l-beyân cânib-i vakfa tercîh edüp vakf-ı mezbûr İmâm-ı Züfer ve e'imme-i sâireden mervî ve nâfiz olduğu sıhhat ve lüzûmu iktizâ ve îcâb ve hâkim imzâ eder deyû mütevellî-yi mûmâ-ileyh redd ü teslîminden imtinâ' eyledikde hâkim-i muvakkî'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri dahî cânib-i vakfi tercîh ile beyne'l-e'immeti'l-eslâf bâğ-ı mezbûrun vakfiyyet ve sıhhatine hükm-i sahîh-i şer'î ile hükm edüp mahkûm-ber olmağla min ba'd hâzâ nakz ve nakîzine mecâl ve mahâll, tebdîl ve tağyîri mümteni'u'l-ihitmâldir. [Bakara Sûresi 181. Ayet] ve ecrü'l-vâkıf ale'l-meliki'r-rahîm. Cerâ zâlîke ve hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî şehri Şa'bân sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Kâtib Mustafa Hulûsî Efendi. Kâtib Hasan Efendi. Kâtib Ahmed Efendi. Müderrisinden es-Seyyid İsmâil Efendi. Takyeci-zâde Mehmed Efendi. Kazzâz-zâde es-Seyyid eş-Şeyh Mahmûd Âgâh ve Kûsec Hüseyin Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 21-22
Tarihi : 17 Receb 1257.

Hüccet: *Sille karyesinde kocabaşı [Hristiyan muhtarları] olan Todori'nin tahkik olunan muhasebe kaydı.*

Konya sancağında vâki' Sille karyesi re'âyâsından birbirlerine halef ve selef olarak müddet-i ma'lûme zarfında kocabaşları bulunan Yavakim ve Protamos ve Todori nâm zimmîler re'âyâ-yı merkûm tarafından mukaddemâ der-bâr-ı ma'delet-karâra istid'âları vechle bâ emr-nâme-i sâmi mahallinde meclis ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir ma'rifetiyle muhâsabeleri rü'yet olunmuş ise de tekrâr mahallinde meclis ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir ma'rifetiyle ber-vech-i tahkîk rü'yet-i muhâsbesi bâbında şeref-rîz sahîfe sudûr buyurulan emr-nâme-i sâmi-i hazret-i sadâret-penâhî mücebince Konya Müşîri Devletlü Vecîhî Paşa hazretlerinin inzimâm-ı re'y ve ma'rifeti ve devletlü defterdâr efendi ve a'zâ-yı meclis ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ve me'mûru ma'rifetiyle ber-vech-i tahkîk rü'yet olunan kocabaş-ı mersûmûnun muhâsabeleri defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur. Fî 17 B[Receb] [1]257.Kocabaş-ı mersûmûndan mersûm Todori'nin elli bir senesi Muharremi'nin on beşinci gününden elli beş senesi Muharremi gâyetine değîn dört sene zarfında Kocabaş-ı mersûmun gerek selefinden bakâyâ makbûz ve makbûlü ve gerek karye-i mezbûrda salyâne ederek tahsîl eylediği ve karye-i mezbûr masârifî için ba'z-ı kesândan istikrâz ve istidâne eylediği mebâliğin ber-vech-i îzâh muhâsbesidir ki zikr olunur.

Cânib-i kurâdan salyâne ile mersûmun sinîn-i mezbûrda ceste ceste bâ defter-i müfredât makbûzu	761305
Masârif-i kurâya sarf etmek için ba'z-ı kesândan istidâne ve istikrâz ile mersûmun sinîn-i mezbûrda me'hûz ve makbuzu bâ-defter-i müfredât	065413
Mersûmun selefi Pretamos zimmîden havâlât olarak kabûl ve me'hûzu bâ-defter-i müfredât	<u>214516,5</u>
	1041234,5 guruş.
Kocabaş-ı mersûmun sinîn-i mezkûrda ber-müceb-i defter-i müfredât vâki' olan masârifâtından ahâlî-yi kurânın makbûlleri olup mahsûb eyledikleri	<u>900428</u>
	140806,5 guruş.

Ber-vech-i bâlâ bir yük kırk bin sekiz yüz altı buçuk guruş kocabaş-ı mersûmun zimmeti görünüp ve ahâlî-yi kurânın dahî adem-i kabûlleri olmağın mebâliğ-i mezbûrun

kocabaş-ı mersûmun ibrâz eylediği defâtir nâtik olduğu üzere sarf etmiş olduğu mahalleridir ki zikr olunur.

Kocabaş-ı mersûmun defteri nâtik olduğu üzere sâbık Konya Müşîri ve Müftî el-Hac Ali Paşa hazretlerine ve dâ'iresine sinîn-i mezbûrda bâ-defter-i müfredât verilmiş olan: 22658 guruş.	Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere Hacı Tâhir Efendi'ye ve tebe'asına ve vekîline bâ-defter verilmiş olan: 21738 guruş.
Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere sâbık Konya A'yânı Süleymân ve tebe'asına sinîn-i mezbûrda ber-mûceb-i defter-i müfredât verilmiş olan: 5773 guruş.	Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere sâbık Konya'da Nakîbü'l-eshrâf Mahmûd Efendi'ye ve tebe'asına ber-mûceb-i defter-i müfredât verilmiş olduğu: 2555 guruş.
Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere Çelebi Efendi tebe'asına bâ-defter-i müfredât verilmiş olan: 1940 guruş.	Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere Esbak Konya Nâ'ibi Ahmed Necib Efendi'ye ve tebe'asına verilmiş olan bâ-defter-i müfredât: 3390 guruş.
Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere Sarrâf İnesti nâm zimmîye vermiş olduğu ber-mûceb-i defter: 3625 guruş.	Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere sinîn-i mezkûrda vukû' bulmuş olan perâkende masârifinden ahâlî-yi mersûmun kabûl eylemediği ber-mûceb-i defter-i müfredât: 34344,5 guruş.

Cem'an yekûn: 96023,5 guruş. [Rakamda yanlışlık vardır.]

Ber-vech-i bâlâ ahâlînin 'adem-i kabûlleri ba'de's-sübût eşyâ-yı mezbûr	140806,5 guruş.
Ale'l-esâmî gösterilen ber-vech-i bâlâ furû-nihâde olunmuş olduğu	<u>96023,5</u> guruş.
	44783 guruş.
İşbu mebâliğ eşyâ kıymeti olup karye-i mezbûr umûruna sarf için meblağ-ı mezbûr üzerine bey' eylediği kocabaş-ı mersûmun ta'allukâtından Yordnaki nâm zimmînin deyni olup ahâlî-yi mersûma deyn etmekle furû-nihâde	<u>15000</u> guruş.
	29783 guruş.

Kocabaş-ı mersûmun zimmetinde deyni olduğu tebeyyün etmiş olmanın işbu mahalle şerh verildi.

Sahife No : 23-24
Tarihi : 17 Receb 1257.

Hüccet: Sille karyesinde kocabaşı [Hristiyan muhtarları] olan Protamos'nin tahkik olunan muhasebe kaydı.

Konya sancağında vâki' Sille karyesi re'âyâsından birbirlerine halef ve selef olarak müddet-i ma'lûme zarfında kocabaşları bulunan Yavakim ve Protamos ve Todori nâm zimmiler re'âyâ-yı merkûm tarafından mukaddemâ der-bâr-ı ma'delet-karâra istid'âları vechle bâ emr-nâme-i sâmi mahallinde meclis ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir ma'rifetiyle rü'yet-i muhâsebeleri olmuş ise de tekrâr mahallinde meclis ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ve me'mûr ma'rifetiyle ber-vech-i tahkik rü'yet-i muhâsbesi bâbında şeref-rîz sahîfe sudûr buyurulan emr-nâme-i sâmi-i hazret-i sadâret-penâhî mücebince Konya Müşîri Devletlü Vecihî Paşa hazretlerinin inzimâm-ı re'y ve ma'rifeti ve devletlü defterdâr efendi ma'rifeti ve a'zâ-yı meclis ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ve me'mûru ma'rifetiyle ber-vech-i tahkik rü'yet olunan muhâsebeleri defteridir ki ber-vech-i âti zikr ü beyân olunur. Fî 17 B[Receb] [1]257.

Kocabaş-ı mersûmûndan mersûm Protamos'un iki yüz kırk dokuz senesi Zi'l-ka'desi guresinden elli bir senesi Muharreminin on beşinci gününe değin mersûmun gerek selefinden bekâyâ makbûz ve makbûlü ve gerek karye-i mezbûrda salyâne ederek tahsîl eylediği ve karye-i mezbûr masârifî-çün ba'z-ı kesândan istikrâz ve istidâne eylediği mebâliğ ber-vech-i îzâh rü'yet-i muhâsbesidir ki zikr olunur.

Mersûmun selefi Mihâil nâm kocabaşından bakâyâ zimemât makbûz ile ceste ceste salyâne ederek karye-i mezbûrdan tahsîlen me'hûzü:	308897 guruş.
Masârifât-ı karyeye sarf için ba'z-ı kesândan istikrâz ve istidâne ile mersûmun defter-i müfredât makbûzu:	<u>214515</u> guruş.
	523412 guruş.
Kocabaş-ı mersûmun on yedi mâh zarfında ber-müceb-i defter-i müfredât vâki' olan masârifinden ahâlînin makbûlleri olup mahsûb eyledikleri furû-nihâde:	<u>488552</u> guruş.
	34860 guruş.

Ber-vech-i bâlâ otuz dört bin sekiz yüz altmış guruş ahâlî-yi kurânın 'adem-i kabûlleri olmağın kocabaş-ı mersûmun defâtiri nâtik olduğu üzere mebâliğ-ı mezkûrdan sarf etmiş olduğu mahalleridir ki zikr olunur.

Kocabaş-ı mersûmun defteri nâtik olduğu üzere sâbık Konya müşri devletlü el-Hac Ali Paşa hazretleri vesâiresine vermiş olduğu: 4932,5 guruş	Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere sene-i mezbûrda Sille voyvo[d]ası olan Abdurrahmân Efendi'ye ve vekillerine ber-mu'tâd ve tebe'asına vermiş olduğu: 693 guruş.
Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere kocabaşlığı hil'ati giydiğinde esbak Konya nâ'ibine vermiş olduğu: 958 guruş.	Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere efendi-yi mûmâ-ileyhin halefi sâbık Konya nâ'ibine vermiş olduğu: 292 guruş.
Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere Çelebi Efendi'ye vermiş olduğu: 1090 guruş.	Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere sene-i âtiyede voyvoda olan Hacı Tâhir Efendi'ye ve vekiline ve tebe'asına vermiş olduğu ber-mûceb-i defter-i müfredât: 5308,5 guruş.
Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere sâbık Konya A'yânı Süleymân Beğ ve tebe'asına vermiş olduğu ber-mûceb-i defter-i müfredât: 1054 guruş.	Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere selefi bulunan Eciyani oğlu Yavakim nâm zimmînin bâ defter masârifinden deyni kalup mersûmun vermiş olduğu: 828 guruş.
Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere selefi Polad oğlu Mihâil'in bâ defter masârifinden deyni kalup mersûmun vermiş olduğu: 490 guruş.	Mersûmun defteri nâtik olduğu üzere eslâfi kocabaşı Polad oğlu Mihâil nâm zimmînin kocabaşlıktan azl ve rü'yet-i muhâsebesi-çün Kemekci nâm zimmînin Der'aliyye'ye masârifinden mütebâkî vermiş olduğu: 12550 guruş.
Kezâlik mersûmun defteri nâtik olduğu üzere müddet-i mezkûrede vukû' bulmuş olan perâkende masârifinden ahâlî-yi mersûmun kusûr kabûl etmedikleri masârifât: 2899,5 guruş.	

Cem'an yekûn: 31097,5 guruş.

Ber-vech-i bâlâ âhâlînin adem-i kabûlleri:	34860 guruş.
Ale'l-esâmî ve ber-vech-i îzâh gösterilen furû-nihâde tebeyyün iden: 3040? guruş.	<u>31097,5</u> guruş
İşbu mebâliğdan Sille karyesi kilisesi ta'mîrine verilmiş olan mebâliğdan mersûm zimmetinde ve mersûmun ikrârıyla zimemât 722,5 guruş cem'an mersûmun zimmetinde deyni olduğu.	3762,5 guruş.

Sahife No : 25-1
Tarihi : 15 Şâban 1257.

İlam: Sille karyesinden olup şirket-i inan ile ortaklık kuran Eci Pedos ile ortağı bulunan Nikola'nın oğlu Hristo isimli zimmî arasındaki parasal anlaşmazlık.

Medîne-i Konya nevâhîsinden Sudirhemi nâhiyesine tâbi' Sille karyesi mütemekkinlerinden Eci Pedos veled-i Tanayil nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Bereketli Maden-i Hümâyûn kazâsına [Niğde-Çamardı] tâbi' Frenk karyesi mütemekkinlerinden işbu bâ'isü's-sifr Hristoni veled-i Nikola veled-i Zaba nâm zimmî müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp mersûm Hristonike babası mersûm Nikola ile târîh-i vesîkadan iki sene akdem şirket-i inân ile şerîk olup ve mersûm Hristo kayd-ı hakk-ı mâl, şirketimiz üzerinde ahz u i'tâyâ emînimiz iken mersûmun zevcesi Nefdensiye? veledet-i Eci Mosail nâm Nasrâniyyenin olmak üzre mâl-ı şirkete idhâl ve deyn eylediğimiz on beş bin guruş benim ale'n-nâsdan makbûl düyûnumuz iki senede bilâ devr-i şer'î yedi bin iki yüz guruş nemâ ve güzeşte nâmıyla mâl-ı şirketimizden zevcesi mesfûre için ahz etmekle su'âl olunup bilâ devr-i şer'î ahz eylediği mebâliğ-i mezkûrda hisseme isâbet eden üçbin altıyüz guruşun alıverilmesi matlûbumdur deyû da'vâ? ve mersûm Hristoki'den gibbe's-su'âl cevâbında fi'l-vâki' müdde'-i mersûm ile babası mersûm şirket-i inân ile şerîk olup ve mâl-ı şirketleri üzerinde ahz u i'tâyâ beni emîn ve mu'temedleri iken şerîkân-ı mersûmânın mâl-ı şirketlerinden deynleri olan asl-ı düyûn ile güzeşte nâmıyla asl-ı düyûn üzerine zamm ve deyn temessükü i'tâ eyledikleri düyûnların şerîkân-ı mersûmân üze[r]lerine te'diye-i deyn ve temessükât tahlîs eylediğimden başka târîh-i vesîkadan iki sene akdem şerîkân-ı mersûmân kâffe-i muhâsebât ve güzeşte vesâiresini rü'yet-i muhâsebe eyleyüp şirket mâllarından? dolayı şerîkân-ı mersûmân birbirlerinin zimmetlerini ibrâ'-i âmm ile ibrâ' ve istîfâ-yı hakk eylediklerinde ben-dahî emîn ve mu'temedleri bulunduğumdan mâl-ı şirkete ve ahz u i'tâ benden dolayı şerîkân-ı mersûmân benim-dahî zimmetimi ibrâ'-i âmmle ibrâ' ve istîfâ-yı hakk eylediler deyû def'e tasaddî eyledikde müdde'-i mersûmdan gibbe's-su'âl ve akîbü'l-inkâr dâfi'-i mersûmdan def' meşrûhasına mutâbık beyyine taleb olundukda Yağcıoğlu Yavaki ve Hiyas ve İyan veled-i Hristo nâm zimmîler meclis-i şer'e hâzîrân olup isr-i istişhâdları fi'l-hakîka târîh-i vesîkadan iki sene akdem şerîkân-ı mersûmân kâffe-i muhâsebâtların rü'yet edüp ehadühümâ âharın şirket-i inânlarından dolayı zimmetin ibrâ' ve istîfâ-yı hakk eyledikten sonra mersûm Hristolu emîn ve mu'temedleri olduğundan şerîkân-ı mersûmân dahî mâl-ı şirketten vesâireden mersûm Hristofi'nin [Aynı isim birkaç şekilde yazılmış.] zimmetin ibrâ' ve istîfâ-yı hakk eylediklerine edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etmeleriyle ber-mûceb-i şehâdetihimâ müdde'-i mersûm bî-vech-i şer'î mu'ârazâdan men' ü def' olduğu mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 15 Ş[Şa'bân] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Zaba'nın oğlu Borsli?. Hacı İzzet Dede. Sarotmedsi? veled-i Heci? Anasti. Nikola veled-i Dalgıçoğlu ve gayrühüm.

Sahife No : 25-2
Tarihi : 21 Şâban 1257.

Hüccet: Vasî tâyini.

Konya'da Battallar Mahallesi sâkinlerinden iken fevt olan Kassâb Ömer bin Mehmed nâm müteveffânın sulb-i sagîr oğlu Osmân, babası müteveffâ-yı merkûmdan bâ-defter-i kassâm hisse-i irsiyyesinin zabt ve hıfz ve tesviye-i umûrunu rü'yete kibel-i şer' den vasî nasbından lâ-büdd ve lâzım olmağla emânet ile ma'rûfe ve her vechle umûr-ı vesâyetin uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla müte'ayyin olan sagîr-i merkûmun cediti işbu bâ'isü'l-kitâb İsmâil bin Ali nâm kimesneyi hükm-i hâkim-i vâlâ-cenâb gufire leh yevmi'l-haşri ve'l-hisâb efendi hazretleri vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda ol-dahî ba'de'l-kabûl vasî-yi merkûm i'âde-i kelâm edüp sagîr-i merkûm Osmân, nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağla babası merkûmdan müntakil hisse-i irsiyyesi nemâsından kadr-ı ma'rûf nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunması matlûbundur dedikde hâkim-i mûmâ-ileyh hazretleri dahî târîh-i kitâbdan be-her yevm bir gurus nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olup meblağ-ı mefrûz-ı mezbûr sagîr-i merkûmun nafaka ve kisve-bahâ vesâir levâzımât-ı zarûriyyesi-çün harc ü sarfa merkûm İsmâil bin Ali'ye izn-birle mâ vaka'a ketb olundu. Fî 21 Ş[Şa'bân] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Bakkâl Hacı Mehmed Ağa. alıcı Ali. Muhzır İbrâhim ve gayrühüm.

Sahife No : 25-3
Tarihi : 25 Şâban 1257.

Hüccet: Tarla satışı.

Kerim Dede Mahallesinde Pabuccu Osmân bin İbrâhim nâm kimesne meclis-i şer'de işbu râfî'u'l-kitâb Çorapçı İbrâhim bin Hasan müvâcehesinde Çayiryolu üzerinde kâ'in etrâf-ı erba'ası Mevlüd Efendi ve Katırcı Hasan ve Numân Hâce ve tarîk ile mahdûd iki dönüm mikdârı mülk tarlasın gabn ve tagrîrden ârî yüz gurusâ merkûm İbrâhim'e bey' ve furuht ve semen-i misli olan meblağ-ı mezbûru merkûm yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim deyû takrîrini merkûm kabûl ve tasdîk eylediği. Fî 25 Ş[Şa'bân] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Cafer Efendi. Pabuccu Mustafa. Hatiboğlu Mustafa. Tatar Hacı Hüseyin?. Bekir'in oğlu Ahmed ve gayrühüm.

Sahife No : 25-4
Tarihi : 27 Şâban 1257.

Hüccet: Nafaka tahsîsi.

Keçeci Cemâ'ati Mahallesi sâkinelerinden müteveffiyeye olan Fâtıma bint-i Hacı Ahmed nâm müteveffiyenin sadriyye-i sagîre kızları Ayşe ve Emine ve Havvâ'ya vâlideleri müteveffiyeye-i mezbûrdan müntakil hisse-i irsiyyeleri bâ-defter-i kassâm nemâsından târîh-i kitâbdan be-herine beher yevm on para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunup meblağ-ı mefrûz-ı mezbûru babaları ve velî ve vasîleri Mustafa bin Mûsâ nâm kimesne sagîrûn-ı mezbûrûna nafaka ve kisvelerine sarfa izn verildiği hüccetdir. Fî 27 Ş[Şa'bân] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Akşehirli Mûsâ Efendi. Ermenekli Ahmed Efendi. Muhzır Ögünür? Ali ve gayrühüm.

Sahife No : 26

Nezelnâ hâ hünâ sümme irtehalnâ. Kezâ'd-dünyâ nüzûlen ve irtihâlû. Yezunnü'l-mer'ü fi'd-dünyâ mahâlû.

Temme'l-keâm fi hâze'l-makâm

Nemmekahü'l-fakîr ileyhi te'âlâ 'azze şe'nühû Kâdî-zâde el-Hac Mehmed Emîn gufire lehümâ el-Müvelle[l-]hilâfe bi-medîne-i Konya. [Mühür:] Mehmed Emîn.

Sahife No : 27-1
Tarihi : 11 Rebiülevvel 1258.

Ma'rûz: Arazi anlaşmazlığı knusunda dilekçe.

Medîne-i Konya'da mesned-i meşîhat-ı şerî'at fazîletlü efendi,

Sâhib-i arzuhâlin istid'âsı vechle müdde'â-aleyhimâ huzûr-ı şer'e celb ve lede't-terâfu' ihkâk-ı hakk birle iktizâsını tarafımıza i'lâma himmet eylesiz deyû. Fî 11 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]258.

Ma'rûz-ı dâ'î-yi devâm-ı 'ömr ü devletleridir ki,

Sâhib-i arzuhâl Sudirhemi nâhiyesine tâbî' Tat karyesi sükkânından Arıkoğlu Ömer nâm kimesne taraf-ı müşîrânelerinden ta'yîn buyurulan mübâşir Kavâs Ali Ağa ile huzûr-ı şer'e ihzâr etdirdiği Sille karyemizde Çelikoğlu Mehmed nâm kimesne müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp Tac-ı Vezîr Evkâf dâhilinden olarak bir mikdâr arâzî tarlamı merkûm Mehmed fuzûlî zabt eder. Su'âl olunup keff-i yedine tenbîh buyurulmak matlûbumdur deyû da'vâ ve merkûmdan lede's-su'âl cevâbında arâzî-yi mezbûre bana izn-i mütevellî ile bâ-tezkire babamdan intikâl edüp ve bu husûs için mukaddemlerde dahî terâfu'

olundukda bizim olduğunu müş'ir yedimde bir kıt'a hüccet vâdır deyû bir kıt'a hüccet ibrâz ve mazmûnuna şâhid taleb olundukda gerek hüccet ve gerek mütevellî tezkiresine es-Seyyid Hâfız Abdurrahmân ve Zeynel-zâde Hâfız Ahmed nâm kimesneler meclis-i şer'e hâzırân olup fi'l-hakîka gerek şer'le fasl olunup hüccet verildiğine ve mütevellî tezkiresiyle zabt eylediğine şehâdet etmeleriyle merkûm müdde'î Ömer'in da'vâsı bî-vech-i şer'î olmakla mu'ârazadan men' olduğu huzûr-ı müşîrânelerine i'lâm olundu. Fî 3 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [12]58.

Devletlü 'inâyetlü 'âtufetlü veliyyü'n-ni'am efendim sultânım hazretleri,

Arzuhâl-i kullarıdır ki bu kullarının Tat karyesinde bir mikdâr tarlamıza ağıl yapup sekiz evvel senedir zabt ve zirâ'at eder iken Sille karyesi sükkânından Çelikoğlu Mehmed Fuzûlî zabt eder. Su'âl olunup şer'an terâfu' ve hakkım olan tarla bana alıverilmek niyâzıyla arzuhâle cesâret kılındı. Bâkî emr efendim sultânımındır.

Bende

Tat Karyesi

Arıkoğlu Ömer Kulları.

Sahife No : 28-1
Tarihi : 5 Şevvâl 1257.

İlam: Ilgın'da akarsu anlaşmazlığı.

İlgün kazâsına tâbi' Ağalar karyesi ahâlîlerinden işbu bâ'isûne'l-kitâb karye-i mezbûr muhtârı Hasan ve Hacı Abd ve Berberoğlu Hasan ve Hacı Mahmûd ve Tatar İbrâhim vesâir ma'lûmü'l-esâmî kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Konya müşîri devletlü Vecîhî Paşa hazretleri tarafından Mustafa Kavâs mübâşeretiyle bâ-arzuhâl ve buyuruldu ihzâr-ı şer' eyledikleri, yine kazâ-i mezbûra tâbi' İltaş [Eldes] karyesi sâkinlerinden muhtârları Hasan ve sâkinân Mustafa ve Türüstoğlu ve Şehâbeddin ve Yahyâ'nın Osmân vesâir ma'lûmü'l-esâmî kimesneler müvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp kazâ-i mezbûra tâbi' Kemboş [Şimdiki Gökçeyurt köyü] nâm karyede cereyân eden su İltaş [Eldes] karyesine varup ândan Sâdıklar [Sadık] karyesi altından geçüp karye-i mezbûrda olan Ağalar karyesine cârî olarak Bulacınân [Bulasan] çayına karışmış olan sudan kadîmü'l-eyyâmdan berû ahâlîmiz ve hayvânât ve arâzilerimiz saky ve intifâ' edegelür iken sekiz mâhdan berû İltaş [Eldes] karyesi ahâlîleri su-yı mezkûru bi'l-külliyeye fuzûlî habs ve niceleri intifâ'ımdan men' etmeleriyle su'âl olunup fuzûlî müdâhale ve mümâna'atları men' olunup kadîmî vechle amel olunmasına ahâlî-yi merkûmûna tenbîh olunması matlûbumuzdur deyû da'vâ ve ahâlî-yi merkûmdan su'âl ve istintâk olundukda kazâ-i mezbûr sâkinlerinden müsinn ve ihtiyâr ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olan Tekye-nişîn Seyyid Şeyh Mustafa bin Hüseyin ve's-Seyyid Numân Ağa bin Mustafa nâm kimesneler meclis-i şer'e hâzırân olup istişhâd olunduklarında isr-i istişhâdları fi'l-hakîka mârru'z-zikr Kemboş [Şimdiki Gökçeyurt köyü] karyesinden cereyân eden su İltaş [Eldes] karyesine varup ândan Sâdıklar [Sadık] karyesi altından geçüp Ağalar karyesine cârî olarak merkûm Ağalar karyesi ahâlîleri su-yı mezkûreden saky ve hayvânât ve arâzilerini kırk beş elli seneden mütecâviz intifâ' edegelüp ve bu âdet üzre bilürüz ve bu husûsa şâhidleriz ve şehâdet dahî eder[iz] deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etmeleriyle ber-müceb-i şehâdetihimâ sâlifü'z-zikr Ağalar karyesi ahâlîlerinin su-yı mezkûrdan kadîmî vechle intifâ' eylemelerine ve mârru'z-zikr İltaş [Eldes]

karyesi ahâlîlerinin mugâyir-i kadîm su-yı mezkûru habs fuzûlî olmak üzre ve bi-vech-i şer'î müdâhaleden ba'de'l-men' ve'd-def' mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Hacıahmedoğlu Hacı Ahmed. Zeynelâbidîn-zâde Abdülkâdir. Ahmed Hamdi Efendi. Hâfız Mehmed Efendi.

Sahife No : 28-2
Tarihi : 1248.

Hüccet: *Ev ve eşyâ satışı.*

Hâtunsaray nâhiyesine tâbi' Kilisra karyesi sükkânından Mehmed bin Kâsım nâm kimesne meclis-i şer'de işbu bâ'isü'l-vesîka ammi-zâdesi Mustafa bin Mehmed nâm kimesne üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp hâlen silk-i mülkümde münselik bir bâb menzîlim ve bir göz hücre ve samanhâne ve tahtânî ahur ve bir mikdâr havlunun bir tarafı Baraşoğlu ve Emiralcıoğlu ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd olan mülk menzîlimi ve sekiz kıyye nühâsımı ve bir kilim ve bir merkeb ve iki öküz ve bir balta ve saban demiri ve kazma ve bir mikdâr bağçe ve tarlalarını zeyl-i sahîfe mestûru'l-esâmî mahzarında merkûm Mustafa'ya senetler verdim ve her birerlerini kendim yedlerine teslim etdim. Bâlâda muharrer olan eşyânın cümlesi mülk-i sarîhi olmuştur. Keyfe mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdikî's-şer'î bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Sene 1248.

Şühûdü'l-hâl

İmâm İbrâhim Efendi. Molla Mehmed. Hacı Ali-zâde Abdullah. Ali Efendi-zâde Kara Mustafa. Nakîboğlu Molla Ahmed. Cağal-zâde Molla Ahmed. Tekye-nişîn Abdullah. Veledoğlu Mustafa.

Sahife No : 29-1
Tarihi : 29 Şevvâl 1257.

Hüccet: *Vasî tâyini. Abdülhalim-zâde Mehmed Ağa'nın vefatı sonrası.*

Halîm-zâde'nin vesâyet hücceti.

Konya muzâfâtından Divle kazâsı hânedân ve sükkânlarından iken bundan akdem katîlen fevt olan Abdülhalîm-zâde Mehmed Ağa nâm müteveffânın sulbî sagîr oğulları Mehmed Ali ve Yusuf ve İbrâhim ve Hasan ve Reşid'e babaları müteveffâ-yı mûmâ-ileyh ile li-eb er karındaşları Haydar nâm müteveffâdan bâ-defter-i kassâm hisse-i irsiyyelerine isâbet ve intikâl eden emvâl ve eşyâlarını zabt ve hıfz ve tesviye-i umûrlarını rü'yete kîbel-i şer'-i enverden bir vasî nasb ve ta'yînden [ta'yîni] lâ-büdd ve lâzım olmağla emânet ve diyânet ile ma'rûf ve sadâkat, istikâmet ile mevsûf ve her vechle umûr-ı vesâyetin uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn kimesneler ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri dahî sagîrûn-ı merkûmûnun er karındaşları işbu râfi'u'l-kitâb Ahmed Ağa nâm kimesneyi vasî nasb ve ta'yîn ve

üzerine diğeri karındaşı Osmân Ağa'yı nâzır nasb ve ta'yîn eyledikde mûmâ-ileyhimâ dahî vesâyete ve nezâret-i merkûmeleri kabûl ve merâsimini kemâ-yenbagî edâyâ mûte'ahhidân ve üzerlerine iltizâm eyledikten sonra vasî-yi merkûm Ahmed Ağa i'âde-i kelâm edüp sagîrûn-ı merkûmûn bi'l-vesâyete benim hacr ve terbiyemde olup nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâcları olmağla babaları ve li-eb er karındaşları mûteveffeyân-ı merkûmândan mûntakil hisse-i irsiyyeleri nemâsından kadr-ı kifâyete nafaka ve kisvebahâ farz ve takdîr buyurulmak bi'l-vesâyete matlûbumdur dedikde vasî-yi merkûmun takrîri vâkı'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık ve meblağ-ı âtiyyü'l-beyânın kadr-ı ma'rûf idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla mûte'ayyin olmağın hâkim efendi hazretleri dahî târîh-i kitâbdan sagîrûn-ı merkûmûnun beherine külli-i yevm altmışar para nafaka ve kisvebahâ farz ve takdîr buyurulmuş olmağla meblağ-ı mezbûr-ı mefrûzu sagîrûn-ı merkûmûnun nafaka ve kisve ve levâzımât-ı sâire-i zarûriyyelerine harc u sarfa ve lede'l-ihtiyâc istidâne ve vakt-i zaferde sagîrûn-ı merkûmûnun babaları ve li-eb er karındaşları mûteveffeyân-ı merkûmdan mûntakil irsi-şer'iyyelerine rücû'a vasî-yi merkûm Ahmed Ağa'ya izn-birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 29 L[Şevvâl] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Mercümekeoğlu Hacı Mehmed Ağa. Sarayönlü-zâde Ömer Recâî Efendi. Kâtib Ermenekli Ahmed Efendi. Konevî Hâfız Mehmed Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 29-2
Tarihi : 21 Şevvâl 1257.

İlam: *Verâset dâvâsı. Abdülhalim-zâde Mehmed Ağa'nın vefatı sonrası*

Konya'da Civâr Mahallesiinde sâkin iken bundan akdem Divle kazâsında katilen fevt olan Abdülhalim-zâde Mehmed Ağa nâm mûteveffânın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emetullah Hânım bint-i merhûm Memiş Paşa ile sulbî kebîr oğulları Ahmed Ağa ve Osmân Ağa ve sagîr oğulları merkûmûn taraflarından vesâyete ve kebîre kızları mezbûra Paşa taraflarından vekîli sâbitü'l-vekâleleri olan kebîr oğulları merkûmân Ahmed Ağa ve Osmân Ağa nâm kimesnelere meclis-i şer' de işbu râfi'atü'l-kitâb mûmâ-ileyhâ Emetullah Hânım müvâcehesinde bi'l-vesâyete ve bi'l-vekâle ve bi'l-vesâyete üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp mûrisimiz mûteveffâ-yı merkûmun Konya'da Eskiil'de kâ'in gayr-ı ez defter teslîm-i emvâl ve eşyâsından hisselerimizi fuzûlî zabt etmekle su'âl olunup hâric ez kassâm Konya ve Eskiil'de bulunan mâl-ı metrûkesinden hisse-i irsiyyelerimizi aliverilmek matlûbumuzdur deyû da'vâ ve mûmâ-ileyhâ Emetullâh Hanım'dan su'âl olundukda cevâbında mûrisimiz mûteveffâ-yı merkûm hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl ve sıhhatinde zîrde muharrerü'l-esâmî kimesnelere hitâb edüp Konya'da sâkin olduğum menzirimde mevcûd bir sîm raht ma'a başlık ve bir Lezgi tûfengi ve iki aded Hacı Mustafa tûfengi ve bir aded şeşhâne ve bir aded Arab câriyesi ve bir köhne kürek ve altı müsta'mel şilte ve üç yorgan ve fîncân ma'a tepsi ile medîne-i mezbûrda Topraklık Mahallesiinde kâ'in lede'l-ahâlî ve'l-cîrân rub' hisse menzilden ve Eskiil'de bir gurusluk mâl ve eşyâ ve hayvânâtım yokdur cümlesi mûmâ-ileyhâ Emetullah Hânımındır deyû ikrâr ve nefy-i mülk edüp ol-vechle eşyâ-yı muharrereden mâ'adâsına ber-vech-i mülkiyyet mutasarrıfımdır deyû def'e tasaddî eyledikde müdde'iyân-ı merkûmândan lede's-su'âl ve akîbü'l-inkâr dâfi'a-i mûmâ-ileyâdan def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda udûlden ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri kabûl olunan müderrisîn-i kirâmdan Sâbık Müfti Mûsâ Efendi ve İsâ Efendi ibn-i [boşluk] nâm kimesne meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâkı' mûteveffâ-yı merkûm hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl sıhhatinde

bâlâda mezkûrdan mâ'adâ medîne-i mezbûrda ve Eskiil'de bir gurusluk emvâl ve eşyâ ve hayvânâtım yokdur. Cümlesi Emetullah Hânım bint-i el-merhûm paşanıdır deyû takrîr ve nefy-i mülk eylediğine bizler şâhidleriz ve şehâdet dahî ederiz deyû her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etmeleriyle ber-müceb-i şehâdetihimâ bâlâda muharrer eşyâ-yı mezkûresinden bî-vech-i şer'î hisse-i irsiyye da'vâlarından men' ü def' olunduğu mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 21 L[Şevvâl] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Ermenekli Ahmed Efendi. Kassâbbaşı Mûsâ Efendi. Hulûsî Mustafa Efendi ve Mercümekeoğlu Hacı Mehmed ve Sarayönlü-zâde Ömer Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 30-1
Tarihi : 9 Şevvâl 1257.

İlam: *Divle kasabasında bir gurup insan tarafından öldürülen Abdülhalim-zâde Mehmed Ağa'nın vârislerine diyet ödenmesi.*

Konya'ya muzâfe Divle kasabası sâkinlerinden olup kasaba-i mezbûrun umûr-ı zabtiyyesine me'mûr Abdülhalim-zâde maktûl Mehmed Ağa'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emetullah Hânım bint-i el-Merhûm Mehmed Memiş Paşa ile sulbî kebîr oğulları Ahmed Ağa ve Osmân Ağa ve sagîr oğulları Yusuf ve Mehmed Ali ve İbrâhim ve Hasan ve Reşîd ve sadriyye-i kebîre kızları Zeyneb ve Kâmile'ye lede's-şer' ba'de't-tahakkuk sagîrûn-ı merkûmûn taraflarından vesâyeten ve zevcesi mezbûre ile kebîre kızları mezbûretân tarafından vekîl-i müseccel-i şer'ileri müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin kebîr oğulları merkûmân işbu râfi'ân-el-kitâb Ahmed Ağa ve Osmân Ağa, Konya Müşri Devletlü Vecîhi Paşa ve devletlü defterdâr efendi vesâir vesâir[iki defa yazılmış] a'zâ-yı meclis hâzırûn oldukları hâlde akd olunan meclis-i şer'-i şerîf enverde kasaba-i mezbûr ahâlîlerinden mevsûkü'l-kelim kimesnelerden Hacı Mehmed Efendi ibn-i Mehmed ve Kassâb Mustafa ibn-i Hacı Halil ve Molla Mustafa bin Halil ve es-Seyyid Mûsâ bin Veliyyüddîn ve Müfidoğlu Mustafa bin Mehmed ve Hacı Hasan bin Mehmed ve Topal Memiş bin Mustafa ve İsmâil bin Mehmed ve Halil bin İsmâil vesâir ma'lûmü'l-esâmî kimesne müvâcehesinde mûrisimiz müteveffâ-yı mûmâ-ileyhi kasaba-i mezbûr ahâlîleri amden katl ve i'dâm eylediklerinden şer'an lâzım gelen diyet husûsunu Der'aliyye'de huzûr-ı hazret-i fetvâ-penâhîde tarafeynden bi'r-rızâ otuz bin guruşa akd olunan musâlaha üzerine ahâlî-yi merkûmûnun Divle'de kâ'in ihrâk eyledikleri konak bahâsı tazmînine onbeş bin gurus üzerine ve ahâlî-yi merkûmûndan yüz neferden mütecâviz kesânın gârât eyledikleri zî-kıyem eşyâ ile mefrûşât bahâsı olan bâ-defter-i mûmzâ takdîr ve takvîm olunan kıymeti zikr-i âtî inşâ-i akd-i sulh olunan mebâligdan tenzîl olunup aynen zuhûr eden eşyâ bizlere redd ü teslîm eylemek üzre altmış bin gurus üzerine ki cem'an yüz beş bin gurus üzerine bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-vesâye inşâ'-i akd-i sulh olunup bedel-i sulh-ı mezkûru kasaba-i mezbûra vürûdlarında tamâmen ve kâmilen bizlere edâ ve teslîme müte'ahhidûn olduklarında bizler dahî vech-i muharrer üzre sulh-ı mezbûru tarafeynden ba'de'l-kabûl asâleten ve vekâleten ve vesâyeten bizler ahâlî-yi mûmâ-ileyhimin zimmetlerini ibrâ-yı âmm-ı kâtî'u'n-nizâ' ile ibrâ ve istîfâ-yı hakk eylediklerimizde ahâlî-yi merkûmûn dahî ber-vech-i muharrer ibrâ-yı mezkûremizi ba'de'l-kabûl bedel-i sulh-ı mezbûru mahallerine i'âdesiyle edâya müte'ahhidler deyû müvâcehelerinde mûmâ-ileyhimâ Ahmed Ağa ve Osmân Ağa bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle ve bi'l-asâle takrîr eylediklerinde ahâlî-yi merkûmûn-dahî meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda mukırrân-ı mûmâ-ileyhimânın takrîr-i meşrûhalarını tasdîk ve kabûl eyledikleri mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi' şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Sarayönlü-zâde Ömer Efendi. Kassâb Mûsâ Efendi. Kâtib İsmâil Efendi. Mercümeçoğlu Hacı Mehmed ve Mustafa Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 30-2
Tarihi : 1 Zilkâde 1257.

Hüccet: *Vasî tâyini.*

Kuzgunkavak Mahallesi 'nde fevt Sâlih bin İbrâhim nâm müteveffânın sulbî sagîre kızları Şerife ve Ümmügülsüm'e babalarında müntakil mâl-ı mevrûslarını zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarını rü'yete kibel-i şer' den bir vasî lâ-büdd ve lâzım olmağla emânet ve diyânet ile marûf ve sadâkat istikâmet ile mevsûf ve her vechle umûr-ı vesâyetin uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın sagîretân-ı mezbûretânın dedeleri işbu râfî' u'l-kitâb Kalaylıoğlu Mustafa nâm kimesneyi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri vasî nasb eyledikten sonra vasî-yi merkûm i'âde-i kelâm edüp işbu sagîretân-ı mezbûretân benim hacr ve terbiyemde olmağın nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâcları olmağın babalarından müntakil mâl-ı mevrûsları nemâsından kadr-ı kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr buyurulmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte vasî-yi merkûmun takrîri vâkı'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâkı' [muvâfık] meblağ-ı âtiyü'z-zikrin kadr-ı ma'rûf idüğü mevsûku'l-kelim kimesneler ihbârlarıyla efendi-yi mûmâ-ileyh dahî sagîretân-ı mezbûretânın be-herine târîh-i kitâbdan küll-i yevm onar para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr buyurulmağın meblağ-ı mezbûru sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisve ve levâzımât-ı sâire-i zarûriyelerine harc u sarfa ve lede'l-ihtiyâc istidâne ve vakt-i zaferde sagîretân-ı mezbûretânın babalarından mülk-i mevrûsları nemâsına rücû'a vasî-yi merkûma izn-birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî gurre-i Za[Zi'l-ka'de] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Hacı Mahmûd-zâde Hacı Ali Efendi ve Na'iband Hacı Abdurrahman ve Ayazoğlu Molla İsmâil ve gayrühüm.

Sahife No : 31-1
Tarihi : 29 Şevvâl 1257.

Hüccet: *Eşinden ayrılan Mustafa kızı Adile'nin mehirden dolayı alacak hakkının kalmadığına dâir ikrârı.*

Konya'da Hacı Sâdık Mahallesinde sâkine mu'arrefetü'z-zât Âdile bint-i Mustafa nâm hâtun tarafından vekâleti sâbitü'l-vekâle ammisi Abdülkâdir bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer' de işbu râfî' u'l-kitâb Hasan bin Mehmed nâm kimesne müvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp müvekkilem hâtûnun merkûm Hasan bundan akdem zevc-i dâhili olup miyânelerinde hüsn-i zindegânî mu'âşeret olmamağla merkûm Hasan mü'ekkilem mezbûreyi bâyinen tatlîk edüp zimmetinde mütekarrire mehr-i mü'eccele ve mu'accele ve iddet nafaka ve me'ûnet-i süknâsına ikiyüz elli guruş üzerine musâlaha olunup ve bedel-i sulhu merkûm Hasan yedinden mezbûre Âdile Hâtûn tamâmen ahz u kabz eyleyüp mü'ekkilem mezbûre Âdile Hâtûn mehr-i mü'eccel ve mu'accele vesâire müte'allika âmm-i da'vâdan zimmetimi ibrâ-yı âmm ile ibrâ vü iskât etdim deyû takrîr eylediğinden vekâletim

hasebiyle ehadühümâ âharın ibrâlarını kabûl eyledi deyû takrîrini merkûm Hasan bi'l-vicâhe ve bi'ş-şifâhe kabûl ve tasdik etmekle mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 29 L[Şevvâl] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Kassâb Seyyid ve Yazıcı Hasan Hâce ve Mehmed Efendi.

Sahife No : 31-2
Tarihi : 27 Şevvâl 1257.

Hüccet: *Verâset dâvâsı.*

Konya'da Pîrî Mehmed Paşa mülhakâtından Alacamescid Mahallesinde sâkin iken bundan yigirmi sene akdem fevt olan Arabacı el-Hac Süleymân bin Abdülkâdir nâm müteveffânın zevcesi mu'arrefetü'z-zât Şerife bint-i Memiş ile kebîre kızları mu'arrefetü'z-zât Şerife ve Emine nâm hâtûnlar meclis-i şer' de işbu râfî'âni'l-kitâb Kanlıcı Hacı Hâfız Mehmed ile karındaşları es-Seyyid el-Hac Abdülkâdir nâm kimesneler müvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmdan müntakil bâ-defter-i kassâm hissemizin zabt ve hıfzına karındaşımız merkûm bâ-hüccet-i şer' iyye vasî nasb olduğu hasebiyle hisse-i irsiyyemiz ve hâric ez-defter-i kassâm beşbin guruş nakd ve zimemât ile otuz beş aded araba tekeri diğer keyl-i Konya hinta mâl-ı müşterekinden velîmesine sarf eylediğim beşbin guruş vesâir bâ-defter-i müfredât ketm ve ihtifâ eyledikleri eşyâdan ve mahalle-i mezbûr[da] kâ'in menzilden hisse-i irsiyyelerimizin aliverilmesi matlûbumuz deyû da'vâ ve merkûmândan lede's-su'âl cevâblarında mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmdan müntakil ber-mûceb-i kassâm hisse-i irsiyyelerine isâbet eden emvâl ve eşyâlarını vesâyetim hasebiyle semen-i misliyle ba'de'l-furuht hâsıl olan esmânından bâ-hüccet-i şer' iyye takdîr olunan nafaka ve kisve-bahâ vesâir levâzımât-ı zarûriyyelerine sarf olunup ba'de bulûgihimâ menzil-i mezbûrdan hisseleri ve bâ-kassâm hisselerimi kendü yedlerine def' ve teslîm ve ol-vechle ibrâ ve istîfâ-yı hakk eyledim deyû def'e tasaddî eylediğimde müdde'iyûndan lede's-su'âl ve akîbü'l-inkâr dâfî'-i merkûmun def'-i meşrûhasına mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine üzre iken miyânelerine müslimûn-ı muslihûn tavassutuyla mahalle-i mezbûrede kâ'in ma'lûmetü'l-hudûd menzil-i mezbûr ile yüz elli guruş üzerine inşâ'-i akd-i sulh olunup bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr ile menzil-i mezbûru bi'l-iştirâk ahz u kabz eyleyüp mûrisleri müteveffâ-yı merkûmdan hâric ez-defter-i kassâm ve idhâl-i kassâm ve âmme-i de'âvîden ve mutâlebâtдан karındaşımız vasîmiz merkûmânın zimmetlerini ibrâ ve istîfâ-yı hakk eyledik deyû müdde'iyûn-ı mezbûrûn bi'l-müvâcehe takrîr ve merkûmân-dahî ber-vech-i muharrer takrîr-i meşrûhalarını tasdik ve kabûl etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 27 L[Şevvâl] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Hâfız İbrâhim Efendi. Serîr-zâde Dede Ağa. Dikilitaşlı Hacı Hâfız. Hacı Hamza Ağa ve Hacı Süleyman Ağa ve gayrühüm.

Sahife No : 32-1
Tarihi : 5 Zilkâde 1257.

Hüccet: Ev satışı.

Medîne-i Konya'da Bâb-ı Aksaray Mahallesi sükkânından Derviş el-Hac Mehmed bin İbrâhim nâm kimesne meclis-i şer' de medîne-i mezbûr hânedânından ve ser-bevvâbîn-i dergâh-ı âliden işbu râfi'û'l-kitâb devletlü Süleymân Beğ Efendi Hazretleri müvâcehesinde bi't-tav'i ve'r-rızâ ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp akd-i âtiyü'z-zikrin sudûruna değin mahalle-i mezbûre[de] kâ'in lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd ve'l-müştemilât silk-i mülkümde münselik bir bâb mülk menzilimi bi-cümle't-tevâbi' ve'l-levâhik ve kâffetü'l-hukûk ve'l-merâfik tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden ve gabnü tagrîrden ârî ikibin dörtyüz guruş nükûd ile beş keyl-i Konya hınta, ikiyüz elli guruş-ki cem'an ikibin altıyüz elli guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve temlîk ve teslîm edüp ve müşterî mîr-i mûmâ-iley dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyledikde semen-i misli olan meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde mahalle-i mezbûrede kâ'in müşterî-yi mûmâ-i ileyhin silk-i mülkünde münselik etrâf-ı erba'ası Hacı Pîrîoğlu gulâmı ve zevcesi ve Dikilitaşlı Hacı Hâfız ve tarîk-i âmm ile mahdûd mülk menzilini nükûd-ı mezkûr mukâbili gabn ve tagrîr ve şurût-ı müfsideden ârî ikibin dörtyüz guruşa bana cemî'-i tevâbi' ve levâhikiyla bey' ve temlîk ve ben-dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyleyüp tarafeynden teslîm ve tesellüm ve kabûl bulunarak menzil-i mezkûr, mîr-i mûmâ-ileyin mülk-i müşterâ ve hakk-ı sarîhi olmuşdur. Keyfe mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde ehadühümâ âharın takrîr-i meşrûhalarını bi'ş-şifâhe ve bi'l-vicâhe tasdîk ve kabûl etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 5 Za[Zi'l-ka'de] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Kâtib Mustafa Hulûsî Efendi. Kâtib Hüseyin Efendi. Kâtib Ahmed Efendi. Mahalle-i mezbûre muhtârı Numân bin Mustafa. Sarayönlü-zâde Ömer Efendi. Hâfız Mehmed Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 32-2
Tarihi : 25 Zilkâde 1257.

Hüccet: Ev satışı.

Konya'da Bâb-ı Aksaray Mahallesi sâkinlerinden Dikilitaşlı el-Hac Hâfız Efendi ibn-i [boşluk] nâm kimesne meclis-i şer' de Konya Hânedânından ve mahalle-i mezbûre sükkânından ser-bevvâbîn-i dergâh-ı âliden devletlü Süleymân Beğ Efendi müvâcehesinde bi't-tav'i ve'r-rızâ ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp akd-i ati'z-zikrin sudûr ve luhûkuna değin Hacı Pîrîoğlu Mustafa Ağa nâm müteveffânın veresesinden müşterâ silk-i mülkümde münselik etrâf-ı erba'asından bir tarafı Hacı Pîrîoğlu gulâmı mülkü ve bir tarafı zevcesi Şerife Hâtûn ve bir tarafı kendi mülküm ve tarîk ile mahdûd mülk menzilimi şurût-ı müfside ve gabnü tagrîrden ârî ve tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ikibin dörtyüz guruşa cemî'-i tevâbi', levâhikiyla bey' ve temlîk ve teslîm ve müşterî-yi mûmâ-iley hazretleri dahî ba'de't-tesellüm ve'l-kabûl eyledikten sonra semen-i misli olan meblağ-ı mezbûru müşterî[-yi] mûmâ-ileyh yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kabz eyleyüp menzil-i mahdûd-ı mezbûrda alâka ve medhalim kalmayup mîr-i mûmâ-ileyin mülk-i müşterâ ve hakk-ı sarîhi olmuşdur. Keyfe mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde müşterî mîr-i mûmâ-ileyh dahî mukırr-ı merkûmun

cemî' -i kelimât-ı meşrûhasını bi'l-müvâcehe ve bi'l-müşâfehe tasdîk ve kabûl etmeğin gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 25 Za[Zi'l-ka'de] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Mahalle-i mezbûr muhtârı Seyyid Ali. Mirahur-zâde Molla Mustafa. Kâtib İsmâil Efendi. Kâtib Mustafa Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 33-1
Tarihi : ?

İlam: Verese dâvâsı.

Konya'da Sungur Mahallesinde sâkine iken bundan akdem fevt olan Yağcı İsmâil bin İshak nâm müteveffânın verâseti zevcesi Hadice bint-i İsmâil ile vâlidesi Fâtıma bint-i İshâk ve kebîr oğlu Ahmed ve sagîr oğulları İshâk ve İsmâil ve sagîre kızı Alime ve kebîre kızı Hadice'ye inhisârı şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra medîne-i mezbûre sükkânından işbu râfî'u'l-kitâb Derzi [Terzi] Ebûbekir bin Seyyid nâm kimesne meclis-i şer'de vereselerinden sagîrûn-ı mezbûrûn taraflarından vesâyeten ve asâleten ve mezbûre Hadice tarafından vekâleten mezbûre Hadice bint-i İsmâil ile vâlidesi mezbûre Fâtıma bint-i İshâk ve kebîr oğlu merkûm Ahmed müvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp müteveffâ-yı merkûm Yağcı İsmâil bin İshâk, hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl sıhhatinde mahalle-i mezbûrede kâ'in silk-i mülkünde münselik lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd ve'l-müştemilât bir kıt'a mülk menziline şurût-ı müfsideden ve gabnü tagrîrden ârî ve îcâb kabûlü hâvî üçbin beşyüz guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bana bey' ve temlîk ve teslîm ve ben de dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semen-i misli olan meblağ-ı mezbûrdan ikibin üçyüz guruşunu ... nakd edâ ve teslîm edüp mütebâkî merkûma bin ikiyüz guruş deynim olmak üzere menzil-i mezbûr benim mülk-i müşterâm ve hakk-ı sarîhim olmağla su'âl olunup menzil-i mezbûrdan keff-i yedlerine tenbîh ve bana zabt etdirilmesi matlûbumdur deyû vereselerinden lede's-su'âl ve akîbü'l-inkâr müdde'î, da'vâ-yı meşrûhasına mutâbîk beyyine talep olundukda Timurcu Serçe Mehmed Usta ve mütekâ'id Mehmed bin Mehmed nâm kimesneler ile da'vâ-yı meşrûhasını ber-vech-i şer'î isbât ve beyân etmekle menzil-i mezbûr semeninden müdde'-i merkûm zimmetinde kalmış olan bin ikiyüz guruşu verese-i merkûmûna teslîm ve edâya ba'de't-tenbîh menzil-i mezbûr müdde'-i merkûmun mülk-i müşterâ ve hakk-ı sarîhi olup zabt ve tasarrufuna, vereselerine keff-i yedine tenbîh-birle mâ vaka'a.

Şühûdü'l-hâl

Serîroğlu Dede-zâde Mehmed Emin. Molla Ali Efendi. Şedidoğlu Mehmed Emin ve gayrühüm.

Sahife No : 33-2
Tarihi : 15 Zilkâde 1257.

Hüccet: *Vasî tâyini.*

Konya'da Dolappâre Cemâ'âti Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem müteveffîye olan Ayşe bint-i Mustafa nâm müteveffîyenin sadriyye-i sagîre kızı Fâtıma ve Şerife'ye vâlideleri müteveffîye-i mezbûre Ayşe'den hisselerine isâbet eden mâl-ı mevrûslarını zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarını rü'yete kibel-i şer'-i şerîf-i enverden bir vasî nasb ve ta'yîn lâ-büdd ve lâzım olmağın emânet ve diyânet ile ma'rûf ve sadâkat, istikâmet-mevsûf ve her vechle umûr-ı vesâyetin uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri dahî sagîretân-ı mezbûretânın ammileri işbu râfî'u'l-kitâb Mehmed bin Ömer nâm kimesneyi vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda ol-dahî vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve merâsimini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhid ve üzerine iltizâm etdikden sonra vasî-i merkûm i'âde-i kelâm edüp işbu sagîretân-ı mezbûretân hâlen benim hacr ve terbiyemde olup nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâcları olmağın vâlideleri müteveffîye-i mezbûreden hisselerine isâbet eden mâl-ı mevrûsları nemâsından kadr-ı kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr buyurulmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde merkûmun takrîri vâkı'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık ve meblağ-ı âtiyü'z-zikrde kadr-ı ma'rûf idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın hâkim-i mûmâ-ileyh efendi dahî sagîretân-ı mezbûretâna târîh-i kitâbdan be-her mâhiyye onar guruş nafaka ve kisve-bahâ takdîr buyurulmak meblağ-ı mezbûru sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisvelerine ve levâzımât-ı zarûriyelerine harc u sarfa ve lede'l-ihtiyâc istidâne ve vakt-i zaferde sagîrân-ı mezbûrânın mâl-ı mevrûsları nemâsına rucû'a vasî-i merkûma izn-birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 15 Za[Zi'l-ka'de] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

es-Seyyid Hacı Ahmed ve's-Seyyid Ebûbekir ve gayrühüm.

Sahife No : 34-1
Tarihi : 10 Zilkâde 1257.

Hüccet: *Ev satışı.*

Medîne-i Konya'da Bulgur İmâm Mahallesinde sâkin iken bundan akdem tarîk-i hacda fevt olan Attâr Hacı Mustafa bin Mustafa nâm müteveffânın verâseti zevcesi Hadice bint-i Ali ile sulbî sagîr evlâdları Mustafa ve Fatıma'ya inhisârından sonra verese-i mezbûrûndan Hadice bint-i Ali nâm hâtûn kendi tarafından asâleten ve sagîrân-ı merkûmâna bâ hüccet-i şer'iyye vesâyeti hasebiyle vesâyeten meclis-i şer'de mahalle-i mezbûr sâkinlerinden işbu râfî'u'l-kitâb Hasan bin Ebûbekir nâm kimesne müvâcehesinde meclis-i şer'de ikrâr-ı tâmm ikrâr-ı tâmm [iki defa yazılmış.] ve takrîr-i kelâm edüp mahalle-i mezbûrede kâ'in mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûmdan hisselerime intikâl eden menzilizimizin etrâf bir taraf Sâliha Hâtûn ve bir taraf Cañıkaran Seyyid ve bir taraf Fermâncioğulları ve bir taraf tarîk-i âmm ile mahdûd iki bâb oda ve bir aşhâne ve bir kilâr ve bir âhûr ve seki ve bir mikdâr kürûmu müştemil bâğçe ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb menzil, harâbe-müşrif olup âhar bir mahallede bir gö[z] menzilizimiz dahî olmağın menzil-i mahdûd-ı mezbûru fetvâ-yı şerîf mücebince furuht olunması evlâ ve enfa' olmağın müşterî-yi merkûm Hasan bin

Ebûbekir'e kendi tarafımdan hissemi asâleten ve sagîrân-ı mezbûrânın hisse-i şâyi'alarını vesâyeten gabn ve tagîrden ârî ve berî olarak semen-i misli olan bin guruşa asâleten ve vesâyeten bey'-i bât-ı sahîh ile bey' ve teslîm ve ol-dahî ba'de'l-kabûl ve't-tesellüm semen-i mebî' olan bin guruşu müşterî-yi merkûm yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kabz eyleyüp menzil-i mezbûrda kat'â alâkamız kalmayup müşterî-yi merkûmun mülk-i müşterâ ve hakk-ı sarîhi olup keyfe mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun deyû takrîrini müşterî-yi merkûm Hasan dahî mukırra-i mezbûrenin cemî'-i kelimât-ı meşrûhasını bi's-şifâhe ve bi'l-vicâhe tasdîk ve kabûl etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 10 Zi[Zi'l-ka'de?/Zi'l-hicce?] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

İsmâil bin Halil Efendi. Ali bin Abdülkâdir. Diğer Ali bin Hacı Mehmed ve gayrühüm.

Sahife No : 34-2
Tarihi : 15 Zilkâde 1257.

Hüccet: *Vasî tâyini.*

Medîne-i Konya Çifte Nerdübân Mahallesinde sâkin iken bundan çend sene akdem fevt olan Attâr Begos veled-i Ovdek nâm hâlikin verâseti zevcesi Margir bint-i veledet-i Avidik ile sulbiyye-i sagîre kızı Meryem'e babası hâlik-i mersûmdan ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-i irsiyyesini zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrunu rü'yete kibel-i şer' den bir vasî nasb ve ta'yîn ve lâ-büdd olmağla sadâkat ile ma'rûf ve umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî ihbârıyla ta'yîn olunan işbu bâ'isû's-sifr Eci Avdik veled-i Agop nâm zimmîyi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri vasî nasb ve ta'yîn eyledikde ol-dahî vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve merâsimini kemâ yenbagî edâya müte'ahhid ve üzerine iltizâm etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 15 Zi[Zi'l-ka'de?/Zi'l-hicce?] sene [1]257.

Şühûdü'l-hâl

Mumcu Porsuk. Boyacı Bedros. Manasoğlu Garabet ve gayrühüm.

Sahife No : 35-1
Tarihi : 22 Zilkâde 1257.

Hüccet: *Bolacalı (Buladı) ve Keşli Aşîretlerinin yaylâkiyye olarak ödemeleri gereken miktârı taahhüt etmeleri ve ödediklerine dâir senetleri.*

İçil sancağında vâki' Bolacalı Aşîreti ve Keşli Aşîreti'nin taraflarından vekîl-i sâbitü'l-vekâleleri beğleri işbu bâ'isân-ı hâze'l-kitâb Nebî Beğ ve Mustafa Beğ nâm kimesneler medîne-i Konya'da eyâlet-i Karaman müşîr-i sâbık devletlü Vecîhî hazretlerinin hîn-i hükûmetlerinde ve sâbıkâ Mâliyye Müsteşârı Hüseyin Hüsnü Efendi hazretlerinin medîne-i mezbûrede hîn-i defterdârlığında a'zâ-yı meclis olan Süleymân Beğ ve Müfti Abdülehad Efendi ve Nakîb Abdurrahmân ve Hacı Tâhir Efendi hâzırûn oldukları hâlde meclisce Tanzîmât-ı Hayriyye usûl-i mehâsin-şumûlüne tatbîken karâr-gîr olan aşîret-i merkûmeden Keşli ve Bolacalı Aşîretinin Lârende kazâsında olan muhassıllık sandığına elli altı senesi ve elli yedi senesi virgüleri içün eyyâm-ı sayfda otlâkiyye ve yaylâkiyye ve rusûmât-ı örfiyye ve şer'iyye ve hediye-bahâ olarak bin beş yüz guruş Bolacalı Aşîreti'nin ve bin guruş Keşli

Aşîreti'nin meclis ma'rifetiyle verilmiş olup bu vechle aşîreteyn-i mezbûreteynin yedlerine verilmiş olan memhûr sened mücebince fi-mâ ba'd beher sene eyyâm-ı sayfda Keşli Aşîreti bin guruş ve Bolacalı Aşîreti bin beşyüz guruşa karar verilmiş olduğundan ba'de zâ[like] aşîret-i merkûm Buladı ve Keşli Aşîretinden mârru'z-zıkr bin guruş ve bin beşyüz guruşdan ziyâde nâm-ı âhar ile bir akça ve bir habbe ziyâde alınmaması ve rencîde olunmamasını ta'ahhüd ve aşîreteyn-i merkûmeteyn dahî ber-minvâl-i muharrer iki bin beşyüz vermeğe müte'ahhid ve kabûl etmi[ş]ler mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 22 Zi[Zi'l-ka'de?/Zi'l-hicce?] sene [1]257.

Bâ'is-i sened oldur ki,

Keşli Cemâ'atinin Lârende kazâsına veregeldikleri Konya meclisinde karâr-gîr olduğu vechle Lârende sandığına senevî verecekleri bin guruş yaylâkiyyelerinden elli altı ve elli yedi senesinin BİNER GURUŞU yaylâkiyyeler-içün ikibin guruş aşîret-i merkûm muhtârı Mustafa Beğ'in Lârende Mâliyye Sandığı'na teslîm eylediklerini müş'ir yedlerine işbu sened i'tâ olundu.

Zabtiyye Vekîli

Halil

Lârende

Bâ'is-i sened oldur ki,

Bolacalı Aşîretinin yaylâkiyyeleri için Lârende'ye veregeldikleri yaylâkiyyelerinden elli altı ve elli yedi senesinin resm-i yaylâkiyyeleri bulunan üçbin guruşu Lârende Sandığına teslîm olunup teslîmlerini müş'ir işbu sened i'tâ olunmuşdur.

Zabtiyye Vekîli

Halil

Lârende

Sahife No : 35-2
Tarihi : 28 Zilkâde 1257.

İlam: Sille karyesinde vefât eden Ebubekir oğlu Mehmed'in vârisleri tarafından evlerini zabt etmekle suçladıkları Nikola isimli zimmiyi dâvâ etmeleri ve zimmînin alacağına karşılık bunu yaptığığın anlaşılması üzerine vereselerin dâvâyı kaybetmeleri.

Konya nevâhîsinden Sudirhemi nâhiyesine tâbi' Sille karyesinde sâkin iken bundan on iki sene akdem fevt olan Mehmed bin Ebûbekir'in verâseti sulbî kebîr oğlu Ali ve kebîre kızı Ayşe nâm kimesneler meclis-i şer'de işbu bâ'isü's-sıfır Nikola veled-i Dimitri nâm zimmî müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp karye-i mezbûrede Koz tarafında kâ'in bir tarafı Bostancı Mehmed ve bir tarafı Despini ve bir taraf Sarı Ömer oğlu ve bir tarafı çay ile mahdûd ve mümtâz babamızdan müntakil menzilimize mersûm Nikola zimmî zabt etmekle su'âl olunup menzil-i mezbûr keff-i yed ve bize aliverilmesi matlûbumuzdur dediklerinde her biri lede'd-da'vâ ve gıbbe's-su'âl mersûm Nikola zimmî cevâbında müdde'iyân-ı mezbûrânın babaları Mehmed kırk altı târîhinde fevt olup düyûn-ı kesîresi olmağla sagîrân-ı mezbûrâna taraf-ı şer'den bâ-hüccet-i şer'î vasî-yi mansûbeleri İbrâhim nâm kimesne ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le lede's-sübût zarûret-i deyn için menzil-i mahdûd-ı mezbûra dörtyüz elli guruşa bey' ve semen-i düyûniyye verildi deyû def'e tasaddî, müdde'iyân-ı mezbûrândan

lede'l-istintâk külliyyen [redd] etmekle dâfi'-i mersûmdan def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda ricâl-i müslihînden Hacı Osmân oğlu Hacı Ahmed ve Mehmed bin Veliyyüddin meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fî'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm Mehmed Beğ menzil-i mahdûd-ı mezkûru zuhûr eden deyn için vasî ma'rifetiyle dörtyüz elli guraşa bey' olduğu bizim ma'lûmumuzdur deyû edâ-yı şehâdet etmeleriyle bi-şehâdetihimâ mersûmun menzil-i mezbûr mülk-i müşterâsı olmağın müdde'iyân-ı mezbûrânın beyhûde menzil da'vâsından men' ü def' olmağla ketb ü imlâ olundu. Fî 28 Zi[Zi'l-ka'de?/Zi'l-hicce?] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Eyyüb Ağa. Oyacıoğlu Bekir. Cezmi Abdullah. Na'lband Ömer ve Mehmed ve gayrühüm.

Sahife No : 36-1
Tarihi : 28 Zilkâde 1257.

İlam: Kerim Dede Mahallesinden Kasap el-Hâc Ahmed'in alış verişindeki bir noksanlık sebebiyle Papas Yosep oğlu Andon isimli zimmiyi dâvâ etmesi fakat Ahmed'in haksızlığına hükmedilmesi.

Konya'da Kerim Dede Mahallesi sükkânından Kassâb el-Hac Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'de işbu bâ'isü's-sifr Fertekli? (Kartekli) Andon veled-i Papas Yosep nâm zimmi müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp bundan çend sene akdem mersûm Andon zimmînin emriyle mahrûse-i İzmir'de mütemekkin yine Fertekli? (Kartekli) Yordan veled-i Yordan Kiryako nâm zimmiye ma'lûmü'l-mikdâr tüfeng irsâl edüp ve kabûl etmiş iken derûnundan bir mikdârını furûht edüp ve üçyüz vakıyye ednâ biri diyerek girüye redd ve kirâsiyla bu tarafa irsâl etmiş ve mezbûr tüfeng ikiyüz on altı vakıyye olup bir vechle mersûm Andon mesfûr Yordan ile şerîk olup ve emriyle irsâl eyledim dedikde su'âl olunup İzmir'den girüye redd olunan tüfeng seksen dört vakıyye noksân gelüp noksanı tekâmül etmedikçe kabûl etmem deyû lede'd-da'vâ ve gibbe's-su'âl mersûm Andon cevâbında müdde'-i merkûm Hacı Ahmed'in İzmir cânibine [irsâl] eylediği tüfengden ilm ü haberim ve şirketim dahî yokdur deyû külliyyen inkâr etmekle müdde'-i merkûm Hacı Ahmed'den da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden aczini i'tirâf ve tahlîfe tâlib olmağın mersûm Andon dahî half bi'llâhi'l-'aliyyi'l-a'lâ edüp ve bu tüfeng da'vâsı defe'âtle terâfu'-ı şer' ve fasl-ı da'vâ olunmuş olduğunu ihbâr etmeleriyle müdde'-i merkûm Hacı Ahmed mersûm Andon'dan şirket ve noksân da'vâsı bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' u def' olunmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 28 Zi[Zi'l-ka'de?/Zi'l-hicce?] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Kassâm Muhzır-ı ra'iyet Ahmed. Soğancıoğlu Ali. Hacı Hamza Ağa ve karındaşı Hacı Mustafa ve Derviş Ahmed ve gayrühüm.

Sahife No : 36-2
Tarihi : 28 Zilkâde 1257.

***İlam:** Kavaklıoğlu Osman'ın zimmî Garabet'e satması için emânet ettiği altınların kendisine iâdesi için kendisine dâvâ açması, Garabet'in ise satış bedelini Osman'ın kardeşi Ömer'e teslim ettiğini bildirmesi ve dâvânın Osman'ın aleyhine neticelenmesi.*

Medîne-i Konya'da Surlar'da Hasan Dede Mescidi Mahallesi'nde Kavaklıoğlu Osmân bin Ali nâm kimesne meclis-i şer' de işbu bâ'isü's-sıfrı Sirgiz veled-i Garabet nâm zimmî müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp bundan akdem mersûm zimmîye furûht ediver deyû bir altın bilezük virüp ve emânat olarak dört aded Mahmûdiyye altunu ve on iki aded nisfîyyesi on altı aded altın kendüsüne teslim etmekle su'âl olunup alıverilmesi matlûbumdur deyû lede'd-da'vâ ve gibbe's-su'âl mersûm Sirgiz zimmî cevâbında mezbûr bileziği emriyle furûht edüp ve yine emriyle akçası olan yediyüz altmış beş guruşu erkarındaşı Ömer'e teslim eyledim dedikde müdde'-i merkûm Osmân furûht olunduğu ikrâr edüp semeni olan meblağ-ı mezbûru erkarındaşı Ömer'e teslim eylediğini inkâr etmekle mersûm Sirgiz zimmîden emriyle karındaşı Ömer'e teslim eylediğini beyyine talep olundukda Ahmed ve Ali nâmân kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup fi'l-hakîka merkûm Osmân bilezik semeni olan meblağ-ı mezbûru karındaşım Ömer'e teslim eyle deyû emri bizim ma'lûmlarımız deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'îyye etmeleriyle şehâdetleri makbûle olmağın bilezük semeninden men' olunup Mahmûdiyye ve nisfîyye ve müdde'i merkûm Osman'ın mersûm zimmîye mârru'z-zikr on altı aded altunun emâneten teslim eylediğini mübeyyin beyyine talep olundukda ityân-ı beyyineden ızhâr-ı acz edüp tahlîfe tâlib olmağla half-billâh etmekle müdde'-i merkûm Osmân'ın mersûm Sirgiz zimmîden bilezük semeni ve on altı aded altın da'vâsı bî-vech-i şer'î mu'ârazadan ve müdâhaleden ba'de'l-men' ve'd-def' mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 28 Zi[Zi'l-ka'de?/Zi'l-hicce?] sene [12]57.

Şühûdü'l-hâl

Palancı Hacı Ahmed. Hacı Hâfız. Berk Mehmed Çelebi ve gayrühüm.

Sahife No : 36-3
Tarihi : 11 Muharrem 1258.

***İlam:** Varna'lı Mustafa'nın on yıl hizmet ettiği fakat parasını alamadığı Kethüdaoğlu Hacı Osman'ı dâvâ etmesi ve Hacı Osman'ın da borçlu olduğunu kabul edip ödemeyi taahhüd etmesi.*

Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki,

Konya nevâhîsinden Sahrâ nâhiyesinden Çumra Karyesi sükkânından sâhib-i arzuhâl Varna'lı Mustafa nâm kimesne taraf-ı müşîrânelerinden mübâşir kulları ma'rifetiyle huzûr-ı şer'e ihzâr etdirdiği Sahrâ nâhiyesine tâbî' Çumra Karyesi sükkânından Kethüdaoğlu Hacı Osmân mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp merkûm Hacı Osmân'a on bir seneden berû hizmet edüp bu âna kadar bana ücret nâmıyla bir para vermeyüp su'âl olunup on aded ağnâm ve iki re's öküz ve bir dönüm boyalık? matlûbumdur deyû lede'd-da'vâ merkûm Hacı Osmân'dan su'âl olundukda cevâbında ikrâr ve ber-minvâl-i muharrer te'diye ve teslim ta'ahhüd ve merkûm Mustafa dahî ber-minvâl-i muharrer kabûl ve râzı olduğunu huzûr-ı fâ'izü'n-nûr-ı müşîrânelerine i'lâm olundu. Fî 11 M[Muharrem] sene [12]58.

Sahife No : 37-1

Tarihi : 13 Muharrem 1258.

Hüccet: Nafaka talebi sonucu nafakanın takdir ve tahsisi.

Ermenek Kazâsına Dâir

An asl İçil sancâğına tâbi‘ Ermenek kasabasından olup medîne-i Konya'da Kuzgunkavak Mahallesinde sâkine mu‘arrefetü'z-zât işbu bâ‘isetü'l-vesîka Ayşe bint-i Mustafa nâm hâtûn meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani'l-merâm edüp kasaba-i mezbûre sükkânından Hâfız Mustafa bin Mehmed nâm kimesne bundan akdem benim zevci-dâhilim olup kasaba-i mezbûre meclisinde akd olunan meclis-i şer‘de beni tatlık edüp bir kıt‘a i‘lâm-ı şer‘î dahî Konya meclisine irsâl ve ben-dahî der-‘akab hal‘-i mezbûru kabûl eyledikten sonra merkûmun firâşından hâsıla ve benden mütevellide tokuz aylık kızım Şerife nâm sagîre hâlen benim hacr ve terbiyemde olup nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyacı olmağla babası merkûm Mustafa bin Mehmed üzerine nafaka ve kisve-bahâ takarrüb buyurulmak bi'l-hızâne matlûbumdur dedikde mezbûre hâtûnun takrîri vâkı‘a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık ve meblağ-ı âtiyyü'l-beyânın kadr-ı ma‘rûf idüğü zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla müte‘ayyin olmağın hâkim-i muvakki‘-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me‘âb efendi hazretleri dahî sagîre-i mezbûre için târîh-i kitâbdan küll-i yevm birer guruş nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mezbûru sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve ve levâzımât-ı zarûriyye-i sâiresine harc u sarfa ve lede'l-ihtiyâc istidâne ve vakt-i zaferde sagîre-i mezbûrenin babasına rücû‘a mezbûre Ayşe bint-i Mustafa nâm hâtûna izn-birle mâ vaka‘a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 13 M[Muharrem] sene [1]258.

Şühûdü'l-hâl

Kâtib Ahmed Efendi. Ayaz-zâde Molla İsmâil. Ser-kâtib Hüseyin Efendi ve gayrühüm.

[Üst yan yazı:]

Vefât-ı sagîre târîhi altmış bir senesinin Rebî‘u'l-evvelinin âhirindedir. Gaflet olunmaya. Tam üç sene iki buçuk ay müddet ücret-i nafaka 1155 guruş.

Sahife No : 37-2

Tarihi : 11 Muharrem 1258.

İlam: Müderris Mehmed Efendi'nin kız kardeşi Ayşe Hanım'ın kendisi hakkında dâvâ açılan eşi Mustafa'nın boşanma ve hal‘ husûsunda kararın eşi Ayşe'nin kabul ve ihbâr etmesine bağlı olduğunu bildirmesi. Bunun üzerine Ayşe'nin hal‘i kabûl edip eşinden ayrılması.

Ma‘rûz-ı dâ‘î-yi devâm-ı ömr-i devletleridir ki,

An asl Ermenek'den olup hâlen Konya'da sâkin müderrisîn-i kirâmdan sâhib-i arzuhâl Mehmed Efendi'nin hemşiresi Ayşe nâm hâtûnun zevci müdde‘â-aleyh Mustafa nâm kimesne meclis-i muntazamada meclis-i şer‘-i şerîfe celb olunarak müvâcehesinde merkûm ihzârî bâbında şeref-rîz sudûr buyurulan buyuruldu-yı emr-i belâgat-uslûbları feth ü kırâ‘et, sem‘an ve tâ‘aten merâsimini ba‘de'l-edâ müdde‘â-aleyh-i merkûm Mustafa hâlen Konya'da sâkine müdde‘i-merkûm efendinin hemşiresi mezbûre zevcesi hâtûnu mehr ve iddet nafakası üzerine hal‘ ve icâzetini kendüye ihâle ve tefvîz etmiş olup mezbûre hâtûnun halâs ve mutallaka

olmaklığı husûsu ancak mezbûrenin hal'i kabûl ve nefsinin ihbâra mütevakkıf olmağla alâ vukû'ihî huzûr-ı âsafânelerine arz u i'lâm olundu. Fî 25 Z[Zi'l-hicce] sene [1]257.

Ma'rûz-ı dâ'î-yi devâm-ı 'ömr-i devletleridir ki,

Sâhib-i 'arzuhal an 'asl İçil sancağı kazâlarından Ermenek kazâsı sükkânından olup hâlen medîne-i Konya'da müderrisîn-i kirâmdan es-Seyyid Mehmed Efendi'nin hemşiresi Ayşe bint-i Mustafa nâm hâtûnun zevc-i menkûhu Hâfız Mustafa ibn-i Hâfız Mehmed nâm kimesne kazâ-i mezbûrda meclis-i ma'kûd-ı muntazamada merkûm Hâfız Mustafa hâzır olduğu hâlde şöyle takrîr-i kelâm ve ifâde-i merâm edüp mezbûre Ayşe bint-i Mustafa benim zevc-i menkûham olup miyânemizde hüsn-i imtizâc olmayup mehr ve iddet nafaka-i ma'lûmesi üzerine meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda hal' ve icâzetini kendüsüne ihâle ve tefvîz etmiş olduğunu kazâ-i mezbûr nâ'ibi es-Seyyid Şeyh Mehmed Efendi tarafından bir kıt'a i'lâm-ı şer'î, devletlü veliyyü'n-ni'am efendi tarafına lede'l-vürûd ba'dehû i'lâm-ı mezbûrun iktizâsı ve icâb-ı şer'iyyesini bakılmak için taraf-ı şer'e ihâle olunmuş olup bu vechle merkûm Mustafa bin Mehmed'in zevce-i mezbûresi Ayşe Hâtûn'u huzûr-ı şer'e celb ve derûn-ı i'lâmda olan takrîri kendüsüne ifâde olundukda ber-minvâl-i muharrer ol-meclisde bilâ tevakkuf hal'-i mezbûru kabûl ve nefsinin ihtiyâr ve tefrîk eylediği huzûr-ı müşîrânelerine i'lâm olundu . Fî 11 M[Muharrem] sene [1]258.

Sahife No : 38-1

Tarihi : 17 Muharrem 1258.

İlam: Verese dâvâsı.

Medîne-i Konya Kale-i Cerb Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan on sene akdem hâlik olan Attâr Bogos veled-i [boşluk] nâm zimmînin verâseti sulbî kebîr oğulları Acı Agop ve Madros va Agya ve kebîre kızları Maryam ve Kolaba taraflarından vekîl-i müseccel-i şer'îleri Acı Avidek veled-i Avidek nâm zimmî bi'l-vekâle ve mersûm Agya bi'l-asâle meclis-i şer'de işbu bâ'isü's-sıfır Acı Yeşif veled-i Yuvan nâm zimmî müvâcehesinde her bi'l-vekâle ve bi'l-asâle da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp mûrisimiz hâlik-i mersûmdan müntakil mahalle-i mezbûrede kâ'in etrâf-ı erba'adan bir tarafı Dimitri ve bir tarafı Sova ve ba'zan Yorgi mülkü ve ba'zan Acı Abram ve bir tarafı zükâk bu hudûd-ı erba'a ile mahdûd ve mümtâz derûnunda fevkânî ve tahtânî üç bâb oda ve bir kila[r] ve bir örtme ve bir ahur ve bir mikdâr havluyu müştemil cemî'-i tevâbi' ve levâhıkıyla bir bâb mülk-i mevrusumuz olan menzilizimizi mersûm karındaşımız Acı Agop mesfûr Acı Yeşif'e ikibin üç yüz guruşa bey' edüp bizim haberimiz ve iznimiz yokdur dediklerinde su'âl olunup menzil-i mahdûd-ı mezbûr kendüye reddetdirilmesi bi'l-vekâle ve bi'l-asâle matlûbumuzdur deyû lede'd-da'vâ ve gibbe's-su'âl mersûm Acı Yeşif cevâbında menzil-i mezbûr-ı mahdûdu târîh-i kitâbdan beş altı sene akdem karındaşları mersûm Acı Agop bana meblağ-ı mezkû[r] iki bin üçyüz guruşa bey'-i bât-ı sahîh ile bey' ve teslîm edüp ve semen-i misli olan meblağ-ı mezbûru dahî müdde'iyûn-ı mersûmün bi'r-rızâ ahz u kabz eylediler deyû def'e tasaddî ve müdde'-i mersûm Agyar vekîl-i mersûmdan lede'l-istintâk külliyyen inkâr etmeleriyle mersûm Acı Yeşif'den def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda ber-minvâl-i muharrer ityân-ı beyyine sadedinde iken miyânelerine muslihûn tavassut etmekle def'an li'n-nizâ' ve def'an li'l-hisâm ikiyüz guruş üzerine akd-i sulh-i şer'î ile musâlaha-i şer'iyye etmeleriyle mersûm Agya ve Maryam ve Kolaba taraflarından bâ hüccet-i şer'î vekîlleri mersûm Acı Avidik meclis-i şer'de ber-minvâl-i muharrer bi'l-asâle ve bi'l-vekâle menzil-i mahdûd-ı mezkûru ikiyüz guruş üzerine akd-i musâlaha olup bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûru tamâmen ahz eyledik dediklerinde her biri âharın zimmetini bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ibrâ ve istîfâ-yı hakk olup ba'de'l-yevm menzil-i mezkûru keyfe mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dediklerinde mersûm Acı Yeşif

dahî mukirrûnun cemî'-i kelimât ve takrîrlerini bi'l-vicâhe ve bi's-şifâhe kabûl ve tasdik etmekle mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu . Fî 17 M[Muharrem] sene [12]58.

Şühûdü'l-hâl

Kavâs İbrâhim. Tuzoğlu Mustafa. Külhancı Hüseyin. Sarrâc Ebûbekir. Tutlu Ömer. Kadayıfçı Mehmed. İstapan zimmî ve Acı Anasdi ve gayrühüm.

Sahife No : 38-2

Tarihi : 15 Muharrem 1258.

İlam: *Abdullah oğlu Ümmügülsüm Hanım'ın kendisine geri verilmesi için haksız olarak açtığı bağ yeri dâvâsı ve dâvâhının bağı satın aldığıнын ortaya çıkması.*

Konya'da Fahrünnisâ Mahallesi sâkinelerinden mu'arrefetü'z-zât Ümmügülsüm bint-i Abdullah nâm hâtûn ile oğlunun oğlu Ebûbekir bin Abdülkâdir nâm kimesneler meclis-i şer'ede işbu râfî'u'l-kitâb Hacı Yusuf veled-i Abdullah mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp Çakılırmak nâm mahalde kâ'in etrâf-ı erba'adan bir tarafı Sarrâc Şerif Ağa ve bir tarafı Şerife Hâtûn ve bir tarafı Derzi [Terzi] Mustafa ve bir tarafı zükâk. Bu hudûd ile mahdûd yarım dönüm tarla eşcârıyla bir dolu bir örtme ve ravirini? müştemil ve yine mahalle-i mezbûrda kâ'in etrâf-ı erba'adan tarafeyni Şerife Hâtûn ve bir taraf Emine ve bir tarafı ba'zan Ayşe ve ba'zan Mustafa ve Hacı Çelebi emlâki. Bu hudûd ile mahdûd tahmînen yarım dönüm mikdâr kürûm bağı merkûm Hacı Yusuf fuzûlî zabt eder. Suâl olunup bâğ-ı mezbûru bizlere redd ve alıverilmesi matlûbumuzdur deyû da'vâ ve merkûm Hacı Yusuf'dan lede's-su'âl cevâbında bu bâğ-ı mahdûd-ı mezbûru merkûm Abdülkâdir'den hâl-i hayevât ve kemâl-i akl sıhhatinde yediyüz altmış beş guruş târîh-i kitâbdan yigirmi üç sene akdem iştirâ [ey]lediğimde mezbûre Ümmügülsüm Hâtûn'un dahî ma'lûmu olarak iştirâ ve semenini dahî tamâmen cümlesi berâber olarak te'diye eyledim . Benim mülk-i müşterâmdır deyû def'e tasaddî ve müdde'iyân-ı merkûmândan lede'l-istintâk külliyyen inkâr etmeleriyle dâfi'-i merkûmdan def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Kadayıfçı Molla Mehmed ve Derzi [Terzi] Mustafa ve Ömer bin Osmân nâmûn kimesneler li'ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırûn olup isrûl-istişhâd fi'l-hakîka merkûm Abdülkâdir'in hâl-i hayât ve kemâl-i akl sıhhatinde cümlesi berâber nâzır olarak yediyüz altmış beş guruşa iştirâ ve semen-i misli olan meblağ-ı mezbûru tamâmen cümlesi ahz u kabz eyledikleri bizlerin ma'lûmumuzdur bu vechle şâhidiz şehâdet dahî ederiz deyû her birerleri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'î etmeleriyle bâğ-ı mahdûd-ı mezbûrlar merkûm müşteri Hacı Yusuf'un mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olduğu zâhir olmağın müdde'iyân-ı merkûmânın beyhûde bâğ da'vâsından men' ü def' ve müşterî-yi merkûmun bâğ-ı mezbûru zabtına tenbîh-birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 15 M[Muharrem] sene [12]58.

Şühûdü'l-hâl

Hacı Mehmed bin Hacı İbrâhim Şehid-zâde. Hacı Hüseyin'in Hacı Ali. Hasan Efendi oğlu Mustafa ve gayrühüm.

Sahife No : 39-1

Tarihi : 15 Muharrem 1258.

İlam: Kardeşleri tarafından annesinden kalan eve el koymakla suçlanan Hüseyin'in babası tarafından evin kendisine sünnetlik hediyesi olarak verildiğinin anlaşılması.

Konya'da Dolap Mahallesi sükkânından es-Seyyid Hasan ve kız karındaşı ibni Bereketlioğlu Seyyid nâm kimesneler meclis-i şer' de li-eb erkarın[da]şı Hüseyin bin merkûm Seyyid mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp Konya'da Sarnıç Mahallesinde kâ'in etrâf-ı erba'adan bir tarafı Hacı Selimoğlu ve bir tarafı Osmân ve bir tarafı Hüseyin ve bir tarafı zükâk. Bu hudûd ile mahdûd bir fevkânî oda ve bir tahtânî samanhâne ve bir âhûr ve taban yoluyla berâber bir bâb menzil vâlidemiz müteveffîye Emine Hâtun'dan bizlere bi'l-irs-i şer'î intikâl edüp merkûm Hüseyin nâm kimesnenin alâkası yok iken fuzûlî zabt ve âhara furûht etmekle su'âl olunup menzil-i mezbûru bizlere alıverilmesi matlûbumuz deyû da'vâ ve merkûm Hüseyin'den lede's-su'âl cevâbında babam merkûm, târîh-i kitâbdan on üç sene akdem beni hitân eyledikde menzi[l]-i mezbûr mülkü olarak bana sünnetlik olarak hibe etmiş olmağla benim sünnetlik olarak mülk-i mevhûbemdir deyû def'e tasaddî müdde'iyân-ı merkûmândan def'i meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Seyyid bin Seyyid Mehmed ve Mustafa bin [boşluk] nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzîrân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka babası bundan on üç sene akdem merkûm Hüseyin'i hitân eyledikde mülkü olarak menzil-i mezbûr-ı mahdûdu merkûm Hüseyin'e sünnetlik olarak hibe eylediği bizlerin ma'lûmumuzdur bu minvâl üzre şâhidiz ve şehâdet dahî eder[iz] deyû her birerleri edâ-yı şehâdet etmeleriyle bi-şehâdetihimâ menzil-i mahdûd-ı mezbûr merkûm Hüseyin'in sünnetlik olarak mülk-i mevhûbu olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olmağın müdde'iyân-ı mezbûrân bî-vech-i şer'î menzil da'vâsından ba'de'l-men' ve'd-def' mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 15 M[Muharrem] sene [12]58.

Şühûdü'l-hâl

Tüfengci Seyyid Usta ve Hacı Mehmed Beğ ve Soğancıoğlu Ali. Devecinin İsmâil ve Mızrağın Bekir ve Ayân Beğ'in Osmân Ağa.

Sahife No : 39-2

Tarihi : Muharrem 1258.

Hüccet: Vasî tâyini.

Konya'da Gâzialesmâh Mahallesinde mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Yuvan veled-i Avram nâm hâlikin gâ'ib ani'l-beled kızı Marya nâm zimmiye babası babası [iki defa yazılmış] hâlik-i mersûmdan ber-mûceb-i kassâm hissesine isâbet ve intikâl eden bi'l-cümle emvâl ve eşyâsını zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrunu rü'yete kıbel-i şer'den gâ'ibe bir kayyûm nasb ve ta'yîn olunması lâ-büdd ve lâzım olmağla emânet ve diyânet ile ma'rûfe ve sadâkat istikâmet ile mevsûfe ve her vechle umûr-ı kayyumluğun uhdesinden gelmeğe kâdire idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî ihbârlarıyla işbu bâ'isetü'l-vesîka gâ'ib-i mersûmenin hâlesi Eci Hatın bint-i Avram nâm zimmiye hâtûnu hâkim-i muvakki'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendî hazretleri gâ'ibe kayyûm nasb ve ta'yîn eyledikde ol-dahî vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve merâsimini kemâ yenbagî edâya ta'ahhüde[müte'ahhide] olmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrehû fi'l-yevmi [boşluk] şehri Muharremi'l-harâm li-seneti semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Sahife No : 40-1
Tarihi : 12 Rebiülevvel 1258.

Hüccet: Vasî ve Nâzır tâyini.

Medîne-i Konya nevâhîsinden Sudirhemi nâhiyesine tâbi' Sille nâm karye mütemekkinlerinden bundan akdem hâlîke olan Eci İlya nâm hâlîkin sulbî sagîr oğulları Bedos ve Mihail nâmân sagîrlerin babaları hâlîk-i mersûmdan ber-müceb-i defter-i kassâm hisselerinde isâbet ve intikâl eden emvâl ve eşyâlarını zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarını rü'yete kıbel-i şer'-i şerîf-i enverden bir vasî ve bir nâzır nasbından lâ-büdd ve lâzım olmağla emânet ile ma'rûfe ve sadâkat ve istikâmet ile mevsûfe ve her vechle umûr-ı vesâyetin ve nezâretin uhdesinden gelmeğe kâdir idüklerini zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî kimesneler ihbârlarıyla hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri sagîrân-ı mersûmânın vâlideleri Desbine veledet-i Aslan nâm hâtûn vasiyye ve erkarındaşları Anaştaş nâm mersûm nâzır nasb ve ta'yîn buyurdukda ânlar dahî vesâyet ve nezâret kabûl eyledikleri mâ vaka'a bi't-taleb. Fî 12 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]258.

Şühûdü'l-hâl

Todori ve Toma. Çorbacı Yorgi ve Haritoni.

Sahife No : 40-2
Tarihi : 13 Rebiülâhir 1258.

Hüccet: Katledilen Mehmed Ali'nin vârisi olan babası Kullıbaşoğlu Halil'in kâtillerle sulh ederek kan diyetini kabul etmesi.

Konya muzâfâtından İnsuyu kazâsında vâki' Suvarık karyesi derbendi sâkinlerinden iken bundan akdem katîlen fevt olan Mehmed Ali nâm maktûlün hasran ve[râ]seti babası Kullıbaşoğlu Halil nâm kimesne meclis-i şer'de yine derbend-i mezbûr sükkânından işbu bâ'isûn-ı hâze'l-kitâb Abdullah ve Süleymân ve Hüseyin ve Halil nâm kimesneler müvâcehelerinde bi't-tav'î ve'r-rızâ ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp merkûm Abdullah'ın oğlu Seyyid ve Süleyman'ın oğlu Bekir ve vasînin oğlu Halil ve Halil'in oğlu İbrâhim nâm dört nefer kimesneler bundan dört mâh mukaddem oğlum merkûm Mehmed Ali'yi bi-gayr-i hakk âlet-i câriha ile darb ederek katl etmeleriyile beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâki' olmuş ise de def'an li'n-nizâ' ve ref'an li'l-hisâm "es-sulhu seyyidü'l-ahkâm" fehvâsınca miyânemizde muslihûn tavassut edüp merkûm Abdullah'ın oğlu Seyyid'den diyet bedeli olarak iki bin guruş ve merkû[m] Süleymân'ın oğlu Bekir'den bin guruş ve merkûm Hüseyin'in oğlu Halil'den dahî bin guruş cem'an dört bin guruş üzerine verâsetim ve velâyetim hasebiyle akd-i sulh-i şer'-ile musâlaha olup ve merkûm İbrâhim'in babası dahî kendi kızını maktûl-i mezbûrun erkarındaşı Ahmed'e akd-i nikâh ile verüp ândan dahî dem ü diyetden fâriğ olup bu vechle maktûl-i mezbûrun babası merkûm Halil, kâtîlûn-ı mezbûrûnun babaları merkûmûn ile meclis-i şer'de meblağ-ı mezbûr üzerine musâlaha-i şer'iyye-i mezbûreyi tarafeyn bi't-terâzî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûru tamâmen ahz u kabz eyleyüp dem diyet[in]je müte'allik âmm-e-i da'vâ[dan] fâriğ olup her biri âharın zimmetlerini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve istîfâ-yı hakkı oldum dedikde mukırr-ı merkûmun ikrârını merkûmûn bi's-şifâhe ve bi'l-vicâhe tasdik ve kabûl etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 13 R[Rebî'u'l-âhir] sene [12]58.

Şühûdü'l-hâl

Derbend Ağası Mustafa Beğ ibn-i Süleymân Ağa ve karye-i mezbûr Muhtârı Ali bin Mustafa ve dâ'î[dayı] oğlu Abdullah bin Hüseyin ve Sipâhî Hacı Abdurrahmân Ağa bin Mustafa.

Sahife No : 41-44

Tarihi : 27 Zilkâde 1257

Ma'rûz: Divle karyesinde tüm köy halkı tarafından katledilen Halim-zâde Mehmed Ağa vârislerinin kan diyetini kabûl etmeleriyle kararlaştırılan yüz beş bin guruşun olayda dahli olan yüz dokuz neferden durumlarına göre tahsil edilip vârislere teslim edilmesi. Akabinde Divle Kazası Naibi Abdülkerim Efendinin ma'rûzu.

Esbkeşân kazâsına tâbi' Divle kazâsı hânedânlarından nefis-i divle karyesi sükkânından iken karye ahâlîlerinin cumhûruyla maktûlen fevt olan Halim-zâde Mehmed Ağa'nın vârisleri müteveffânın telefât ve dem diyetleri mukâbilinde tarafeynin rızâlarıyla ve sâbık Konya eyâleti müşîri devletlü Vecîhî Paşa ma'rifeti ve a'zâ-yı meclis ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le alâ vechi'l-musâlaha karâr verilmiş olan yüz beş bin guruşun tahsîline vereseleri yedine teslimine me'mûr Esbkeşân Mâliye Vekîlî İbrâhim Beğ ve karye-i mezbûrun bi'l-cümle ahâlîleri celb ve cem'-birle sun' ve medhalleri olan yüz dokuz nefer kimesnelerin hâl ve tahammüllerine göre gadr olmayarak tevzî' ve eşhâs-ı merkûmûnun ism ve şöhreti ve ahz olunan eşyâ ve hayvânın fi'âtlarıdır ki, ber-vech-i âtî zikr olunur.

Gulâmoğlu Ahmed	Koyun: 5 aded, fi 23,5, 117,5 guruş. Keçi: 6 aded, fi 18, 108 guruş. Seccâde: 1 aded, 15 guruş. Toklu: 2 aded fi 15, 30 guruş. Nakden: 29,5 guruş.	300 guruş.
Molla Osmân	Öküz: 1 aded, 130 guruş. Kilim: 1 aded, 60 guruş. Nakden 10 guruş.	200 guruş.
Boz Süleyman	Koyun: 11 aded, fi 23.5, 258,5 guruş. Koç: 2 aded, 90 guruş. Keçi: 8 aded, fi 18, 144 guruş. Toklu: 7 aded, [fi] 15, 105 guruş. Hinta: 2 keyl, 64 guruş. Nakden: 38,5 guruş.	700 guruş.
Karcının Mûsâ	Tay: 1 aded, 650 guruş. Koyun: 20 aded, 470 guruş. Keçi: 10 aded, 108 guruş. Toklu: 15 aded,	2700 guruş.

	225 guruş. Nakden: 250 guruş. Çulp?: 1 aded, 600 guruş. Çatari: 2 aded, 200 guruş. Öküz: 1 aded, 120 guruş.	
Koca'nın Karaoğlan	Kutni: 1 aded, 90 guruş. Harar: 1 çift, 40 guruş. Koyun: 5 aded, 120 guruş.	<u>250 guruş.</u>
		4150 guruş.
Mısırlıoğlu	Nakden: 104,5 guruş, Taylak: 400 guruş. Harar: 3 çift, 60 guruş. Koyun: 3 aded, 70,5 guruş. Toklu: 1 aded, 15 guruş.	650 guruş.
Gök Hüseyin'in Ahmed	Seccâde: 4 aded, 60 guruş. Alaca: 1 aded, 65 guruş. Çuval: 1 aded, 15 guruş. Nakd: 10 guruş.	150 guruş.
Karakoyun'un Mehmed	Koyun: 10 aded, 235 guruş. Keçi: 5 aded, 92 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Alaca: 1 top, 73 guruş.	475 guruş.
Kösealioğlu	Koyun: 13 aded, 299,5 guruş. Keçi: 4 aded, 72 guruş. Toklu: 2 aded, 30 guruş. Nakden: 78,5 guruş.	<u>480 guruş.</u>
		5905 guruş.
Gedik İsmâil	Tay: 2 aded.	1475 guruş.
Cırık İsa	Öküz: 1 aded, 140 guruş. Koyun: 10 aded, 235 guruş. Çuval: 1 çift, 40 guruş. Nakden: 50 guruş.	475 guruş.

Velibabaoğlu Halil	Keçi: 10 aded, 180 guruş. Koyun: 5 aded, 117,5 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Seccâde?: 1 aded, 50 guruş. Çuval: 2 aded, 35 guruş. Nakden: 32,5 guruş.	480 guruş.
--------------------	--	------------

Huyur Halil'in Bekir	Koyun: 7 aded, 164,5 guruş. Keçi: 5 aded, 90 guruş. Alaca: 1 [top] 70 guruş. Toklu: 3 aded, 45 guruş. Kilim: 1 aded, 52 guruş. Nakden: 18,5 guruş.	<u>440 guruş.</u>
		8775 guruş.
Hacı Memiş	Tay: 1 aded, 750 guruş. Koyun: 20 aded, 270 guruş. Toklu: 15 aded, 225 kuruş. Nakden: 55 guruş.	1500 guruş.
Hacı Köse	Taylak: 682.5 guruş. Koyun: 25 aded, 587,5 guruş. Keçi: 10 aded, 180 guruş.	1450 guruş.
Küçük Köse	Kilim: 1 aded, 65 guruş. Koyun: 5 aded, 117,5 guruş. Nakden: 17,5 guruş.	200 guruş.
Müniroğlu	Keçi: 10 aded, 180 guruş. Koyun: 5 aded, 117,5 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Harar: 1 çift, 40 guruş. Nakd: 27,5 guruş.	<u>440 guruş.</u>
		12365 guruş.
Molla Hasanoğlu	Sim: 100 dirhem, 200 guruş. Seccâde: 4 aded, 60 guruş. Toklu: 1 aded, 15 guruş.	275 guruş.

Hacı Abdurrahmân	Koyun: 10 aded, 235 guruş. Keçi: 7 aded, 126 guruş. İrgeç?: 1 aded, 25 guruş. Nakden: 64 guruş.	450 guruş.
Hacı Beğ'in Arif	Deve: 1 aded, 550 guruş.	550 guruş.
Çelik?oğlu	Çuval: 2 aded, 40 guruş. Nakd: 35 guruş. Keçi: 1 aded, 18 guruş. Oğlak: 1 aded, 7 guruş.	<u>100 guruş.</u>
		13740 guruş.

Kassâboğlu Hacı Hasan ve Hacı Mehmed	Yük deve[si]: 1 aded, 650 guruş. Siyâh taylak: 1 aded, 850 guruş. Koyun: 30 aded, 705 guruş. Toklu: 18 aded, 270 guruş. Taylak: 550 guruş. Nakden: 375 guruş.	3400 guruş.
Kassâboğlu Dede?	Koyun: 10 aded, 117,5 guruş. Keçi: 6 aded, 110 guruş. Nakden: 22,5 guruş.	250 guruş.
Ümmi? Hacı İsmâil	Celeb: 1 aded, 700 guruş. Koyun: 40 aded, 980 guruş. Hinta: 5 kise[keyl] 160 guruş. Toklu: 2 aded, 30 guruş. Taylak: 1 aded, 625 guruş. Nakden: 185 guruş.	2950 guruş.
Deli İsmâil'in Mehmed	Koyun: 10 aded, 235 guruş. Seccâde: 6 aded, 90 guruş. Keçi: 3 aded, 54 guruş. Nakden: 21 guruş.	<u>400 guruş.</u>
		20740 guruş.

[Sahife No: 42]		Nakli Yekûn: 20740 guruş.
Boz Halil	Koyun: 12 aded. Toklu: 10 aded. Nakden: 43 guruş.	475 guruş.
Deli Mahmudoğlu	Hinta: 10 keyl, 380 guruş. Taylak: 1 aded, 675 guruş. Kısarak: 1 aded, 300 guruş. Koyun 24 aded, 470 guruş. Keçi: 16 aded, 288 guruş. Nakden: 87 guruş.	2000 guruş.
Çoban Ömer	Toklu: 9 aded, 135 guruş. Koyun: 2 aded, 47 guruş.	200 guruş.

Beğdemir'in Mustafa	Taylak: 500 guruş. Koyun: 20 aded, 470 guruş. Toklu: 300 guruş. Nakd: 182 guruş. Koç: 4 aded, 180 guruş.	1450 guruş.
Kara Mustafa	Keçi: 5 aded, 90 guruş. Koyun: 3 aded, 70,5 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Nakd: 64,5 guruş.	<u>300 guruş.</u>
		25165 guruş.
Küçük Hasan	Hakir: 80 guruş. Harar: 2 aded, 40 guruş. Koyun: 5 aded, 117,5 guruş. Toklu: 2 aded, 20 guruş. Nakd: 2,5 guruş.	300 guruş.
Gelgel	Nakd: 75 guruş. Seccâde: 4 aded, 60 guruş. Çuval: 2 aded, 40 guruş. Harar tek bir aded, 25 guruş.	200 guruş.
İslambolluoğlu	Abdeslik: 190 guruş. Koyun: 10 aded, 235 guruş. Keçi: 5 aded. Nakd: 45 guruş.	<u>470 guruş.</u>
		26135 guruş.

Çükürçüoğlu Mustafa	Keçi: 10 aded, 180 guruş. Kilim: 1 aded, 65 guruş. Nakden: 35 guruş.	280 guruş.
Boşnak Ömer	Nakd: 50 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Oğlak: 3 aded, 24 guruş.	50? Guruş.
Cevli'nin Hasan	Koyun: 2 aded, 47 guruş. Keçi: 5 aded, 90 guruş. Nakd: 13 guruş.	150 guruş.
Evliyâ'nın Ali	Toklu: 10 aded, 150 guruş. Öküz: 140 guruş. Nakd: 90 guruş.	<u>380 guruş.</u>
		27095 guruş.
Samurkaş Mehmed	Keçi: 10 aded, 180 guruş. Koyun: 3 aded, 70 guruş. Nakd: 50 guruş.	300 guruş.
Kara İsmâil	Öküz: 10 aded, 200 guruş. Toklu: 1 aded, 150 guruş. Nakd: 82,5 guruş. Koyun: 5 aded, 117,5 guruş.	550
Borluoğlu	Koyun: 10 aded, 235 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Keçi: 5 aded, 90 guruş. Nakd: 80 guruş.	480 guruş.
Kara Osman	Koyun: 5 aded, 117,5 guruş. Keçi: 9 aded, 162 guruş. Toklu: 4 aded, 60 guruş. Nakd: 60,5 guruş.	<u>400 guruş.</u>
		28745 guruş.
Topal Memiş	Lük: 1 ?, 550 guruş. Celeb: 1 ?, 675 guruş. Koyun: 20 aded, 475 guruş. Keçi: 16 aded, 288 guruş. Nakden: 117 guruş.	2100? guruş.

İbrâhim Beğ	Taylak: 460 guruş. Koyun: 8 aded, 188 guruş. Nakden: 102 guruş.	750 guruş.
Yazık Mehmed	Koyun: 10 aded, 235 guruş. Keçi: 10 aded, 180 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Nakden: 60 guruş.	550 guruş.
Koca Mehmed Beğ [bin] Veli	Çul: 7 aded, 164,5 guruş. Keçi: 8 aded, 144,5 guruş. Toklu: 6 aded, 90 guruş. Nakd: 51,5 guruş.	<u>450 guruş.</u>
		32595 guruş.

Koca Mehmed [bin] Molla Arif	Keçi: 16 aded, 288 guruş. Çebiç: 6 aded, 48 guruş. Seccâde: 3 aded, 39 guruş.	375 guruş.
Mağaracı Süleymân	Alaca: 2 top, 135 guruş. Kilim: 2 aded, 140 guruş. Kaliçe: 1 aded, 90 guruş. Nakden: 58 guruş.	450? guruş.
Kara Hasan	Koyun: 5 aded, 117,5 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Keçi: 4 aded, 72 guruş. Nakden: 30,5 guruş.	300 guruş.
Karamanlı Fakih	Lük: 600 guruş. Tûlü taylak: 860 guruş. Taylak: 440 guruş.	<u>1900 guruş.</u>
		35620 guruş.
Hayta'nın karındaşı	Koyun: 30 aded, 705 guruş. Toklu: 20 aded, 300 guruş. Keçi: 20 aded, 360 guruş. Kilim: 2 aded, 140 guruş. Nakden: 295 guruş.	1900? guruş.

Haliloğlu Belek?	Deve: 1 aded, 565 guruş. Koyun: 20 aded, 470 guruş. Keçi: 15 aded, 270 guruş. Nakd: 50 guruş.	1450 guruş.
Hacı Gökhan	Bâr-gîr: 2 aded, 700 guruş. Koyun: 40 aded, 940 guruş. Toklu: 30 aded, 450 guruş. Kıllu taylak: 600 guruş. Nakd: 210 guruş.	2900 guruş.
Beğdemir'in Veli	Taylak: 700 guruş. Koyun: 10 aded, 235 guruş. Toklu: 10 aded, 150 guruş. Seccâde: 1 aded, 15 guruş.	<u>1100 guruş.</u>
		43970 guruş.

Cücükgöz	Koyun: 50 aded, 1175 guruş. Keçi: 20 aded, 360 guruş. Toklu: 30 aded, 450 guruş. Hinta: 5 keyl, 190 guruş. Nakd: 275 guruş.	2450? Guruş.
	Koyun: 10 aded, 235 guruş. Nakden: 65 guruş.	300 guruş.
Gök Osman'ın Halil	Hinta: 8 keyl, 306 guruş. Nakden: 44 guruş.	<u>350 guruş.</u>
		47070 guruş.
[Sahife No: 43]		47070 guruş.
Hacı Kara	Taylak: 800 guruş. Koyun: 40 aded, 940 guruş. Toklu: 20 aded, 300 guruş. Nakden: 360 guruş.	2400 guruş.
Molla Osman	Taylak: 500 guruş. Keçi: 20 aded, 340 guruş. Koyun: 10 aded, 235 guruş. Nakden: 255 guruş.	1350? guruş.
Koyuncuoğlu Osmân	Öküz: 2 aded, 190 guruş. Koyun: 20 aded, 470 guruş. Çatari: 1 aded, 100 guruş. Nakd: 15 guruş.	775 guruş.
Hacı İbrâhim'in Halil	Koyun: 10 aded, 217,5 guruş. Keçi: 5 aded, 90 guruş. Toklu: 10 aded, 150 guruş. Nakd: 17,5 guruş.	475 guruş.

Sarı Süleymân'ın Mustafa	Koyun: 5 aded, 110,5 guruş. Keçi: 6 aded, 108 guruş. Oğlak: 5 aded, 40 guruş. Nakd: 51,5 guruş.	<u>398? Guruş.</u>
		52468 guruş.
Hatîb kızının Hasan	Öküz: 1300 guruş. Koyun: 8 aded, 180 guruş.	3018? guruş.
Kel Hasan'ın Cevli	Koyun: 10 aded, 217,5 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Nakd: 7,5 guruş.	300 guruş.
Küpeli	Lük: 1? 580 guruş. Koyun: 10 aded, 217,5 guruş. Keçi: 12 aded, 216 guruş.	1013 guruş.
Kırış Veli'nin oğlu	Hinta: 2 keyl, 74 guruş. Koyun: 3 aded, 70,5 guruş. Seccâde: 2 aded, 30 guruş. Nakd: 23,5 guruş.	200 guruş.
Tolan'ın oğlu	Koy[un]-taylak: 475 guruş. Hinta: 5 keyl, 160 guruş. Nakd: 140 guruş.	<u>775 guruş.</u>
		55074 guruş.
Voyvoda'nın Veli	Döşek: 1 aded, Halı: 2 aded, 140 guruş. Seccâde: 4 aded, 60 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Nakden: 25 guruş.	300 guruş.
Sâlih Oğlu Mûsâ	Koyun: 10 aded, 217,5 guruş. Keçi: 10 aded, 180 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Hinta: 3 keyl, 96 guruş. Nakd: 81,5 guruş.	650 guruş.
Çangacı'nın Hasan	Kısrak: 250 guruş. Nakd: 50 guruş.	300 guruş.
Onmakoğlu	Koyun: 5 aded, 180,5 guruş. Keçi: 5 aded, 90 guruş. Nakd: 1,5 guruş.	<u>200? Guruş.</u>
		56524 guruş.

Ocakoğlu Mehmed	Taylak: 700 guruş. Koyun: 5 aded, 180,5 guruş. Nakden: 41,5 guruş.	850? Guruş.
Deli Yahyâ	Halı: 1 çift, 210 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Nakd: 25 guruş.	310 guruş.
Emin'in Oğlu	Koyun: 20 aded, 270 guruş. Toklu: 10 aded, 150 guruş. Nakd: 45 guruş.	850? Guruş.
Bozoğlan	Şatak?: Çift, 100 guruş. Kilim: 50 guruş. Toklu: 3 aded, 45 guruş. Nakd: 50 guruş.	<u>200? Guruş.</u>
		58724 guruş.

Kindi'nin Ali	Hinta: 5 keyl, 190 guruş. Koyun: 5 aded, 117,5 guruş. Keçi: 4 aded, 72 guruş. Nakd: 20,5 guruş.	400 ? guruş.
Cücüköz	Harar: 3 aded, 60 guruş. Çuval: 2 aded, 40 guruş. Keçi: 5 aded, 90 guruş. Nakd: 10 guruş.	200 guruş.
Deli Halil Oğlu	Koyun: 15 aded, 352,5 guruş. Keçi: 15 aded, 170 guruş. Nakden: 127,5 guruş.	550 guruş.
Kara Veli'nin Mûsâ	Koyun: 30 aded, 7005[705]. Toklu: 15 aded, 225 guruş. Keçi: 10 aded, 180 guruş. Nakd: 140 guruş.	<u>1250 guruş.</u>
		61124 guruş.
Kara Hasan'ın Karındaşı	Tellü deve: 875 guruş. Kutni: 2 [top] 180 guruş. Koyun: 2 aded, 47 guruş.	1525 guruş.
Ümmügülsüm Oğlu	Celeb deve: 680 guruş. Lük deve: 575 guruş. Kutni: 3[top] 260 guruş. Koyun: 10 aded, 235 guruş. Nakd: 350 guruş.	2100 guruş.

Kumarcı'nın Hüseyin	İğdiş?: 280 guruş. Koyun: 15 aded, 352,5 guruş. Nakd: 117,5 guruş.	750 guruş.
Çümelik Mustafa	Hinta: 10 keyl, 380 guruş. Keçi: 14 aded, 288 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Nakd: 7 guruş.	<u>750 guruş.</u>
		66249 guruş.

Şişmanoğlu	Çadır: 100 guruş. Keçi: 10 aded, 180 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Nakd: 40 guruş.	400 guruş.
Hacı Ömer'in Mustafa	Hâdim deve: 1600 guruş. Koyun: 20 aded, 470 guruş. Keçi: 25 aded, 450 guruş. Nakden: 330 guruş.	2850 guruş.
Nasif'in Hüseyin	Koyun: 11? aded, 940? guruş. Toklu: 30 aded, 450 guruş. Keçi: 35 aded, 450 guruş. Taylak: 460 guruş. Nakden: 400 guruş.	2700 guruş.
Köle Hüseyin	Koyun: 15 aded, 350 guruş. Toklu: 15 aded, 150 guruş. Keçi: 10 aded, 180 guruş. Nakden: 217,5 guruş.	850? Guruş.
Hacı Efendi	Mağnisa alacası: 5 aded, 100 guruş.	<u>100 guruş.</u>
		73149 guruş.
Bozkader?	Keçi: 5 aded, 90 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Nakd: 35 guruş.	200 guruş.

Karagöz	Yük deve: 600 guruş. Tellü? Taylak: 800 guruş. Nakden: 50 guruş.	1450 guruş.
Hüsamoğlu	Hinta: 3 keyl, 96 guruş. Keçi: 5 aded, 90 guruş. Nakd: 14 guruş.	200 guruş.
Kör Eyyûb	Hâdim deve: 860 guruş. Koyun: 2 aded, 470 guruş. Nakden: 70 guruş.	<u>1400 guruş.</u>
		76399 guruş.

[Sahife No: 44]	Nakl-i yekûn:	76399 guruş.
Hayta	Koyun: 50 aded, 1175 guruş. Toklu: 15 aded, 225 guruş. Nakden: 100 guruş.	1500 guruş.
Gök Osmân	Taylak: 750 guruş. Çatari: 3 aded, 300 guruş. Koyun: 30 aded, 705 guruş.	1755 guruş.
Çavuş Hacı Ömer	Kılıç?: 900 guruş.	900 guruş.
Tavîl Boy'un Molla Mustafa	Koyun: 20 aded, 470 guruş. Keçi: 16 aded, 288 guruş. Nakden: 242 guruş.	<u>1000 guruş.</u>
		81554 guruş.
Tavîl Kafa'nın İsmâil	Koyun: 10 aded, 235 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Nakden: 90 guruş.	400 guruş.
Kassâb Mustafa	Deve: 4 aded, 3500 guruş. Taylak: 1200 guruş. Koyun: 100 aded, 2350 guruş. Hinta: 50 keyl, 1900 guruş. Nakden: 1050 guruş.	10000 guruş.

Çopur Halil	Taylak: 2 aded, 1500 guruş. Koyun: 15 aded, 352,5 guruş. Toklu: 10 aded, 150 guruş.	2002? Guruş.
Çavuşoğlu	Koyun: 10 aded, 235 guruş. Keçi: 7 aded, 114 guruş. Oğlak: 5 aded, 40 guruş. Nakd: 9 guruş.	<u>500? Guruş.</u>
		94456 guruş.
Eğrioğlu	Alaca: 2 aded, 160 guruş. Oğlak: 5 aded, 40 guruş.	200 guruş.
Gedik Ahmed	Yük Deve: 550 guruş. Koyun: 30 aded, 705 guruş. Alaca: 4 aded. Keçi: 2 aded, 360 guruş. Toklu: 15 aded, 225 guruş. Nakd: 500 guruş.	2340 guruş.

Kasabın Karındaşı Süleymân	Yük deve: 2 aded, 980 guruş. Koyun: 10 aded, 235 guruş. Alaca: 2 aded, 140 guruş. Hayvân: 1 aded, 130 guruş. Taylak: 500 guruş. Nakd: 415 guruş.	2400 guruş.
Cücük Mehmed	Koyun: 10 aded, 235 guruş. Celeb: 600 guruş. Alaca: 2 aded, 160 guruş. Harar: 2 aded, 37,5 guruş.	1150? guruş.
Kökcükızı Taylak: 750 guruş. Koyun: 10 aded, 235 guruş. Toklu: 5 aded, 75 guruş. Nakd: 92 guruş.	1152 guruş.
İbbanın İsmâil	Hinta: 10 keyl, 380 guruş. Koyun: 10 aded, 235 guruş. Keçi: 10 aded, 180 guruş. Nakd: 205 guruş.	1200? Guruş.
Gedik Dede	Koyun: 5 aded, 117,5 guruş. Keçi: 4 aded, 72 guruş. Nakden: 117,5 guruş.	<u>300? Guruş.</u>
		103198 guruş.
Kara Zeyneb	Hinta: 5 keyl, 190 guruş. Keçi: 5 aded, 90 guruş. Nakd: 20 guruş.	300 guruş.
Arucunun Ahmed	Tellü deve: 850 guruş.	<u>850 guruş.</u>

		105348 guruş.
		104348 guruş.
Kaderoğlu Osmân	Öküz: 1 çift, 280 guruş. Kilim: 2 aded, 150 guruş. Koyun: 10 aded, 235 guruş. Keçi: 5 aded, 90 guruş. Nakden: 95 guruş.	<u>850 guruş.</u>
		105198 guruş.

Ma'rûz-ı dâ'î-yi devâm-ı ömr-i devletleridir ki,

Esbkeşân kazâsına tâbi' Divle kazâsı hânedânlarından olup nefsi Divle karyesi ahâlîlerinin kâs-ı cumhûrlarıyla maktûlen fevt olan Halim-zâde Mehmed Ağa'nın vârisleri zevce-i menkûhası Emetullah Hânım bint-i Memiş Paşa nâm hânım ile sulbî kebîr oğulları Ahmed ve Osmân ve Mehmed ve Ali ve sulbî sagîr oğulları Yusuf ve İbrâhim ve Hasan ve Reşid ve Haydar ve kebîre kızları Zeyneb ve Kâmile'ye inhisârı lede's-şer'î'l-enver zâhir ve nümâyân olmağın fevt olan pederlerinin telefât ve dem diyeti mukâbilinde otuzbin ve ihrâk olan konakları bedeli on beş bin ve derûn-ı hânelerinde ihrâk olunan emvâl ve eşyâ ve emti'a ve fitne hengâmında ahâlîlerinin ahz u gârât etdikleri ve zâyi' olan emvâl bedeli altmış bin guruş tarafeynin rızâlarıyla bundan akdem Konya müşîri devletlü Vecîhî Paşa hazretlerinin ma'rifeti ve a'zâ-yı meclis ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile alâ vechi'l-musâlaha karâr verilmiş olan yüz beşbin guruşun tahsîli ve vârislerine teslimine me'mûr Esbkeşân Mâliye Vekîli İbrâhim Beğ bendeleri karye-i mezbûre ahâlîleri i'tirâf ve ikrârlarıyla yüz dokuz nefer kesândan ma'rifet-i şer' ve me'mûru vechle ma'rifetleriyle mebâliğ-ı mezkûru kesân-ı merkûmûnların hâl ve tahammûlüne göre gadrden himâye olarak ahâlînin huzûr-ı şer'e celb ve cem'-birle müteveffâ-yı merkûmun fevtinde emvâl-i zâyi'anın ahz ve menzil-i muhterikanın etrâfindan sun' ve medhalleri olan ber-mûceb-i defter-i mümzâ yüz dokuz nefere yedi olur vechle tevzî' ve taksîm ve ashâbından me'mûr-ı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle cem' ve tahsîl olundukda verese-i merkûmûnlara tamâmen ve kâmilin meclis-i şer'de me'mûrları yedine te'diye ve teslim kılındığı hâvî bizler bir kıt'a mahzar etdik sen-dahî mahzarımızı musaddık bir kıt'a i'lâm ediver deyû iltimâs ve ilhâh etmeleriyle husûs-ı mezkûr vech-i meşrûh üzre olduğuna ilm-i dâ'îleri dahî muhît ve şâmil olmağın ol-ki vâkı'u'l-hâl bi'l-iltimâs huzûr-ı lâmi'u'n-nûrlarına arz ve i'lâm olundu. Bâkî emr men lehü'l-emrindir. Fî 27 Za[Zi'l-ka'de] sene [12]57.

El-Abdü'd-dâ'î li-devâm-ı ömr-i devletikümü'l-âlî es-Seyyid Abdülkerîm en-nâ'ib bi-kazâ'-i Divle.

Sahife No : 47-48

Tarihi : 29 Muharrem 1258.

Ferman: Ağırığı düşük altın paranın insanlar arasında tedâvül etmemesi için gerekenin yapılmasına dâir yazılan fermân.

Düstûr-ı mükerrerem [boşluk] Konya eyâleti müşîri vezîrim İbrâhim Paşa edâma'l-lâhü te'âlâ iclâlehü ve e'âzümü'l-ümerâ'i'l-kirâm umdetü'l-küberâ'i'l-fihâm ülü'l-kadri ve'l-ihtirâm el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'allâm Konya eyâleti dâhilinde kâ'in elviye kâ'im-makâmları dâmet me'âlîhim ve iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim câmi'u'l-mefâhir ve'l-mekârim el-muhtass mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im ricâl-i devlet-i aliyyemden hâlen Konya Defterdârı Mehmed Nûri zîde ulüvvühü ve mefâhirü'l-ulemâ' ve'l-muhakkıkîn nâ'ibler ve müftüler zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân elviye-i merkûmenin hâvî olduğu kazâlar müdürleri ve mütehayyizûn, vücûh ve hânedân zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, beyândan müstağnî olduğu üzre mu'âmelât-ı nâsın esâsı ve nizâm-ı mülk ve milletin binâ-yı akvâsı mesâbesinde olan râyic-i nükûd mâdde-i mu'tenâsına dâ'imen ve müstemirren ihtimâm ve dikkat olunmak ve icâbet-i umûr-ı mülkiyyeden olduğundan bundan akdem ittifâk-ı ârây ile verilen karâr üzerine sünûh ve sudûr iden emr irâde-i seniyye-i şâhânem üzre atık ecnâs altûn ve beyâz akça ve meskûkât-ı atîke-i sâirenin fî'ât-ı kadîmesine ber-vech-i i'tidâl zamm ile hadd-i lâyıkında bir fî'ât takarrüb ve her cins meskûkâtında fî'âtlarını hâvî evrâk-ı mahsûsa tab' ve temsîl ile memâlik-i mahrûseme neşr ile tesyîr olunarak ecnâs-ı mezkûrenin ba'd-ezîn fî'ât-ı mukarresinden ziyâde alınıp verilmemesi ve husûsen eksik vezne ile delik ve kesik olarak eyâdî-i nâsda bulunan altûnların tedâvül eylemesi ibâdu'l-lâha zarar ve hasârı mûcib olduğundan gayrı bu husûsu mülk ve milletce gâyet uygunsuz bir şey' olduğundan o makûle veznleri noksân olan altûnlar dahî fî-mâ ba'd beyne'n-nâs ahz ü i'tâda alınıp verilmeyüp her kimin yedinde bulunur ise cânib-i darbhâne-i âmireme ve taşralara da dahî mübâya' a me'mûrlarına getirüp dirhem hesabıyla bedelleri ahz olunması zımnında tenbîhât-ı ekîdeyi hâvî mahsûs buyuruldular tastîr ve memâlik-i mahrûseme dahî evâmîr-i aliyyem tastîri ile cümleye i'lân ve tenbîh olunmuş ise erbâb-ı fesâd ve ihtikâr ecnâs-ı altûnların yalnız kenârlarını kat'-ı vezniyye ile delmeğe kanâ'at etmeyüp biraz eyyâmdan berû alınıp verildiği vaktde üzerinden altûnu alındığı ma'lûm olmamak için tîz-âb derûnuna vaz' ve ilkâ ile yazularını bozmayarak birâz altûnları alup o sûretle veznlerine hâlel gelerek sürmek ve bu kâr-ı mekrûha ictisâr ve sülûklerinden gayrı nâşî tâmmü'l-vezn ecnâs altûnları şundan buna düşürdüklerinden bu [ve]chle ecnâs-ı altûnunun fî'âtı gün be-gün tezâyüd ve terakkî olduğundan el-hâletü hâzihî eyâdî-i nâsda bulunan ecnâs-ı altûnların veznlerine külliyyen hâlel gelmiş ve şöyle ki on iki veznde olan altûn dokuz ve ba'zan yedi kırat derecelerinde tenezzül eylemiş idüğüne ve bu keyfiyyet, nizâm-ı müstahsene-i mülkiyyeden olan râyic-i nükûd mâddesinin ihlâlini mûcib ve ibâdu'llâhın ızrârını müstevcib olacağı vâzihâtdan olduğuna mebnî şu uygunsuzluğun bed hâl idüğü, kesdirilmesi mülken ve milleten ehemm ve elzem olmakdan nâşî ba'de'l-yevm gerek Dersa'âdet'imîn ve gerek memâlik-i mahrûse-i şâhânemde sâkin ve mutavattın ehl-i İslâm ve re'âyânın yedlerinde bulunan o makûle eksik ve kesik ve delik ve tîz-âb ile altûnu alınmış mecmû'-ı nâkîsu'l-vezn altûnlar ahz u i'tâda hafî ve celî bir vechle alınıp verilmeyüp bir mâh müddet naklîliyye? edile. Nâkîs olan altûn her kimin elinde bulunur ise de bi-lâ tevakkuf Darbhâne-i Âmire'me ve taşralarda dahî müşîrân ve vüze[râ]'-i izâm ve defterdârân ve me'mûrîn-i sâ'ireye ve mübâya'acı olan mahallerde dahî mübâya'acılara gönderüp teslîm ile ba'de'l-vezn bedeli her ne mikdâr tutdu ise ashâbına i'tâ ve te'diye kılınması ve yedlerinde noksân altûn bulunan kimesneler altûnlarını getürmeyüp genc ve ihfâ ederek yine beynlerinde olup vermeleri me'mûl idüğünden bu husûs için çarşu ve pazara vena olan mahallere

me'mûrlar nakliyle o makûle eksik ve kesik ve delik ve tîz-âb ile altûnu alınmış noksân altûnlar her kimin yedinde bulunur ise zikr olunan me'mûrîn ma'rifetleriyle bi-lâ tevakkuf mikrâs ile vasatlarından kat' olunması ve me'mûrîn-i merkûmeden başka bi'l-cümle hazâ'in-i şâhânem ve bâb-ı ser-askerî ve tershâne-i âmirem ve ihtisâb ve gümrük me'mûrları Âsitâne-i sa'âdetimde ve taşrada bulunan mübâya'acılar dahî kat'a me'zûn olmaları ve müddet-i mezkûre-i müttetekaya olduklarından? sonra o makûle nâkisu'l-vezn altûn her kimin yedinde bulunur ve ahz ve girift olunur ise hilâf-ı rızâ hareketde bulunmuş olacağından ol-vechle tutulan altûnlar vezni ve mübâya'a fi'ât üzre hisâb olunarak îcâb eden bedelinin rub' bi-lâ bedel darbhâne-i âmirânemden ahz ve zabt ile üç rub'u ashâbına verilmek üzre me'mûrîn-i merkûme çarşu ve pazarda geşt ü güzâr ile alış verişler esnâsında tesâdüf edecek kimesneleri ahz u girift eylemeleri ve bu nizâmın istikrârına vesîle-i müstakille olmak üzre güzeşte ahz u i'tâ olan ve ecnâs me'mûl olunan mahaller me'mûrîn-i merkûme ma'rifetleriyle gereği gibi taharrî-birle bulunan o makûle altûnlar kat' ve ahz ve darbhâne-i âmireme getirülüp bunların dahî kezâlik rub'u bedeli bi-lâ bedel zabt ile üç rub'u ashâbına verilmesi ve ahz u i'tâ ile me'lûf olan kimesneler birbirlerine ol-vechle nâkisu'l-vezn altûn teklîf edecekleri âşikâr olduğundan bundan böyle o makûle kimesneler diğerlerine nâkisu'l-vezn akça? Teklîf eyledikde ol kimesne ahz u kabûl ile doğru Darbhâne-i Âmireme getirüp keyfiyeti bi'l-ifâde akçayı veren her kim ise Darbhâne-i Âmireme celb ile vermiş olduğu altûnunun bedeli hisâb olunarak rub'u kezâlik bi-lâ bedel zabt olunduktan sonra yüzde on, gurusu hisâbıyla dahi? kaç gurûş eder ise

[Sahife No: 48] ol-dahî ashâbından tahsîl ile haber veren kimesneye bahşîş sûretle i'tâ olunması ve bu mâdde ol-vechle icrâ olunmadıkca altûnları teklîf eden kimesneye Darbhâne-i Âmiremden ruhsat verilmeyüp habsle ba'de'l-icrâ ruhsat verilmesi ve taşralarda dahî vusûl-i emr-i âlişânımdan i'tibâren bir mâh müddet zarfında herkes yedlerinde bulunan o makûle altûnları Darbhâne-i Âmire'mden me'mûr olan mübâya'acılara getirüp kat' etdürdükden sonra dirhem hisâbıyla mübâya'a fi'âtı üzre bedeli ahz olunması ve mübâya'acısı olmayan mahallerde dahî o makûle nâkisu'l-vezn altûnlar müşîrân, vüzerâ'-i izâm ve defterdârân ve zâbitân-ı sâire ma'rifetleriyle kezâlik kat'-birle mukaddem neşr olunan fi'ât defteri üzre bahâsı taraflarında bulunan emvâl-i mîriyyeden i'tâ olunarak îcâb eden semeni Darbhâne-i Âmire'mden Mâliyye Hazînesine i'tâ kılınmak üzre ol-vechle kat' olunan altûnlar her bir mahallden bâ-i'lâm ve tahrîrât Darbhâne-i Âmireme gönderilmesi ve müddet-i mezkûre münkaziyye olduktan sonra müşâr ve mûma-ileyhimin inzimâm-ı re'y ve ma'rifetiniz-ile bâlâda muharrer olan nizâmât kâffe-i memâlik-i mahrûse-i şâhânemde dahî icrâ ile hilâf-ı rızâ hareketde bulunanlardan ber-vech-i muharrer rub' bedeli ahz u tahsîl-birle hâsıl olacak mebâliği bâ mazbata Darbhâne-i Âmire'me irsâl kılınması ve bunlardan başka el-hâletü hâzihi Darbhâne-i Âmire'mde kat' ve darb olunmakda olan yigirmi gurusluk Mahdûdiye [Mahmûdiye] altunu yigirmi bir gurusu ve beşlik ve altılık ve üçlük ve altmışlık dahî fi'ât-ı zâyide ile gerek Âsitâne-i Sa'âdetimde ve gerek taşra memâlikde nâ-..... alınıp verilmekte idüğü tahkîk ve istihbâr olunup bu husûs-dahî be-gâyet uygunsuz ve herkese muzır bir şey' olduğundan bunun-dahî men'î çâresinin istihsâli farîzadan olduğuna mebnî zikr olunan Mahdûde[Mahmûdiye?] altunu ve altılık ve beşlik ve üçlük ve altmışlık dahî fi'ât-ı mukarrerelerinden ziyâde de alınıp verilmemesi ve her kim fi'ât-ı zâ'ide ile ahz u i'tâya cür'et ve cesâret edüpde me'mûrîn-i merkûme ma'rifetleriyle ahz u girift olunur ise o makûleler dahî îcâbına göre te'dîb kılınması husûsları muvâfik-ı irâde-i aliyem olduğu hâlde nizâm-ı kaviyyeye rabt ve tevsîki ve nizâm-ı mezkûre bi'l-cümle me'mûrîn-i devlet-i aliyem taraflarından gereği dikkat ve icrâsına gayret olunduğu sûretde pek az vaktde arkası alınması me'mûl olduğundan vesâyâ-yı lâzımevi hâvî evâmîr-i aliyem tastîr ve tesyîr ile keyfiyet cümleye neşr ve i'lân olunması husûsu e'âzîm-i ricâl-i devlet-i aliyemden hâlen Darbhâne-i Âmirem nâzırı iftihârü'l-e'âlî ve'l-e'âzîm müctemî'u'l-cemî'il-me'âlî ve'l-mefâhim Ahmed

Zîver dâme ulüvvühû tarafından bâ takrîr ifâde ve inbâ olunmuş ve vâkı'â bu husûs kemâliyle ikdâm ve dikkât olunmak farâ'iz-i hâliyyeden olduğundan nâzır-ı müşârun-ileyhin iş'ârı vechle nizâm-ı mezkûrun kâmilten icrâsı husûsuna irâde-i aliyyem müte'allik olarak muktezâ-yı münîfi üzre Dersa'âdetimde lâzım gelenlere mahsûs buyuruldular ısdâr ve memâlik-i mahrûse-i şâhâneme dahî evâmîr-i aliyyem neşr ve tesyâr kılınmış olmağla sen-ki müşîr-i müşârun-ileyhsin vusûl-i fermân-ı celîlü'l-unvânımda keyfiyyet zîr-i idârende kâ'in mahallerde lâzım gelenlere bi'l-etrâf iş'âr ve tenbîh ile her bir mahallere çarşu ve pazara ve kesret-i ahz u i'tâ olunan mahallere mahsûs me'mûrlar ta'yîn ve ihrâc olunarak bâlâda beyân olunduğu vechle vusûl-i emr-i şerîfimden i'tibâren bir mâh müddet zarfında herkesin yedinde bulunan meskûkât-ı atîkeyi getirüp vermek ve lâzım geleceğinden eğerçi müddet-i mezkûre mürûrundan sonra o makûle eksik ve kesik ve tîz-âb ile altunu alınmış nâkısü'l-vezn alınan meskûkât-ı atîka-i sâire her kimin yedinde bulunur ise ahz ve îcâb eden bedelinin rub'ü zabt ve üç rub'ü kendüsüne i'tâ ve esnâ-yı dâdusunda? [boşluk] teklîf ederek kabûl edüp haber viren kimesneye dahî yüzde on guruş verilerek bundan böyle zinhâr zinhâr o misillü meskûkât-ı atîka ve nâkîsa eyâdî-i nâsda tedâvül edememesi husûsuna kemâliyle i'tinâ ve dikkat olunması ve Mahdûdiye altunu vesâir ecnâs-ı câriyenin dahî bir vechle ziyâde alunup verilmemesi ve'l-hâsıl bâlâda muharrer nizâmın kâmilten ve müstemirren icrâ ve ibkâsı esbâb-ı vesâ'ilinin istihsâl ve istikmâli husûsuna ale'd-devâm sarf-ı miknet ve ihtimâm-ı tâmm eylemek fermânım olmağın tenbîhen ve te'kîden ve ifhâmen Dîvân-ı Hümâyûn'umdan mahsûsan işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi bu husûs bir vechle sâire benzemeyüp umûr-ı mühimme ve milliye ve lâyıkiyla icrâsına dikkat olunması ferâyiz-i hâlden olduğuna mebnî nizâm-ı mezkûrun harf-be-harf icrâsı matlûb-ı kat'ıyyü'l-mülûkânem idüğü ve hilâfi vaz' u hâlet ve nev'î bir vechle câ'iz olmadığı ma'lûm-ı hamiyet-melzûmun oldukda ber-minvâl-i meşrûh amel ve hareketle îfâ-yı muktezâ-yı kâr-şinâsî ve hamiyet bezl ciddü miknet ve sizin kâ'im-makâmı ve defterdâr ve nâ'ibler ve müdürler vesâir mûmâ-ileyhimsiz siz dahî meczûmunuz oldukda mûcib-i muktezâsının icrâsı, ya'nî bâlâda muharrer nizâmın her bir mahalde tamâmı ve lâyıkiyla îfâsı emr-i ehemmine cümleliz bi'l-ittifâk ikdâm ve gayret ve hilâfi vaz' u hareket müstelzim-i mes'ûliyyet ve vehâmet olacağından âna göre tavr alınup her hâlde lâzıme-i zimmetin icrâsına sa'y ü gayret ve hilâfindan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşân sâdir olmuştur . Buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz. Evâhir-i şehri Muharrem semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Sahife No : 49-1

Tarihi : 25 Safer 1258.

***İlam:** Büyüksinan Mahallesinden İbrâhim kızı Emine'nin babasından kendisine intikâl eden bağı zabtettiği için Hacı Mustafa oğlu Hacı Mehmed'i suçlaması fakat Hacı Mehmed'e bağın kızın babasının kendisine olan borcuna karşılık vasî tarafından teslim edildiğinin anlaşılması.*

Konya'da Büyüksinân Mahallesinde sâkine mu'arrefetü'z-zât Emine bint-i İbrâhim nâm bîkr-i bâliğa meclis-i şer' -i şerîf-i enverde işbu râfî'u'l-kitâb es-Seyyid el-Hac Mehmed bin el-Hac Mustafa nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp Konya civârında Pîr Esad Evkâf-ı Şerîfi dâhilinde Kanra? nâm mahalde kâ'in etrâf-ı erba'adan bir tarafı Hacı Hasan Oğlu ve bir tarafı Hacı Gökmen'in zevcesi ve bir tarafı kendi mülkleri ve bir tarafı tarîk-i âmm bu hudud-ı erba'a ile mahdûd ve mümtâz iki dönüm mikdârı kürûm bâğ ve derûnunda bir göz dam ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle mûrisimiz müteveffâ-yı merkûm İbrâhîm'den bana irsen intikâl eden bâğ-ı mahdûd-ı mezbûru merkûm Hacı Mehmed

on üç ve on dört seneden berü fuzûlî zabt ve mutasarrıf olmağla su'âl olunup alınivermesi ve keff-i yedi matlûbumdur deyû lede'd-da'vâ ve gibbe's-su'âl merkûm Hacı Mehmed cevâbında müdde'îye-i mezbûrenin babası müteveffâ-yı merkûmda benim altıyüz guruş alacak hakkım olup ve âhar kimesnelere düyûn-ı müteferrikası olup kendi hâl-i hayevâtında Postacı Süleyman nâm kimesneyi ıskât-ı salât ve keffârât-ı savm ve yemînimi rü'yet ve düyûnumu te'diye ediver deyû vasî-yi muhtâr nasb edüp bu vechle musırınan fevt olup vasî-yi merkûm Süleymân ma'rifetiyle bâğ-ı mahdûd-ı mezbûru bana bin beşyüz guruşa bey' ve teslîm ve ben-dahî kabûl edüp ve bana olan altıyüz guruş deynini mahsûb ve dokuz yüz guruş dahî benden ahz edüp âhar düyûnuna te'diye eyledi deyû def'e tasaddî etmekle müdde'îye-i mezbûreden lede'l-istintâk merkûm vasî-yi muhtâr nasb eylediğini ve altıyüz guruş alacağı olup ve âhar düyûnu için dokuz yüz guruş dahî teslîm eylediğini inkâr etmekle dâfi'-i merkûm Hacı Mehmed'den def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i ricâl-i müslimînden Üzümcü Saka Seyyid Hasan ve Hacı Hasan oğlu Hasan nâm kimesneler li-ecliş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm İbrâhim, Postacı Süleymân'ı techîz ve tekfîn vesâir düyûnu te'diye eylemek için bizim yanımızda vasî-yi muhtâr nasb eyledi deyû edâ-yı şehâdet ve müteveffâ-yı merkûm zimmetinde merkûm Hacı Mehmed'in altıyüz guruş alacağı olduğu dahî Hacı Mûsâ bin Hacı Veli ve Mehmed bin Hacı Sâlih nâm kimesneler işhâd ve dokuz yüz guruş dahî vasî-yi muhtâr-ı merkûma teslîm eylediğini Ömer Ağa ve Duhâncı Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'e hâzırân [olup] isrûl-istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm İbrâhim'in merkûm Hacı Mehmed'e altıyüz guruş deyni olduğunu ve bâğ-ı mahdûd-ı mezbûru bin beşyüz guruş bedeli olup dokuz yüz guruş dahî vasî-yi muhtâr-ı merkûm Süleymân'a teslîm eylediğini her biri ber-minvâl-i muharrer edâ-yı şehâdet-i şer'îyye etmeleriyle ber-mûceb-i şehâdetihim lede'l-istiftâ şehâdetleri makbûle olup bu vechle müdde'îye-i mezbûre Emine'nin bâğ da'vâsı bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' ü def' olundu . Mâ vaka'a bî't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmîs işrîn şehri'l-Saferi'l-hayr li-sene semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Kazzâz Hacı Hâfız. Yeğeni Mustafa. Anbarlı'nın Hacı İsmâil. Saman Emîni Mehmed Emîn. Hacı Gökmen'in Ali. Helvacı Hacı Hasan. Bakkal Mehmed. Duhâncı Tatar'ın Mehmed. Sâatçı'nın Mehmed.

Sahife No : 49-2

Tarihi : 5 Rebiülevvel 1258.

Mürasele: Hacı Mahmud Ağa-zâde Seyyid el-Hâc Ali Efendi'nin tamirâtını yapmayı üstlendiği çeşmelerden eskiden olduğu gibi akan suya ait olan hissesinin kendisine verilmesine dâir.

Bâ'is-i mürâsele-i şer'îyyedir,

Medîne-i Konya Şerefşirin Mahallesinde sâkin ve ashâb-ı hayrâtdan işbu bâ'isü'l-mürâsele Hacı Mahmûd Ağa-zâde es-Seyyid el-Hac Ali Efendi nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Kale-i Cerb Mahallesi ahâlîlerinden zikr-i âtî çeşmelerin bâ-berât-ı âlî mütevellîsi Hızır'ın Mustafa ve karındaşı Mehmed ve imâm-ı mahalle Keçeci-zâde Hâfız Efendi ve Köyceğizli İbrâhim ve Sarrâc Bekir Çelebi vesâir ma'lûmü'l-esâmî kimesneler müvâcehesinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp Kalecik Mahallesinde vâki' harâb ve mâ'il-i türâb olmuş Keçeciler Hamâmı demekle arîf hammâmın yerine müceddeden binâ ve inşâ' eylediğim medrese-i münîfe ittisâlinde vâki' çeşmeye ez-kadîm cereyân eden mâ'-ı lezîzin cereyânı ve maksemi kadîmü'l-eyyâmdan mahalle-i mezbûre Kale-i Cerb ve Mücellid

Mahallesinde kâ'in Server Ağa çeşmelerinden hakk-ı cereyânı ve hissesi olup bir müddetden berû mu'attal kalup harâb olmuş olmağla çeşme-i mezbûreyi müceddeden ihyâ ve inşâsını murâd eylediğimde kadîmî vech üzre hakk-ı cereyânını ve hisse-i şâyi'asını matlûb ederim deyû lede'd-da'vâ mütevellî ve ahâlî-yi merkûmûndan gıbbe's-su'âl cevâblarında fi'l-hakîka medrese-i mezbûre ittisâlinde atîk çeşmenin olduğunu ikrâr ve i'tirâf edüp lâkin cereyân eden maksemi Server Ağa çeşmesinden olduğunu inkâr etmeleriyle müdde'-i merkûm el-Hac Ali Efendi'den da'vâ-yı meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda müsinn ve ihtiyâr mevsûkû'l-kelim kimesnelerden Bozcu Hasan ve Çizmeci Arab Hasan ve Hacı Emin Ağa vesâirleri meclis-i şer'-i şerîfe hâzırûn olup isrû'l-istîşhâd fi'l-hakîka mahall-i mezbûrede vâki' harâb çeşmenin Server Ağa çeşmelerinden cârî ve hissesi olup bu vechle Server Ağa çeşmesinden ma'dûd olup cereyân eylediği bizim ma'lûmumuzdur deyû her biri müttefikû'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etmeleriyle ber-mûceb-i şehâdetihim şehâdetleri makbûle olup bir vechle çeşme-i mezbûrenin cereyân eden mâ'-ı lezîzi Server Ağa çeşmelerinden cereyânı ve hissesi olduğu zâhir ve nümâyân olup ber-minvâl-i muharrer tebeyyün etmiş olmağla işbu mürâsele tahrîr olunup yed-i mûmâ-ileyhe, mûmâ-ileyh el-Hac Ali Efendi'ye vaz' ve i'tâ olundu. Gerekdir ki ber-mûceb-i mürâsele amel oluna ve's-selâm. Fî 5 Ra [Rebî'u'l-evvel] sene 12[58].

Sahife No : 50-1

Tarihi : 15 Cemâziyelâhir 1258.

***Ferman:** Surre alayının güvenli bir şekilde Hicaz'a ulaşması için gereken bütün tedbirlerin alınması husûsunda ferman.*

[Baş tarafı eksik yazılmış.] İrâd[e]-i seniyyem iktizâsından idüğü ve bu vesîle ile mugâyir tanzîmât-ı mülkiye ahâlî ve tebe'adan müft ü meccânen yem ve yiyecek mutâlebesi misillü vaz' u hâlât vukû'u bir vechle câ'iz olmadığı ve surre-i hümâyûnumun dahî gerek yollarda ve gerek menâzil ve merâhilde ve muhâfaza ve muhâresesi emrine takayyüd ve ihtimâm olunmayup da me'âza'l-lâh-i te'âlâ müsâmaha ve tekâsül vukû'a gelür ise bu bâbda vâki' olacak özr ve ğaflet karîn ve kabûl olmayarak müstelzim-i mes'ûliyyet ve vehâmet olacağı ma'lûmunuz oldukda âna göre kemâl-i basîret ve intibâh üzre hareket ve ednâ derece nihân ve tekâhülden gâyetü'l-gâye mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur . Buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla âmil olasız şöyle bilesiz. Fî 15 C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]58. Kostantiniyye el-mahrûse.

Sahife No : 50-2

Tarihi : 17 Rebiülâhir 1258.

Hüccet: Beldesinden kaybolan Kostantini oğlu Andili'nin ortaya çıkıncaya kadar babasından intikâl eden malını korumak ve gözetmek için bir kayyım tâyin edilmesi.

Sille mütemekkinlerinden Koz tarafında gâ'ib-i ani'l-beled Andili veled-i Kostantini nâm gâ'ibliği hâli tebeyyün edinceye değin bir kayyım nasbı lâ-büdd ve lâzım olmağın emânet ile ma'rûf ve sadâkat ile mevsûf ve her vechle umûr-ı kayyımlığın uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî kimesnelerin ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın gâ'ib-i merkûmun babasından müntakil Koz tarafında nısf menziline zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrunu rû'yete kıbel-i şer' den işbu bâ'isü's-sifr Tersos veled-i Yuvan nâm Nasrânî'yi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi kayyım nasb eylediği kayd şüd . Fî 17 R[Rebî'u'l-âhir] sene [12]58.

Şühûdü'l-hâl

Hacıali veled-i Hacı Ahmed. Orham veled-i Todori. Yamandi veled-i Andon.

Sahife No : 50-3

Tarihi : 15 Recep 1258.

İlam: Karyeler arası mera anlaşmazlığı.

Nevâhî-yi Alâiye kazâsı kurâlarından Çeçeler karyesi muhtârı Mahmûd ve İsmâil oğlu Mehmed Timurcu oğlu Ali vesâir ma'lûmü'l-esâmî kimesneler Konya Müşîri devletlü İbrâhim Paşa hazretleri tarafından bâ-buyuruldu mübâşir ta'yîniyle huzûr-ı şer'e ihzâr etdüdüğü kazâ-i mezbûr kurâlarından Doğruldu? Karyesi ahâlîlerinden işbu râfi'ûn-ı hâze'l-kitâb muhtâr-ı karye Mehmed ve Hacı Mehmed ve Molla Ali ve Abdullâh oğlu Hüseyin nâm kimesneler müvâcehelerinde her biri üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm ederler ki, ez-kadîm hayvanâtımızın mer'â ve intifâ'ları olan Fakırağınli? ve Akdağ nâm mahalde karye-i mezbûr ahâlîleri fuzûlî hayvanâtlarını ra'y ve bizlere mazarratları olmağla su'âl olunup men' olunmaları matlûbumdur deyû ledâ ve gibbe's-su'âl mezbûrûn cevâblarında mer'â olan mahalleri ikiyüz on yedi târihinde müteveffâ Kâdı Abdurrahmân Paşa zamânında mukaddem ve mu'ahhar sâbıkâtü'z-zikr mahaller için miyânelerimizde münâza'ât-ı kesîre vukû'-bulup def'an li'n-nizâ' karyeteyn-i mezbûreteyn hayvanâtları ra'y ve intifâ' olunagelüp ve bu vechle tarafeyn bi'r-rızâ hayvânâtlarımız intifâ' etmek etmek [iki defa yazılmış] üzre musâlaha olunarak yedlerimizde târih-i merkûmdan bir kıt'a hüccet-i şer'iyye ve bir kıt'a emr-i âlî i'tâ olundu deyû lede'l-ibrâz ve ba'de'n-nazar emr-i âlî ve hüccet-i şer'iyye müceblerince ke-mâ fi's-sâbık tarafeynin kendileri çıkmayup hemân hayvânları ra'y ve intifâ'ları için müşîr-i müşârun-ileyh hazretleri vesâir a'zâ hâzırûn oldukları hâlde akd olunan meclis-i şer'de meclisce tenbîh ve karâr verildiği mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 15 B [Receb] sene [12]58.

Şühûdü'l-hâl

Sâbık Alâiye Mütessellimi Şükrü Efendi ve Nakîbü'l-eşrâf Abdurrahmân Bağlıcalı-zâde ve Müfî Efendi ve Ser-küttâb Hüseyin Efendi ve Hasan Efendi ve es-Seyyid Ahmed Efendi,

Konyalı Ali Ağa ve Muhzır es-Seyyid Ahmed ve Muhzır Ali ve Muhzır İbrâhim ve gayrühüm.

Sahife No : 51-1
Tarihi : 1 Şâban 1258.

İlam: Sille karyesinden Pirhai'nin Kayseri'li birine borcunu ödemesi için para emânet ettiği Anaştaş'a parayı teslim etmediği iddiâsıyla dâvâ açması ve fakat haksızlığının ortaya çıkması.

Konya nevâhîsinden Sudirhemi nâhiyesine tâbi' Sille karyesi mütemekkinlerinden Pirhai veled-i Pavli yine karye-i mezbûr mütemekkinlerinden Eci Anaştaş veled-i Eci İlya müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp bundan akdem Kayserili bir kimesneye ikiyüz on guruş deynim olup dâyinime edâ eyle diyerek mersûm Anaştaş zimmîye ikiyüz on guruş verdim ise de dâyinime edâ etmemiş olup şimdi dâyinim benden talep eder ve ben-dahî mersûmdan matlûbumdur deyû da'vâ ve Anaştaş'dan lede's-su'âl cevâbında bana bir akça vermedi ve ben bu misillü akça almadım deyû inkâr edüp ve bundan onbeş ve on altı sene akdem verdim deyup şimdi on iki senedir deyû da'vâ ve mersûm Pirhai'den su'âl olundukda on beş sene akdem dediğini inkâr etmekle Anaştaş'dan onbeş sene akdem dediğine beyyine talep olundukda Silleli İbrâhim Hâce-zâde ve Bodos veled-i Andon ve Kostanti veled-i Andon nâm kimesne li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırûn olup her biri ber-nehc-i şer'î tevâtüren isbât etmeleriyle bi-şehâdetihim onbeş seneyi mütecâviz olduğu zâhir olmağın bi-lâ emr ? istimâ'ı câ'iz olmamağla mersûmun ikiyüz on guruş da'vâsına i'tibâr olunmayup men' ü def' olunduğu mâ vaka'a. Fî gurre-i Ş[Şa'bân] sene [12]58.

Şühûdü'l-hâl

Poladoğlu Hristoni. Çorbacı Yorgi? Ve Yaci oğlu Simyon ve gayrühüm.

Sahife No : 51-2
Tarihi : 5 Şâban 1258.

İlam: Ilgın kazâsında bulunan bir yaylak ve mera anlaşmazlığı dâvâsı.

Esbkeşân kazâlarından Turgut kazâsına tâbi' Atlandı karyesi ahâlîsinden İzzeddîn Cemâ'ati ahâlîsinden işbu râfi'u'l-kitâb Hacı Hüseyin Efendi ibn-i Mehmed ve Kürd Ali bin Ömer ve Ali bin Ahmed vesâir ma'lûmü'l-esâmî kimesneler meclis-i şer'de Ilgın Kazâsı Müdiri Osman Ağa müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp an asl bizim yaylak ve mer'âmız olan Ilgın kazâsına tâbi' etrâf-ı erba'adan tarafeyni nehr-i kebîr ve bir tarafı hark-ı âmm ve bir tarafı Mecid Ağa tarlası bu hudûd-ı erba'a ile mahdûd tahmînen yüz dönüm mikdârı mahall bizlerin yaylak ve mer'âmız olup ağa-yı merkûm bundan akdem zirâ'at ve hirâset etmek için karye-i mezbûre sükkânından Ermudlu Cemâ'atinden Hacı İbrâhim ve Deli Memiş oğlu İsmâil ve Halil oğlu Hasan ve Göllüoğlu Süleymân ve Memilli Mehmed nâmûn kimesnelere fuzûlî tezkire verüp bizleri yaylak ve mer'âmızdan men' ederler. Ağa-yı mûmâ-ileyh'den su'âl olunup tezkireleriyle gerüye redd ve bize yaylağımızı zabt ettirmek murâdımızdır deyû da'vâ ve ağa-yı merkûmdan lede's-su'âl cevâbında gerçi ben tezkire verdim idi lâkin hatâ'en ve sehven vermişim. Verdiğim temessükleri ahz edüp bunlar ke-mâ fi's-sâbık yaylaklarına mutasarrıflar olsunlar deyû ikrâr ve i'tirâf etmeğın bunların kadîmden yaylakları olduğu zâhir ve nümâyân olmağın Ermudlu Cemâ'atinin keff-i yedine tenbîh ve müdde'iyûn-ı merkûmûnun ke-mâ fi's-sâbık yaylaklarına mutasarrıflar olmaları mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 5 Ş [Şa'bân] sene [12]58.

Şühûdü'l-hâl

Konya'da mutavattın Dede Efendi. Akgöllü Mehmed Efendi. Kadınhanlı Cafer ve gayrühüm.

Sahife No : 51-3
Tarihi : 7 Şâban 1258.

İlam: *Yalancılıkla açılan alacak dâvâsı ve bunun açık olan hüccetle reddi.*

Niğde kazâsı mütemekkinlerinden Yorgi ve karındaşı Dimitri veledân-ı Artin nâm zimmîler Konya müşîri devletlü İbrâhim Paşa hazretleri vesâir a'zâ hâzırûn oldukları hâlde akd olunan meclis-i şerîf-i enverde Çamardı kazâsı kurâlarından Dirmasun karyesi mütemekkinlerinden işbu bâ'isü's-sifr Yuvan veled-i Yani nâm zimmî müvâcehesinde her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm ederler ki mersûm Yuvan zimmetinde karz olarak bin beşyüz guruş alacak hakkımız olmağla su'âl olunup alıverilmesi matlûbumuzdur deyû lede'd-da'vâ ve's-su'âl mersûm Yuvan cevâbında mersûmânda benim bin üçyüz seksen sekiz guruş alacak hakkım olup bu vechle meblağ-ı mezbûru iki def'ada ahz etmiş isem de bu husûsu Niğde mahkemesinde defa'âtle da'vâ ve şer'le fasl olunup ve yüz on iki guruş dahî müdde'iyân-ı mersûmâna te'diye eyledim deyüp ve iki kıt'a hüccet-i şer'iyeye dahî ibrâz etmekle hüccetlere ba'de'n-nazar ve müdde'iyân-ı mersûmânın da'vâları tezvîrât makûlesinden olduğu zâhir ve nümâyân olmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 7 Ş[Şa'bân] sene [12]58.

Şühûdü'l-hâl

Molla Mûsâ. Zanba oğlu Yorgi. Kostanti veled-i Hristo. Sünbül veled-i Hristo. Frenkli Civi oğlu Yuvan ve gayrühüm.

Sahife No : 53-55
Tarihi : 7 Şevvâl 1261.

Hüccet: *Konya Cebehânesinden sarf olunan mühimmâtın kaydı.*

Konya'da bulunan cebehânededen masraf olan[1] beyân, me'mûr İbrâhim Ağa ma'rifetiyle bir kıt'a sened ile. Fî gurre-i L[Şevvâl] sene [12]55.

Vecîhi Paşa zamânında	Fünye	Mâh-tâb	Şâl-ı Hartuç	Bârud-ı Siyâh
	45 aded.	08 aded.	33 aded.	16,5 kıyye.
	00	00	00	<u>72</u> kıyye.
Sened: 1. Fî 27 Za[Zi'l-ka'de] sene [12]57. İbrâhim Paşa zamânında	045 aded.	08 aded.	033 aded.	88,5 kıyye.

Varil sened: 1. Fî 11 Zi[Zi'l-hicce?] sene [12]57	000	00	000	18 kıyye.
	000	00	000	12 kıyye
160..... Fî 5 L[Şevvâl] sene [12]58. İbrâhim Paşa	<u>470</u> aded.	<u>47</u> aded.	<u>365</u> aded.	<u>408</u> kıyye.
	515 aded.	56 aded.	398 aded.	526,5 kıyye.

Hartuç kese: 186 aded.	Başı bozuk taş: 1140 aded.	İngiliz Taşı: 1150 aded.	Başı bozuk fişengi: 3 varil.	Mansûre fişengi: 3,5 sandık.	Ta'lim için kör fişeng: 3 sandık.
Hunnab: 3 tura.	Esb başlığı ma'a takım: 1 aded.	Barud-ı siyâh: 3 varil.	Eğer üzerinde olan kapud: 1 çift.	Fünye: 150 aded.	Kettân: 2 kıyye.

Sened: 1. Fî gurre-i Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [12]58.

Sened fi 21 ? sene [12]58.	Kürek timuru : 1 aded.	Kazma: 1 aded.	Sened-i Mazhar Paşa. Fî 25 Ş[Şa'bân] sene [12]58.	Hartuç Kese: 200 aded.	Bârûd-ı siyâh: 4 aded varil, 100 kıyye.
----------------------------------	-----------------------------------	-------------------	--	------------------------------	--

İbrâhim Paşa zamânında Fî 11 Z[Zi'l-hicce] sene [12]58.	Bârûd-ı siyâh: 12 kıyye.	Fişeng-i mansûre: 36 aded deste.
---	--------------------------	-------------------------------------

Konya'da müsâfereten mukîm ikinci livânın birinci alayının Medîne-i Münevvere'de ta'lim etmek için cebehânedan Hacı İbrâhim Ağa ma'rifetiyle bâ-sened verilen.

Kınnap: 3 tura.	Hartuç kesesi: 110 aded.	Mâh-tâb: 9 aded.	Top için bârûd-ı siyâh: 2 aded varil, 54 kıyye.	Ta'lim için kör fişeng: 7 aded sandık, 1088 deste.
--------------------	--------------------------------	---------------------	--	--

Fî 15 M [Muharrem] sene [12]59. İbrâhim Paşa zamânında.

Süvârî Mîralayı Veli Beğ'e. Fî 23 M [Muharrem] sene [12]59.	Gem ma'a başlık: 8 aded.	Eğer ma'a takım: 8 aded.
---	--------------------------	--------------------------

Elli dokuz senesi Kütahya Redîf Mîralayı Ali Beğ ma'rifetiyle bâ-sene 1, kürt üzerine me'mûr olduklarında verilen çakmak taşı İngiliz. Bir varil, 1000 guruş. Sene [12]59.

Süvârî zırhlı bölüğü lâzimesi-çün yüz deste mavi kâğıdı fişeng. 100 deste. es-Seyyid Veli Beğ emri ve Mülâzim Hüseyin Ağa ma'rifetiyle. C [Cemâziye'l-âhir] sene [12]59.

Süvârî Asâkir-i Hâssa-i Şahâneye Yüzbaşı Osmân ma'rifetiyle verilen kurşunlu fişeng 50 deste. Su kofası 2 aded. Fî 6 Temmuz sene [12]59.

Konya müşiri devletlü İbrahim Paşa hazretlerinin bir kıt'a senedi mücebince Aksaray'a kürt üzerine me'mûr olundukda cebehânededen verilen Mansûre fişengi yarım sandık. Bacak bir aded. Top için barud-ı siyah bir varil.

Surre-yi Hümâyûnu istikbâle giden Süvârî Asâkir-i Hassa-i Şahâne bölüğüne verilen mansûre fişengi 30 deste ve kese 100 aded. Fî 21 C [Cemâziye'l-âhir] sene [12]59.

	Varil	Barûd-ı Siyâh	Fünye	Mâh-tâb	Hartuç kisesi.
Donanma için. Fî 5 L [Şevvâl] sene [12]59.	13	325	470	43	365
Ramazân ve bayramda	03	072	000	04	000
Kadın efendi Hicaz'a teşrifinde	<u>0,5</u>	<u>011</u>	<u>000</u>	<u>00</u>	<u>000</u>
	16,5	408	470	47	365
Bir kıt'a sened ile verilen kadın efendi Hicaz'dan teşrifinde. Fî 5 Ş[Şa'bân] sene [12]59.	<u>0,5</u>	<u>010</u>			
	17	418			

[Sahife No: 54] Bâ senedât Hacı İbrâhim Ağa yediyle sarf: 2,5 varil, 2 tura kınnap,

	Fünye	Mâh-tâb	Hartuç Kesesi	Bârûd-ı siyâh Kıyye
Eyâlet-i Konya Müşiri devletlü Ömer Paşa efendimiz hazretlerinin Konya'ya teşriflerinde verilen. 29 Ş[Şa'bân] sene [12]59.	20	5	18	18
Devletlü Müşir İbrâhim Paşa Hazretlerinin Konya'dan giderken top endâhtına verilen. Fî 3 Ş[Şa'bân] sene [12]59.	20	5	19	19
Müşir-i müşârun-ileyh devletlü Ömer Paşa efendimizin fermân-ı âli kırâ'et olundukda dîvân için verilen. Fî 3 Ş[Şa'bân] sene [12]59.	25	5	21	21
	65	15	58	58

Bâ senedât:

	Kınnap Tura	Fetîl	Mâh-tâb	Fünye	Hartuç Kisesi	Bârûd-ı siyâh kıyye	Varili
Elli dokuz senesi Ramazân-ı Şerîfin guresinde	3		10	30	21	21	

Hacı İbrâhim Ağa yediyle bâ sened sarf olunan							
Sene-i mezbûre Ramazân-ı şerif ibtidâsından gâyetine gelince ahşam ve sahûrda verilen beher yevm 2 kıyye	3	1	15	100	60	60	1
İd-i fitrda üç gün beher günü üç vaktde endâht olunan toplara verilen bâ-sened.	<u>3</u>	<u>1</u>	<u>20</u>	<u>080</u>	<u>61</u>	<u>45</u>	<u>2,5</u>
	9	2	45	210	142	126	5,5

Birinci Topçu Alayı Sağ Kol Ağası Mustafa Ağa ma'rifetiyle bâ tahvîl alay-ı mezbûre verilen beyân :

Kulla ve zarf: 4 aded.	Şâlî hartûç kîsesi: 18 aded.	Başraf? 6 aded.
------------------------	------------------------------	-----------------

Konya'da me'mûren ikâmet üzere olan Piyâde Asâkir-i Şahânedan İsmâil Paşa hazretlerinin mîralayı bulunan Yakûb Ağa'nın bir kıt'a memhûrlu senediyle alay-ı mezkûrun ba'zı neferâtlarıyla topçu lâzimesi-çün Konya cebehânesinden me'mûru ma'rifetiyle verilen. Fî 5 Kânûn-ı Evvel sene [12]59.

Koşum ma'a başlık: 2 çift.	Kör fişeng: 50 aded.	Mâh-tâb: 10 aded.	Siyâh bârût: 2 kıyye.
----------------------------	----------------------	-------------------	-----------------------

İd-i Udhiyye-i mübârekede bâ-irâde endâht olunan topların ecnâs-ı hartûçları:

Opüs hartuçu kıyye: 150 dirhem	Balyemsiz? Hartuçu kıyye: 300 dirhem.
--------------------------------	---------------------------------------

	Hartuç	Barut kıyye
Balyemez, yevm-i arafe	04	003	000
Obüs, yevm-i mezkûrda	017	006	150
Def'a balyemez, yevm-i îdde	090	067	200
Def'a obüs, yev[m]-i îdde	300	112	200
Balyemez, devletlü müşîr paşa hazretlerinin azîmetlerinde endâhte	004	003	000
Obüs, devletlü müşîr paşa hazretlerinin azîmetlerinde endâhte	017	006	150
Yevm-i îdde toplara zamm olunan	008	003	000
	440	201	300?
Kınnap hartuç rabt etmek için: 100 aded?	Fitîl: 18 zirâ'.	Fünye: 500 aded.	Mâh-tâb: 30 aded

Yalnız iki yüz bir kıyye ve üçyüz dirhem bârût ve mezkûr bârûdun kıyyeleri dörtyüz kırk hartûca bâliğ ve otuz mâh-tâb ve beşyüz fünye ve on sekiz zirâ' fitîl ve yarım kıyye kınnapdır. Yevm-i hengâmında endâhte olunan levâzımât-ı ateş-feşân.

Mâh-tâb: 100 aded.	Barut: 35 kıyye.
--------------------	------------------

Yalnız otuz beş kıyye bârût ile ve yüz aded mâh-tâbdır.

Bâ'is-i sened oldur ki,

Müşîr paşa hazretlerinin irâde-i sâmilîleri üzre ber-vech-i bâlâ mikdâr-ı mezkûr hartuç ber-vech-i kânûnnâme-i hümâyûn mücebince eyyâm-ı îdde endahte olmak üzre Konya Cebehâne-i Âmire'den ahz olunduğu ve mârru'z-zikr müşârun-ileyh hazretlerinin re'y-i sâmilîleri ile kezâlik leyle-i îdde vukû'-bulan envâ'-ı şenliğin için ber-vech-i bâlâ mikdâr-ı mezkûr envâ'-ı ateş-feşân-ı mezkûr Cebehâne-i Âmire'nin me'mûru tarafından ahz olunmuş ve bi'l-cümle mezkûr barut on bir aded varilden endâhte olduğuna mebnî işbu bir kıtt'a memhûrlu sened medîne-i Konya mahkemesinden i'tâ olunmuşdur. Fî 21 M[Muharrem] sene [12]60.

İşbu sened meclisce mu'teber tutulduğu hâlde sicill-i mahkemeden kayıdlarıyla bi't-tatbîk tenzîl olunan me'mûru yedinde hıfz ola.

Üçüncü Piyâde Alayı.

Kurşunsuz fişeng, 1700 deste. On iki sandıktan verilmiştir.

Ateş ta‘lîmi-çün ber-vech-i bâlâ îcâb eden yalnız bin yediyüz deste fişeng cebehânci başı tarafından i‘tâsî-çün alay-ı mezbûr kâ‘im-makâmı es-Seyyid Yakûb Beğ Efendi tarafından ahz olunan bir kıt‘a sened, işbu mahalle kayd şüd. Fî 10 Şubat sene [1]260.

Alay-ı mezbûr topcuyânına ateş ta‘lîmi-çün verilen

Fitil bağı: 4 aded.	Fünye: 100 aded.	Kullasız hartuç: 80 aded.? İki varildir.
---------------------	------------------	--

Ber-vech-i bâlâ iktizâ eden üç kalem levâzımâtın câbehânci başı tarafından i‘tâsîçün alay-ı mezbûr kâ‘im-makâmı Yakûb Beğ tarafından îcâb eden bir kıt‘a memhûr ilm ü haberi bi-aynihî kayd şüd. Fî 9 Şubat sene [1]260.

[Sahife No: 55]

İbrâhim Ağa yediyle

Konya. .. nâzırı Ereğli'ye surre-i hümâyûn beklemeye gitdiğinde bâ-sened verilen çadır: 6 aded.

Derûn-ı memleketde karakol gezen asâkir-i nizâmîye verilen bâ-sened Mansûre fişengi: 19 deste.

Devletlü Müşîr Aşkar Ali Paşa Efendimizin teşrîfinde ve dîvân-ı hümâyûnunda verilen bâ-sened:

Bârûd-ı siyâh: 24 kıyye.	Fünye: 60 aded.	Hartuç kesesi: 38 aded.
--------------------------	-----------------	-------------------------

Bir varilden boşalmıştır.

Ta‘lîm için verilen bâ-sened devletlü Mahmûd Paşa Efendimiz emriyle

Fitil: 3 zirâ‘	Fünye: 100 zirâ‘	Hartuç: 60 aded.	İ[n]giliz çakmak taşı: 832 aded.	Kör fişeng: 1536 deste.
----------------	------------------	------------------	----------------------------------	-------------------------

Îd-i fitrda hengâme için devletlü efendimizin emriyle

Mâh-tâb: 50 aded.	Bârûd-ı siyâh: 6 kıyye.
-------------------	-------------------------

Ramazân-ı şerîfde ve îd-i fitrda endâhte olunan toplar için:

Varil: 2 aded.	Fitil: 12 zirâ‘.	Fünye: 180 aded.	Hartuç: 177 aded.	Bârûd-ı siyâh: 45 kıyye, 300 dirhem
----------------	------------------	------------------	-------------------	-------------------------------------

Devletlü Mahmûd Paşa Efendimizin-de emriyle bâ-sened verilen:

Fitil: 16 zirâ‘.	Fünye: 280 aded?	Hartuç: 217 aded?	Fişeng için bârûd-ı siyâh: 29 varil.	Kuru fişeng: Eskiden bâkî? 175 deste.
------------------	------------------	-------------------	--------------------------------------	---------------------------------------

Livâ-i Mahmûd Paşa

Yağmurluk: 100 yalnız yüz adedir.

Dersa'âdet ordu dâhilinde olup me'mûriyyetle Konya mevki'inde bulunan piyâde üçüncü alayın birinci ve üçüncü taburlarının neferâtları-çün bâlâda mezkûr yalnız yüz adet yağmurluk Konya Cebehânesinden makbûzumuz olduğunu müş'ir işbu bir kıt'a memhû[r]lu senedimiz i'tâ olundu. Fî 12 Teşrîn-i Sâni sene [12]60.

Kolbaşı Uşağı İshâk ma'rifetiyle kayd şüd.

Fünye: 60 adet.100... Sâde kopuz hartucu: 32 adet, 8 kıyye. 200 ...Sâde Balyemez hartucu: 16 adet, 8 kıyye.
-----------------	---	---

16 kıyye.

Yalnız on altı kıyye hartûçluk bârut ve altmış adet fûnyesi ta'lîm için verilmiştir.

Fitil: 6 zirâ'.	Fünye: 180 adet.	Obüs hartûcu: 134 adet, 33 kıyye, 200 dirhem.	Balyemez hartûcu: 15 adet, 7 kıyye, 200 dirhem.	Toz barudu: 1 kıyye.
-----------------	------------------	---	---	----------------------

Kıyye: 42.

Yalnız kırk iki kıyye baruttur ve yüz seksen fûnye ve altı zirâ' fitildir. İd-i fitr için verilmiştir. Za[Zi'l-ka'de] sene [12]60.

.....

150

Hartuç

19 adet.

Azîmeti gün 7 kıyye, 100 dirhem.

Fermân-ı âlî kırâ'etinde 7 kıyye, 100 dirhem.

14 kıyye, 200 dirhem.

Fünye: 40 adet. Fitil: 6 zirâ'.

Devletlü Müşîr Hamdi Paşa efendimizin teşrîfînde ve dîvânında bâ-sened verilen beyân. Gurre-i Şubât sene [1]261.

Bârût: 6 kıyye. Mâh-tâb: 40 adet.

Topcu Kolağası ma'rifetiyle bâ-sened şenlik için ahz olunduğu. Fî 3 Nisân sene [1]261.

Fitil: 6 zirâ'.	Fünye: 35 adet.	Hartuç-1 Balyemez: 9 nakl $\frac{12}{21}$?, 200 dirhem.	Hartuc-1 Kopuz: 12 adet, barut: 7,5 kıyye. 100 dirhem $\frac{200}{300}$ dirhem.
-----------------	-----------------	---	---

Mahmûd Paşa hazretlerinin irâdesiyle topcu kolağası ma'rifetiyle hengâm ve şenlik için bâ-sened ahz olunan. Fî 13 [boşluk] sene [1]261.

Fişeng: 1 , 2 sandık.

Yalnız iki sandık fişeng süvâr askerine Ömer Ağa senediyle ahz olunduğu. Fî 23 Mayıs sene [1]261.

Topcuyân:

Fünye: 200 aded.	Hartuç: Obüs 127 Balyemez <u>58</u> 185	Siyâh barut: Kıyye [olarak.] 50 <u>29</u> 79	Dirhem: 100 <u>000</u> 100
------------------	--	--	-------------------------------------

Altmış bir senesi Ramazân-ı şerîf ve îd-i fitrda endâht olunan bir kıt'a emr-i veliyyü'n-ni'amî ile kayd ve şerh olunduğu. Fî 7 L[Şevvâl] sene [1]261.

Sahife No : 56-1

Tarihi : 15 Şâban 1258.

Arz-ı Hal: Dersaâdet'de örgücü kadınların çoğalması sebebiyle usûl ve kâidelerine uymayan kadınların şehre girmelerine izin verilmemesi hakkında.

Devletlü inâyetlü atûfetlü seniyyü'l-himem efendi hazretleri,

Beyândan müstağnî olduğu üzere örgücü mâddesi hakkında mü'esses olan nizâm-ı mahsûsun bir müddetden berû lâyıkiyla icrâsına ihtimâm ve dikkat olunmadığından Dersa'âdet'de bir takım bî-lüzûm inâs tâ'ifesi görünmekte ve bir taraftan dahî refte refte çoğalmakta olduğundan bunlardan maslahat-ı vâkı'asını görüp yine avdet etmek üzere Dersa'âdet'e gelmek isteyen nisvânın hâl ve keyfiyetleri ve sebab-i azîmetleri lâyıkiyla tahkîk ve müddet-i mu'ayyene zarfında avdet edeceği mu'teber kefile rabt ve tevsîk olunarak keyfiyeti bâ-mazbata ve i'lâm bu tarafa beyân ve istîzân ile ba'dehû bu taraftan gidecek ruhsat mücebince mürûr tezkiresi verilmesi Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye kararı muktezâsından olarak keyfiyet, bi'l-cümle müşîrân-ı izâm hazerâtına tahrîr ve iş'âr kılınmış olmağla zât-ı vâlâları dahî muktezâ-yı dirâyetkârî ve mehâmm-şinâsîleri üzere bu husûsun zîr-i idâre-i müşîrîlerinde kâ'in mahaller me'mûrlarına ekîden ifâde ve tenbîhiyle usûl-i mezkûrun istikrârı husûsuna himmet buyurmaları siyâkında kâ'ime-i senâverî tahrîr ve firistâde-i nâdî-i devlet-masîrleri kılınmıştır. İnşâllâhü te'âlâ lede'l-vusûl ber-vech-i muharrer himmet buyurmaları me'mûl-i senâverîdir. Fî 15 Ş[Şa'bân] sene [12]58.

Sahife No : 56-2

Tarihi : 20 Şevvâl 1258.

Ferman: Rusya devleti tüccarından alınan gümrük vergilerinin yenilenmesi hakkında fermân.

Düstûr-ı mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-muhtassûn bi-sunûf-i avâtifi'l-meliki'l-a'lâ, mülhakâtıyla Konya eyâleti müşîri vezîrim İbrâhim Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû ve kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Konya nâ'ibi mevlânâ zîde ilmühû ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Konya gümrüğü me'mûru zîde mecdühû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, devlet-i aliyyle Rusya Devleti beyninde mün'akid olan mu'âhedât îcâbınca

memâlik-i mahrûse-i şâhânemde icrâ-yı ticâret eden devlet-i müşârun-ileyhâ tüccâr ve teba'asından alınmakda olan gümrük rusûmâtı ta'rifesinin tevdîdi husûsuna devlet-i müşârun-ileyhâ cânibinden ızhâr-ı muvâfakat olunup keyfiyyet, tarafeynden ta'yîn kılınan me'mûrlar ma'rifetiyle bi'l-müzâkere ol-bâbda müceddeden tanzîm ve takdîm kılınan ta'rife defteri mücebince icâb eden resm-i gümrüğün işbu ikiyüz elli sekiz senesi şehri Ramazânî'l-mübâreğin dokuzuncu gününden ya'nî Teşrîn-i Evvel ibtidâsından i'tibâren ahz ve istifâsına teşebbüs olunmak üzere icrâ-yı iktizâsı husûsı e'âzım-i ricâl-i devlet-i aliyyemden hâlen İstanbul Gümrüğü emîni iftihârü'l-e'âlî ve'l-e'âzım müstecmi'u cemî'i'l-me'âlî ve'l-mefâhim Mehmed Tâhir Beğ dâme ulüvvühû tarafından bâ-takrîr ifâde ve inbâ olunup ol-vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukıyla ol-bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı pâdişâhânem şeref-rîz sudûr olmuş ve tanzîmât-ı mülkiyye icrâ olunan ve gerek müstesnâ bulunan mahallerde kâ'in gümrüklerin ekserîsi mukarrer olunan ta'rifelerde muharrer rusûmâtın ahz ve istifâsı şartı ve şurût-ı sâire-i ma'lûme ile ikiyüz elli sekiz senesine mahsûben ber-vech-i maktû' mültezimine ihâle ve ilzâm olunmuş olmak mülâbesesiyle işbu ta'rife-i cedîdden nâşî husûle gelecek fazla rusûmâtın ahzine zikr olunan mültezimin salâhatı olmayacağına mebnî fazla mezkûrenin hesâbı başkaca tutularak be-her üç mâhda bir kerre defter-i müfredâtıyla Mâliye Hazîne-i Celîlesi'ne ayrıca irsâl olunması lâzım gelmeğin Mâliye Nezâreti tarafından ifâde ve inbâ olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere amel ve harekete mübâderet olunmak fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûn'dan mahsûsan işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve bir kıt'a matbû' ta'rife defteri sûreti ma'an irsâl ve tesyâr olunmuştur. İmdi vusûl-i emr-i şerîfimde ta'rife-i cedîde-i mezkûre Konya ve tevâbi'i gümrükleri defterlerine kayd ve tenbîh ve keyfiyyet ol-tarafda lâzım gelenlere i'lân ve işâ'at olunarak bundan böyle Rusya Devleti tüccârı ve tebe'asının emti'a ve eşyâlarından icâb eden rusûmât-ı gümrük târihi-i mezkûreden i'tibâren gönderilen sûret-i defterde muharrer olduğu vechle ahz ve tahsîl ve zikr olunan fazlanın dahî beher üç mâhda bir def'a defter-i müfredâtıyla hazîne-i merkûme cânibinden irsâl ve tesyâr kılınması irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü siz ki müşîr-i müşârun-ileyh vesâir mûmâ-ileyh, ileyhimsiz. Ma'lûmunuz olundukda ber-minvâl-i muharrer amel ve harekete ihtimâm ve dikkat ve hilâfından mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdir olmuşdur. Buyurdum-ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz. Alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâsıt-ı şehri Şevvâlî'l-mükerrerrem sene semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Sahife No : 57

Tarihi : 27 Şâban 1258.

Fermân: İkinci Abdülhamid Hân'ın doğumu sebebiyle yedi gün yedi gece top atılması ve herkesin ırz ve edebiyiyle sevincini ızhâr etmesine dâir fermân.

Düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbirü umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkib mütemmimü mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib Konya eyâleti müşîri vezîrim İbrâhim Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû ve iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim câmi'u'l-mefâhir ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im ricâl-i devlet-i aliyyemden Konya Defterdârı Mehmed Nûri zîde ulüvvühû ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmîd ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im eyâlet-i merkûme dâhilinde kâ'in elviye kâ'im-makâmları dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkîn nâ'ib ve müftîler zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kazâlar müdirleri ve a'zâ-yı meclis vesâir iş erleri zîde kadrühüm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, cenâb-ı vâcibü'l-vücûd ve mefîzu'l-hayri ve'l-cûd tekaddeset zâtühû ani'l-vâli ve'l-mevlûdun irâdet-i aliyye-i sübhâniyye ve meşîyyet-i celîle-i samedâniyyesiyle revnak-efzâsı erîke-i cihânânî ve

hilâfet ve zînet-bahşâ-yı dâreynin şehriyâri ve saltanat olan selâtîn-i izâm-ı ma‘delet-ittisâmın vücûd-ı zılliyyet-nümûdları vesîle-i tevâfir-i emn ü emân-ı cihân ve zerî‘a tezâyüd-i refâh ve asâyîş-i ahvâl-i âlemiyân olduğu müsillü ittisâl-i tulû‘-i tavâli‘-i sebep ve tezâyüd-i lümû‘-ı levâmî‘-i? dahî müstelzim tâ berâ-yı tensik-hâne-i nizâm-ı deverân ve müstahkim-i bünyân-ı hüsn-i ahvâl-i nev‘-i insân olup hamden sümme hamden işbu bin ikiyüz elli sekiz senesi şehir-i Şa‘bânî'l-mu‘azzamın on birinci Çehâr-şenbe günü sâ‘at on birde gülistân-ı sulb-i pâk-i pâdişâhânemden bir şehzâde-i civân-baht arâyîş-efzâ-yı gehvâre-i vücûd ve tîrâzende-i mehd-i şühûd olmasıyla karîha-i sabîha-i pâdişâhânemden Sultân Abdülhamîd ismiyle tesmiye kılınarak nevîd-i vilâdet-i bâhirü's-sa‘âdeti bi'l-cümle sükkân-ı dârü'l-hilâfeti'l-aliyyemin zîver-i sâmi‘a-i mesârr ve behcetleri olmağla şükran alâ şükri'n-ni‘am tefrîh kılup teba‘a ve ibâd için mahall-i münâsibeden beşer nevbet olarak yedi gün yedi gice top endâhti ve vükelâ-yı fihâm ve bendegân-ı devlet-i aliyye-i ebed-ittisâm vesâir isteyenlü? Olanlar taraflarından dahî hâne ve sâhilhâneleri ve pîşgâhında kanâdîl-i Süreyyâ-misl ikâdı ile icrâ-yı merâsim-i şâd-mânî ve meserret olunmuş ve işbu beşâret-i amîmetü'l-meymenetin memâlik-i mahrûse-i pâdişâhâneme dahî neşr ü i‘lânıyla umûmen ibâdu'llâhın hisse-yâb-ı sürûr ve behcet kılınmaları lâzıme-i zimmet-i himmet-i mülkdârî [silik okunmuyor] şehen-şâhânem idüğü vâzihâtdan bulunmuş olduğuna binâ‘en neşr-i vilâdât-ı hümâyûnumu hâvî işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve mü‘esses olan tanzîmât-ı mülkiyye usûl-i mehâsin-şümûl iktizâsınca ahâlî ve teba‘a-i aliyyemin hizmet-i mübâşiriyye masârifinden vikâyeleri zımnında sen-ki müşîr-i müşârun-ileyhsin kapu kethüdân tarafına teslîm ve irsâl ve tesyâr olunmuşdur. İmdi sen-dahî keyfiyyeti Konya eyâleti dâhilinde kâ‘in mahaller ahâlîsine i‘lân ve neşr-birle bi'l-cümle meşâyih ve zühhâd vesâir ibâd-ı sadâkat-i‘timâd taraflarından mesâcid ve mehâfilde tezâyüd-i şân ve şevket-nişân-ı saltanat ve temâdî-yi ömr ve âfiyet-i şehzâde-i me‘âlet-münîf?-i pâdişâhânem için ifâ-yı du‘â-yı hayriyyet-intimâ ve tezeyyüd-i mehâmid ve senâ ile dârü's-saltanatı's-seniyyemde olduğu misillü mahâl-i münâsibe[de] yedi gün yedi gice beşer nevbet etdirilerek şâd ve şükûh-ı saltanat-ı seniyyemi icrâ ve herkesi ırz ve edebiyetle olduğu hâlde âdet-i belde üzre resp-i şâd-mânî ve meserreti ifâ eyleye. Şân ve şevket-vâye-i cihân-bânîde bi'l-cümle ahâlî-i memâlikde istihsâl-i mesrûriyyetine i‘tinâ ve mübâderet eylesin. Siz ki defterdârân ve kâ‘im-makâmılar vesâir mûmâ-ileyhimsiz. Mazmûn-ı emr-i münîfi sizin-dahî meczûmunuz oldukda müceb ve muktezâsıyla amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum-ki [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ‘ ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnuyla amel ve hareket eylesiniz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılınız. Fî 27 Ş[Şa‘bân] sene [12]58. Vasalet? fî 14 N[Ramazân] sene [12]58.

Sahife No : 58
Tarihi : 29 Şâban 1258.

Fermân: Abraham oğlu Tüccar Yuvan'a olan düşmanlığı zâhir olan Seyyid Ahmed'in zabtedilmesi ve saldırgan tavırlarına son verilmesi hakkında ferman.

Mefâhirü'l-ulemâ‘i'l-muhakkıkîn zikr-i âtî kazâlar nâ‘ibi ve müftileri zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlar müdürleri ve vücûhları zîde kadrühüm tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola-ki fatura tüccârından Yuvan veled-i Abraham zimmînin zikr olunan husûsa dâ‘ir takdîm eylediği arzuhâli bi'l-fi‘l Anadolu kâdî-askeri olan a‘lemü'l-ulemâ‘i'l-metebahhîrîn mevlânâ Mehmed Aziz edâma'llâhü te‘âlâ hasâ‘ilehüya lede'l-havâle eylediği bir kıt‘a i‘lâm-ı şer‘iyyelere ba‘de'n-nazar mutâla‘a olundukda mersûm Yuvan'ın İslâmbol mahkemesi sicillinden muhrec huzûr-ı Şeyhü'l-İslâmî'de mürâfa‘adan verilen bir kıt‘a i‘lâm-ı şer‘iyye kaydı nâtik olunduğu üzre mersûm Yuvan Anadolu'da Nevşehir kazâsına tâbi‘ Sulusaray karyesi ahâlîsinden Dem-kârî tâ‘ifesinden es-Seyyid

Ahmed bin Seyyid Osmân nâm kimesneye ber-mu'tâd ücret mukâvelesiyle bin ikiyüz elli yedi senesi şehri Ramazân guresinde vilâyeti olan Anadolu'da Bereketli Madeni Kazâsı kurâlarından Diyeği karyesinden Âsitâne-i aliyeme nakl etmek üzere mâlundan elbise-i ma'lûme ile elbise-i mezkûre arasında bir beyâz kese derûnunda mevcûd üçyüz yigirmialtı aded Hayriyye Altunu ve iki tek gurûş ve dörtyüz aded yigirmiliklerini çıkı ta'bir olunur muşamma' tobraya mûza' ve mensûc olduğu hâlde merkûm es-Seyyid Ahmed'e teslîm eylediğinde ol-dahî kabz ve bâr-gîrine tahmîl edüp ferdâsı günü zikr olunan Sulusaray karyesine geldüklerinde merkûm es-Seyyid Ahmed, zikr olunan çıkıyı menziline götürüp şehri mezkûrun üçüncü gicesi ba'de'l-işâ' çıkı-yı mezbûru nakz edüp zikrleri mürûr eden altûnlar ile gurûş ve yigirmilikleri fuzûlî ve bi-gayr-ı hakk ahz ü kabz eylediğinden mersûm Yuvan, zikr olunan altûnlar ile gurûş ve yigirmilikleri merkûm Seyyid Ahmed'den huzûr-ı müşârun-ileyhde ba'de'd-da'vâ ve inkâr ber-vech-i muharrer müdde'âsını şâhideyn-i mu'dileyn şehâdetiyle bi'l-vicâhe ber-nehc-i şer'î isbât ve mücebince hükm olunduğu ve merkûm es-Seyyid Ahmed husûs-ı mezbûre zımnında der-kâr olan adâvet-i dünyeviyyesine mebnî mersûm Yuvan'ın Şanbeği? Karyesinden re'âyâsından Aslan veled-i Nikola zimmîden Niğde mahkemesinde cihet-i deyn-i şer'den cem'an on bir bin yüz otuz gurûş da'vâ eylediğinde mersûm Aslan dahî inkâr edüp ve merkûm es-Seyyid Ahmed'in ber-vech-i muharrer müdde'âsını isbât için şâhid olmak üzere ikâme eylediğini iki nefer kimesneler edâ-yı şehâdet-i şer'iyye edemeyüp şâhid-i âhar ikâmesinden ızhâr-ı acz ve hâsım-ı mersûm Aslan zimmîyi tahlîfden ebâ ve imtinâ' etmekle mücebince merkûm Seyyid Ahmed, da'vâ-yı mezkûresiyle mersûm Aslan bi-lâ beyyine mu'ârazadan men' olunduğunu ve merkûm Seyyid Ahmed'in mersûm Aslan'dan ber-minvâl-i muharrer müdde'âsı kâzibe olduğu inde's-şer' tebeyyün eylediğini nâtik başka başka i'lâm-ı şer'î verilmiş olduğundan merkûm Seyyid Ahmed'in ber-vech-i muharrer vâki' olan müdâhalesinin men' ü def' bâbında mersûmân Yuvan ve Aslan ile şer'îki Nikola veled-i Aslan ve Bendeli veled-i Vasil'e merkûm Ahmed'in hilâf-ı vâki' ve şer'-i şerîfe müdâhalesinin men' bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mersûm Yuvan istid'â eylediğinden bahsle ol-bâbda emr-i şerîfim i'tâsı re'ye menût eylediğini i'lâm olunmuş olmağla i'lâm mücebince amel olunmak bâbında fermânım olmağın. İmdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz. Husûs-ı mezbûr i'lâm olunduğu üzere olduğu hâlde merkûm Seyyid Ahmed tarafından mersûm bi-vech-i şer'î dahl ve ta'arruz etdirmeyüp men'î ve def'î husûsuna mübâderet olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sudûr olmuşdur. Vusûl buldukda [boşluk] bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel olasız. Şöyle bilesiz alâmet-i şer'-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî evâhir-i şehri Şa'bân sene 1258. Vesalet fî 15 N[Ramazân] sene [12]58.

Sahife No : 59
Tarihi : 15 Şevvâl 1258.

Hüccet: Bağ yeri satışı.

Medîne-i Konya mahallâtından Bâb-ı Aksarây Mahallesi sâkinelerinden mu'arrefetü'z-zât Şerife Hanım bint-i Mustafa Efendi nâm hâtûn tarafından zikr-i âtî bey' ve kabûlünü ikrâr ve takrîre sâbık Kassâbbaşı Mûsâ Efendi ve sipâhî el-Hac Abdurrahmân bin Mehmed ve Mûtâb-zâde es-Seyyid Mehmed Ağa'nın şehâdetleriyle vekâletine hükm-i şer'î lâhik ve mülâhik olan zevci Hatîb es-Seyyid Mustafa Efendi nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu râfî'u'l-kitâb Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'dan atûfetlü Hüseyin Nûri Efendi ibn-i Mehmed nâm kimesne müvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp akd-i âtiyü'z-zikrin sudûr ve vukû'una değin mü'ekkilim mezbûre Şerife Hânım bin[ti] Mustafa Efendi'nin silk-i mülkünde ve taht-ı tasarrufunda olan medîne-i mezbûr hâricinde kâ'in Merâm-ı Cennet-meşâmm bâğâtından Hergelebaşı nâm mahalde etrâf-ı erba'adan bir taraf

Nakîb-zâde el-Hac Mehmed Sadreddin Efendi bâğı ve bir taraf el-Hac Mehmed Ağa bâğı ve bir taraf ba‘zan Köstekci Ömer ve ba‘zan Kâdî-zâde Mehmed Es‘ad Efendi zevcesi bâğı ve ba‘zan Mumcu Mustafa bâğı ve bir taraf tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz tahmînen iki buçuk dönüm mikdârı kürûm ve dört buçuk dönüm mikdârı tarla ve bir dönüm mikdârı dâhiliyye ve hâriciyye ve ebniyyeyi hâvî eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle tahmînen sekiz dönüm mikdârı bâğını bi-cemî‘-i tevâbi‘ ve levâhıkıyla ve kâffeti'l-hukûk ve'l-murâfık îcâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden ve gabnü tagrîrden ârî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile efendi-yi mûmâ-ileyh hazretlerine aded ma‘lûm olmadın bir kabza fûlûs ile yigirmi bin ikiyüz elli guruşa bi'l-vekâle bey‘ ve temlîk ve teslîm ve efendi-yi mûmâ-ileyh dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temlîk ve tesellüm ve kabûl eyledikde semen-i misli olan meblağ-ı mezbûru müşterî-yi mûmâ-ileyh yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kabz ve mü‘ekkilem mezbûreye redd ü def‘ eylediğimde ba‘de'l-ahz ve'l-kabûl bâğ-ı mahdûd-ı mezkûru efendi-yi mûmâ-ileyh hazretlerinin mülk-i müşterâ ve hakk-ı sarîhi ve mülk-i sahîhi olmuştur. Benim bâğımın kıymeti her ne kadar ziyâde eder ise de bu kadar akçaya verdim deyû zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kimesneler müvâcehelerinde ikrâr ve takrîr ve keyfe-mâ yeşâ‘ ve yahtâ[r] mutasarrıf olsun dedikde Hind, mülk bâğını Amr‘a semen-i ma‘lûme bey‘ eder oldukda benim bâğımın kıymeti her ne kadar ziyâde eder ise de bu kadar akçaya verdim deyup îcâb ve kabûl oldukdan sonra gabn-ı fâhiş da‘vâsı sâkıt olur mu? El-cevâb Allâhü a‘lem olur. “Es-sâkıt lâ-ye‘ûd” nakl-i sahîh kütüb-i fikhiyye ve adedi ma‘lûm olmadın bir kabza fûlûs ile semen-i ma‘lûme üzerine Hind, mülk bâğını Amr‘a bey‘ eyledikten sonra bir kabza fûlûs meclis-i bey‘de telef oldukda ol bâğın muttasıl mülk bâğ olan bîkr-i bâğ-ı mezbûra ittihâz-ı şüfâiye kâdir olmadığına iki kıt‘a fetvâ-yı şerîfe mücebince bâğ-ı mahdûd-ı mezbûre efendi-yi mûmâ-ileyh hazretlerinin mülk-i sahîh ve hakk-ı sarîhi olmağla mukırr?-ı merkûm Hatîb Seyyid Mustafa Efendi'nin cemî‘-i kelimât-ı meşrûhasını bi'l-vâcihe ve bi'l-müşâfehe tasdik ve tahkîk ve kabûl etmekle gıbbe't-tasdikî-ş-şer‘î mâ vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 15 L[Şevvâl] sene [1]258.

Şühûdü'l-hâl

Süleymân Beğ Efendi. Müsevvid Mustafa Efendi. Süleymân Beğ Kethüdâsı Mehmed Ağa. Şebinkarahisarlı Mehmed Beğ. Mustafa Efendi. Ömer Efendi-zâde Abdurrahîm Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 60-1

Tarihi : 11 Zilkâde 1258.

Hüccet: Vakıf arazisi üzerine kurulu olan kendirci karhânesinin çarhlarından dördümün gelirinin Sâhib Ata Türbesi kandil yağına sarf olunması hakkında.

Medîne-i Konya Evkâf Nezâretine me‘mûr es-Seyyid el-Hac Osmân Efendi meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Konya mahallâtından Aksinle Mahallesi ahâlîlerinden Gulâm Yûsufun oğlu Abdullah, Kalaycı Ahmed'in oğlu Hacı Ahmed, İmâm Sâlih Efendi, Abbâd oğlu Eskici Hasan, Kettâncı Mustafa, Dümenekcinin Hasan Hacı Ayvacının oğlu Mehmed, Aşçı Seyyid Ali, Keleşin oğlu Eskici Süleymân, Öksüz Mehmed, Çakırın Hacı Ali, Kalaycı Memişin Hacı Hasan mahzarlarında üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüp ashâb-ı hayrâtdan müteveffâ Sâhib Atâ merhûmun türbe-i şerîfi ittisâlinde arsa-i vakf üzerine binâ ve ihdâs olunmuş olan Kendirci Karhânesinin beher sene ahz eyledikleri îcârı cânib-i vakfa harc olunması matlûbumdur deyû lede'd-da‘vâ ve's-su‘âl ahâlî-yi merkûm cevâblarında fi'l-hakîka karhâne-i mezbûrun arsası vakf-ı müşârun-ileyh derûnunda amel olunur sekiz aded çarh bizim mülkümüz dediklerinde miyânelerine muslihûn tavassut edüp çarh-ı mezbûrların dört adedinin îcârı ahâlî-yi mezbûrûna, dört adedinin îcârı her ne ki hâsıl olur ise zeyl-i vesîkada

muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla istikâmeti zâhir ve nümâyân olan işbu râfi'ü'l-kitâb Hüseyin Efendi bin Ali nâm kimesneyi müteveffâ-yı müşârun-ileyhin türbe-i şerîflerinde revgan-bahâ ve kandil ikâdına ta'yîn olunup ber-minvâl-i muharrer dört aded çarh icârından hâsıl olan semeni efendi-yi mûmâ-ileyhin ma'rifetiyle revgan ve kandil masârifine harc olunup egerçi fazla kalur ise fazlasını efendi-yi mûmâ-ileyhin ücretine ta'yîn olmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehr-i Zi'l-ka'deti'-ş-şerîfe sene semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

İplikci Hacı Süleymân Ağa. Hacı Ahmed?-zâde Hacı Mehmed Ağa. Mahmûd Âgâhî Efendi ve Hacı Hamza Ağa. Cafer-zâde Abdullah Ağa. Postacı Hüseyin Ağa. Abacı Hacı Mehmed Ağa.

Sahife No : 60-2
Tarihi : 9 Zilkâde 1258.

Hüccet: Vakıf çeşmesinin tâmiri ve akan suyun taksîmi hakkında.

Medîne-i Konya'da Sadırlar Mahallesi'nden Selâm Cemâ'ati ve Hacı Sâdık Cemâ'ati ve Kayacık Mahallesi ve Orta Mescid ve Hasan Dede Mahallesi ve Hacı Yûsuf Mescidi ahâlîlerinden işbu râfi'ün-ı hâze'l-kitâb İshâk ve Köse'nin Mehmed ve Seyyid ve Molla Hasan ve Osmân ve Mustafa ve Ermudcu oğlu Mustafa ve Hacı Ömer Efendi ve Yakub ve Kara Şaban oğlu Hacı Mehmed ve Kadirin İbrâhim ve Sarı İbrâhim nâm kimesneler meclis-i şer'de Konya'da vâki' müteveffâ Şeyh Ahmed evlâdlarından Attâr Hâfız Mustafa ibn-i el-Hac Abdurrahmân ve Derviş Mustafa ve Derviş Ömer ibneyn-i Mehmed nâm kimesneler mahzarında her biri da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp vâkıf-ı müşârun-ileyhin Konya'da vâki' çeşmelerinden mahallelerimizde kâ'in iki aded çeşmenin cümlelerin maksemi olan havzından cereyân eden çeşmelerimizin suyu kadîmü'l-eyyâmdan berû sularını getirüp Sarı Yakub Mahallesinde mevcûd olan çeşmenin verilüp mütebâkî suyun hammâm-ı mezbûr civârında olan taksîm terâzusuna gelüp ber-vech-i nisfîyyet idâre olunagelmîş iken birkaç seneden berû merkûmlar havzından suyu taklîl, hemân kendü hammâmılarına idâre edüp bizim mahallelerimizde olan vâkıfın çeşmelerini ibtâl etmeleriyle su'âl olunup kadîmî vechle suyumuzun ber-vech-i nisfîyyet cereyân matlûbumuzdur deyû lede'd-da'vâ ve's-su'âl evlâd-ı merkûmûndan cevâblarında fi'l-hakîka vâkıf-ı müşârun-ileyh vakfları müte'addid olup hâsıl harcına vefâ etmeyüp sâlifü'z-zikr mahallelerin çeşmelerine ve hammâm-ı mezbûra cereyân eden suyun karhânesi mahalli masârifeye muhtâc dediklerinde vâkıf-ı müşârun-ileyhin vakfiyye-i ma'mûlün-bihâsına nazar olundukda gerek çeşmelerin ve gerek hammâm-ı mezbûrun suyunu masârif-i vakfın vâridâtından harc ü sarf olunmak lâzîmeden olup bu vechle evlâd-ı merkûmûnun havzan-ı mezbûrdan hammâm-ı mezbûr civârında olan terâzûya kadar masârifini vâridât-ı vakfdan kadîmî üzre ber-müceb-i şart-ı vâkıf harc edüp mezbûr terâzûdan mahalle-i mezbûrunda olan çeşmelerine varınca iktizâ eden masâriflerini ahâlî-yi mahallât harc ü sarf etmek üzre tenbîh olmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi't-tâsi' min şehr-i Zi'l-ka'deti'-ş-şerîfe li-sene semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Sahife No : 61-1

Tarihi : 10 Zilkade 1258.

Ferman: Bâzı nâhoş hareketleri sebebiyle sürülerek Konya'da ikâmete mecbur tutulan Mustafa Bey'in salıverilmesi hakkında.

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Konya nâ'ibi mevlânâ [yazılmamış] zîde ilmühû, tevkî'-i refî'-i hümâyûnum vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Alâiye sancâğında kâ'in Çimi Kazâsı ahâlîsinden olup mukaddemâ Beğşehir tarafından tahaddüs eden ihtilâlde ba'zı mertebe fesâd-ı kula cür'et cihetiyle bâ-buyuruldu Konya'ya celb olunduğu inhâ kılınmış olduğuna mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye karârı üzerine sâdır olan emr-i hümâyûn ve fermân-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhânem mücebince bir sene müddetle menfiyyen Konya'da meks ve ikâmet etdirilmiş olan Mustafa Beğ'in buyuruldu-yu mezkûr târîhine nazaran müddet-i nefyi münkaziyye ve kendüsü dahî karîn-i terbiye olunmuş olduğundan merhameten afv ve itlâkına müsâ'ade-i merhamet-âde-i mülûkânem bî-dirîğ ve şâyân-ı kılınmış Konya meclis cânibinden bâ-mazbata inhâ olunmuş ve merkûmun müddet-i nefyi münkaziyye olduğu kuyûddan dahî nümâyân olmuş olduğundan merhameten tahliye-i sebîli zımında emr-i şerîfim ısdârı husûsu meclis-i vâlâ-yı mezkûrda ittifâk-ı umûmî ile tensîb olunmuş olmakdan nâşî fî-mâ ba'd o makûle harekât-ı nâ-marziyyede bulunmamak üzere merkûmun afv ü itlâkı husûsuna irâde-i merâhim-âde-i mülûkânem ta'likiyle ol-bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem şeref-rîz sudûr olmağla muktezâ-yı münîfi üzere merkûmun menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdi merkûmun ber-minvâl-i muharrer afv ve itlâkına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılındığı sen-ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda şart-ı itlâkını gûş-ı hûşuna gereği gibi ifâde ve tefhîm-birle kaydından tahliye-i sebîline mübâderet eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum-ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ü hareket eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kıla[sız.] Tahrîren fî evâ'il-i şehri Zi'l-ka'deti's-şerîf li-sene semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Sahife No : 61-2

Tarihi : 29 Zilkâde 1258

Fermân: Hâdim kazâsından Mehmed oğlu Ahmed'in, Hasan isimli zâtı öldürmesiyle vereselerinin huzûrunda cezâsının icrâsı hakkında fermân.

Düstûr-ı mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûf-i avâtîfi'l-meliki'l-a'lâ mülhakâtıyla eyâlet-i Konya Müşîri Vezîrim İbrâhim Paşa edâma'l-lâhü te'âlâ iclâlehû ve kıdvetü'l-ulemâ'î'l-muhakkıkîn Konya nâ'ibi ve müftîsi zîde ilmühümâ ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı meclis-i memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Konya sancağı dâhilinde kâ'in Hâdim kazâsına tâbi' Hâceler karyesi sâkinlerinden Ahmed bin Mehmed nâm şahs yine kazâ-i mezbûra tâbi' Armağanlar karyesi ahâlîsinden Hasan? Nâm kimesneyi karye-i mezbûrede bi-gayr-ı hakk amden âlât-ı cârihadan olan bıçak ile başından darb ü katl eylemiş olduğuna ve maktûl-i merkûmun verâseti babası Abdülmümin ibn-i Hasan ile vâlidesi Hanife bint-i Abdullah'a münhasıra olduğuna binâ'en verese-i merkûme kâtil-i merkûm ile huzûr-ı şer'-i şerîfde lede't-terâfu' ba'de'd-da'vâ ve'l-inkâr verese-i merkûmeden da'vâlarına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve karye-i mezkûre ahâlîsinden el-Hac Mehmed ibn-i Hasan ve Yusuf bin Mustafa nâm kimesnelerin şehâdet-i makbûleleriyle ber-minvâl-i muharrer mâtde-i katlin

merkûm Ahmed bin Mehmed-den vukû'u sâbit ve mütehakkık olmuş idüğünden kazâsına hükm-i şer'î olmak? Olduğu Konya meclisi tarafından bâ-mazbata iş'âr ve inhâ ve ol-bâbda verilen i'lâm-ı şer'î dahî ba's ve isrâ olunmuş ve i'lâm-ı mezkûr me'âl-i şer'-i şerîfe muvâfık olduğu cânib-i fetvâhânededen tahrîr ve işâret kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânun-nâme-i hümâyûnumun evvelki faslı ve dördüncü mâddesinde musarrah olduğu vechle keyfiyyet, cânib-i celîlül'-menâkib-i mülûkânelerinden ba'de'l-istinâd mahallinde huzûr-ı veresede kâtil-i merkûm Ahmed'in icrâ-yı kazâsına ibtidâr olunmak üzere emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye'den bâ-mazbata inhâ olunmuş ve ol-vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol-bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhânem mehâbet-rîz sünûh ve sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr-i müşârun ve nâ'ib vesâ'ir-i mûmâ-ileyhimsiz. Ber-minvâl-i muharrer verese-i merkûme hâzır oldukları hâlde kâtil-i merkûm Ahmed'in ber-nehc-i şer'î icrâ-yı hükm-i kazâsına mübâderet eylemeniz fermânım olmağın işbu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda bâlâda beyân olunduğu vechle ber-nehc-i şer'î icrâ-yı hükm-i kazâsına mübâderet keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karârıma i'lâm ve işâret eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki, vusûl buldukda ol-bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibül'-ittibâ' ve lâzımül'-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsınız. Tahrîren fi'l-evâhir-i şehri Zi'l-ka'deti's-şerîfe li-sene semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 62-1

Tarihi : 13 Muharrem 1259.

İlam: İbradı kasabası sâkinlerinden iken hapishânedede eceliyle vefât eden Şeyh Mehmed oğlu Halil'in öldürüldüğüne dâir vârislerinin şikâyeti üzerine yapılan tahkîkâta gerçekten kendi eceliyle öldüğünün anlaşılması.

Konya eyâleti dâhilinde vâki' Alâiye sancağı kazâlarından İbradı kasabası sükkânından iken bundan akdem mahbes-hânedede ecel-i mev'ûduyla fevt olan Halil bin Şeyh Mehmed Beğ verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine bint-i Ali ve sulbî kebîr oğlu Şeyh Mehmed ve sagîr oğlu Osman ve kebîre kızları Emetullah ve Fâtıma ve Hadice ve sagîre kızı Şerife'ye inhisârı lede's-şer' tahakkuk eyledikten sonra verese-i mezbûrûndan zevce-i mezbûre Emine Hâtûn ve merkûm Şeyh Mehmed kendi tarafından bi'l-asâle vesâir verese-i kibâr taraflarından bi'l-vekâle ve sagîrân-ı mezbûrân taraflarından bi'l-vesâye Konya müşîri devletlü İbrâhim Paşa hazretleri vesâir a'zâ hâzırûn oldukları hâlde akd olunan meclis-i şer'-i nebevîde yine kasaba-i mezbûre sükkânından işbu bâ'isân-ı hâze'l-kitâb el-Hac İbrâhim ve karındaşı Hacı Osmân ibney Yusuf nâm kimesneler müvâcesinde bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-vesâye da'vâ ve takrîr-i kelâm ederler ki merkûm Hacı İbrâhim'in oğlu Hacı Mustafa Efendi'nin sekiz dokuz yaşına resîde olmuş sadr-ı sagîre kızı Şerife'nin mülk menziliz derûnunda cenâzesi zuhûr edüp âna binâ'en mûrisimiz müteveffâ-yı merkûm Halil'i kazâ-i mezbûr müdîrine teşekkî edüp habse ilkâ' etdürüp ve mahbes-hânedede iken merkûm Hacı İbrâhim ve karındaşı merkûm Hacı Osmân zenci gulâmlarına emr edüp mûrisimiz merkûmu darb ederek fevt oldu deyû her biri bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-vesâye lede'd-da'vâ ve gibbe's-su'âl merkûmûn Hacı İbrâhim ve karındaşı Hacı Osman cevâblarında fi'l-hakîka oğlum merkûmun sekiz yaşına resîde olmuş sadr-ı sagîre kızı Şerife'nin a'zâlarında yara ve bere olarak cenâzesi müdde'iyûn-ı mezbûrûnun mûrisleri merkûm Halil'in mülk menzil derûnunda kâ'in şürekâsı kapusundan zuhûr etmekle kazâ-i mezbûr müdîrine teşekkî olunup merkûmu habse ilkâ' etmişler ise de biz gulâmımızı emr edüp darb etdirmedik deyû inkâr ve habs-hânedede kendi ecel-i mev'ûduyla fevt olduğunu kazâ-i mezbûr a'zâlarından bir kıt'a mazbata ve mahzarı

musaddık i'lâm-ı şer'î ibrâz etmişler ise de ve ahâlîlerinden dahî Paşa-zâde Ali Ağa ve Hazînedâr-zâde Mustafa Ağa ve Akbaşoğlu Ömer ve Macaroğlu Hacı Hasan ve oğlu Emin ve Paslıoğlu Ahmed ve Dedeoğlu Halil ve Esenoğlu İsmâil ve Göyünmeli Ahmed'in oğlu Ömer vesâir cemm-i kesîr ve cemm-i gafîr kimesneler li-ecliş-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezkûra gelüp her biri müttefiku'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye ederler ki merkûm Halil, mahbes-hânede iken hiçbir kimesnenin sun' ve haberi olmayup ecel-i mev'ûduyla fevt oldu deyû edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etmeleriyle ber-mûceb-i şehâdetihim müdde'iyân-ı mezbûrânın asâleten ve vekâleten ve vesâyeten da'vâları ber-mûceb-i fetvâ-yı şerife ber-vech-i şer'î olup bir nesne lâzım gelmeyüp müdde'iyûn-ı mezbûrûna mu'ârazadan men' ü def' olmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 3 M[Muharrem] sene [12]59.

Şühûdü'l-hâl

Konya Müftüsü Abdülehad Efendi. A'yân Süleyman Beğ Efendi. Nakîbü'l-eşrâf Abdurrahmân Efendi ve mektûbcu Hüseyin Efendi ve İbradı'dan Macaroğlu Hüseyin ve Memiş'in oğlu Hasan ve Süleymân Kavâs ve gayrühüm.

Sahife No : 62-2
Tarihi : 25 Muharrem 1259.

Hüccet: Vekil tâyini.

Hâssı Denizli kazâlarından [Denizli Vilayeti] Ezine-i Lazkiye kazâsına tâbî Kadı karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem Konya kazâsında vefât eden el-Hac Şeyh Ali ibn-i Mehmed ibn-i el-Hac Mustafa nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fâtıma bint-i Osman nâm hâtûn ile ve li-ebeveyn er karındaşı İsmâil ibn-i merkûm Mehmed'e inhisârı ledeş-şer'î'l-enver tahakkukundan sonra verese-i mezbûre Fâtıma ve İsmâil, meclis-i şer'î hatîr-i lâzımü't-tevkîrde işbu bâ'isül-kitâb yine karye-i mezbûr sükkânından el-Hac Mehmed Ali Ağa ibn-i el-Hac Mustafa mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp mûrisimiz müteveffâ el-Hac Şeyh Ali'nin mahalle-i mezkûrda olan terike-i vâkı'a-i vâfiyyesine varup taleb ve da'vâ bizlere müte'azzire olmağla bizler taraflarımızdan bi'l-vekâle varup mahall-i mezkûrda müteveffâ-yı merkûmun terike-i vâkı'asına vâzı'u'l-yed olanlardan taleb ve da'vâ ve lede'l-iktizâ sulh ve ibr[â] va ahz u kabz ve bizlere irsâl ve îsâle ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine mûmâ-ileyh el-Hac Mehmed Ali Ağa'yı vekâlet-i mutlaka ile vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik dediklerinde mûmâ-ileyh el-Hac Mehmed Ali Ağa dahî ber-minvâl-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini ke-mâ yenbagî edâya müte'ahhid olmağın mâ vak'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 25 M[Muharrem] sene [12]59.

Şühûdü'l-hâl

Müderrişîn-i kirâmdan el-Hac Sâlih Efendi. Müdir-i karye el-Hac Hasan Ağa. El-Hac Mehmed bin el-Hac İbrâhim. Mehmed Emin ibn-i el-Hac Ahmed. Molla Sâlih ibn-i el-Hac Hasan ve gayrühüm.

Sahife No : 63-1

Tarihi : 17 Cemâziyelevvel 1258.

Arz-ı Hal: Tanzimat-ı Hayriye ile Derbend Ağalığı ortadan kalkan Lâdik karyesi Derbend Ağası Saray-ı Atik teberdârlarından Mustafa Ağa'ya maaş bağlanması.

Devletlü, inâyetlü, atûfetlü, re'fetlü, me'âlî-himem, mekârim-şiyem, efendim hazretleri,

Konya sancağına tâbi Saidili kazâsı'nda vâki Lâdik karyesinin derbend ağalığına mutasarrıf olan Saray-ı Atik teberdârlarından Mustafa Ağa'ya bâ-mukâbele-i nân kırkar para yevmiye tevzi defâtirine idhâlen cânib-i ahâliden i'tâ olunmakda ise de derbend ağalığının Tanzîmât-ı Hayriyye usûlüne nazaran hizmeti kalmadığından ve merkûm şâyeste-i âtifet bulunduğundan yevmiye-i mezkûrenin i'tâsı mukaddemâ lede'l-inhâ yevmiye-i mezkûre virgüye dâhilmidir? Ve bundan başka vâridâtı var mıdır? Keyfiyyetin meclisce bi't-tahkîk iş'ârı zımnında itâre kılınan tahrîrât-ı âcizîye cevâben yevmiye-i mezkûre dâhil-i tevzi olmayup ez-kadîm ahâlî-yi karye tarafından verildiği ve bundan başka beher tevzi'de tahsildâriyye nâmıyla ikişer yüz ellişer guruşun dahî tevzi'e idhâlen i'tâ olunagelmış ve bundan mâ'adâ bir güne vâridâtı bulunmamış ve yevmiye ve tahsildâriyye-i mezkûre Tanzîmât-ı Hayriyye usûlüne tevfiқан kat' kılınmış ve merkûm-dahî şâyeste-i merhamet bulunmuş olduğu Konya meclisinden bâ-mazbata inhâ olunmuş olduğundan tedkîkât-ı kuyûdiyyesi ba'de'l-icrâ keyfiyyet lede'l-istîzân derbencilik-i mezbûr, ağa-yı mûmâ-ileyhe bâ-mukâbele-i nân tevcîh ve ihsân-ı şâhâne buyurulmuş ve merkûm-dahî şâyeste-i merhamet bulunmuş olduğundan tevzi'e idhâl olunarak tahsildâriyye nâmıyla i'tâ olunan ikiyüz ellişer guruşdan senevi beşyüz guruş ile açıkdan? Olarak ahâlî-yi karye tarafından yevmiye kırk paradan şuhûr-ı Rûmiyye i'tibârıyla senevîsi olan üçyüz altmış beş guruş-ki cem'an sekiz yüz altmış beş guruşun elli altı senesinden i'tibâren kayd-ı hayât şartıyla ma'âş yollu mâliyye hazînesinden merkûma i'tâsı husûsuna irâde-i aliyye müte[a]llik buyurularak hazînece icâbı icrâ kılınmış olmağla keyfiyyet-i irâde-i seniyye ma'lûm-i âfleri buyurulmak siyâkında nemîka-i âcizî terkîmine ibtidâr olunmuşdur. Ol-bâbda irâde efendimindir. Fî 17 Ca[Cemâziye'l-evvel] sene [12]58.

Sahife No : 63-2

Tarihi : 5 Zilkâde 1258.

Hüccet: Vekil ve nâib tâyini.

Vilâyât-ı Anadolu'da Konya kasabasında Şerâfeddin Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden es-Seyyid el-Hac Emin bin Süleymân bin Mahmûd'un verâseti zevceleri ile Silivri kasabasında sâkin Pîr Mehmed Paşa Câmi'-i Şerîf imâmı li-ebeveyn karındaşı Seyyid el-Hac Ahmed ibn-i Süleymân bin Mahmûd'a ba'de'l-inhisâr merkûm es-Seyyid el-Hac Ahmed bin Süleymân bin Mahmûd nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp Konya kasabasında Şerâfeddin Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden li-ebeveyn karındaşı el-Hac Emin bin Süleymân bin Mahmûd'un kasaba-i mezbûrede terikesine vâzı'u'l-yed olanlardan hakk-ı irsiyyemi taleb ve da'vâ ve ahz u kabzına ve bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezbûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine kasaba-i mezbûrede sâkin Seyyid Mahmûd bin Mûsâ Efendi'yi tarafımdan kabûlünü mevkûf vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikte hıfzan li'l-makâl bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmîs min şehr-i Zi'l-ka'de li-sene semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Ahmed bin Ali. Mustafa bin Mehmed. Yusuf bin Yahyâ. Ya'kûb bin Mehmed. Mehmed bin İbrâhim. İbrâhim bin Mûsâ. Muhzır Ahmed. Muhzır Mehmed ve gayrühüm.

Sahife No : 64
Tarihi : 27 Zilkâde? 1258.

Arz-ı Hal: *Kalb yirmilik paraların insanlar arasında tedâvül etmemesine dikkat edilmesi. Bunların ortadan kırılarak yok edilmesi. Kullanmaya devam edenlere gereken cezânın verileceği.*

Devletlü, inâyetlü, atûfetlü, seniyyü'l-himem efendim hazretleri,

Eyâdî-i nâsda tedâvül etmekde olan yarımlik derûnunda hayli kalb zuhûr etmekde ve tahkîk olunduğuna göre ba'zı mahallerde külliyyetlü yarımlik a'yâr olunarak mahall-i ticâret olan yerlere gönderilmekde olup bu husûs, Devlet-i Aliyye'nin ve halkın ızrârını müstelzim olacağından vakt güzerân etmeksizin istihsâl-i esbâb men' zımında bundan böyle herkes yedlerinde bulunan yigirmiliklere nazar edüp derûnunda kalb vâr ise şikest-birle ba'd-ezîn o makûle kalb şeyleri şuna buna sorarım diyerek ketm ve ihfâ eylememesi ve beyâz yigirmiliği alup verenler kemâliyle ihtimâm ve dikkat ederek sahîh ve a'lâ yigirmilik olduğu hâlde ahz u i'tâ eylemeleri ve fark temyîzine muktedir olmayanlar hîn-i ahz u i'tâlarında erbâbına gösterüp sahîh olduğunu anladıkdan sonra ahz etmeleri ve bu mâddeye yigirmi gün ruhsat i'tâsıyla herkes yedlerinde bulunan kalb yigirmilikleri şikest ve def' edüp vakt-i mezkûr güzerândan sonra o makûle kalb yigirmilik ile herkim ahz u girift olunur ve herkimin yedinde kalb yigirmilik bulunur ise bulunan kalb yigirmilikler vasatından kat' olunacağından mâ'âda kendüsi dahî tekdîr ve mu'âteb olunması lâzım geleceği beyânıyla keyfiyyetin herkese ma'lûm olmak için i'lân ve icrâsı husûsu Darbhâne-i Âmire nâzırı sa'âdetlü beğ efendi hazretleri tarafından bâ-takrîr inhâ ve ifâde olunmuş ve vâkı'an bir takım habâset-kârân bu kâr-ı mekrûha tasaddî ve ibtidâr ve i'mâl eyledikleri kalb yarımlikları Dersa'âdet ve mevâki'-i ticârete irsâl ve tesyâr ile o makûle kalb şeyler çoğalmış ve bu husûsa dikkatle mazarrat-ı vâkı'anın önü kesdirilmesi pek ehemem ve elzem olduğundan Dersa'âdetce icâbının icrâsıyla keyfiyyetin bi'l-cümle müşîrân-ı izâm hazerâtına dahî tavsiye ve iş'âr kılınması bi't-tensîb hâk-i pâ-yı hümâyûn-ı şâhânedan lede'l-istîzân emr ü fermân-ı isâbet-nişân-ı hazret-i pâdişâhî bu vechle müte'allik buyurularak keyfiyyet müşîrân-ı müşârun-ileyhime tahrîr ve inbâ kılınmış olmağla zât-ı vâlâları dahî keyfiyyetin ber-mantûk-ı irâde-i seniyye zîr-i idâre-i müşîrleri olan mahallere i'lân ve işâ'asıyla tahsîs olunan yigirmi gün müddet-i inkızâsından sonra her kimin yedinde o misillü kalb yigirmilik zuhûr eder ise ahz ve vasatından kat'-birle ashâbı haklarında te'dîbât-ı icâbiyyenin icrâsıyla fî-mâ ba'd o makûle kalb akçanın alınup verilmemesi esbâbının istihsâli husûsuna himmet buyurmaları siyâkında kâ'ime-i senâverî tahrîr ve savb-ı vâlâ-yı müşîrîlerine ba's ve tesyîr kılınmıştır. İnşallâhü te'âlâ lede'l-vusûl ber-vech-i muharrer himmet buyurmaları me'mûl-i senâverîdir. Fî 27 Zi[l-hicce?/l-ka'de] sene [12]58.

Devletlü, atûfetlü, seniyyü'l-himem efendim hazretleri,

Meded-i nemîka-i muhibbânemizde beyân olunan yigirmi gün müddetin işbu tahrîrâtımızın vusûl târîhinden i'tibâr icrâ ve i'lân olmasını iktizâ-yı hâlden bulunmuş idüğü beyânıyla tahşîye-i metni müvâzenete? İbtidâr olundu. Fî 29 Zi[l-hicce?/l-ka'de] sene [12]58.

Vesale fî 19 M[Muharrem] sene [12]59.

Sahife No : 65
Tarihi : 15 Muharrem 1129?

İlam: Verese dâvâsı.

Medîne-i Konya'da Gâzî Alemşâh Mahallesi mütemekkinelerinden Haçe Toşkona veledet-i Begos ve kız karındaşı Maryam kızı Haçe Anna vele[de]t-i Matos nâm Nasrâniyyeler meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü'l-hatîrde işbu bâ'isü's-sifr Bursalı Garabet nâm zimmî müvâcehesinde her biri da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp mahalle-i mezbûrda kâ'in etrâf-ı erba'adan bir taraftan Kôr İlya menzili ve bir taraf Eci Nikola ve Yafi menzili ve bir taraf Eci Ohan ve Kabasakal ve Eci Sova menzilleri ve bir taraf tarîk. Bu hudûd ile mahdûd ve mümtâz vâlidemden müntakil bir bâb menzilden hisse-i irsiyyemi ve derûnunda olan ma'lûmü'l-a'yân eşyâ ve evânî-i nühâs ve cemî'-i tevâbi'î ve levâhıkıyla üç bin ikiyüz guruşa mesfûr Bursalı Garabet'e bey' ve furuht edüp ol-dahî ahz ve tasarruf etmekle su'âl olunup her biri menzil-i mahdûd-ı mezkûru ve eşyâ'-i mezkûrdan keff-i yed ve hisse-i irsiyyemi matlûbumuzdur deyû lede'd-da'vâ ve gibbe's-su'âl mersûm Bursalı cevâbında menzil-i mahdûd-ı mezkûru ve eşyâ'-i ma'lûme ve evânî-i nühâs cümlesi bâyi'a-i mersûme Toşkona'nın müstakill mülk-i sarîhi ve on sekiz yigirmi seneden mütecâviz mülkiyet üzre mutasarrıfe olup ve müdde'iyeye-i mersûme Haçe Anna'nın vâlidesi Maryam dahî hâl-i hayevâtında iken karındaşım mersûme Toşkona ile hisse-i irsiyyelerin tevzî' ve taksîm ve tefrîk olunup menzil-i mahdûd-ı mezkûrda ve eşyâ'-i ma'lûme-i mezbûrede kat'an alâka ve medhali kalmayup yigirmi seneden mütecâviz mesfûre Maryam, bi-lâ öZR sükût ve âhar mahallde iskân ve bâyi'a-i mersûme dahî ber-minvâl-i muharrer menzil-i mahdûd-ı mezkûru mülk-i mevrûsumuz ve hakk-ı sarîhim deyû ikibin guruşa ve elli kıyye evânî-i nühâs, yediyüz elli guruşa ve fevkânî oda derûnunda mefrûşât üç yüz guruşa ve üç aded kepçe altmış guruşa ve tecemmülât-hâne olarak yüz guruş-ki üçbin ikiyüz on guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve temlîk ve teslîm ve ben-dahî kabûl ve temellük ve tesellüm edüp ve meblağ-ı mezbûrdan beşyüz guruşunu kenîsaya ve yüz guruşunu çeşme için ve altı yüz guruşunu dahî bana hibe edüp mütebâkî iki bin on guruşunu küll-i yevm ellişer para nafaka-bahâ takdîr olunup bu [ve]chle benim mülk-i müşterâm ve hakk-ı sarîhim olmuştur deyû def'e tasaddî etmekle müdde'iyân-ı mersûmetândan lede'l-istintâk mersûme Toşkona ikrâr ve mersûme Eci [Haçe] Anna inkâr etmekle dâfi'-i mersûm Garabet'den def'-i meşrûhasına mutâbık beyyine taleb olundukda ve Rûmiyân milletinden Terzibaşı Eci İbrâhim ve Samyeli nâm kimesneler li-ecliş-şehâde meclis-i şer'e gelüp isrûl-istişhâd fi'l-hakîka müdde'iyân-ı mersûmetândan mersûme Toşkona kız karındaşı hâlik-i mersûme Maryam ile vâlidelerinden ve babalarından müntakil emvâl ve eşyâ ve menzillerini her ne ise beyne'l-verese tevzî' ve taksîm ve tefrîk olunup mesfûre Maryam âhar mahallde yigirmi seneden mütecâviz iskân ve bi-lâ öZR sükût edüp ve menzil-i mahdûd-ı mezkûr ve derûnunda olan ma'lûmü'l-a'yân eşyâsı cemî'-i tevâbi'î ve levâhıkıyla bâyi'a-i mersûme Toşkona'nın mülk-i mevrûsu ve hakk-ı sarîhi olup ber-minvâl-i muharrer Bursalı Garabet'e bey' ve teslîm ve temlîk eylediği bizim ma'lûmumuzdur deyû ve bu vech üzre şahidiz ve edâ-yı şehâdet-i şer'iyye dahî ederüz deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etmeleriyle ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe şehâdetleri makbûle olup müdde'iyetân-ı mersûmetândan mersûme Toşkona'nın bundan rucû' ederim ve mersûme Haçi Anna'nın vâlidemden müntakil hisse-i irsiyyemi matlûb ederim deyû da'vâları bî-vech-i şer'î mu'ârazaları ba'de'l-men' ve'r-ref' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 15 M [Muharrem] sene [1]129.

Şühûdü'l-hâl

Ebûbekir Ağa. Terzi Ali Usta. Abdülganî Ağa. Kâtib Ali Efendi ve Mücellid Sâlih Efendi. Bursalı Enfiyeci Anaştaş ve Timurcu Nikola ve Kürkcü Soyil ve Papaz ve gayrühüm.

Sahife No : 66-1

Tarihi : 11 Şâban 1257.

***Hüccet:** Verese dâvâsında vârislerden bazılarının tehâruc yoluyla terikeden çıkması.*

Medîne-i Konya mahallâtından Muhtâr Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât eden Bereketoğlu İbrâhim bin Halil nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hadice bint-i Ebûbekir ile sulbiye-i kebîre kızı Havvâ ve li-ebeveyn erkarındaşları İsmâil ve Mustafa nâm vereselere münhasıra ve tashîh-i mes'elesi on altı sehm i'tibârıyla olup sihâm-ı mezbûrdan iki sehmi zevce-i mezbûre Hadice'ye ve sekiz sehmi kız-ı mezbûre Havvâ'ya ve üç sehmleri merkûmân İsmâil ve Mustafa'ya isâbeti tahakkukundan sonra merkûmân İsmâil ve Mustafa meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isânü'l-kitâb terike-i merkûme vâzî'atü'l-yed bulunan zâtî ta'rîf-i şer'iyye [ile] mu'arrefe mezbûre Havvâ nâm hâtûn ile mezbûrenin li-ümm erkarındaşı Hüseyin nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûrun bi'l-cümle emvâl ve emlâk ve eşyâ ve hayvânât ve hubûbât ve zimemât ve nühâs vesâirün ber-mûceb-i defter-i kassâm tashîh-i mezkûr üzre terike-i mevcûdesinden hisse-i irsiyye-i ma'lûmemiz mukâbelesinde şerâ'it-i sihhat-i sulhü hâvî alâ tarîki't-tehâruçî-ş-şer'î merkûm Bereketoğlu İbrâhim terikesinden hisse-i irsiyyemizden ezyed bizlere üçbin yüz guruşluk eşyâ ve hayvânât ve hubûbât ve evânî-nühâs ve zimemât ba'de'l-kabûl ve'l-ahz ber-mûceb-i pusula-i şer'iyye yedime teslîm edüp bi't-terâzî musâlaha olduğumuzdan sonra bedel-i sulh-ı mezkûru bizler dahî tamâmen ve kâmilen ahz u kabz eyledik. Mâ'adâ terike-i merkûmdan hisse-i irsiyyeye müte'allik âmme-i da'vâ ve kâffe-i mutâlebâtndan min külli'l-vücûh mezbûre Havvâ ile li-ümm erkarındaşı merkûm Hüseyin'in zimmetlerini ibrâ-yı âmm-ı sahlh-i şer'î ile ibrâ ve istifâ-yı hakk eyledik dediklerinde gibbe't-tasdîki-ş-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 11 Şa'bân sene 1257.

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Mustafa Efendi. Kâtib Hâfız Efendi. Bakkal Seyyid ve gayrühüm.

Sahife No : 66-2

Tarihi : 13 Safer 1259.

***İtam:** Vâdî-Meram karyesi muhtarı olan Ali oğlu Hacı Mustafa'nin köy halkı ile olan tekâlif vesâir muhasebesinin tedkik edilmesi ve köy halkı ile sulh yolu ile bir çözüm bulunması.*

Konya hâricinde Vâdî-Merâm karyesi ahâlîlerinden Kel Ali ibn-i İbrâhim ve Nasuh'un Mehmed ve Hacı Süleymân bin Mustafa ve Süleymân bin Memiş ve Küçük Hacı Mehmed bin Mehmed ve Humamcı Süleymân ve Hüseyin bin Mehmed Beğ ve Köseoğlu Hasan ve Seyyid Ali bin Tat Seyyid ve Battal bin Hasan nâm kimesneler Konya müşîri devletlü İbrâhim Paşa hazretlerinin kethudâ-yı âlî-kadrlarına mahsûs odada akd olunan meclis-i şer'î nebevîde karye-i mezbûre muhtarı işbu râfî'u'l-kitâb es-Seyyid el-Hac Mustafa bin Ali nâm kimesne mahzarında her biri şöyle da'vâ ve takrîr-i kelâm ederler ki merkûm Hacı Mustafa bir müddetden berû karyemizde muhtâr olup bu âna gelince kadar virgülerimizden ve tekâlif-i sâireden olarak ahz ü i'tâ edüp zimmetinde kalmış olan muhâsebesi rü'yet olunmak matlûbumuzdur deyû her biri lede'd-da'vâ ve's-su'âl cevâblarında tarafeynin muhâsebesleri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrede defterleri yegân yegân dikkat ve rü'yet olunup muhtâr-ı mezbûrun ahâlî-i merkûmdan zimmetlerinde mutekarrir iki bin bu kadar guruş zuhûr etmekle meblağ-ı mezkûrun ahâlî-i mezbûrûndan tahsîl olunması muhtâr-ı mezbûrun vekîl-i müseccel-i şer'îsi karındaşı Hacı Süleyman, da'vâ ve taleb eyledikde beynehümâlarına muslihûn-ı

müslimûn tavassut edüp altı yüz elli guruşu üzerine akd-i musâlaha-i şer'iyeye olup bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru ahâlî-yi merkûmûna tamâmen edâ ve teslim edüp vekîl-i merkûm dahî meblağ-ı mezbûru tamâmen ahz u kabz eyledim. Mü'ekkilim merkûm karındaşım el-Hac Mustafa'nın ahâlî-i mezbûrûn ile muhâsebelerinden olarak zimmetlerinde zuhûr eden meblağ-ı mezbûru bedel-i mezbûr ile ibrâ-yı âmm ve istîfâ-yı hakk eyledim dedikde mukırr-ı merkûmûn cemî'-i kelimât-ı meşrûhasını mezbûrûna vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdik edüp her biri âharın zimmetlerini kabûl etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 13 S[Safer] sene [12]59.

Şühûdü'l-hâl

Müsevvid es-Seyyid Mustafa Efendi. İplikci el-Hac Süleymân Ağa. Attâr eş-Şeyh Abdülkâdir ve gayrühüm.

Sahife No : 67-1
Tarihi : 23 Zilkâde 1258.

Berat: Nakşibendiyye Tarikatı büyüklerinden Mevlânâ Hâlid [-i Bağdâdî] Hazretlerinin halîfelerinden olan Şirvânî el-Hac Halil'e ihtiyâcına binâen maas bağlanması.

Tarîkat-ı aliyye-i Nakşibendiyye'den Mevlânâ Hâlid kuddise sirruhu'l-vâhid hazretlerinin hulefâsından Şirvânî işbu râfi'-i tevkî'-i refî'iş-şân-ı hâkânî kıdvetü's-sulehâ'i's-sâlikîn el-Hac Halil zîde takvâhü bir müddetden berû Konya'da icrâ-yı âyîn-i tarîkat ve eyyâm-ı ömr ü şevket-i şâhânem ed'iyeye-i hayriyyesine iştigâl ve müdâvemmet etmekte ise de mûmâ-ileyhin bir taraftan ta'ayyüş olmadığına ve kendüsü kesîrû'l-iyâl olarak her vechle şâyân-ı merhamet ve sezâvâr-ı âtifet-i seniyyem olduğuna binâ'en kayd-ı zarûretle vikâyesi zımnında bir mikdâr ma'âş tahsîsi husûsu Konya meclisi tarafından bâ-mazbata inhâ olunmuş ve mûmâ-ileyh işbu ikiyüz elli sekiz senesi Zi'l-ka'desinin on yedinci gününde vâki' sene-i merkûme Kânûn-ı Evveli'nin sekizinci gününden i'tibâren Konya eyâlet vâridâtından kayd-ı hayât şartıyla şehriyye yüz guruş ma'âş tahsîsi husûsuna emr ü irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'alluk iderek ol-vechle mûmâ-ileyhe şehriyye mezkûru'l-mikdâr ma'âş tahsîs olduğunu mübeyyin berât-ı şerîfim verilmek bâbında fermân-ı âlişânem sâdır olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem vücûda gelüp târîh-i merkûmdan i'tibâren bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdumki, mûmâ-ileyh el-Hac Halil zîde takvâhü vech-i meşrûh üzre ta'yîn olunan şehriyye yüz guruş ma'âş eyâlet-i mezkûre vâridâtından kayd-ı hayât şartıyla mâh-be-mâh alup ol-bâbda istidâme-i eyyâm-ı ömr ü şevket-i şehen-şâhânem ed'iyeye-i hayriyyesine muvâzabet ve iştigâl üzre ola. Şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehr-i Zi'l-ka'de li-sene semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Sahife No : 67-2
Tarihi : 15 Muharrem 1259.

İlam: Verese dâvâsı.

Medîne-i Konya Sırçalı Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Sarayönlü-zâde Ömer Efendi ibn-i Abdurrahim nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hâce Rukiyye bint-i el-Hac Abdülhamîd ile sulbî kebîr oğlu Hüseyin Efendi ve Ahmed Efendi ve kebîre kızı Hadîce Hânım ve sagîre kızı Ayşe ve Şerife'ye [Zübeyde'ye] inhisârı lede's-şer'î'l-enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra verâse[verese]-i mezbûrûndan merkûm Hüseyin Efendi ve Ahmed Efendi ve mezbûre Hadîce Hânım ve li-ümm erkarındaşları

Abdürrahim Efendi ve Mustafa Efendi ibney Hüseyin Efendi nâm kimesneler meclis-i şer‘-i şerîfde li-eb karındaşları sagîre Ayşe ve Zübeyde nâm sagîrelerin bâ hüccet-i şer‘iyye vâsîleri es-Seyyid el-Hac Osmân Efendi ve zevce-i mezbûre Hâce Rukiyye tarafından babası mezbûr el-Hac Abdülhamîd Efendi müvâcehelerinde her biri da‘vâ ve takrîr-i kelâm ederler ki mahalle-i mezbûrda kâ’in ma‘lûmü'l-hudûd bir bâb menzil ile Eskiil kazâsında üçyüz altmış re’s ağnâm bundan akdem müteveffîye olan vâlidemiz Meryem Hânım semen-i misli ile nefsi-çün iştirâ edüp ve mülk-i müşterâsı olup ber-vech-i mülkiyyet mutasarrîfe iken ba‘de vefâtihâ bizlere intikâl edüp ve rub‘ hisse babamıza isâbet etmiş ise de gerek menzil-i mezkûru ve gerek ağnâm-ı mezbûru babamızın terikesine idhâl-i defter murâd etmişler ise de bizlere vâlidemiz müteveffîye-i mezbûreden intikâl eyledi deyû lede'd-da‘vâ ve's-su‘âl vasî-i mezbûr ve vekîl-i merkûm cevâblarında inkâr etmeleriyle müdde‘iyûn-ı mezbûrûndan da‘vâ-yı meşrûhalarına mutâbık beyyine talep olundukda udûl-i ricâl-i müslimînden Nakîbü'l-eşrâf Abdurrahmân Efendi ve Ahmed Efendi nâm li-ecli‘ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olup isrûl-istişhâd fi'l-hakîka mahalle-i mezbûrede kâ’in menzil-i mezbûru ve ağnâm-ı mezbûrun semen-i ma‘lûmesiyle müdde‘iyûn-ı merkûmûnun vâlideleri Meryem Hânım, nefsi-çün iştir[â] ve temlik eylediği bizim ma‘lûmumuzdur deyû her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma‘nâ edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye etmeleriyle şehâdetleri makbûle olup bu vechle menzil-i mezbûr ve ağnâm-ı mezkûr müdde‘iyûn-ı mezbûrûnun vâlideleri müteveffîye hânımın müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olduğu şer‘an tebeyyün ve zâhir ve nümâyân olmağın mâ vaka‘a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-sene tis‘a ve hamsîn ve mi‘eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

es-Seyyid Ahmed Efendi. Sulutaslı Mûsâ Efendi. Cenberci Ahmed Efendi. Molla İbrâhim'in Mehmed ve gayrühüm.

Sahife No : 68

Tarihi : 15 Muharrem 1259.

İlam: Boş olan bir arsa dâvâsında bu arsanın Esenli Mahallesi'ne ait olduğunun tespit edilmesi.

Medîne-i Konya'da Esenlü Mahallesi ahâlîlerinden işbu râfi‘ûn-ı hâze'l-kitâb İmâm Hâfız Hüseyin ve el-Hac Mehmed ve Muhtâr Hüseyin vesâir ma‘lûmü'l-esâmî kesân meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde emîn-i beytül-mâl tarafından vekîl-i müseccel-i şer‘îsi el-Hac Hamza Ağa müvâcehesinde her biri da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüp mahallemizde kâ'in bir mikdâr arsa-i hâliye olup kırk seneden mütecâviz mahallemiz hânesinden üç bâb menzil yeri olup ve bir mikdârca arsa Bâb-ı Aksaray Mahallesinden olup arsa-i mezbûru sâhibinden yüz elli guraşa bi'r-rızâ iştirâ etmiş isek de el-hâletü hâzihî arsa-i mezbûreleri ve keffil-i mezbûr fuzûlî zabt etmek murâd etmekle su‘âl olunup keff-i yed ve mahallemiz mâl avârızına zabt etdirilmek matlûbumuzdur deyû lede'd-da‘vâ ve gıbbe's-su‘âl vekîl-i merkûm cevâbında Bâb-ı Aksaray Mahallesinde kâ'in bir mikdârca arsayı sâhibinden elli guraşa iştirâ eylediklerini ikrâr, lâkin diğer arsa-i mezbûrenin Esenlü Mahallesinden olduğunu inkâr etmekle müdde‘iyûn-ı mezbûrûndan da‘vâ-yı meşrûhalarına mutâbık beyyine talep olundukda ricâl-i müslimînden el-Hac Hüseyin ve Derviş Ahmed nâm kimesneler li-ecli‘ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olup isrûl-istişhâd fi'l-hakîka arsa-i mezbûre Esenlü Mahallesinden üç bâb menzil yeri olup ve kırk sene mukaddem mahalle-i mezbûre muhtârı Kâsım-zâde Mehmed Efendi mahallenin mâl avârız akçasıyla mahalle için iştirâ edüp bu vechle mahallenin olduğu bizim ma‘lûmumuzdur deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye etmeleriyle ber-mûceb-i şehâdetihimâ şehâdetleri makbûle olup arsa-i mezbûre mahalle-i mezbûrun olduğu tebeyyün etmekle mâ vaka‘a bi't-

taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehr-i Muharremi'l-harâm li-sene tis'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Seyyid Mehmed Ağa. Bakkâl Aşçı Ahmed. Kalaycı Abdülehad. Kürkcü Hasan Çelebi. Kadayıfçı Alabıçak. Bakkâl Seyyid Mehmed ve Hancı İbrâhim ve Hancı Hasan. El-Hac Mehmed ve gayrühüm.

Sahife No : 69-70

Tarihi : 30 Muharrem 1259.

Fermân: Ürgüp kazâsının Nevşehir'den ayrılarak ayrı kazâ olması ve otuz aded karyenin Ürgüb'e ve otuz dört aded karyenin Nevşehir'e bağlanması ve Nevşehir kazâsından Ürgüb'e bir rahatsızlık gelmesine müsâde edilmemesi.

Ürgüp kazâsının Nevşehirden tefrîk fermânı.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûfi avâtıfi'l-meliki'l-a'lâ Konya eyâlet müşîri vezîrim İbrâhim Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü ve iftihârü'l-ekâbir ve'l-mekârim, câmi'u'l-mefâhir ve'l-ekârim el-muhtass bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'd-dâ'im ricâl-i Devlet-i Aliyye'mde eyâlet-i mezbûre defterdârı Mehmed Nûrî zîde uluvvühü ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-ekârim el-muhtass bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâ kapucu başlarından Niğde Kâ'im-makâmı Halil Beğ dâme mecdühü ve mefâhirü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkîn me'âdinü'l-fazâ'il ve'l-yakîn Konya ve Niğde ve Ürgüp kazâları nâ'ibi ve müftileri zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Konya ve Niğde meclis a'zâları ve Ürgüp kazâsı müdürü ve vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Nevşehri kazâsına muzâf Ürgüp kazâsı ahâlîsinin Nevşehri ahâlîsiyle miyânelerinde vukû' bulan münâkaşa ve bürûdet ve birbirlerinden adem-i emniyyetlerinden dolayı kazâ'-i mezbûrun Nevşehirden ifrâzıyla muhassas olan virgülerini ayruca te'diye ve îfâ eylemeleri husûsunu Ürgüp kazâsı ahâlîsi tarafından mukaddemâ bâ-i'lâm ve mahzarları lede'l-istid'â ol-bâbda isti'lâm-ı keyfiyeti şâmil bi'l-fi'l sadr-ı a'zâm-ı kavîyyü'l-himem tarafından tastîr ve tesyîr kılınan tahrîrât bi'l-vusûl zikr olunan Ürgüp kazâsı her ne-kadar Nevşehre muzâf ise de mine'l-kadîm başkaca me'mûr ta'yîni[y]le idâre olunageldiği be-her tarafın a'sârı maktû'an ihâle olunduğu misillü virgü-yi senevîleri-dahî muhassas bir şey' olup bunların Nevşehre olan ilhâklarını ibkâsında bir gûnâ menfa'at ve tefrîklerinde bir dürlü mazarrat olmadığı anlaşılmiş olduğundan istid'âlarının is'âfiyla berâber içlerinde müdür ta'yîn olunduğu ve virgü-yi muhassaslarının vakt ü zamânıyla Niğde sanduğuna te'diye eylemek üzere ta'ahhüdlerini mübeyyin olunan memhûr senedini hıfz kılındığı Konya meclisi tarafından vârid olan mazbatada inhâ ve ibrâz olunmuş ise de kasaba-i mezbûr civârında olup mukaddemâ kasaba-i mezbûra merbût bulunmuş ve şimdiye değin ahâlîsiyle birlikte virgü viregelmiş olan ma'lûmü'l-esâmî otuz iki aded kurâ ifrâz olunmayarak Nevşehri tarafından kalmış ve bu keyfiyet perîşân-ı hâllerini mûcib görünmüş olduğundan karâr-ı mezkûrenin dahî mezkûr Ürgüp kazâsına ilhâk kılınması husûsu kazâ-i mezbûr ahâlîsi tarafından mu'ahharan istid'â kılınmış ve kurâ-i merkûme sadr-ı esbak müteveffâ İbrahim Paşa Vakfından olarak Ürgüp kazâsı kurâsından idüğü ve zikr olunan Ürgüp kazâsı nâm Nevşehre tâbi' karye i'tibâr olunarak Nevşehir müstakill kazâ i'tibâr kılındığı kuyûdunda müstakill olmuş ve ber-mantûk-ı mazbata Ürgüp kazâsının tefrîkine kıyâs-ı matbû'u olan kurâ'-i merkûmenin dahî ber-mûceb-i istid'â bi't-tefrîk Ürgüp kazâsına rabtında zâhir-i hâle nazaran bir gûne be's görünmemiş ise de mazbata-i mezkûrda nefsi-

Ürgüb'ün tefrîki muharrer olup kurâ' tefrîkine dâ'ir bir şey yazılmamış olduğundan ba'd-ezîn bir gûnâ haksızlık vukû'a gelmemek ve her hâlde hoşnûde-i ahâlî-i kasabası gözedilmek üzere kazâ ve kurâ-i merkûmenin mahallince tefrîki ve virgülerinin tesviyesiyle keyfiyyetin iş'ârı zımnında sen-ki müşîr-i müşârun-ileyhsin tarafına mu'ahharan cânib-i nezâret-i celîle-i mâliyyeden itâre kılınan tahrîrâta cevâben tarafımdan vârid olan mazbata me'âlinden tarafeynin celb olunan vekîlleri hâzır oldukları hâlde husûs-ı mezbûr der-miyân olundukda bürûdet ve nefsanîyyet-i sâbıkaları cihetiyle mezkûr Ürgüb'ün müstakill kazâ ittihâz olunması üzerine Nevşehir vükelâsı tarafından ba'z-ı mertebe makâlât cereyân etmiş ise de muvâfık-ı usûl-i nâfi'a ta'dîliyye olamayarak mücerred ısrâr nev'inden görünmesiyle meclisce vükelâ-i mûmâ-ileyhim cevâb verilerek iskât olunmuş ve taraf-ı şer'-i şerîfden memhûr ve mûmzâ olarak takdîm olunan tevzî' defterinde muharrer kurâ'dan Karain ve Boyallu ve Akkuyu ve İltaş ve Timurtaş ve Başköy ve Karacaviran ve Karlık ve Tağar ve Salya? Ve Ağcaviran ve Akçaşehir ve Sarlızır ve Ulaşlı ve Çökek ve Sofiler ve Karakaya ve Zelve ve Babayânî ve Çavuşini ve Ortahisâr ve Üçhisâr ve Avanos ve Memosun ve Arvan ve Kekenenin ve Tamsa ve Sevdeşeh [şimdiki Söveşe] ve Züleyl ve Mazı nâm otuz aded kurâ' Ürgüb'e civâr ve münâsib olarak tarafeynin kabûlüyle bi't-tefrîk Ürgüb'e verilmiş ve mâ'adâ otuz dört aded kurâ' dahî Nevşehre kalmış ve zikr olunan otuz âded kurâ' ile nefsi Ürgüb kasabasının ber-mantûk-ı defter-i mezbûr hisse mevzî'aları inde'l-hisâb iki yük elli beş bin altıyüz yigirmi yedi guruş on pâra ve mârru'l-beyân otuz dört aded kurâ' ile nefsi Nevşehir kasabasının hisse-i mevzî'ası dahî iki yük altmış bin ikiyüz seksen altı guruş otuz pâra ki min haysü'l-mecmû' beş yük on beş bin dokuz yüz on dört guruşa bâliğ olarak muhassas ve mukayyed olan virgü-yi senevîlerinin dahî bir guruşuna halel gelmemiş ve bu cihetle tarafeyn, virgü-yi muhassaslarını bilerek sür'at-i istihsâliyle berâber de'avât-ı hayriyye-i cenâb-ı cihândârâneme ikdâm ve mübâderet ve bu bâbda mahallince bir gûnâ mezelleti çıkarılmayarak ba'd-ezîn kokşuca ve karındaşca geçinüp hilâfi vukû'unda haklarında te'dîbât-ı lâyık icrâ olunacağından âna göre hareket eylemeleri tarafeyne meclisce bi't-tefhîm vükelâ-yı mûmâ-ileyhim mahallerine i'âde ve ol-vechle Niğde kâ'im-makâmı mîr-i mûmâ-ileyhe vesâir iktizâ edenlere hitâben buyuruldu itâre kılınmış olduğundan bahsle îcâb ve iktizâsı bi'l-icrâ ol-bâbda lâzımü's-sudûr olan i'lâm-ı hâl emr-i şerîfimin tasdîriyle tesviyesi inhâ ve iş'âr olunmuş olmakdan nâşî kuyûd-ı lâzimesine bi'l-mürâca'a iktizâsını meclis-i muhâsebe-i mâliyyede lede'l-mütâla'a bidâyet-i Tanzîmât-ı Hayriyye'de muhassıllık tertûb olunan kazâların mesâlih-i vâki'ası rü'yetinde yûsr ve suhûlet ve memleket [mümkün] mertebe mazbûtiyyet olmak için kazâların bir yerine koyup ve civâr bulunmaları lâzîmeden olduğuna binâ'en bir sancağın semt ve civârında bulunan bir kazâ-i âhar, ba'îd bir sancağa merbût bulunur ise ve b[u] kazânın yakınında bulunan muhassıllıkların yerine ilhâk olunması verilen ta'lîmât-ı seniyyemde mûnderic olduğu ve Ürgüb ma'a Nevşehir kazâsının virgü-yi mukayyedi ber-mantûk-ı defter-i mezbûr beş yük on beş bin bu kadar guruş idüğü kuyûdundan müstebân olmuş ve bâlâda beyân olduğü üzere tarafeynin kabûlüyle mârru'z-zikr otuz aded kurâ' Ürgüb'e ve mâ'adâ ma'lûmü'l-esâmî otuz dört aded kurâ' dahî Nevşehre tefrîk ve virgü-yi mukayyed-i mezkûr dahî ber-minvâl-i muharrer tesviye ve tahsîs olunarak mahallinde hüsn-i sûrete rabt-birle karâr verilmiş ve Nevşehri ahâlîsi taraflarından yedi nefer kesân südde-i sa'âdetime arzuhâl takdîmiyle Konya meclisinde mugâyir-i usûl vâki' olan ifâde ve ısrârlarını tekrâr eylemiş iseler de bu vechle istid'âyâ teşebbüs eylemeleri, merkûmûn Dersa'âdet'imde sâkin olarak mahallinde verilen karâr-ı mezkûra adem-i vukûflarından neş'et etmiş

[Sahife No: 70] idüğü Ürgüb ahâlîsi tarafından bi'l-müveccehe haber verilmiş idüğüne binâ'en mahallince verilen karâr-ı mezkûr ber-tafsîl ifâde olunarak keyfiyyet ma'lûmları oldukda cümlesinin diyecekleri kalmamış ve kurâ-i merkûmenin ol-vechle tefrîki ve tesviyesinde virgü-yi muhassaslarının bir akçasına halel gelmeyeceği ecilden hazînece dahî yolunda görünmüş olduğü meclis-i mezkûrede bâ-mazbata ifâde ve inhâ ve bi'l-fi'l umûr-ı mâliyye nâzırı düstûr-ı mûkerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müşîr-i sadâkat-semîrim

Safvetî Paşa edâma'l-lâhü te'âlâ iclâlehü tarafından bâ-takrîr ifâde ve inbâ olunmuş ve mazbata-i mezkûre mücebince tesviyesi Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyede dahî bi't-tensîb, ol-vechle tanzîmi husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk ederek keyfiyyet ma'lûm olmak ve kayd-ı sâbıkları tesviye ve tashîh kılınmak için Dîvân-ı Hümâyûn'um kalemiyle Defterhâne-i Âmire vesâir iktizâ eden mahallere ilm ü haberleri verilmiş olmağla mahallinde dahî vech-i meşrûh üzere îcâb ve iktizâsının icrâsı husûsuna bezl-i cüll-i miknet eylemek fermânım olmağın i'lâmen ve tenbîhen işbu emr-i âlişânım ısdâr ve i'tâ olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmun oldukda bâlâda beyân olunan otuz aded kurânın umûr-ı şer'îyye ve nizâmiyye ve kâffe-i husûsâtı ber-minvâl-i muharrer müstakill kazâ i'tibâr olunan Ürgüp kazâsı tarafından idâre ve rü'yet olunarak ba'd-ezîn kazâ ve kurâ-i merkûmeye Nevşehir kazâsı tarafından itâle-i dest-i ta'arruz etdirilmeyüp her hâlde himâyet ve sıyânetlerine mezîd-i i'tinâ ve sarf ve rü'yet ve işbu emr-i şerîfimi Konya ve Niğde meclisleri cerîdelerine ve sicillât-ı mehâkime ba'de'l-kayd, kazâ-i mezbûr ahâlîsi yedlerinde ibkâ-birle ale'd-devâm mazmûn-ı münîfinin düstûrül-amel tutulması esbâbının istihsâline ihtimâm ve dikkat eylesin ve siz ki defterdâr ve kâ'im-makâm ve nâ'ib ve müftîler ve a'zâ-yı meclis ve müdür ve vücûh vesâir mûmâ-ileyhimsiz siz dahî mazmûn-ı emr-i âlişânımla âmil olup vakten mine'l-evkât hilâfı bir gûnâ vaz' u hâlet vukû'a getirülmemesi emr-i ehemmine cümleliz kemâliyle i'tinâ ve sarf-ı makderet ve mugâyir-i emr ve rızâ-yı şâhânem hâl ve hareketi tecvîzden ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr iden fermân-ı vâcibül-ittibâ' ve lâzımül-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eylesiniz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfimle i'timâd kulasız. Tahrîren fi'l-yevmi's-selh min şehri Muharremi'l-harâm li-sene tis'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye el-Mahrûse. Vasalet fi 25 S[Safer] sene 1259.

Sahife No : 70-1
Tarihi : 11 Receb 1237

***Hüccet:** Esenlü Mahallesi'nden Mahmud kızı Şerife'ye akıl noksanlığından dolayı bir vasî tâyin edilmesi.*

Medîne-i Konya'da Esenlü Mahallesinde sâkine Şerife bint-i Mahmûd nâm hâtûna bi-emri'l-lâhi te'âlâ aklına hiffet ve cününiyyet ârıza olmağla emvâl ve eşyasını zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrunu rü'yete cânib-i şer'den bir vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâ-büdd ve lâzım olmağın emânet ve diyânet ile ma'rûfe, sadâkat ve istikâmet ile mevsûfe ve her vechle umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire idüğü zeyl-i vesîkada muharrerül-esâmî müslimîn ihbârlarıyla müte'ayyine olan mecnûne-i mezbûre üzerine işbu râfi'atü'l-kitâb Fâtıma bint-i Ali nâm hâtûnu hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri vasiyye nasb ve ta'yîn buyurdukda ol-dahî ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmu ba'de'l-kabûl ve merâsimini edâya kemâ-yenbagî ta'ahhüd ve üzerine iltizâm eyledikten sonra vasiyye-i mezbûre i'âde-i kelâm edüp mecnûne-i merkûme hâlen benim hacr ve terbiyemde olup lâkin nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâcla muhtâc olmağın kıbel-i şer'den babası müteveffâ-yı merkûmdan ve vâlidesi Emine Hâtûn müteveffiyeden intikâl eden mâl metrûkâtından kadr-ı kifâye nafaka farz ve takdîr buyurulmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde mezbûre hâtûnun takrîri vâkı'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık olup târîh-i kitâbdan küll-i yevm yigirmi para nafaka ve kisve-bahâ vesâir levâzım-ı zarûriyyesine harc u sarf ve vakt-ı zaferde babası müteveffâ ve vâlidesi müteveffiyeye-i mezbûreden muntakil mâlına rücû'a Fâtıma Hâtûn'a izn vermeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Recebi'l-ferd sene seb'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Kasım-zâde es-Seyyid Mustafa Ağa. Terzi es-Seyyid Hasan Çelebi. Terzi Veli. İbrâhim Ağa ve Sâlih Çelebi ve gayrühüm.

Sahife No : 70-2
Tarihi : 27 Safer 1259.

Hüccet: *Ali kızı Fâtıma'nın vasîsi bulunduğu yaşlı ve akıl noksanlığı bulunan Mahmud kızı Şerife'nin kalan bir dönüm tarlasını nafaka ve kisvesine harcamak niyyetiyle satışına ruhsat verilmesini istemesi ve kendisine satış için izin verilmesi.*

Medîne-i Konya'da Esenlü Mahallesi sâkinelerinden mu'arrefetü'z-zât işbu bâ'isetü'l-vesîka Fâtıma bint-i Ali nâm hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü'l-hatîrde şöyle takrîr-i kelâm ve ifâde-i merâm eder ki mahalle-i mezbûre sâkinelerinden müsinn ve mecnûne ve alîle olan Şerife bint-i Mahmûd nâm hâtûnun umûr ve husûsuna rü'yet için taraf-ı şer'den bir kıt'a hüccet ile otuz yedi târîhinde vasî nasb olunup ve mecnûne-i mezbûre benim hacr ve terbiyemde olmağla be-her mâh yigirmişer guruş nafaka farz ve takdîr olunmağla mecnûnenin mâl itlâk olunur nesnesi olmayup ancak Şeyh Sadreddin Konevî Evkâf-ı Şerîfesinden Toruntay yöresinde kâ'in ma'lûmü'l-hudûd üç dönüm mikdârı tarlası olup zarûret-i nafaka için on beş sene akdem tarla-yı mezbûrun iki dönümünü bâ-izn-i mütevellî vakf-ı âhara dokuz yüz guruşa ferâğ etmiş isemde bedel-i ferâğ olan meblağ-ı mezbûru mecnûnenin nafaka ve kisvesine harc olunup el-hâletü hâzihî zarûret[iki defa yazılmış]-i nafaka için mütebâkî[iki defa yazılmış] kalan bir dönüm tarlayı âhara ferâğ bedelini mecnûne-i mezbûrenin nafaka ve kisvesine harc ü sarfa taraf-ı şer'den dahî ruhsat olunmak matlûbumdur dedikte mezbûre Fâtıma Hâtûn'un takrîri vâkı'a mutâbık ve nefsu'l-emre muvâfık idüğünü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî kimesneler huzûr-ı şer'e gelüp alâ vukû'ihî ifâde ve ihbâr etmeleriyle mecnûne-i mezbûrenin mütebâkî kalan bir dönüm tarlasını dahî bâ-izn-i mütevellî-i vakf-ı şerîf bedel-i ma'lûmesiyle âhara ferâğa mezbûre hâtûna izn-birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' işrîn min şehr-i Saferi'l-hayr li-sene tis'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Kâdî-zâde es-Seyyid Es'ad Efendi. es-Seyyid Ahmed Efendi ve gayrühüm.

Sahife No : 70-3
Tarihi : 27 Safer 1259.

Hüccet: *Esenlü Mahallesinden Ali kızı Fâtıma'nın vasîsi bulunduğu hasta Mahmud kızı Şerife'nin bakımı ve nafakası için tarlasını satması.*

Medîne-i Konya'da Esenlü Mahallesi sâkinelerinden mu'arrefetü'z-zât Fâtıma bint-i Ali nâm hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu râfî'u'l-kitâb Devocioğlu İsmâil nâm müvâcehesine ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp mahalle-i mezbûre sekenelerinden mecnûne ve alîle Şerife bint-i Mahmûd nâm mecnûnenin umûru husûsunu rü'yete bâ-hüccet-i şer'iyeye vasiyyesi olup vesâyetim hasebiyle mecnûne-i mezbûre yigirmi iki seneden berû hâlen benim hacr ve terbiyemde olmağla zarûret-i nafakası-çün taraf-ı şer'den ruhsat ve mütevellî-i vakf tarafından izn-birle Konya hâricinde Toruntay yöresinde kâ'in etrâf-ı erba'adan bir tarafı müşterâ tarlası ve bir tarafı [boşluk] ve tarafeyn tarîk bu hudûd-ı erba'a ile mahdûd ve mümtâz tahmînen bir dönüm tarlayı merkûm İsmâil bin beşyüz guruş semen ile vesâyetim hasebiyle zarûret-i nafaka için tasarrufuna ferâğ ve teslîm eyledim ve semeni olan

meblağ-ı mezbûru müşerî-i merkûmdan tamâmen ve kâmilten ahz ü kabz edüp ba'de'l-yevm tarla-yı mahdûd-ı mezkûrda mecnûne-i mezbûre kat'â alâka ve medhali kalmayup bâ-izn-i mütevellî müşerî-i merkûmun hakk-ı sarîhi ve mülk-i müşerâsı olup keyfe mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' işrîn min şehri Saferi'l-hayr li-sene tis'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Seyyid Mumcu Emiroğlu Seyyid Mehmed ve Bakkal Mevlûd ve Etmekci Hacı Abdülkâdir ve Hacı İpri'nin Hüseyin ve gayrühüm.

[Sahife No: 71]

Hutime.

Nemmekahül-fakîr ileyhi azze şe'nühû El-Hâc Mehmed Şemsüddin el-müvelle[']-hilâfe bi-medîne-i Konya gufire leh. [Mühür: Okunmuyor.]

Sahife No : 72

Tarihi : 7 Rebiülevvel 1259.

İlam: Konya dışında Kovanağzı denilen yerde Açöldümoğlu Ahmed'in tarlasında mürur hakkımız vardır diyen komşuları Sağır Hasan ve Hacı Musluoğlu Mehmed ve Hasan oğlu Hüseyin ve Attar Seyyid'in kendisiyle çekişmeleri ve dâvâ etmeleri ve fakat haksız oldukları için mürur ve uburdan menedilmeleri.

Husûs-i âtiyyü'l-beyânın mahallinde istimâ' ve fasl-ı da'vâ için kıbel-i şer'den me'zûnen meb'ûs Nâ'ib es-Seyyid Ahmed Efendi ümenâ-yı şer'-i kavîm ile mahall-i nizâ' olan Konya hâricinde Kovanağzı nâm mahallde vâki' Açöldümoğlu Ahmed nâm kimesnenin tarlası üzerine varılup akd-i meclis-i şer'-i nebevî oldukda merkûm Ahmed'in komşuları Sağır Hasan ve Hacı Musluoğlu Mehmed ve Hüseyin bin Hasan ve Attâr Seyyid nâm kimesneler merkûm Ahmed müvâcehesinde her biri da'vâ ve takrîr-i kelâm ederler ki merkûm Ahmed'in mülkiyyet üzre mutasarrıf olduğu tarlası derûnunda bizim bâğlarımızın hakk-ı mürûru olmağla merkûm, bizim mürû[rumu]zu men' ve memerr olan yerlerimizi eşcâr gars etmekle mürûru ubûrumuzu mâni' olur deyû lede'd-da'vâ ve's-su'âl merkûm Ahmed cevâbında merkûmun benim mülküm derûnunda hakk-ı mürûrları yokdur ve bâğlarının tarîk-i âmm olarak âhar yolları vâir ise de benim tarlamın derûnundan muhdes olarak fuzûlî murûr ederler deyû inkâr etmekle müdde'iyûn-ı mezbûrundan da'vâ-yı meşrûhalarına mutâbık beyyine taleb olunup ve üç gün mühel-i şer'iyeye verilmiş ise de ez-kadîm hakk-ı mürûrları olduklarını ityân-ı beyyineden ızhâr-ı acz edüp ez-kadîm hakk-ı mürûrları olmadığı tebeyyün edüp hemân merkûmun tarlasından fuzûlî gelüp geçdiklerini mahall-i ma'kûd-ı mezkûrda müsinn ve ihtiyâr kimesneler dahî haber verdiklerini nâ'ib-i mûmâ-ileyh mahallinde ketb ü tahrîr ve ümenâ-yı şer'-i kavîm ile alâ vukû'ihî meclis-i şer'e gelüp ifâde ve inhâ etmekle merkûmün merkûm Ahmed'in tarlası derûnundan mürûru ubûrlarını ba'de'l-men' ve'd-def' mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Rebi'ü'l-ülâ sene tis'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Saray İmâmı es-Seyyid Ali Efendi. Postacı es-Seyyid Hüseyin Çelebi. Emir Halil Oğlu el-Hac Ahmed. Hammâl Aydınli. Sarı Ağa'nın Hâfız Ali. Na'iband Osmân. Basdırmacının es-Seyyid Ali. Hacı Mustafa Oğlu Ömer. Seyyid Ali'nin Ahmed ve gayrühüm.

Sahife No : 74-1
Tarihi : 27 Safer 1258.

Hüccet: Bağ yeri satışı.

Medîne-i Konya'da Fakîh Dede Mahallesi sâkinelerinden mu'arrefetü'z-zât işbu bâ'isetü'l-vesîka Emetullâh bint-i Osmân nâm hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Beyânî el-Hac Ahmed Efendi'nin kayını Molla İbrâhim bin Osmân mahzarında üzerine şöyle da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp bundan sekiz sene akdem hîn-i sabâvetimde dokuz yaşında iken babam müteveffâ-yı merkûmdan müntakil Konya civârında Kumköprü nâm mahalde kâ'in etrâf-ı erba'adan bir taraf eskici Hasan Oğlu Ahmed ve Hacı Hüseyin ve bir taraf Kalaycı Mustafa ve Kahveci Kadir ve bir taraf Tellî'nin Elmas Hâtûn ve bir taraf tarîk-i âmm bu hudûd ile mahdûd ve mümtâz tahmînen bir buçuk dönüm mikdârı kürûm bağ ve yarım dönüm mikdârı ağaçlık ve derûnunda bir örtme ve bir oda cemî'-i tevâbi'i ve levâhıkıyla bâğ-ı mahdûd-ı mezkûru sene-i mezbûrede Mû-tâb [Mutaf] Hasan nâm kimesneye sagîr olduğum hâlde bin dörtyüz otuz guruşa bey' etmiş isemde merkûm-dahî Harîroğlu Ömer Ağa'ya bey' ve ol-dahî merkûm Molla İbrâhim'e bey' etmiş olup el-hâletü hâzihî bâğ-ı mezbûr, merkûm molla İbrâhim zabtında mutasarrıf olmağla su'âl olunup babamdan mevrûs bâğımı matlûb ederim deyû lede'd-da'vâ ve gibbe's-su'âl merkûm Molla İbrâhim cevâbında fi'l-hakîka müdde'ie-i mezbûre Emetullâh, bâğ-ı mahdûd-ı mezbûru merkûm Mû-tâb [Mutaf] Hasan'a bey' eylediğinde ben kâmile ve fâ'ile-i muhtâre oldum deyû takrîr ederek bey' eyledi deyû def'e tasaddî etmekle müdde'ie-i mezbûreden istintâk olundukda kâmile ve fâ'ile-i muhtâre olduğunu inkâr etmekle dâfi'-i merkûmdan def'-i meşrûhasına mutâbık beyyine talep olundukda ityân-ı beyyine sadedinde iken merkûm Molla İbrâhim ve müdde'ie-i mezbûre Emetullâh, meclis-i şer'-de hâzırân oldukları hâlde merkûm Molla İbrâhim bi't-tav' ve'r-rızâ bâğ-ı mahdûd-ı mezbûru binbeşyüz seksen guruşa müceddeden mezbûre Emetullâh bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm ve temlîk edüp müdde'ie-i müşterî-i mezbûre kabûl ve tesellüm ve temellük edüp semen-i misli olan meblağ-ı mezbûru dahî tamâ[men] ve kâmilen ahz u kabz eyledim dedikde ba'de'l-yevm bâğ-ı mahdûd-ı mezbûru müşterî-i mezbûre Emetullâh Hâtûn'un mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olup keyfe-mâ yeşâ' mutasarrıfe olsun dedikde mezbûre dahî ber-minvâl-i muharrer tasdîk ve kabûl etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' işrîn min şehr-i saferi'l-hayr li-sene semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Sahife No : 74-2

Tarihi : 27 Safer 1258.

***İlam:** Boynuinceli Aşîreti mukâtaası Hacı Ahmedli Aşîreti'ne bağlı Çardak karyesi sâkinlerinden olup evi basılarak mal ve eşyası gasp edilen, bunun sonucunda korku ve üzüntüyle vefât eden Yusuf oğlu Fazlı isimli zâta kan diyeti ödenmesi.*

Boynuinceli Aşîreti mukâta'asından Hacı Ahmedlü Aşîreti kurâlarından Çardak karyesi sükkânından Fazlı bin Yûsuf nâm müteveffânın vereseleri tarafından vekîl-i müseccelleri li-ebeveyn er karındaşı işbu râfî'u'l-kitâb Mustafa bin merkûm Yûsuf nâm kimesne Konya müşîri devletlü İbrâhim Paşa Hazretleri tarafından Mübâşir kavâs ta'yîniyle huzûr-ı şer'e ihzâr etdirdiği aşîret-i mezbûre kurâlarından Depeköy sükkânından Abdurrahmân bin Mehmed nâm kimesne müvâcehesinde üzerine bi'l-vekâle da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp bundan yedi mâh mukaddem merkûm Abdurrahmân karındaşım müteveffâ-yı merkûmun hânesine yüz elli kadar asker ile gelüp ve basup tüfeng ve silâh ile bir tâkım gürültü ile urun ve kesin diyerek hasâret edüp ber-minvâl-i muharrer karındaşım müteveffâ-yı merkûm Fazlı bu husûs ile havf edüp müte'essifen fevt olup ve hemşîremizin başından ve boğazından altun ve boğazlık ve karındaşım müteveffâ-yı merkûmun zevcesinin dahî boğazından ve başından altûn ve boğazlık ve bir yaldızlı kuşak ve bir çift İngiliz-kârî tabanca vesâir ma'lûmü'l-a'yân dört bin gurusluk mikdârı eşyâmızı gasb ü gârât eyledi deyû lede'd-da'vâ ve gibbe's-su'âl merkûm Abdurrahmân cevâbında hânesine varup basdığını ikrâr ve eşyanın gasb ü gârât ve karındaşının husûs-ı mezbûr ile havf edüp fevtini inkâr etmekle vekîl-i müdde-i merkûmdan da'vâ-yı meşrûhasına mutâbık beyyine taleb olundukda aşîret-i mezbûre ahâlîsinden Ağacıoğlu İsmâil ve Hüseyin oğlu Ömer nâm kimesneler müteveffâ-yı merkûmun müte'essiren fevt olduğunu şehâdet etmeleriyle ber-minvâl-i muharrer miyânelerine muslihûn tavassutuyla fakat dem diyet için beşbin gurus üzerine akd-i musâlaha-i şer'iyeye etmeleriyle vekîl-i müdde-i merkûm dem diyet için meblağ-ı mezbûr beşbin gurus üzerine sulh olup merkûm Abdurrahmân dahî ber-vech-i muharrer meblağ-ı mezbûru ta'ahhüd edüp sâlifü'z-zikr gasb u gârât olan eşyâları dahî işhâd için Mûsâ bin Osmân ve Mıhdanoğlu Kerîm ve Yûsuf Oğlu Muslu nâm kimesneler meclis-i şer'de ber-minvâl-i muharrer şehâdet etmişler ise de merkûm Abdurrahmân şâhidûn-ı mezbûrûn ile garaz-ı dünyeviyyem olup bu vechle mahallinde ityân-ı beyyineye tevkîf olmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 27 S[Safer] sene 1258.

Şühûdü'l-hâl

Memişoğlu İbrâhim. Hacı Hüseyin Oğlu Ahmed ve Mehmed ve Hüseyin Oğlu Mûsâ ve Kurtlu Hasan Kethüdâ ve Sadaklıoğlu Tûrân ve gayrühüm.

Sahife No : 75

Tarihi : 17 Safer 1258.

Arz-ı Hal: Vefât eden Dergâh-ı Âli Kapıcıbaşılardan Çakır Ahmed Ağa'nın muhallelâtı.

Devletlü, inâyetlü, atûfetlü, seniyyü'l-himem efendim hazretleri,

Akşehir ahâlîsinden Abdülkâdir Ağa nâm kimesne dergâh-ı âlî kapucubaşılardan müteveffâ Çakır Ahmed Ağa'nın elli bir târihinde Akşehir Mütessellimliği evân[ın]da kendüsü Sandık Emîni bulunmak takrîbiyle ol-vakt müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin tesviye-i muhallelâtına me'mûr olan Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye kâtib-i sânisî izzetlü Tefvîk Beğ Efendi üç kıt'a defter mantûkunca müteveffâ-yı merkûmun hesâblarını bi'r-rü'ye tarafeynin me'hûzât ve medfû'âtı karşulaşarak fakat müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin bin yüz üç buçuk gurusu alacağı olduğu tebeyyün eylemiş ve ol-vechle alup vireceği kalmamış iken bu esnâda müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin vârisleri elli sekiz bin dörtyüz gurusu alacak iddi'âsıyla kendüsünü tazyîk etmekte bulunmuş oldukları beyânıyla keyfiyyeti mîr-i mûmâ-ileyhden bi'l-isti'lâm verese-i merkûmenin bî-vech vâki' olan müdâhalelerinin men'i bâbında bir kıt'a emr-i âlî ısdârı husûsu merkûm tarafından bâ-arzuhâl inhâ ve istid'â olunmuş ve keyfiyyet mâliyye nâzırı atûfetlü paşa hazretlerine havâle ile mîr-i mûmâ-ileyhden isti'lâm olundukda mûmâ-ileyhin mukaddemen? Bâ-emr-i âlî mûmâ-ileyhin muhallelâtına me'mûriyyeti cihetiyle Akşehir'e bi'l-vurûd müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin kâffe-i muhallelât ve emlâk vesâiresinin şer'-i şerîf ma'rifeti ve cümle ittifâkıyla tahrîri sırasında sâhib-i arzuhâl-i merkûmun dahî müteveffâ-yı mûmâ-ileyh ile der-kâr olan muhâsebesi rü'yet olunarak tarafeynin me'hûzât ve medfû'âtı birbirleriyle karşulaşdırıldıkda müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin kusûr bin yüz üç on üç buçuk [her halde 1113,5.] gurusu matlûbu zuhûr etmiş olduğundan ol-vakt takdîm kılınan mûmzâ defterde zikr olunan bin kusûr gurûş îrâd vechle tahrîr ve terkîm kılınmış ve bundan mâ'adâ müteveffânın ağa-yı merkûmdan bir güne alacağı olup olmadığı verese tarafından bi'd-defe'ât su'âl olunmuş ise de alacakları olmadığını ifâde ve takrîr eylemiş olduklarına binâ'en şimdi verese-i merkûmenin bu sûretle iddi'âyâ teşebbüsleri vâhî ve ağa-yı merkûma gadri mûcib olacağı zâhir ve celf olduğundan bu bâbda bî-vech vâki' olan müdâhalenin men'iyile ağa-yı merkûmun gadrden vikâyesi husûsu mîr-i mûmâ-i ileyh tarafından i'lâm olunmuş idüğü nâzır-ı müşârun-ileyh tarafından bâ-takrîr inhâ ve ifâde olunmuş olmağla bu sûretde bî-vech vâki' olan müdâhalenin ma'rifet-i şer'le men'i husûsuna himmet buyurmaları siyâkında kâ'ime-i senâverî tahrîr ve firistâde-i nâdî-i devlet-masîrleri kılınmışdı inşâllâhü te'âlâ lede'l-vusûl ber-vech-i muharrer himmet buyurmaları me'mûl-i senâverîdir. Fî 17 S[Safer] sene [12]58.

Sahife No : 76-1

Tarihi : 10 Ramazan 1257

Hüccet: Vekil tâyini.

Medîne-i Yanya nevâhîsinden Kurunduz? Nâhiyesi muzâfâtından Ziçe karyesi mütemekkinlerinden olup Konya kazâsında müsâfereten mukîm iken bundan akdem hâlik olan Yani veled-i Daglı nâm mersûmun verâseti zevcesi Astasti? Bint-i Şuz ve sulbî sagîr oğlu Kostanti ve sulbiye kebîre kızları Kursin? Ve Katrina ve Virestre ve Doyça ve Marya'ya inhisârı lede's-şer'i'l-enver mütehakkık oldukdan sonra sagîr-i mersûmun anası ve hâzinası ve taraf-ı şer'den mansûbe vasîleri mersûme Astasti? Nasrâniyye ile mersûmân nasrâniyyeler meclis-i şer'-i hatîrde hâlik-i mersûmun li-ebeveyn kız karındaşı hâmil-i hâze'r-rakam Astemato Nasrâniyye müvâcehesinde her biri bi'l-asâle ve bi'l-verâse ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i

kelâm edüp hâlik-i mersûmun hîn-i helâkinde yanında mevcûd eşyâ' ve nükûd ve akârâtını vâzî'u'l-yed olanlardan ahz u kabz ve makbûzunu bizlere îsâl ve teslîm ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan mersûme Estemato Nasrâniyyeyi vekîl ve nâ'ib-i menâb ve ta'yîn eyledik dediklerinde ol-dahî vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ-yenbağı müte'ahhid etmeğin bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî evâ'il-i şehri Ramazânî'l-mübârek li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Süleyman bin Ahmed. Mehmed bin Mustafa. Vasalet fî 5 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [12]58.

Sahife No : 76-2
Tarihi : 15 Rebiülevvel 1258.

İlam: *Mürur hakkı dâvâsı.*

Husûs-ı âtiyyü'l-beyânın mahallinde keşf ve istimâ' ve fasl-ı da'vâ için taraf-ı şer' den me'zûnen ba's ve irsâl olunan kâtibimiz mevlânâ Hasan Hasan [iki defa yazılmış.] Efendi ümenâ-yı şer'-i kavîm ile Sudirhemi nâhiyesine tâbî' Sille karyesi bâğâtından Boğaz bağlarında Hacı Ya'kûb tarlası demekle arîf nâm mahallde mahall-i nizâ' olan işbu râfi'u'l-kitâb Silleli Mehmed bin Hasan ile Hacı Süleyman bin Hüseyin nâm kimesne ile komşuları Mu'allim-i Sıbyân Süleymân Efendi ve Eyyub Ağa ve Ahmed bin Ali Efendi ve Mehmed bin Mûsâ ve Mehmed bin Mustafa vesâir kimesneler ile cemm-i gafîr ve cem'-i kesîr kimesneler ile üzerine varılıp meclis-i şer'-i Nebevî olundukda müdde'i merkûm Mehmed bin Hasan meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda komşusu merkûm Hacı Süleymân müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp merkûm Hacı Süleymân'ın bâğı bundan akdem tarla olup tarla iken içinden benim bağıma gider hakk-ı mürûrum olup ba'dehû o tarlayı bâğ edüp benim kadîm hakk-ı mürûrumdan men' eder. Su'âl olunup benim hakk-ı mürûrum ve merkûm Hacı Süleymân'ın keff-i yedine tenbîh buyurulmak matlûbumdur deyû da'vâ, müdde'-i merkûmun yolu ve hakk-ı mürûru yokdur deyû külliyyen inkâr etmekle müdde'-i merkûmdan da'vâ-yı meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve müsinn ihtiyârdan Ya'kûb oğlu Osmân ve Hüseyin oğlu Mehmed nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-ı mezbûra hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka merkûm Mehmed'in kadîmden tarla ikenden berû hakk-ı mürûru olduğu bizim ma'lûmumuzdur ve bu vechle şâhidiz ve şehâdet-i şer' iyye etmeleriyle bi-şehâdetihimâ merkûm Mehmed'in bâğ-ı mezbûr içinden hakk-ı mürûru zâhir ve nümâyân olduğunu kâtib-i mûmâ-ileyh mahallinde ketb ü tahrîr ve gelüp ümenâ-yı şer' le huzûr-ı şer' e alâ vukû'ihî ifâde ve ihbâr etmeleriyle müdde'-i merkûm Mehmed'in mürûruna ve merkûm Hacı Süleymân'ın keff-i yedine tenbîhle mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 15 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [12]58.

Şühûdü'l-hâl

Semerci Mustafa. Bekdaşoğlu Mehmed ve Na'l-bend Ömer ve gayrühüm.

Sahife No : 77-79

Tarihi : Safer 1258.

İlam: 18 Kürd aşiretine mensup eşkiyâların gasb ettikten sonra kendilerinden alınarak sâhiblerine iade edilen eşyâların ve çalan kimselerin isimleri.

Rişvân ekrâdı vesâir ekrâddan eşkiyâlarının gasb ü gârât etmiş oldukları emvâl ve eşyâ' ve hayvânât, gâsıblar yedinden ikrârları mücebince bu def'a bi'l-istihsâl ba'de's-subûti's-şer'î ashâbına edâ kılınan emvâl ve eşyâ' ve hayvânât ve nakdlere mikdârıyla gâsıb ve sâriklerin esâmîsi beyânı defteridir. S [Safer] sene [12]58.

Nazralya? Aşîretinden Çarıklı Fakı nâm kimesnenin sirkat eylediği şer'an sâbit ve müdde'-i merkûma teslim kılındığı.

Sirkat olunmayup yave olarak Ilışoğlu aşîretinde bulunup aşîreti ikrârıyla müdde'îye verildiği.

Kırışözü kazâsına tâbi' Kozanlı karyesinden Hızıroğlu Süleymân'ın iddi'â eylediği şütürân: 1 aded. Taylak: 1 aded.

Tutmuş karyesinden Karabıçak oğlu Ebûbekir'in iddi'â eylediği şütürân: 1 aded.

Rişvân Aşîretinden Çıplakoğlu Hüseyin nâm kimesnenin sirkat eylediği ikrârıyla sâbit olup müdde'-i merkûma teslim olunduğu.

Rişvân Aşîretinden Çakal Bekir oğlunun sirkat eylediği şer'an sâbit olup sâhibine teslim kılındığı.

Turgud karyesinden Âşık Ali'nin iddi'â eylediği şütürân: 9 aded.

Kudretli Aşîretinden Burhan karyesinden Hacı Ahmed iddi'â eylediği şütürân: 1 aded.

Sirkat olunmayup yave olarak Hâtûnoğlu Ömer Ağa Aşîretinden Cebel Uşaklarında bulunduğu isbât, müdde'-i merkûmâna teslim olunduğu.

Nusretî Aşîretinden Sarı Mustafa'nın sirkat eylediği ikrârıyla sâbit ola. Müdde'-i merkûma aynen teslim olunduğu.

Algenli Aşîretinden Hacı Yusuf ve Ali nâmân kimesnelerin iddi'â eyledikleri şütürân: 1 aded. Bâr-gîr: 1 aded.

Hotamış karyesinden Ali Beğin iddi'â eylediği esb: 1 aded.

Sirkat olunmayup yave olarak İmranlı Aşîretinde bulunduğu şer'an isbât, müdde'îye aynen teslim olunduğu.

Ya'kûboğlu Aşîre[tinden] Bekdaş ve Ömer nâmân kimesnelerin sirkat eyledikleri sâbit olarak müdde'-i merkûma aynen teslim.

Kudretli Aşîret Başı Kocaoğlu Mustafa'nın sirkat eylediği sâbit ve ikrârıyla müdde'-i merkûma aynen teslim kılındığı.

İnsuyu karyesinden Hatvarıkhoğlu Hüseyin iddi'â eylediği inek: 1 aded.

Turgud kazâsına tâbi' Gözlü karyesinden Hacı Ömer ve Hacı Ahmed ve Mustafa nâmân kimesnelerin iddi'â eylediği bâr-gîr: 6 aded.

Kozanlı karyesinden Memişoğlu Abdullah'ın iddi'â eylediği bâr-gîr: 1 aded.

Şeyh Bezenli Aşîretinden Sarı Bekir'in sirkat eylediği bâ-ikrâr sâbit olduğundan aynen teslim olunduğu.

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Sağır Maho'nun sirkat eylediği sâbit olduğundan müdde'iyûn-ı merkûma aynen teslim olunduğu.

Kulu karyesinden Kôr Halil ve Mûsâ nâm kimesnelerin iddi'â eylediği inek: 1 aded. İngiliz tayı: 1 aded. Nakd: 40 guruş.

Kırışözû kazâsına tâbi' Kozanlı karyesinden Buldukoğlu İbrâhim ve Selekoğlu Mehmed ve Çavgın nâmûn iddi'â eyledikleri inek: 8 aded.

Haçıyanlı Aşîretinden Adem Ali'nin aynen gasb eylediği tahakkuk etdiğinden meblağ, müdde'iyûn-ı merkûma teslim.,

Haçıyanlı Aşîretinden Üsam Ali ve Cemaloğlu Osman Beğ nâmân kimesnelerin gasb eyledikleri tahakkuk etmiş olduğundan bir çift tabanca ve bir tüfeng ve bir çift sîm gaşenglik ve bir sîm hamâyil ve bir şalvar ve bir kürek aynen ve mâ'adâsı bi'l-musâlaha beş guruş olarak nakden müdde'îye teslim.

Kırşehir sükkânından Hacı Mehmed Efendi'nin iddi'â eylediği eşyâ bahâ: 1325 guruş.

Deniz Ma'den-i Hümâyûnundan [Tuzgölü Madeni olabilir?] Kavâs Veli'nin bâ-fermân-ı âlî iddi'â eylediği esliha ve elbise ve nükûd-bahâ: 15000 guruş.

Haçıyanlı Aşîretinden Üsam Ali'nin gasb eylediği tahakkuk eylediğinden bi'l-musâlaha iki bâr-gîr ve yüz guruş müdde'îye teslim.

Atamanlı Aşîretinden Masru? Nâm kimesnenin alenen gasb eylediği tebeyyün etmekle mebâlîğ-ı mezbûr, müdde'-i merkûma teslim.

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Ayas'ın sirkat eylediği şer'an sâbit olarak müdde'îye aynen teslim.

Aksaray sâkinlerinden Arab-gîr Hüseyin Kavâs iddi'â eylediği eşyâ bahâsı: 1000 guruş.

Kırşehir muzâfâtından Şirvanlı şeyhlerinden Şeyh Ali Efendi'nin iddi'â eylediği eşyâ bahâ: 1277 guruş.

Karapınar kurâlarından Sırçalık karyesinden İshâk oğlu Hüseyin'in iddi'â eylediği bâr-gîr: 1 aded.

Haçıyanlı Aşîretinden Maho ve rakîkleri merkûm Şeyh Ahmedî katl etmiş olduklarından oğlu merkûm Osmân, diyet taleb etmiş ve asıl kâtili inde's-şer' sâbit olamamış ise de cumhûr sûretinde katl olduğuna tebeyyün etmekle bi'l-musâlaha meblağ-ı mezbûr sâbit olarak müdde'îye teslim.

İmranlı Aşîretinden Hacı Hasan oğlu İbiş nâm kimesnenin alenen gasb eylediği bâ-ikrâr tebeyyün etdiğinden buna mukâbil bi'l-musâlaha üç re's bâr-gîr ve beş yüz guruş müdde'îye verildiği.

Kırşehir sükkânından Şeyh Süleyman şeyhlerinden Şeyh Ahmed'in oğlu Osmân'ın berâ-yı deyn olarak iddi'â eylediği: 3000 guruş.

Ankara sükkânından Dülger Halil'in iddi'â eylediği bir kıst 500 guruş.

[Sahife No: 78]

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Bekdaş ve İbrâhim Ağa nâm kimesnelerin zimmetlerinde kalmış olduğundan şer'an bi's-subût müdde'-i merkûma teslim.

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Köprüoğlu Mehmed ve Killu nâmân kimesnelerin sirkat eyledikleri ikrârları vechle tebeyyün etdiğinden müdde'-i merkûma teslim.

Aksaray kazâsının elli altı a'sârı zahîresinden me'mûru Rüstem Ağa nâm kimesnenin iddi'â eylediği: 3000 guruş.

Obruk karyesinden Râşid Beğ nâm kimesnenin iddi'â eylediği bâr-gîr: 3 aded.

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Sağır Maho nâm kimesnenin sirkat eylediği ikrârıyla müdde'îye verilmek.

Molla Ya'kûb Aşîretinden Abbâs'ın enişdesi Osmân ve Câvit nâmân kimesnelerin sirkat eyledikleri ikrârlarıyla müte'ayyin olmağın müdde'îye teslim.

Obruk karyesinden Hacı Mustafa nâm kimesnenin iddi'â eylediği bâr-gîr: 2 aded.

Obruk karyesinden Yakasızoğlu Mehmed'in iddi'â eylediği bâr-gîr: 2 aded.

Kozanlı Aşîretinden Osmân Kethüdâ oğlu Ya'kûb nâm kimesnenin sirkat eylediği ikrârıyla tebeyyün ve müdde'îye verilmişdir.

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Köprüoğlu Mehmed'in sirkat ve ikrârıyla müdde'îye teslim.

Obruk karyesinden Sûfi Ağa'nın iddi'â eylediği bâr-gîr: 3 aded.

Aşkaya [Eşmekaya] karyesinden Nasuh oğlu nâm kimesnenin iddi'â eylediği bâr-gîr: 2 re's.

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Killu nâm kimesne sirkat ikrârıyla ta'yîn ve müdde'îye teslim.

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Çengelli Bekir'in sirkat eylediği ikrârıyla müdde'îye teslim.

Aşkaya [Eşmekaya ?] karyesinden Hacı Mehmed nâm kimesnenin iddi'â eylediği bâr-gîr: 2.

Obruk karyesinden Devocioğlu İbrâhim'in iddi'â eylediği bâr-gîr: 3 re's.

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Kör Maho ve mahdûm kimesnelerin sirkat eylediği ikrârıyla müdde'îye teslim.

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Maho nâm kimesnenin sirkat ve ikrârıyla müdde'îye teslim.

Obruk karyesinden Hacı Abdullah oğlu Mûsâ iddi'â eylediği bâr-gîr: 3 re's.

Obruk karyesinden Kaçaroğlu Mahmûd'un iddi'â eylediği bâr-gîr: 4 re's.

Rişvân Aşîretinden Bekdaş Ağa ve İbrâhim Ağa Cemâ'atlerinin sirkat ve ikrârlarıyla müdde'î ahâlîye teslim.

Sefkanlı Aşîretinden Kethüdâsı Hacı Berekâtoğlu Mehmed'in gasb eylediği bi's-subût müdde'îye verildiği.

Rişvan Aşîretinden Sefkanlı Aşîreti Kethüdâsı Hacı Berekât oğlu Mehmed Ağa'nın gasb eylediği bi's-subût müdde'-i merkûmûna teslim.

Aksaray kazâsın mütemekkinlerinden Harmandalı Aşîreti ahâlîlerinden iddi'â eyledikleri bâr-gîr: 3 re's.

Sefkanlı Aşîre[tinden?] Osmân'ın iddi'â eylediği esb: 2. Kısarak: 8.

Sefkanlı Aşîretinden çend nefer kesânın iddi'âları:

	Şütürân
Kâdîoğlu Hasan	7
Mustafa oğlu Ali	3
Kara Yûsuf oğlu	3
Emîrza oğlu Mehmed	2
Osmânoğlu Mustafa	1
Çandaroğlu	<u>2</u>
	18

Rişvan Aşîretinden Tirkenli: [Sayılan şeyin altında çizgi olanlara “aded” yazıldı.]

Şütürân: 31 aded.	Taylak: 1.	Bâr-gîr: 68.	Esb: 3 aded.	Kısrak: 1.
İnek: 11.	Nükûd: 14237 guruş.	İngiliz Şalı: 1 aded?	Tabanca: 1 çift.	Tüfeng: 1
Sîm geşenglik: 1 aded?	Sîm hamâyil: 1 aded.	Çuka şalvar: 1 aded.	Kürek: 1.	Bâlâda şütürân: 18 aded.

[Sahife No: 79]

Mahallinden altmış dokuz bâr-gîr ve yigirmi üç deve Konya'ya vürûd ider iken esnâ-yı râhda altı bâr-gîr ve üç deve telef olmuş ve Konya'ya ba'de'l-vusûl sekiz bâr-gîr ve iki deve kezâlik telef olup mâ'adâsından ber-vech-i zîr yigirmi dört ve on dört deve ashâbına bi'l-i'tâ, kusûrundan otuzbir bâr-gîr ve dört deve el-hâletü hâzihî Konya'da mevcûd olarak bunların dahî ashâbı zuhûr etdikce bi'l-isbât i'tâsı musammem bulunmuş olmağla bu mahalle şerh verildi.

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Ali Şelmekoğlu nâm kimesnenin sirkat eylediği inde's-şer' sâbit olduğundan bâ-i'lâm müdde'-i merkûma aynen teslîm olunduğu.

Belkanlı Aşîretinden Aliyarı nâm kimesnenin sirkat eylediği sâbit olduğundan bâ-i'lâm müdde'-i merkûma aynen teslîm olunduğu.

Cihanbeğli Aşîretinden Ateşoğlu Hüseyin nâm kimesnenin iddi'â eylediği bâr-gîr: 2 re's.

Akşehir sancağında vâki' İshaklu kazâsında kâ'in Karabağ Aşîretinden Boduroğlu Ömer nâm kimesnenin iddi'â eylediği bâr-gîr: 6.

Belkanlı Aşîretinden Sarı Haşo nâm kimesnenin sirkat eylediği inde's-şer' sâbit olarak bâ-i'lâm müdde'-i merkûma aynen teslîm olunduğu.

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Gözübüyük Osmân nâm kimesnenin sirkat eylediği inde's-şer' sâbit ve bâ-i'lâm müdde'-i merkûma aynen teslîm olunduğu.

Karabağ Aşîretinden Hacı Mehmed oğlu Osmân nâm kimesnenin iddi'â eylediği bâr-gîr: 2.

Karabağ Aşîretinden Sâlih oğlu Mehmed nâm kimesnenin iddi'â eylediği bâr-gîr: 6 re's.

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Çalık Maho nâm kimesnenin sirkat eylediği inde's-şer' sâbit olmağın bâ-i'lâm aynen müdde-i merkûma teslîm olunduğu.

Belkanlı Aşîretinden Öksüz Sülü nâm kimesnenin sirkat eylediği şer'an sâbit ve bâ-i'lâm müdde'-i merkûma aynen teslîm olunduğu.

Karabağ Aşîretinden Mustafa'nın cemâ'atinden Hacı Celeboğlu Mustafa'nın iddi'â eylediği bâr-gîr: 1 re's.

Cihânbeğli Aşîretinden Mehmed bin Halil nâm kimesnenin iddi'â eylediği bâr-gîr: 3.

Rişvan Aşîretinden Sağır Haso'nun sirkat eylediği şer'an sâbit olup bâ-i'lâm müdde'îye aynen teslîm olunduğu.

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Çalık Maho'nun sirkat eylediği inde's-şer' sâbit olmağın bâ-i'lâm müdde'-i merkûma aynen teslîm olunduğu.

Kayseri sancağından Topal Efendi'nin iddi'â eylediği bâr-gîr: 1.

İlgın kazâsı kurâlarından Çavuşcu Karyesi civârında Sarıkeçili Aşîretinden Mevlüdoğlu İbrâhim'in cemâ'atinden Hacı İbrâhim bin Osmân nâm kimesnenin iddi'â eylediği şütürân: 5.

Belkanlı Aşîretinden Gözübüyük İsa ve Güllü nâmân kimesnelerin sirkat eyledikleri şer'an sâbit ve bâ-i'lâm müdde'-i merkûma aynen teslîm olunduğu.

Molla Ya'kûboğlu Aşîretinden Çaylakoğlu Hüseyin nâm kimesnenin sirkat eylediği şer'an sâbit ve bâ-i'lâm müdde'-i merkûma aynen teslîm olunduğu.

Beğrek Derbendi Aşîreti ahâlîlerinden Hacı Halil ve karındaşı Hüseyin nâmân kimesnelerin iddi'â eyledikleri şütür: 8.

Beğrek Derbendi ahâlîlerinden Hacı Halil ve karındaşı Hüseyin nâmân kimesnelerin iddi'â eyledikleri şütürân: 1.

Bu dahî Dervîşoğlu Ali nâm kimesnenin iddi'â eylediği bâr-gîr: 3 re's.

İcmâl-İ

Şütürân: 14. Bâr-gîr: 24.

Sahife No : 80-1

Tarihi : 5 Safer 1258.

***Hüccet:** Artin oğlu Sarraf Harez'in Konya sâkinlerinden olup sâbık Aksaray mütesellimi olan müteveffâ Hacı İsmâil Ağa'nın vereselerinden belli bir bedel karşılığında aldığı eşyâların defteri.*

Âsitâne-i Aliyye'de Kumkapu civârında Nişancı Paşa Mahallesi mütemekkinlerinden sarrâf tâ'ifesinden Harez veled-i Artin nâm zimmî sâbık Aksaray mütesellimi Konya sükkânından müteveffâ el-Hac İsmâil Ağa'nın vereselerinden bâ-temessük yigirmi yedi bin guruşdan [Sahife yapışık okunmuyor.....] bin guruş gerek eşyâ ve gerek nakd her ne ise ahz u kabza ve bana irsâl ve îsâle tarafından bâ-hüccet-i şer'îyye [Sahife yapışık okunmuyor.....]

mütemekkin Fertekli Eci Aniyesti veled-i Haçi Aleksi'ye bî-garaz kimesnelerin mahmili ile ma'rifet-i şer'le vekîl?-i mersûm Eci Aniyesti teslim olunan eşyâ ve kahve defteridir ki ber-vech-i âtî zikr ü beyân olunur. Fî 5 S[Safer] sene [12]58.

Kukuleta?: 1 aded, 500 guruş.	Şalı Niş: 1 aded, 110 guruş.	Çuka mintan: 1 aded, 80 guruş.	Şalvar: 4 aded, 400 guruş.	Harvâni: 1 aded, 200 guruş.
Kapud: 1 aded. Şalvar: 1 aded, 850 guruş.	Müsta'mel Niş: 1 aded, 80 guruş.	Trabulus Futağı?: 2 aded, 250 guruş.	Sandallı Niş meşlah: 1 aded, 300 guruş.	Kürk: 1 aded, 500 guruş.
Kürk: 3 aded, 1000 guruş.	Vaşak kürk: 1 aded, Samur Kürk: 1 aded, 2200 guruş.	Def'a kürk: 1 aded, 300 guruş.	Tüfeng: 22 aded, 323 guruş.	Cedîd kilim: 11 aded, müsta'mel kilim: 8 aded, 1900 guruş.
Seccâde: 6 aded, 400 guruş.	Şal: 2 aded, 2500 guruş.	Sâ'at: 4 aded, 1200 guruş.	Enfiye tabakası: 1 aded, 150 guruş.	Çadır: 2 aded, 400 guruş.
Kahve: 305 kıyye, 3450 guruş.				

Yekûn: 20000 guruş.

Resm tahsîl minhâ 00300 guruş.

Yalnız on dokuz bin yediyüz guruş. 19700 guruş.

Nemmekahül-fakîr ileyhi azze şe'hühû el-Hac Mehmed Şemsüddîn el-Müvelle[l-] hilâfe bi-medîne-i Konya gufire leh.

Sahife No : 80-2

Tarihi : 19 Zilhicce 1257.

İlam: Beyşehir'de katledilerek öldürülen Müfti Seyyid Hafız Mehmed Efendi'nin kardeşi Seyyid İbrâhim Ağa'nın birilerine haksız yere suç isnad etmesi fakat isnâd edilen kişilerin katl olayında dahil olmadıklarının ortaya çıkması.

Konya eyâlet dâhilinde Beğşehir kazâsında târîh-i hüccetden on bir mâh mukaddem vukû' bulan ve fesâdda maktûlen fevt olan Müfti es-Seyyid Hâfız Mehmed Efendi'nin li-ebeveyn karındaşı es-Seyyid İbrâhim Ağa nâm kimesne Konya Müşîri Devletlü İbrâhim Paşa hazretlerinin huzûr-ı âsafânelerinde ve a'zâ-yı meclis hâzır oldukları hâlde işbu [bâ'is-i] hâze'l-kitâb sâbık Beğşehir A'yânı Hacı Şerîf Ağa müvâcehesinde ve gâ'ib ani'l-meclis mezbûrun karındaşı Binbaşî Ramazân Ağa'dan şöyle da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp müteveffâ karındaşım Mehmed Efendi'nin maktûlen fevt olmasına mezbûrân sebep ve kazâ-i mezkûrdan vukû' bulan fesâda mezbûrân bâdî olmalarıyla mûcib-i şer'îsi icrâ olunması matlûbumdur deyû da'vâ etmiş ise de akdem Eyyüb Paşa ve Vecîhî Paşa zamânlarında dahî birkaç def'a

terâfu‘ olunarak da‘vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda ızhâr-ı acz-birle tâlib-i tahlîf dahî olmadıĝından ve mezbûr Şerîf Aĝa vesâir erbâb-ı vukûfdan dahî istintâk olunarak mezbûr Hacı Şerîf Aĝa'nın ve karındaşı Binbaşı Ramazân Aĝa'nın maktûl-i mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'nin ve gerek medîne-i mezbûrda vukû‘ bulan fesâda medhalleri olmadıĝı zâhir ve nûmâyân olmaĝla ĝıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka‘a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi‘ aşer min şehr-i Zi'l-hiceti's-şerîfe li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi‘eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Kâtib Hüseyin Efendi. Hasan Efendi. Dellâl Mûsâ Aĝa. Hacı Süleymân ve gayrühüm.

Sahife No : 80-3

Tarihi : 9 cemâziyelevvel 1258.

İlam: *Cinayet iddiasının sonuçsuz kılması.*

An-asl Nevşehir kazâsı sâkinler olup bundan on sekiz sene akdem tarîk-i câdde katîlen fevt olan Na‘l-bend Abdullâh nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Hanife ve sulbî kebîr oĝlu Mustafa nâm kimesneler Konya Müşîri Devletlü İbrâhim Paşa hazretlerinin taraf-ı müşîrânelerinden bâ-buyuruldu ihzâr etdirdikleri Eĝecik Aşîret ahâlîlerinden Hacı İbrâhim oĝlu Hacı Hasan ve diĝer İbrâhim oĝlu Bilâl nâm kimesneler meclis-i müşârun-ileyhde akd olunan meclis-i şer‘de da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüp mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmu merkûmân bi-gayr-ı hakk katl etmeleriyle su‘âl olunup aliverilmesi matlûbumdur dediklerinde merkûmândan lede's-su‘âl cevâblarında külliyyen inkâr etmeleriyle müdde‘iyân-ı mezbûrândan da‘vâlarına mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden ızhâr-ı acz edüp tahlîfe dahî tâlib olmamaĝla ber-minvâl-i muharrer müdde‘iyân-ı mezbûrânın bilâ-beyyine kıtâl da‘vâları tezvîrât makûlesinden olup bî-vech-i şer‘î mu‘ârazaları ba‘de'l-men‘ ve'd-def‘ mâ vaka‘a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 9 Ca[Cemâziye'l-evvel] sene [1]258.

Şâhid

Kürd Ali. Başçavuş Ömer Aĝa. Alican Aĝa. Kürd Hasan Aĝa ve Kara Mehmed ve gayrühüm.

Sahife No : 81

Tarihi : 1 Muharrem 1258.

Hüccet: *Seyyid Lütfullah kızı Seyyide Şerife Saliha Hâtun'un bir berber dükkânını vakfetmesi.*

Mâ zükira fi hâze'l-kitâbi'n-nâtık bi's-sıdkı ve's-savâb mine'l-vakfi ve'l-habsi ve't-tescîli ve'l-hükmi bi's-sıhhati ve'l-lüzûmi suddira annî ve vaka‘a minnî âlimen bi'l-hilâfi'l-cârî 'l-İslâm ve ene'l-fakîr [ileyhi] sübhânehû ve te‘âlâ es-Seyyid Mehmed Şemsüddîn el-Müvelle[l-]hilâfe bi-medîne-i Konya nemmekahü'l-fakîr ileyhi azze şe'nühû te‘âlâ gufire leh.

E‘üzü billâhi mine's-şeytâni'r-racîm bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm. El-hamdü lillâhi'l-lezî ce‘ale's-sadakati'l-câriyeti sebeben li'n-necâti mine'n-nâri ve's-salâtü ve's-selâmü alâ Rasûlihi'l-muhtâr ve alâ âlihî ve ashâbihi'l-ahyâr mâ te‘âkabe'l-leyli ve'n-nehâr. Emmâ ba‘d, işbu vakfiyye-i hayriyye-i mebrûrenin tahrîr ve imlâsına bâdî ve tastîr ve inşâsına sebep-i âdî oldur ki, sâbıkâ Konya'da nakîb-i ale'l-eşrâf nakîb-zâde merhûm ve maĝfûrun-leh es-Seyyid Mahmûd Mes‘ûd Efendi'nin halîle-i muharremeleri Seyyide Şerife Sâliha bint-i es-Seyyid Lütfullâh Efendi nâm hâtûn tarafından vakf-ı âtiyyü'l-beyânın ikrârına es-Seyyid Mehmed

Emîn ibn-i Hasan Efendi ve Rüstem bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitül-vekâlesi sâbıkâ Ser-çâvuşân-ı Nakîbü'l-eşrâf es-Seyyid Mustafa Ağa ibn-i Seyyid Hasan Efendi nâm kimesne meclis-i şer'î-i şerîf-i enver ve mahfel-i Dîn-i münîf-i ezherde li-eclit-tescîl ve'l-itmâm mütevellî nasb ve ta'yîn olunan medîne-i Konya mahallâtından Tarhana Mahallesinin bâ-berât-ı şerîf-i âlîşân imâmı olan Hasan Efendi ibn-i Mustafa müvâcehesinden bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp mü'ekkilem mezbûre Sâliha Hâtûn, atyeb mâlından ber-vech-i mülkiyyet mutasarrıfe olageldiği sûk-ı sultâniyyede vâki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı mumhâne ve bir tarafı külâhcı dükkânı ve bir tarafı arsa-i hâliyye ve bir taraf tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb berber dükkânını hasbeten lillâhi'l-müte'âl vakf-ı sahîh-i şer'î ile vakf ve habs edüp şu vechle şart ve ta'yîn eylediki, dükkân-ı mezkûrdan sâl-be-sâl hâsıl olan icârâtından iktizâ eden rakabesine ve ba'dehû ne ki fazla kalur ise humusunu mescid-i mezkûrun çerâğına ve bâkîsini mescid-i mezbûrda imâm olanlara şart ve ta'yîn ve her kim imâm olur ise mütevellî olup şurûtuna ri'âyet ideler deyû şart ve ta'yîn eyleyüp dükkân-ı mezbûru fâriğan ani's-şevâgil mütevellî-i merkûm Hasan Efendi'ye ba'de't-teslîm ve't-tescîl ol-dahî vakfiyyet üzre kabûl ve şurûtuna ri'âyet ve ta'ahhüd eyleyüp gibbe't-tasdîki's-şer'î emr-i vakf itmâm ve hâl-i teslîm encâm bulmuş iken vekîl-i merkûm i'âde-i kelâm edüb akâ'id-i muhtâr sirâc-ı e'imme-i Hanefiyye-i Kûfi hazretleri katında gayr-ı lâzım olmağla vakf-ı mezbûrdan rücû' ve ke-mâ fi's-sâbık mülkiyyete istirdâd ederim deyû da'vâ ve mütevellî-i merkûm cevâba mütesaddî olup fi'l-hakîka hâl, bast olunan minvâl-i muharrer üzredir. Lâkin İmâm-ı Yûsuf rahmetü'llâhi aleyh hazretlerinin mezheb-i şerîflerinde vâkıf mücerred vakaftü demekle vakf sahîh ve lâzım olmağla bu kavli-i şerîfi üzre akâr-ı mezbûrenin evvelâ sıhhatine ve sâniyen lüzûmuna bu şurût-ı mer'iyyenin sıhhat ve cevâzına hükm-i şer'î buyurulmak matlûbumdur dedikde hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsnü-me'âb efendi hazretleri âlimen bi'l-hilâf cânib-i vakfi evlâ görüp İmâm-ı Ebî Yûsuf rahmetü'llâhi aleyh hazretlerinin mezheb-i şerîfleri üzre vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna ve şerâ'it-i mezkûrenin lüzûm ve cevâzına hükm-i şer'î ve kazâ-i mer'î etmeğın vakf-ı mezkûr, vakf-ı mü'eyyed olup min ba'd nakz ve tagyîr ve tebdîli mümteni'u'l-ihimâl oldu. Esta'izü bi'llâh: "fe-men beddelehû ba'de mâ semi'ahû ve innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilûneh inna'llâhe semî'un alîm." Sadaka'l-lâhü'l-azîm ve ecrül-vâkıf ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm. Hurrîre fi gurre-i Muharrem li-sene semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

es-Seyyid Mahmûd Âgâh Efendi ve Ser-küttâb-ı Mahkeme Seyyid Hüseyin Nâmî Efendi ve Kâtib Seyyid Ahmed Hilmi Efendi ve İbibikci Hacı Süleymân Ağa ve Duhâncı Hacı Hâfız Ali. Mu'allim-i sıbyân Hâfız Ali Efendi ve Mu'allim Hâfız Mustafa Efendi ve Kahveci Ârif ve oğlu Mehmed ve Çorapçı Hacı Hâfız Ali ve gayrühüm.

Sahife No : 82-1

Tarihi : 18 Cemâziyelâhir 1258.

İlam: Verese dâvâsı.

Aksaray sancağı sükkânından Çekçekoğlu Ömer nâm kimesne tarafından vekîl-i sâbitül-vekâlesi işbu bâ'isül-kitâb oğlu müteveffâ Hasan Efendi'nin oğlu Hâfız Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'îde kız karındaşı Neslihan nâm hâtûn tarafından vekîl-i sâbitül-vekâlesi o ki babası es-Seyyid Mustafa Efendi müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp mü'ekkilem ceddî merkûm Ömer, hâlen hâl-i hayevâtında ve kemâl-i akl sıhhatinde iken oğlu müteveffâ-yı merkûm Hasan Efendi'nin hâric ez-defter-i kassâm ve dâhil-i defter-i kassâm olan terike ceddî merkûmun olup merkûm Hasan Efendi'nin hîn-i vefâtında fuzûlî tahrîr etdirdiler deyû lede'd-da'vâ ve's-su'âl vekîl-i merkûm Mustafa Efendi cevâbında terike-i

mezbûru müteveffâ-yı merkûmun eşyâsıdır merkûm cediti Ömer'in olduğu ma'lûmum değildir deyû inkâr etmekle vekîl-i müdde'-i merkûmdan da'vâ-yı meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda yine Aksaray sükkânından ricâl-i müslimînden Kahraman oğlu Memiş ve Ali bin Mahmûd ve Osmân bin Osmân nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırûn olup isr'ul-istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm Hasan Efendi hâl-i hayavâtında ve kemâl-i akl sıhhatinde fevtinden akdem bizlere takrîri benim mâl itlâk olunur bir şey'im yokdur, cümlesi babamın malıdır deyû ikrâr ve takrîrine bizler şahidiz ve şehâdet-i şer'iyeye dahî ederiz deyû her birerleri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etmeleriyle lede't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın ber-mûceb-i şehâdetihim müteveffâ-yı merkûm Hasan Efendi'nin mâlî olmayup babası merkûm Ömer'in malı olduğu zâhir ve mütebeyyin olmağla vekîl-i merkûm Mustafa Efendi'nin bî-vech-i şer'î mal da'vâsı mu'ârazasından men' ü def' olmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâmin aşer şehri Cemâziye'l-âhir li-sene semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Konya'da me'zûn bi'l-iftâ fazîletlü es-Seyyid Abdülehad Efendi. Aksaraylı Beşîr-zâde Abdurrahmân Efendi. Hazînedâr Hüseyin Ağa. Pîri'nin Mehmed Ağa ve Çini-zâde Hacı İbrâhim. Konyalı Sancioğlu Osmân ve gayrühüm.

Sahife No : 82-2

Tarihi : 19 Cemâziyelâhir 1258.

İlam: Sahrâ nâhiyesine bağılı bâzı köyler arasındaki su ve bend dâvâsı.

Li-ecli'l-keşf ve'l-mu'âyene ve fasl-ı da'vâ için kıbel-i şer'den ba's olunan Kâtib Mevlânâ Hasan Efendi ümenâ-yı şer'-i kavîm ile mahall-i nizâ' olan Konya nâhiyesinden Sahrâ Nâhiyesine tâbi' Alendar Karyesi ahâlîleriyle Dedemoğlu ve Abditolu karyelerinin miyânelerinde nehr-i kebîr üzerine ihdâs olunan bendin üzerine Hayrioğlu karyesinin sâbık ihtiyârı es-Seyyid Ahmed bin Ali ve Karkın karyesinin sâbık ihtiyârı Veli Mir' Abdi ve Küçükköy ihtiyârı Hasan ve Dedemoğlu karyesi ihtiyârı Hüseyin ve Abdülkâdir ve Mustafa ve Abditolu ihtiyârı Hacı Hüseyin vesâir ahâlîleri ile mahall-i nizâ' olan bendin üzerine varılıp akd-i meclis-i şer'-i Nebevî olundukda Dedemoğlu karyesi ihtiyârı merkûm Hüseyin ve Abditolu ihtiyârı Hacı Hüseyin vesâir ahâlîleri meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu bâ'isü'l-kitâb Alendar Karyesi Muhtârı Mehmed vesâirleri müvâcehelerinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edüp bu nehr-i kebîrden cereyân eden su, aslında bizlere mahsûs iken Alendar Karye ahâlîleri sonradan bend ihdâs edüp bizlere mazarratı olduğundan eğlen?lerimizin çoğu susuz kalmağın bend-i mezbûrun hedm ve kal' olması matlûbumuzdur deyû da'vâ ve mazarratları olduğunu Alendar [Alemdar] Karyesi ahâlîleri inkâr ve da'vâ-yı meşrûhalarını mübeyyin beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine sadedinde iken aralarında müslimûn-ı muslihûn tavassutuyla mâ'-i mezbûru altı sehme münkasım edüp bend-i mezbûr yerinde ibkâ ve bir sehmi Alendar [Alemdar] karyesine ve beş sehmi Dedemoğlu ve Abditolu karyelerine cereyân etmesine musâlaha-i şer'iyeye ile sulh olup ve sulh-ı mezbûru gelüp her birerleri bi't-tav'î ve'r-rizâ meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda ikrâr ve i'tirâf etmekle bend-i mezbûr yerinde ibkâ ve sehmi mezbûr üzerine her biri amel olunacağını kâtib-i mûmâ-ileyh mahallinde ketb ü tahrîr edüp gelüp ümenâ-yı şer'le huzûr-ı şer'e haber vermeleri ile bend-i mezbûr yerinde ibkâ olduğu bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 19 C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]58.

Şühûdü'l-hâl

Karkınlı Mevlûd ve Deli [Boşluk] Pala'nın Mustafa ve Küçükköy İhtiyârı Hasan ve Hayrioğlu köylü Palancı Ahmed.

Sahife No : 83-84
Tarihi : 19 Rebiülevvel 1258.

Ferman: Anadolu'daki memlahaların işletme hakkının on yıllığına Kumpanya-i Sarrâfân'a verilmesine dâir ferman.

Düstûrûn-ı mükerreremûn müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-âlem mübebbirû umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimû mehâmmi'l-enâm bi'r-re'[yi's-]sâ'ib mümehhidû bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidû erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfûn bi-sunûf-i avâtûfi'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'da kâ'in zikr-i âtî memlahaların buldukları mahallerin müşîrân edâm'Allâhü te'âlâ iclâlehüm ve mefâhirü'l-ekâbir ve'l-ekârim câmi'u'l-mefâhir ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im defterdârân zîde ulüvvühüm ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im mahall-i merkûmenin kâ'im-makâmları dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkîn ma'deni'l-fazli ve'l-yakîn nâ'ib ve müftîler zîde ulüvvühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı meclis ve müdîrân ve vücûh-ı memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki mâliyye hazîne-i celîlesinden mazbût vâridâtdan Anadolu ve Rumeli'de ve Cezâyir-i Bahr-i Sefid'de vâki' ma'lûmü'l-esâmî memlahaların emâneten ihâlesinde su'ûbet der-kâr olduğundan Tanzîmât-ı Hayriye usûl-i icrâsından sonra dahî usûl ve nizâmı ve te'âmül-i sâbıkı vechle idâre ve rü'yet olunmak üzere maktû'an tâliblerine ihâle kılınmış ve işbu ikiyüz elli sekiz senesine mahsûben dahî ihâleleri mevsimi gelmiş olduğuna binâ'en içlerinde fakat Selânik Memlahası bu senelik yine mültezim-i sâbıkı ma'rifetiyle idâre kılınmak üzere ikiyüz elli dokuz senesinden i'tibâren ve mâ'adâsı ikiyüz elli sekiz senesine mahsûben taraflarından zabt ve idâre olunmak ve on sene kâmilin uhde'-i idârelerinde kalmak ve cümlesinin bedelât-ı sâbıkları olan altıbin ikiyüz elli iki kese akçanın üze[ri]ne be-her seneliği bin ikişer yüz kese olarak elli sekiz senesinden bed' ile altmış yedi senesinde zamâ'im-i mezkûreyi refte refte on iki bin beşyüz keseye iblâğ etmek ve çünkü işbu memlahaların ekserîsinde tuz iddihâr edecek mağzaları olunmamak hasebiyle husûle gelen tuzlar meydânda kalup berf ve bârândan telef olmakda olduğundan memlahalarda icâbına göre teberriyen li'l-mîrî kendi bedenlerinden? Olarak tuz iddihâr ve hıfzına çeşbân? mahallere inşâ ve tuzların muhtâc-ı ta'mîr ve inşâ olan sedd-i sâ'ir müteferri'ât-ı lâzımelerini lâyıkıyla edâda i'tinâ eylemek ve husûle gelen tuzu te'âmül-i kadîmi vechle furuht ile memâlik-i mahrûsem derûnunda satılacak tuzun fi'âtı ziyâde çıkarılmamak şerâ'it ve şurût-ı sâ'ire-i sâbıkasıyla zikr olunan memlahaların cümleten uhdelere ihâlesi husûsu Kumpanya-i Sarrâfânın Anadolu Cânibi Poliçeciliği'ni der'uhde eden Artin ve ve Pişmişoğlu Mihâil ve Cezayirmi? Oğlu Mıgırdıç ve Borus ve Misak ve Kaspar oğlu Bağdasar ve Esnanoğlu Begos bâzergânlar taraflarından istid'â olunmuş ve ol-vechle sâlifü'z-zikr memlahalardan Selânik ve tevâbi'i memlahası zamân-ı zâbitlarından i'tibar ile ikiyüz elli dokuz ve mâ'adâsı elli sekiz senelerinden i'tibâren altmış yedi senesi gâyetine değin on sene kâmilin şerâyit-i mezkûre vechle zabt ve idâre olunmak ve bedelât ve zamâ'im-i mezkûre evkâf-ı mu'ayyesinde te'diye ve îfâ kılınmak üzere mersûmların uhdesine ihâlesi bi't-tensîb ol-bâbda zabt ve idârelerini müş'ir iktizâ eden evâmir-i şerîfim ısdâr ve lâzım gelen ta'ahhüd senedâtının ahz ve hazîne-i mezkûrede hıfz ile zikr olunan memlahaların ma'a zamâ'im bedelât-ı mu'ayyesiniyle te'âmülât-ı kadîme ve şerâyit-i sâbıkâ ve lâhikalarını mübeyyin mersûmun yedlerine bire kıt'a memhûr ve mümzâ sûret defterinin i'tâ kılınması bi'l-fi'l umûr-ı mâliyye nâzırı düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müşîr-i sadâkat-semîrim Safvetî Paşa edâm'Allâhü te'âlâ iclâlehû tarafından bâ-takrîr lede'l-arz keyfiyyet hâk-i pâ-yı hümâyûn-ı şâhânemden istîzân olunarak mücebince icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'alluku ile ol-bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-

makrûn-ı şehriyârânem şeref-rîz sünûh ve sudûr olunmuş ve muktezâ-yı münîfi üzre hazînece îcâbı icrâ ve îcâb eden müfredât ve meşrûh sûret defteri bi't-terkîm yedlerine i'tâ ve mebâlîğ-ı bedelât ve zamâ'im-i mezkûre evkât-ı mu'ayyenesinde hazîne-i mezkûreye te'diye ve teslîm olunmak üzre be-her senesi için başka başka ta'ahhüd temessükâtı ahz ve istifâ olunmuş ve sâlifü'z-zikr memlahalardan

[**Sahife No: 84**] Rumeli cânibi ile Cezâyir-i Bahr-ı Sefîd'de bulunanlar için diğerk evâmîr-i şerîfim verilmiş ve bir memlahanın öteden berû mu'ayyen olan kazâlarda âhar memlahalarda hâsıl olan tuz furûht olunmayup her bir memlahanınlarında fakat kendü mahsûlü bulunan tuzun satılması ve memlahalarda istihdâm olunacak amelenin ücret-i lâzımeleri der'uhde eden taraflarından bi't-terâzî kat' ve i'tâ-birle fukarâ-yı ra'iyete zerre m[ikd]â[rı] gadr ve te'addîyi mûcib hâlet vukû'a getirülmemesi ve mugâyir-i Tanzîmât-ı Hayriye yed-i vâhid sûretinde ahâlî-yi fukarâya hakîkîsi gözedilerek bey' ve furûht kılınması husûsları dahî mü'esses ve mer'iyü'l-icrâ olan nizâmından bulunmuş olmakdan nâşî sâlifü'z-zikr memlahalardan Anadolu cânibinde vâkî İzmir ve Betos ve Emrud Adası ve tevâbî' memlahaları ile Biga ve tevâbî'i mukâta'ası mülhakâtından Behrâm Şâh nâm-ı diğerk Kızılca Tuzla memlahası ve İbrâhim Paşa Vakfı merbûtâtından Nevşehir ma'a Ürgüp ve Aksaray ve Antalya kazâlarında kâ'in memlahalar bâlâda muharrer şerâyit ve nizâma tevfikân ve sûret-i defter-i mezkûrede mâddeleri bâlâsında sûrh ile muharrer ve meşrûh olan usûl ve te'âmül-i sâbîka-i mukarrerelerine tatbîken idâre olunmak ve istihdâm olunacak amelenin ücret-i lâzımeleri bi't-terâzî mersûmân taraflarından verilmek ve mu'ayyen olan ... lerinde bermûceb-i nizâm uhrâ tuz furûht etmemek ve râyic-i sâbıkandan ziyâdeye tuz satılmamak ve ta'mîri lâzım gelen bendler ile sâ'ir i'mârî husûsuna vâkî olacak masârifât ve tedâriki îcâb eden mahzenleri mîrî teberru'an li'l-mîrî kendi temettu'âtlarından rû'yet olunmak ve i'mâr mâddesinde tekâsül ve tesâmuh vukû' ile memlahaların ibtâlini müstelzim olacak hâlet vukû'a gelmemesi me'mûrîn taraflarından nezâret ve dikkat kılınmak ve fakat İzmir ve Patnos ve Emrud Adası ve tev[â]bi'i memlahalarının hâsîlât-ı vâkî'asından sâbıklarda olduğu vechle resm-i gümrük mutâlebe olunmayarak nakl olduğu memlahalarda tezkiresi kemâ-kân mu'teber tutulup mâ'adâsının hâsîlât-ı vâkî'a ve gümrük vesâiresi sene-i sâbıkda ne vechle te'diye ve îfâ olunmuş ise yine ol-vechle edâ kılınmak ve Midilli Cezîresinde vâkî Kalonya ve Nesleke Memlahalarıyla çend seneden berû güşâd olunmuş olan Ayvalık civârında vâkî Mehliç? Ve Eci Tanaşı Re'îs ve Tonkur ve Pembe? Sakal Re'îs ve Sevindi ve Eğri Bıçak ve Emrudâbâd civârında kâ'in İsmâil Ağa Çiftliği altında Angeli Dimitri Re'îs ve Yunda Adasında Anton Re'îs ve İstanköylü oğlu Nikola Re'îs ve Dimitri Re'îs ve Eci Apostol ve Lefter Re'îs ve İncirli Yeri ve Hufeyre'de olan memlahalar İzmir ve tevâbî'i memlahasına ilhâk-birle mârru'l-beyân Mehliç Memlahası-çün Ayvalık'da vâkî çeşmeler vakfına senevî verilegelen beşbin guruş kemâ-kân başkaca mersûmun taraflarından i'tâ olunmak ve işbu memlahalar ashâbı dahî İzmir ve tevâbî'i memlahası-çün misillü hisse ile işlemek ve eğer ol-vechle kulları olmayup mezkûr memlahaları mu'attal eyledikleri hâlde mücerred İzmir ve tevâbî'i memlahalarının usûl ve nizâmını hâlâtdan vikâye kazâ ve cezîre-i merkûme için muktezî olan tuz fi'ât-ı cârî'-i sâbıkasıyla İzmir ve tevâbî'i memlahaları hâsîlâtından nakl ve furûht olunarak kimesneye zarûrât ve muzâyaka çekdirilmemek üzre zikr olunan memlahaların ma'a ve tevâbî'ât zamân-ı zâbitları i'tibârı ile elli sekiz senesinden bed' ile altmış yedi senesi gâyetine değin on sene kâmilen sarrâfân-ı mersûmun taraflarından gönderilecek mütedeyyin ve dirâyetkâr ve müstakîm me'mûrlar ma'rifetleriyle şerâyit-i cedîde ve atîke-i mezkûreye mûceblerinca zabt ve idâre olunmasına cânibi-î âhardan vechen mine'l-vücûh müdâhale olunmamak ve vukû'a gelmeyerek cümle tarafından şerâyit ve tenbîhât-ı muharrere vechle amel ü harekete dikkat ve i'tinâ ve hilâfindan tevakkî ve mübâ'adet olunmamak [olunmak] fermânım olmağın Anadolu tarafında olan memlahalar için dahî işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve i'tâ olunmuşdur. İmdi siz ki müşîrân-ı müşârun ve

defterdârân ve kâ'im-makâm ve nâ'ib ve müftüler vesâir mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda zikr olunan memlahalar bâlâda beyân kılınan şerâyit ve tenbîhât vechle tarafân-ı mersûmun taraflarından vech-i muharrer üzre gönderilecek me'mûrlar ma'rifetleriyle on sene kâmilin zabt ve idâre kılınup kimesne cânibinden muğâyir-i vaz' u hareket vukû'a gelmemesi emr-i ehemmine ihtimâm ve sarf-ı makderet ve hilâf-ı şerâyit ve tenbîhât hâlât-ı nâ marziyye vukû'unu tecvîzden ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olmuşdur. [Boşluk] Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnu ile amel ü hareket eylesiniz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılınız. Tahrîren fî 19 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [12]58. Vasalet fî 15 Ca[Cemâziye'l-evvel] sene [12]58.

Sahife No : 85-86

Tarihi : 3 Cemâziyelevvel 1258.

Ferman: *Bilcümle evkâfın hüsn-i idâresi hakkında ferman.*

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdür-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkib

Konya eyâleti müşîri vezîrim İbrâhim Paşa edâm'Allâhü te'âlâ iclâ[lehû] ve iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim câmi'u'l-mefâhir ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ricâl-i Devlet-i Aliyyemden Konya Defterdârı Nûri zîde uluvvuhû ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim cevâmî-i mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im rikâb-ı hümâyûnum kapucubaşlarından Beğşehir Sancağı kâ'im-makâmı el-Hac Hasan ve Hamid Sancağı kâ'im-makâ[mı] Mehmed Emîn, dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Niğde Sancağı Kâ'im-makâmı Halil Beğ ve İçil Sancağı Kâ'im-makâ[mı] Âdil Beğ dâme mecdühüm ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-ihsân hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan Teke Sancağı kâ'im-makâ[mı] Mehmed Beğ ve hademe-i Devlet-i Aliyyemden Alâiye Sancağı Kâ'im-makâmı Mustafa Hulûsî zîde mecdühümâ ve mefâhirü't-tevvâbi'l-müteşerri'in eyâlet-i merkûme dâhilinde bulunan sancakların hâvî oldukları kazâların nüvvâbı zîde ilmühüm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Evkâf-ı Hümâyûnum ve Haremeyn-i Muhteremeyn Nezâretleri dâhilinlerinde [dâhilinde] olan ve bi-lâ nezâret olup Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn'a lâzım gelen ve hazînelerinden mazbût kılınan Rumeli ve Anadolu câniblerinde kâ'in bi'l-cümle evkâf-ı şerîfe husûsâtının ber-mûceb-i lâyiha hükkâm-ı bilâdın nezâret ve ma'rifetleriyle meclisce hüsn-i rü'yet ve tesviyesi emr ve irâde-i seniyyem iktizâsından olduğundan husûs-ı mezbûr mukaddemâ hükkâm-ı bilâda ihâle kılınarak birer kıt'a sûret-i lâyihalarıyla ma'an îcâb eden evâmir-i şerîfem ısdâr ve defterdârân ve kâffe-i muhassılın taraflarına ba's ve tesyâr olunmuş ve'l-hâletü hâzihî ma'rifetleriyle idâre ve rü'yet olunmakda bulunmuş ise de hükkâm-ı bilâdın umûr-ı şer'iyye ile meşgûliyyetleri cihetiyle lâyıkıyla umûr-ı evkâfa bakılmadığından nâşî evvelki gibi hâsılât gelmeyüp gönderilen akça dahî cüz'iyet makûlesinden olarak bu keyfiyyet, hazîneteyn-i merkûmeteyn vâridâtına kesr îrâsıyla berâber umûr-ı evkâfın hüsn-i idâre-i matlûbesi hâsıl olamamasının mü'eddâ görünmüş ve bu husûsların muhavvel lâyıkında görülemediği ba'z-ı erbâb-ı vukûf taraflarından bahs ve ifâde der-miyân kılınmış idüğünden evkâf-ı mezbûre umûrunun bir taht-ı zabtiyye idhâliyle hâsılât-ı vâkı'âtı sirkatden bi'l-vikâye toğruca ve ayrıca hazîneteyn-i merkûmeteyne irsâl olunacak sûretiyle idâresi vesâ'ilinin istihsâli îcâb-ı hâlden bulunmuş olduğundan bahsle evkâf-ı mezbûrenin ba'd-ezîm umûr-ı şer'iyyesinden mâ'adâ husûsât-ı sâiresine hükkâm taraflarından karışılmayup müşîrân-ı kazâ ve defterdârân ma'rifetleriyle vücûh-ı vilâyetden mücerreb ber-müntehab birer nefer kimesne ta'yînle idâre etdirilerek kâffe-i hâsılâtın memhûr ve mûmzâ defterleriyle Evkâf-ı Hümâyûnum hazînesine irsâli ve me'mûrin-i merkûmûna münâsibi mikdârı ma'âş tahsîs kılınması husûsları e'âzim-i ricâl-i

Devlet-i Aliyyemden hâlen Evkâf-ı Hümâyûnum nâzırı iftihârü'l-e'âlî ve'l-e'âzım Nu'mân Mâhir Beğ dâme ulüvvühü tarafından bâ-takrîr ifâde olunmuş ve keyfiyyet, Meclis-i Ahkâm-ı Adliye ve umûmîde kırâ'et ve tezekkür olundukda zikr olunan evkâf-ı şerîfe hâsılâtının vakt ü zamânıyla istihsâli lâzım gelen mahallerden bir me'mûrun vücûdundan lâ-büdd olup o makûle me'mûrlar verilecek ma'âş her ne ise olsa olsa[mükerrer] ecr-i misl olacağından bu taraftan mahsûs me'mûrlar ta'yîn ve irsâl olunmak lâzım gelse harc-ı râh ve ma'âş i'tâsı misillü masârifât-ı dâire olacağından mâl-ı evkâf-ı şerîfden bi'l-vikâye evkâf-ı şerîfeyi mezkûrât husûsâtı her mahalde defterdârân ve kâ'im-makâmına havâle ve ânlar taraflarından dahî mahallerinde yerlûden vücûh veyâhûd gümrük ümenâsı gibi me'mûrîn-i sâireden münâsib ve mu'temed ve muktedir âdemlere ihâle kılınarak ma'rifet-i şer'le mesâlih-i mezkûrenin hüsn-i idâresine dikkat olduğu hâlde bu makûle me'mûrlara açıktan ma'âş tahsîs icâb etmeyeceği ve evkâf-ı şerîfe hâsılâtı her mahalde müsâvât olmayup azlı ve çoklu bulunduğundan me'mûrîne hâsılât-ı merkûmeden münâsibi mikdâr harc tahsîs olunacağı lâzım geleceği ecilden fakat mugâyir-i şer'-i şerîf olmayarak ecr-i misl olmak üzere her bir mahallin amel-i hâsılât-ı vâkî'asına göre gurusda birer pâra ve nihâyet onda bir gurusu kadar ücret tahsîs kılınması münâsib olup bu sûretle idâresine bakılması masârifca hiffeti cihetiyle hem şer'-i şerîfe muvâfık ve hem de usûl-i evkâfa mutâbık olduğundan hâsılât-ı evkâfın telef ve sırka[t]dan vikâyesi emr-i ehemmi bi'l-istihsâl emvâl-i sâireye karışdırılmayarak başkaca vakt ü zamânıyla Evkâf-ı Hümâyûnum hazînesine irsâli ve sâye-i şevket-vâye-i şâhânemden evkâf-ı şerîfe-i mezkûre hayrât ve müberrâtının dahî i'mârı vesâ'ilinin istikmâli ve zikr olunan evkâf-ı şerîfenin arâzî ve müsakkafâtından mahlûl vukû'unda ve alım satım zuhûrunda zinhâr ve zinhâr bir hîle ve tama' karışmaması esbâbının istihsâli husûslarına dâ'imen ve müstemirren dikkat ve nezâ[ret] olunmak üzere lâzım gelen evâmîr-i aliyemin ısdârıyla tesvîyesi husûsu tensîb olunarak keyfiyyet hâk-i pây-ı mülûkâne-i hümâyûnumdan lede'l-istîzân ol-vechle tanzîm ve icrâsına husûsuna irâde-i seniyye-i şâhânem ta'alluk eylemiş ve mücebince keyfiyyet evkâf muhâsebesine kayd ve imlâ ve iktizâ eden evâmîr-i şerîfem ısdâr ve şerâ'it ve nizâmâtı hâvî sûret-i lâyihalarıyla ma'an müşîrân-ı fihâm ve defterdârân taraflarına ba's ve tesyâr etdirilmiş olup ancak Konya eyâleti ve mülhakâtından olan Beğşehir ve Akşehir ve Kırşehir ve Aksaray ve Niğde ve İçil ve Alâiye ve Teke ve Hamid sancaklarının hâvî oldukları bi'l-cümle kazâlarıyla aşâ'irinde kâ'in evkâf-ı şerîfe

[Sahife No: 86] husûsâtının me'mûrlar ta'yîniyle ber-müceb-i lâyiha hüsn-i idâresi zımnında siz ki müşîr-i müşârun ve defterdâr-ı mûmâ-ileyhimâsız inzımâm-ı re'y ve ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer' ve kâ'im-makâm-ı mûmâ-ileyhim ma'rifetleriyle her bir mahallin tahammül-i hâsılâtına ve evkâfın killet ve kesretine nazaran irâde-i seniyyem mücebince ecr-i misl almak ve hâsılât-ı merkûmeden verilmek üzere gurusda birer paradan nihâyet on gurusda bir gurusun ya'nî iki sûretin kangısı mahallinde hâsılâtının mikdâr-ı tahammülüne göre i'tâsı tensîb olunur ise ol-sûretle tanzîm ve tahsîsiyle mahallerinde yerlûden vücûh veyâhûd gümrük ümenâsı gibi me'mûrîn-i sâ'ireden umûr-ı evkâfa âşinâ olarak bi'l-intihâb mu'temed ve muktedir kimesnelerin tedârüküyle sancak sancak başka başka bu husûsa me'mûrlar ta'yîn kılınarak mesâlih-i evkâfın hüsn-i idâre ve rü'yet etdirilmesi ve zinhâr ve zinhâr me'mûr olacak kimesnelerin taraflarından temessükât ve senedât temhîr ve i'tâ etdirilmesi ve be-her üç mâhda bir kerre icâb eden hisâbları ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer'le görülüp hâsılât-ı evkâfdan olarak tahsîs kılınacak ecr-i misllerini bi't-tenzîl kendülerine i'tâsıyla kusûr-ı hâsılâtlarının mâliyye hazînesi hisâbâtına karışdırılmayarak ber-müceb-i lâyiha li-ecli't-temhîr cânib-i nezârete irsâli icâb eden temessükât ve evrâk-ı sâire ile berâber memhûr ve mûmzâ defteriyle ayrıca ve doğruca başka ve ikiyüz elli altı senesi Muharreminden şimdiye değin vâkî' olan hâsılât-ı evkâfın dahî hisâbı bi'r-rü'ye mâliyye hazînesi tarafına bi'l-irsâl teslîm olunan mebâliğin mikdârı gösterülek henüz irsâl olunmayup mahallinde mevcûd ve müterâkim olan akçanın dahî defteriyle başka evkâf-ı hümâyûnum hazînesine bâ-mazbata tesyârı ve me'mûrların dahî ism ve şöhretleriyle ber-minvâl-i muharrer

tahassus kılınacak ecr-i mislleri keyfiyetinin tefassulen iş'arı mazmûnunda i'lânen ve ifhâmen ve mahsûsan işbu emr-i âlişânım ısdâr ve me'mûr kılıncaklara iktizâ eden on kıt'a sûret-i lâyihalarıyla ma'an tesyâr olunmuştur. İmdi vusûlünde keyfiyyet mantûk-ı emr-i şerîfînden ma'lûmunuz oldukda fermânım olduğu ve lâyiha-i mezkûrelerde bend bend tafsîl ve tizkâr kılınacağı vechle husûsât-ı evkâfın merkez-i lâyıkında bi'l-icrâ hüsn-i idâre ve rü'yet ve hâsılât-ı evkâfın mâliyye hazînesi hisâbâtına karışdırılmayarak başka ve ber-minvâl-i muharrer işbu yüz elli altı senesi Muharreminden bu âna kadar vâki' olan hâsılât-ı evkâfın dahî hisâbı bi'r-rü'ye başka memhûr ve mümzâ defterleriyle evkâf-ı hümâyûnum hazînesine tesyârı ve ta'yîn kılınacak me'mûrların ism ve şöhetleriyle mahall-i hâsılâtına göre kendülerine tahsîs olunacak ecr-i misl mâddelerinin dahî tafsîlen iş'arı ve husûsât-ı sâirenin dahî kâmilen icrâsıyla me'mûr-ı merkûmûnun evkâfa dâir olan mu'âmelât-ı câriye ve harekât-ı vâkı'alarına tarafınızdan be-heme-hâl ihâle-i çeşm-i dikkat olunması vesâ'ilinin istikmâli husûslarına bezl-i cüll-i himmet ve nezâret ve ziyâde i'tinâ ve dikkat olunarak her hâlde taraf-ı eşref-i şâhâneme de'avât-ı hayriyye isticlâbına mübâderet ve mugâyir-i rızâ-yı âlî ve irâde-i seniyyemin hilâfî vaz' u hâlât vukû'unu tecvîzden be-gâyetü'l-gâye ittikâ ve mübâ'adet eyleyesiz ve sizki kâ'im-makâmı ve müceb-i mûmâ-ileyhimsiz siz dahî müceb-i muktezâ-yı emr-i şerîfîme imtisâl ve mütâba'at ve hilâfından mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki, hükmi şerîfîmle [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü's-şân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imitisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılınız. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis şehri Cemâziye'l-ülâ li-sene semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 88
Tarihi : ?

İlam: İki Kürd aşîretinden olup ahâlînin mallarını gasbeden kişilerden bu malların geri alınması, gasbedilen hayvânlar ve miktarları.

Ekrâd tâ'ifesinden olup Rişvân ve gerek Türkanlı ve Hacabanlı tâ'ifelerinin eyâlet-i Konya ve tevâbi'i kazâların ve ba'zan kazâhâ-yı sâire ahâlî ve fukarâdan gasb ü gârât eyledikleri hayvân ve emvâl-i sâire eşhâs-ı mezbûrelerin bi't-tav' ikrâr ve ber-nehc-i şer'î sâbit ve mütehakkık olup istirdâdı lâzım gelenlerden mevcûd bulunan aynen ve zâyî' olanlar bedelen ma'rifetimiz ve aşîretlerinin beğleri ve kethüdâları ma'rifetleriyle zikri âtî istirdâd olunan hayvânât vesâirenin defteridir ki ber-vech-i âtî beyân olunur.

Türkanlı Aşîretinden yigirmi bir nefer sârikdan tahsîlât:

Bâr-gîr: 200 re's.	Esb: 3 re's.	Koyun ve keçi ve çebiç toklu: 571.	Öküz: 5 re's.
Kiçe: 5 aded.	Kilim: 1 aded.	Muşamma': 1 aded.	İngiliz Şalı Lebbâde: 1 aded.
Nakd Akça: 45.	Def'a bâr-gîr: 30 re's.	Şütürân: 10 re's.	

Boynuinceli muzâfâtından Suçili? Aşîretinden Türkanlar kayını Hâşim nâm sârikden tahsîlât:

Şütürân: 3 re's.	Öküz: 2 re's.	İnek: 4 re's.	Koyun keçi: 45 aded.
------------------	---------------	---------------	----------------------

Sahife No : 92

Tarihi : 3 Cemâziyelevvel 1258.

Ferman: Konya'da vâki İçkale'de bulunan Meryem Ana Ermeni Kilisesi'nin tamirine ruhsat verildiğine dâir fermân.

Düstûr-ı mükerrerem [boşluk] mülhakâtıyla eyâlet-i Konya müşîri vezîrim İbrâhim Paşa edâm'Allâhü te'âlâ iclâlehû ve iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim câmi'u'l-mefâhir ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im ricâl-i Devlet-i Aliyyemden eyâlet-i merkûme defterdârı Mehmed Nûri zîde ulüvvühû ve kıdveteyi'l-ulemâ'i'l-muhakkıkîn Konya kazası nâ'ibi ve müftüsü zîde ilmühümâ ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı meclis zîde kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki nefsi Konya'da vâki İçkale'de kâ'in Meryem Ana Kilisesi demekle ma'rûf bir bâb Ermenî Kilisesi mürûr-ı zamân ile müşrif-i harâb olarak ta'mîri husûsu kazâ-i mezbûr re'âyâsı tarafından niyâz ve istirhâm olduğuna mebnî kilise-yi mezbûr ma'rifet-i şer'ile lede'l-keşf ve'l-mesâha tûlen otuz beş ve arzan yigirmi dört irtifâ'an on dört zirâ olup fi'l-hakîka muhtâc-ı ta'mîr olduğundan bahsle vaz'-ı kadîmi ve hey'et-i asliyyesi üzre ta'mîr ve termîmine ruhsat hâvî emr-i şerîfim sudûru mahallinden bâ-i'lâm inhâ kılınmış ve bi'l-fazl Şeyhü'l-İslâm Müftiyü'l-enâm Mekkî-zâde a'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efzalü'l-fuzalâ'i'l-müteverri'in Mevlânâ Mustafa Âsım edâm'Allâhü Te'âlâ fezâ'ilühûden lede'l-istiftâ: "Bir beldede vâki kenîse-i kedîme harâb olup ta'mîre muhtâc oldukda erbâbı? Ol kenîseyi nesne ziyâde etmeksizin vaz'-ı kadîmi üzre ta'mîre kâdir olurlar mı? El-cevâb: Olurlar." Deyû bir kıt'a fetvâ-yı şerîfe dahî vermiş olmakdan nâşî kilise-yi mezbûrun ber-muktezâ-yı mesâğ-ı şer'î hey'et-i kadîmesi üzre ta'mîrine ruhsat-ı seniyye-i mülûkânem erzân kılınarak ol-bâbda hatt-ı hümâyûn-ı merhamet-şümûl-i pâdişâhânem sahîfe-pîrâ-yı sudûr olmağla mantûk-ı münîfi ve verilen fetvâ-yı şerîfi muktezâsı üzre amel olunmak fermânım olmağın ruhsatı hâvî işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi kilise-yi mezkûrun tûlen ve arzan kadden ve vüs'aten vaz'-ı kadîmi ve hey'et-i asliyyesini bir karış ve bir parmak tecâvüz etmemek şartıyla ber-vech-i mesâğ-ı şer'î ta'mîrine müsâ'ade-i seniyyem erzân kılındığı ve bu vesîle ile kilise-i mezbûre vaz'-ı kadîmden ziyâde nesne ihdâsına irâde-i ruhsat kılınmak veyâhûd zımnında re'âyâdan akça alınmak lâzım gelür ise mütecâsir olanların haklarında müstelzim-i mes'ûliyyet ve vehâmet olacağı siz ki müşârun ve defterdâr ve nâ'ib vesâir mûmâ-ileyhimsiz ma'lûmunuz olduğunda ber-minvâl-i muharrer amel ve hareket ve hilâfından be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ü hareket eyleyesiniz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd eyleyesiz.

Fî 3 Ca[Cemâziye'l-evvel] sene [12]58.

Sahife No : 93-95

Tarihi : ?

Hüccet: Rüsûm-ı ihtisâbiyye ve kantâriyye v.s târifeleri.

Hüve

Sûk-ı Sultânîye Dâir Ta'rif

Tarla ve arâzî-yi mîriyyenin mahlûlü ve ferâğ ve intikâli vukû'unda ihtisâb me'mûru tarafından tahkîk olunup me'mûru bulunan zâta ihbâr olunması.

Konya kazâsından âhar kazâya giden ve âhar kazâdan bi-lâ tezkire Konya kazâsına gelen emtî'a ve eşyâ ve erzâkdan gümrük me'mûru ma'rifetiyle ber-mûceb-i ta'rif gümrükde alınacağı misillü bunlardan mâ'adâ fakat Konya kazâsı mahsûlünden yine Konya kazâsında sarf ve fûrûht olunacak zikr-i âtî eşyâdan ahzı mu'tâd olan rüsûm-ı ihtisâbiyye ve kantâriyye vesâirenin ta'rifesidir.

Rüsûm-ı İhtisâbiyye Ta'rifesidir

Revgan-ı sâde: Bir kıyye ve peynirde bir, guruşda bir para.	Kassâb esnâfindan mâ'adâ ahâd-ı nâsın koyun ve keçisinin be-her re'sinden beş para.	Kereste: Bir araba, 60 para.	Bâzencân[Pazen kumaşı]: Bir yük. 20 para.
Kürkçü esnâfindan senede bir def'a ber-vech-i maktû': 50 guruş.	Mumcu esnâfindan senede bir def'a ber-vech-i maktû': 50 guruş.	Câriye ve gulâm kıymetinden guruşda bir para.	

Tâze üzüm ve meyve ve sebze ve kavın karpuz ve kuru soğan vesâir bu misillü şeyle yük ile gelmeyüp tobra ve heğbe ile bazara gelerek fûrûht olundukda tahammülüne göre üç paradan on beş paraya kadar ve araba ile gelür ise be-her arabasından altmış para alınması.

Hâdim ve Aladağ mahsûlü olup bi-lâ tezkire gelen pekmez ve üzümünden ve meyve ve sebze ve kavın ve ka[r]puz vesâir bu misillü şeylerin be-her yükünden 40 para.

Koçusarı [Koçhisar] mahsûlü olup bi-lâ tezkire gelen tuzun be-her araba ve deve yüklerinden

Araba yükünden 40 para.

Deve yükünden 20 para.

00?

Resm-i Kantâriyye Ta'rifesi

Tâze üzüm ve meyve ve sebze ve kavın ve karpuz ve kuru soğan vesâir bu misillü yük ile pazara gelüp fûrûht olunan şeylerin be-her yükünden 20	Hâdim ve Aladağ mahsûlü olup bi-lâ tezkire gelen pekmez ve tâze üzüm ve meyve ve sebze ve kavın ve karpuz vesâir bu misillü şeylerin be-her
---	---

para.	yükünden 20 para.
Hâdim mahsûlü olup bi-lâ tezkire gelen sumak yaprağının be-her yükünden 20 para.	Kapanda isti' mâl olunan kantar resmi nâmıyla be-her mâhda kapancıyân be-her? 40 guruş.
Bakarın be-her mîzânından 5 para.	

Resm-i Beytü'l-mâl Ta'rifesi

Bi-lâ vâris veyâhûd vârisi gâ'ib olan müteveffânın furûht olan teri[ke]si esmânından guruşda bir para.

[Sahife No: 94]

Bâc-ı Hayvânât Ta'rifesi

Koyun ve keçiden mâ'adâ kâffe-i hayvânâtın furûhtunda kıymetinden guruşda bir para.

Bâc-ı Kile Ta'rifesi

Hınta ve şa'îr ve zehâyir-i mütenevvi'a-i sâirenin hîn-i furûhtunda be-her Konya Kilesinde kıymetinden guruşda bir para.

Mîrâbiye Mukâta'asının Ta'rifesi

Rûz-ı Hızır'dan Hazîran ve Eylül'den Kasım'a kadar cârî olan su için alınacak resm-i mezkûrun be-her mâh hâsılât-ı vâkı'asının sülûsânı mîrîye â'id olup bâkî sülûsü yedi hisseye lede't-taksîm bunun iki hissesi dahî mîrîye â'id olmak ve kusûru beş nefer müstahdem hade[me] beynlerinde taksîm olmak mu'tâd idüğü.

Bir dönüm tarla otuz para.

Hazîran ibtidâsından Ağustos gâyetine kadar cârî olan su için alınacak resm-i mezkûr bostân bozumunda tahsîl tamâmen mîrîye â'id idüğü.

Sebze ve bostanlıkların tahammülüne yazı parası ya'nî su parası olarak be-her dönümünden ikişer guruşdan yüz paraya kadar.

Rûz-ı Kasım'dan Rûz-ı Hızır'a kadar cârî olan su için alınacak resm-i mezkûrun be-her mâh hâsılât-ı vâkı'asının üç rub'u mîrîye â'id olup bâkî bir rub'u kezâlik yedi hisseye lede't-taksîm bunun iki hissesi dahî mîrîye â'id olmak ve kusûru beş nefer müstahdem hademe [iki defa yazılmış] beynlerinde taksîm olmak mu'tâd idüğü.

Başların? Su mahalle kurbiyyet ve bu'diyyetine göre be-her dönümünden kırkar paradan yüz paraya kadar.

Zikr-i âtî karyelerden cârî olan su için maktû'an ahz mu'tâd olan fî sene:

Dere karyesi 50 guruş.

Cedîd yöresinden 30 guruş.

Hacı Süfyan yedinden 30 guruş.

Kürdün [Kürden] ırmağından 25 guruş.

135 guruş.

Kuruçayırının bedel-i îcârı be-her sene mevsim-i bahârda kaç guruş îcâr olur ise bedelinin ahzi.

Be-her sene Mâris'e duhûllerinde tahsîli mu'tâd idüğü.

Karaarslan karyesinin öküz çobanlarından mer'î bedel-i îcârî bâ sene 150 guruş. *Hayvânâtın killet ve kesretine göre bedel-i mezkûr tenezzül ve tekessür edüp zamân-ı tahsîli Temmuz üzerinde olduğu.*

Toprakkale ve Dolap ve Katırcıoğlu mahallâtı hergelelerinin be-her dânesinden resm-i mer'î beş para.

[Sahife No: 95]

İşbu lâyiha ve başkaca verilen hâsılât defteri ta'lîm-nâmesine tatbîkan işbu elli yedi senesi Temmuzundan i'tibâren küll-i yevm hâsılât-ı vâkî'a ve müfredât yevmiyye defteriyle sandık emînine teslîm olup sandık emîni dahî defter-i mezkûrun zîrine teslîm olunduğu işâret ederek li-ecli'l-kayd me'mûru bulunan zâta takdîm etmek ve be-her ayın hitâmında mezkûr yevmiyye defterleri birleştirilerek bir ayda ne kadar hâsılât vâkî' olmuş ise müfredât üzre aylık defteri terkîm ve ihtisâb me'mûru bulunanlar taraflarından mukâbele ve tatbîk olunduktan sonra zikr olunan yevmiyye defterleri ve aylık defterleri meclise takdîm olunmak ve meclisinden dahî tahkîkât ve tedkîkâtı bi'l-icrâ cümle tarafından karîn-ı sıhhat olduğu olduğu [iki defa yazılmış] temhîr olup vâridât-ı sâirenin Dersa'âdet'e irsâl olunacak defterine yazılmak için zikr olunan defterler me'mûru olan zâta taraf-ı meclisden verilmek üzre taht-ı râbitaya idhal olunmuşdur. İşbu lâyihada muharrer rusûmât muhdes olmayup mine'l-kadîm alınageldiğinden cümle ma'rifetiyle tahkîk olunarak tahrîr kılınmıştır.

Sahife No : 96-98

Tarihi : ?

Hüccet: *Konya'da beratlı tüccârdan Hoce Zamba'ya vilâyet sermâyesinden verilen meblağın muhasebe kaydı.*

Bâ'is-i defterdir ki,

İkiyüz elli dört senesi Rûz-ı Hızırından işbu elli yedi senesi Şevvâl-i Şerîf on beşinci gününe kadar Konya'da beratlı tüccârân-ı mu'teberândan ve hâlen sandık sarrâfî? ri'âyetlü Hoce Zamba cenâbları yedine cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ve Konya hacıları? ma'rifetleriyle gerek zimem ve nükûddan sermâye-i vilâyet olmak üzre zîrde gösterildiği vechle verilmiş olan mebâliğin muhâsesi yine cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le rü'yet olup sermâye-i vilâyet olan mebâliğ, mersûm yedinden ahz olup zeyl-i defterde gösterildiği iki kısım vechle Konya câniblerinden işbu bâ'isân-ı defter İplikci Hacı Süleymân Ağa ve Hacı Ahmed-zâde Hacı Mehmed Ağa'ya cümle ma'rifetiyle teslîm ve mûmâ-ileyhimâ üzerlerine Konya câniblerinden Nâzır-zâde? Mustafa Ağa ve Abdullah Ağa ve Hacı Hamza Ağa ve Haydar-zâde Hacı Mustafa Ağa nâzır nasb ve ta'yîn olunan sermâye-i vilâyetin rü'yet-i muhâsesiyle mûmâ-ileyhimâya teslîm olunan defteridir ki zikr olunur fî târîhi'l-merkûm.

Hatab ve saman emînlerinden ahz olunan fazla M [Muharrem] sene [12]53.	19298 guruş.
Redîf kışlasından iki tevzî'de idhâl-i defter olunan mebâliğdan fazla B[Receb] sene [12]53.	06015,5 guruş.
Bu def'a saman emîninden fazla saman-bahâ sene [12]54.	06260,5 guruş.

Hatab emîninden ahz olunan fazla sene [12]54.	02200 guruş.
Atîk menzil-hâne masârifinden fazla sene [12]54.	<u>00500 guruş.</u>
	34274 guruş.
Merhûm Şehremîni Ali Ağa zimmetinde makarr olduğu üzre sermâye-i vilâyet S[Safer] sene [12]54.	37532 guruş.
Hân ve dekâkîn ve mahallât hâneleri icârından fazla Ra [Rebî'u'l-evvel] sene [12]54.	05000 guruş.
Merhûm Kâtib Mûsâ Efendinin düyûnuna verilmek için şehremîni merhûm Ali Ağa zimmetinde kalmış olan menzil kıymeti.	03575 guruş.
Aladağ'dan tahsîl eylediği	00832 guruş.
Merhûm Mûsâ Efendi karındaşlarından aldığı	<u>00628 guruş.</u>
	81841 guruş.
Hacı Hüseyin Efendi'den aldığı	00076 guruş.
..... Çavuş Yusuf Ağa'ya furûht olunan menzil kıymeti	03575 guruş.
Sâbık şehremîni vaktinden kalmış konaklardan kalmış köhne döşeme ve kilim ve cedîd yasdık.	03164 guruş.
Sâbık şehremîni zimmetinde kalmış olan kazık-bahâ tahsîl	01986 guruş.
[12]54 senesi sancakdan tahsîl olunan kazık-bahâsından	01638 guruş.
[12]54 senesi Rûz-ı Kasım tevzî'inden Sille karyesinin i'âne-i cihâdiyye tahkîke?	<u>02828 guruş.</u>
	95108 guruş.
Esbak Menzilci Süleyman zimmetinde pes-mânde kalmış olan	<u>06361 guruş.</u>
	88747 guruş.
	<u>18029 guruş.</u>
	70718 guruş.

Elli dört senesi hulûl eden Rûz-ı Hızır tevzî'i tahkîk için işbu sermâyeden	<u>02400 guruş.</u>
	68318 guruş.
Sâbık Hatab Emîni Hacı Hâfız ashâbına redd için verilen mebâliğ furû-nihâde.	<u>01086 guruş.</u>
	67232 guruş.
[12]54 senesi Rûz-ı Kasım tevzî'-i? hiffet? için sandık akçasından tenzîl.	<u>08000 guruş.</u>

	59232 guruş.
	<u>00016 guruş.</u>
İşbu elli dokuz bin ikiyüz on altı guruş bir kıt'a defter-i mümzâ mücebince sermâye-i vilâyetden başka zahr-ı defterde olan sermâye-i diğer üzerine cem'an nakl-i yekûn olduğu.	59216 guruş.

[Sahife No:97]

Ma'rifet-i şer'le bir kıt'a mümzâ defter mücebince teslîm olunan nakl-i yekûn	59216 guruş.
Saman Emîni Mehmed Emînden ahz olunan fazla fî 12 R[Rebî'u'l-âhir] sene [1]255.	08000 guruş.
Hatab Emîni Mustafa'dan ahz olunan fî 15 R[Rebî'u'l-âhir] sene [12]55.	06000 guruş.
Vâlide Hanında dört adet dükkân îcârı bir senelik Çakır Ağa Konağı harâbesinden furûht olunan kerpiş? 150 guruş.	01270 guruş.
Furûht olunan elli dokuz re's iştirâ deve akçası Ş [Şevvâl] sene [12]55.	<u>277735 guruş.</u>
	101221 guruş.
İkiyüz elli beş senesi Rûz-ı Kasım tevzî'inde Sille karyesinden ahz olunan i'âde-i cihâdiyye akçası	002828 guruş
Elli beş senesinden Rûz-ı Hızırında vilâyet hacıları ma'rifetiyle menzil-hânenin bâr-gîrleri furûht ve ahz olunan	000490 guruş.
Def'a Saman Emîni Mehmed Emîn'den alınan fazla Za[Zi'l-ka'de] sene [12]55.	001500 guruş.
Hatab Emîni Mustafa Ağa'dan alınan fazla Za[Zi'l-ka'de] sene [12]55.	001000 guruş.
	107039 guruş.
Elli beş senesi Vâlide Hânında dört adet dükkândan ahz olunan dükkân îcârı	000120 guruş.
Elli altı senesi vilâyet hacıları ma'rifetiyle mâh-ı Şa'bân furûht olunan menzil bâr-gîrlerinin sûret-i bâr-gîr bahâ.	002021,5 guruş.
Elli altı senesi Recebinde hulûl eden Rûz-ı Kasımında tevzî'den fazla kalmış olan meblağ	025575 guruş.
Hayrioğlu Karyesi ahâlîsi Hanlı Mehmed'e Çakır Ağa hânesi cânib-i vilâyetden cümle ma'rifetiyle furûht ve ahz olunan	<u>00750 guruş.</u>

	135502,5 guruş.
Elli beş senesi Rûz-ı Kasım tevzî'ini tahfif olunması için işbu sermâyeden i'âne	<u>004019 guruş.</u>
	131486,5 guruş.
Elli yedi Rûz-ı Hızırında Saray Câmî'i İmâmı Ali Efendi'ye verilen	0001230 guruş.
	131366,5 guruş.
Elli yedi senesi Rebî'u'l-evveli on üçünde Saray Çeşmesi Suyolcu Veli'ye verilen	000145 guruş.
	131221,5 guruş.
Elli yedi Cemâziye'l-evveli yigirmi beşinde cümle ma'rifetiyle Der'aliyye'ye giden Nâzır-zâde Mustafa Ağa ve Haydar-zâde'ye ve Ali Efendi'ye mesârifât	<u>002000 guruş.</u>
	129221,5 guruş.
Def'a ber-mu'tâd elli yedi senesi Receb guresinde Saray İmâmı Ali Efendi'ye verilen	<u>000300 guruş.</u>
	128921,5 guruş.
Elli yedi senesi Ramazânında ber-mu'tâd Topçu Ahmed'e verilen	<u>00150 guruş.</u>
	128771,5 guruş.
Devletlü Vecîhi Paşa efendimiz teşriflerinde endâht olunan bârûd-i siyâh 9 kıyye 72 [guruş.] ve dîvânında endâht olunan 9 kıyye 72 [guruş.]	000144 guruş.
	128627,5 guruş.
Elli altı senesine Udhiyye'de endâht olunan bârûd-ı siyâh [] kıyye 12 [guruş.] Hacı Halil İbrâhim'den alınan	000096 guruş.
	128531,5 guruş.
Cemâleddîn Efendi Konağı icârâtına hâce? tarafından bâ-tahvîl verilmiş olan mebâliğ cümle ma'rifetiyle mâl-ı mezkûrda mahsûb olunan icârât-bahâ	<u>1500 guruş.</u>
	127031,5 guruş.
Sâbık Menzilci Hacı Memişden bâ-tahvîl matlûb 500. [guruş.] Elli altı senesi ale'l-hesâbından çelebiyan zimmetlerinde kesr kalan cümle marifetiyle asl-ı maldan tenzil: 1223 [guruş.]	<u>1723 guruş.</u>
	125308,5 guruş.
Mîrî kassâbları Mûsâ Efendi ve Hacı Kulluk'da sancaklardan üzerlerine geçmiş olan bâ-tahvîl matlûbât	36962 guruş.

Merhûm Şehremîni Ali Ağa'dan Dülâlî? Eci Aniyesti'de sahu'l-bâkî kalmış olan matlûbât	00815,5 guruş.
Karapınarlı Hâfız'da iştirâ devesinden kalmış olan bakâyâ	00100 guruş.
Elli beş senesi Rûz-ı Kasımda olan Sancak masrafından Esbkeşan kazâlarından Atlandı? karyesinde kalmış olan bakâyâ	01692,5 guruş.
Elli beş senesi Rûz-ı Kasımda olan sancak masârifinden Aladağlı Hacı Tâhir Efendi'de kalan bakâyâ	<u>00250 guruş.</u>
	39820 guruş.
Elli altı senesi Rûz-ı Hızır'da olan sancak masrafından Saidili kazâsında kalan bakâyâ	01410,5 guruş.
Elli altı senesi Rûz-ı Hızır'da olan sancak masârifinden Esbkeşan kazâsında kalan bakâyâ Kırışözü hissesi: 1100, Turgud Hissesi: 1100, hissesi: 100, Atlandı? hissesi: 550, Eskiil hissesi: 352, Hamzahacılı hissesi: 200, Süleymanhacılı hissesi: 200, İzzeddin karyesi: 150. Yekûn:	04752 guruş.
Elli altı senesi Rûz-ı Hızır'da olan sancak masrafından olan bakâyâ	<u>00100 guruş.</u>
Elli altı senesi Rûz-ı Hızır'da olan sancak masrafından ma'rifet-i şer'le bâ-pusula livâ'-i Aksaray'ın matlûbât	07500 guruş.
Elli altı senesi Rûz-ı Hızır'da sancak masrafından İnsuyu kazâsından matlûbât	01000 guruş.
Elli yedi senesi Cemâziye'l-evvelden yedi senesinde Ereğli'den nakl olunan nefis-i Konya'nın peksimâtı 1769 kıyye, Hotamış devecilerine verilen nakl-bahâ 2653 guruş. Etmekci Kulluk Ereğli'ye gitdiğinden verilen harc-ı râh: 60 guruş.	02713 guruş.
Elli yedi senesi bâ-defter ba'z-ı mahallere verilen mefrûşât-bahâ, Konya Müşîri Vecîhi Paşa'ya	0 2898 guruş.
Elli dört senesi Meskenlerönü'nde i'mâr olunan iki aded etmekci furunundan dolayı etmekci Etmekcibaşı Süleyman'dan matlûbât	01137,5 guruş.
Anbarda mevcûd olan eşyâ: Kıymeti 1320 guruş. Merhûm Şehremîni Ali Ağa'dan nakden : 1680 guruş.	03000 guruş.
	64331,5 guruş.

Elli yedi senesi bâ-defter-i müfredât ba'z-ı mahallere: 1320 guruş. Konya Müşîri Vecîhi Paşa hazretlerine verilmiş olan mefrûşât-bahâ ahz olmadıkda: 1680 guruş. 5... 300 guruş.?	2898,5 guruş.
	61433 guruş.

[Sahife No: 98]

Hanında? bulunan defter-i müfredâtı vechle Hoçe Zamba yedinde bulunan sermâye-i vilâyet olan nükûd ve zimemât	125308 guruş.
Sene [12]57. Konya Müşîri müşârun-ileyh hazretlerinden matlûb mefrûşât ahz olunmadığından gösterildiği vechle bahâ	<u>2898 guruş.</u>
Yalnız yüz yigirmi ikibin dörtyüz on guruşdur.	122410 guruş.

İkiyüz elli yedi senesi Şevvâl-i Şerîfin on beşinci gününden ber-vech-i bâlâ sermâye-i vilâyet olan mebâliğ-ı mezkûrdan gerek zimemât ve gerek nükûdât mersûm Hoce Zamba yedinden ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle ba'de'l-muhâsebe ahz olunarak işbu defter mücebince Konya hacıyânından mu'temed ve emîn bulunan işbu bâ'isânü'd-defter İplikci-zâde Hacı Süleymân Ağa ve Hacı Ahmed?-zâde Hacı Mehmed Ağa nâm kimesnelere meclis-i şer'de Konya hacılarından Nâzır-zâde Mustafa Ağa ve Abdullah Ağa ve Haydar-zâde Hacı Mustafa Ağa ve Abdülkâdir Şeyh ve Hacı Hamza Ağa nâm hacıların mûmâ-ileyhimâ üzerlerinde bulunan mebâliğ-ı mezkûre nezâreti olmak üzere mersûm Hoce Zamba yedinden ahz ve mûmâ-ileyhimâyâ teslim olunduğu defteridir ki zikr olunur. Fî târihi'l-merkûm.

Cânibinde olan müfredât mücebince mûmâ-ileyhimânın zimemât makbûzâtı	61433 guruş.
Otuz bir gün va'de ile mersûm Hoce Zamba'nın bâ tahvîl vermiş olduğu nükûd	60976 guruş.
Yalnız yüz yigirmi iki bin dörtyüz on guruşdur.	122410 guruş.

122410 guruş.

Zamba bâzergânın anbarda mevcûd bin üçyüz yigirmi guruşluk gösterdiği eşyâdan cümle ma'rifetiyle bey' sene pezîr? Oldukda altı yüz kırk beş guruş zarar isâbet etmekle meblağ-ı mezbûrdan fûrû-nihâde.	<u>645 guruş.</u>
	121765 guruş.
Asl-ı memleket mâl olarak anbârda mevcûd cümle ma'rifetiyle ba'de'l-müzâyede fûrûht olunan eşyâ kıymeti	000620 guruş.
Redîf Asâkir-i Şahânenin Konya'ya tecemmu'larında cânib-i vilâyetden verilen mefrûşât Der'aliyye'ye	<u>000348 guruş.</u>

azîmetlerinden sonra Arab askerine fûrûht olunan cümle ma'rifetleriyle müdîri Saman Emîni Mehmed Emîn'den ahz olunan	
	122733 guruş.

Ber-vech-i bâlâ bir yük yigirmi iki bin dörtyüz on iki kalem deyni olan meblağı Konya hacılarına teslim etmiş olmağla mersûm Hoce Zanba bâzergânda bir akça ve bir habbe alacak kalmadığı bu mahalle şerh verildi. Ber-vech-i âtî zikr olunur.

Bâ defter-i müfredât Konya hacılarına teslim-şüd	61433,5 guruş.
Def'a nakden vermiş olup Değirmenci oğluna hacıların verdikleri	04000 guruş.
Def'a bâ-tahvîl Saman Emîni Mehmed Emîn'den kabûl eyledikleri hacıların	56553 guruş.
Ömer Efendi ve Hacı Abdurrahmân Ağa ve sâbık Kolbaşı Ali Ağa'dan hacıların kabulleri	00423,5 guruş.
Yalnız bir gük [yük] yigirmi iki bin dörtyüz on guruş tamâmen hacılara teslim olunmuştur.	122410 guruş.

Sahife No : 102-1

Tarihi : 20 Muharrem 1258.

***Ferman:** Konargöçer Türkmen tâifesinden olup aynı zamanda Sâdât-ı kirâmdan olan Karaman Ereğli'sindeki Türkmen Şeyh Hamzalar Cemâati fertlerinden fuzûli vergi alınmaması hakkında fermân.*

Kıdveteyi'l-ulemâ'î'l-muhakkıkîn Ereğli-i Karaman nâ'ibi ve müftîsi zîde ilmühümâ ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân müdîr-i kazâ ve vücûh-ı memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki[konar?] ve göçer Türkmen tâ'ifesinden ve Şeyh Hamzalar Cemâ'atinden Hacı Emîn oğlu Seyyid İbrâhim ve's-Seyyid Ebûbekir ve oğulları Hasan ve Hüseyin ve's-Seyyid Hacı Hasan ve's-Seyyid İsmâil ve'l-Hâcc Abdûlbâki nâm kimesneler Sâdât-ı Kirâmdan olup isbât-ı neseb eylediklerine İstanbul Nakîbü'l-eşrâfi tarafından hüccet ve temessükleri olup tasarruflarında tekâlîf alınmak icâb eder emlâki ve arâzîleri yok iken tekâlîf mutâlebe olduğu mukaddemâ bâ-arzuhâl lede'l-inhâ ve'l-istid'â ikiyüz kırk üç târihinde mevkûfâtından sudûr eden emr-i âliye mugâyir resm-i ra'iyet ve bi-lâ emr-i şerîf tekâlîf-i şâkka mutâlebe olduğu beyânıyla mukaddemâ sâdır olan emr-i âli mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu merkûmûn niyâz ve emr-i âli-i mezkûru ibrâz etmeleriyle kuyûda mürâca'at olundukda cemâ'at-i merkûme otuz iki nefer sagîr ve kebîr kesân Ereğli-yi Karaman civârına nakl eyledikleri elli târihi yoklama defterlerinde muharrer idüğü cerîde muhâsebesinden ve Dîvân-ı Hümâyûnumdan muktezâsı lede's-su'âl sahihu'n-neseb sâdât-ı kirâmdan olup isbât-ı neseb eylediklerine yedlerinde Dersa'âdetim Nakîbü'l-eşrâfi tarafından ma'mûlün-bih hüccet ve temessükleri olanlardan ve bir karye ve kasaba topraklarında bi'l-fi'l zabt ve tasarrufunda bi'l-fi'l zabt ve tasarrufunda hâne ve avârıza bağılu tekâlîf alınmak icâb eder emlâk ve arâzîsi olmayanlardan resm-i ra'iyet ve bilâ emr-i şerîf tekâlîf-i şâkka ve hisse-i tekâlîf mutâlebe olunmayup kavânîn

iktizâsından ve memâlik-i mahrûsemde Tanzîmât-ı Hayriyeleri icrâ olunan mahallerde kâ'in kazâ ve kasabât ve kurâ ahâlîsinin emlâk ve arâzîsi bi't-tahrîr havâss ve evkaf ve mu'âf ve gayr-ı mu'âf müstebân tutularak ahâlînin virgüleri ber-vech-i ta'dîl serd' olunmak ve mûcib-i temettu' olur bir gûne emlâk ve arâzîleri olmadığı hâlde tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmamak kavânîn-i kalemiyye muktezâsından olmağla bu sûretde merkûmûn aşâyirden olmak mülâbesesiyle temettu'ları zımnında ağnâm-ı külliyeleri olduğu melhûz olduğundan keyfiyyet mahallinde bi't-tahkîk bir gûne temettu' ve emlâk ve arâzîleri olduğu hâlde ber-mûceb-i kânûn îcâbı icrâ olunmak üzere emr-i şerîfim ısdârı îcâbından idüğü tahrîr olunmuş ve mûcebince Dîvân-ı Hümâyûnumdan emr-i şerîfim ısdârıyla gereği lâzım geldiği vükelâ'-i fihâm-ı saltanat-ı seniyyemden mâliyye hazînesi nâzırı düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Safvetî Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehû bâ-telhîs ifâde etmiş olmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın siz ki mûmâ-ileyhimsiz merkûmlar sahîhü'n-neseb Sâdât-ı Kirâmdan olup isbât-ı neseb eylediklerine İstânbül Nakîbü'l-eşrâfi cânibinden memhûr ve ma'mûlün-bih hüccet ve temessükleri olduğu ve mûcib-i temettu' olur bir gûne emlâk ve yerleri olmadığı hâlde resm-i ra'ıyyet ve tekâlîf mutâlebesiyle ta'addî olunmayarak isticlâb-ı de'avât-ı hayriyyelerine mübâderet olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla âmil olasız. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Evâsıt-ı M[Muharrem] sene 1258. Kostantiniye el-Mahrûse.

Sahife No : 102-2
Tarihi : 5 Cemâziyelâhir 1258.

Tezkere: Konyalı Ali oğlu Mustafa'nın hastalığından dolayı askerlikten ihrâcı.

Asâkir-i Muntazama-i Şahaneden üçüncü alayının dördüncü taburun mümtâz bölümünde üçüncü çavuş Konyalı Mustafa veled-i Ali'nin alîl olduğu etibbâ mu'âyenesiyle tebeyyün ederek ihrâcı husûsunu zâbitân tarafından iltimâs olunmuş ve keyfiyyet, Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî'ye lede'l-havâle merkûmun ihrâcı muvâfık-ı nizâm bulunduğu beyânıyla ba'de'l-ihrâc tekâ'üdlük ma'âşî istid'â etmemek? Ve istid'â eylediği hâlde müsâ'ade-i kabûl etmemek şartıyla ihrâcı şûrâ-yı mezkûrdan i'lâm olunmuş olmağla ber-mûceb-i i'lâm târîh-i tezkireden i'tibâren kaydı bi't-terkîn silk-i askeriyeden ihrâc kılınmış olduğunu müş'ir dîvân-ı kâ'im-makâm-ı askerîden işbu tezkire tahrîr olundu. Fî 5 C[Cemâziye'l-âhir] sene [1]258.

Sahife No : 102-3
Tarihi : 8 Cemâziyelâhir 1258.

Berat: Asâkir-i Hâssa-i Şahâne'den Mustafa'nın mütekâid olarak kendisine maas bağlanıp askeriyeden ihrâcına dâir [berat].

Asâkir-i Hâssa-i Şahânem ikinci livâ birinci alayının dördüncü taburunun altıncı bölümünde mülâzim-i sâni işbu râfi'-i tevkî'-i refî'i's-şân-ı hâkânî Mustafa zîde kadruhû ba'z-ı muhârebelerde mecrûh olup şâyeste-i merhamet ve sezâvâr-ı âtifet bulunduğu binâ'en kayd-ı hayât şartıyla emsâline nazaran şehri altmış gurusu ma'âş tahsîsiyle yedine bir kıt'a berât-ı âlî-şânım olarak silk-i askerîden ihrâc olunması husûsunu efâhim-i ricâl-i devlet-i aliyemden hâlen Asâkir-i Muntazama-i Şahânem masârifât nâzırı iftihârü'l-e'âlî ve'l-e'âzım el-Hac İbrâhim Edhem dâme ulüvvühû tarafından bâ-takrîr ifâde ve inbâ olunmuş olduğundan Tanzîmât-ı Hayriyye usûl-i mehâsin-şumûlüne tatbîkan meblağ-ı ma'âş-ı mezbûrun işbu elli

sekiz senesi Hazîranı ibtidâsından i'tibâren Konya sancağı emvâlinden i'tâ olunmak üzere yedine berât-ı celîlü'l-unvânım verilmek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra gelüp târîh-i mezkûrdan i'tibâren bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki merkûm Mustafa zîde kadruhû vech-i meşrûh üzere ta'yîn kılınan şehriyye altmış guruş takâ'üdlük ma'âşını emvâl-i mezbûrdan alup istidâme-i ömr ve şevket-i şâhânem ed'iyye-i hayriyyesine muvâzabet ve iştigâl üzere ola. Şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin aşer şehir-i Cemâziye'l-âhir li-sene semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 103-1
Tarihi : 3 Zilkâde 1257.

***Mektup:** Zanaatkârın vergi yükünden zarar ettiklerine ve mahallinde iplik üretenden gümrük vergisi alınmayacağına dair.*

Devletlü atûfetlü re'fetlü vefiyyü'l-himem seniyyü's-şiyem efendim hazretleri emti'a ve rişte-i penbe vesâir için mektûb-ı sâmi kayd şüd.

Bir kazâ dâhilinde hâsıl olan bedel-i malı ve mahsûlü eşyânın mahâll-i sâireye naklinde âmediyye ve reftiyye yüzde on iki guruş resm-i gümrük ve îcâb izn-i harcı başkaca alınacağı misillü eczâ-yı asliyyesi dahî frengistân ve gerek memâlik-i mahrûsenin her ne mahallden gelürse gelsün sûret-i mütenevvi'a ile işlenmiş ve hey'et-i asliyesinden tarz-ı âhare tahvîl ile âmediyyesi hükmü zâ'il olmuş her bir belde de i'mâl ve esnâf kârı itlâk olunan kâffe-i emti'a ve eşyânın dahî taşra hurûcunda âmediyye ve reftiyye olarak yüzde on iki guruş resm-i gümrükleri ve lâzım gelen harcı ber-mûceb-i ta'rife-i cedîde ahz olunmakta ise de Konya'da kâ'in iplikci esnâfına lüzûmu olan penbeyi [pamuk] Adana ve Aydın ve havâlisinden mübâyâ'a ederek îcâb eden resm-i gümrüğünü mahallerinde te'diye eyledikten sonra Seydişehir ve Hâdim ve Aladağ kazâlarından bir kıyye penbeye yarım kıyye ücret vererek iplik i'mâl ve Konya kazâsında mumcu ve ayakkabı ve dikici esnâfına be-her kıyyesini onar guruşa furûht eyledikleri ve işbu iplik, ber-minvâl-i muharrer hey'et-i asliyyesinden tarz-ı âhare tahvîl ile âmediyye hükmü zâ'il olan eşyâdan ma'dûd olduğu beyânıyla Konya gümrükcüsü tarafından âmediyye gümrüğü talep olunmakta ise de mârru'z-zikr iplik, alaca ve gömlek misillü şeylerin nesc ve i'mâlata aldırılmayup ber-vech-i muharrer mumcu ve dikici esnâfının kullandıkları kaba iplik nev'inden olarak âhar alıcısı olmadığından başka bir vakiyyesi on guruşdan ziyâde etmediği ve bu vechle bunun için dahî gümrük i'tâsı takdîri de kendülere bir gûne nemâ hâsıl olamayacağından kat'u'n-nazar, asl-ı sermâyeden ziyân görerek bu keyfiyyet kendülere gadri mûcib olduğu ve bu âna kadar emr-i ta'ayyüşleri buna münhasır olduğundan mücerred gümrük ahzı lâzım gelür ise işbu san'atlarından keff-i yed ederek tese'ülde gayrı çâreleri olmadığını Konya meclisine bâ-arzuhâl ifâde ve istidâ etmiş olduklarından bahsle haklarında merhamet-i seniyye erzân buyurulması iltimâsına dâir Konya meclisinden vârid olan mazbata mü'eddâsı rehîn-i ilm-i hulûs-[1]verâ olmuş ve binâberîn kuyûda lede'l-mürâca'a tebe'a-i saltanat-ı seniyyeden olan kâffe-i tüccâr vesâirenin dâhil-i mu'âhede-i cedîde-i ticâret olan İngiltere ve Fransa ve düvel-i sâire tüccâr ve teba'ası misillü memâlik-i mahrûse mahsûlünden celb edecekleri emti'a ve eşyâdan mahallinde bâyi'i tarafından verilecek öşründen mâ'adâ müsâvât yüzde dokuz âmediyye ve yüzde üç reftiyye gümrüğü alınması ve diyâr-ı ecnebiyyeden getürecekleri emti'a ve eşyâdan dahî kadîm olan yüzde üç ve iki munzamm ki cem'an yüzde beş gümrük ahz ve tahsîl kılınması ve bir mahallde hâsıl olan emti'a ve eşyâdan ve erzâkdan Dersa'âdet ve İzmir ve Selânik ve Galos ve Kavala ve Samsun ve Trabzon iskelelerine gitdiği hâlde resm-i gümrüğü alınmayup kavî küfelâyâ rabt ile tüccârı? Yedlerine irsâliyye tezâkiri verilmesi ve memâlik-i sâireye giden eşyâdan ber-vech-i muharrer rusûmât gümrüğü alınması ve eşyâ ve erzâk vesâire-i mezkûre'i

hâsıl olduğu mahallden taşra çıkmayup yine beldesi derûnunda sarf ve furûht olunur ise resm-i gümrük mutâlebe ve ahz olunmayarak sâbıkda olunugelen rûsûmât-ı kadîmesinin ve eşyâ-yı mezkûre taşradan gelmeyüp bulunduğu kazâ[lardan] hâsıl olan yerlü malı ve mahsûlü eşyânın mahâll-i sâireye naklinde âmediyye ve reftiyye olarak minvâl üzre gümrüğü ve harcı dahî başkaca alınacağı misillü eczâ-yı asliyyesi dahî Frengistân'dan ve gerek memâlik-i mahrûsenin her ne mahallden gelür ise gelsün ber-mûceb-i mu'âhede memâlik-i mahrûse işi ve kârı ta'bîr olunan eşyâdan ma'dûd olup her bir mahalle taşradan gelüp sûret-i mütenevvi'a ile işlenmiş ve hey'et-i asliyyesinden tarz-ı âhare tahvîl ile âmediyyesi hükmü zâil olmuş el-hâsıl her beldede i'mâl olunan eşyâ bu bâbda dâhil bulunmuş ya'nî esnâf kârı itlâk olunan kâffe-i emti'a ve eşyâ dahî taşra hurûcunda ma'a harc-ı âmediyye ve reftiyyesi ber-minvâl-i muharrer ahz olunması bâ-irâde-i seniyye nizâmından olduğu der-kenârdan nümâyân olmuş ve ber-mantûk-ı mazbata riştenin penbesinden rûsûm-ı gümrüğü alınmış olduğu ve i'mâl olunan mahalde bey' ve şîrâ olduğu hâlde ol-makûle rişte yerlü mahsûlünden ma'dûd olarak ta'rifeye tutmayacağına mebnî rişte-i mezkûr mahallinde müseccel? Olan ta'rifesinde ne-vechle mukayyed ise yalnız rûsûmât-ı sâbıkası tahsîl olunup gümrük iktizâ etmeyeceği emti'a gümrüğü emîni atûfetlü beğ efendi hazretleri tarafından i'lâm ve inbâ olunmuş olmağla inhâ olduğu üzre rişte-i mezkûrun resm-i gümrüğünden sarf-ı nazar olarak mahallinde müseccel olan ta'rifesinden ne-vechle mukayyed ise yalnız rûsûmât-ı sâbıkasının nizâm-ı muharreresi üzre ahz ve istihsâli husûsuna himmet buyurmaları siyâkında şukka-i senâverî tahrîr ve tesyîr-i savb-ı atûfet-masîrleri kılındı. Fî 3 Za[Zi'l-ka'de] sene [12]57. Vasalet fî 5 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [12]58.

Sahife No : 104-1
Tarihi : 5 Zilkâde 1257.

***Ferman:** İçil'e bağlı Çimi kazâsı sâkinlerinden Mustafa isimli zâtın âsayışı bozan davranışları sebebiyle Konya'ya sürülmesi hakkında fermân.*

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem [boşluk] el-mahfûf bi-sunûf-i avâtûfî'l-meliki'l-a'lâ mülhakâtıyla Konya eyâleti müşîri vezîrim İbrâhim Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehü ve iftihârü'l-e'âlî ve'l-e'âzım müstecmi'-i cemî'i'l-me'âlî ve'l-mefâhim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im ricâl-i Devlet-i Aliyyemden Konya Defterdârı Hüseyin Hüsnü dâme ulüvvühü ve kıdveteyi'l-ulemâ'î'l-muhakkikîn nâ'ibi ve müftîsi zîde ilmühümâ ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı meclis-i memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Konya eyâleti dâhilinde kâ'in İçil Muhassılığına tâbî' Çimi kazâsı sâkinlerinden Mustafa Beğ nâm şahs kendü hâlinde olmayup virgüyi bahâne ederek fukarâyı tahrîk ve iğfâl ile cem'iyet peydâ ve kasabada bulunan muhassıl ve zabtiyye me'mûrları üzerine hücûma ictirâ' eylemiş olduğundan merkûmun icrâ-yı te'dîbi ve terbiyesi ahâlî-yi memleket tarafından iş'âr olunarak merkûm Konya Meclisine celbi ile lede'l-muhâkeme cünhası sâbit ve muhakkak olmuş ve merkûmun kefli alınarak zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değın ol-tarafda tevkîf kılınmış olduğu senki müşîr-i müşârun-ileyhsin selefin tarafından der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme tahrîr ve inhâ olunmuş olup bu makûle fesâd kavli ile müttehem olanlar haklarında âhar sûretle icrâ-yı mücâzât olunması kânûn-nâme-i hümâyûnumda musarrah ise de müddet-i münâsibe ile nefy ve tagrîbleri dahî emsâlinde bulunmuş olduğundan merkûmun li-ecli't-te'dîb bir sene müddet Konya'da menfiyyen ikâmet etdirilmesi fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet, ma'lûm-ı hamiiyyet-lüzûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı irâde-i aliyemden rü'yet eylesin ve siz ki defterdâr ve nâ'ib ve müftî vesâir mûmâ-ileyhimsiz mazmûn-ı emr-i şerîfim sizin dahî meczûmunuz oldukda merkûmu ol-tarafda bir sene müddet menfiyyen meks ve ikâmet etdürüp bi-lâ fermân itlâkından ve hatve-i vâhide

mahall-i âhara hareketine dâir ruhsatdan mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eylesiniz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî 5 Za[Zi'l-ka'de] sene [12]57. Konstantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 104-2
Tarihi : 10 Safer 1258.

Berat: *Konya Karantina Müdürlüğüne Kavalalı Tahaffuzhânesi mülâzimlerinden Sadeddin'in tayin edilmesi.*

Karantina Zamânı

Düstûr-ı mükerrerem [boşluk] el-mahfûf bi-sunûf-i avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ hâlen mülhakâtıyla Konya eyâleti müşîri vezîrim İbrâhim Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehû ve iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim câmi'u'l-mefâhir ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im ricâl-i Devlet-i Aliyyemden eyâlet-i merkûme defterdârı Nûri zîde ulüvvühû ve kıdvetü'l-ulemâ'il-muhakkıkîn nâ'ib ve müftî zîde ilmühümâ ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı meclis-i memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bi-lutfihî Sübhânehû ve Te'âlâ istihsâl-i muhâfaza-i sıhhat-i âmme niyyet-i nâfi'a ve hayriyesiyle memâlik-i mahrûse-i şâhânemde icrâ olunmakda olan karantina nizâmı iktizâsınca sâir mahallere gönderildiği misillü bundan akdem Konya karantina ser-me'mûru ta'yîn kılınmış olan İbrâhim'in münâfi-i rızâ ve mugâyir-i ta'lîmât harekâta ibtidârı bu def'a inhâ olunmuş ve bu makûlelerin ihrâc ve tebdilleriyle yerlerine âhar münâsiblerinin ta'yîn ve irsâli lâzımeden bulunmuş idüğüne ve Kavalalı Tahaffuzhânesi mülâzimlerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Sa'deddîn zîde kadrühünün ehliyyeti ve usûl-ı karantinaya ma'lûmâtı olduğuna mebnî mûmâ-ileyhin müdürlik-i mezkûra me'mûr ta'yîn, meclis-i tahaffuzada bi'l-müzâkere tensîb olunmuş ve müdürlik-i mezkûrun ma'âş-ı kadîmi bin beşyüz gurusu ise de mahâll-i sâirede olduğu misillü bu def'a beşyüz gurusu bi't-tenzîl mûmâ-ileyhe bin gurusu ma'âş mîrlik-i mezkûra me'mûriyyetini hâvî emr-i şerîfim sudûrunu ricâl-i Devlet-i Aliyyemden hâlen karantinaya nâzır iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim Mehmed Bâkî zîde ulüvvühû tarafından bâ takrîr ifâde ve inbâ kılınmış ve mücebince icrâsına irâde-i aliyyem müte'allik olmuş olmağla mûmâ-ileyhin ma'âş-ı mezkûr ile zikr olunan Konya Karantina Müdürlüğüne me'mûriyyetini mutazammın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve i'tâ olunmuştur. İmdi siz ki müşîri-i müşârun ve defterdâr vesâir mûmâ-ileyhimsiz bu husûsa dâir mukaddemâ sudûr eden emr-i âlîşânımda tafsîl ve beyân olduğu vechle usûl-i karantinaya dâir müdür-i mûmâ-ileyhin bermüceb-i ta'lîmât icrâ edeceği husûsâtda tarafınızdan lâzım gelen mu'âvenet ve muzâheret-i mukteziyyenin ifâsı ve ber-vech-i muharrer bin gurusu ma'âşının dahî mâh-be-mâh emvâl-i mîriyyeden tesviye-i i'tâsı husûsuna mübâderet ve mugâyir-i vaz' ve tecvîzden tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre.[Böyle bırakılmış.] Fî Evâ'il-i S[Safer] sene [1]258. Kostantiniyye el-Mahrûse. Vasalet fî 5 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [12]58.

Sahife No : 105

Tarihi : 5 Cemâziyelâhir 1257.

Ferman: Hacıların Hicaz'a giderken zahmet ve meşakkat çekmemeleri için gereken tedbirlerin alınmasına dâir fermân.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem [boşluk] el-mahfûf bi-sunûfi avâtufi'l-meliki'l-a'lâ mülhakâtıyla Konya eyâleti müşîri vezîrim Mehmed Vecîhi Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehû ve emîr-i ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ferîkân-ı kirâmdan Adana eyâleti zabtiyye me'mûru İzzet Paşa dâmet me'âlîhi ve iftihârü'l-e'âlî ve'l-e'âzım müstecmi'-i cemî'i'l-me'âlî ve'l-mefâhim el-muhtassîn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im mütehayyizân-ı ricâl-i Devlet-i Aliyyemden eyâlet-i Konya Defterdârı Hüsnü ve Adana Defterdârı Mehmed Emîn dâme ulüvvühümâ ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ül-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im Üsküdar'dan Şâm-ı Şerîfe varınca yol üzerinde ve yemîn ve yesârında vâki' mahallerin umûr-ı zabtiyye ve mâliyye me'mûrları dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkîn nâ'ib ve müfîler zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı mecâlis vesâir zâbitân-ı memleket zîde kad[rü]hüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bi-tevfikihî te'âlâ ıskât-ı farîza-i hacc-ı şerîf niyyetiyle memâlik-i mahrûsetül-mesâlik-i şâhânemden Şâm-ı Şerîf tarîkiyle cânib-i Hicâz-ı mağfîret-tırâza râmla bend-i azîmet olan hüccâc-ı müslimînün azîmet ve avdetlerinde kemâl-i emniyyet ve selâmetle mürûr ve ubûrlarına ziyâde ihtimâm ve dikkat olunmak ehass-ı me'ârib-i mülûkânem olduğuna ve Haremeyn-i Şerîfeyn ahâlîsine alâ vechi'l-mu'tâd irsâl olunagelen Surre-i Hümâyûnum işbu sene-i mübârekeye mahsûben dahî hazâ'in-i şâhânemden ihrâc ve dergâh-ı mu'allâm kapucu başılar Surre-i Hümâyûnum emîni vekîl nasb ve ta'yîn kılınan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed dâme mecdühûya teslîmen hüccâc-ı hidâyet-minhâc ile berâber Üsküdâr'a imrâr-ile mütehayyizân-ı hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan hâlen Surre-i Hümâyûnum emîni el-hâletü hâzihî Şâm-ı Şerîf'de bulunan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim İbrâhim Beğ dâme mecdühû tarafına i'zâm olunmak üzere bulunduğuna binâ'en zikr olunan Surre-i Hümâyûnum için işbu sene-i mübârekece taraf-ı Devlet-i Aliyyemden Konakçı ta'yîn kılınmış olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân [boşluk] zîde kadruhû ile irsâl olunan diğere emr-i şerîfimde muharrer vesâyâ ve tenbîhât-ı seniyyem muktezâsı üzere yollarda kâffe-i levâzım ve mukteziyât tehyi'e ve ihzâr olunacağı der-kâr ise hüccâc-ı müslimînün esnâ-yı râhda dâhil oldukları mahallerde bir vechle zahmet ve meşakkat çekmemeleri ta'yîn, matlûb ve mültezem olmak hasebiyle bu mâdde için Surre-i Hümâyûnum emîni vekîli mûmâ-ileyh dahî işbu emr-i şerîfimle ilerü âdem göndermiş olmağla siz ki müşîr ve ferîk ve defterdârân-ı müşâr vesâir mûmâ-ileyhimsiz Surre-i Hümâyûnum emîni vekîli mûmâ [-ileyh] refâkatiyle âzim olan hüccâc-ı zevî'l-ibtihâc esnâ'-i râhda her kangınızın zîr-i idârenizde kâ'in mahalle dâhil olur ise zikr olunan emr-i şerîfimde muharrer vesâyâ ve tenbîhât muktezâsını kâmilen icrâ ve ol-vechle esbâb-ı huzûr ve râhatlarını istihsâle dikkat ve i'tinâ-birle ifâ-yı levâzım-ı kâr-şinâsî ve dirâyete ikdâm ve sarf-ı makderet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen Dîvân-ı Hümâyûnumdan mahsûsan işbu emr-i celîlü'l-kadrim tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh amel ve hareket bil-ittifâk mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve bu bâbda gimâz ve rehâvetle Surre-i Hümâyûnumun gerek yollarda menâzil ve merâhilelerde muhâfaza ve muhâsesine ziyâdesiyle takayyüd ve ihtimâm olmayup bir gûne zarar veyâhûd hüccâc-ı müslimîne me'kûlât vesâir levâzımât-ı mukteziyye husûsunda bir gûne zarûret ve muzâyaka çekdirmemek ve b[ir] vechle Tanzîmât-ı mehâsin-nusret umûru usûlüne münâfi ahâlî ve teba'adan meccânen yem ve yiyecek mutâlebe kılınmak vaz' u hâlet vukû'una kat'an rızâ-yı hümâyûnum olmadığının bilüp âna göre ifâ-yı muktezâ-yı hakkâniyyet-kârî ve sadâkate mezîd-

i sa'y ü gayret ve hilâfından be-gâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre ilâ âhirih. Kostantiniyye el-Mahrûse. Fî 5 C [Cemâziye'l-âhir] sene [1]257.

Sahife No : 106

Tarihi : 17 Receb 1257.

Berat: Saidili kazâsı Lâdik karyesinin derbend ağası bulunan Mustafa Ağa'ya kaydî hayat şartıyla maaş bağlanması.

Lâdik Ağasının Ma'âş Mektûb-ı Sâmîsidir

Sa'âdetlü atûfetlü meveddetlü efendim hazretleri,

Konya eyâleti kazâlarından Saidili kazâsında vâki' Lâdik karyesinin derbend ağası bulunan Mustafa Ağa nâm kimesnenin karye-i mezbûre ahâlîsinden mu'ayyen olan yevmî kırk para ma'âşının i'tâsı husûsu iltimâs olunmuş ise de karye-i merkûme virgüsü takdîm olunan defterin topdan muharrer bulunmak hasebiyle ma'âş-ı mezkûr defâtir-i mezbûreye dâhil olduğu ve derbencilik-i mezkûrun mârru'l-beyân ma'âşından başka bir gûne vâridât-ı mahsûsası olup olmadığı ma'lûm olmadığından keyfiyyet, tarafından tahrîrât irsâli ile lede'l-isti'lâm ma'âş-ı mezkûr karye-i merkûm virgü defterlerine idhâl olunmamış, derbencilik-i mezbûrun kable't-tanzîmât bir mikdâr vâridât-ı sâiresi vâir ise de tulumba? ve cizye? makûlesi şeyler olup ol makûle husûslar hasebü't-tanzîmât ve ilgâ olunmuş olduğundan ma'âş-ı mezkûrun karye-i merkûm virgüsüne idhâli lâzım gelür gibi ise de Konya ve mülhakât bulunan bi'l-cümle kazâlar virgüleri tesviye olunmuş bulunmasına nazaran bu aralık zamm ve zamîme havâdis-i kîl ü kâl mücib olacağına ve merkûm Mustafa Ağa dahî sahîhan fakîrû'l-hâl ve kesîrû'l-iyâl olarak her vechle şâyeste-i lutf ve âtîfet-i seniyye bulunduğuna binâ'en sadaka-i sırr-ı übbehet-efser-i hazret-i tâcidârî olmak üzre yevmiyye birer guruşdan şuhûr-ı Rûmî i'tibârıyla senevî îcâb eden üçyüz altmış beş guruş ma'âşının Tanzîmât-ı Hayriyyenin târîh-i icrâsı olan elli altı senesi Martından i'tibâren kazâ-i mezbûrun mal muhassılığında tahsîsi ile iktizâ eden senedinin tanzîm ve tesyârı husûsu Konya Meclisinden cevâben bâ-mazbata inhâ ve iş'âr olunmuş olmasıyla ber-mûceb-i inhâ meblağ-ı mezbûrun ağa-yı merkûm kayd-ı hayât şartıyla ma'âş tahsîsiyle sene-i merkûme Martından i'tibâren emvâl-i muhassılıktan sâl-be-sâl yedinden sened ahzıyla ber[âber] bi'l-i'tâ senesi hitâmında mahsûbu icrâ olunmak üzre senedât-ı me'hûzenin mâliyye hazîne-i celîlesine isrârî [isrâsı] husûsu mâliyye nâzırı atûfetlü paşa hazretleri tarafından bâ-takrîr inhâ ve ifâde olunmuş olmağla ol vechle icrâ-yı iktizâsı husûsuna himmet eyledi. Siyâkında kâ'imemci? tahrîr ve tesyîr kıl[ın]mışdır. İn şâ'e'llâhü Te'âlâ lede'l-vusûl ber-vech-i muharrer himmet eylemeleri me'mûldür. Fî 17 B[Receb] sene 1257.

Sahife No : 107

Tarihi : 15 Rebiülâhir 1257.

Ferman: Harameyn-i Şerîfeyn ahâlîsinden olup Hicaz'a dönmekte olan kimselere gerekli hürmetin ve konukseverliğin gösterilmesi, zahmet çektilirmemesi için gerekenin yapılması ile ilgili fermân.

Düstûrûn-ı mükerrremûn müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbirû [boşluk] el-mahfûfûn bi-sunûfi avâtîfî'l-meliki'l-a'lâ Üsküdâr'dan Şâm-ı Şerîfe varınca vâki' müşîrûn ve vüzerâ-yı izâm edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehüm ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ül-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im zabtiyye ve mâliyye me'mûrları dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkîn nâ'ib ve müftîler zîde

ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı mecâlis zîde kadrühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki Haremeynü's-Şerîfeyn ahâlisinden bu def'a Surre-i Hümâyûnum ma'rifetiyle cânib-i Hicâz-ı mağfîret-tırâza avdet ve azîmet eden ma'lûmü'l-esâmî zevât-ı hamse'i?-simât Üsküdâr'dan Şâm-ı Şerîfe varınca dâhil oldukları kazâlarda münâsib mahallere indirilerek mu'azzezen ve mükerrerem birer gice müsâferetiyle iktizâ eden me'kûlât ve meşrûbâtlarının muhassılık emvâlinde tesviye ve i'tâ ve haklarında mihmân-nüvâzî ve hürmetin icrâsı lâzımeden olmakdan nâşî siz ki müşîrân ve vüzerâ-yı müşârun vesâir mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzre amel ve harekete dikkat eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ve harekete mübâderet ve mûmâ-ileyhim sâire makîs olmayup arâzî-i mukaddese ahâlisinden olarak i'zâz ve ikrâmları matlûb ve mültezim-i şâhânem idüğü vâzihâtdan olmak hasebiyle zinhâr bir mahallde dûçâr-ı zahmet ve meşakkat olmamaları husûsuna ihtimâm ve dikkat ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla âmil olasız. Şöyle bilesiz. Fî 15 R [Rebî'u'l-âhir] sene [12]57. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 108
Tarihi : 10 Receb 1257.

***Ferman:** Hacıların ve Surre-i Hümâyûn'un Hicaz'a giderken zahmet ve meşakkat çekmemeleri için gereken tedbirlerin alınmasına dâir fermân.*

İftihârü'l-ümerâ'i'l-mükerreremîn muhtârü'l-guzât ve'l-mücâhidîn câmi'u'l-mehâsin ve'l-mefâhir mu'temedü'n-nâ'ib ve'l-me'âşir el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-kâdir Asâkir-i Muntazama-i Şahânem mîralaylarından Beğşehir Muhassılığının umûr-ı zabtiyyesine me'mûr Reşid Beğ zîde ikbâlühû ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im rikâb-ı hümâyûn-ı şâhânem kapucubaşlarından Beğşehir ve Tevâbî'i Muhassılı Hasan dâme mecdühû ve mefâhirü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkîn Beğşehir nâ'ibi ve müftisiyle Akşehir'den Konya'ya varınca esnâ'-i râhda kâ'in kazâlar nâ'ibleri zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zabtiyye ve mâliyye me'mûru vekîlleri ve a'zâ-yı mecâlis-i memleket zîde kadrühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki bu sene-i mübârekeke memâlik-i mahrûsetü'l-memâlik-i şâhânemden âzim-i Beytullâhi'l-harâm olacak kavâfil-i hüccâc-ı müslimînin Şâm-ı Şerîf tarîkinden bi'l-emni ve's-selâme imrâr ve savb-ı maksûda irsâl ve tesyârlarına kemâliyle ikdâm ve dikkat vâcibât-ı umûrdan olduğuna ve zikr olunan Surre-i Hümâyûnum ber-mu'tâd hazîne-i şâhânemden ihrâc ve dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Surre-i Hümâyûnum emîni vekîl nasb ve ta'yîn kılınan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed dâme mecdühûya teslîmen mu'temedân hâcegândan Surre-i Hümâyûnum emîni olup el-hâletü hâzihî Şâm-ı Şerîfde bulunan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim İbrâhim Beğ dâme mecdühûya irsâl ve tesbîl olunmak üzre bulunduğuna mebnî öteden berû olageldiği vechle her hâlde merâsim-i Harem ve ihtiyâta ri'âyet ve şimdiden yolların gereği gibi tathîr ve te'mîni ile bi-mennihî te'âlâ fevc fevc kâfile-bend-i azîmet olacak hüccâc-ı hidâyet-minhâcî ve Surre-i Hümâyûnumu sen ki mîr-i mûmâ-ileyhsin umûr-ı zabtiyyede müstahdem neferâtla Akşehir'den istikbâl ve yollarda gereği gibi muhâfaza ve muhâreseleri vesâ'ilini istikmâl ederek bi'l-emni ve's-selâme re's-i hudûd-ı Konya'ya kadar götürüp hâlen mülhakâtıyla Konya müşîri düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Mehmed Vecîhî Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehûnün kethüdâsına teslîmini müşîr sened ve hüccet ahzıyla Dersa'âdetime îsâl ve takdîme mübâderet ve işbu ta'yîn olunan zabtiyye neferâtının varduklarının kazâlarda iktizâ eden yem

ve yiyecekleri Tanzîmât-ı Hayriyye usûlüne tatbîkan tesviye olarak ahâlî taraflarından yem ve yiyecek mutâlebese ve mutâlebât-ı sâire ile vedî'atu'llâh olan ahâlîye cevri ü ta'addî vukû'a gelmemesi husûsuna dahî be-gâyet ihtimâm ve dikkat eylemen fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûnumdan mahsûsan işbu emri celîlü'l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ve harekete sarf-ı makderet ve bu bâbda iğmâz ve rehâvetle tenbîhât-ı muharrerinin hilâfî vaz' u hâlet ve Surre-i Hümâyûnum ve gerek hüccâc-ı müslimîne Beğşehir Muhassıllığı dâhilinde olan mahallerde bir nev'-i keder? ve mazarrat vukû'a gelmemek[gelmek] ihtimâli olur ise hakkında bâ'is-i mes'ûliyyet ve vehâmet olacağından âna göre hüsn-i îfâ-yı muktezâ-yı me'mûriyyete fevka'l-gâye ikdâm ve sarf-ı vüs' ve tâkat eylesiz ve siz ki muhassıl ve nâ'ibler ve vekîller vesâir mûmâ-ileyhimsiz mazmûn-ı emri münîfim sizin-dahî meczûmunuz olarak bâlâda muharrer vesâyâ ve tenbîhât-ı mülûkânemin îfâsıyla Surre-i Hümâyûnum ve hüccâc-ı müslimînin Akşehirden Konya hudûduna kadar emnen ve sâlimen imrâr ve i'zâmları husûsunda ikdâmât-ı kâmile ve takayyüdât-ı muktezıyyenin icrâsı emri ehemmine bi'l-ittifâk mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, vusûl buldukda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eylesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsız. Evâ'il-i şehri Receb sene seb'a ve hamsîn ve mi'teyn ve elf. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 109

Tarihi : 20 Rebiülevvel 1257.

***Berat:** Akşehir, Aksaray, Beğşehir, Teke, Hamid, Niğde, İçil, Alâiye sancakları ilhâkıyla Konya eyâleti müşîrliğine Vezir Mehmed Vecihi Paşa'nın, Mâlîyye Muhâsebe Meclisi Âzâsından Hüsnü'nün de Defterdârı olarak tâyin edilmesi.*

Düstûr-ı mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdür-i umûru'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümeħhid-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûfî avâtıfı'l-melikî'l-a'lâ sâbıkâ Bosna Vâlisi olup Dersa'âdetimde ikâmet üzere iken bu def'a Akşehir ve Aksaray ve Beğşehir ve Teke ve Hamid ve Niğde ve İçil ve Alâiye sancakları ilhâkıyla eyâlet-i Konya Müşîrliği uhde-i istihâlîne tevcih ve ihsân kılınan vezîrim Mehmed Vecihî Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlêhü tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki mücerred hüsn-i inzibât-ı memâlik ve bilâd ve istikmâl-i âsâyîş-i ahâlî ve ibâd niyyet-i hayriyyesiyle Tanzîmât-ı Hayriyye icrâ olunan elviye ve kazâlar, münâsebet-i mevki'iyyelerine göre bu def'a takım takım topladıldığı misillü bâlâda muharrer Akşehir ve Aksaray ve Beğşehir ve Teke ve Hamid ve Niğde ve İçil ve Alâiye Sancakları dahî birleştirilerek eyâlet-i Konya Müşîrliği unvânıyla vüzerâ-yı izâmımdan birine tevcih ve ihâle kılınması lâzım gelüp senki vezîr-i hamiyet-semîr-i müşârun-ileyhsin sen gayret ve besâlet ve fart-ı rü'yet ve dirâyetle müşteħir ve mevsûf vüzerâ-yı izâm-ı hamiyet-ittisâmımdan olarak şimdiye kadar me'mûr ve müstahdem olduğun hidemât ber-vefk-i rızâ reviyet ve temşiyetinde zuhûra gelen ikdâm ve gayretin nezd-i ilhâm-vefr-i mülûkânemde ma'lûm ve âşikâr ve bundan böyle dahî senden rızâ-yı ma'delet-irtizâ-yı mülûkânem ve icâb-ı vakt ü hâle muvâfık ve kavânîn-i müstahsene-i mü'esseseye mutâbık hüsn-i hizmet ve sadâkat zuhûru meczûm ve bedîdâr olmakdan nâşî işbu ikiyüz elli yedi senesi Rebî'u'l-evvelinin on birinci gününden avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve avârif-i behiyye-i pâdişâhânemden şeref-efzâ-yı sünûh ve sudûr olan emri hümâyûn-ı mevhebet-makrûn-ı şehriyârânem mücebince zikr olunan Akşehir ve Aksaray ve Beğşehir ve Teke ve Hamid ve Niğde ve İçil ve Alâiye sancakları ilhâkıyla Konya eyâleti müşîrliği uhde-i liyâkat ve istihâlîne ihâle ve tevcih olunarak icrâ-yı umûr-ı me'mûrene dâir ta'lîm-nâme-i

mahsûsa i'tâ olunmuş ve idâre-i umûr-ı mâliyyesi-çün dahî mu'teberân-ı ricâl-i devlet-i aliyemden ve meclis-i muhâsebe-i mâliyye a'zâsından iftihârü'l-e'âlî ve'l-e'âzım Hüsni dâme ulüvvühü muktezâ-yı irâde-i seniyye-i mülûkânem üzre Konya Defterdârlığı unvânıyla me'mûr ve ta'yîn kılınmış olmağla mecbûl ve meftûr olduğun kemâl-i gayret ve dirâyet ve mezîd-i mehâmm-şinâsî ve reviyet muktezâsı ve me'mûriyyetin iktizâsı üzre hemân bu taraftan hareket ve Konya cânibine varup ânda ikâmetle her hâlde senden me'mûl-i şâhânem olduğü ve murâd-ı ma'delet-i-[ti]yâd-ı pâdişâhânem iktizâsından bulunduğü vechle usûl-i ma'delet ve hakkâniyyete tevfiķan ve ta'lîmât-ı mezkûre me'âl ve mü'eddâsına tatbîkan zabt u rabt-ı memleket ve sıyânet-i ahâlî ve ra'iyet husûslarına vüfûr-ı sa'y ü gayret ve eyâlet-i merkûme ümû[r]-ı mâliyyesinin dahî defterdâr-ı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle hüsn-i tesviye ve icrâsı emr-i ehemmine taraftan icrâ-yı mu'âvenet ve her hâlde kendüsüyle îfâ-yı levâzım-ı ittihâd ve hüsn-i mu'âşerete ve mülhak olan sâlifü'z-zikr sancakların umûr-ı zabtiyye ve mâliyyelerini dahî me'mûrlar ma'rifetleriyle güzelce idâreye dikkat ve'l-hâsıl uhde-i hamiyetine ihâle kılınan kâffe-i mevâddın kemâ-hiye hakkahâ icrâsı ve tarafına vedî'a olunan ahâlî ve ibâd ve memâlik ve bilâdın bi-lutfihî te'âlâ te'sîs olunan nizâmât-ı mülkiyye ve kavânîn-i adliyye muktezâsı üzre refâhiyyet ve ârâmiş-i bâl ve ma'mûriyyet ve âsâyış-i ahvâl vesâ'ilinin istikmâliyle cânib-i celflü'l-menâkib-i mülûkânem için herkesden isticlâb-ı de'avât-ı hayriyyeye ve ol-vechle selâmet-i dâreyn olan Şerî'at-ı Mutahharaya tevessül ve temessük ile usûl-i mehâsin-şumûl nasfet ve i'tidârlı [i'tidâli] îfâ ve icrâyâ bezl-i cüll-i miknet ve zinhâr münâfi-i kânûn ve mugâyir-i rızâ-yı ma'delet-kırân-ı mülûkânem vaz' u hâlet vukû'a gelmemesine leyl ü nehâr nisâr-ı nakdine-i cehd ü tâkat eylemek fermânım olmağın i'lâmen ve me'muriyyetini ifhâmen Dîvân-ı Hümâyûnumdan mahsûsan işbu emr-i celflü'l-kadrim ısdâr ve i'tâ olunmuşdur. İmdi keyfiyyet, ma'lûm-ı reviyet-melzûmun oldukda ber-vech-i muharrer amel ve hareket ve defterdâr-ı mûmâ-ileyh ile dahî ber-vefk-i me'mûl hüsn-i ittifâk ve yek-cihetiye ale'd-devâm dikkat ve ri'âyetle her hâlde senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı gayret ve hamiyeti kâmilen ibrâz ve ızhâr ve ol-vechle hakkında der-kâr olan teveccühât-ı füyûzât-âyât-ı mülûkânemi bir kat dahî tezvîc [tervîc] ve istikrâra nisâr-ı gencine-i vüs' ve iktidâr ve lâzımü'l-inhâ olan ahvâlî ve âsârı pey-der-pey der-bâr-ı şevket-karâr-ı şehriyârâneme tahrîr ve iş'âr eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ü hareket eylesesiz. Şöyle bilesiz. Tahrîren fi evâsıt-ı şehri-i Rebî'i'l-evvel sene [12]57. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 110

Tarihi : 29 Rebiülevvel 1257.

Berat: *Karahisâr-ı Sâhib Karantina Müdürü Emîn'in Konya Karantina Müdürlüğüne tâyini.*

Karantina Emridir

Düstûr-ı mükerrrem [boşluk] hâlen mülhakâtıyla Konya müşîri vezîrim Vechi Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehü ve iftihârü'l-e'âlî ve'l-e'âzım müstecmi'u cemî'i'l-me'âlî ve'l-mefâhim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im mu'teberân-ı ricâl-i devlet-i aliyemden Konya Defterdârı Hüsni dâme ulüvvühü ve kıdveteyi'l-ulemâ'i'l-muhakkikîn nâ'ib ve müftî zîde ilmühümâ ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı meclis-i memleket zîde kadruhüm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bi-tevfikihi Sübhânehü ve Te'âlâ muhâfaza-ı sıhhat-i âmme niyyet-i nâfi'ası ve ittifâk-ı ârâ' ile memâlik-i mahrûse-i şâhânemde vaz' u te'sîs olunan tahaffuz usûlünün nizâmât-ı mukarreresi vechle yolunda ve lâyıkıyla icrâsına dikkat olunması lâzımeden ve bu makûle mâdde-i nâfi'aya ale'd-devâm

nezâret ve hamîyyet iktizâsı şîme-i memâlik-[per]verîden olarak bu mâdde zımnında bundan akdem îcâb eden mahallere mahsûs me'mûrlar gönderildiği misillü mukaddemce Konya karantinası dahî me'mûr ve ta'yîn kılınmış olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hac Şerâfet zîde kadrühûnün illet-i mizâcî cihetiyle umûr-ı me'mûresini lâyıkıyla idâreye muktedir olmadığını bi'l-ihbâr tahkîk kılınmış olduğuna ve Berriyyetü's-Şâm tarafında hastalık bulunduğundan Konya karantinasında bulunan müdürin erbâb-ı gayret ve dikkati olması îcâb-ı hâlden olarak Karahisâr-ı Sâhib karantina müdürü kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Emîn zîde kadrühû evsâf-ı mezkûr ile muttasîf idüğüne mebnî yerine âhar me'mûr gönderilmek üzere mûmâ-ileyhin müdürlük-i mezkûra nakl ve ta'yini husûsu meclis-i tahaffuzda tezekkür ve tesbîl ve keyfiyyet, vükelâ-yı fihâm-ı saltanat-ı seniyyemden hâlen umûr-ı ticâret nâzırı düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Mehmed Seyyid Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehû tarafından dahî tasvîb olunmuş olduğu beyânıyla ol-bâbda me'mûriyyetini hâvî emr-i şerîfim sudûru mertebe-i sâniye-i saltanat-ı seniyyem nişânını hâmil rikâb-ı hümâyûn-ı şâhânem kapucubaşlarından iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim İsmâil Rahmi Beğ zîde ulüvvühû tarafından bâ-takrîr ifâde ve inbâ olunup ol-vecihle icrâsı husûsuna irâde-i aliyyem müte'allik olmağla mûcebine mûmâ-ileyhin ma'âş-ı sâbıkıyla zikr olunan Konya karantina müdürlüğüne me'mûriyyetini mutazammın dîvân-ı hümâyûnumdan mahsûsan işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve tesyâr kılınmıştır. İmdi siz ki müşîr-i müşârun ve defterdâr vesâir mûmâ-ileyhimsiz beyândan müstağnî olduğu üzere bu husûs sâir mevâdda makîs olmayup vedî'a-i cenâb-ı Rabb-i İzzet olan kâffe-i ibâdın muhâfaza-i esbâb-ı sıhhat ve âsâr-ı tevahhuş ve ızdırâbdan vikâyetleri kaziyyesinden ibâret bir emr-i lâzımü'd-dikkat olduğundan ve nizâmât-ı mukarresinin kemâ-yenbagî icrâsını me'mûrîn-i Devlet-i Aliyyemin nezâret-i dâ'ime ve dikkat-i zâtiyyeleriyle hâsıl olarak bu husûsda tekâsül edenlerin mes'ûliyyet-i şedîdeye giriftâr olacakları âşikâr idüğünden me'mûr-ı mûmâ-ileyhin usûl-i karantinaya dâir ber-mûceb-i ta'lîmât icrâ edeceği kâffe-i husûsâtda tarafınızdan lâzım gelen mu'âvenet ve muzâheret-i kâmile ve mukteziyyenin ifâsı ve ma'âşının dahî mebâligı vechle mâh-be-mâh ol-tarafda meclisce tesviye ve i'tâsı irâde-i aliyyem muktezâsından idüğü ve mugâyir-i vaz' u hâlet vukû'u bir vechle câ'iz olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü hareketle icrâ-yı muktezâ-yı kâr-güzârî ve dirâyete ihtimâm ve dikkat ve mugâyir-i vaz' ve tecvîzden ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur. Buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte sâdir olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lazımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ü hareket eylesiniz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılınız. Tahîren fî evâhir-i şehri Rebî'u'l-evvel sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 111
Tarihi : 17 Safer 1257.

Berat: Kulalı Tahaffuzhânesinde mülâzemetde bulunan Tâhir'in Gülek Boğazi Tahaffuzhânesine Müdür tâyin edilmesi.

Karantina fermânı sûretidir. Fî 17 S[Safer] sene [12]57.

Emîrü'l-ümerâ'î'l-kirâm kebîrü'l-küberâ'î'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ıhtirâm sâhibü'l-ızzî ve'l-ıhtişâm el-muhtass bi-mezîd-i'l-meliki'l-a'lâ hâlen Konya Ferîki Eyyûb Paşa dâmet me'âlîhi ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Hulûsi Ahmed dâme mecdühû ve kıdveteyi'l-ulemâ'î'l-muhakkıkîn nâ'ib ve müftî zîde ilmühümâ ve mefâhirü'l-..... 'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı meclis-i memleke zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bi-lutfihî Sübhânehû ve Te'âlâ muhâfaza-i sıhhat-i âmme niyyet-i nâfi'ası ve ittifâk-ı ârâ' ile memâlik-i mahrûse-i şâhânemde vaz' ve te'sîs olunan tahaffuz

usûlünü nizâmât-ı mukarreresi vechle yolunda ve lâyıkiyle icrâsına dikkat olunması lâzımeden ve bu makûle? mâdde-i nâfi'aya ale'd-devâm nezâret ve himmet iktizâ-yı şîme-i memâlik-perverîden olarak bu mâdde zımında bundan akdem îcâb eden mahallere mahsûs me'mûrlar gönderilmiş olduğuna ve bu esnâda Berriyyetü's-Şâm havâlisinde hastalık zuhûr ettiği meclis-i tahaffuza ihbâr olunarak mahall-i mezkûreden tevârüd eden sefine? Ve yolcu ve eşyâ hakkında usûl-i? karantinanın icrâsına dikkat ve ihtimâm olunması lâzım gelerek keyfiyyet, bahr-i sefid sevâhilinde olan bi'l-cümle karantina me'mûrlarına bildirilmiş ise de bu günlerde havâlî-i mezkûrede hastalığın müstedd olduğunu tekrâr ihbâr ve istimâ' kılınmış olduğundan ve bundan böyle havâlî-i mezkûreden bi dahî tüccâr vesâir yolcu kesret üzere Anadolu içine doğru geleceklerinden Konya'da her ne kadar karantina müdürü ve tabîb vâir ise de zikr olunan yolcular bir kerre Gülek Boğazını berû taraflara geçtikleri hâlde Konya karantinasına uğramaksızın etrâfa dağılacakları der-kâr ve bu sûret bir takım ahâlî ve tebe'aya envâ'-ı tevahhuş ve ızdırâbı mûcib olacağından başka karantina usûlünce dahî mehâzîr-i külliyyesi olduğu âşikâr bulunmuş idüğüne binâ'en hem mahzûrdan sâlim olmak ve hem de kâ'ide-i tahaffuziyye lâyıkiyle icrâ olunmak için boğaz-ı mezkûra mâhiyye iki, iki yüz elli gurusu ma'âş ile erbâb-ı dirâyet ve ma'lûmâtdan bir karantina müdürü ta'yîni ve eğer taşra karantinalarında müstahdem etibbânın ma'âşları iki bin gurusundan dîn ise de zikr olunan Gülek Boğazı sâir mahalle makîs olmayup mesârifî ziyâdece olduğundan ve dîn mâhiyye ile râbitalar? Tabîb dahî gönderilemeyeceğinden mâhiyye iki bin gurusu ma'âş tahsîsiyle bir nefer mütefennin tabîb ta'yîn ve terfîki meclisce tensîb olunarak bir müddetden berû Kulalı Tahaffuzhânesinde mülâzemetde bulunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Tâhir zîde kadruhû evsâf-ı mezkûre ile mevsûf olduğundan ma'âş-ı mezkûr ile sâlifü'z-zikr kezâlik Gülek Boğazı karantinasına me'mûr ve ta'yîn ve ma'îyyetine kezâlik ma'âş-ı mahsûs-ı mezkûr ile Barlosni? nâm tabîb terfîk kılınmış olduğu beyânıyla müdür-i mûmâ-ileyh ile yedine i'tâ olunan ta'lîmât vechle usûl-i karantinayı icrâ edeceğinden ma'îyyetine münâsib mâhiyyeler ile kâtibler ve nigâh-bânlar ta'yîni ve lâzım gelen tahaffuz-hânenin tahsîsi ile ma'âşlarının mâh-be-mâh muhassıllık malından i'tâ ve umûr-ı me'murelerinde mu'âvenet-i kâmilenin îfâsı vesâyasını hâvî emr-i şerîfim ısdâr ve Mâliyye Nezâret-i Celîlesi tarafına ilm ü haberinin tastîr ve tesyârı husûsu rütbe-i sâniye-i saltanat-ı seniyyem nişânını hâmil rikâb-ı hümâyûn-ı şâhânem kapucubaşlarından hâlen karantina nâzırı iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim İsmâil Rahmi Beğ zîde ulüvvühû tarafından bâ-tahvîl ifâde ve inbâ olunmuş ve mücebince icrâsı husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk ederek nezâret-i mezkûre cânibine ilm ü haberi verilmiş olmağla siz ki ferîk-i müşârun ve muhassıl vesâir mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzere iktizâsının icrâsına kemâl-i ikdâm ve mübâderet eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve i'tâ olunmuşdur. İmdi bu husûs, mevâdd-ı sâire makîs olmayup vedî'a-i Cenâb-ı Rabbi'l-İzzet olan kâffe-i ibâdın muhâfaza-i esbâb-ı sıhhat ve âsâr-ı tevahhuş ve ızdırâbdan vikâyetleri kaziyyesinden ibâret bir emr-i lâzım olmakda olduğundan ve nizâmât-ı mukarrerinin kemâ-yenbagî idrâki me'mûrîn-i Devlet-i Aliyyenin nezâret-i dâ'ime ve dikkat-ı zâtîyyeleriyle hâsıl olarak bu husûsda tekâsül edenlerin mes'ûliyyet-i şedîdeye giriftâr olacakları âşikâr idüğünden bâlâda beyân olunduğu vechle me'mûr-ı mûmâ-ileyh ile tabîb-i merkûmun usûl-i tahaffuz ve tanzîfiyyeye dâir ber-müceb-i ta'lîmât icrâ edecekleri kâffe-i husûsâtda tarafınızdan lâzım gelen mu'âvenet ve muzâheret-i kâmile-i mukteziyyenin icrâ ve îfâsı ve zikr olunan tahaffuzhâne dahî tahsîsiyle îcâb eden kâtib ve nigâh-bânların ta'yîni ve me'mûr-ı mûmâ-ileyh ve tabîb-i merkûm ile bunların ma'âş ve mâhiyyelerinin meclisce muhassıllık mâlından mâh-be-mâh tesviye ve i'tâsı husûslarına bi'l-ittihâd ikdâm ve gayret eylemeniz irâde-i aliyyem muktezâsından idüğü ve mugâyir-i vaz' u hâlet vukû'u bir vechle câ'iz olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl amel ü hareketle îfâ-yı muktezâ-yı kâr-güzârî ve dirâyete dikkat ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eylemeniz babında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr

buyurulan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makr[û]nuyla âmil olasız şöyle bilesiz. Kostantiniyye el-Mahrûse. Fî 17 S[Safer] sene [12]57.

Sahife No : 112

Tarihi : 3 Rebiülevvel 1257.

***Ferman:** Geçmişte Mâliyye Müsteşârlığı yapan Hüseyin Hüsnü Efendi'nin Konya Defterdârı olarak tâyin edilmesi.*

Defterdâr Ahzinin Tevcîhi Emridir

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdür-i umûri'l-cumhû[r] bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ mülhakâtıyla Konya eyâleti müşîri vezîrim Mehmed Vecîhî Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehü ve iftihârü'l-e'âlî ve'l-e'âzım müstecmi'u cemî'i'l-me'âlî ve'l-mefâhim el-muhtass bi-mezîd-i'l-meliki'd-dâ'im mütehayyizân-ı ricâl-i Devlet-i Aliyyemden sâbıkâ mâliyye müsteşârı olup bu def'a taraf-ı eşref-i şâhânemden ma'a mülhakât-ı Konya eyâletine defterdâr nasb ve ta'yîn olunan Hüseyin Hüsnü dâme ulüvvühü ve emîrül-ümerâ'î'l-kirâm umdetey-i küberâ'î'l-fihâm zevî'l-kadri ve'l-ihtirâm el-muhtassîn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-allâm Asâkir-i Muntazama-i şâhânem mirlivâlarından Teke ve İçil sancakları zabtiyye me'mûrları Sâlim Paşa ve Ahmed Bîcân Paşa dâmet ma'âlîhimâ ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'û'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-Meliki'd-dâ'im asâkir-i mezkûre mîralaylarından Beğşehir ve Hamid sancakları zabtiyye me'mûrları Mehmed Beğ ve Âgâh Beğ ve asâkir-i mezkûre kâ'im-makâmlarından Niğde sancağı zabtiyyesi me'mûru Hacı Ahmed Beğ ve mahâll-i merkûmenin muhassılları dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâ'î'l-muhakkıkîn ma'deni'l-fazâ'il ve'l-yakîn defterdâr-ı mûmâ-ileyhin zîr-i idâre ve nezâretinde bulunacak mârru'l-beyân mahallerde kâ'in kazâların nüvvâb ve müftîleri zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı mecâlis zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bi-tevfikihî Te'âlâ Anadolu ve Rumelinde Tanzîmât-ı Hayriyye usûlü icrâ olunan mahallerin ber-vefk-i matlûb inzibât idâreleri hâsıl olarak ahâlî ve tebe'anın bi'l-vücûh refâh ve râhatları istikmâl kılınmak niyyet-i hâlisasıyla bu def'a mahâll-i mezkûrede kâ'in eyâlet ve sancaklar icâbât-ı mevki'iyelerine göre birleştirilerek her eyâlete münâsibi vechle başka başka defterdârlar ve müşîri bulunmayanlara müceddeden müşîrler nasb ve ta'yîn olunmuş ve iktizâ eden muhassıllıklar dahî diğerlerine zabt [rabt?] ve ilhâk sûretiyle topladıkları zikr olunan müşîr ve defterdârların zîr-i nezâretlerine ilhâk kılınmış olduğu misillü Konya müşîri ve defterdârı bulunanların bu def'a nefs-i Konya add ve i'tibâr olunan ma'lûmül-esâmî kazâlar bi'z-zât uhde-i idârelerinde olmak ve ma'a tevâbi' Beğşehir ve Niğde ve İçil ve Teke ve Hamid Muhassıllıklarının hâvî oldukları kazâlar dahî zîr-i nezâretlerinde bulunmak üzere tensîb ve tesviye olunarak ol-vechle eyâlet-i merkûmeye mütehayyizân-ı ricâl-i Devlet-i Aliyyemden rüşd ve revîyyet ve dirâyet ve fetânetle muttasıf birinin defterdâr nasbı lâzım gelmiş ve senki mûmâ-ileyhsin senin evsâf-ı mezkûre ile mevsûfiyyetin der-kâr ve bu husûsun hüsn-i edâsı ve rü'yetine liyâkat ve iktidârın bedîdî ve bedîdâr bulunmuş olduğuna binâ'en avâtıf-ı aliyye-i şâhânemden şeref-rîz sünûh ve sudûr olan emr ü irâde-i seniyye-i mülûkânem mücebince zikr olunan Konya eyâleti defterdârlığı uhde-i ehliyyetine ihâle ve tefvîz kılınmış olmağla muktezâ-yı me'mûriyyetin üzere bu taraftan hareket ve bi-tevfikihî Te'âlâ Konya'ya azîmetle eyâlet-i merkûme ve mülhakâtının rızâ-yı şâhâneme tatbîkan ve emr ü irâde-i seniyye-i pâdişâhâneme tevfikân bi'z-zât ve bi't-tanzîmât hüsn-i idâresine müşîr-i müşârun-ileyh ile bi'l-ittihâd ihtimâm ve dikkat ve emr ü idâresi bi'z-zât uhdene muhavvel olan nefs-i Konya eyâleti kazâlarının muhassıl-ı sâbıkıyla lâzım gelen hisâbını meclisleri ma'rifetiyle ber-vech-i hakkâniyyet rü'yet-birle defter-i mûmzâsının bu tarafa irsâline

müsâra'at ve icât eden kazâlara meclisce münâsib ve mücerreb ve mu'temed vekîller ta'yîn ve ikâmesiyle tahsîsi iktizâ eden ma'âşlarının bâ-mazbata iş'ârına mübâderet ve ahâlî ve sekenenin hüsn-i himâyet ve sıyânetleriyle cânib-i me'âlî-i menâkib-i pâdişâhânem için herkesden isticlâb-ı de'avât-ı hayriyyeye sarf-ı makderet ve defterdârlık-ı mezkûra müteferri' olan kâffe-i husûsâtın müşîr-i müşârun-ileyh ile bi'l-ittifâk hüsn-i tanzîm ve temşiyetiyle her hâlde me'mûl-i şâhânem olduğu vechle âsâr-ı rüşd ve fetâneti ibrâz ve ifâya bezl-i cüll-i miknet eylemen fermânım olmağın me'mûriyyetini hâvî işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve i'tâ olunmuşdur. İmdi ber-minvâl-i muharrer uhde-i me'mûriyyet ve müretteb-i zimmet? ve dirâyet ve hamiyetin olan her bir umûr ve husûsun hüsn-i tanzîm ve tesviyesi esbâbının istihsâline sarf ve sa'y ve hamiyet eylesin ve senki müşîr-i müşârun-ileyhsin sen dahî mecbûr [mecebûl] ve mahtûr [meftûr] olduğun cevhere ve hâmm-ı âşinânı ve dirâyet muktezâsını ve emr ü fermân-ı mülûkânem muktezâsı üzre husûsât-ı meşrûhanın mihver-i lâyıkında rû'yet ve tanzîmi emrinde tarafından lâzım gelen mu'âvenet ve muzâheretin kâmilen icrâsına ve her hâlde merâsim-i yek-cihetî ve ittifâkın icrâsına ihtimâm ve sarf-ı reviyet eylesiz ve siz ki zabtiyye me'mûrları ve muhassılîn ve nüvvâb ve müftîler vesâir mûmâ-ileyhimsiz. Mazmûn-ı fermân-ı âlîşânım sizin dahî meczûmunuz oldukda mûcib ve muktezâ-yı münîfin iktizâsına cümleliz bi'l-ittifâk ikdâm ve gayret ve mevâdd-ı mukteziyyede müşîr-i müşârun ve defterdâr-ı mûmâ-ileyhimâ câniblerinden tarafınıza vâkî' olacak ve i'tâ kılınacak re'y ve tenbîhât ve ta'lîmât vechle hareket ve'l-hâsıl kâffe-i husûsâtın matlûb-ı hümayûn-ı mülûkânem üzre gönül birliğiyle hüsn-i reviyet ve tesviyesi ve hiç bir mâddede kimesne tarafından emr ve rızâ-yı şâhânemin hilâfî ve nizâmât-ı mukarrereye münâfî vaz' u hâlet-i nâ-marziyye vukû'a getirülmemesi husûsdan kemâliyle ikdâm ve dikkat ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eylesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılıasız. Fî 3 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [12]57. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 113-1
Tarihi : 1 Rebiülevvel 1257

Berat: El-Hâc Mehmed Emîn Efendi'nin Konya Nâibliğine tâyini.

İzzet-me'âb şerî'at-nisâb mevâlî-i izâmndan el-Hac Mehmed Emîn Efendi kâm-yâb,
Ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki, ber-vech-i arpalık mutasarrıf olduğum Konya kazâsının umûr-ı niyâbet-i ahkâm-ı şer'iyyesi işbu sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf Rebî'u'l-evveli guresinden zât-ı fetvâ-penâhînin intihâb ve tercîh buyurduklarına binâ'en tarafımızdan cenâb-ı şerîfinize ihâle ve tefvîz olunmuşdur. Gerekdir ki, kazâ-i merkûmu gurre-i mezbûrdan bi'n-niyâbe mutasarrıf olup beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyye ve telfîk-i evâmîr-i aliyyede sa'y-i cemîl ve vâkî'a olan müteveffâ-yı askeriyenin mûcib-i tahrîr olanlarını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîme câdde-i Şer'-i Ahmedî'den ser-i mû inhirâfa cevâz göstermeyesiz ve's-selâm. El-Fakîr Yesârî-zâde Mustafa İzzet el-Kâdî Li-askeri Anadolu Sâbıkâ.

Sahife No : 113-2

Tarihi : 27 Rebiülevvel 1257.

Ferman: Haleb, Adana, Tarsus, Gülek vesâir o bölgede lüzumu olmayan top ve mühimmâtın Dersaâdet'e gönderilmesi ile alâkalı gereken nakliye vesâir tedbirlerin alınması husûsunda fermân.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdini'l-fazâ'il ve'l-keâm zikr-i âti top ve mühimmâtın bulunduğu mahallerden İskenderun ve Tarsus iskelelerine varıncaya kadar esnâ-yı râhda kâ'in kazâların kuzât ve nüvvâbı zîde fazlühüm mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zâbitân-ı memleket zîde kadruhüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Haleb ve Adana ve Tarsus ve Gülek vesâir ol-havâlîde bulunan top ve barut ve mühimmât-ı sâirenin oralarda lüzümü olmadığından kurb ve civâr olunan İskenderun ve Tarsus iskelelerine nakl ve tenzîliyle sefîneye tahmîlen Dersaâdetime tesbîli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfinden olarak sâlifü'z-zikr top ve mühimmâtın mahâll-i merkûmeden bi'l-istishâb bu tarafa tavsîle [tesrîbe?] bu def'a Tophâne-i Âmirem binbaşılardan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed zîde mecdühû me'mûr ta'yîn olunmuş ve top ve mühimmât-ı mezkûre yollandıkları mahallerinden zikr olunan iskelelere varıncaya değin kazâ-be-kazâ nakline muktezî olan araba ve hayvânâtın îcâb eden ücretleri hadd-i i'tidâlde kat' ve defterdârlık emvâlinden rü'yet ve ifâ olunarak me'mûru yedinden sened ahzıyla ba'dehû hazînece hisâbının icrâsı-çün lâzım gelen defâtiriyle ma'an bu tarafa ba's ve takdîm kılınması nizâmı muktezâsından bulunmuş olmağla siz ki muhâtabûn-ı mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzre amel ü harekete mübâderet eylemeniz fermânım olmağın i'lâmen ve tenbîhen mahsûsan işbu emr-i celîlü'l-kadrim isdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi sâlifü'l-beyân top ve mühimmât bulunduğu mahallerden mezkûr iskelelere varıncaya kadar esnâ-yı râhda her kangınızın zîr-i idârenizde kâ'in kazâyâ dâhil olur-ise tahmîline muktezî olan araba ve hayvânâtın bâlâda beyân olunan usûle tatbîkan derhâl tedârük ve i'tâsıyla emnen ve sâlimen kazâ-be-kazâ nakl ve isbâli irâde-i aliyem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer iktizâsının icrâ ve tesviyesi husûsuna bi'l-ittifâk kemâliyle i'tinâ ve dikkat ve mugâyir-i vaz' u hâlet vukû'undan gâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olmuştur. Buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr buyurulan emr-i celîlü's-şânım ile âmil olasız. Şöyle bilesiz. Kostantiniyye el-Mahrûse. Fî 27 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene 1257. Vasalet fî 27 R[Rebî'u'l-âhîr] sene [12]57.

Sahife No : 114-1

Tarihi : 29 Rebiülevvel 1257.

Berat: Eyyûb Paşa'nın Konya eyâletine Kaymakam tâyin edilmesi.

Emîr-i ümerâ'i'l-mükerramîn Asâkir-i Muntazama-i şâhâne ferîkân-ı kirâmından olup bu def'a tarafımızdan Konya eyâletine kâ'im-makâm nasb ve ta'yîn kılınan atûfetlü Eyyûb Paşa dâmet me'âlîhi ve şerâyi'-şi'âr eyâlet-i merkûmenin hâvî olduğu kazâların kuzât ve nüvvâbı fazîletlü efendiler zîdet fazlühüm ve iftihârü'l-emâcid ve'l-a'yân muhassılîn ve umûr-ı zabtiyye me'mûrları izzetlü beğler ve ağalar zîde mecdühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı mecâlis zîdet mekâdiruhüm inhâ olunur ki, Rabbimiz Te'âlâ ve Tekaddes Hazretleri cihân durdukca ömr ve şevket-i hazret-i şehen-şâhîyi rûz-efzûn buyursun. Bu def'a avâtif-ı mülûkâne ve avârif-i behiyye-i cenâb-ı pâdişâhânedan mülhakâtıyla Konya eyâleti müşîrlîği uhdemize tevcih ve ihsân-ı hümâyûn buyurulmuş ve bi-mennihî te'âlâ mahall-i me'mûriyyetimize azîmet olunmak üzre bulunmuş olup ancak bizim ol-tarafa vusûlümüze değin zabtu rabtu memleket[e] muktedir mütedeyyin bir zâtın kâ'im-makâm nasbı ve ta'yîni

lâzım gelmiş ve siz ki ferîk-i müşârun-ileyhsiz siz evsâf-ı mezkûre ile mevsûf olduğunuzdan bi-mennihî te'âlâ ol-tarafa vusûlümüze değin eyâlet-i merkûme kâ'im-makâmılgı uhdenize ihâle kılınmış olduğu ma'lûmunuz oldukda zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ve sıyânet-i ahâlî ve fukarâ ve ra'ıyyet mâddelerine dikkatle her bir husûsu şer'-i şerîfe ve kânûn-ı münîfe tatbîkan ve Tanzîmât-ı Hayriyye usûl-i mehâsin-şumûlüne tevfiikan muhassılın ve umûr-ı zabtiyye me'mûrları ve cümle a'zâ-yı mecâlis ile bi'l-ittifâk rü'yet ve tesviyesine dikkatle cânib-i celîlü'l-cevânib-i hazret-i pâdişâhî-çün de'avât-ı hayriyye isticlâbına himmet eylesesiz ve siz ki muhassılın ve nüvvâb ve umûr-ı zabtiyyeye me'mûr efendiler ve beğler ve ağalar ve a'zâ-yı mecâlis vesâir muhâtabûn-ı mûmâ-ileyhimsiz. Keyfiyyet sizlerin dahî ma'lûmunuz oldukda bizim ol-tarafa vusûlümüze değin ol-vechle paşa-yı müşârun-ileyhle bi'l-ittifâk tesviye-i umûra dikkat eylemeniz bâbında siz ki ferîk-i müşârun-ileyhsin me'mûriyyetini hâvî dîvân müşîr-i eyâlet-i Konya'dan işbu buyuruldu tahrîr ve tesyâr kılınmışdır. Bi-mennihî te'âlâ vusûlünde gerekdir ki, ber-mûceb-i buyuruldu amel ü hareket eylesesiz deyû. Vasalet fi 29 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [12]57.

Sahife No : 114-2

Tarihi : 17 Rebiülevvel 1257.

***Berat:** Tophâne-i Âmire mütekâidlerinden Mehmed Memiş'in takâüdlük maaşına zam yapılması. Takâüdlüğünden önceki mevcut emlâk vesâiresinden vergi alınmaması.*

İlgın

Ubeyd? Mahallesinde fi'l-asl İlgınlu olan Mehmed Efendi'nin Ma'âş Ve Tekâ'üd Berâtı İstanbul Emti'a Gümrüğü malından ve Tophâne-i Âmirem sergisinden olmak üzere yigirmi gurus mâhiyyeye mutasarrıf olan Tophâne-i Âmirem atık mütekâ'idlerinden Konyalı işbu râfi'-i tevkî'-i refî'ü-ş-şân-ı hâkânî Mehmed Memiş zîde kadrühü yigirmi seneden mütecâviz hidemât-ı askeriyyede istihdâm ile emekdâr olduğundan kaydü'n-nizâm mâhiyye-i mezkûresiyle tekâ'uden ihrâc olunmuş ve ol-vaktden berû tahsîl-i ulûm ederek talebeden ve cihet-i âhar ile medâr-ı ma'îşeti olmayarak muhtâcînden bulunmuş olduğundan bahsle mâhiyye-i mezkûresine bir mikdâr zamm olunması husûsunu merkûm bâ-arzuhâl niyâz ve istirhâm etmekden nâşî kuyûda lede'l-mürâca'a gümrük-i mezkûr malından ve Tophâne-i Âmire sergisinden almak üzere mâhiyye-i mezkûre merkûm Mehmed Memişin uhdesinde olduğu Eshâm Muhâsebesi kuyûd[un]dan nümâyân olmuş ve merkûm kaydü'n-nizâm vekîl-harc ta'yîn olunur mülâzim mertebesinde olarak yigirmi gurus mâhiyye ile tekâ'uden ihrâc olmuş olduğundan ve merkûmun mukaddem bulunduğu rütbesine ve ızdırâb-ı hâline nazaran mâhiyye-i mezkûresine işbu ikiyüz elli yedi senesi Saferü'l-hayrı guresinden i'tibâren otuz gurus dahî zamm elli gurusâ iblâğıyla yedine berât-ı şerîfim i'tâ ve keyfiyyet ma'lûm olmak üzere Tophâne-i Âmirem yoklamasına ilm ü haberinin tahrîr ve isrâ husûsu bi'l-fi'l umûr-ı mâliyye nâzırı düstûr-ı mûkerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müşîr-i sadâkat-mesîrim Safvetî Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehü tarafından bâ-takrîr lede'l-inhâ ve istîzân olunduğu vechle iktizâsının icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i şâhânem müte'allik olmuş ve ol-vechle merkûmun mu'ayyen olan ma'âş-ı mezkûru üzerine şehr-i mezkûr guresinden i'tibâren otuz gurus dahî zamm elli gurusâ iblâğıyla berât-ı şerîfim ve keyfiyyet ma'lûm olmak üzere Tophâne-i Âmirem yoklaması tarafına ilm ü haberi tahrîr ve i'tâ olunmak fermânım olmağın mûcebince ilm ü haberi verilmiş olmağla ber-vech-i muharrer berâtı verilmeğın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirüp bin ikiyüz elli yedi senesi Rebî'u'l-evvelinin on birinci günü târîhiyle müverrah verilen ru'ûs-ı hümâyûnum mûcebince bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, merkûm Mehmed Memiş zîde kadrühü vech-i meşrûh üzere ma'a

zamm ta'yîn olunan elli guruş tekâ'üdlük mâhiyyesin gümrük-i mezkûr mâlından ve Tophâne sergisinden olup mutasarrıf ola. Şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Fî 17 Ra [Rebî'u'l-evvel] sene [1]257. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Bu Berât Mûcebince Mektûb

Muhassıl Hulûsî Ahmed Ağa'ya Hitâben

Sa'âdetlü mekremetlü meveddetlü efendi-yi muhterem hazretleri,

Konya sâkinlerinden ve Tophâne-i Âmirenin atık topcularından Mehmed Efendi ikiyüz elli altı târihinde yigirmi guruş mâhiyye ile tekâ'üd?...çerâğ buyurulmuş ve tekâlîfden mu'âfiyyeti hâvî yedine bir kıt'a emr-i âlî i'tâ olunmuş ise de şimdi kendüsünden vergü mutâlebesiyle rencide olunmakta olduğu beyânıyla te'kîd-i mu'âfiyyeti hâvî müceddeden bir kıt'a emr-i âlî i'tâsı husûsunu mûmâ-ileyh bâ-arzuhâl istid'â etmiş ve bu makûle mütekâ'idînden tekâ'üdlükleri târihinden sonra mukaddem ki emlâkinden mâ'adâ emlâk ve arâzî tedârük ve peydâ veyâhûd âharinin emlak ve arâzîsinin isticâr ve istikrâ etmiş olanların vergüleri alınması ve olmadığı hâlde tekâ'üdlükden bulunan emlâk vesâiresinden nesne mutâlebe olunmaması nizâmı iktizâsından bulunmuş olmağla muktezâ-yı gayret ve hamiyetiniz üzre mûmâ-ileyh dahî tekâ'üdlüğü târihinden sonra emlâk ve arâzîye mâlik olmamış veyâhûd âharin emlâk ve arâzîsini isticâ[r] ve istikrâ eylememiş iseler mûcib-i nizâ[m] tekâ'üdlüğünden mukaddem bulunan emlâk vesâiresinden vergü talep olunmaması husûsuna himmet eylemeleri siyâkında nemîka-i mahsûs tahrîr ve tesyîr kılındı. Fî 3 S[Safer] sene [12]57. Safvetü temhîriyle mührlüdür.

[Sahife No: 115]

Temme'l-keâm ceffe'l-kalem.

Nemmekahü'l-fakîr ileyhi azze şe'nühû. es-Seyyid Mehmed el-Müvelle-hilâfe [müvelle'l-hilâfe] Bi-medîne-i Konya. [Mühür:] es-Seyyid Mehmed.

Sahife No : 115

Tarihi : 16 Zilhicce 1256.

***Ferman:** Ceza Kanunnamesine zeyl edilen madde ile kız kaçırانların altı ay hapisle cezalandırılacağı husûsunda.*

Konya muhassıl ve nâ'ib ve meclis a'zâları efendi ve ağaları,

Anadolu ve Rumeli'nin ekser-i mahallerinde kız kaçırmak fezâhati? vukû' bulmakda olduğu inhâ olunmakta olduğundan bu mâddeye mütecâsir olanların cebr ve kerhi mübeyyen olduğu hâlde şer'an müsâ'ade olmayarak te'dîbleri lâzımeden ise de bunun için cezâ kânûn-nâme-i hümayûnundan sarâhaten cezâ bulunmadığından bu husûsa dahî bir cezâ vaz'ıyla işbu emr-i mekrûhun önü kesdirilmek icâb edeceğine mebnî fi-mâ ba'd gerek ehl-i İslâm ve gerek re'âyâ? Bulunduğu mahallenin mahkemesinden başka âhar kazâ mahkemesinde akd etmek zu'muyla cebren ve kerhen kaçırnak veyâhûd memleketden hârice çıkarmak misillü vaz'-ı nâ-marziyyeye cesâret eden olur ise tutulup keyfiyyet hakîkati bâ-mazbata ve i'lâm Dersa'âdet'e inhâ ile o misillüleri te'dîben mahallinde altı ay habs ile mücâzât kılınmak ve o makûlelerden birisi kaçırıldığı kızı kazâ-yı âhar mahkemesine götürür ise hükkâm efendiler akd husûsuna mesâğ göstermeyerek zabt me'mûru tarafına bi'l-ihbâr tutdurup mahallî mahkemesine göndermek üzre nizâma rabtıyla bu husûsun dahî kânûn-nâme-i hümayûna zeyl olunarak meclislere vesâir iktizâ edenlere i'lân ve iş'âr kılınması husûsu meclis-i ahkâm-ı adliyede tensîb ve meclis-i umûmîde dahî tezekkür ve tasvîb-birle hâk-i pây-ı hümayûn-ı hazret-i şâhânedan lede'l-istizân ol-bâbda şeref-sünûh ve sudûr buyurulan irâde-i cenâb-ı

pâdişâhî muktezâ-yı münîfi üzre keyfiyyet kânûn-nâme-i hümâyûna zeyl olunarak lâzım gelenlere i'ân olunmuş olmağla ber-mûceb-i irâde-i seniyye nizâm-ı mezkûrun kemâ-yenbagî icrâsıyla fî-mâ ba'd düstûru'l-amel tutulması husûsuna mübâderet eylemeniz siyâkında şukka tahrîr ve tesyîr kılındı. Fî 16 Z[Zi'l-hicce] sene [12]56.

Sahife No : 116

Tarihi : 20 Zilkâde 1256.

Ferman: *Abdülhalîm Paşa livâsına âit birinci alay zâbitân ve neferâtının Dersââdet'e celbi.*

Tımarlı Asâkir-i Mansûre-i Şahânenin Dersââdet'e Celbi Me'âli

Düstûrûn-ı mükerrâm, [boşluk] el-mahfûf bi-sunûf-i avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun orta kolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine varıncaya kadar Tanzîmât-ı Hayriyyeleri icrâ olunan ve henüz müstesnâ bulunan mahallerde vâki' müşîrân ve vüzerâ-yı izâm edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehüm ve e'âzımü'l-ümerâ'î'l-kirâm efâhimü'l-küberâ'î'l-fihâm ülü'l-kadri ve'l-ihtirâm ashâbü'l-izzî ve'l-ihtişâm el-mahfûfün bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ umûr-ı zabtiyyeye me'mûr ferîkân ve mîr-i mîrân ve mîrlivâ paşalar dâmet me'âlîhim ve akzâ kuzâtı'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn me'âdini'l-fazâ'il ve'l-yakîn râfî'ü i'lâmi's-şerî'ati ve'd-dîn vârisü ulûmi'l-enbiyâ'-i ve'l-mürselîn el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevâlî-i fihâm zîdet fezâ'ilühüm ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'û'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im umûr-ı zabtiyye ve mâliyye me'mûrları ve mütesellimîn dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâ'î'l-muhakkıkîn kuzât ve nüvvâb ve müftüler zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ'-yı mecâlis vesâir zâbitân-ı memleket zîde kadruhüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, tımarlı süvârî-i Asâkir-i Muntazama-i Şahânem mîrlivâlarından Emîr-i Ümerâ'î'l-kirâm Abdülhalîm Paşa dâmet me'âlîhi livâsının birinci alay zâbitân ve neferâtı el-hâletü hâzihî me'zûnen mahallerinde bulunmuş olduklarından zâbitân ve neferât-ı merkûmenin bu tarafda karavol hizmetinde istihdâm olunmak üzere evvelbahârdan evvelce Dersââdetime celb olunmaları lâzım gelmiş ve ol-vakte kadar cümlesinin mevcûd bulunmaları zımnında keyfiyyetin şimdiden i'ân ve işâ'ası îcâb etmiş idüğüne binâ'en zâbitân ve neferât-ı merkûme şimdiden mahallerinden tahrîk ve ihrâc ve Dersââdetime tesrîb ve îsâl olunmak ve eğer içlerinde bilâ özr gelmeyenleri olur-ise o makûlelerin yalnız tımârlarının ref'iyle iktifâ olunmayup cezâ kânûn-nâme-i hümâyûnuma tatbîkan haklarında tertîb edecek mücâzât-ı şedîdenin icrâsına ifâte-i vakt olunmayacağı kendülerine lâyıkıyla ifâde ve tefhîm kılınmak üzere Anadolu ve Rumelinin üçer kollarına lâzım gelen evâmîr-i aliyemin ısdârı husûsu taraf-ı ser-askerîden tensîb olunmuş olduğunu mütehayyizân-ı ricâl-i Devlet-i Aliyyemde hâlen Asâkir-i Muntazama-i Şahâne müsteşârî? iftihârü'l-e'âlî ve'l-e'âzım el-Hac İbrâhim Edhem Beğ dâme mecdühü dâme ulüvvühü tarafından bâ-takrîr ifâde ve inbâ olunmuş ve mücebince ümerâsına irâde-i aliyye müte'allik olunarak Anadolu'nun diğer kollarıyla Rumeli'nin üç koluna başka başka evâmîr-i şerîfem gönderilmiş olmağla siz ki müşîrân ve vüzerâ' ve ferîkân-ı müşârun ve mîr-i mîrân ve mîrlivâ paşalar ve mevâlî vesâir mûmâ-ileyhimsiz vusûl-i emr-i şerîfimde mârru'z-zikr birinci alay zâbitân ve neferâtından zîr-i hükûmet ve idârenizde kâ'in kazâlarda bulunanların zinhâr ve zinhâr hiç birisi gerüye kalmamak üzere hemân cümlesi şimdiden yerlü yerinden celb ve cem' olunarak serî'an ve âcilen Dersââdetime sevk ve i'zâm-birle bi-mennihî te'âlâ evvelbahârdan mukaddemce Dersââdetimde isbât-ı vücûd eylemeleri esbâbının istihsâline mübâderet ve eğer içlerinden bi-lâ özr gelmeyenler olur ise o makûlelerin bâlâda beyân olduğu vechle yalnız tımârlarının ref'iyle iktifâ olunmayup ber-mûceb-i kânûn-nâme-i hümâyûn cezâ haklarında edecek te'dîbât-ı şedîdenin icrâsında kat'â tecvîz-i sâni ve te'hîr olunmayacağından âna göre kendülerine ifâde ve tefhîm-birle infâz-ı

emrû fermân-ı mülûkâneme bi'l-ittifâk kemâliyle ikdâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen Dîvân-ı Hümâyûnumdan mahsûsa işbu emr-i celîlül-kadrim isdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü harekete cümleiniz bi'l-ittihâd mezîd-i ihtimâm ve gayret ve bu bâbda iğmâz ve rehâvetle zâbitân ve neferât-ı merkûmeden zîr-i irâdenizde kâ'in mahallerde bulunanların bir neferi vakt-i mezkûrede bu tarafda mevcûd bulunmamak misillü vaz' u hâlet vukû'unu tecvîzden be-gâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibül-ittibâ' ve lâzımül-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla âmil ola. Şöyle bilesiz. Tahrîren fi evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene sitte ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf. Vesalet fi 17 S[Safer] sene [12]57.

Sahife No : 117-118
Tarihi : 29 Rebiülevvel 1256.

***Berat:** Beratlı Ecnebi Tüccarların hukukî durumları, onlara uygulanacak vergi oranları ve Aleksî oğlu Eci Anastasi'nin Ticâret Berâtı.*

Eci Anastasi'nin Ticâret Berâtı. Fî Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [12]56.

Taht-ı âlî-i baht-ı Osmân üzre cülûs-ı hümâyûn-ı sabâhat-makrûnum vâki' olup umûmen tecdîd-i berevât fermânım olmağın binâ'en alâ zâlik yâver-i tevfik-i Bârî ile i'mâr-ı memâlik ve tevsî'-i ticâret mutlakâ nizâm-ı hâl-i tüccâr ve ra'iyet husûslarına ri'âyet ve nezâret-birle bu bâbda iktizâ eden esbâb-ı vesâ'ili istihsâle mütevakkıf ve menût ve kânûn ve kavâ'id-i düvel ve rûsûm ve âyîn-i millet bi'l-ittifâk bu nizâm üzre mütedâvil ve mazbût idüğü müsellemler hasebiyle el-hâletü hâzihî berren ve bahran Avrupa ticâretle me'lûf olan ve bundan böyle zimmî ızhar-ı hâhiş ve arzu eden Devlet-i Aliyyemin ehl-i zimmet re'âyâsının ticâretleri taht-ı râbita ve nizâma idhâl olduğu sûrette ticâretlerine vüs'at gelüp hem tâ'ife-i mersûmeye ve hem gümrükler irâdına menâfi'-i kesîreyi mücib olacağı umûr-ı vâzihadan olmağla re'âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden olup Avrupa ticâretine hâhiş-ker olan tüccâr haklarında bâ-irâde-i seniyye verilen nizâmda tüccâr-ı mersûm Belgir? ve cümlelerin inzimâm-ı re'y ve intihâbıyla iki nefer vekîli nasb ve ta'yîn kılınup ve be-her sene mersûm vekîllerin tebdîl olunup cümlelerin ma'rifeti ve intihâbıyla âharları yine bâ-emr-i âlî ta'yîn kılınup ve tâ'ife-i mersûmenin ticâretleri Avrupa diyârlarına münhasır olmağla müste'men tüccârları ve san'atkarlarının nâ'il?? oldukları imtiyâzât ve emniyet ve müsâ'ade? Ve ri'âyet tamâmen bunların haklarında bilâ [i]stisnâ kılınmış rûsûm-ı ra'iyet-perveriden olduğu ecilden intihâb olunacak vekiller ve ale'l-husûs bi'l-cümle tâcirler ve hizmetkârlarına zikr-i âtî ticâret şerâyiti ve şerâ'it-i lâzime-i sâire derc ü beyânıyla başka başka evâmir ve berevât-ı aliyye i'tâ olunması husûs nizâmı muktezâsından olarak ol-bâbda Devlet-i Aliyyem re'âyâsından olup Avrupa ticâretiyle me'lûf olan Konya'da mütemekkin râfi'-i tevkî'-i refî'u's-şân-ı hâkânî Aleksî oğlu Eci Anasti nâm tâcir yedine bin ikiyüz elli senesi evâ'il-i Rebî'u'l-evvelinde verilmiş olan berât-ı âlîşân tecdîd olunmak üzre vükelâ-yı fihâm-ı saltanat-ı seniyyemden hâlen umûr-ı ticâret nâzırı olan düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmül-âlem vezîrim Ahmed Fethî Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehu tarafından bu def'a yoklama olunmuş ve zikr olunan atîk berât-ı âlî ahz ve battâlâda hıfz etdirilmiş olmağın vech-i meşrûh üzre tecdîd ve işbu nişân-ı hümâyûnu verdim ve buyurdumki mersûm, kemâ-kân defter[lü] Avrupa tüccârından olup işbu Avrupa tâcirlerinden hasebül-iktizâ biri veyâhûd hizmetkâr ve âdemleri li-ecli't-ticâre bir mahalle gitmek murâd eyledikde vekîlân-ı mersûmânın memhûr arzuhâlleri istid'â olundukda ticâret şurûtu derciyle tıpk-ı müste'menân tercümân ve âdemlerine i'tâ olduğu misillü yol erleri? Verile ve müste'menân tercümânlarının kendüleri ve evlâd ü iyâllerinin me'külât ve şurûbât ve melbûsâtlarına dahl ve ta'arruz olunmadığı misillü bunların

dahî evlâd ü iyâllerinin me'kûlât ve meşrûbât ve melbûsâtlarına kat'â dahl ü ta'arruz olunmaya ve ashâb-ı berevât olan tüccârın buldukları mahalde yanlarında bulunmak şartıyla başka başka evâmir-i şerîfemle tahsîs kılınan ikişer nefer hizmetkârları işbu imtiyâzâta aynıyla nâ'il olalar ve işbu zikr olunan iki nefer hizmetkârın biri iktizâ eder ise İzmir'de veyâhûd sâir mevki'-i ticâret olan mahalde ikâmete me'zûn ola ve ashâb-ı berevâtdan birinin her kimde olur ise olsun müzmâ ve ma'mûlün-bih temessükü mücebince vekilleri ve esnâfının şehâdetleriyle müsbet matlûbu oldukda yedinde olan temessükü hâkime ibrâz ve lede's-sübût matlûbu olan meblağ tahsîl olunup yüzde ikiden ziyâde resm mutâlebe olunmaya ve gerek müslim ve gerek millet-i sâireden her kangısıyla ashâb-ı berevâtın da'vâları zuhûrunda dört bin akçadan ziyâdeyi resîde olan da'vâları kenâr mahkemelerde görülmeyüp huzûr-ı şeyhü'l-İslâm'da rü'yet ve fasl oluna ve tüccâr-ı mersûmeden birini gerek ehl-i İslâm ve gerek re'âyâdan biri li-ecli't-terâfu' mahakemeye veyâhûd Bâb-ı Âlî'ye getürmek murâd eyledikde zâbitân taraflarından tekdîr ile mu'âmele ve kesr-i i'tibârını mücib olacak vaz' vukû'a gelmemek için berâtlü tüccâr ve hizmetkârları Ticâret Nezâreti tarafından mübâşir ta'yîniyle kaldırılıp âhar tarafdan mübâşir ta'yîn olunmaya ve habsleri iktizâ eder-ise nezâret-i müşârun-ileyhâ ma'rifetiyle habs oluna ve bunların ekser-i ticâretleri Frengistân emti'asına müte'allik olduğundan müste'menân ile zuhûru meczûm olan nizâ'ları nezâret-i müşârun-ileyhânın inzimâm-ı re'y ve tüccâr vekilleriyle tarafeynden bi'l-intihâb me'mûr olunacak mümeyyiz bâzergânlar ma'rifetleriyle kâ'ide-i tüccâr üzre mahkeme-i ticâretde rü'yet ve kat'-ı nizâ'a mübâderet olunup eğer şer'-i şerîfe mürâca'atları lâzım gelür ise bâlâda beyân olunduğu üzre âhar mahallerde rü'yet olunmayup huzûr-ı şeyhü'l-İslâmî'de şer'le görölüp fasl ü hasm müdde'â oluna ve bundan mâ'adâ sâir gûnâ umûr ve husûsları ve mevâdd-ı ticârete dâir hisâb ve kitâbları ve lâ-siyyemâ idhâl ve ihrâcları keyfiyyâtı dahî nezâret-i müşârun-ileyhânın teferru'ât-ı me'mûriyyetinden olmak mülâbesesiyle ber-vech-i muharrer tüccâr-ı mersûmenin kâffe-i ahvâline nezâret-i müşârun-ileyhâ cânibinden ber-vech-i dikkat nezâret ve ol-vechle mesâlih-i vâkı'aları ma'rifet-i nezâret-i müşârun-ileyhâ ile rü'yet kılma ve müste'menânın taşrada dört bin akçadan ziyâde olan da'vâları Âsitâneme havâle olunmak ahd-nâmeleri şurûtundan olduğu misillü bunların dahî müste'menân ile olan nizâ'ları kezâlik Dersa'âdetime havâle kılma ve'l-hâsıl re'âyâ-yı Devlet-i Aliyyem tüccârının tâcirleriyle nizâ'ları zuhûr eder ise devleteyn beyninde mün'akid olan ahd-nâme şurûtu icrâ olunup bir vaktde hilâfı tecvîz olunmaya ve tâ'ife-i mersûmenin taht-ı râbitaya idhâl olunmalarından maksûd ancak ticâretlerine vesîle ve sühûlet olmak kazıyyesi olmağla tüccâr-ı mersûmenin getürdükleri emti'a kangı devletin metâ'ı ise memâlik mahrûsem mahsûlâtı istisnâ ve ke-mâ fi's-sâbık ahz olunup ale'l-ıtlâk Frengistân mâllarî-çün ya'nî devlet

[Sahife No:118] ve diyâr emti'a ve erzâkı ve her ne cins vukû'undan olur ise olsun ol devletin ta'rifesi üzre ve Acem ve Hindistân emti'aları dahî zikr olunan ta'rifelere fi'âtı yüzde üç hisâbıyla resm-i gümrük edâ eyleyeler ve memâlik-i mahrûsem mahsûlâtı olan emti'a ve eşyâ ve erzâk her ne ise mâdâmkî memâlik-i mahrûsemden memnû'âtdan olmayarak sahîh Acem ve Hindistân ve Avrupa câniblerine berren ve bahran nakl murâd eyleyeler. Kezâlik nakl edecekleri devletin ta'rifesi üzre ve Acem ve Hindistân taraflarına nakl olunacak emti'a ve eşyânın dahî resm-i gümrükün yüzde üç hisâbıyla bu ta'rifeler fi'âtı edâ edüp yine ma'mûlün-bih yedine edâ tezkiresi aldudkan sonra mükerrer ve ziyâde gümrük ve gümrük izn-nâmesi ve harc-ı gümrük ve masdariyye ve reft-i gümrük nâmıyla bir akça ve bir habbe taleb olunmaya ve eğer gümrük ümenâsı taraflarından ziyâde ve mükerrer gümrük nâmıyla akçaları alınur ise derhâl redd etdirile ve tüccâr-ı mersûm mevâlât ve hükâm ve voyvodagân taraflarından hilâf-ı şer'-i şerîf tecrîm olduklarına bir vechle rızâ-yı hümâyûnum olmayup sâye-i mülûkânemde âsûde-i hâl olmaları mülzem-i şâhânem olduğuna binâ'en her hâlde himâyet ve sıyânet olunup ve zulmen alınan akçaları derhâl îcâb edenlerden tahsîl oluna ve ashâb-ı berevât olan tüccâr ve hizmetkârları umûr-ı vilâyet ve kocabaşılık misillü husûsâta

vechen mine'l-vücûh müdâhale eylemeye. Bu husûs-ı esbak, akdem-i esbâb-ı imtiyâz ve nizâm olmağla bir vaktde hilâfî tecvîz olunmaya. Şu kadar ki, eğer ba'z-ı memleketde berâtlü tüccârândan mâ'adâ erbâb-ı ta'yînden kocabaşılığa şâyân re'âyâdan kimse bulunmayup âmme-i re'âyânın rü'yet-i umûrları ve mezâlîmiden masûn olmaları-çün berevât ashâbı olan re'âyâdan birin kocabaş olması zarûrî icâb ederek ol memleketde olan re'âyânın istid'âlârıyla muhtârları olur ise cümlelerin re'y ve rızasıyla fakat o makûle mahallde kocabaşılığı rü'yet olması câ'iz ola. Lâkin kocabaş olacak şahs dahî işbu imtiyâzâta meyyâlîne mebnî sâirinden serbest olması sebebiyle re'âyâ hakkında bir gûnâ ta'addîve etvâr-ı nâ-şâyesteye vechen mine'l-vücûh tasaddî eylemeye ve eder ise kendüye vahîm olacağı bildirile ve tüccâr-ı mersûmeden mürd olanlarını dükkân ve oda vesâir emlâkleri cânib-i şer' den başka ve nezâret-i müşârun-ileyhâdan başka temhîr olunup emvâl ve metrûkât ve emlâk ve akâr vesâir cüz'î ve küllî eşyâ ve nakdlerine cânib-i mîrîden te'âruz ve temhîr ve zabt olunmayup ve sagîr ve sagîreleri bulunup şer'an tahrîri lâzım gelenlerden dahî ziyâde resm talebiyle taziyk etdirilmeyüp ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf beyne'l-verese nezâret-i müşârun-ileyhâ ma'rifetiyle taksîm etdirile ve eğer sagîr ve sagîre ve gâ'ib ve gâ'ibesi olmayup beyne'l-verese taksîm murâd olunmayan terike dahî bir dürlü cebr ve ibrâm ile tahrîr etdirilmeye ve berevât-ı âliyye ile nâ'il-i imtiyâz olan tüccâr ve emr-i aliyyemle hizmetkârları olanlara cizyedâr ve kolcular taraflarından kâğıd i'tâsı vesîlesiyle ta'addî ve müdâhale olunmayup tüccâr-ı mersûm ve hizmetkârlarının kalem cerîdesinden ale'l-infirâd esâmîsini mübeyyin defter ihrâc-birle a'lâ cizye on guruş iken sa'yen li'l-mîrî sekiz guruş zammıyla ashâb-ı berevât senevî virecekleri yigirmi beşer guruş cizyeyi ikiyüz otuz iki ve kırk ve kırk üç seneleri zamîmesinden başka elli senesi Muharreminden i'tibâren umûmî vâki' olan zamm-ı cedîd ile ma'an ve emr-i aliyyemle hizmetkâr olanlar şurût ve nizâmları muktezâsı dört guruş zammıyla veregeldikleri evsat-ı cizyeyi kezâlik otuz iki ve kırk ve kırk üç seneleri zamîmesinden mâ'adâ yeni olan zamm ile berâber diğeri? Sene? Gurre-i Muharremde nezâret-i müşârun-ileyhâ ma'rifetiyle Âsitâne cizyedârına teslim eyleyeler ve işbu cizye meblağ ne mikdâra bâliğ olur ise nezâret-i müşârun-ileyhâ tarafından ber-mûceb-i defter Avrupa tüccâr vekillerinden topu ahz olunarak defteri mûcebince Âsitâne cizyedârına i'tâ olunup bu cihetle yedinde berevât-ı şerîfim ve hizmetkârlık emri? Olanlara cizye kâğıdı teklîf olunmaya ve bu imtiyâz ancak tüccâr-ı mersûme ve hizmetkârlarının kendü haklarına mahsûs olup evlâd ve müte'allikâtları ve yedinde emr-i şerîfim olmayan hizmetkârları ke-mâ fi's-sâbık cizye kâğıdı ahz eyleyeler ve yedlerine berevât ve emr-i şerîf verilen tâcir Devlet-i Aliyyemin ra'iiyyetini bilüp bu hâlde ırz ve edebleriyle olup mugâyir-i resm-i ra'iiyyet ve ubûdiyyet hareketde bulunmayup haklarında b[u] vechle zuhûr eden inâyâtın şükrünü edâ eylemek ve devâm-ı ömr ve devlet ve kıvâm-ı şevket-i şâhânem de'avâtına iştigâl ve muvâzabet üzre olalar. Şöyle bile alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fî evâhir-i şehri Rebi'ul-evvel sene sitte ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Sahife No : 119

Tarihi : 2 Zilkâde 1256.

Berat: *Gediz Şaphânesi Mukâtaasına İbrâhim [Efendi]'nin memur kılınması.*

Mefâhirü'l-ümerâ'î'l-kirâm merâci'ul-küberâ'î'l-fihâm ülü'l-kadri ve'l-ihtirâm ashâbü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-mahsûn bi-mezîd-i'l-meliki'l-a'lâ zikr-i âtî mahallerin umûr-ı zabtiyyesine me'mûr bulunan ferikân-ı kirâmım dâmet me'âlîhim ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ül-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im sâir umûr-ı zabtiyyeleri ile muhassılın dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâ' ve'l-muhakkıkîn me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-yakîn nâ'ib ve müftîler zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı meclis zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki mâliyye

hazîne-i celîlesinden mazbût Gediz Şaphânesi Mukâta‘asının Tanzîmât-ı Hayriyye usûlü iktizâsınca ikiyüz elli altı senesine mahsûben emr-i idâresi meclisce rü‘yet olunmak üzere Kütahya ve tevâbi‘i kazâları muhassılı müderrisîn-i kirâmdan kıdvetü'l-ulemâ‘i'l-muhakkıkîn Mehmed Nâfi‘ zîde ilmühûya emâneten ihâle olunmuş ise de şaphâne-i mezkûrda husûle gelen şap öteden berû Konya ve Karaman ve Akşehir ve İçil ve Aksaray ve Kayseriye ve Niğde ve Kırşehir ve Bozok ve Çorum ve Amasya ve Merzifonâbâd ve Kastamonu ve Bolu ve Ankara ve Kangiri taraflarında kâ‘in evdiyelerde? bey‘ ve fûrûht olunageldiğine ve mahâll-i merkûmenin Kütahya'ya bu‘d-i mesâfeleri cihetiyle muhassıl-ı mûmâ-ileyh tarafından idâresi müte‘assir olacağına binâ‘en mukâta‘a-i mezkûreyi kesr ve tezeyyüdden vikâyet, sene-i mezkûreye mahsûben ber-vech-i emânet idâre eylemek üzere kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrâhim zîde kadrühû bu def‘a müntehab kılınmış olduğundan bahsle icâbının icrâsı husûsu zikr olunan Kütahya Meclisi tarafından bâ-mazbata inhâ ve mûmâ-ileyh Dersa‘âdetime i‘zâm ve isrâ olunmaktan nâşî mûmâ-ileyh bu tarafda meclis-i muhâsebe-i mâliyyeye celbiyle? Keyfiyyet lede'l-mürâsele mûmâ-ileyh me‘mûr-ı idâresi olduğu şapı zikr olunanlerin kangısında bey‘ ve fûrûht eder-ise esnâ-i fûrûhtunda ol kazânın meclisi tarafından nezâretle vâki‘ olacak vâridât ve mesârifâtı sebt-i defter olunarak esmân-ı hâsılasını Kütahya muhassılı mûmâ-ileyh tarafına kâmilten te‘diye ve îfâ eylemek ve zikr olunan şapın mesârif-i nakliyye vesâiresine göre be-her kıyyesi yüzer paraya fûrûht olunmak üzere karâr verilmiş olduğundan ber-minvâl-i muharrer mukâta‘a-i mezkûrenin sene-i mezkûreye mahsûben mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle idâre olunması husûsu bi't-tensîb ol-bâbda tenbîhi hâvî lâzım gelenlere hitâben bir kît‘a emr-i şerîfim isdârı bi'l-fi‘l umûr-ı mâliyye nâzırı düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müşîr-i sadâkat-semîrim el-Hac İbrâhim Sâib Paşa edâm‘Allâhü Te‘âlâ [iclâlehû] tarafından bâ-takrîr ifâde ve inbâ olunmuş ve mücebince tanzîmi husûsuna irâde-i aliyyem müte‘allik olarak keyfiyyet bi'l-fi‘l sadr-ı a‘zamım tarafından muhassıl-ı mûmâ-ileyhe tahrîr ve iş‘âr kılınmış olmağla siz ki ferîkân-ı müşâr ve umûr-ı zabtiyye me‘mûrları ve muhassılın vesâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer me‘mûr-ı mûmâ-ileyhin sene-i merkûmeye mahsûben zikr olunan ürilerde? fûrûht olunmak üzere nakl edeceği şapdan sâlifî vechle her kazânın hisse-i ma‘lûmesi tamâmen kabûl etdirilerek ve hîn-i fûrûhtunda minvâl-i muharrer üzere meclisler taraflarından nezâret olunarak vâridât ve mesârifât-ı sahîhasının bâ-defter-i müfredât Kütahya Meclisi tarafına bildirilmesi ve hâsıl olacak esmânı mahallerinin muhassılları ma‘rifetleriyle yerlü yerinden tahsîl ve evvel-i emrde kirâsı mikdâr mebâliğının [boşluk] taraflarından ber-vech-i peşîn te‘diye ve teslîm kılınması ve mukaddemlerde zikr olunan şapdan ba‘z-ı işçi ve deveci makûleleri sirkat ile kendüleri bey‘ eylemek misillü vaz‘ u hâlet vukû‘u dûr olduğundan buna dahî gâyet dikkat olunup şaphâne-i mezkûre tarafından memhûr tezkire bulunmayan o makûle? mechûlü'l-ahvâl kesândan şap fûrûht eden olur-ise derhâl ahz ü girift olunarak keyfiyyet me‘mûr-ı mûmâ-ileyhe bildirilmesi ve mezkûr şaplardan gümrük ve bâc vesâir nâm ile bir akça mutâlebe olunmaması esbâbının istihsâline bi'l-ittifâk mezîd-i i‘tinâ ve sarf-ı makderet eylemeniz fermânım olmağın i‘lâmen ve tenbîhen işbu emr-i celîlü'l-kadrim isdâr ve me‘mûr-ı mûmâ-ileyh yedine i‘tâ kılınmıştır. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda bâlâda beyân kılınan usûl ve tenbîhât vechle husûs-ı mezkûrun hüsn-i tesviye ve icrâsıyla her hâlde mukâta‘a-i mezbûrenin kesr ve tezeyyüdden vikâyesi ve ol-vechle me‘mûr-ı mûmâ-ileyhe tarafınızdan lâzım gelen mu‘âvenetin kâmilten îfâsı emr-i ehemmine cümleliz bi'l-ittihâd bezl-i tâmm ve gayret ve hilâf-ı rızâ-yı şâhânem vaz‘ u hâlet vukû‘unu tecvîzden tevakkî ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur. Buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda vech-i meşrûh üzere ilâ âhirih. Fî 2 Za[Zi'l-ka‘de] sene [1]256. Kostantiniyye.

Sahife No : 120-122
Tarihi : 5 Rebiülevvel 1257.

Lâyiha: Evkâfa dair lâyiha.

Lâyihadır

Memâlik-i mahrûsetü'l-mesâlik-i şâhânedede vâki' nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn ve Haremeyn-i Muhteremeyn dâhilinde bulunan bi'l-cümle evkâf-ı şerîfe ile bi-lâ nezâret bulunup nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn'a ilhâkı nizâmından olan evkâf-ı şerîfe müsakkafât ve müstagallâtından vukû' bulan mahlûlât mu'accelâtı ve ferâğ ve intikâlât temessükâtı harcları ve muhâsebât ve fazla-i evkâf vesâire muharrer nâmıyla hazîne-i evkâf-ı celîleye â'id mürettebâtın el-hâsıl husûsât-ı evkâf-ı celîlenin Tanzîmât-ı Hayriyye usûl-i mehâsin-şumûlüne tatbîkan nüvvâblara [nüvvâblarca] nezâretiyle meclisce rü'yet ve idâresi zımnında cânib-i Evkâf-ı Hümâyûndan bi't-terkîm takdîm kılınan lâyiha, Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'de bi'l-kırâ'e sûret-i tesviye ve icrâsı müzâkere ve tensîb olunarak karâr verildiğinden sonra keyfiyyet hâk-i pâ-yı hümâyûn-ı hazret-i şâhânededen lede'l-istîzân ol-bâbda müte'allik buyurulan irâde-i kâtî'a-i mülûkâne mücebince müceddeden tanzîm olunan ta'lîm-nâmenin sûretidir.

Nezâreteyn-i mezkûreteyne mülhak bi-lâ nezâret evkâf dâhilinde olan menâzil ve dekâkîn ve bâğ ve bağçe vesâir gûnâ müsakkafât ve müstagallât, nezâretlerinden müslim ve re'âyâdan bi-lâ veled fevt ve hâlik olanların bâ-temessük uhdelinde bulunan müsakkafât ve müstagallât vakfına â'id olup bu makûle mahlûlât mahallinde hâkim-i belde ve meclis ma'rifetleriyle bi'l-müzâyede değer bahâsıyla fûrûht olunarak mu'accesesi misillü bin guruşda karâr buldukda ber-müceb-i nizâm rüsûmât-ı âdî olmak üzere mu'accele-i mezbûreden elli guruş mütevellî ve kâtib ve câbî misillü hademe-i evkâf ve elli guruş dahî harc-ı istîfâ nâmıyla bi'l-ikrâr bâkî kalan dokuz yüz guruşun hazîne-i mezkûreye irsâl ve isrâsı ve eğer evkâfın kâtib ve câbîsi ve belki mütevellî ve kâ'im-makâmı dahî mahallinde mevcûd olmayup Dersâ'âdet'de olduklarından o makûleler bend-i sâlisde beyân olunduğu vechle iktizâsına bakılmak üzere bu misillü rusûmât dahî mu'accelât-ı merkûme ile ma'an hazîne-i Evkâf-ı Hümâyûn'a tesyîr kılınması ve mevcûd oldukları hâlde hademe-i merkûmenin ya'nî mütevellî ve kâtib ve câbî-i vakfin hisse-i mukarrere olan elli guruşun i'tâsı ve ber-minvâl-i muharrer harc-ı istîfâ nâmıyla mukarrer elli guruş dahî hâkim-i belde bulunanlara â'id olmak nizâmından ise de sâye-i şevket-vâye-i hazret-i şâhânedede o makûle müstevfâ ma'âşlar tahsîs buyurulmuş olduğuna ve ba'd-ezîn evkâf-ı mezkûre hükkâmı nezâret ve ma'rifetiyle idâre ve rü'yet olunacağı cihetiyle ma'iyyetinde bir nefer kâtib istihdâmı lâzım geleceğine binâ'en resm-i mezbûrun hükkâm i'tâsından sarf-ı nazarla istihdâm olunacak kâtibe ber-vech-i ma'âş i'tâsı ve vukû' bulân mahlûlâtın vakfları tasrîhiyle aralık aralık bâ-defter-i mûmzâ mu'accelât-ı müctemi'asının hazîne-i Evkâf-ı Hümâyûn'a irsâl kılınması.

Bend-i evvelde beyân olunduğu üzere nezâreteyn-i mezkûreteyne mülhak ve bi-lâ nezâret evkâf dâhilinde olan menâzil ve dekâkîn ve bâğ ve bağçe vesâir gûnâ müsakkafât ve müstagallât mutasarrıflarının ferâğ ve intikâlleri vukû'unda her kaç guruşa alınur satılır ise fimâ-ba'd ziyâde ve noksân kabûl etmeyüp ganî ve fakîr her kim olur ise olsun ferâğdan yüzde üç ve intikâlden yüzde bir buçuk hisâbıyla harc ahz olunarak kaç kalem vukû' bulur ve her neye bâliğ olur ise nısfî mütevellî ve kâtib ve câbî taraflarına ve nisf-ı diğeri cânib-i hazîneye â'id olacağından ol-vechle mahallinde mütevellî ve kâ'im-makâmı ve kâtib ve câbîsi mevcûd ise nisf hisseleri bi'l-ifrâz kendülere i'tâ ile bâkîsi değil cümlesi hisse-i hazîne ile berâber bâ defter-i mûmzâ bu tarafa isbâl kılınup şu kadar ki işbu bendde ve bend-i evvelde gösterildiği üzere mahallerinde mütevellîsi ve kâ'im-makâmları ve kâtib ve câbîleri mevcûd olmayan vakfin ferâğ ve intikâlât harclarından ve mahlûlât rusûmâtından hisse-i mukarrere ve fazlaları ne mikdâra bâliğ ve kangı vakfin hademesine â'id olur ise başka ve hademe-i

merkûme mahallerinde mevcûd olubda hisse-i müfrezeleri kendülere verildiği hâlde o makûlelerin dahî kezâlik başka vakfları beyânıyla mümzâ defter-i müfredâtı hazîne-i Evkâf-ı Hümâyûn'a ba's ve tevsîl olunması.

Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn'a mülhak ve bi-lâ nezâret bulunup nezâret-i mezkûreye ilhâkı nizâmından bulunan ve Haremeyn-i Muhteremeyn Nezâreti dâhilinde olup taşrada vâkî olan bi'l-cümle evkâf-ı şerîfenin müsakkafât ve müstagallât ve arâzîsinden ferâğ ve intikâlât ve mahlûlât vukû'unda temessükâtları mahallinde mütevellîleri veyâhûd kâ'im-makâmları mevcûd oldukları hâlde taraflarından ba'de't-temhîr cânib-i nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn'a irsâl ile sahh keşide olunması ve mer'ıyyü'l-icrâ olan nizâmından ise de mücerred ashâbına yüsr ve suhûlet olmak üzere temessükât-ı mezkûrenin ber-minvâl-i muharrer mütevellî ve kâ'im-makâmları mahallinde bulunur ise cânib-i nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn'a irsâlinde sarf-ı nazarla ânlar tarafından temhîr ve hükâm cânibinden dahî nezâret mührüne bedel olarak sahh keşide kılınmak ve mütevellî ve kâ'im-makâmları mahallinde mevcûd olmadığı hâlde bu tarafda icâbı icrâ ve yine mahalline i'âde ve isrâ olunmak üzere fakat üzerine geçecek âdemin ismi iş'âr ve me'hûz olan harcla ma'an temessükü cânib-i nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn'a tesyâr olunmak ve hazîneteyn-i merkûmeteynlerin mazbûtan hüsn-i idâre olunmakda bulunan bi'l-cümle selâtn-i izâm evkâf-ı celîlesi müsakkafât ve arâzîsi bütün bütün müsakkafât olmasıyla senedât-ı lâzimenin bi-eyyi hâl cânib-i nezâretde temhîr olunmak kâ'ide-i mer'ıyyeden bulunmuş olduğundan o makûle arâzînin temessükâtı me'hûz olan harclarıyla ma'an hazîneteyn-i merkûmeteyn taraflarına gönderilmek ve henüz tahrîr ve icrâ olunamamış arâzînin müstakillen tahrîri icâb etmeyüp Tanzîmât-ı Hayriyye icâbına tahrîr-i emlâk ve arâzî sırasında tıbkıyla bu keyfiyyet hâsıl olacağına binâ'en o makûle arâzî ashâbının yedlerinde bulunan hü[ec]-i şer'ıyye ve senedât-ı sâireleri ahz-birle nizâmına tatbîkan tebdîlen ve müceddeden icâb eden temessükleri kezâlik mahallerinde mütevellî ve kâ'im-makâmları mevcûd evkâfın zikr olunduğu vechle mahallinde icrâ ve olmadığı hâlde temessükleri cânib-i nezâretten i'tâ olunmak üzere mümzâ defterlerinin ve bâ tahkîk zuhûr eden mahlûlâtın dahî değeri bahâsıyla fûrûht ile hazîne-i Evkâf-ı Hümâyûn'a irsâl olunmak üzere tesviyesi.

[Sahife No: 121]

Fazlaları mütevellî ve ve [mükerrer yazılmış] evlâda meşrûta bi'l-cümle evkâfın muhâsibeleri mahallinde ma'rifet-i şer' ve ehl-i mürtezika-i vakf hâzır oldukları hâlde şurût-ı vakfiyyelerine ve te'âmül-i kadîmine tatbîkan bi'r-rü'ye vâridât-ı mu'ayyenelerinden mu'tâd ve zuhûrât masârifi fûrû-nihâde ve mahsûb olduklarından sonra bâkî mütevellî ve evlâd beynlerinde taksîm olunacak fazladan ber-müceb-i nizâm binde ikiyüz guruş tertîb-i ma'âş-ı hazîne ve binde elli guruş harc muhâsibesi hazîne-i Evkâf-ı Hümâyûn'a isâl olunmak ve her bir sûret-i muhâsibede yalnız yigirmi guruş nâ'ib-i belde cânibinden ta'yîn kılınacak kâtibe ma'âş olarak â'id olmak üzere rü'yet olunan muhâsibeye masraf kayd ile hazîne-i mezkûreye râcî olan mebâliğin mümzâ muhâsibeleriyle ma'an bu tarafa irsâl ve vukû' bulan zuhûrât ve mu'tâd mesârifâtı evvel-i emrde ma'rifet-i şer'le bi't-tahkîk mesârifât-ı sahîha olduğu inde-ş-şer' ba'de't-tebeyyün vâridât-ı mürettebe ve mesârifât-ı mu'tâde ve zuhûrâtı ol-vechle mahsûb olunduktan sonra bâkî fazla-i vakfın ber-müceb-i şurût-ı vâkîf meşrûtalarına taksîmi ve vukû' bulan mahlûlât mu'accelâtı vakfının zuhûrât vâridâtı demek olduğundan ânun dahî mahallinde vakfına îrâd kaydıyla muhâsibesine idhâl kılınması.

Fazlaları mütevellî ve evlâda meşrûta olmayup hayrâtının i'mârı ve akâra tebdîli meşrûta olan bi'l-cümle evkâfın mahallinde ma'rifet-i şer' ve mütevellî ve ehl-i mürtezika-i vakf hâzır oldukları hâlde muhâsibeleri bi'r-rü'ye vâridât-ı mu'ayyenesi her neye bâliğ olur ise binde elli guruş tertîb-i ma'âş-ı hazîne ve binde on guruş harc muhâsibesi hazîne-i Evkâf-ı Hümâyûn'a irsâl kılınmak ve her bir sûret muhâsibede yalnız beş guruş ma'âş nâmıyla bend-i evvel ve râbî'de gösterilen kâtib-i evkâfa â'id olmak vechle masraf kayd ile îrâdından tenzîl ve bi'l-müvâzene fazlası mütevellî yedinden telef olmayacağı meczûm ve muhakkak olduğu hâlde hayrâtının i'mârı ve akâra tebdîli zımında veyâhûd istirbâh olunmak üzere meclisce

kefile râbitla mütevellî yedinde ibkâ ve telef olacağı anlaşılır hazîne â'idâtıyla ve mümzâ muhâsebe defterleriyle ma'an Hazîne-i Hümâyûn'a irsâl olunması.

Mütevellîler yedlerinde bulunan vakfiyye-i ma'mûlün-bihâlarında veyâhûd berâtlarında münderic hums veyâ oşr hasılâtı mütevellîye â'id olan vakfların mahallinde bi't-tahkîk lâzım gelen muhâsabeleri ma'rifet-i şer'le bi'r-rü'ye vâridât-ı mu'ayyeneleri her neye bâliğ olur ise gayr-ı ez-hums ve oşr-i mahsûl vâridâtıyla mesârifâtı lede'l-müvâzene bâkî fazla-i vakfın bend-i hâmisde muharrer vechle iktizâsının icrâsı.

Mütevellî ve ba'z-ı kesân zimmetlerinde ma'rifet-i şer'le istirbâh olunmakda olan bi'l-cümle nükûd vakflarının senesi hitâmında husûle gelen nemâları vakflarının rü'yet olunacak muhâsabelerinde bir akçası bekâyâyâ bırağılmayup tamâmen îrâd kayd olunup mu'tâd ve zuhûrât mesârifâtıyla îrâd ve masraf olunmak ve ber-mûceb-i muhâsebe zuhûr eden fazlaları sene-i âtiye muhâsebesinin îrâdına zamm kılınmak ve deyn-i vakf zuhûr eder-ise ilerüsünde zuhûr edecek nemâdan istîfâ-yı deyn olunup ber-mûceb-i şart-ı vâkif nükûd-ı mevkûfeye aslâ hâlel gelmemek ve bir akça zâyi' ve telef olmamak mer'ıyyü'l-icrâ olan nizâmından olduğuna binâ'en bu makûlelerin dahî muhâsabeleri ber-mûceb-i nizâm ma'rifet-i şer'le bi'r-rü'ye bunlardan hazîne için mürettebât nâmıyla akça alınmayup fakat harc-ı muhâsebe ahz olunarak muhâsebesinin ol-vechle rü'yetiyle tesviyesi.

Tanzîmât-ı Hayriyye usûl-i ma'delet-şümûlü îcâbınca bundan böyle taşra dekâkîni hakkında bi'l-umûm müceddeden gerek senedâtı verilmek îcâb etmeyeceği der-kâr ise de şimdiye kadar bi'l-icrâ temessükleri verilmiş olan gedikâtın fesh ve imhâsı Evkâf-ı Hümâyûn hazînesine mûris-i rahne ve zarar ve ashâbına dahî müstelzim-i gadr olacağından fakat bu makûlelerin kemâ-kân îfâsıyla ferâğ ve intikâlleri vukû'unda mu'accesesi ne-mikdâr ise guruşda birer para harcla icrâ olunmak ve ashâbından bi-lâ veled fevt ve hâlik olanların gedikleri Evkâf-ı Hümâyûn'a ve Haremeyn-i Şerîfeyn hazînelerine mahlûlen â'id olacağından me'mûru ma'rifetiyle mahallinde bi'l-müzâyede mu'accelât-ı lâıykasıyla tâliblerine fûrûht ve îcâr kılınarak temessükâtı bi't-tahrîr i'tâ olunmak üzere mu'accelât akçasıyla temessükât-ı atıklarının resm ve şöretlerinin defter-i sıhhat-eseriyle başka ve zikr olunan ferâğ ve intikâlât harclarıyla îcârât-ı seneviyyeleri sâl-be-sâl müste'cirlerinden bi't-tahsîl hazîneteyn-i merkûmeteyn câniblerine îrâd kayd kılınmak üzere başka mümzâ ve memhûr defterleriyle ma'an tesyâr olunması.

[Sahife No: 122]

Bi'l-cümle evkâf dâhilinde bulunan bağlar hücec-i şer'le ve senedât-ı gayr-ı mu'tebere ile mülkiyyet hükmüne girmiş ise de Tanzîmât-ı Hayriyye usûlünce arâzî tahrîrinde vakfların arâzîsi bi't-tab' meydâna çıkacağından hudûdlarında olan tarla gibi bâğ olmuş yerler arâzîsine vakfiyyet üzere temessük verilüp kürûmlar evvelki gibi mülk olarak kalmak ve bâğların mahlûlleri bulunduğu hâlde kürûmu mülkiyyet üzere vereseye terk olunup arâzîsine sâir vakf yerler gibi mu'âmele olunmak ve bâğ iken tarla olan ve tarla iken bâğ yapılan yerlerin defterleri gönderilmek üzere tesviyesi.

Evkâfa Dâir Mektûb-ı Sâmi

Taşrada bulunan evkâf-ı şerîfeden müsakkafât ve müstagallât misillü vâridâtı olanların hayrâtları mesârifâtı ve vezâyifi mütevellîleri taraflarından i'tâ ve bî-kudret bulunanlar dahî cânib-i memleketden ve ba'z-ı ashâb-ı hayrât taraflarından rü'yet ve îfâ olunugelmiş ise de Tanzîmât-ı Hayriyye usûl-i mehâsin-şümûlüne mebnî o makûle bî-kudret evkâf hayrâtları vezâyif ve mu'ayyenâtının ba'd-ezîn hazîne-i Evkâf-ı Hümâyûndan rü'yet ve îfâsı îcâbından bulunmak mülâbesesiyle bunların vezâyif ve mu'ayyenâtı bundan böyle hazîne-i merkûmeye â'id vâridât-ı evkâfdan mahallerinde muhassılı ma'rifetleriyle i'tâ olunması husûsu bi't-tensîb ol-vechle icrâsı iktizâsı husûsuna irâde-i aliyye ta'alluk ederek keyfiyyet bi'l-cümle muhassılîne yazılmış olduğundan zât-ı şerîfleri dahî ber-vech-i muharrer tesviye-i îcâbına meclisce himmet eylemeniz siyâkında nemîka-i mahsûsa tahrîr ve tesyâr kılınup.[Burda bitirilmiş.] Fî 5 Ra[Rebî'u'l-evvel] sene [1]257.

Sahife No : 123

Tarihi : 11 Cemâziyelâhir 1256.

Hüccet: *Karantinahaneye yapılan masraf.*

Bin ikiyüz elli altı senesi mâh-ı Cemâziye'l-âhirin on birinci gününden cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le me'mûru Abdullah Ağa ma'rifetiyle karantina-hâneye masrûfât olunmuş olan defteridir ki zikr olunur.

Hacı Mustafa Ağa yediyle ağaç: 5225 guruş. Def'a merkûm Hacı Mustafa yediyle ağaççı esnâfindan: 5479,5 guruş.	10704,5 guruş.
Kerpiç: 71000 aded. Fî: 16 [para?] 1136 guruş. 0400 guruş kerpiç yığmaya amele [=] 1536 guruş. Zanapa'dan Gelen tahta: 54 aded. Fî 48 para. Kıymet: 457? Guruş. Tekne cem'an: 27 aded. Fî 100. Kıymet: 67,5 guruş.	02060,5 guruş.
Kürek: 15 aded. Fî: 100 [para]. 37,5 guruş. Yapucu Ustaları: 639? Aded. Fî: 5. 2245 guruş. Neccâr ustaları: 490 aded. Fî: 5. 2450 guruş. Taş ustaları: 33 aded. Fî 5. 165 guruş.	5897,5 guruş.
Kaldırım ustaları: 73 aded. Fî: 5 [guruş]. 365 guruş. Yapucu ameleleri: 3256 aded. Fî: 4[guruş]. 13046 guruş. Taş ameleleri: 30 aded. Fî: 5. 120 guruş. Kaldırımcı ameleleri: 70 aded. Fî: 4[guruş]. 270 guruş.	13811 guruş.
Neccâr çırakları: Fî: 2[guruş]. 72 guruş. Taş arabaları: 2596 aded. Fî: 1[guruş]. 2596 guruş. Redîf Molla'dan alınan kâmiş hasır: 276 aded. Fî: 3. 828 guruş.	<u>03496</u>
	35969
Kâmiş arabası: 13 aded. 390 guruş. Kandıra arabası: 45 aded. 450 guruş.	03243

Saman arabası: 19 aded. 500 guruş. Timurcu esnâfından gelen eğri ve mih akçaları: 1903 guruş.	
Çilingir esnâfından alınan: Bir Sıa?. İki kebîr Freng. İki sağîr Freng. 82,5 guruş. Balta ve külünk: 6 aded. Fî: 7 [guruş]. 42 guruş. Kendirci esnâfından gelen kendir: 40 guruş. Mû-tâb [Mutaf] esnâfından gelen torba: 21 aded. 65 guruş.	00229,5
Hacı Şeyh'den kâğıd ve çerpiş? Ve ücret?. 78 guruş. Ve cam: 12 aded. 93 guruş. Araba ve kiremid: 3 guruş.	00201?
Hammâliyye: 150 guruş. Mesârif-i câm? Ve kâğıd: 60 guruş. Me'mûrînin: Kâtib: 500 guruş. Osmân Usta: 500 guruş. Şehr Kethüdâsı: 200 guruş.	01410
Ovalıoğlu Mahallesi'nden amele usta: 22 [usta]. 128 guruş. Neccâr: 18 aded. 90 guruş. Ağaççı esnâfından tahta ve ağaç: 94 guruş.	00312
Meclis ma'rifetiyle mesârif ve karantina me'mûru Abdullah Ağa'ya ücret: 750 guruş.	13081,5
Zanapa'dan alınan tahta: 246 aded. 292,5 guruş. Taşçı Veli'ye: 31 guruş. Hammâliyye: 23 guruş. Timurcu esnâfına: 134,5 guruş. Kavaklının Musa'ya: 106 guruş.	<u>00586,5</u>
Yalnız elli beş bin otuz dört guruşdur.	55034

Sahife No : 126-127

Tarihi :

Hüccet: Konya'daki evkâfın 1256 senesi muhasebe kaydı.

Konya'da vâki' bi'l-cümle evkâf-ı şerîfelerin elli altı senesine mahsûben rü'yet olunan muhâsebe defterlerinin kaydı.

Vakf-ı medrese-i Altunba: Muhâsebe: 4 guruş. Ma'âş: 20 guruş.	Vakf-ı Hundi Hâtûn : Muhâsebe: 15 guruş. Ma'âş: 60 guruş.	Vakf-ı Körpe Seydî : Muhâsebe: 1,5 guruş. Ma'âş: 6 guruş.	Vakf-ı Sidr Sultân : Muhâsebe : 10 guruş. Ma'âş : 40 guruş.
Vakf-ı Şeyh Hâbil ve Şeyh Ma'rûf : Muhâsebe : 5 guruş. Ma'âş : 20 guruş.	Vakf-ı Miskî Sultân : Muhâsebe : 2 guruş. Ma'âş : 10 guruş.	Vakf-ı İlyâs Baba : Muhâsebe : 10 guruş. Ma'âş : 40 guruş.	Vakf-ı Sultân Hâtûn : Muhâsebe : 10 guruş. Ma'âş : 40 guruş.
Vakf-ı Tâcü'l-vezîr : Muhâsebe : 7 guruş. Ma'âş : 31 guruş.	Vakf-ı Sitti Hâtûn : Muhâsebe : 17,5 guruş. Ma'âş : 70 guruş.	Vakf-ı İshak Beğ : Muhâsebe : 10 guruş. Ma'âş : 40 guruş.	Vakf-ı Meydânî Ahmed Beğ : Muhâsebe : 20 guruş. Ma'âş : 80 guruş.
Vakf-ı Sinan Ağa Abdülhây : Muhâsebe : 26 guruş. Ma'âş : 154 guruş.	Vakf-ı Pi'r-i Çelebi Ağa : Muhâsebe : 3 guruş. Ma'âş : 15 guruş.	Vakf-ı Nefise Hâtûn : Muhâsebe : 5 guruş. Ma'âş : 20 guruş.	Vakf-ı Medrese-i Atâ Beğ : Muhâsebe : 12 guruş. Ma'âş : 622 guruş.
Vakf-ı Zâviye-i Şeyh Ali : Muhâsebe : 10 guruş. Ma'âş : 40 guruş.	Vakf-ı Medrese-i Mu'îniye: Muhâsebe: 5 guruş. Ma'âş: 25 guruş.	Vakf-ı Mescid-i Hâcî Âdil: Muhâsebe: 20 guruş. Ma'âş: 80 guruş.	Vakf-ı Şeyh Ahmed dermahalle-i Şeyh Âlimân : Muhâsebe : 5 guruş. Ma'âş : 20 guruş.
Vakf-ı Câmi'-i Sinan Ağa Karaöyük : Muhâsebe : 14 guruş. Ma'âş : 55 guruş.	Vakf-ı Zâviye-i Şeyh Sâlih : Muhâsebe : 2 guruş. Ma'âş : 10 guruş.	Vakf-ı Abdülmü'min Halîfe : Muhâsebe : 15 guruş. Ma'âş : 60 guruş.	Vakf-ı Bağdâd Hâtûn : Muhâsebe : 2 guruş. Ma'âş : 12 guruş.
Vakf-ı Şeyh Burhân : Muhâsebe : 10 guruş. Ma'âş : 40 guruş.	Vakf-ı Seyyid Hârûn Velî : Muhâsebe : 25 guruş. Ma'âş : 100 guruş.	Vakf-ı Hıdırilyas : Muhâsebe : 7,5 guruş. Ma'âş : 30 guruş.	Vakf-ı Medrese-i Molla-yı Atîk : Muhâsebe : 3 guruş. Ma'âş : 15 guruş.

guruş.	guruş.		guruş.
--------	--------	--	--------

Vakf-1 Hatîb-zâde Mehmed Çelebi : Muhâsebe : 32,5 guruş. Ma'âş : 130 guruş.	Vakf-1 Turgud Oğlu Ömer Beğ, Saidili : Muhâsebe : 75 guruş. Ma'âş : 300 guruş.	Vakf-1 Medrese-i Seyfiyye : Muhâsebe : 10?, 2 guruş. Ma'âş : 10?, 11 guruş.	
Vakf-1 zâviye-i Taşkun Baba, Sahra : Muhâsebe : 41 guruş. Ma'âş : 164 guruş.	Vakf-1 Mescid-i Tahtalı : Muhâsebe : 2,5 guruş. Ma'âş : 12,5 guruş.	Vakf-1 Mescid-i Arslantaş : Muhâsebe : 1,5 guruş. Ma'âş : 7,5 guruş.	
Vakf-1 Şeyh Evliyâ : Muhâsebe : 10 guruş. Ma'âş : 40 guruş.	Vakf-1 Şâdi Beğ : Muhâsebe : 19 guruş. Ma'âş : 76 guruş.	Vakf-1 Medrese-i Nizâmiye : Muhâsebe : 4,5 guruş. Ma'âş : 22 guruş.	Vakf-1 Câmî'-i Ahmed Beğ nâm-1 diğeri İplikci : Muhâsebe : 13 guruş. Ma'âş : 65 guruş.
Vakf-1 Kâdî İzzeddîn : Muhâsebe : 30 guruş. Ma'âş : 120 guruş.	Vakf-1 Medrese-i Sırçalı : Muhâsebe : 16 guruş. Ma'âş : 79 guruş.	Vakf-1 Câmî'-i Anber Re'îs : Muhâsebe : 9 guruş. Ma'âş : 35 guruş.	Vakf-1 Ebû İshak Kâzerûnî : Muhâsebe : 10 guruş. Ma'âş : 40 guruş.
Vakf-1 Mescid-i Kadr Efendi : Muhâsebe : 9 guruş. Ma'âş : 45 guruş.	Vakf-1 Mahmûd Arab : Muhâsebe : 3 guruş. Ma'âş : 15 guruş.	Vakf-1 Câmî'-i Dutlu Deynek, Belviran : Muhâsebe : 30 guruş. Ma'âş : 120 guruş.	Vakf-1 Ferhûniye : Muhâsebe : 31 guruş. Ma'âş : 123 guruş.
Vakf-1 Câmî'-i Ken'ân Dede : Muhâsebe : 7,5 guruş. Ma'âş : 30 guruş.	Vakf-1 Pîr Es'ad : Muhâsebe : 12,5 guruş. Ma'âş : 50 guruş.	Vakf-1 Sâhib'atâ Dârü'l-hadîs : Muhâsebe : 150 guruş. Ma'âş : 600 guruş.	
Vakf-1 Sarı Şeyh : Muhâsebe : 5 guruş. Ma'âş : 20 guruş.	Vakf-1 Şeyh Muslihiddîn : Muhâsebe : 10,5 guruş, 10 para Ma'âş : 42 guruş.	Vakf-1 Mescid-i Timurcu Hacı : Muhâsebe : 9 guruş, para : 6. Ma'âş : 46 guruş.	Vakf-1 Müştak Efendi : Muhâsebe : 45 guruş. Ma'âş : 180 guruş.
Vakf-1 Şeyh Hasan Rûmî : Muhâsebe : 1 guruş. Ma'âş : 22 guruş.	Vakf-1 Mu'allim-hâne der-civâr-ı mahkeme : Muhâsebe : 3,2 guruş. Ma'âş : 19 guruş.	Vakf-1 Şeyh Ya'kûb kazâ-i Belviran : Muhâsebe : 5,5 guruş. Ma'âş : 23 guruş.	

[Sahife No : 127] Vakf-1 Çeşme-i Dokuz : Muhâsebe : 3 guruş, 140 para. Ma'âş : 16 guruş, 26 para.	Vakf-1 Gürcüoğlu İbrâhim Paşa : Muhâsebe : 32 guruş. Ma'âş : 130 guruş.	Vakf-1 Koçhisârî El-Hac Mehmed Ağa : Muhâsebe : 12 guruş, 26 para. Ma'âş : 50 guruş, 30 para.	
Vakf-1 Şeyh Şekerim : Muhâsebe : 20 guruş. Ma'âş : 80 guruş.	Vakf-1 Şeyh Hâcentî, Belviran : Muhâsebe : 50 guruş. Ma'âş : 200 guruş.		

[Yekûn :] Muhâsebe : 986 guruş. Ma'âş : 4051 guruş.

[Sene 12]54.

Vakf-1 Kâsım Halîfe : Muhâsebe : 40 guruş. Ma'âş : 160 guruş.	Vakf-1 Kâdı İzzeddîn : Muhâsebe : 20 guruş. Ma'âş : 60 guruş.	Vakf-1 Zâviye-i Şeyh Ali : Muhâsebe : 7,5 guruş. Ma'âş : 30 guruş.	Vakf-1 Taşkun Babası Dedemoğlu : Muhâsebe : 35 guruş. Ma'âş : 140 guruş.
Vakf-1 Pîr Es'ad : Muhâsebe : 12,5 guruş. Ma'âş : 50 guruş.	Vakf-1 Hundi Hâtûn : Muhâsebe : 15 guruş. Ma'âş : 60 guruş.	Vakf-1 Câmî'-i Şeyh Ahmed Efendi : Muhâsebe : 57,5 guruş. Ma'âş : 230 guruş.	Vakf-1 Şeyh Muslihiddîn : Muhâsebe : 10,5 guruş. Ma'âş : 42 guruş.
Vakf-1 Körpe Seydî : Muhâsebe : 2,5 guruş. Ma'âş : 12,5 guruş.	Vakf-1 Sidr Sultân : Muhâsebe : 00 guruş. Ma'âş : 00 guruş.	Vakf-1 Şeyh Hâbil ve Şeyh Ma'rûf : Muhâsebe : 2,5 guruş. Ma'âş : 10 guruş.	
Vakf-1 İlyâs Baba : Muhâsebe : 2,5 guruş. Ma'âş : 10 guruş.	Vakf-1 Şeyh Evliyâ : Muhâsebe : 7,5 guruş. Ma'âş : 30 guruş.	Vakf-1 Sinân Ağa Abdülhayy : Muhâsebe : 7,5 guruş. Ma'âş : 30 guruş.	
Vakf-1 Şeyh Şekerim : Muhâsebe : 10 guruş. Ma'âş : 40 guruş.	Vakf-1 Ferhûniye : Muhâsebe : 20 guruş. Ma'âş : 80 guruş.	Vakf-1 Anber Re'îs : Muhâsebe : 5 guruş. Ma'âş : 20 guruş.	Vakf-1 Atâ Beğ : Muhâsebe : 4 guruş. Ma'âş : 20 guruş.

Vakf-1 Turgud Oğlu Ömer Beğ, Sa'idili : Muhâsebe : 75 guruş. Ma'âş : 300 guruş.	Vakf-1 Medrese-i İplikci : Muhâsebe : 1,5 guruş. Ma'âş : 7,5 guruş.	Vakf-1 Sultân Hâtûn : Muhâsebe : 1,5 guruş. Ma'âş : 5 guruş.	
Vakf-1 Nefise Hâtûn : Muhâsebe : 1,5 guruş. Ma'âş : 5 guruş.	Vakf-1 Bağdâd Hâtûn : Muhâsebe : 1,5 guruş. Ma'âş : 5 guruş.	Vakf-1 İshak Beğ : Muhâsebe : 15 guruş. Ma'âş : 60 guruş.	
Vakf-1 Medrese-i Sırçalu : Muhâsebe : 4 guruş, 10 para. Ma'âş : 17,5 guruş.	Vakf-1 Miskî Sultân : Muhâsebe : 1 guruş. Ma'âş : 5 guruş.		

[Yekûn :] Muhâsebe : 359,5 guruş. Ma'âş : 1429,5 guruş.

[Sene 12]54.

Vakf-1 Pîr Mehmed Paşa : Muhâsebe : 35 guruş. Ma'âş : 140 guruş.	Vakf-1 Abdülbâkî Ağa : Sene [12]56 : Muhâsebe : 3 guruş. Ma'âş : 15 guruş. Sene [12]54 : Muhâsebe : 3 guruş. Ma'âş : 15 guruş.	Vakf-1 Muharremüddîn : Muhâsebe : 50 guruş. Ma'âş : 200 guruş.
--	--	--

Sahife No : 128

Tarihi : 27 Zilkâde 1256.

Ferman: Çarhacı Ali Paşa'nın azatlısı Zîbâ'nın terikesi.

Emîrül-ümerâ'î'l-kirâm kebîr-i küberâ'î'l-fihâm zül-kadri ve'l-ihtirâm sâhibül-izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ferîkân-ı kirâmımdan Konya sancağı umûr-ı zabtiyyesi me'mûru Eyyûb Paşa dâmet me'âlîhi ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Konya Muhassılı Ahmed Hulûsî dâme mecdühû ve kıdvetül-ulemâ'î'l-muhakkıkîn Konya nâ'ibi ve müftisi zîde ilmühümâ ve mefâhirül-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı meclis-i memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki müteveffâ Çarhacı Ali Paşa mu'tekalarından Zîbâ bu senede müteveffîye olup bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve mücevherât vesâiresi kasaba-i mezbûre sâkinelerinden sulbiyye-i kebîre kızı [ismi yazılmamış.] nâm hâtûn ile müteveffâ-yı müşârun-ileyhin oğlu Ali Seyfüddîn zîde kadrühûya intikâl eylediği terike-i müteveffîye-i mezbûre, meclis-i memleket ma'rifetiyle bernehc-i şer'î tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese alâ mâ farazallâhü te'âlâ tevzî' ve taksîm ile mûmâ-ileyhin hissesine isâbet eden hakk-ı irsiyyesinin hıfzı ile defter-i kassâmının Der'alıyyeme irsâli bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mûmâ-ileyh bu def'a bâ arzuhâl istid'â etmekden nâşî Dîvân-ı Hümâyûnumdan iktizâsı su'âl olundukda husûs-ı mezbûr inhâ olunduğu üzere taksîm, meclis-i memleket ma'rifetiyle ber-muktezâ-yı Şerî'at-ı Mutahhara kütüb-i fihkiyyeye bi'l-mürâca'at ber-vech-i tevfiik rû'yet ve tesviyesiyle keyfiyyet bâ

mazbata? Dersa'âdetime inhâ olunmak üzere emr-i şerîfim ısdârı iktizâ eylediği tahrîr olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi senki müşârun ve muhassıl ve nâ'ib ve müftî vesâir mûmâ-ileyhimsiz husûsu mezbûr inhâ olunduğu hâlde ma'rifetiniz ile ber-muktezâ-yı şerî'at-ı mutahhara kütüb-i fikhîyyeye bi'l-mürâca'a ber-vech-i tevfiğ rû'yet ve tesviyesiyle keyfiyyet bâ mazbata Dersa'âdetime inhâya mübâderet ve hilâf-ı Şerî'at ve Tanzîmât-ı Hayriyye vaz'dan mucânebet olunmak [bâbında] fermân-ı âlîşânım sâdir olmuştur. Buyurdum ki hüküm-i şerîfle vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere ilâ âhirih. Fî 27 Zi [Zi'l-ka'de?] sene [12]56. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 129
Tarihi : 8 Zilkâde 1256.

***Ferman:** Mustafa Saib'in istifası üzerine Ilgın Muhassıllığının lağv edilip Konya Muhassıllığıyla birleşdirilmesi.*

Emîrül-ümerâ'î'l-kirâm kebîrül-küberâ'î'l-fihâm ülü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibül-izzî ve'l-ihüşâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ hâlen Konya Ferîki Eyyûb Paşa dâmet me'âlîhi iftihârül-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Konya ve tevâbi' kazâlar muhassılı olup zikr-i âtî kazâlar dahî uhdesine ilhâk olunan Ahmed dâme mecdühü ve kîdvetül-ulemâ'î'l-muhakkıkîn umdetül-fuzalâ'î'l-müteferri'în[müteverri'în] Konya nâ'ibi ve müftîsi zîde ilmühümâ ve mefâhirül-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı meclis-i memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan Ilgın ve tevâbi'î kazâları muhassılı bulunan kîdvetül-emâcid ve'l-a'yân Mustafa Sâ'ib zîde mecdühü oranın âb ü havâsıyla imtizâc edemeyerek muhassıllık-ı mezkûrdan istifâ eylemiş ve muhassıllık-ı mezkûrun hâvî olduğu kazâların senki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin uhdene muhavvel kılınan Konya Muhassıllığı kazâlarına kurbiyyeti olarak o makûle biribirleriyle münâsib mevki'leri olan muhassıllıkların birleşdirilmesi Tanzîmât-ı Hayr[iyye] iktizâsından bulunmuş olduğuna ve sen dirâyetkâr ve kâr-güzâr [bende]gân-ı saltanat-ı seniyyemden olarak şimdiye umûr-ı me'mûrunda hüsn-i hareket ve gayretin meşhûr ve nümûdâr idüğüne binâ'en zikr olunan Ilgın Muhassıllığının lağvıyla hâvî olduğu kazâlar uhdende olan Konya Muhassıllığına birleşdirilerek uhdene tefvîz kılınması husûsu bi't-tensîb ol-bâbda me'mûriyyetini hâvî emr-i şerîfim ısdâr ve zikr olunan kazâların hükûmet-i şer'iyye ve umûr-ı zabtiyyelerinin dahî tesviye-i icâbı zımnında lâzım gelen muhassıllara ilm ü haberlerinin i'tâ olunması bi'l-fi'l umûr-ı mâliyye nâzırı düstûr-ı mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmül-âlem müşîr-i sadâkat-semîrim el-Hac İbrâhim Sâ'ib Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlêhü tarafından bâ takrîr ifâde ve inbâ olunmak ve ol-vechle tanzîm ve tesviyesi husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'lîkiyle ol-bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz sünûh ve sudûr olarak mücebince iktizâ eden mahallere ilm ü haberleri verilmiş olmağla muktezâ-yı me'mûriyyet ve lâzımedâr-güzârî ve dirâyetkârın üzere uhdene ilhâk olunan sâlifü'z-zikr kazâlar emvâlinden muhassıl-ı sâbık mûmâ-ileyhin şimdiye kadar vâki' olan makbûzât ve masrûfâtın lâzım gelen muhâsebesini rû'yet ederek ba'd-ezîn Ilgın kazâsında mukaddemki gibi büyük meclis bulunmak icâb etmeyeceğinden sâir kazâlar misillü orada dahî küçük meclis tertîb ve tarafından bir münâsib vekîl ta'yîniyle sana cümlesinin ber-müceb-i ta'lîmât-ı seniyyem hüsn-i idâreleri esbâbının istihsâline mübâderet ve ahâlî ve sekene-i memleketin sâye-i merâhim-vâye-i mülûkânemde himâyeti ve sıyânetleriyle cânib-i me'âlî-menâkib-i şâhânem için her kesden de'avât-ı hayriyye isticlâbına leyl ü nehâr bezli-yârî-i liyâkat ve mesâlih-i vâkı'-ı memleketik-ı müşârun-ileyhe ve a'zâ-yı meclis ile bi'l-ittifâk hüsn-i rû'yet ifâ, sarf-ı revîyyet ve'l-hâsıl umûr-ı me'mûrunda bir gûne kusûr ve rehâvet ve mugâyir-i rızâ-yı hümâyûn, münâfi-i kavânîn-i mü'essese-i şevket-makrûn-ı

şâhânem vaz' u hâlet vukû'a getirülmemesine kemâl-i ikdâm ve gayret eylemen fermânım olmağın me'mûriyyetini hâvî işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûm olduğda ber-minvâl-i muharrer îcâb-ı hâlin icrâsıyla bundan böyle dahî umûr-ı me'murunda ber-vefk-i me'mûl hizmet ve icrâ-yı sıdkü istikâmete mezîd-i i'tinâ ve sarf-ı mak[de]ret eyleyesin ve sizki ferîk-i müşârun ve nâ'ib ve müftî vesâir mûmâ-ileyhimsiz zikir olunan kazâlar ol-vechle birleşdirilerek cümlesi muhassıl-ı mûmâ-ileyhin uhdesine tefvîz [tefvîz] kılınmış olduğu sizin dahî meczûmunuz olarak mesâlih-i me'muresinin ber-mûceb-i ta'lîmât-ı seniyyem usûl-i meşrûhaya tatbîkan tanzîm ve temşiyeti husûsunda tarafınızdan lâzım gelen mu'âvenât ve muzâherenin kâmilen icrâsıyla bi'l-vücûh îfâ-i levâzım-ı yek-cihetî ve ittifâka ihtimâm ve dikkat ve gayret ve hilâfî vaz' u hâlet vukû'unu tecvîzden tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olmuşdur. Vusûlünde bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imitsâlîmin itâ'at-makrûnuyla âmil olasız. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kilasız. Fî 8 Zi [Zi'l-ka'de?] sene [12]56.

Sahife No : 130
Tarihi : 1257

Ferman: *Evkâf-ı hümayun'a ilhakı lazım gelen cümle evkâfın idaresi hakkında.*

Evkâfın mahkeme ma'rifetiyle idâresi fermânı sûretidir

Emîr-i ümerâ'î'l-kirâm kebîr-i küberâ'î'l-fihâm zül-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzî ve'l-ihtîşâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Asâkir-i Muntazama-i Şâhânem ferîklerinden Konya eyâleti ferîki Eyyûb Paşa dâmet me'âlihi ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılardan Konya mülhakâtı kazâları muhassıl Ahmed dâme mecdühû ve kıdvete'yn-nüvvâbi'l-müteşerri'in Konya nâ'ibi ve müftîsi zîde ilmühümâ ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân sâir a'zâ-yı meclis-i memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, memâlik-i mahrûsetü'l-mesâlik-i şâhânemde vâki' Evkâf-ı Hümayûnum ve Haremeyn-i Muhteremeyn nezâretleri dâhilinde olan ve bilâ nezâret olarak nezâret-i Evkâf-ı Hümayûnuma ilhakı lâzım gelen ve hazînelerinden mazbût olunan bi'l-cümle evkâf-ı şerîfenin Tanzîmât-ı Hayriyye usûl-i ma'delet-şumûlüne tatbîkan hüsn-i idâreleri lâzımeden ve iktizâ-yı irâde-i seniyye-i şâhânemden olduğundan ol-bâbda nizâmâtına dâir dokuz bendi şâmil tanzîm kılınan lâyiha meclis-i ahkâm-ı adliyye ve umûmîde bi'l-müzâkere sûret-i kararı hâk-i pâ-yı hümayûn-ı mülûkânemden bi'l-istîzân ol-vechle icrâsı husûsuna irâde-i kâtî'a-i hürevânem şeref-efzâ-yı sünûh ve sudûr olmuş ve mücebince lâyiha-i mezkûrenin bir kıt'a sûretleri muhassılîn-i sâire taraflarına bâ-evâmîr-i şerîfem irsâl ve tesyâr kılındığı misillü bir kıt'ası dahî derûn-ı emr-i şerîfeme mevzû'an isbâl kılınmış olmağla siz ki ferîk-i müşâr ve muhassıl ve nâ'ib ve müftî vesâir a'zâ-yı meclis-i memleket mûmâ-ileyhimsiz lâyiha-i merkûmede münderic husûsâtın Konya ve mülhakâtı kazâlarında dahî harf-be-harf icrâsıyla Tanzîmât-ı Hayriyye'nin bidâyeti olan sene-i sâbîka Muharreminden bu âna kadar mürettebâtından ve hâsılâtından müterâkim olan mebâlîğın evvel-be-evvel ve bundan böyle dahî pey-der-pey defter-i müfredâtıyla hazîneteyn-i merkûmeteyn cânibine tesyârı vesâ'ilinin istihsâlîne bezl-i vüs' ve makderet ve mezîd-i i'tinâ ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın i'lânen ve ifhâmen işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde keyfiyyet irâde-i seniyyem mantûk-ı emr-i şerîfimden ve lâyiha-i mezkûrenin [boşluk] ma'lûmunuz olduğda fermânım olduğu ve bâlâda bast ve beyân kılındığı vechle Tanzîmât-ı Hayriyyenin bidâyetinden bu âna kadar mürettebâtından ve hâsılâtından müterâkim olan mebâlîğın evvel-be-evvel ve bundan böyle dahî pey-der-pey defter-i müfredâtıyla hazîneteyn-i merkûmeteyn

câhibine tesyârı esbâbının istikmâline her hâlde infâz-ı emr-i âlişânım sarf-ı kudret ve ziyâde i'tinâ ve dikkat ve cümleden taraf-ı bâhirü's-şeref-i şâhânem de'avât-ı hayriyye isticlâbıyla mugâyir-i vaz' u hareket vukû'a getirilmemesi husûsuna gayret ve mübâderet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur. Buyurdum ki, hükm-i şerîfimle [boşluk] vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i âlişân-ı vâcibül-ittibâ' ve lâzımül-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla âmil olasız. Şöyle bilesiz. Kostantiniyye el-Mahrûse. Vasalet fî 15 S[Safer] sene 1257.

Sahife No : 131-132

Tarihi :

Hüccet: Sille karyesinde halef ve selef olan kocabaşların muhasebe kaydı.

Konya sancağında vâki' Sille karyesi re'âyâsının birbirlerine halef ve selef olarak müddet-i ma'lûme zarfında Kocabaşları bulunan Yuvakim ve Brotmos ve Todori nâm zimmîler re'âyâ-yı mersûme tarafından bundan akdem der-bâr-ı ma'delet-karâra istid'âları vechle mersûm kocabaşların her birisi müddetlerinden makbûllerinden kusûr kabûl olunmayan sekiz yük yetmiş altı bin dört yüz kırk yedi gurûş mersûmların zimmetleri telefli görünmüş olduğu eelden Tanzîmât-ı Hayriyye usûl-i mehâsin-şumûlü üzre mahallinde meclis ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ve husûs-ı mezbûr mübâşiri ma'rifetiyle ber-vech-i tahkîk rü'yet-i muhâsebesi bâbında şeref-rîz-i sahîfe sudûr olan emr-nâme-i sâmi mücebince kocabaş-ı mersûmların halef ve selefliği vechle meclis ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir ma'rifetiyle ber-vech-i tahkîk rü'yet olunan muhâsebeleri defteridir ki zikr olunur.

Mersûm Yuvakim'den ez-gayr-ı makbûl matlûb olunan muhâsebesi ber-müfredât.	259960 guruş.
Mersûm Brotmor?'dan ez-gayr-ı makbûl matlûb olunan muhâsebesi ber-müfredât.	083008 guruş.
Mersûm Todori'den ez-gayr-ı makbûl matlûb olunan muhâsebesi ber-müfredât.	<u>533479 guruş.</u>
	876447 guruş.

Mersûm Yuvakim Der'aliyye'de hâlik olmuş ise de Der'aliyye'ye gitmeksizin Kocabaşılık-ı mezbûra dâir husûsâtını re'âyâ-yı mersûm ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le yegân yegân muhâsebesi rü'yet ederek kırk beş bin guruşa tarafeyn bi'r-rızâ musâlaha olunarak bedel-i sulh-ı mezbûr hâlik-i mersûmdan tamâmen ve kâmilan ahz u kabz eylemiş olduklarına dâir bir kıt'a îbrâ hüccetini hâlik-i mersûmun veresesini îbrâz ve vech-i meşrûh üzre olduğunu mersûmün dahî ikrâr ve i'tirâf etmeleriyle ber-vech-i bâlâ hâlik?, iddi'âları vechle matlûb eyledikleri muhâsebenin makbûlleri bulunduğu: 259960 guruş.

Mersûm Brotmos'dan re'âyâ-yı mersûmun iddi'âları vechle adem-i kabûlleri bulunan ber-vech-i bâlâ mebâliğ-ı mezbûr dahî tahkîk ve tedkîk olunarak rü'yet olunan muhâsebesi:

Konya müşîr-i sâbık devletlü el-Hac Ali Paşa hazretlerinin hazîne ve kethüdâsı ve hazînedârına ve hizmet-i mübâşiriyye nâmıyla dâ'ire-i ser-kavâsâna vesâire verilmiş olan ber-müceb-i müfredât adem-i	Sâbık Sille Voyvodası Hâcî Tâhir Efendiye ve tebe'asına hizmet ve vekiline mu'tâd vechle verilmiş olan ber-müceb müfredât adem-i kabûlleri: 7613,5 guruş.
--	---

kabûlleri: 21147,5 guruş.		
Sâbık Konya a'yânı Süleymân Beğ Efendi'ye ber-mu'tâd a'yâniyye ve mütesellimliği ve tebe'asına hizmet-i mübâşiriyye nâmıyla verilmiş olan ber-mûceb-i müfredât adem-i kabûlleri: 2325,5 guruş.		Çelebi Efendi'ye ber-mûceb-i müfredât hediye ve mesârif ve tebe'asına ikrâmiyye olarak verilmiş olan: 1187 guruş.
Eslâf Konya nâ'ibi efendide ber-mu'tâd verilmiş olan ber-mûceb-i defter-i müfredât: 1006 guruş.		Esbak Sille Voyvodası Abdurrahmân Efendiye ve vekiline ve tebe'asına hizmet nâmıyla ber-mu'tâd verilmiş olan ber-mûceb-i müfredât: 989 guruş.
Bedel-i mukâta'adan adem-i kabûlleri: 20000 guruş.	Sille karyesinde vâki' büyük kiliselerinin ta'mîrâtına i'âne ve imdâdiyye olarak vermiş oldukları ber-mûceb-i defter: 7480 guruş.	Tüccârândan Eci Anasti zimmîde: 4625 guruş.

[Yekûn:] 66373,5 guruş.
1044,5 guruş.
67418 guruş.

Mersûm Aniyesti Freng kilisesine i'âne için vermiş ise de adem-i tahammüllerinden bahsle kabûl etmeyüp redd olunacağı: 3100 guruş ve Alakır bedel-i iltizâmı mukâta'asından hakk-ı sükût nâmıyla ikrâr: 1000 ve 525 guruş dahî zimmetinde ikrârıyla tebeyyün etmekle matlûb olunduğu.

Eslâf Sille Kocabaşısı bulunan Poladoğlu nâm zimmînin azl ve rü'yet-i muhâsebesi-çün kocabaşılardan kırk elli nefer ma'lûmü'l-esâmî zimmîler Kemikci demekle meşhûr Papasoğlu nâm zimmiyle ittihâd ve ittifâk ederek mersûmu Der'aliyye'ye irsâl ve mersûma dahî bir kıt'a emr-i âlî isdâr ve bu tarafda rü'yet-i muhâsebelere mersûm zimmetinde bir nesne tebeyyün etdiremediklerinden mersûm Kemikcinin İslâmbol mesârif ve hizmet-i mübâşiriyye mesârif bulunmuş olan elli dört bin guruş müdde'iyûn-ı mütemerridler ber-mûceb-i kânûn hâl ve tahammüllerine göre miyânelerinde vermişler olup mütebâkî kocabaşı mersûmân Brotmos ve Vasil? ma'rifetiyle tevzî'e idhâl olunmuş ise de hisselerini mâl-ı vilâyetden vermiş oldukları: 12550 guruş.

Mersûm Berotmo[s] mahallini gösteremeyüp ikrârı vechle zimmetinde tebeyyün etmiş olan ber-müfredât: 3040 guruş.

Cem'an yekûn: 83008 guruş.
14000 guruş.

Hâric ez-defter makbûl ve gayr-ı makbûl Konya müşîr-i sâbık devletlü el-Hac Ali Paşa hazretleri tarafından redîf askerine fes? mübâya'ası-çün Sille kocabaşılardan ma'lûmü'l-esâmî on dört nefer zimmiye emr eylemiş ve mersûmlar dahî tüccârândan Eci Anasti [Aniyesti] nâm zimmiden yapulup? otuz bin guruş üzerine re'âyâ[-y1] mersûm tarafından on bin guruş dahî verilerek mersûmûndan birisi fes mübâya'a eyleyüp mersûm Aniyesti'ye teslîm ve mezbûr dahî müşârun-ileyhe fûrûht eylemiş olduğundan nemâsını tamâmen eldikdan sonra ta'ahhüdiyye ve güzeşte nâmıyla re'âyâ[-y1] mersûmun vermiş oldukları: [Rakam yazılmamış.]

[Sahife No: 132]

Mersûm Todori'den re'âyâ-yı mersûmun iddi'âlârı vechle adem-i kabûlleri bulunan bâlâda muharrer mebâliğ-ı mezbûr dahî tahkîk ve tedkîk olunarak rü'yet olunan muhâsebe:

Müşîr-i müşârun ileyh hazretlerinin hazînesine ve kethüdâsı ve hazînedârına ve hizmet-i mübâşiriyye-i kavvâsân ve dâiresine verilmiş olan ber-mûceb-i defter: 87781 guruş.	Sâbık Sille voyvodası Hacı Tâhir Efendiye ve tebe'asına hizmet ve vekîline mu'tâdiyye olarak sinîn-i mezbûrede ber-mûceb-i defter verilmiş olan: 20472 guruş.	
Sâbık Konya A'yânı Süleymân Beğ Efendiye ber-mu'tâd a'yâniyye ve harc-ı bâb ve tebe'asına hizmet-i mübâşiriyye olarak ber-mûceb-i müfredât verilmiş olan: 4423 guruş.	Çelebi Efendiye ve tebe'asına verilmiş olan bâ-defter: 4140 guruş.	Eslâf Konya hâkimi efendiye ber-mûceb-i defter verilmiş olan: 1155 guruş.
Sâbık kâ'im-makâm-ı nakîbü'l-eşrâf Mahmûd Mes'ûd Efendi'ye ve tebe'asına hizmet olarak verilmiş olan ber-mûceb-i defter: 2287 guruş.	Bedel-i mukâta'adan adem-i kabûlleri sinîn-i mezbûrda: 59000 guruş.	

Cem'an Yekûn: 177185 guruş.

Bâ fermân-ı âlî mektûb-ı sâmi muhâsebesi rü'yet olunan güzeşte defterinden gösterileceği vechle mersûmdan matlûb olunan güzeşte muhâsebesi mebâliği: 219863 guruş.	Re'âyâ-yı mersûm zimmetlerinde salyâne bekâyâsı olarak ale'l-esâmî tahkîk olundukda ikrârları vechle tebeyyün eden: 44635 guruş.
Sinîn-i mezbûrede mersûmun akça mukâbili ahz eylediği eşyâ kıymeti noksânı ber-mûceb-i defter kabûlleri: 17445 guruş.	Î'âne-i cihâdiyyeden fukarâ nüfuslarından pes-mânde kalmış olan ber-mûceb-i defter-i müfredât ve ber-vech-i tahkîk-i zimemât: 1922 guruş.
Konya'da inşâ olunan kışlaya i'âne ve imdâdiyye olarak verilmiş olduğu: 2500 guruş.	Mersûmun sinîn-i mezbûrede ber-mûceb-i müfredât hurda olan mesârifâtı ehl-i vukûfdan tahkîk olunarak o misillü hurda mesârifât olagelmiş olduğunu ihbârları: 43677 guruş.

Cem'an yekûn: Kuruş [olarak.]

330042
004625
000810
025544
356021
177185
533206
000273
533479

259960
083008
533479
876447 guruş.

Sahife No : 134-135
Tarihi : 19 Şâban 1256.

***Hüccet:** Sille karyesi re'âyâsının kocabaşları Yuvakim, Bortamos ve Todori'den şikâyetçi olmaları ve bunların muhâsebelerinin tedkiki.*

Benim sa'âdetlü mekremetlü meveddet-mendim paşa hazretleri,

Konya sancağında vâki' Sille karyesi re'âyâsının yedlerine halef ve selef olarak müddet-i ma'lûme zarfında kocabaşları bulunan Yuvakim ve Bortamos ["Brotmos" olarak da yazmış] ve Todori nâm zimmîler re'âyâ-yı mersûm tarafından vukû'bulan istid'âya mebnî bundan akdem Dersa'âdet'e ihzâr olunup huzûr-ı hazret-i fetvâ-penâhîde lede't-terâfu' müdde'-i [mer]sûmların makâm-ı nâ-mahsûr tarafından vekâletleri şer'an sübût bulmadığına ve iddi'âları olan ru'ûsiyye muhâsebesi ise umûr-ı nizâmîyyeden bulunduğuna binâ'en keyfiyyet, Darbhâne-i Âmire'ye havâle olunarak ol-bâbda takdîm olunan defter ve Darbhâne-i Âmire nâzırı sa'âdetlü efendi hazretlerinin i'lâmı meclis-i ahkâm-ı adliyeye lede'l-havâle sinîn-i ma'lûm muhâsabeleri bi'r-rü'ye mersûm kocabaşlarının her birisi müddetlerinin makbûzunda olan cem'an yigirmi üç yük yetmiş üç bin yüz yigirmi sekiz gurûşdan ahâlî-i merkûmenin kabûl oldukları on dört yük doksan altı bin altıyüzer gurûş tenzîl olunarak kusûr kabûl olunmayan sekiz yük yetmiş altı bin dörtyüz kırk yedi gurûş mersûmların zimmetleri telefli görünmüş olup hâlbuki defter-i mezkûr müfredâtına nazaran kabûl olunmayan mâddelerin ekserî zât-ı sa'âdetleriyle ba'z-ı müte'allikâtlarına verildiği ve mâ'adâsının dahî sahîh, gayr-ı sahîh gösterildiği ecluden hakikat-i hâlin zâhire ihrâcîçün bi'd-defe'ât celb ve istintâk olundukda müdde'î ve müdde'â-aleyhim kelâm-ı evvellerin tekrâr ve her biri hakk yedlerinde idüğüne ısrâr eylemiş olduğuna ve hattâ defter-i mezkûrda muharrer kabûl olunmayan mevâddan birisi be-her sene verilen bedel-i mukâta'a nâmıyla yigirmi bin gurûş deyû tasrîh olunmuş ve bu sûretde bedel-i mukâta'a tevzî'e idhâl kılınmış ise hâsilâdır mukâta'a olacak vâridât nerde ve ne-mahallde kalmış bu tarafda bir ucu bulunup tahkîk ve ihkâkî düşvâr görünmüş ve yine re'âyâ-yı mersûmenin mu'ahharan takdîm edüp Meclis-i Vâlâ-yı mezkûra verilen diğere bir kıt'a arzuhâlleri ile merbût defter me'âllerinde dahî bunlar ma'lûmül-esâmî müslim ve re'âyâyâ olan cem'an iki yük seksen altı bin altıyüz elli bir gurûş deynlerine üç buçuk sene zarfında iki yük yigirmi dokuz bin üçyüz kırk beş gurûş bilâ devr-i şer'î güzeşte verdikleri ve dâyinleri el-yevm kâmilen akçaların taleb ve tazyîk üzere oldukları beyânıyla perîşân-ı hâllerine merhameten deynleri olan meblağ-ı mezbûrun dahî kâlib-ı haseneye ifrâğıyla on iki on beş seneye taksîte rabt olunmuş muharrer ve mezkûr olup Rabbimiz te'âlâ hazretleri ömr ve ikbâl-i hazret-i şâhâneyi ilâ kıyâmi's-sâ'a ferâvân ve sâyet-i ma'delet-vâye-i hümayûnlarına kâffe-i bendegân ve bi'l-cümle cihân-bân üzerlerine sâyebân buyursun cemî'-i zamânda ve bi'l-husûs bi-tevfikihî Te'âlâ evân-ı ma'delet-nişân-ı cenâb-ı mülûkânede kâffe-i zîr-i sitânın envâ'-ı mezâlîm ve ta'addiyâtdan vikâyetleri matlûb-ı âlî ve bunların mukaddem ve mu'ahhar vâki' olan inhâ ve ifâdelerine nazaran nasıl? olmuş ise olmuş haylice zedelenmiş oldukları bedîhî ise de bâlâda beyân olduğu üzere bu tarafda hakikat-i hâl zâhire ihrâcîyla ihkâk-ı hakk mümkün olmayacağından ve bu makûle muhâsebenin evvel-i emrde mahall-i meclislerinde rü'yet ve tahkîk ile sıhhati vechle i'lâm ve mazbatasının bu tarafa vürûdunda bi'l-müzâkere iktizâsı icrâ olunmak üzere nizâmı iktizâsından bulunduğundan husûs-ı mezbûr dahî mahallinde ma'rifet-i şer' ve meclis ma'rifetiyle bi'r-rü'ye bâlâsı sahh-ı âlî ile musahhah defter mücebince bâ-fermân-ı âlî tevzî' ve tahsîl olunan mabâlîğdan mâ'adâ re'âyâ-yı mersûm tarafından kabûl olunmayan masraf tedkik olunarak keyfiyyet inhâ kılınması ve bedel-i mukâta'a nâmıyla be-her sene yigirmi bin gurûş verilmiş ise de hâsilât-ı mukâta'a denilen vâridât ne-mahallde kaldığı bilinemediğinden îzâh olunmuş ve bu [ve]chle kocabaşların bir gûnâ irtikâb ve hîleye sülûk ile zimmetlerinde ne-mikdâr şey zuhûr ve tahakkuk eder ise bildirilmesi lâzım gelmiş olduğundan ve re'âyâ-yı

mersûmenin mu'ahharan istid'â etmiş olduğu deynleri keyfiyeti dahî pek fâhiş şey bulunduğundan ol-vechle iktizâ eden hizmet-i mübâşiriyyesi re'âyâ-yı mersûme tarafından verilmek üzere münâsib mübâşir me'mûr ve re'âyâ-yı mersûm ile kocabaşılar dahî tedkîk kılınarak Konya[ya] irsâliyle husûs-ı mezbûrun Konya meclisinde bi'r-rû'ye ol-vechle muhâsebe mâddesinin ber-vech-i meşrûh tedkîk ve deynleri husûsunun dahî sahîh olmadığı takdirde mağdûr olmayacak vechle bir ucu ve ortası bulunarak takâsît-i mübâşiriyyeye rabtıyla sûret-i te'diyesinin çâresine bakılarak ve hüsn-i tesviyesiyle keyfiyetleri bâ-i'lâm ve mazbata inhâ kılınmış ve ba'd-ezîn karye-i merkûmenin lâzımü'r-rû'ye olan mesâlih-i vâkı'ası Tanzîmât-ı Hayriyye usûl-i mehâsin-şumûlüne tevfikân rû'yet ve tesviye olunarak bu makûle kocabaşılarının vesâirenin ta'addiyâtından himâye olunmak üzere evrâk-ı mevcûdenin dahî irsâl ve tesyârıyla husûs, Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrda müzâkere ve tensîb olunmuş olduğundan meclis-i umûmîde lede'l-kırâ'e vâkı'-i hakîkat-i mâdde bu tarafda lâyıkiyla zâhire ihrâc olunarak ihkâk-ı hakk mümkün olmayacağından ol-cechle hizmet-i mübâşiriyyesi re'âyâ-yı mersûm tarafından verilmek üzere Gediklüler? Muhtârı Veli Ağa'nın mübâşir ta'yîn ve burada bulunan kesâna dahî terfik kılınarak Konya'ya irsâli

[**Sahife No: 135**] ve ol-vechle icrâlarının iktizâsı husûsu tensîb olunarak keyfiyet hâk-i pâ-yı hümâyûn-ı hazret-i şâhânedede lede'l-istîzân îcâbının icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkâne müte'allik buyurulmuş ve mücebince evrâk-ı mevcûde ve mezkûr re'â[yâ] ve kocabaşılar mübâşir-i mûmâ-i ileyhe terfikân gönderilmiş ve keyfiyet Konya muhassılına iş'âr kılınmış olmağla husûsât-ı mezkûrenin meclisce bi'l-etrâf? rû'ye ve tesviyesiyle keyfiyyâtlarının bâ-i'lâm ve mazbata inhâ ve iş'ârı husûsuna himmet buyurmaları siyâkında kâ'ime tahrîr ve tesyîr-i nâdî-i sa'âdet-masîrleri kılınmıştır. İnşallâhü Te'âlâ lede'l-vusûl ber-vech-i muharrer himmet buyurmaları me'mûldür. Fî 19 N?[Şa'bân] sene [1]256.

Sahife No : 136

Tarihi : 27 Zilhicce 1256.

***Hüccet:** Bin iki yüz elli altı senesi Receb-Zilhicce ayları zarfında Konya Sandık Sarrâfi Zamba Çorbacı'nın muhassıl sandığından sarf etmiş olduğu miktarın kaydı.*

Tanzîmât-ı Hayriye usûl-i mehâsin-şumûlü üzere Konya Sandık Sarrâfi Zamba Çorbacı'nın ve şehir kethüdâsı ma'rifetleriyle iki yüz elli altı senesi mâh-ı Receb guresinden sene-i mezbûre Zi'l-hicce-i şerîfesi gâyetine gelinceye kadar bâ defter-i müfredât vukû' bulan mesârifâtlarıyla mersûmun muhassıl sandûkundan sarf etmiş olduğu mesârifât-ı vâkı'ası a'zâ-yı meclis ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le ber-vech-i tahkîk yegân yegân muhâsebesi rû'yet ve kabûl bulunmuş olan mesârifâtları ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' [ve'l-]işrîn Zi'l-hicce'ti-ş-şerîfe sene sitte ve hamsîn ve [mi'eteyn ve] elf.

İzzet Mehmed Beğ Efendi'nin konağı ve hammâmına bâ-defter-i müfredât vukû' bulan mesârifât:	0184 guruş.
Berây-ı ta'mîr ... ve hammâmına ve su yollarına ve tezkere ve kürek vesâir bâ-defter-i mesârifât:	1569,5 guruş.
Kışla ve tophânenin ta'mîrâtlarına vukû' bulan bâ-defter-i müfredât mesârifât:	0443 guruş.
Eğri Hân'da yıkılan odaların yapılmasına bâ-defter-i müfredât	0436 guruş.

mesârifât:	
Mangırcı'nın konağına ta'mîr olan bâ-defter-i müfredât mesârifât:	0092,5 guruş.
	2725 guruş.
Kethüdâ Beğ Ömer Ağa Konağına bâ-defter-i müfredât mesârifât:	0118,5 guruş.
Şehr-emîni ücreti altı mâh:	0350 guruş.
Ramazân-ı şerîfde ve Kurban Bayramında endâht olunan bârût: 8 kıyye, 484? , 672 guruş. Topcu Deli Ahmed: 150 guruş.	0822 guruş.
Saray câmi'ine revgan-ı bezîr ve kandil ve şem' ve imâm ve mü'ezzin altı mâh ücretleri:	0381 guruş.
Devletlü el-Hac Ali Paşa hazretlerinin harem dâiresinin döşeme ve kendi odasının döşeme bâ-defter:	0665
	5061,5 guruş.
Aksinle Mahallesinin İçil muhassılının itlâf etdirmiş olduğu bâr-gîr	0350 guruş.
Bir mikdâr Mahkeme Çeşmesinin su yoluna: 100 guruş ve Havzân bekçisine: 240 guruş ve Şerefü'd-dîn Câmi'ine: 35 guruş.	0375 guruş.
Sandık sarrâfının kâğıd ve mürekkebahâsı:	0100 guruş.
.....15 aded, 112 kıyye. Zincir: 1 [aded.] Valah? fi: 5, 11 kıyye.	0615 guruş.
Tomruğa kilid: 2 [aded], kapulara kilid: 2 [aded].	0032 guruş.
Devletlü Hacı Ali Paşa hazretlerinin vaktinde lala: 27 el kelepceği, 2 aded, zincir: 1 [aded], bukağı: 2 [aded.]	090 guruş.
	6623,5 guruş.
Devletlü muhassıl efendi tarafından bâ-pusula Akşehir'e me'mûr Boşnak Mehmed Ağa'ya verilen:	0075 guruş.
Bâ-pusula Ereğli'ye giden asâkirin evânî-i nühâsına kalaycıya verilen:	0180 guruş.
Bâ-pusula Hacı Tâhir Efendi Akşehir'e gitdiğinde verilen harc-ı râh:	0800 guruş.
Akşehir'in zeylinde gönderilen tatarlar verilen:	0250 guruş.
Bâ-pusula Posta Tatarı Mehmed Ağa'ya verilen:	0100 guruş.
	8028,5 guruş.
Bâ-pusula Der'aliyye'ye giden mübâyâ'a akçasının posta harcı:	0115 guruş.
Alâiye'nin firâr eden asâkirini getüren	1000 guruş.

âdemlere verilen:	
Def'a Der'aliyye'ye giden mübâya'a akçasının posta harcı:	0125 guruş.
Erzâk muhâsebesine me'mûr hâcegân efendinin kazâlara giden tata[r] harc-ı râhına:	1570 guruş.
Devletlü muhassıl efendinin Der'aliyye'ye umûr-ı mühimme ile giden Ömer Ağa'ya harc-ı râh:	<u>1500 guruş.</u>
	12338,5 guruş.
Def'a muhassıl efendi tarafından Der'aliyye'ye umûr-ı mühimme ile giden Hasan Ağa'ya harc-ı râh:	01400 guruş.
Devletlü Eyyûb Paşa hazretlerinin Der'aliyyeye giden tatarına harc-ı râh:	01400 guruş.
Bâ-pusula Aksaray redîfine alınan hasır-bahâ:	00262,5 guruş.
Menzil-hâne Hacı Süleymân Ağa ma'rifetiyle alınan bâr-gîr: 25 re's.	<u>11990 guruş.</u>
	27391 guruş.
Menzil-hâneye bâr-gîrler için alınan kiçe-bahâ ve astariyyesi:	0469,5 guruş.
Divle ve Ereğli câniblerine giden tatarlara harc-ı râh:	00454 guruş.
Eğri Hân'da kazâ'en fevt olan yedi nefer topcuda mesârifât:	00153 guruş.
Niğde'ye erzâk defterine giden Hacı Rüstem Ağa'ya verilen harc-ı râh:	00070 guruş.
Yalnız yigirmi sekiz bin beşyüz otuz yedi buçuk gurûşdur.	28537,5 gurûş.

Sahife No : 137-140

Tarihi : 21 Zilkâde 1256

Hüccet: Hacı Ali Paşa'nın Konya Muhassıllığı dâhilinde mübâyaa olunan zahirenin muhâsebe kaydı.

Elli dört senesi mâh-ı Cemâziye'l-âhiresi guresinden i'tibâren elli altı senesi Receb-i şerîfin sekizinci gününe değin devletlü Hacı Ali Paşa hazretlerinin Konya muhassıllığı dâhilinde bulunan mahallerden vesâir kesândan mübâyaa'ya eyledikleri ecnâs-ı zehâyir ve erzâk-ı mütenevvi'anın mikdâr-ı vakıyyesi bâ-ma'rifet-i me'mûr-ı meclisce bi't-tahkîk tahrîr ve tenmîk olunan defteridir ki, zikr olunur. Fî 21 Za[Zi'l-ka'de] sene [1]256. Bâ-ma'rifet-i me'mûr.

Pirinççi esnâfının verdikleri:

An gurre-i Receb sene [12]54. İlâ gâye-i Ca[Cemâziye'l-evvel] sene[12]54.	Fî: 88 Para. 107184 kıyye erz.	245804 gurûş.	32 para.
---	--------------------------------	---------------	----------

An gurre-i Safer sene [12]55. İlâ gâye-i Receb sene[12]54.	Fî: 83 para.112385 kıyye erz .	233158 guruş.	35 para.
An gurre-i R[Rebî' u'l-âhir] sene [12]56. İlâ gâye-i M[Muharrem]sene [12]56.	Fî: 80 para. <u>016521 kıyye erz.</u>	<u>033042 guruş.</u>	<u>00 para.</u>
	236090 kıyye erz.	502045 guruş.	27 para.
	Hisse-i? Hasan [bin] Süleymân minhâ.	<u>432003 guruş.</u>	<u>27 para.</u>
	Müşârun-ileyhin hazînedârı mührüyle memhûr iki kıt'a tahvîl? Mûcebince matlûbları.	70042 guruş.	00 para.

Zeytûncu Mustafa'nın verdiği:

	4000 kıyye erz. Fî: 80 [paradan].	8000 guruş.
An gurre-i Receb sene [12]55 ilâ gâye-i sene [12]56.	2453,5 kıyye zeytûn. Fî: 98 [paradan.]	6010 guruş. 151 guruş hademeye_minhâ 5859 guruş.
Kezâlik hazînedârın bir kıt'a tahvîli mûcebince matlûbu.	Cem'an yekûn:	13859 guruş.

Kassâb Memişoğlu Hacı Ali'nin verdiği:

Der-mâh-ı Ramazân sene [12]55.	Fî: 80 [paradan], 5200 kıyye erz.	10400 guruş. Kezâlik hazînedârın bir kıt'a tahvîli mûcebince matlûbu.
--------------------------------	-----------------------------------	---

Akşehir ve Aksaray ve Beğşehir ve Karaman muhassıllıklarından verilen saman işbu yekûnda dâhil olmağla mükerrer olmaması için Muhassıllık Defterlerinden tenzîli icâb edeceği.

Saman me'mûrunun verdiği defter mûcebince kabz ettiği:

An gurre-i C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]54 ilâ gâye-i C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]56.	Fî: 6 [paradan], 2352825 kıyye saman.	352923 guruş.	30 para.
Ber-vech-i mahsûb teslîmât minhâ:	<u>2040485 kıyye saman</u>	<u>306072 guruş.</u>	<u>30 para.</u>
Kezâlik hazînedârın bir kıt'a tahvîli mûcebince matlûbu:	312340 kıyye saman.	046851 guruş.	00 para.

Nohudcu esnâfının verdikleri:

	Fî: 28 [paradan], 7090 kıyye nohud.	4963 guruş.	00 para.
	Fî: 26 [paradan], 3104 kıyye nohud.	2017 guruş.	24 para.
An gurre-i Receb sene [12]55 ilâ gâye-i C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]56.	10194 kıyye nohud	2980 guruş.	24 para.
	Hademeye minhâ	174 guruş.	20 para.
		6806 guruş.	4 para.
	Teslîmât minhâ	2500 guruş.	0 para.
Kezâlik hazînedârın bir kıt'a tahvîli mûcebince matlûbları:		4306 guruş.	4 para.

Bezirci esnâfının verdikleri:

	Fî: 180 [paradan], 10644 kıyye bezir yağı.	47898 guruş.
	Fî: 160 [paradan], 04352 kıyye bezir yağı.	17408 para.
	14996 kıyye bezir yağı.	65306 guruş.
	Hademeye minhâ:	1642 guruş.
		63674 guruş.
	Teslîmât minhâ:	23261 guruş.
	Müşârun-ileyh tarafından müdür nasb olunan Hüseyin Efendi ve Süleymân Efendi nâmân kimesnelerin yigirmi dört kıt'a tahvîli mûcebince matlûbları:	40412 guruş.

Bu dahî muhassıllık-ı âhardan gelen defterlerde muharrer hatab ve kömür ve revganı mükerrer olmamak için tenzîli îcâb edeceği.

Ber-mûceb-i defter, hatab me'mûru ma'rifetiyle kabz olunan:

Revganın fî: 240 para, 4292 kıyye, 25752 guruş.	Hatab fî: 380 para, 3386 çeki, 32167 guruş.	Hatab fî: 400 para, 1764 çeki, 17440 guruş.	Kömür fî: 7,5 para, 119067 kıyye, fî: 8 para, 95447 kıyye, 22325? guruş.	An gurre-i M[Muharrem.] sene [12]54. İlâ gâye-i M[Muharrem.]
---	---	---	--	--

Cem'an yekûn:

	273733 guruş.
Ber-vech-i mahsûb teslîmât minhâ:	<u>143541 guruş.</u>
Kezâlik hazînedârın bir kıt'a tahvîli mûcebince matlûbu:	130192 guruş.

Soğancı esnâfının verdikleri:

Soğan fî: 16 [paradan], 06463,5 kıyye.	02585 guruş.	16 para.
Soğan fî: 12 [paradan], 37763 kıyye.	11328 guruş.	36 para.
Soğan fî: 8 [paradan], <u>09647,5 kıyye.</u>	<u>01929 guruş.</u>	<u>39 para.</u>
53874 kıyye soğan.	15842 guruş.	11 para.
..... minhâ:	396 guruş.	00 para.
Kezâlik hazînedârın bir kıt'a tahvîli mûcebince matlûbları:	15448 guruş.	11 para.

Tuzcu esnâfının verdikleri:

An gurre-i C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]54. İlâ gâye-i C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]56.	Tuz fî: 6 [paradan], 38730 kıyye.
	5659 guruş.
Hademeye minhâ:	<u>176 guruş.</u>
	5483 guruş.
Teslîmât minhâ:	<u>1647 guruş.</u>
Kezâlik hazînedârın bir kıt'a tahvîli mûcebince:	3836 guruş.

Beratlu tüccârdan Anaştî Bâzergândan müşârun-ileyhin aldığı:

An gurre-i C[Cemâziye'l-âhir]. Sene [12]54. İlâ gâye-i S[Safer]. Sene [12]55.	Fî: 280 [paradan], 6000 kıyye harnup.	Şa'îr : 750 kıyye.
	42000 guruş.	22500 guruş.
Hademeye minhâ:	<u>1050 guruş.</u>	
	40950 guruş.	

Cem'an yekûn:

	63450 guruş.
<u>Ceste ceste teslîmât minhâ.</u>	<u>38944 guruş.</u>
Kezâlik hazînedârın bir kıt'a tahvîli mûcebince:	24506 guruş.

[Sahife No: 138.]

Bu dahî muhassıllıklardan gelen defterlerde muharrer ağnâmın mükerrer olmamak için tenzîli îcâb edeceği.

Kassâbbaşının verdiği defter mûcebince makbûzâtı olan ağnâm ile i'tâ eylediği lahmin mikdârı:

Makbûzu olan ağnâm:

113624 re's an gurre-i C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]54. İlâ gâye-i C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]56. Fî'ât-ı muhtelifle ile.

2194851 guruş. Bahâ'-i ağnâm-ı mezkûr.

Narh-ı cârî ve te'âmülü üzere zararılmamış (**eritilmemiş, sızdırılmamış**) kuyruk be-her kıyyesi yüz yigirmi paraya beyne'l-ahâlî für[üş] u harîd olunmakda ve zararılmış? Sâfi kuyruk yağının be-her kıyyesi iki yüz kırk paraya fürûht olunmakda idüğü.

Fî: 280 [paradan], 6585 kıyye kuyruk yağı 39510 guruş.

Kezâlik narh-ı cârî ve ve te'âmülü üzere be-her kıyyesi altmış paraya olarak mumhâneye verilmekde ve dökülmüş mum be-her kıyyesi yüz yigirmi paraya i'mâl olunmakda idüğü.

Fî: 120 [paradan], 4017 kıyye dökülmüş mum 12051 guruş.

Cem'an yekûn: 2246412 guruş.

Ceste ceste teslimât minhâ 1768245 guruş.

Kezâlik hazînedârın bir kıt'a tahvîli mûcebince 478167 guruş.

Ağnâm-ı mezkûrdan i'tâ eylediği:

Gûst:

Askere verdiği 1088571 kıyye.

Müşârun-ileyh dâiresine 0096204 kıyye.

Vücûhuna 0017440 kıyye.

11202215 kıyye.

Âhar muhassıllık defterinde bulunan revganın dâhil-i defter olmadığından tenzîli îcâb etmeyeceği.

Yabancı esnâfının verdikleri:

Fî: 240 [paradan], 7232 kıyye revgan	43392 guruş.
Fî: 340 [paradan], 3880 kıyye revgan	31040 guruş.
Fî: 360 [paradan], 0330 kıyye revgan	52970 guruş.
Fî: 280 [paradan], <u>5570 kıyye revgan</u>	<u>38990 guruş.</u>
17012 kıyye revgan An gurre-i Receb sene [12]55. İlâ gâye-i C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]56.	116392 guruş.
Esnâf-ı merkûm defterinde be-her hisâbı minhâ:	<u>305 guruş.</u>
	116087 guruş. 30 [para].
Fî: 170 [paradan], 2583 kıyye asel	<u>27977 guruş.</u>
	144064 guruş.
Hademeye minhâ	<u>1873 guruş.</u>
	143791 guruş.
Teslimât minhâ	<u>75000 guruş.</u>
Kezâlik hazînedârın bir kıt'a tahvîli mûcebince matlûbları:	68791 guruş.

Etmecibaşı Süleymân Ağa'nın verdiği defter mücebince müşârun-ileyhin nasb eylediği müdürinden aldığı:

Verdiği hinta: 34085 kile-i Konya. An gurre-i M[Muharrem] sene [12]54. Îlâ gâye-i M[Muharrem] sene [12]56. Makbûzu târîhidir.	Verdiği nân-ı azîz: 4360774 kıyye, 2045130 guruş.
Nakd akça verilmeyüp aynen zahîre verildiği:	<u>4360774 kıyye, 2045130 guruş.</u> 0000000 0000000

İşbu zahîre Konya ve elviye-i sâireden müretteb mübâya'a olunup fi'âtları defâtir-i vârideden ma'lûm olacağı ve zehâ'ir-i mezkûre şa'îr ve çavdarıyla mahlût olarak sekiz mâh tabh olduğunu ve merkûm hîn-ı kabzında bir kilede bir yarım noksan kabz etmiş olduğunu çend nefer etmekci kalfaları ile merkûm meclisde takrîr etmiş olduğu.

İşbu takrîrin sıdk ve kizbe ihtimâli olduğundan meclisce ehl-i vukûfdan kefli lâzım geldiğine binâ'en ihbârları vechle husûs-ı mezbûra vukûf-ı tâmmı olan Değirmen Karyesi Muhtârı Hacı Mustafa ve dakîk hammâlları ve değirmenci lerden su'âl olundukda cevâblarında zehâ'ir-i mezkûr mîrî? iki mâh mikdârı mîrî anbârından yevmiyye dakîk hammâllarına devr-i kile ederek değirmene giden hintaya be-her kilede bir yarım şa'îr ve bir yarım çavdar halt eylemiş ise de etmekci başı merkûmun dahî kendüye hâss ayruca on aded dakîk hammâl olup kendünün mübâya'a eylediği hinta-i mahlût, anbarından be-her yevm on kileden mîrî zahîreyle berâber tabh ve i'mâl etmekde olduğunu ve bir yarım noksân keyfiyeti ber-mu'tâd değirmenci ücreti ve dakîk hammâlları ücretlerinden noksân olmuş idüğü merkûm meclisde ifâde ve takrîr etmiş oldukları.

İşbu kazâ defterinde muharrer ağnâm ve kömür ve hatab ve samân, Konya me'mûrlarından alınan defterin top yekûnundan mükerrer olmamak için tenzîli îcâb edeceği.

Konya'ya mülhak Belviran kazâsının defteri mücebince kâffe-i erzâk bahâsı:

Elli dört senesinden verilmiş:	139141 guruş.
Elli dört senesi guresinden elli altı senesi Muharremine kadar verilmiş:	<u>081645 guruş.</u>
	220786 guruş.
Ber-vech-i mahsûb teslîmât minhâ:	<u>162866 guruş.</u>
	57920 guruş.

Matlûbları:

Kezâlik hazînedârın tahvîlinden:	43000 guruş.
Kassâbbaşı pusulasına:	<u>14920 guruş.</u>
	57920 guruş.

[Sahife No: 139.]

Konya'ya mülhak Kadınhanı tarafından gelen defter mücebince kâffe-i erzâk bahâsı:

	47602 guruş.
<u>Teslîmât minhâ</u>	<u>18465 guruş.</u>
	29137 guruş.

Matlûbları:

Kezâlik hazînedârın tahvîliyle	10871 guruş.
Kassâbbaşı pusulasıyla	13930 guruş.
Hatt-ı me'mûrî pusulasıyla	<u>01841 guruş, 30 [para.]</u>
	26642 guruş.
Açıktan? Matlûbları	<u>2495 guruş.</u>
	29137 guruş, 30 [para].

İnsuyu kazâsının gelen defter mücebince kâffe-i erzâk bahâsı:

	30187 guruş.
<u>Ber-vech-i mahsûb teslîmât minhâ</u>	<u>27346 guruş.</u>
Kezâlik hazînedârın bir kıt'a tahvîliyle	2841 guruş.

Konya'ya mülhak Lâdik'den gelen defter mücebince kâffe-i erzâk bahâsı:

	13439 guruş.
<u>Ber-vech-i mahsûb teslîmât minhâ</u>	<u>3101,5 guruş.</u>
Matlûbları	10337,5 guruş.
Kezâlik bir kıt'a tahvîliyle	2176 guruş.
Kassâbbaşı pusulasıyla	6115 guruş.
<u>Kelem? me'mûru pusulasıyla</u>	<u>1480 guruş.</u>
	9771 guruş.
<u>Açıktan matlûbları</u>	<u>0566,5 guruş.</u>
	10337,5 guruş.

Müşârun-ileyhin bıraktığı defter mücebince mahâll-i ma'lûmeden alınan kelem?lerin bahâsı: 78074 guruş.

Konya'ya mülhak Karapınar kazâsının defteri mücebince kâffe-i erzâk bahâsı:

	89218,5 guruş.
<u>Ber-vech-i mahsûb teslîmât minhâ</u>	<u>2227 guruş.</u>
Ber-vech-i muharrer matlûbları	86991,5 guruş.

Kezâlik hazînedârın bir kıt'a tahvîliyle	52673 guruş.
Kassâbbaşı pusulasıyla	30843 guruş.
Kassâb yar[d]ımcısı pusulasıyla	00668 guruş.
Kelem? me'mûru pusulasıyla	06872,5 guruş.
<u>Saman me'mûru pusulasıyla</u>	<u>00160 guruş.</u>
	89216,5 guruş.

	[89216,5 guruş.]
<u>Hademeye bahâ minhâ</u>	<u>2225 guruş.</u>
	86991,5 guruş.

Receb sene [12]56 târihinde asâkir Âsitâne'ye giderken alınmış sâbık Konya Kolbaşı İsa Ağa'nın verdiği defter mücebince:

Fî: 17,5 [guruşdan], 375 Sarıklık. Zâ'id sarık: 16 [aded?].
6466,5 guruş.
..... bahâsı 1695 guruş.
Kezâlik hazînedârın bir kıt'a tahvîli mücebince 8161,5 guruş.

Konya'ya mülhak Esbkeşan kazâsı tarafından gelen defter mücebince kâffe-i erzâk bahâsı:

168863 guruş.
Ber-vech-i mahsûb teslîmât ceste ceste minhâ 150272,5 guruş.
Matlûbları 18590,5 guruş.

Kezâlik hazînedârın iki kıt'a tahvîli mücebince 4259 guruş.
Kassâbbaşının iki kıt'a pusulası mücebince 9653 guruş.
Saman me'mûru pusulasıyla 0375 guruş.
Kelem? me'mûru pusulası mücebince 1470 guruş.
Müşârun-ileyh âdemleri? Müdiri Süleymân ve Hüseyin Efendi'nin dokuz kıt'a mührlü ve mührsüz pusulalarıyla 2833,5 guruş.
18590,5 guruş.

Konya'ya mülhak Divle kazâsının defteri mücebince kâffe-i erzâk bahâsı:
Mührlü ve mührsüz pusulaları mücebince 38162,5 guruş.
Ber-vech-i mahsûb teslîmât minhâ 21726,5 guruş.
Matlûbları 16436 guruş.
Kezâlik hazînedârın bir kıt'a tahvîliyle 03136 guruş.
Kassâbbaşı pusulasıyla 13300 guruş.
16436 guruş.

Erzâk-ı mütenevvi'anın hazîne-i müşârun-ileyhden akçası verildikde guruşda bir paradan müdiriyye ahz olunmuş idüğü.

İkiyüz elli dört târihinde Karahisâr sancağında mübâya'a olunan zehâyirin be-her yigirmi Karahisâr kilesi on iki Konya kilesi iki çeyrek? i'tibâriyle tekyîl olunduğu ve ücretiyle kabzına me'mûr Hâşim Ağa zahîre-i mezkûru kabzında ziyâdece kabz etmiş olduğundan fazlasını mahallinde hakkınca şuraya buraya fûrûht etmiş olduğunu müşârun-ileyhe bi'l-ihbâr ve müşârun-ileyh dahî merkûmdan su'âl eylediği merkûm dahî mukırr ve mu'terif olmağla ikrârı vechle merkûmdan ve refiklerinden on iki bin beş yüz guruş ahz eylediği.

Muharrem oğlu Hâfiz Ahmed Konya pazarından otuz altı guruşdan altmış altı guruşa kadar fi'ât-ı muhtelif ile bâ-defter-i müfredât mübâya'a etmiş olduğu bin yediyüz altı buçuk keyl-i Konya hinta ile yigirmi sekiz guruşdan yigirmi dört guruşa kadar on buçuk keyl çavdar ve otuz beş guruşdan yigirmi dört guruşa kadar yediyüz dokuz keyl şa'îr, ma'rifetiyle mübâya'a iderek îcâb eden bir yük on bin beşyüz on üç buçuk guruş akçasın hazîne-i müşârun-ileyhden ahz etmiş olduğunu nâtik merkûm bir kıt'a müfredât defter-i muhâsebe takdîm ve takrîri.

Cem'an yekûn:

Konya muhassıllığı dâhilinde bulunan kazâların ez-gayr-ı teslîmât matlubları:
1215299,5 guruş.

Yalnız on iki yük onbeş bin ikiyüz doksan dokuz buçuk guruşdur.

[Sahife No: 140.]

Müşârun-ileyhin her ne kadar mahâll-i sâireden haylüce erzâk-ı mütenevvi‘a iddihârı vâir ise de defter-i müfredâtı kendülerinde olduğundan bilinememiş fakat nefs-i Konya'dan mümkün mertebe zîrde gösterildiği vechle akçasını an nakd-i hazîne-i müşârun-ileyhden verilmiş olan mübâya‘âtın ale'l-esâmî defteridir ki, zikr olunur.

Karapınar mukâta‘ası ta‘şîrinden mîri an bârına Süleymân Beğ mübâya‘a ve teslîm etmiş olduğu.

Hinta

	1332, 5 keyl-i Konya	
<u>Çiftlikden</u>	0250 keyl-i Konya	
Fî: 55 [Kuruşdan],	1582 keyl-i Konya	87037,5 guruş.

Şa‘îr

Fî: 35 [Kuruşdan],	485 keyl	16975 guruş.
--------------------	----------	--------------

Cem‘an yekûn: 104012,5 guruş.

Sarrâf Vasilpos tarafından verilmiş olan:

Fî: 60 [kuruşdan], 500 keyl hinta 30000 guruş.

Sâbık Müfti Mûsâ Efendinin vermiş olduğu:

Fî: 50 [kuruşdan], 50 keyl hinta 2500 guruş.

Hacı İsmâil Ağa'nın vermiş olduğu:

Fî: 48 [guruşdan], 200 keyl hinta 9600 guruş.

Fî: 28 [guruşdan], 50 keyl şa‘îr 1400 guruş.

Nâzî-zâde Mustafa Ağa'nın vermiş olduğu:

Fî: 50 [kuruşdan], 128 keyl hinta 6400 guruş.

Sarayönlü-zâde Ömer Efendi'nin vermiş olduğu:

Fî: 50 [kuruşdan], 300 keyl hinta 15000 guruş.

Mahmûd Efendi'nin vermiş olduğu:

Fî: 50 [kuruşdan], 71 keyl hinta 3550 guruş.

Hacı Tâhir Efendi'nin vermiş olduğu:

Fî: 50 [kuruşdan], 23 keyl hinta 1174 guruş.

Fî: 30 [kuruşdan], 69 keyl şa‘îr 2070 guruş.

Redîf Mîralayı Hacı Mehmed Beğ'in vermiş olduğu:

Fî: 58 [kuruşdan], 185 keyl hinta 10730 guruş.

Fî: 30 [kuruşdan], 84 keyl şa‘îr 2520 guruş.

Avram ve Garabet nâm bâzergânların vermiş oldukları:

Fî: 49 [kuruşdan], 70 keyl hinta 3430 guruş.

Fî: 30 [kuruşdan], 60 keyl şa‘îr 1800 guruş.

Çelebi Efendi'nin vermiş olduğu:

Sene [12]54. Fî: 70 [kuruşdan], 500 keyl hinta 35000 guruş.
Sene [12]55. Fî: 56 [kuruşdan], 300 keyl hinta 16800 guruş.
Fî: 30 [kuruşdan], 100 keyl şa'îr 3000 guruş. 51800 guruş.

Abdurrahmân Efendi'nin vermiş olduğu:
Fî: 55 [kuruşdan], 873 keyl hinta 48015 guruş.
Fî: 30 [kuruşdan], 1791 keyl şa'îr 53730 guruş.

Anasti Bâzergânın vermiş olduğu:
Fî: 50 [kuruşdan], 730 keyl hinta 36500 guruş.
Fî: 30 [kuruşdan], 830 keyl şa'îr 24900 guruş.

Anasti Arçî? ma'rifetiyle Ankara cânibinden mübâya'a ve müdürine teslim eylediği:
Fî: 94 [kuruşdan], 16225 keyl erz 38128 guruş.

İşbu defterde muharrer zehâ'ir ve erzâk be-herisinden gayr-ı ez teslimât ahâlî ve esnâf ve kazâ kullarının matlûbları iki bin dörtyüz bu kadar kîse akça görünmüş ise de elviye-i ma'lûmeden alınan ağnâm vesâireden dahî ma'lûmü'l-mikdâr dâhil-i yekûn bulunmuş olmağla elviye-i mezkûre defâtirinde muharrer olan mikdârını mükerrer olmamak için hazînece tenzîl olundukda bi't-tab'î yalnız Konya Muhassıllığının matlûbu demek olacağından ol-vechle tesviye ve icrâ buyurulması bâbında ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Bende temhîr A'zâ Hacı Tâhir [bin] Ahmed	Bende Temhîr Receb [bin] Abdurrahmân	Bende Temhîr A'zâ Süleymân	Bende temhîr Müfti	Bende temhîr nâ'ib	Bende temhîr Muhassıllık-ı Konya
Bende Temhîr Eyyüb	Bende temhîr A'zâ Celâleddîn	Bende temhîr Kâtib	Bende temhîr kâtib	Bende temhîr A'zâ Mehmed Emîn	Bende temhîr A'zâ Abdullah
Bende temhîr A'zâ Haydar- zâde Hacı Mustafa	Bende temhîr A'zâ Hacı Hamza.				

Sahife No : 141

Tarihi : 10 Rebiülâhir 1258

Ferman: Bir özrü olmadıkça namazları camide cemâatle kılmanın gerekliliği, namazların ardından tehli, tesbih ve duanın tamamlanması, çocukların ilme ve namaza yönlendirilmesi hakkında fermân.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem [boşluk] mülhakâtıyla Konya Müşîri vezîrim İbrâhim Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehû ve iftihârü'l-[ekâ]bir ve'l-ekârim câmi'u'l-mefâhir ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im ricâl-i Devlet-i Aliyye'mden Konya Defterdârı Mehmed Nûri zîde ulüvvühû ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im elviye kâ'im-makâmları dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâ'i'l-muhakkikîn nâ'ib ve müftiler zîde

ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kazâ [me']mûrları ve a'zâ-yı mecâlis vesâir iş erleri zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki cümleye ma'lûm olduğu vechle evkât-ı hamseyi ke-mâ feraza'llâhü te'âlâ edâya kıyâm ve muvâzabet husûsu cevher-i? îmân ve İslâm ile mütehallî ve nûr-ı tevhîd ile kalbleri münevver ve müncelî olan her bir mü'min ve muvahhide farz-ı ayn olarak kâffe-i mü'mininin salât-ı hamse-i mefrûzayı cevâmî' ve mesâcidde cemâ'atle edâ eylemeleri muktezâ-yı diyânetden olduğuna ve bu makûle ahkâm-ı dîniyenin icrâsına dikkat-i zât-ı hilâfet-simât-ı şehen-şâhânem mütehattim-i zimmet eyledüğüne binâ'en bu def'a karîha-i ilhâm-ı sarîha-i cihândârânemden mevhibet-bahş sünûh ve sudûr olan ve irâde-i isâbet-makrûn-ı pâdişâhânem muktezâ-yı münîfi üzere dârü'l-hilâfeti'l-aliyyemde ve bilâd-ı selâsede mutavattın ehl-i İslâmın ba'd-ezîn öZR-i şer'îsi olmadıkça salât-ı mefrûzayı cevâmî' ve mesâcidde cemâ'atle edâ eylemeleri husûsu lâzım gelenlere beyâz üzerine fermânlar tastîriyle tenbîh ve te'kîd ve hilâfında bulunanların te'dîbât-ı lâyıkaları icrâ kılınacağı i'lân ve te'yîd olunmuş ve keyfiyyet, memâlik-i mahrûse-i şâhâneme dahî evâmîr-i aliyyemle neşr ve i'lân kılınmış olmağla siz ki müşîr-i müşâr ve defterdâr vesâir mûmâ-ileyhimsiz siz dahî keyfiyyet, zîr-i idârenizde kâ'in mahallerde bulunan kâffe-i ibâd-ı müslimîne etrâfıyla i'lân ve işâ'at-birle bâlâda muharrer tenbîhât her bir mahallde kemâ-yenbagî icrâya bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve beyândan müstağnî olduğu üzere tahsîl-i ilm-i hâl cümleye lâzım ve mevsim-i taleb ve irfânı hengâm-ı sabâvet olarak bu dahî vâlidînin evlâd ve hakkında zimmet-i şefkatine müterettib ve mütehattim olmağla herkes evlâdını eyyâm-ı sabâvetinde tahsîl-i ilme sevk ve i'zâ[m] ve bu cihetle kesb-i mükâfât-ı Dünyâ ve Ukbâ eylemek için teşvîkât-ı lâzımeye i'tinâ ve mübâderet ve hilâfından gâyetü'l-gâye tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve te'kîden ve te'kîden ve ikâzan ve tehdîden Dîvân-ı Hümâyûnum'dan mahsûsan işbu celîlü'l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi bu mâdde sâire makîs olmayup umûr-ı âliye-i dîniyenin a'zamı olduğuna mebnî fî-mâ ba'd bu evâmîr-i münîfeme lâyıkıyla dikkat, âmme-i ehl-i îmân üzerlerine farz olan salât-ı hamseyi öZR-i şer'îsi olmadığı hâlde ezân-ı şerîf okunduğu gibi cevâmî' ve mesâcidde ve dâire ashâbı olanlar dahî konaklarında cemâ'atle edâya müdâvemet ve huşû' ve hudû' ve ta'dîl-i erkân ile ifâ-yı sünen-i seniyye-i hazret-i Resûl-i Kibriyâ aleyhi efzalü's-salâti ve't-tahiyyâ ve tesbîh ve tehlîl ve tertîl-i du'â-yı icâbet edâya kemâliyle ri'âyet ve muvâzabet eylemeleri ve çoluk çocukların mekteblere verüp tahsîl-i ilm-i hâl etdirilmesi e'azz-ı me'ârib-i şehriyârânem olduğu ve bu bâbda iğmâz ve tesâhül ve ednâ derece müsâmaha ve tezâhül vukû'una cesâret edenler mes'ûl ve mu'âteb olmaları matlûb-ı kat'î-i şâhânem idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü hareketle icrâ-yı lâzime-i hamiyet-kârî ve diyânete bi'l-ittihâd mezîd-i ikdâm ve gayret ve mugâyiri vaz'ı ve tecvîzden Dünyâ ve ukbâda ducâr-ı itâb olmakdan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ü hareket eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kilasız. Tahrîren fî evâ'il-i şehriyârânem Rebî'l-âhir li-sene semânin ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf. Vasalet fî gurre-i Ca[Cemâziye'l-evvel] sene [12]58.

Sahife No : 142

Tarihi : 13 Şevval 1256.

***Ferman:** Çiftehân ve Başderbendi istihkâmında ve Ordu-yı Hümâyûn karargâhında istihdam edilen askerin erzâkı için halktan mübâyaa olunan zahirenin etraflıca muhasebe kaydının defter edilerek Dersaâdet'e gönderilmesi.*

Konya Müşîri el-Hac Ali Paşa hazretlerinin muhâsbesi emridir.

Emîrül-ümerâ'î'l-kirâm kebîrül-küberâ'î'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibül-izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ferîkân-ı kirâmdan Konya eyâleti umûr-ı zabtiyye me'mûru Eyyûb Paşa dâmet me'âlîhi ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im Konya ve Niğde ve Beğşehir ve Aksaray ve İçil ve Karahisâr-ı Sâhib ve Kütahya ve Hamid sancaklarıyla zikr-i âtî zehâyirin mübâyaa olunmuş olduğu sâir mahallerin me'mûr-ı mâliyye ve zabtiyye me'mûrları ve mu'teberân-ı hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnum'dan olup zikr-i âtî husûsun rü'yet ve tesviyesine mâliyye hazîne-i celîlesi tarafından mahsûs me'mûr ve ta'yîn kılınan el-Hac Abdülvehhâb dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâ'î'l-muhakkıkîn me'âdini'l-fezâ'il ve'l-yakîn nâ'ib ve müftîler zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı mecâlis-i memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûnum vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, hâlen Şâm-ı Şerîf vâlisi düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmül-âlem vezîrim el-Hac Ali Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehûnun Konya müşîrliği hengâmında refâkatinde bulunup mu'ahharan muktezâ-yı irâde-i seniyyem üzre Dersaâdetime celb olunmuş olan Asâkir-i Muntazama-i Şahânem için müddet-i ma'lûme zarfında müşârun-ileyh ma'rifetiyle i'tâ olunan ta'yînât-ı vâkı'a olan mesârifât-ı müteferrika ile Çiftehân ve Başderbendi istihkâmında ve makarr-ı ordu-yu hümâyûnumda istihdâm kılınan başıbozuk askerinin ma'âş ve mâhiyye ve ta'yînât bahâlarından dolayı mâliyye hazîne-i celîlesinden bi'd-defe'ât nakden ve Konya ve mahâll-i ma'lûme muhassıllıkları emvâlinde havâle ve irsâl ve i'tâ olunan mebâliğdan mâ'adâ dokuz bin şu kadar kîse matlûbatı görülmüş ve mebâliğ-ı mezbûr Konya ve Niğde ve Beğşehir ve Akşehir ve Aksaray sancakları ahâlîlerinin matlûbları bulunmuş olduğu ve ahâlî-i merkûmenin muzâyaka-i hâli cihetiyle taraflarından mutâlebe kılınmakta idüğü beyânıyla icâbının icrâsı husûsu mukaddemce müşîr-i müşârun-ileyh tarafından der-bâr-ı şevket-karârıma tahrîr ve iş'âr ve keyfiyyet, meclis-i muhâsebe-i mâliyyede mütâla'a ve tezkâr kılınarak ol-bâbda takdîm ve terkîm olunan mazbata ile bi'l-fi'l umûr-ı mâliyye nâzırı düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmül-âlem müşîr-i sadâkat-semîrim el-Hac İbrâhim Sâib Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehû tarafından arz olunan takrîri mücebince müşîr-i müşârun-ileyhin asker-i merkûme mesârifâtından dolayı mâliyye hazînesinde haylice matlûbatı ve ahâliye dahî vereceği vâir ise de matlûbat-ı sahîhanın kemmiyyet ve keyfiyyeti ne-vechledir ve ale'l-hisâb olarak makbûzâtı olan mebâliğ nasıl sarf olunmuşdur bu tarafda lâyıkıyla ma'lûm olamadığından ba'dehû icâbının icrâ ve tesviyesine bakılmak üzre evvel-i emrde mahallinde ma'rifet-i şer'-i şerîf ve meclis me'mûrları ma'rifetleriyle müddet-i merkûme müşîr-i müşârun-ileyh tarafından asker-i merkûmeye verilen ta'yînât için ahâlîden ne-mikdâr zehâyir ve levâzımât-ı sâire mübâyaa olunmuşdur ve fi'âtları ne vechledir ve bahâlarından el-hâletü hâzihî ahâlînin ne-mikdâr alacağı kalmışdır ve müşârun-ileyhin nakden ve muhassıllardan havâle makbûzât ve medfû'âtı keyfiyyetleri ne vechledir bi't-tahkîk hisâbı rü'yet olunarak me'hûzât ve masrûfât-ı hakîkanın ale'l-infirâd îzâhan sebt ve terkîm ile defter-i sıhhat-eserinin bi'l-istishâb Dersaâdetime irsâl ve takdîmi zımnında müte'allik buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i mülûkânem üzre sen ki mûmâ-ileyhsin senin der-kâr olan dirâyet ve istikâmet ve bu makûle mesâlihînin hüsn-i rü'yet ve tesviyesine liyâkat ve iktidârın hasebiyle mukaddemce hazîne-i mezkûr ve? tarafından? bi'l-intihâb husûs-ı mezkûra me'mûr ve ta'yîn kılınmış olduğuna mebnî ber-müceb-i irâde-i seniyyem icrâ-yı me'mûriyyete şurû' ve mübâşeret

eylemiş isende asker-i merkûme için mübâya'a olunan zehâyir yalnız bâlâda muharrer sancaklardan olmayup İçil ve Karahisâr-ı Sâhib ve Kütahya ve Hamid sancaklarından dahî tertîb? ve mübâya'a kılınmış olduğuna ve hâlbuki işbu sancaklar sudûr eden emr-i şerîfe derc olunmamış idüğüne mebnî bunların dahî muhâsebe-i lâzımelerinin rü'yet ve tesviyesi icâb ederek cümlesinin usûl-i muharrere üzre hisâblarının icrâ ve tanzîmi zımnında müceddeden emr-i âlîşânım ısdârı husûsu tensîb kılınmış olmağla vusûl-i emr-i âlîşânımda muktezâ-yı me'mûriyyet ve lâzıme-i kâr-güzârî ve dirâyet-kârın üzre müddet-i merkûmede müşîr-i müşârun-ileyh tarafından asâkir-i merkûme ta'yînâtı için zikr olunan Konya ve Niğde ve Beğşehir ve Akşehir ve Aksaray ve İçil ve Karahisâr-ı Sâhib ve Kütahya ve Hamid sancaklarıyla sâir mahaller ahâlîlerinden ne-mikdâr zehâyir ve levâzımât-ı sâire mübâya'a olunmuşdur ve bahâlarından ahâlînin ne-mikdâr matlûbatı kalmışdır ve müşârun-ileyhin nakden ve muhassıllardan havâle vâki' olan ve makbûzât ve medfû'âtı ne vechledir ma'rifet-i şer'-i şerîf ve ma'rifet-i mecâlis me'mûrları ma'rifetleriyle bi'l-istiknâh sıhhat ve tahakkuku üzre hisâbını rü'yet ederek me'hûzât ve masrûfât-ı vâkı'a-i sahîha her ne ise ber-vech-i îzâh yegân yegân sebt ve terkîm-birle defter-i sıhhat-eserini bi'l-istishâb der-bâr-ı şevket-karârıma avdet ve ol-vechle îfâ-yı muktezâ-yı me'mûriyyet ve istikâmet, mezîd-i sa'y ü gayret ve müteferri'ât-ı me'mûriyyetin olan husûsda bir gûna kusûr ve tekâsül vukû'unda ve ol-tarafda bulunduğun müddetce ahâlî ve fukarâdan hizmet ve mesârifât nâmı ve nâm-ı âharla bir akça ve bir habbe taleb ve ahzından be-gâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemen fermânım olmağın me'mûriyyetini mutazammın işbu emr-i celfül'-kadrım ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh amel ve harekete kemâliyle ihtimâm ve dikkat eylesen ve siz ki ferîk-i müşârun vesâir mûmâ-ileyhimsiz mazmûn-ı emr-i âlîşânım sizin dahî meczûmunuz olarak muhâsebe-i merkûmenin bâlâda tafsîl ve beyân olunduğu vechle ma'rifetiniz ve me'mûr-ı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ber-vefk-i matlûb rü'yetle lâzım gelen defter-i sıhhat-eserin me'mûr-ı mûmâ-ileyh mu'âvenetiyle bu tarafa ba's ve takdîmi emr-i ehemmine cümleliz bi'l-ittifâk kemâl-i ihtimâm ve sarf-ı makderet ve tenbîhât-ı muharrerenin hilâfı ve rızâ-yı şâhâneme münâfi vaz' u hâlet vukû'una tecvîzden ziyâde hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ü hareket eyleseniz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî 13 L[Şevvâl] sene 1256.

Sahife No : 143

Tarihi : 15 Şevvâl 1256.

Ferman: *Dersâadet ve havâlisinde bulunan Rızâ Paşa Livâsı'nın ikinci alayı Miralay Şükrü Bey'in eşliğinde Şâm-ı Şerîf Vâlisi el-Hac Ali Paşa maiyetine tâyin kılınması.*

Mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'û'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im Üsküdâr'dan zikr âtî mahalle varınca esnâ-yı râhda Tanzîmât-ı Hayriyyeleri icrâ olunan mahallerin umûr-ı zabtiyye ve mâliyye me'mûrları dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâ'i'l-muhakkikîn mahâll-i mezkûre nâ'ib ve müftîleriyle henüz müstesnâ bulunan kazâların kuzât ve nüvvâbı zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı mecâlis vesâir zâbitân-ı memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, tımarlı süvârî Asâkir-i Muntazama-i Şahânem mîrlivâlarından emîrül-ümerâ'i'l-kirâm Rızâ Paşa dâmet me'âlîhi livâsının Dersâ'âdetim ve havâlisinden bulunan ikinci alay, bu def'a muktezâ-yı irâde-i seniyye-i mülûkânem üzre mîralay iftihârü'l-ümerâ'i'l-mükerremîn Şükrü Beğ zîde ikbâlühü istishâbıyla hâlen Şâm-ı Şerîf vâlisi düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâ[mü]l-âlem vezîrim el-Hac Ali Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehü

ma'iyetine me'mûr ve ta'yîn kılınmış olduğundan ol-bâbda iktizâ eden yol, emr-i şerîfimin ısdârı husûsu mütehayyizân-ı ricâl-i Devlet-i Aliyyemden hâlen Asâkir-i Muntazama-i Şahânem müsteşârı iftîhârül-e'âlî ve'l-e'âzım el-Hac İbrâhim Edhem Beğ dâme ulüvvühû tarafından bâ-takrîr ifâde ve inhâ olunmakdan nâşî siz ki mûmâ-ileyhimsiz livâ-i mezkûr mîralay-ı mûmâ-ileyh istishâbıyla Üskûdâr'dan vâlî-i müşârun-ileyhe bulunduğu mahalle varıncaya değin ber-mûceb-i ta'lîmât iktizâ eden ta'ayyüen? ve ahmâlü eskâllerini nakline muktezî araba ve hayvânâtın bahâ ve ücretleri Tanzîmât-ı Hayriyyeleri icrâ olunan mahallerde meclisler ma'rifetiyle kat' olunarak muhassıllık emvâlinden tesviye ve i'tâ ve müstesnâ bulunan yerlerde dahî usûl-i kadîmesi vechle rü'yet ve ifâ olunmak üzere derhâl tedârük ve i'tâsıyla icâbının icrâsıçün lâzım gelen defterlerini Dersa'âdetime takdîm ve isrâsı esbâbını bi'l-istihâsâl livâ'-i mezkûrun bir ân evvel savb-ı me'mûra i'zâmı ve irsâlleri husûsuna ikdâm ve mübâderet eylemeniz fermânım, mahsûsan işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü harekete mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve bu bâbda iğmâz ve rehâvetle asâkir-i merkûmeye ta'yînât husûsunda bir mahalde muzâyaka çekdirmemek veyâhûd bilâ mûcib tevkîf etdirilmek misillü vaz' u hâlet vukû'unu tecvîzden be-gâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuş buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere ilâ âhirih... Kostantiniyye el-Mahrûse. Fî 15 L[Şevvâl] sene [12]56.

Sahife No : 144
Tarihi : 20 Ramazan 1256.

***Ferman:** Topçu Yüzbaşı Kayserili Mehmed idâresinde yetmiş sekiz nefer topçu ve yüz seksen aded beygir ve iki mülâzimin Şâm-ı Şerif vâlisi maiyetine gönderilmesi.*

Mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekâbir câmi'û'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im Üskûdar'dan zikr-i âtî mahalle varıncaya kadar esnâ-yı râhda Tanzîmât-ı Hayriyyeleri icrâ olunan mahallerin umûr-ı zabtiyye ve mâliyye me'mûrları dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâ'î'l-muhakkıkîn mahall-i mezkûre nâ'ibi ve müftûleriyle müstesnâ bulunan kazâların kuzât ve nüvvâbı zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı mecâlis ve zâbitân-ı memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâlen mülhakâtıyla Şâm-ı Şerif vâlisi düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim el-Hac Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehû ma'iyetinde bulunmak üzere bu def'a Tophâne-i Âmirem cânibinden yetmiş sekiz nefer topçu ve yüz seksen re's bâr-gîrleri topçu yüz başlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kayserili Mehmed zîde kadrühû ile iki nefer mülâzım teslîmen irsâl ve i'zâm kılınmış olduğundan ol-bâbda iktizâ eden yol, emr-i şerîfimin ısdârı husûsu hâlen bi'l-istiklâl Asâkir-i Muntazama-i Şahânem ser'askeri düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Mustafa Nûri Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehû tarafından ifâde ve inbâ olunmakdan nâşî siz ki, mûmâ-ileyhimsiz neferât ve hayvânât-ı merkûme Üskûdar'dan vâlî-i müşârun-ileyh ma'iyetine varıncaya değin iktizâ eden ta'yînâtlarının bahâları Tanzîmât-ı Hayriyyeleri icrâ olunan mahallerde meclis ma'rifetiyle kat' olunarak muhassıllık emvâlinden tesviye ve i'tâ ve müstesnâ olunan yerlerde dahî usûl-i kadîmesi vechle rü'yet ve ibkâ olunmak üzere ta'yînât-ı merkûmenin derhâl tedârük ve i'tâsıyla icâbının icrâsıçün lâzım gelen defterini Dersa'âdetime takdîm ve isrâsı esbâbını bi'l-istihâb [istihâsâl] neferât ve hayvânât-ı mezkûrenin bir ân evvel savb-ı me'mûrlara i'zâm ve irsâlleri husûsuna ikdâm ve mübâderet eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ve harekete mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve bu bâbda iğmâz ve rehâvetle neferât-ı mezkûreye ta'yînât husûsunda bir mahalde zarûret ve muzâyaka çekdürülmek misillü vaz' u hâlet vukû'unu tecvîzden be-gâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-

şânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr buyurulan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla âmil olasız. Şöyle bilesiz. Evâsıt-ı N[Ramazân] sene [12]56. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 145

Tarihi : 29 Ramazan 1256.

Ferman: Miralay Nuri Bey idâresinde yirmi dört nefer zâbitân ve neferâtın Şâm-ı Şerif vâlisi maiyetine gönderilmesi.

Mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'û'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im Üsküdar'dan Şâm-ı Şerife varıncaya esnâ-yı râhda Tanzîmât-ı Hayriyyeleri icrâ olunan mahallerin umûr-ı zabtiyye ve mâliyye me'mûrları dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkîn mahâll-i mezkûrda nâ'ibler ve müftüler ile müstesnâ bulunan kazâların kuzât ve nüvvâbı zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı mecâlis vesâir zâbitân-ı memleket zîde kadrühüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, mîrlivâ emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm Selim Paşa dâmet me'âlihinin taht-ı livâsında olup bu def'a muktezâ-yı irâde-i seniyye-i mülûkânem üzre Şâm-ı Şerif vâlisi düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim el-Hac Ali Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlêhü ma'ıyyetine me'mûr ve ta'yîn olunan tımarlı süvârî Asâkir-i Muntazama-i Şahânem birinci alayı için tertîb ve tesrîb kılınan yüz yigirmi denk esliha ve mühimmâtın Üsküdar'dan Şâm-ı Şerife varınca nakline muktezî araba ve hayvânât ve alay-ı mezkûr mîralayı iftihârü'l-ümerâ'i'l-mükerreremîn Nûri Bey zîde ikbâlühü ile berâber bulunan yigirmi dört nefer zâbitân ve neferâta esnâ-yı râhdan iktizâ eden ta'yînât ile bunlar râkib oldukları hayvânâtına i'tâsı lâzım gelen şa'îr ve samanın bahâ ve ücretlerin nizâmî vechle muhassılık-ı mezkûrdan i'tâ ve te'diye ve müstesnâ bulunan yerlerde dahî sâbık ve emsâli vechle kazâlar taraflarından rû'yet ve tesviye olunmak ve mîralay-ı mûmâ-ileyhden makbûz senedâtı ahzıyla hazînece hisâbının icrâsı için senedât-ı mezkûre bâ defter bu tarafa takdîm ve isrâ kılınmak üzre hayvânât ve me'kûlât-ı mezkûrenin tedârük ve i'tâsı husûsu mütehayyizân-ı ricâl-i Devlet-i Aliyyemden hâlen Asâkir-i Muntazama-i Şahânem müsteşârı iftihârü'l-e'âlî ve'l-e'âzım el-Hac İbrâhim Edhem Beğ dâme ulüvvühü tarafından bâ takrîr ifâde ve inbâ olmakdan nâşî siz ki mûmâ-ileyhimsiz zikr olunan esliha ve mühimmât, Üsküdar'dan Şâm-ı Şerife varıncaya kadar her kangınızın zîr-i hükûmet ve idârenizde kâ'in mahalle dâhil olur-ise nakline muktezî araba ve hayvânât ve mîralay-ı mûmâ-ileyh ile neferât-ı merkûmenin ta'yînâtlarıyla hayvânâtların icâb eden yem ve yiyeceğin bahâ ve ücretler bâlâda beyân olunduğu vechle tesviye ve ifâ ve senedât makbûzunu defteriyle ma'an bu tarafa takdîm ve isrâ kılınarak mühimmât ve asâkir-i merkûmenin bir ân evvel savb-ı maksûda îsalleri husûsuna bi'l-ittifâk mezîd-i ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ve hareketle ifâ-yı lâzîme-i kâr-güzârî ve sadâkate bi'l-ittihâd ikdâm ve gayret ve bu bâbda iğmâz ve rehâvetle mühimmât-ı mezkûrenin esnâ-yı râhda bilâ mücib meks ve tevkîfi misillü vaz' u hâlet vukû'unu tecvîz[den] be-gâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdir olmuşdur. İmdi buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eylesiz. Şöyle bilesiz. Fî evâhir-i N[Ramazan] sene [12]56. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 146

Tarihi : 29 Receb 1256.

***Ferman:** Sille karyesi ahâlîsinin otuz dokuz kişiden aldıkları borçlarına karşılık ziyâdesiyle fâiz alınmaması, devr-i şerî bitiminde bunun ancak makul düzeyde tutulması ve alacaklıları tarafından rencide edilmemeleri vb. için yazılan fermân.*

Ahâlî-i Sille'nin düyünü fermânıdır.

Emîrül-ümerâ'î'l-kirâm kebîrû küberâ'î'l-fihâm sâhibül-izzi ve'l-ihtîşâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ferîkân-ı kirâmdan Konya eyâleti umûr-ı zabtiyyesi me'mûru Eyyûb Paşa dâmet me'âlîhi ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Konya ve tevâbi'i kazâların muhassılı Ahmed Hulûsi dâme mecdü[hû] ve kî[d]veteyi'l-ulemâ'î'l-muhakkıkîn Konya nâ'ibi ve müftîsi zîde ilmühümâ ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı meclis-i memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Konya kazâsına tâbi' Sille karyesi re'âyâsının sütte-i sa'âdetime takdîm eylediği arzuhâllerinde bunların otuz dokuz nefer ma'lûmül-ism müslim ve re'âyâdan bâ-defter-i müfredât istikrâz eyledikleri ikiyüz seksen altı bin guruşu be-her sene üzerlerine devr-i şer'î ve ilzâm olunmuş değil iken dâyinleri bilâ devr-i şer'î murâbaha nâmıyla ikiyüz otuz yedi bin guruşların eytmeleriyle? bunlar dahî bilâ devr-i şer'î murâbaha nâmıyla aldıkları mebâligi asl-ı mâldan hatt? ve tenzîl ile bâkî kalan deynlerini def'aten edâya kudretleri olmayup te'cîl ve taksît-i şer'î ile edâya râzî iken dâyinleri def'aten talebi ve ahz ve habs teklîfiyle ta'addîden hâlî olmadıkları beyânıyla mahallinde meclis-i memleketde şer'le görülüp dâyinlerinin bilâ devr-i şer'î aldıkları murâbaha nâmıyla aldıkları mebâligi asl-ı mâldan hatt ve tenzîl ve bâkî kalan deynlerini te'cîl ve taksît-i şer'î ile edâ etdirilüp def'aten talebi ve ahz ve habs teklîfiyle ta'addî etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle Dîvân-ı Hümâyûnumdan muktezâsı su'âl olundukda medyûnun dâyinlerinden istikrâz eyledikleri akça, be-her sene üzerlerine devr-i şer'î ve ilzâm-ı ribh olunmuş değil ise min ba'd murâbaha taleb olunmamak ve eğer devr-i şer'î ve ilzâm-ı ribh olunmuş ise de onu on bir buçukdan ziyâde murâbahaya ruhsat verilmemek, devr-i şer'î ve ilzâm-ı ribh olunan senelerde ednâ olanlar buçukdan ziyâde, devr-i şer'î ve ilzâm-ı ribh olmayan senelerde murâbaha nâmıyla alınan akça asl-ı mâldan hatt? ve tenzîl ve kusûr kalan deynlerin def'aten edâya adem-i kudretleri dâyinlerin müvâcehelerinde ber-nehc-i şer'î sâbit olan medyûnun taksît-i şer'î ile edâ-yı deyn eylemesi şurûtundan olmağla inhâ? olduğu ise şurûtu mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfim i'tâsı iktizâ eylediği tahrîr olunmuş ve bu makûle mevâdda mahall-i meclisinde ber-nehc-i şer'î ber-vech-i hakkâniyyet rü'yet olunmak Tanzîmât-ı Hayriyye usûl ve mehâsin-şumûlü iktizâsından bulunmuş olmağın vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi siz müşârun ve muhassıl ve nâ'ib ve müftî ve a'zâ-yı meclis-i memleket mûmâ-ileyhimsiz husûs-ı mezbûru kemâl-i dikkatle rü'yet ve inhâ olduğu üzre dâyinlerinden istikrâz eyledikleri akça, be-her sene üzerlerine devr-i şer'î ve ilzâm-ı ribh olunmuş değil ise min ba'd murâbaha taleb etdirilmemesi ve eğer devr-i şer'î ve ilzâm-ı ribh olunmuş ise dahî senede onu on bir buçukdan zi[yâ]de murâbahaya ruhsat verilmemek, devr-i şer'î ve ilzâm-ı ribh olunan senelerde onu on bir buçukdan ziyâde ve ilzâm ve devr-i şer'î olmayan senelerde aldıkları akça asl-ı mâldan hatt ve tenzîl ile kusûr kalan dâyinlerin def'aten edâya adem-i kudretleri dâyinleri müvâcehesinde meclis-i memleketde ber-nehc-i şer'î sâbit olduğu hâlde taksît-i şer'îsi ile edâ-yı deyn etdirüp def'aten taleb-i ahz ve habs teklîf, ta'addî etdirilmemesi husûsuna ittîfâk-ı meclis ile dikkat olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr buyurulan fermân-ı vâcibü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eylesiniz. Şöyle bileler alâmet.[Burada bitirilmiş.] Evâhir-i Recebi'l-ferd sene [1]256. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 147-148
Tarihi : 20 Receb 1256.

Berat: Eyyüb Paşa'nın Konya müşirliğine tâyini.

Eyyûb Paşa'nın Konya eyâletine zabtiyye fermânıdır

Emîrül-ümerâ'î'l-kirâm kebîrül-küberâ'î'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibül-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ferîkân-ı kirâmımdan me'mûren Konya cânibinde olup bu def'a Konya eyâleti umûr-ı zabtiyyesi kemâ-kân ferîklik rütbe-i celîlesiyle uhde-i ehliyyetine ihâle ve tefvîz kılınan Eyyûb Paşa dâmet me'âlîhi tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Konya müşîri bulunan düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmül-âlem vezîrim el-Hac Ali Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehüye bu def'a mülhakâtıyla Şâm-ı Şerîf eyâleti ihsân-ı hümâyûnum olmak hasebiyle uhdesinden münhall olan Konya eyâletinin dahî âhar münâsibine ihâlesi lâzım gelüp sen ki paşa-yı müşârun-ileyhsin sen mâye-i memdûha-i rüşd-derûnuyla muttasıf mütehâyizân-ı ferîkân-ı kirâmımdan olarak şimdiye me'mûr ve müstahdem olduğun hidemât-ı Devlet-i Aliyyemde dirâyet-mendâne ve kâr-güzârâne hareket ve hüsn-i tıynet? ve şöhretin bedîdâr ve husûsla bir müddetden berû me'mûren Konya cânibinde bulunarak ol havâlî ahvâline vukûf ve ittîlâ'ın der-kâr olduğuna ve ba'd-ezîn dahî rızâ-yı meyâmin-irtizâ-yı mülûkâneme muvâfık ve kavânîn-i cedîde-i mü'esseseseye ve îcâb-ı vakt ü hâle mutâbık hüsn-i hizmet ve sadâkat ibrâzına sa'y ü dikkat eyleyeceğin umûr-ı müslimeden bulunduğuna binâ'en işbu bin ikiyüz elli altı senesi Recebül-ferdinin dokuzuncu gününde avâtıf-ı aliyye-i şâhânemden mevhibet-efzâ-yı sünûh ve sudûr olan emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı pâdişâhânem mücebince kemâ-kân ferîklik rütbe-i celîlesiyle zikr olunan Konya eyâleti umûr-ı zabtiyyesi uhde-i ehliyyetine ihâle ve tefvîz kılınmış olmağla muktezâ-yı me'mûriyyet ve dirâyetin üzre Konya'da ikâmetle zabt u rabt-ı memlekete mübâderet ve eyâlet-i merkûme umûr-ı mâliyyesinin taraf-ı eşref-i Devlet-i Aliyyemden nasb ve ta'yîn olunan muhassıllar ma'rifetleriyle nizâmât-ı cedîde-i mü'esseseseye tatbîkan mihver-i lâyıkında idâre ve tesviyesiyle berâber umûr-ı zabtiyye ve hıfzıyyesinin dahî usûl ve nizâmî vechle tarafınızdan güzelce icrâsı esbâbının istihsâline leylü nehâr ihâle-i enzâr-ı dikkat ve eyâlet-i merkûme dâhilinde bulunan sancaklar umûr-ı mâliyyelerinin dahî taraf-ı Devlet-i Aliyyemden mansûb me'mûrları ma'rifetiyle hüsn-i idâresi husûsuna nezâret ve dâreynde müstelzim-i derecât-ı refî'a ve müsteclib-i mükâfât-ı suveriyye ve ma'neviyye olan usûl-i i'tidâl ve hakkâniyyeti kâmilen îfâya ve bi'l-fî'l sadr-ı a'zam-ı kavıyyül-himem cânibinden tarafınıza yazılan vesâyâ ve tenbîhât iktizâsını icrâya bâ-re'y-i liyâkatle kâffe-i ahâlî ve sekene-i memleketin sâye-i merâhim-vâye-i cihândârânemde âsâyîş-i hâl ve ârâmîş-i bâlleri ve âsâr-ı mazarrat ve hasârdan vikâyetleri vesâ'ilini bi'l-istikmâl cânib-i me'âlî-i menâkib-i şehen-şâhânem için herkesden de'avât-ı hayriyye isticlâbına bezl-i hamıyyet ve hilâf-ı rızâ ve münâfî-i hükkâm-ı kânûnnâme-i cezâ hâl ve hareket vukû'u tecvîzden tevakkî ve mübâ'adet eylemen fermânım olmağın me'mûriyyetini hâvî işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber-vech-i meşrûh amel ve hareket ve her hâlde kavânîn-i cedîde-i mü'esseseseye ve cezâ'ıyyenin ahkâm-ı münîfesi üzre harekete ale'd-devâm kemâl-i dikkat ve sarf-ı revıyyetle ba'd-ezîn dahî senden me'mûl olan âsâr-ı kar-güzârî ve dirâyeti ibrâz ve ızhâr ve ol-vechle hakkında tezâyüd-i teveccühât-ı mekârim-âyât-ı şâhânemi

[Sahife No: 148.] mücib olur vesâ'il ve hâlât-ı mergûbenin îfâ ve istikmâline sarf-ı vüs' ve iktidâr eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibül-ittibâ' ve lâzımül-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ü hareket eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılсын. Tahrîren fi evâsıt-ı şehri Recebi'l-ferd sene sitte ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 149-150
Tarihi : 27 Şâban 1256.

***Ferman:** Hacı Ali Paşa'nın Konya müşirliği döneminde askerinin ihtiyacı için mübâyaa olunan erzâkın ne miktarda olduğu ve halkın ne kadar alacaklı olduğu vesâirenin muhâsebesi için mâliyeden Abdülvehhâb Efendi'nin tâyin kılınması.*

Hacı Ali Paşa'nın muhâsebe emri kayıdır.

Emîrül-ümerâ'î'l-kirâm kebîrül-küberâ'î'l-fihâm zül-kadri ve'l-ihtirâm sâhibül-izzî ve'l-ihtîşâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ferikân-ı kirâmımdan Konya eyâleti umûr-ı zabtiyyesi me'mûru Eyyûb Paşa dâmet me'âlîhi ve mefâhirül-emâcid ve'l-ekârim câmi'ül-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im Konya ve Niğde ve Beğşehir ve Akşehir ve Aksaray sancakları umûr-ı mâliyye ve zabtiyye me'mûrları dâme mecdühüm ve mefâhirül-ulemâ'î'l-muhakkıkîn me'âdini'l-fezâ'il ve'l-yakîn nâ'ib ve müftîler zîde ilmühüm ve kıdvetül-emâcid ve'l-a'yân mu'teberân-ı hâcêgân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan olup bu def'a zikr-i âtî husûsun rü'yet ve tesviyesine mâliyye hazîne-i celîle tarafından me'mûr ta'yîn kılınan el-Hac Abdülvehhâb zîde mecdühü ve mefâhirül-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı mecâlis-i memleket zîde kadrühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, hâlen Şâm-ı Şerîf vâlisi düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmül-âlem vezîrim el-Hac Ali Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehûnun Konya müşîrliği hengâmında refâkatinde bulunup mu'ahharan muktezâ-yı irâde-i seniyyem üzre Dersa'âdetime celb olunmuş olan Asâkir-i Muntazama-i Şahânemin ikiyüz elli dört senesi Cemâziye'l-âhiri guresinden işbu elli altı senesi Receb-i Şerîfinin sekizinci gününe değin müşârun-ileyh ma'rifetiyle i'tâ olunan ta'yînât ve mesârif-i müteferrikalarıyla Çiftehân ve Bâç [BAŞ] Derbendi istihkâmında ve mukaddemâ ordu-yu hümâyûnumda istihdâm olunan başıbozuk askerinin ma'âş ve mâhiyye ve ta'yînât bahâlarından dolayı mâliyye hazîne-i celîlesinden bi'd-defe'ât nakden ve Konya ve mahâll-i ma'lûme muhassıllıkları emvâlinde havâleten irsâl ve i'tâ olunan mebâliğdan mâ'adâ dokuz bin şu kadar kîse matlûbât görünmüş ve meblağ-ı mezbûr Konya ve Niğde ve Beğşehir ve Akşehir ve Aksaray sancakları ahâlîlerinin matlûbları bulunmuş olduğu ve ahâlî-i merkûmenin muzâyaka-i hâlleri cihetiyle taraflarından mutâlebe kılınmakta idüğü beyânıyla icâbının icrâsı husûsu bu def'a müşîr-i müşârun-ileyh tarafından der-bâr-ı şevket-karârıma tahrîr ve iş'âr ve bir kıt'a defteri ba's ve tesyâr olunmaktan nâşî keyfiyyet, meclis-i muhâsebe-i mâliyyede ledâ tezekkür, vâkı'â müşîr-i müşârun-ileyhin asâkir-i merkûme mesârifâtından dolayı mâliyye hazînesinden haylice matlûbâtı ve ahâlîye dahî vereceği vâri ise de matlûbât-ı sahîhanın kemmiyyet ve keyfiyyeti ne vechledir ve ale'l-hisâb olarak makbûzâtı olan mebâliğ nasıl sarf olunmuşdur lâykıyla ma'lûm olamadığından ba'dehü icâbının icrâ ve tesviyesine bakılmak üzere evvel-i emrde mahallinde ma'rifet-i şer'-i şerîf ve meclis me'mûrları ma'rifetleriyle müddet-i merkûmede müşîr-i müşârun-ileyh tarafından asâkir-i merkûmeye verilen ta'yînât için ahâlîden ne mikdâr zehâyir ve levâzımât-ı sâire mübâyaa olunmuşdur ve fi'âtı ne vechledir ve bahâlarından el-hâletü hâzihî ahâlînin ne mikdâr alacakları kalmışdır ve müşârun-ileyhin nakden ve muhassıllardan havâleten vâkı' olan makbûzât ve medfû'âtı keyfiyyeti ne vechledir bi't-tahkîk hisâbı rü'yet olunarak me'hûzât ve masrûfât-ı hakîkiyyeyi ale'l-infirâd îzâhan ketb ve terkîm ve defter-i sıhhat-elerini bi'l-istishâb Dersa'âdetime îsâl ve takdîm eylemek üzere mâliyye hazîne-i celîlesi tarafından muhâsib? Ve dirâyetkâr birinin ta'yîn ve irsâli lâzım gelmiş ve sen ki mûmâ-ileyhsin senin evsâf-ı mezbûre ile ittisâfın der-kâr ve bu makûle mesâlihînin hüsn-i rü'yet ve tesviyesine liyâkat ve iktidârın bedîdâr olmak hasebiyle husûs-ı mezkûra me'mûriyyetin tensîb kılınmış olduğundan ol-bâbda meclis-i mezkûr tarafından terkîm ve takdîm olunan mazbata mücebince me'mûriyyetini hâvî emri şerîfim ısdârı husûsu bi'l-fi'l umûr-ı mâliyye nâzırı düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmül-âlem müşîr-i sadâkat-semîrim el-Hac

İbrâhim Sa'ib Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehû tarafından bâ-takrîr ifâde ve inbâ olunmuş ve mûcebince me'mûriyyetin husûsuna irâde-i seniyye-i şâhânem ta'alluk eder ki, ol-bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz sünûh ve sudûr olmuş olmağla muktezâ-yı me'mûriyyet ve lâzım-ı kâr-güzârî ve dirâyetin üzre hemân bu taraftan hareket ve ol-bâbda varup ber-vech-i muharrer müddet-i merkûmede müşîr-i müşârun-ileyh tarafından asâkir-i merkûme ta'yînâtı için ahâliden ne mikdâr

[Sahife No: 150] zehâyir ve levâzımât-ı sâire mübâya'a olunmuşdur ve bahâlarından ahâlînin ne mikdâr matlûbatı kalmışdır ve müşârun-ileyhin nakden ve muhassıllardan havâleten vâki' olan makbûzât ve medfû'âtı ne vechledir mahallinde ma'rifet-i şer'-i şerîf ve ma'rifetin ve meclis me'mûrları ma'rifetleriyle bi'l-istiknâh sıhhat ve hakîkati üzre hisâbını rü'yet ederek me'hûzât ve masrûfât-ı vâkî'a-i sahîha her ne ise ber-vech-i îzâh yegân yegân sebt ve terkîm-birle defter-i sıhhat-eserini bi'l-istishâb der-bâr-ı şevket-karârıma avdet ve ol-vechle ifâ-yı muktezâ-yı me'mûriyyet ve istikâmete mezîd-i sa'y ü gayret ve müteferri'ât-ı me'mûriyyetin olan husûsâtıda bir gûne kusûr ve tekâsül vukû'undan ve ol-tarafda bulunduğun müddetce ahâlî ve fukarâdan hizmet ve mesârif nâmı ve nâm-ı âhar ile bir akça ve habbe taleb ve ahzından be-gâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemen fermânım olmağın me'mûriyyetini mutazammın işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve yedine i'tâ kılınmışdır. İmdi keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh amel ve harekete kemâli ile ihtimâm ve dikkat eyleyesin ve siz ki ferîk-i müşâr vesâir mûmâ-ileyhimsiz mazmûn-ı emr-i âli-şânım sizin dahî meczûmunuz olarak muhâsebe-i merkûmenin bâlâda tafsîl ve beyân olunduğu vechle ma'rifetiniz ve me'mûr-ı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ber-vefk-i matlûb rü'yetle lâzım gelen defter-i sıhhat-eserinin me'mûr-ı mûmâ-ileyh mu'âvedesiyle bu tara[fa] ba's ve takdîmi emr-i ehemmine cümleliz bi'l-ittifâk kemâl-i ihtimâm ve sarf-ı makderet ve tenbîhât-ı muharrerinin hilâfi ve rızâ-yı şâhâneme münâfi vaz' u hâlet vukû'unu tecvîzden ziyâde hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âli-şânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki, vusûl buldukda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibül-ittibâ' ve lâzımül-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla âmil olasız. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kilasız. 27 Ş[şa'bân] sene [12]56. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 151
Tarihi : 10 Ramazan 1256.

Ferman: Selim Paşa livâsının İzmir tarafında bulunan birinci alayı'nın Şâm-ı Şerif vâlisi maiyetine gönderilmesi.

Mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'û'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im İzmir'den zikr-i âtî mahalle varınca yol üzerinde vâki' kazâların umûr-ı zabtiyye ve mâliyye me'mûrları dâme mecdühüm e mefâhirü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkîn nâ'ib ve müftîler zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı mecâlis-i memleket zîde kadrühüm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, tımârlık süvârî Asâkir-i Muntazama-i Şahânem mîrlivâlarından emîr-i ümerâ'i'l-kirâm Selim Paşa dâmet me'âlîhi livâsının el-hâletü hâzihî İzmir cânibinden bulunan birinci alayı bu def'a mîralayı iftihârü'l-ümerâ'i'l-mükerremîn [boşluk] Beğ zîde ikbâlühû istishâbıyla hâlen mülhakâtıyla Şâm-ı Şerîf vâlisi düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmül-âlem vezîrim el-Hac Ali Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehû ma'iyetine me'mûr ta'yîn kılınmış olduğundan alay-ı mezkûr mîralayı mûmâ-ileyhe istishâbıyla İzmir'den vârid müşârun-ileyh ma'iyetine varıncaya değin esnâ-yı râhda iktizâ eden ta'yînât ve ahmâl ve eskâllerin nakline muktezî araba ve hayvânâtın bahâ ve ücretleri Tanzîmât-ı Hayriyye usûlüne tatbîkan meclis ma'rifetiyle kat' olunarak muhassıllık malından te'diye ve ifâ ve ba'dehû hazînece icrâsîcün lâzım gelen defteri bu tarafa takdîm ve isrâ olunmak üzre levâzımât-ı mezbûrenin derhâl tedârük ve irsâli?

bâbında emr-i şerîfim sudûru hâlen bi'l-istiklâl Asâkir-i Muntazama-i Şahânem ser'askeri düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Mustafa Nûri Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehû tarafından ifâde ve inbâ olunmuş ve ol-vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol-bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem şeref-yâfte-i sünûh ve sudûr olmuş olmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzre amel ve harekete mezîd-i ikdâm ve mübâderet eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi alay-ı mezkûr mîralayı mûmâ-ileyhe istishâbıyla İzmir'den vâlî-i müşârun-ileyh ma'ıyyetine varınca her kangınızın taht-ı irâdenizde kâ'in kazâyâ dâhil olur-ise iktizâ eden ta'yînât vesâir levâzımâtlarının bâlâda beyân olunan usûle tatbîkan derhâl tedârük ve i'tâsıyla asâkir-i merkûmeye ta'yînât husûsunda bir gûne zarûret ve muzâyaka çekdirilmemesi husûsuna bi'l-ittihâd mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve hilâfî vaz' u hâlet vukû'unu tecvîzden tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahîren evâ'il-i şehri Ramazânî'l-mübârek sene sitte ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye el-Mahrûse. Vasalet fî 5 L[Şevvâl] sene [12]56.

Sahife No : 152
Tarihi : 29 Receb 1256.

Ferman: Sultan Şehzade Mehmed Murad'ın [Beşinci Murad]'in doğumu.

Emîrül-ümerâ'il-kirâm kebîrül-küberâ'il-fihâm zevîl-kadri ve'l-ihtirâm sâhibül-izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Konya eyâleti ferîki Eyyûb Paşa dâmet me'âlîhi ve mefâhirül-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im eyâlet-i merkûme dâhilinde kâ'in mahallerin umûr-ı zabtiyye ve maliye me'murları dâme mecdühüm ve mefâhirül-ulemâ'il-muhakkıkîn nâ'ibîn ve müftîler zîde ilmühüm ve mefâhirül-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı mecâlis-i memleket zîde kadruhüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Cenâb-ı vâcibül-vücûd ve müfevvizül-hayri ve'l-vücûd tekaddeset zâtühû ani'l-vâlidî ve'l-mevlûdün irâdet-i aliyye-i sübhâniyye ve meşîyyet-i celîle-i samedâniyyesiyle revnak-efzâ-yı erîke-i cihân-bânî ve hilâfet ve zînet-bahşâ-yı evreng-i şehriyârî ve saltanat olan selâtîn-i izâ[m]-ı ma'delet-ittisâmın vücûd-ı zılliyyet-nümûdları vesîle-i tevâfür-i emn ü emân-ı cihân ve zerî'a-i tezâyüd-i refâh ve âsâyiş iclâl-i âlemiyân olduğı misillü ittisâl-i tulû'-ı tavâlî'-i nesîb-i nesebî ve tezâyüd-i lümû'-i levâmî'-i necîb necelleri dahî müstelzim-i pâydârî? tensîkhâne-i? nizâm-ı deverân ve müstahkim-i bünyân-ı hüsn-i ahvâl-i nev'-i insân olduğuna fe-hamden sümme hamden işbu bin iki yüz elli altı senesi şehri Recebi'l-ferdinin yigirmi beşinci Pazarertesî günü sâ'at onda gülistân-ı sulb-i pâk-i şâhânemden bir şehzâde civâr-ı cennet ârâyiş-efzâ-yı gehvâre-i vücûd ve tîrâzende-i mehd-i şuhûd olmasıyla karîha-i sabîha-i pâdişâhânemden Sultan Mehmed Murâd ismiyle tesmiye kılındığına ve nevber-i bâhirü's-sa'âdeti bi'l-cümle dârül-hilâfeti'l-aliyyemin zîver-i sâmi'a-i ve behcetleri olarak şükran alâ tilke'n-ni'am tefrîh kılup tebe'a ve ibâd için mahall-i lâzımeden beşer nevbet olarak yedi yedi gice endâhti ve gaşeng? Sengleri? Resminin icrâsına mübâderet ve kâffe-i bendegân-ı Devlet-i Aliyye-i ebed-ittisâmın vesâir isteyenli? olanlar taraflarından dahî hâne ve sâhilhâneleri pîşgâhında îkâd-ı kanâdil ile icrâ-yı şâd-mânî ve meserret olduğuna ve kâffe-i bendegân-ı saltanat-ı seniyyem haklarında der-kâr olan galebe-i merhamet ve şefkat ve mezîd-i himâyet ve âtifet-i şâhânem iktizâsınca işbu beşâret-i amîmetü'l-meymenetin memâlik-i mahrûse-i pâdişâhâneme dahî evâmîr-i aliyyem ile neşr ve i'lânıyla umûmen ibâdullâhın hâssaten yâb-ı sürûr[sürûr-yâb] ve behcet kılınmaları lâzıme-i zimmet-i mülkdârî ve şükrgüzârî idüğüne

binâ'en neşr-i vilâdet-i hümâyûnumu hâvî işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve bi-tevfikihi te'âlâ zât-ı hilâfet-simât-i şâhâneme mevhibe-i hazret-i Hâlik-ı Kibriyâ olan şîme-i fahîme-i memâlik-perve[r]î ve merhamet muktezâsı ve te'sîsi icrâ olunan Tanzîmât-ı Hayriyye iktizâsı üzre bu husûsdan dolayı ahâlî ve tebe'a-i Devlet-i Aliyyemden bir akça ve bir habbe alınmayarak cümlesinden taraf-ı eşref-i şâhâne ve imtidâd-ı ömr ve âfiyet-i şehzâde-i me'âlî menkîbet-i pâdişâhânem için de'avât-ı hayriyyeye isticlâbı zımnında sen ki ferîk-i müşârun-ileyhsin kapu kethüdân tarafına teslîmen tesyâr olunmuşdur. İmdi siz dahî keyfiyyeti Konya sancağı dâhilinde kâ'in mahallerin ahâlîsine i'lân ve tesyîr birle bi'l-cümle müttakî ve zühhâd vesâir ibâd-ı sadâkat-i'tiyâd tarafından mesâcid ve mehâfilde tezâyüd-i şevketü şân-ı mülûkâne ve temâdî-i ömr ve âfiyet-i kurrat-i ayn-ı şehriyârânem için îfâ-yı du'â-ya ve terkîb-i? envâ'-ı mehâmid ve senâ ile dâr-ı saltanat-ı seniyyemde olduğu misillü mahâll-i lâzımeden yedi gün yedi gice beşer nevbet top atdırılarak şân ve şevket-i saltanat-ı seniyyemi icrâ ve herkez ırz ve edebiyle olduğu hâlde âdet-i belde üzre resm-i şâd-mânî ve sürûr îfâ-ile sâye-i şevket-vâye-i cihân-dârânemde cümle ibâdullâhın istihsâl-i mesrûriyyetlerine i'tinâ ve mübâderet ve bâlâda beyân olunduğu ve murâd-ı ma'delet-i'tiyâd-ı mülûkânem îcâbından olduğu vechle bu husûs için ahâlî ve fukarâdan zinhâr ve zinhâr bir akça ve bir habbe çıkmaması emr-i ehemmine dahî icrâ ve îfâsına ihâle-i enzâr-ı dikkat eylesesin ve siz mûmâ-ileyhimsiz mazmûn-ı emr-i münîfim sizin dahî meczûmunuz olarak mûcib ve muktezâsıyla amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.[Boşluk] Vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eylesesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren evâhir-i Recebi'l-ferd sene sitte ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf. Vesalet fi 23 Şa'bân.

Sahife No : 154 [153 olması gerekirken 154 yazılmış.]
Tarihi : 24 Cemâziyelâhir 1256.

***Ferman:** Karota enfiyesinin İstanbul ve İzmir dışında imal ettirilmemesi hakkında ferman.*

Enfiyye Fermânı.

Düstûrûn-ı mûkerremûn müşîr-i mufahhamûn nizâmü'l-âlem [boşluk] el-mahfûfûn bi-sunûf-i avâtîfî'l-meliki'l-a'lâ Anadolu cânibinde kâ'in eyâlet ve elviyenin vülât ve müşîrânı vüzerâ-yı izâmım edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehûm ve iftihârü'l-ümerâ'î'l-kirâm merâci'u'l-küberâ'î'l-fihâm ülü'l-kadri ve'l-ihtirâm ashâbü'l-izzi ve'l-ihtişâ[m] el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ferîkân-ı kirâmım dâmet me'âlîhim ve akzâ kuzâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn me'âdini'l-fazâ'il ve'l-yakîn râfi'û a'lâmi's-şerî'ati ve'd-dîn vârisû ulûmî'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevâlî-i fihâmım zîde fezâ'ilühüm ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im Tanzîmât-ı Hayriyye icrâ olunan mahallerin muhassılları ve zabtiyye me'mûrları dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdini'l-fezâ'il ve'l-keâm mahâll-i merkûme kâdîları zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-ulemâ'î'l-muhakkıkîn umdetü'l-fuzalâ'î'l-müdakkıkîn müftîler zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı mecâlis ve vücûh-ı ahâlî ve iş erleri zîde kadruhüm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, mâliyye hazîne-i celîlemden mazbût İstanbul ve tevâbi'i enfiyye mukâta'ası mülhakâtından gayr-ı ez Adana[Edirne?] ve bilâd-ı ma'lûme ve cezîre-i Kıbrıs, nefsi İslâmbol ile tevâbi'inden olan Edirne ve İzmir ve Anadolu kalemiyle Ohri ve Bezran? ve Dırac kazâlarından mâ'adâ Rumili enfiyyecilikleri müdürliği meclis-i ahkâm-ı adliyyede Tanzîmât-ı Hayriyye usûl-i istihsân-şumûlüne tevfiikan olunan müzâkerât ve karâr iktizâsı ve ol-bâbda şeref-rîz sudûr eden irâde-i pâdişâhânem muktezâsı üzre hasebü'l-fikdân işbu elli altı

senesi Ağustosuna mahsûben sene-i kâmile ber-vech-i emâneten şerâ'it-i ma'lûmeye ve usûl-i hasene-i mezkûreye ifrâğ olunarak re'âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden olup çend seneden berû enfiyye mukâta'asının mültezimi bulunarak her vechle ma'lûmât-ı kâmile olduğu için başka matlûb-ı âlî-şânım vechle dahî hüsn-i idâresine muktedi[r] idüğü istihbâr olunan [boşluk] nâm zimmîye bâ-ta'ahhüd ihâle ve tefvîz olunmuş ve İstanbul Enfiyyeciliği Yanya ve Ereğli ve Prizrin cânibinden olan kâr-hânelerden rub'u Priz[r]in ve mâ'adâsı Yanya enfiyyesi olmak ve ma'a nakliyye vesâir Priz[r]in enfiyyesi üç ve Yanya enfiyyesi dokuz gurus fi'ât ile tüccârıyla mukâvele ve kontrato olarak ol-vechle lüzûmu mikdâr celb-i enfiyyeden İstanbul ve bilâd-ı selâse-i mahmiyyede vâki' olup mahlûlât ve ferâğ ve intikâli cânib-i hazîneden rü'yet olunan ma'lûmü'l-mikdâr enfiyeci dükkânlarına fi'ât-ı mukarreresiyle te'âmülü vechle vermek ve Dersa'âdetimde olan enfiyye kâr-hânesinde yalnız Karota Enfiyyesi i'mâl ve fûrûht kılınmaktan ve memâlik-i mahrûsem enfiyyeciliği ve Rumilinin ba'z-ı mahallerinde olan enfiyye kâr-hânelerinde i'mâl kılınan enfiyyeyi çünkü zikr olunan kâr-hâneler gediği mukâta'a-i mezbûre mazbûtâtından demek olarak i'mâlâtı olan enfiyyeye mukâta'a-i mezbûre müdürinin nezâreti şâmil ve mahsûllerinde mesârifât-ı vâkı'alarına ticâret lâzimesini ilâve ile bâlâda İstanbul tertîbi hakkında tafsîl kılındığı vechle olup memâlik-i mahrûsemde satmaktan bir Dersa'âdetim ve İzmir'de olan kâr-hâne-i mahsûsda Karota Enfiyyesi i'mâl ve fûrûht edüp âhar mahalde i'mâl ve fûrûht kılınmamaktan ibâret bulunmuş olmağla siz ki, vüzerâ-yı izâmım ve ferîkân-ı kirâmım ve mevâlî-i fihâmım müşârun ve muhasılîn ve zabtiyye me'mûrları ve kuzât ve müftîler ve a'zâ-yı mecâlis ve vücûh-ı memleket ve iş erleri mûmâ-ileyhimsiz vusûl-i emr-i şerîfimde keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda bu emr-i ehemme kemâliyle i'tinâ ve dikkat-birle bâlâda istisnâ olan mahâll-i muharrereden mâ'adâ Anadolu tarafında kâ'in kazâlar enfiyyecilikleri müdürliği sene-i merkûma mahsûben usûl ve te'âmül-i kadîmesine tatbîkan ve Tanzimât-ı Hayriyye usûl-i mehâsin-şumûlüne tevfikân dahî mersûm tarafından ber-vech-i emânet hüsn-i zabt ve idâresi vesâ'ilinin istihsâline bi'l-ittifâk ve'l-ittihâd bezl-i cüll-i himmet ve sarf-mâ-hasal kudret ve dikkat ve işbu enfiyye mukâta'ası mâliyye hazîne-i celîlemin vâridât-ı cesîme-i kadîmesinden bulunmak ve külliyyetlü mâl ve fâ'iz-i eshâm ile mukayyed olmak ve bi'l-cümle menâfi'i hazîne-i merkûmeye â'id olmak üzere ber-minvâl-i muharrer şerâ'it-i ma'lûme ile emâneten idâresi tesviye kılınmak mülâbesesiyle şurût-ı nizâmına ve usûl-i hasene-i mezkûreye tevfikân sûret-i hüsn-i idâresi ve her bir mahalde cârî olduğu vechle Dersa'âdetimle İzmir'de olan kâr-hâne-i mahsûsasından başka şunun ve bunun hânelerinde Karota Enfiyyesi i'mâl etdirilmeyüp ücret-i lâzime ve ticâret-i münâsibesi verilerek mezkûr kâr-hânelerde i'mâl ve fûrûht kılınması zımında tarafınızdan lâzım gelecek mu'âvenet ve muzâheret-i lâzimenin îfâsıyla hâsılâtının telef ve hederden ezher cihet vikâye ve himâyesi esbâbının istikmâline sarf-ı küll-i miknet ve mezîd-i gayret eylemeniz fermânım olmağın ol-vechle şerâ'it-i ma'lûme ile sene-i merkûmeye mahsûben ber-vech-i emânet mersûmun zabt ve idâresini şâmil mahsûsan işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve i'tâ olunmuştur. İmdi vusûlünde keyfiyyet ve irâde-i aliyem mantûk-ı emr-i şerîfimden ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i meşrûh amel ve hareket-birle infâz-ı emr-i âlî-şânım bezl bâ-re'y-i kudret ve mübâderet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîfi-birle âmil olasız. Şöyle bilesiz alâmete i'timâd kılasız. Fî 24 C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]56. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 153-1 [154 olması gerekirken 153 yazılmış.]

Tarihi : 20 Receb 1256.

***Ferman:** Harem-i Şerif ahâlîsinden olup Surre-i Hümayûn'a refâkatle Hicaz'a giden zevâta yol üzerinde gereken ikrâmı ve hürmeti gösterip meşakkat çekmemeleri için elden gelen gayreti gösterme husûsunda fermân.*

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-âlem [boşluk] el-mahfûfûn bi-sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Üsküdar'dan Şâm-ı Şerîfe varınca yol üzerinde Tanzîmât-ı Hayriyyeleri icrâ olunan ve henüz müstesnâ bulunan mahallerde vâki' müşîrân ve vüzerâ-yı izâm edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehüm ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ikrâm[ekârim] câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im umûr-ı zabtiyye ve mâliyye me'mûrları ve mütesellimîn dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâ'i'l-muhakkikîn kuzât ve nüvvâb ve müftîler zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı mecâlis vesâir zâbitân-ı memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Haremeynü'ş-şerîfeyn ahâlîsinden bu def'a surre-i hümayûnuma murâfakatle Hicâz-ı mağfîret-tırâza avdet ve azîmet eden ma'lûmü'l-esâmî zevât-ı huçeste-simât Üsküdar'dan Şâm-ı Şerîfe varınca dâhil oldukları kazâlarda münâsib mahallere indirilerek mu'azzezen ve mükerremen birer gice müsâferetle haklarında lâzım mühimmât-nüvâzî ve hürmetin icrâsı vâcibeden olmakdan nâşî siz ki müşîrân ve vüzerâ-yı müşârun vesâir mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzre amel ve harekete dikkat eylemeniz fermânım olmağın işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ve harekete mübâderet ve mûmâ-ileyhim sâire makîs olmayup arâzî-i mukaddese ahâlîsinden olarak i'zâz ve ikrâmları matlûb ve mültezem-i şâhânem idüğü vâzihâtdan olmak hasebiyle zinhâr bir mahalde dûçâr-ı zahmet ve meşakkat olmamaları husûsuna ihtimâm ve dikkat ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr buyurulan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eylesiniz. Şöyle [bile]ler. Kostantiniyye el-Mahrûse. Evâsıt-ı Receb sene [12]56. Vesalet fî 7 Ş[Şa'bân].

Sahife No : 153-2 [154 olması gerekirken 153 yazılmış.]

Tarihi : 20 Receb 1256.

***Ferman:** Surre-i Hümayûn'un emniyet ve selâmetle Hicaz'a ulaşması için gereken şeyin hakkıyla yapılması husûsunda fermân.*

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzî ve'l-ihtîşâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Konya eyâleti ferîki Eyyûb Paşa dâmet me'âlîhi ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im Üsküdar'dan Şâm-ı Şerîfe varıncaya kadar yol üzerinde ve yemîn ve yesârda Tanzîmât-ı Hayriyyeleri icrâ olunan mahallerin umûr-ı zabtiyye ve mâliyye me'mûrları dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâ'i'l-muhakkikîn nâ'ib ve müftîler zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân henüz dâire-i Tanzîmât'a dâhil olmayan yerlerde bulunan mütesellimîn ve voyvodagân dâ'iyân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, bi-tevfikihî te'âlâ iskât-ı farîza-i hacc-ı şerîf niyyetiyle memâlik-i mahrûsetü'l-mesâlik-i şâhânemden Şâm-ı Şerîf tarîkiyle cânib-i Hicâz-ı mağfîret-tırâza râmla bend olan hüccâc-ı müslimînün azîmet ve avdetlerinde kemâl-i emniyet ve selâmetle mürûr ve ubûrlarına ziyâde ihtimâm ve dikkat olunmak ehass-ı me'ârib-i mülûkânem olduğuna ve Haremeyn-i Şerîfeyn ahâlîsine alâ vechi'l-mu'tâd irsâl olunagelen surre-i hümayûnum bu sene-i mübârekeye mahsûben dahî hazîne-i

âmiremden ihrâc ve mu'teberân-ı hâcegân-ı dîvân-ı müşeyyedü'l-erkânımdan surre-i hümâyûn emîn nasb ve ta'yîn olunan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim İbrâhim Beğ dâme mecdühûye teslîmen hüccâc-ı hidâyet-minhâc ile berâber Üsküdâr'a imrâr ile hemân Şâm-ı Şerîfe doğru i'zâm olunmak üzere bulunduğuna binâ'en zikr olunan surre-i hümâyûnum için işbu sene-i mübârekece taraf-ı Devlet-i Aliyyemden konakçı ta'yîn kılınmış olan [boşluk] zîde kadrühû ile irsâl olunan diğer emr-i şerîfimde muharrer vesâyâ ve tenbîhât-ı seniyyem muktezâsı üzere yollarda kâffe-i levâzım ve neferât? tehyi'e ve ihzâr olunacağı der-kâr ise de hüccâc-ı müslimînin esnâ-yı râhda dâhil oldukları mahallerde bir vechle zahmet ve meşakkat çekmemeleri be-gâyet matlûb ve mültezem olmak hasebiyle bu mâdde için surre-i hümâyûn emîni mûmâ-ileyh dahî işbu emr-i şerîfimle ilerü âdem göndermiş olmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz surre-i hümâyûn emîni mûmâ-ileyh ve refâkatiyle âzim olan hüccâc-ı zevi'l-ibtihâc esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı hükûmetinize dâhil olurlar ise mukaddemki emr-i şerîfimde muharrer vesâyâ ve tenbîhâtı muktezâsını kâmilen icrâ ve ol-vechle esbâb-ı huzûr ve râhatları istihzâra i'tinâ ve dikkat-birle îfâ-yı levâzım-ı kâr-güzârî ve sadâkate ikdâm ve sarf-ı makderet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûs işbu emr-i celîlü'l-kadrim isdâr ve tesyâr olmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh amel ve harekete bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve bu bâbda iğmâz ve rehâvetle surre-i hümâyûnum gerek yollarda ve gerek menâzil ve merâhilde muhâfaza ve muhâresesine sâbıkıyla takayyüd ve ihtimâm olunmayup bir gûnâ zarar ve gezend isâbet eylemek veyâ hüccâc-ı müslimîn me'kûlât vesâir levâzımât-ı mukteziyyesi husûsunda bir gûnâ zarûret ve meşakkat çekdirilmek veyâhûd bu vesîle ile Tanzîmât-ı Hayriyye usûlüne münâfi ahâlî ve tebe'adan meccânen yem ve yiyecek mutâlebe kılınmak misillü vaz' u hâlet vukû'u kat'â rızâ-yı hümâyûnum olmadığını bilüp âna göre îfâ-yı hakkâniyet-kârî ve sadâkate mezîd-i sa'y ü gayret ve hilâfından be-gâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh ilâ âhirih... Fî evâsıt-ı şehri Receb sene 1256. Vesalet fi 3 Ş[Şa'bân] sene 1256.

Sahife No : 156 [155 olması gerekirken 156 yazılmış.]
Tarihi : 3 Receb 1256.

***Hüccet:** Nakibüleşraf Bağlıcalı-zâde Seyyid Abdurrahmân Efendi'nin kendi cebinden birçok vakıf çeşmesini tâmir ettirmesinden dolayı kendisinin evinde bulunan çeşmelerden de suyun akıtılması hakkının verilmesi.*

Medîne-i Konya mahallâtından Kassâb Sinan Mahallesi sükkânından Mücellid es-Seyyid Abdullah Efendi ve Hacı İbiş-zâde es-Seyyid Mûsâ ve İsmâil Hâce ve İbrâhim Edhem ve Molla Mehmed ve Mihmândâr Mahallesi sükkânından Îsâ Efendi-zâde Feyzi Efendi ve Kethüdâ-zâde Hacı Hâfız ve Abdülfettâh-zâde Hâfız Ahmed ve el-Hac Abdülkerîm ve Pınarlı Mahallesi sükkânından Meyli-zâde Ali Baba ve Beğhekim Mahallesinden Hacı Saka-zâde Hacı Mustafa ve Hacı Süleyman ve Şerefüddîn Câmî'-i Şerîfi ittisâlinde vâki' şâdirvan ahâlîlerinden ve Divle Mahallesi sükkânından Yegânî-zâde es-Seyyid Abdurrahman Efendi ve birâderi Ali ve Hâfız Mustafa ve Hacı Mehmed ve Müderris Seyyid İsmâil Efendi vesâir ma'lûmü'l-esâmî kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i enver ve mahfil-i dîn-i münîf-i ezherde kâ'im-makâm-ı nakîbü'l-esrâf işbu râfi'ul-kitâb Konya hânedânından Bağlıcalı-zâde semâhatlü es-Seyyid Abdurrahmân Efendi müvâcehesinde her biri bi't-zav'î[bi't-tav'î] ve'r-rızâ ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüp derûn-ı şehride olan çeşme-i müte'addidelerde cereyân eden mâ'-i lezîzin maksimi olan Havzân nâm mahallde mahallelerimizde kâ'in çeşmelerimizde cereyân eden mahallerinden ba'z-ı mahall-i mecrâları müşrif-i harâb, vâkıflarının dahî ta'mîr ve termîmine müsâ'adesi olmadığından ıslâha muhtâc olup çeşmelerimizin devâm üzere cereyân ve mahallelerimiz ahâlîlerinin ale'd-devâm intifâ'ları

lâzımeden olduğundan çeşme-i müte'addidemiz olan Müftü Çeşmesi ve Şühûdîn? Çeşmesi ve Timârhâne Çeşmesi ve Beğhekîm Çeşmesi ve Şerefüddîn kurbinde vâki' şâdirvân-ı mezkûrun kanavât ve müsennât ile cereyân eden ba'z-ı mahallerini efendi-yi mûmâ-ileyh nefisinden ta'mîr ve termîm eylediğinden başka çeşme-i mezbûrelerimize an-nakd iki bin gurus vakf edüp ol-vechle bizler vesâir ahâlîlere intifâ'-ı küllî husûliyle bizler dahî mâ'ül-lezîz çeşmelerden ve şâdirvândan bi-hakkı cereyân suyun birer mısra'ını? efendi-yi mûmâ-ileyhin kendi menziline dâhiliyye ve hâriciyyede ihdâs ve inşâ eylediği çeşmelerine icrâ etmek için hisselerimizden birer mısra' su hakk-ı şürblerimizi ıskât ve efendi-yi mûmâ-ileyhe teberru' eyledik. Cânib-i şer'den dahî efendi-yi mûmâ-ileyhe birer mısra' su hissemizi çeşmelerine icrâya izni mutazammın hüccet-i şer'iyeye i'tâ olunmak matlûblarımızdır dediklerinde efendi-yi mûmâ-ileyh dahî sâlifü'z-zikr çeşmelerin ta'mîr ve termîmine teberru'an harc ve sarf ve mezbûr çeşmelerimize iki bin gurus vakf ve bu vech üzre müte'ahhidü[n-ı] merkûmûnun cemî'-i kelimât-ı meşrûhalarını efendi-yi mûmâ-ileyh tasdik ve şifâhen tahkik eyledikde çeşme-i mezbûrelerden bi-hakkı cereyân mâ'-ı lezîzden birer mısra'ını efendi-yi mûmâ-ileyhe menziline ihdâs eylediği çeşmelerine icrâya kıbel-i şer'den dahî izn verilmekle gıbbe't-tasdikî's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Fî 3 B[Receb] sene [12]56.

Şühûdü'l-hâl

Ser-küttâb-ı mahkeme Hüseyin Efendi. Hâfız Mustafa Hulûsî. Kâtib Hasan Efendi. Saraylı-zâde Ömer Recâi Efendi. Nâzır-zâde Mustafa Çelebi. Hacı Mahmûd-zâde el-Hac Ali Efendi. Hacı Hamza Ağa. Haydar-zâde Hacı Mustafa Ağa ve gayrühüm.

Sahife No : 155 -1 [156 olması gerekirken 155 yazılmış.]

Tarihi : 29 Cemâziyelâhir 1256.

Ferman: Görevli olarak Konya'da bulunan topçu ve piyâde askerinin sâlimen Dersââdet'e ulaşması için gereken hayvanât ve arabanın tedârik edilmesi.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem [boşluk] mülhakâtıyla Konya müşîri vezîrim el-Hac Ali Paşa edâm'Allâhü te'âlâ iclâlehû ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassîn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâ'im Beğşehir sancağı umûr-ı mâliyye ve zabtiyye me'mûrları dâme mecdühümâ ve kıdveteyi'l-ulemâ'î'l-muhakkıkîn nâ'ib ve müftî zîde ilmühümâ ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı meclis-i memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, me'mûren Konya cânibinde bulunarak bu def'a Dersââdetime avdetleri irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münifinden olan piyâde ve topçu Asâkir-i Muntazama-i Şahânemin eşyâ ve levâzımâtıyla top ve mühimmât-ı sâirelerinin Konya eyâletinin nihâyet hudûdu olan Bulavadin'e kadar nakli zımnında iktizâ eden araba ve hayvânâtın el-hâletü hâzihî harman mevsimi olduğundan yalnız Konya ve Akşehir sancaklarından tedârüki mûcib-i usret ve su'ûbet olacağından teshîlen li'l-maslaha kurb ve civâr olan Beğşehir sancağından dahî mümkün olagelindiği mikdâr araba ve hayvânât i'tâsıyla i'âne olunması lâzım geldiğine binâ'en zikr olunan araba ve hayvânâtın icâb eden ücretleri meclisce kat'ı ile muhassıllık mâlından ashâbına edâ ve ba'dehû hazînece hisâbı icrâ kılınmak üzre derhâl tedârük ve i'tâsı bâbında emr-i şerîfim sudûru hâlen bi'l-istiklâl Asâkir-i Muntazama-i Şahânem ser'askeri düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Mustafa Nûri Paşa edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehû tarafından ifâde ve inbâ olunmuş ve mücebince tesviyesi husûsuna irâde-i aliyyem müte'allik olmuş olmağla sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde keyfiyyeti livâ'-i mezkûr meclisi tarafına tahrîr ve iş'âr ve bâlâda beyân kılınan usûle tatbîkan ol-tarafdan dahî mümkün olabildiği mikdâr araba ve hayvânât celb ve ihzâr-birle zikr olunan eşyâ ve mühimmât vesâirenin bir ân akdem bu tarafa sevk ve nakli esbâbının istihsâline ihtimâm ve sarf-ı reviyet eylemek fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i celîlü'l-kadrim

ısdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber-vech-i muharrer amel ve hareketle ifâ-yı lâzıme-i mehâmm-âşinâyî ve reviiyyetle bezl-i cüll-i miknet eylesin ve sizki umûr-ı mâliyye ve zabtiyye me'mûrları vesâir mûmâ-ileyhimsiz mazmûn-ı emr-i münîfîm sizin dahî meczûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer livâ'-i mezbûrdan mümkün olabildiği mikdâr araba ve hayvânâtın îcâb eden ücretleri muhassıllık mâlından bi'l-i'tâ ba'dehû hazînece hisâbı icrâ olunmak üzere hemân tedârüküyle müşîr-i müşârun-ileyh tarafına sevk ve irsâle mübâderet ve bu bâbda iğmâz ve rehâvetle taleb olunan araba ve hayvânât vaktiyle gönderil[me]mek veyâhûd ashâbına bir güne cevri ü ezâ vukû' bulmak misillü vaz'ı tecvîzden tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eylesiniz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren evâhir-i Cemâziye'l-âhir sene [12]56. Kostantiniyye el-Mahrûse.

Sahife No : 155 -2 [156 olması gerekirken 155 yazılmış.]

Tarihi :

Talimatname: Önemli dâvâların görüşülmesinin vilâyet meclisinde yapılması ve bunun dışındaki dâvâların ise normal mahkemelerde yapılmasına dâir Şeyhü'l-İslâm Mekkî-zâde Mustafa Âsım Efendi'nin Konya nâibine emirleri.

İzzet-me'âb Konya Kazâsı Nâ'ibi Efendi,

Ba'de's-selâm inhâ olunur ki, Tanzîmât-ı Hayr[iyye] usûl-i mehâsin-şumûlü üzere kâffe-i umûr-ı şer'îyye ve kâtibe-i husûsât-ı sâire vilâyet meclisinde rû'yet olunmakda ise de vukû' bulan her bir da'vânın meclisde rû'yeti teksîr-i mesâlihi mücib olarak mühimm ve mu'tenâ maslahatları biteviye ve rû'yetine vakt kalmamakla bundan böyle umûr-ı cesîme ve mehâmm-ı saltanat-ı seniyyenin ittifâk-ı ârâ' ile mehâkimde müzâkere ve fasl-ı rû'yeti kemâ-kân meclise mahsûs olup de'âvî-i sâirenin mehâkimde ve rû'yet olunması ve rivâyet olunan de'âvî-i şer'îyye zımnında verilen hüccet ve senedât-ı sâireden harc-ı sened ve tahrîr olunan terikelerden resm-i kısmet gurusunda bir ikişer para ve ba'zan dörder para ahz olunmakda olduğu ihbâr olup bu husûs hükkâm-ı şer'in yedine verilen ta'lîm-nâmenin mugâyiri olduğundan fî-mâ ba'd ta'lîm-nâmede tasrîh ve beyân olduğuna üzere terikelerden gurusunda birer para resm-i kısmet ve mevâdd-ı sâire zımnında verilecek hüccet ve senedât-ı şer'îyyeden münâsibi mikdâr-ı mu'tedil harc ahz olunarak mugâyir-i nizâm hareket olunmaması irâde-i seniyye muktezâ-yı münîfînden olduğu tahrîr-i mektûba bâdî olunmuştur. Bi-mennihî te'âlâ vusûlünde ber-minvâl-i muharrer amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eylesiniz ve's-selâm. El-Fakîr Mekkî-zâde Mustafa Âsım ufiye anhü.

Sahife No : 157-159

Tarihi : ?

Talimatname: Şeyhü'l-İslâm Mekkî-zâde Mustafa Âsım mührü ve direktifleriyle hâkimler için hazırlanan tâlimâtname.

Lâyiha-i Umûr-ı Şer'îyye.

Muktezâ-yı irâde-i merhamet-ifâde-i şâhâne olarak vecîbe-i uhde-i hademe-i şer'îyye olan husûsât-ı meşrû'asını[meşrû'a-i] âtiyyeyyi hâvî ta'lîm-nâme-i hükkâmıdır.

Bend-i Evvel

Bu def'a irâde-i merâhim-ifâde-i hazret-i halîfe-i rûy-ı zemîn hullidet hilâfetühû ilâ yevmi'd-dîn ile tesviye buyurulmuş olan Tanzîmât-ı Hayriyye iktizâsınca tertîb? ve işâret-i

cenâb-ı şeyhül-İslâmî-birle tevcîh olunagelen mevleviyyet ve arpalık ve ma'îşet ile Rumili ve Anadolu diyârlarında olup tevcîhâtları nizâm-ı müstahseni üzre bi'l-fi'l Rumili ve Anadolu kâdî'askerleri fazîletlü efendiler hazerâtına müfevvez bulunup ânlardan inâbe olunacak kasabât ve kazânın mürâseleleri ashâbından taraf-ı fetvâ-penâhîden ahz olunarak cây-ı muhassıl tahsîs olunan kazânın mürâselesi şurût-ı mukarreresi üzre intihâb buyurulacak nâ'ibü'ş-şer' efendiye ve kazâ'-i mezkûra mülhak bulunan kazâlar masrafları mürâseleleri dahî zikr olunan cây-ı muhassıl hâkimi efendiye tashîh-i kazâ mes'elesi üzre mutasarrıfı tarafından âharı ve âhar-ı merkûm dahî âharı inâbeye tevkîl ma'nâsına bir ehliyyetli efendi i'tâ buyurulup ol-dahî zikr olunan mülhak kazâlara sûret-i mezkûr üzre nüvvâb ta'yîn eyleye ve ta'yîn edeceği nâ'ibin nîk-bend? ve bed ahvâli Tanzîmât-ı Hayriyye muktezâsınca kendüsünden mes'ûl olacağından dâ'imâ hâllerini tefahhus veecessüs ve nezâret-birle Âsitâne-i Aliyye'ye gelicek i'lâm ve hücec vesâir senedât-ı şer'iyyelerinin hem sakk ve sebkine bakup eğer şer'an ihticâca sâlih ise sakk nâ'ib-i kazâ kanûn deyû hatm ve imzâ eyleye ve mevleviyyetlerin tatbîk mührleri misillü fi-mâ ba'd cây-ı muhassılta bulunan kâffe-i hükkâmın mührleri dahî fetvâ-hâneye vaz' ile hıfz olunup zuhûr eden senedâtın sakk ve sebkine bakılarak emîn-i fetvâ efendi tarafından hatm oluna.

Bend-i Sâni.

Tanzîmât-ı Hayriyye iktizâsınca cây-ı muhassıl olan kazâya ber-minvâl-i muharrer hâkimü'ş-şer' ta'yîn olunan efendilere kazâ-i merkûm muhassılına kazânın tahammülüne nazaran meclis-i âlî kararı üzre müstevfâ ma'âş ta'yîn buyurulduğu misillü hâkim-i mûmâ-ileyhe dahî müstevfâ ma'âş i'tâ ve irâde-i merhamet-ifâde-i şâhâne dahî bu merkez-i ihsânda dâ'ir olarak her biri karîn-i refâh ve meny? kılınup ilhâk olunan kazâların umûrî dahî re's-i kazâya peyveste olduğundan mülhak olan kazâlarda muhassıl-ı emvâlin vekîli makâmında olan zevâta iktizâ edecek ma'âşlarının tanzîmi meclislerine havâle olunduğu gibi nâ'iblerinin ma'âşları dahî hâl ve tahammülüne göre mahallinde meclisce karâr verilüp sûret-i kararını bâb-ı fetvâ-penâhîye inhâ ile tesviye olunacak olmağla bu sûretde sâye-i şâhâne her bir me'mûr kayd-ı ma'âşdan âzâde olacağından ancak umûr-ı me'mûriyyetine rızâ'-i Bârî ve irtizâ-yı şehriyâri vecîbesine dikkat ile takayyüd ve ihtimâm ve farîza-i uhde-i diyânet ve ubûdiyyet olduğu üzre du'â-yı devâm-ı ömr ü şevket-i pâdişâh-ı âlem-penâh efendimize muvâzabet ve devâm edüp fi-mâ ba'd vesâ'ik zımında alınacak ücretler küttâbın ya'nî harc-ı lâyıq-ı hücec ve mürâselât-ı şer'iyye ve izn-nâme ve keşfiyye ve hafriyye vesâir senedât-ı şer'iyye-i nüvvâb ve mûcib-i tahrîr olan terikelerin gurûş başına birer paradan harc-ı defter-i kassâm çünki Tanzîmât-ı Hayriyye iktizâsınca vâridât-ı memleket hükmünde olduğundan kazâlarda tertîb olunacak meclis tarafından ahz u kabz, meclis-i belde a'zâsının sâir husûsât-ı ahâlî gibi vazîfe-i zimmeti olmağla kâffe-i harcların harc-ı hademe olarak sülüsü ifrâz ve sülüs-ü mezkûrdan kâ'ide-i ma'lûme-i belde üzre kalemiyye-i kâtib ve ihzâriyye ve kaydiyye ve keşfiyye ve husûs ile me'mûr kâtibin kalemiyye vesâir ümenâ-yı şer' ücretleri ve dellâliyye ba'de'l-ihrac sahu'l-bâkî olan mebâliğ ferdin ferdin defter tutularak adem-i ketm ve ihfâ kangı sûretle olur ise meclisce karâr verilerek hıfz ve iktizâsı vechle muhassıl sandukuna sâir mâl-ı müretteb gibi vaz' olunup ve'l-hâsıl min ba'd tevzî' vesâir husûsdan mahkemeye âid mahsûl ve rüsûma hükkâm ve nüvvâb taraflarından aslâ müdâhale olunmaya. İşbu tenbîhin hilâfî harekete mütecâsir olurlar ise lede't-tahkîk ber-vech-i âtî mücâzâta müstahikk olalar ve def'-i resm bâ-fermân-ı âlî memnû' olmağla fi-mâ ba'd iki kimesne mâ-beynlerinde bir nizâ' vukû'unda müdde'â-aleyhden bir nesne lâzım gelmediği şer'an tebeyyün etdikde eğer rızâsıyla tâlib olur ise bir sened i'tâ olunup ve o makûle senedden meclis tarafından ecr-i misli olmak üzre bir mu'temed harc alına ve terikeleri tahrîrin mûcib-i şer'îsi yoğise ve verese-i kibâr olup tâlib olmadıkları hâlde tahrîr olunmayup ve emvâl-i eytâm ve emvâl-i evkâf muhâfazası hâkimin şer'an cümle-i me'mûriyyetinden olup bunu te'yîden a'zâ-yı meclis-i belde dahî bu husûsu vâcibe-i zimmet bileler.

Bend-i Sâlis

Bend-i Sâlis

Ve mine'l-kadîm yekûn-ı terike beş-bin guruşdan mütecâviz olarak mâdde-i mahsûsa ta'bir olunan muhallefâtın tahrîri husûsu bâ-fermân-ı âlî Rumili ve Anadolu kâdî'askerleri efendiler hazerâtına müfevvez ise de Tanzîmât-ı Hayriyye iktizâsınca bu def'a müşârun-ileyhimâyâ mevâdd-ı mahsûsa bedeli hazîne-i âmireden müstevfâ nakd ihsân-ı mülûkâne buyurulmağla fi-mâ ba'd bi'l-cümle vukû' bulan muhallefât gerek mâdde-i mahsûsa, gerek gayr-ı mahsûsa hülâsa mûcib-i tahrîr ya'nî müteveffânın veresesinden ba'zısını sagîr yâhûd gâ'ib veyâ mecnûn veyâ cümlesi kibâr olup tahrîr ve taksîme tâlib oldukları hâlde bulunduğu kazânın nâ'ibi tarafından tahrîr ve ba'de't-taksîm mesâg-ı şer'î üzre ber-minvâl-i muharrer meclisce resm-i mu'tâdesi ahz ve muhassıl sandûkuna vaz' oluna.

Bend-i Râbi'

Ba'z-ı beldede kâffe-i ahâlî maslahatına dâir kâtib-i mahkeme ve muhızırın hizmetleri sebkât ederek tevzî'lerde ânlarla ve nâ'ibin müdür ve etbâ'ına ücret ve ikrâmiyye gibi şeyler konmak mu'tâd olduğu tahkîk ve istiknâh olunmağla min ba'd müdür ve etbâ'ına o makûle şey verilmeyüp hükkâm kendüye ta'yîn olunacak ma'âşman ânların ücretlerini idâre etmek lâzım gelüp lâkin kâtib ve muhızırın fi'l-hakîka yine ahâlîye hizmeti olduğu meclisce tahkîk olunup ve ânda memleketinden ücret ve ma'âş iktizâ eder görünerek böyle olduğu meclisden meclis-i ahkâm-ı adliyyeye ba'de'l-arz meclis-i mezkûrda ânların kemmiyyet ve keyfiyyetine ne vechle karâr verilür ise öylece icrâ olunup lâkin mürûr tezkiresi kâtibi umûr-ı mu'tenâ bahâdan olmağla ânun ma'âş meclis-i belde ma'rifetiyle tanzîm olunmak iktizâ eder.

Bend-i Hâmis

Umûr-ı cesîme ve mehâmm-ı saltanat-ı seniyye vesâir midâd-ı mu'tenâ-bahâda ber-vech-i muharrer ittifâk-ı ârâ' keyfiyyet-i hasenesi elzem olmağla o makûle mevâddın muhâkeme ve müzâkere ve fasl ve rü'yeti ancak meclislere mahsûs ola.

Bend-i Sâdis

Ve işbu ta'lîm-nâmeye telâhuk-ı efkâr ile lüzûmu görünecek ve müteferri'ât-ı Tanzîmât-ı Hayriyyeden olarak îcâb edecek kuyûdât zamm ve idrâc olunacağı ma'lûm ola.

Bend-i Sâbi'

Ber-vech-i bâlâ tafsîl olunan usûl-i nizâmât-ı hasene iktizâsınca ehl ve erbâb oldukları hâlde ta'yîn ve intihâb olunacak nüvvâb ve hükkâm-ı şer' umûr-ı me'mûresinde ber-vech-i dikkat icrâ-yı ahkâm-ı şer'ât ve hakkâniyyet edüp ancak vukû' bulan de'âvînin şurût-ı şer'iyyesi üzre ibtidâ zabtında ve tashîh-i da'vâya ve def'-i de'âvî ve tenâkuz ve tevfiik husûslarının câ'iz ve gayr-ı câ'iz şıklarının temyîz ve tercihine ve her bir da'vâya dikkat ile îcâb-ı şer'îsi icrâya mübâderet ve husûsan da'vâ-yı nâdire ve mes'ele-i müşkilenin cevâbını taharrî ve istiftâ ve ulemâ'-i belde ile istişâreye i'tinâ edüp hall-i işkâl olunmadığı takdirce hükmde ta'cîl etmeyüp Dersâ'âdetden istiftâ ve su'âl eyleye ve i'tâ edecekleri i'lâm vesâir senedât-ı şer'iyyeyi fetevâ-yı terekiyye mes'elelerini ve mu'teber saklarda ya'nî Mûsâ-zâde ve Şânî-zâde ve ale'l-husûs Debbâğ-zâde merhûmların cem' ve tedvîn eyledikleri sakklarına tatbîk ve muktezâ-yı şer'-i şerîfe tevfiik ve sicillât kuyûduna kemâl-i ihtimâm ve emr-i muhâfazasına ve sakku tahrîfdan vikâyesine ikdâm-ı tâmm oluna ve tedkîk ve şühûd-ı udûlün hüsn-i tezkiesiyle şahid zûra dikkat vâcibeden olup ve'l-hâsıl memâlik-i fasîhatul-mesâlik-i şâhânedede icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i münîre me'mûr buyurulan kuzât ve nüvvâbın şe'n-i sakkâka lâyıq ve şâyân olmayup kütüb-i fikhiyyede? âmme-i ehl-i İslâmın ve lâ-siyyemâ kuzât ve hükkâmın ictinâblarına tenbîh buyurulan tekebbür ve sû'-i hulk ve gızet-i tabî'at ve ceberût ve mu'ânede ya'nî hıkd[d]jan ve ehl-i hıkd[d]jan mücânebet etmek ve ibkâr-ı? sudûr ya'nî hüsn-i hitâbet ve kavli-ı leyyin ile fasl ü hasm mümkün iken işbu vech ve vech-i şer'îye râğbet

etmemek sıfât-ı zemîmesinden ictinâb-birle emvâl-i eytâm ve aceze ve gallât-ı evkâf vesâir emânât-ı şer'ıyyeyi ıslâh ve himâye edüp hasmeyn beynini meclis-i murâfa'ada

[**Sahife No:159**] bi'l-vücûb oturdsak ve durdursak ve işâret ve nazar cihetlerinden tesviye ya'nî ehad-i hasmeyni işbu cihetlerde âhara tercîh etmeyüp müsâvî tutmak ve birinin kulağına gizlü söz söylememek ve yüzüne gülmemek ve kıyâm etmemek ve yalnız birini diğersiz ta'âma alikoymamak ve meclis-i hükmdde mizâh ve mazmûn tarh etmemek ile sâir âdâb-ı şer'-i şerîf dahî vikâye ve taraf-ı imâmü'l- müslimînden me'mûr oldukları üzre esahh-ı akvâl-i e'imme üzre beyne'l-ibâd hükmd ve kazâ ve Tanzîmât-ı Hayriyye iktizâsını nüvvâb ve hükâm-ı şer' dâhil-i meclis-i belde bulunacaklarından iktizâsına göre evkât-ı mu'ayyenede akd-i meclis olunan mahalle varup meclisde mukayyed ve mahfûz olan ta'lîmnâme-i hayriyye muktezâsınca erbâb-ı meclis ittifâkıyla bi's-sıdkı ve'l-[i]hlâs umûr-ı mehâmm-ı seniyyenin ve husûs-ı beldenin ber-vech-i hakkâniyyet rû'yete sa'y ü gayret eyleyeler ve'l-hâsıl kütüb-i fikhiyyede ve gerek ta'lîm-nâme sutûru hilâlinde mastûre mesâ'il ve âdâbda kemâl-i i'tinâ ve imtisâl ile pâdişâh-ı İslâm halledellâhü mülkehû ilâ yevmi'l-kıyâm efendimiz hazretlerinin cenâb-ı feyz-câlib-i şâhanelerine âmme-i ibâddan isticlâb-ı de'avât-ı hayriyye vüs'-i belîğ ederek hakk-ı hademe-i şer'de bu def'a bedâhet vechle zuhûr eden bunca ihsân-ı mülûkânemin kadrini bilüp edâ-yı hakk-ı şükr-i nân ve ni'met ve tekmîl-i nâmûs-ı insâniyyet farîza-i zimmetleri olduğu hâlde işbu farîza'ı îfâya muvâzabet ve me'âza'llâü te'âlâ bir gûnâ hilâf-ı şer' ve kânûn hareket ve irtikâb va ahz-ı rüşvet misillü hâlâta cesâret ederi olur ise ba'de't-tahkîkiş-şer'î ol şahs-ı nâdâna kendi nefsinin mertebe-i eşrâfdan habt ve tenzîli ve şirzime-i rezîle ahışa ve ahlâfa ilhâkla tezlîl etmiş olmağla cezâ kânûn-nâme-i hümâyûnuna tatbîkan müstahikk olduğu eşedd-i cezâ kendi hakkında bi-lâ tevakkuf icrâ ve imhâl oluna. Temhîr Şeyhü'l-İslâm Mekki-zâde Mustafa Âsım. Takvîm-i Vekâyi'-hâne-i Devlet-i Aliyye.

Sahife No : 159-1

Tarihi : 11 Rebiülâhir 1257.

Hüccet: Karahisâr-ı Sâhib redîf askerinin Ereğli'de terk etmiş olduğu askerî mühimmâtın Konya'ya nakli.

Karahisâr-ı Sâhib asâkir-i redîfenin bundan akdem Ereğli'de terk ederek ile'l-ân mahfûz olunmakta olan mühimmât-ı harbiyye ve eşyâ-yı sâiresinin Karahisâr cânibinden me'mûren ta'yîn kılınan Osmân Kavâs ve Ahmed Kavâs ma'rifetleriyle Konya'ya nakl etdirilerek hıfz etdirilmesi ve mühimmât-ı mezbûrenin îcâb eden ücret-i nakliyyesi ve mesârif-i vâkı'ası Konya'ya bâliğ olur ise Karahisâr Muhassıllığı sanduğundan mu'ahharan ahz olunmak üzre Konya Muhassıllığı sanduğundan kâmilen i'tâsı bâbında şeref-rîz sudûr buyurulan emr-nâme-i sâmi-i hazret-i ser'askerî mücebince mühimmât-ı mezkûre Kavâsân-ı mûmâ-ileyhimâ ma'rifetiyle Ereğli-yi Karaman'dan nakl ve Konya'da Durak Fakîh Mahallesinde vâki' mescide vaz' olunan mühimmât defteridir ki, zikr olunur.

Çadır: 92 aded.	Direk: 46 aded.	Palaska: 1051 aded.	Çanta: 1049 aded.
Mathara: 959 aded.	Kazgân-ı kebîr: 14 aded.	Kazgân-ı sagîr: 2 aded.	Karavana: 288 aded.

Kevgir: 1 aded.	Tüfeng: Süngülü Çakmaklı 125 aded, çakmaksız 25 aded, bilâ süngü çakmaksız 32 aded, timur sâde 9 aded. [Toplam:] 181 aded.	Pantol: 55 aded.	Balta: 27 aded.
Orak: 17 aded.	Saka takımı: 5 aded.	Kova: 12 aded.	Sâde kamış: 240 aded.
Urgan: 32 aded.	Malandire? Kayışı: 1 aded.		

Durak Fakîh Mescid-i Şerîfine vaz' olunduğu. Fî 11 R[Rebî'u'l-âhir] sene [12]57.

Sahife No : 159-2
Tarihi : 19 Şâban 1257.

Hüccet: Cephâne kaydı.

Alay: 22.

Ta[bur:] 3.

Mümtâz bölüğü Yüzbaşısı Mustafa Ağa yediyle sekiz aded varül cebhâne bi'l-emân atık Unkapanı Medresesine vaz' olunduğu ve Kolbaşı Eyyûb Ağa neferâtından Abdurrahmân ve Mahmûd yedler[ind]e bulunduğu işbu mahalle kayd ve şerh verildi. Fî 19 Ş[Şa'bân] sene [1]257.

Sahife No : 159-3
Tarihi : 1 Cemâziyelevvel 1258.

Hüccet: Hacı Halil İbrâhim Efendi'ye Şaphâne Müdürü İsmâil Ağa'nın gönderdiği şapın kaydı.

Hacı Halil İbrâhim Efendi'ye Şaphâne Müdürü İsmâil Ağa'nın gönderdiği şapın mikdârı. Fî gurre-i Ca[Cemaziye'l-evvel] sene [12]58.

Deve: 5 aded.	Dara: 27,5 kıyye.	Kantâr: 24,5.	Niydeli [Niğdeli] Emîn Beğ devecisi Hüseyin Sârbân
Deve: 4	Dara: 20 kıyye.	Kantâr: 18.	Ciridoğlu Hacı Mustafa.
<u>Deve: 4 aded.</u>	<u>Dara: 22,5 kıyye.</u>	<u>Kantâr: 18.</u>	Niydeli [Niğdeli] Hacıali Beğ devecisi Mehmed.
13 aded.	70 kıyye.	60,5 kantâr.	

Kantâr: 60,5 Be-her kantâr kırk beş vakıyye i'tibâr olunmuş olduğu.
Kıyye: 2722,5 [45 x 60,5]
Şap-ı mezkûrun verilmiş olan kirâ: 982,5 guruş. Yalnız dokuz yüz seksen iki buçuk guruşdur.

Sahife No : 160-1
Tarihi : 7 Rebiülâhir 1257.

Hüccet: Karaman civârındaki şapın devlere yüklenerek Dersaâdete nakli.

Deve	Dara	Kantar	
5	28	19,5	Dumân oğlu Veli.
7	37	32,5	Selman oğlu Hasan
2	11,5	09,5	Selman oğlu Ömer
5	33	24	Selman oğlu Habib
4	25	18	Selman oğlu Halil.
23.	134,5.	103,5.	

Sa'âdetlü meveddetlü mekremetlü dâver-i ekremim sultânım ağa-yı muhterem hazretleri,

Eyâlet-i Karaman evdiyelerine? Nevşehirî İbrâhim Efendi bâ-fermân-ı âlî mîrî şapcı nasb ve ta'yîn buyurulmuş olduğundan ikiyüz elli altı senesine mahsûben hâmil-i şukka Duman oğlu Veli bâr-hânesiyle ber-vech-i bâlâ yigirmi üç re's şütürâna tahmîlen yüz otuz dört buçuk vakıyye daraları ihrâc olunduktan sonra ber-vech-i sâfî yüz üç buçuk kantâr kıyye şapı taraf-ı şerîflerine irsâl olunmağla yüz seksen vakıyyeden ibâret be-her düvüm kantârına bi'r-rızâ kat' olunan altmış beşer guruşdan ol-mikdâr şapın kirâsı olan cem'an bin altı yüz seksen bir buçuk guruş on beş parayı şütürân-ı merkûma ashâb-ı merkûmûna bilâ-ezâ tamâmen ve kâmilen edâ ve teslîme dikkat ve mukaddemâ irsâl olunan otuz sekiz buçuk kantâr şap ile bu def'a irsâl olunan şapların hisâbını mûmâ-ileyh İbrâhim Efendi ile rü'yet eylemeniz beyânı şukkaya ibtidâr olundu. Bi-mennihî te'âlâ lede'l-vusûl ber-vech-i meşrûh ma'lûm-ı hamîyyet-melzûmları buyuruldukda ol-vechle harekete himmet ve gayret buyurmaları matlûbdur. Sultânım. Fî 23 Ra [Rebî'u'l-evvel] sene [1]257. Vekîl-i Muhassıl der Şaphâne-i Âmire ... Temhîr Mahmûd Es'ad.

Ber-vech-i bâlâ şap-ı mezkûrdan Konya ihtisâbı kantâr me'mûru Abdurrahîm ma'rifetiyle vezn-i kantâr ve Konya şap vekîli es-Seyyid el-Hac İbrâhim Efendi'ye bi'l-emâne teslîm ve der-anbâr olunmuş olan şap-ı mezkûrun kıyye ve ücret-i nakliyyesi ve noksânıdır ki, zikr olunur. Fî 7 R[Rebî'u'l-âhir] sene [1]257.

Kıyye		Ücret-i Nakliyye
1425	Hasan Sârbân yediyle	504,5 guruş.
1043	Habib Sârbân yediyle	376,5 guruş.
0411	Ömer Sârbân yediyle	148,5 guruş.
0859	Veli Sârbân yediyle	311,5 guruş.
<u>0790</u>		<u>286,5 guruş.</u>
4528.		1626,5 guruş.
<u>0129,5</u>	Noksân gelmiş olan şâp.	
4657,5		
<u>1450,5</u>	Bundan akdem şâp-hâne-i mezkûrun Konya ... vürûd eden	
6108		
<u>149</u>	Noksân bi'l-[ıskât:] 129,5 Mukaddem şâpdan noksân: 20. Cem'an yekûn: 149.	
Sâfi: 5959.		

Sahife No : 160-2

Tarihi : 7 Rebiülâhir 1257.

Hüccet: Asâkir-i Muntazama-i Şahâne için Konya'dan Dersâadet'e kilim gönderilmesi.

Sârbân Ömer devesiyle şütürân: 8, Kilim: 690 aded. 1596 Kıyye.	Sakallı Oğlu Abdullah devesiyle şütürân: 6. Kilim:552 aded. 1190 kıyye.	Hüseyin oğlu Veli devesiyle şütürân: 4. Kilim: 320 aded. 744 kıyye.	Hacı, devesiyle şütürân: 6. Kilim: 472 aded. 1070 kıyye.
---	---	--	---

Kilim: 2034 aded. [12]58 guresi Der'aliyye'ye giden kilim Hotamışlı Fatioğlu Hasan ve Hacı Ahmed ve Ali Sârbân yediyle.

Kıyye: 4600.

Kantâr: 25,5. 10 kıyye. Kilim: 859 aded. Kıyye: 1920. Kantâr: 10,5. 30 kıyye.

Verilen Kirâ

1070 guruş.

0130 guruş urgan ve sicim.

1200 guruş.

Kirâsı

3040 guruş.

0100 guruş bahâ-i ip.

0100 guruş ücret-i sârbân başı.

3240 guruş.

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki,

Asâkir-i Muntazama-i Şahâne için Konya sancâğı kazâlarından müretteb olan kilimlerden ber-müceb-i bâlâ iki bin otuz dört aded kilim, develere tahmîlen Konya'dan Karamürsel'e getürmek ve Karamürsel'den sârbânbaşımız Ömer Beğ yediyle kâyığa tahmîl, Dersâ'âdet'de mesârifât anbâr-ı âmiresine teslîm kılınmak şartıyla develerimizin kirâsı olan üç bin kırk guruş ile ip bahâsı olan yüz guruş ve Karamürsel'den Dersâ'âdete getürölmek için gayr-ı ez-kavl sârbânbaşı merkûma ücret olarak i'tâsı tensîb olunan yüz guruş-ki cem'an üç

bin iki yüz kırk guruş tamâmen Konya emvâl sandığından makbûzum olduğunu müş'ir işbu sened verildi. Ra?[Rebî'u'l-evvel] sene [1]257.

Bende Hacı Ali Sârbân. Hasan oğlu Veli Sârbân. Bende Sakallıoğlu Abdullah Sârbân. Bende Sârbânbaşı Ömer Sârbân.

Sahife No : 161-1

Tarihi : 2 Cemaziyel ahir 1256

Tezkere: Konyalı Ali oğlu Mehmed'in hasta olduğundan dolayı askeriyyeden ihrâcı.

Asâkir-i Muntazama-i Şahâne sa'âdetlü Ali Paşa Livâsı birinci alayının ikinci taburunun birinci bölümünde altıncı onbaşının, beşinci? neferi Konyalı Mehmed veled-i Ali'nin alîl olduğundan bahsle ihrâcını bâ-arzuhâl niyâz etmiş ve illeti re'îsü'l-etıbbâ'-i sultânî semâhatlü efendî hazretleri mu'âyenesiyle mübeyyen olarak keyfiyyet, şûrâ-yı askerîye lede'l-havâle merkûmun ihrâcı muvâfık-ı kânûn bulunduğu beyânıyla ba'de'l-ihrâc tekâ'üdlük ma'âşî istid'â etmemek ve istid'â eylediği hâlde müsâ'ade [ve] kabûl eylemek şartıyla kaydına bi't-terkîn târîh-i tezkireden i'tibâren silk-i askeriyyeden şart-ı mezkûr ile ihrâc kılınmış olduğunu müş'ir dîvân-ı askerîden işbu tezkire i'tâ olundu. Fî 2 C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]56.

Sahife No : 161-2

Tarihi : 12 Şevvâl 1256.

Emirname: Mâliyye Müşîri Said Paşa'nın kuruşta iki para resm-i âdiye dâir Konya muhassılina emirnâmesi

Mâliyye Müşîri Said Paşa'nın guruşta iki para resm-i âdiye dâir Konya muhassılina emr-nâmesidir.

Sa'âdetlü merhametlü mürüvvetlü dâver-i a'zam ağâ-yı muhterem hazretleri,

..... mahkemeye gelüp sâdâtdan yüz guruş taleb edüp şer'an alacağı tebeyyün eylediği sûretde virmekte muhâlefet eylediği takdîrce meblağ-ı mezkûrun tahsilîçün nakîbü'l-eşrâf kâ'im-makâmı tarafına habs olunarak ol-sûretle tahsil olundukda guruşta bir para resm-i âdîsi alınup bir paranın nısfı mahkemenin ve nısf nakîb kâ'im-makâmına mahsûs olup yine ol-vechle resm-i mezkûrun nısfı nakîb kâ'im-makâmı tarafına ve nısfı mahkeme tarafından ahzıyla emvâl sandûkuna vaz' olunması istizâneye dâir vârid olan bir kıt'a şukkaları me'âli ma'lûmumuz olmuş ve Tanzîmât-ı Hayriyye usûl-i mehâsin-şumûlü üzre yüzde beş guruş resm-i te'âmülî üzre alınup emvâl sandûkuna vaz' olunarak vâridât-ı sâire ile berâber hazîne-i celîle tarafına irsâl ve tesbîli husûsuna himmet eylemeleri siyâkında şukka-i mahsûsa tahrîr ve tesyîr kılındı. Fî 12 L[Şevvâl] sene 1256. Vesalet fî 9 Z[Zi'l-hicce] sene [1]256.

Sahife No : 161-3

Tarihi : 23 Cemâziyelevvel 1256.

Hüccet: Frenkli Hacı Aniyesti'nin alacağına karşılık mütekâid kaymakam Mustafa Ağa'nın kefil olması.

Bereketli Maden-i Hümâyûn [Niğde-Çamardı] kazâsı kurâlarından Urmasun? Karyesi sâkinlerinden Hasan bin Hüseyin ve Hüseyin bin Hacı Mehmed bin Hüseyin ve Müdür-i? Niğde Mehmed Ağa bin Hüseyin bin Hasan nâm kimesneler meclis-i şer'de zîrde muharrer kimesneler müvâcehesinde Niğde sâkinlerinden süvârî Asâkir-i Mansûre birinci alay kâ'im-

makâmı tekâ'üdlerinden sâbık kâ'im-makâm Mustafa Ağa nâm kimesne Develü kazası voyvodası esbak Osman Ağa'da işbu hâzır bi'l-meclis Frenkli Hacı Aniyesti nâm zimmînin ağa-yı mûmâ-ileyh zimmetinde olan hakkını mutâlebesinde kâ'im-makâm-ı mûmâ-ileyh Mustafa Ağa, ağâ-yı mersûma olan 26000 guruş yalnız yigirmi altı bin guruş düyûnunun edâsına meclis-i evvelde ta'lîkan kefil ve meclis nâ'ibine bi-lâ ta'lîk ağa-yı mûmâ-ileyhin düyûnu olan meblağ-ı mezkûrun va'de-i ma'lûmesi da te'diye edeceğine kefil ve bir mâh mürûrunda beş yüz keyl şa'îr otuz beş guruş fi'âtıyla cihet-i kefâletden düyûnunun mersûma te'diye[ye] tâlib olduğundan mersûm dahî zahîre-i mezbûru kabûl etmeyüp mûmâ-ileyh Osmân Ağa'nın mersûm olan düyûnunu edâsına kâ'im-makâm-ı mûmâ-ileyhe kefil olduğuna bizler şâhidleriz ve şehâdet dahî ederüz. Bizler dahî hîn-i iktizâda şehâdet-i ale's-şehâde ideyik deyû eyledikleri takrîrleri işbu mahalle zabt ve kayd olundu. Fî 23 Ca[Cemâziye'l-evvel] sene [12]56.

Şühûdü'l-hâl

Hacı Hamza? Ağa ve karındaşı Hacı Mustafa Ağa. Zeytûncu Mustafa ve Dervîş Halîl. İnce Mehmed Ağa ve gayrühüm.

Sahife No : 161-4
Tarihi : 1 Cemâziyelâhir 1258.

Hüccet: *Hoce Yuri isimli kimsenin Garabet bâzîrgandan alacağına karşılık Garabet'in oğlu Eci Köri'nin kefil olması.*

Bin ikiyüz elli sekiz senesi Cemâziye'l-âhir ibtidâsından sandık emîni Hoce Yuri nâm kimesnenin Garabet Bâzergândan da'vâ ve matlûbu 16500 bin? guruşu kendüye bahş, bâkî 15500 teslim eylediği eşyâ kıymeti 5500.

Sahhu'l-bâkî 10000 guruş. Cemâziye'l-âhir guresinden altı mâhda 5000 guruş, def'a senesi hitâmında 5000 guruş edâsına mersûm Garabet'in oğlu Eci Köri iki kıst üzre kefil olduğu bu mahalle kayd ve şerh verildi. Fî gurre-i C[Cemâziye'l-âhir] sene [12]58.

Sahife No : 162-1
Tarihi : 9 Cemâziyelâhir 1256.

Tezkere: *Asâkir-i Muntazama-i Şahâne mülâzimlerinden yaralı olan Konyalı Osman Ağa'nın memleketine dönmesinde sıhhî açıdan bir sakınca olmadığı.*

Dârende-i tezkire,

Asâkir-i Muntazama-i Şahâne mülâzimlerin mecrûh Konyalı Osmân Ağa bu def'a memleketi cânibine azîmet etmiş ve bi-hıfzihî te'âlâ dârü'l-hilâfeti'l-aliyye ma'hûd hastalıktan masûn bulunmuş olduğu[nu] mübeyyin cânib-i nezâret-i tehaffuzadan tezkire-i sıhhiyye i'tâ kılınmış olmağla tezkire me'mûrları tarafından merkûmun mürûruna mûmâna'at olunmamak ve savb-ı maksûduna imrârı husûsuna dikkat ve mübâderet olunmak bâbında dîvân-ı ser'askerîden işbu tezkire tahrîr ve i'tâ olunmuşdur. Fî 9 C[Cemâziye'l-âhir] sene [1]256.

Sahife No : 162-2

Tarihi : 23 Safer 1258.

Temessük: Zenbe Bâzergânın oğlu Yorgi Bâzergân'a Doğanhisarlı Hacı Mustafa Ağa'nın borçlu olduğunu gösterir temessük vermesi

Bin iki yüz elli sekiz Saferü'l-hayrın yigirmi üçüncü gününden doksan bir gün va'de ile Zenbe Bâzergânın oğlu Yorgi Bâzergâna bâ temessük Doğanhisarlı Hacı Mustafa Ağa üç bin beşyüz guruş deyni olduğunu müş'ir yedine bir kıt'a deyn temessük verildiği bu mahalle kayd şüd. Fî 23 S[Safer] sene [12]58.

Sahife No : 162-3

Tarihi : 21 Zilhicce 1258.

Temessük: Konya ve Beğşehir'de olan şâpın, elli bir senesinden arta kalan şâpın miktârı.

Konya ve Beğşehir'de olan şâpın, elli bir senesinden bekâyâ kalan şâpın miktârı:

3000 kıyye.	
<u>0141, 5 kıyye.</u>	Şap-hâne nâzırı emriyle Mehmed Vehbi Efendi yediyle Beğşehirine gönderilen
2858,5 kıyye.	
<u>1069 kıyye.</u>	Mustafa Ağa yediyle Beğşehirine gönderilen minhâ.
1789,5 kıyye.	
<u>708 kıyye.</u>	Mustafa Ağa ma'rifetiyle Ereğli'ye gönderilen minhâ.
1081,5 kıyye.	
<u>900 kıyye.</u>	Konya vekîli el-Hac İbrâhim Efendi'ye teslim olan minhâ.
181,5 kıyye.	
<u>181,5 kıyye.</u>	Me'mûr Mustafa Ağa'nın mağzasında noksân bâd-ı hevâ minhâ.
000	

Hacı İbrâhim Efendi'ye verilen dokuz vakıyye şâp-ı mezbûrdan düyûnu:

1800 guruş.
Me'mûru Mustafa Ağa'ya teslim minhâ 0600 guruş.
1200 guruş.
1200 guruş.
0000.

Meblağ-ı mezbûrun bin ikiyüz guruş me'mûru Mustafa Ağa'ya temessük verildi. Fî 5 Ca[Cemâziye'l-evvel] sene [1]258.

Konya Şâp Vekîli Hacı İbrâhim Efendi'de bundan akdem bâlâda bâkî kalan dokuz vakıyye şâp kıymetinden merkûm yedinde bin sekiz yüz guruş alacak olmağla yedinden mukaddem altı yüz guruş ahz olunup bâkî bin iki yüz guruş dahî merkûm yedinden tamâmen ahz, cem'an bin sekiz yüz guruş aldım. Merkûmun zimmetinde dokuz yüz vakıyye mütebâkî şâpdan dolayı bin sekiz yüz guruşdan bir akça kalmayup yedine tarafımdan yedine bir kıt'a edâ tahvîli tarafımızdan i'tâ eyledim. Fî 21 Z[Zi'l-hicce] sene [12]58.

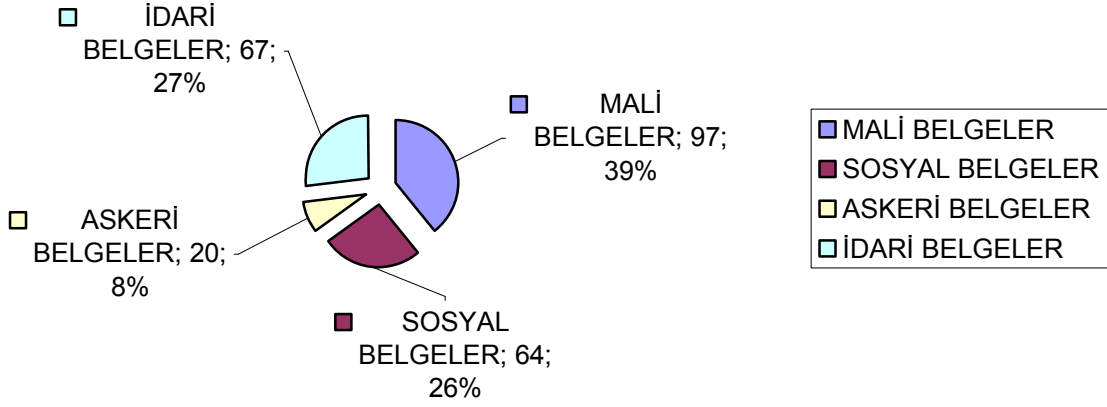
Hâlisü'l-kavî es-Seyyid Mustafa Me'mur-ı Şâp.

Şühûdü'l-hâl

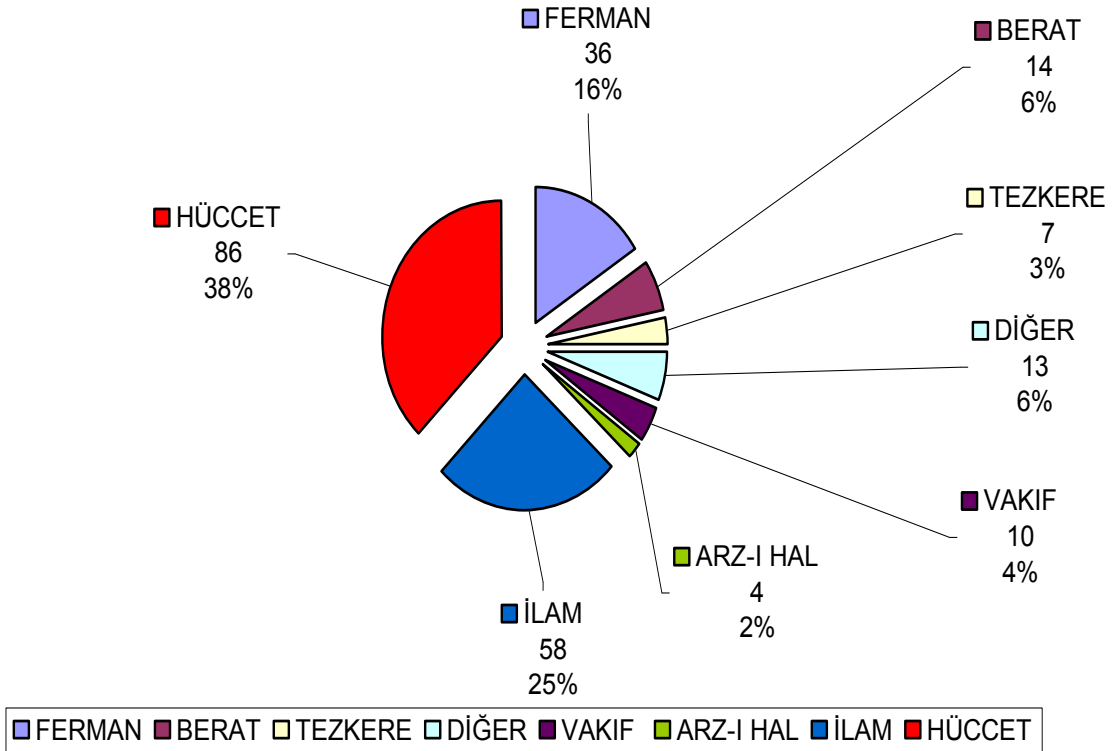
Eğri Hân'ın Ağası Kula Ağa'nın İbrâhim Ağa. Tenekeci Memiş Efendi. Kurşuncu Abdullah Efendi. Attâr Kadri Efendi. Attâr Hâfız Süleymân. Dâmâdı Ali Efendi ve gayrühüm.

EKLER
GRAFİKLER

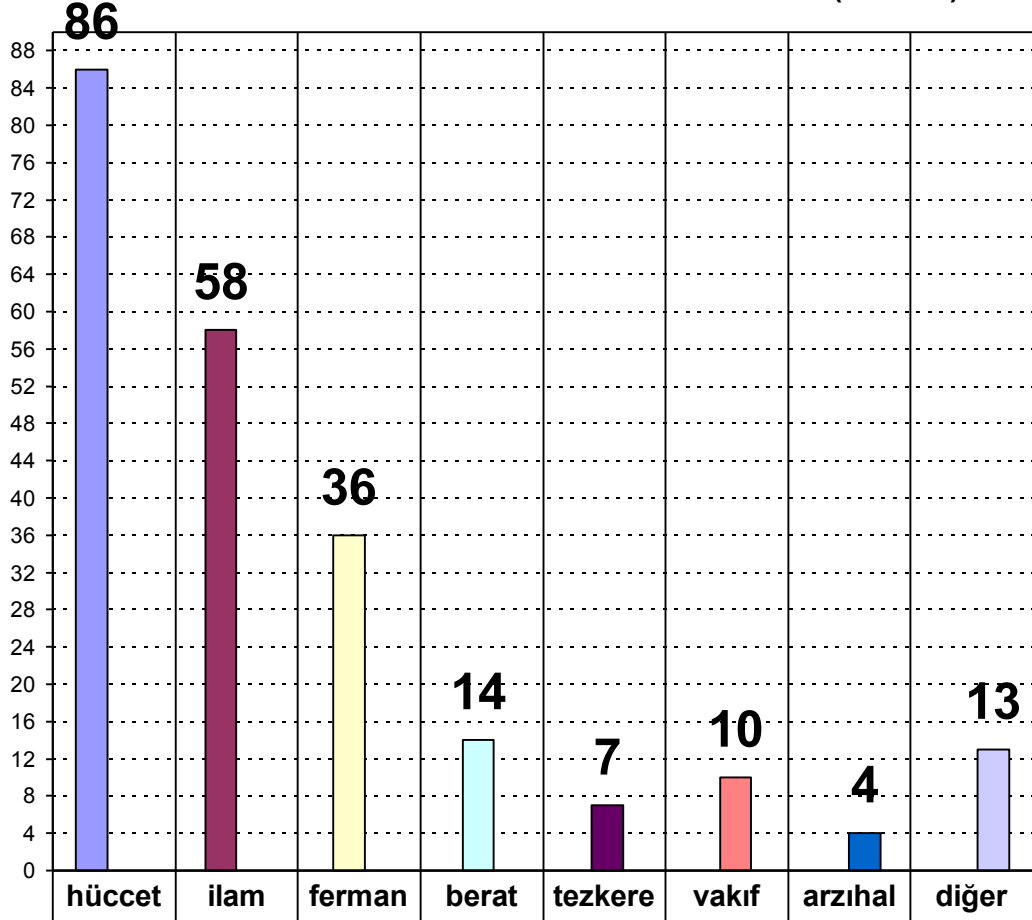
GRAFİK I: KONULARINA GÖRE BELGELER

GRAFİK II-a: TÜRLERİNE GÖRE BELGELER (PASTA)

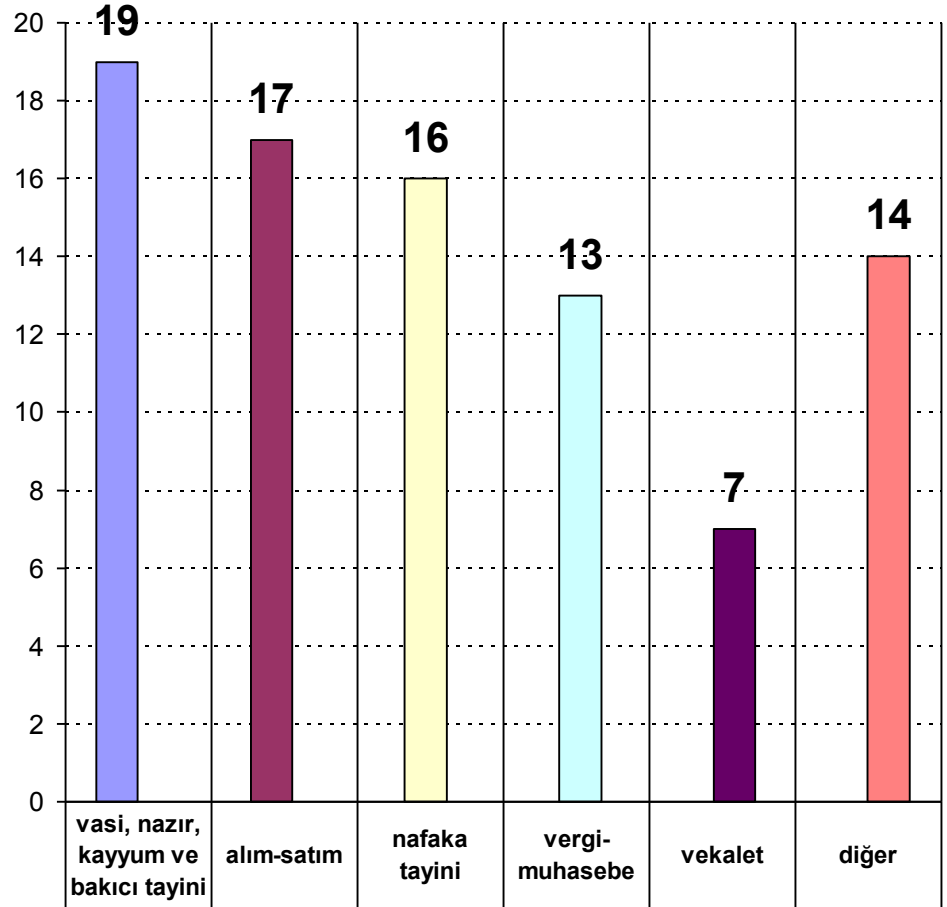
GRAFİK II-b: TÜRLERİNE GÖRE BELGELER (SÜTUN)

hüccet	86							
ilam		58						
ferman			36					
berat				14				
tezkere					7			
vakıf						10		
arzıhal							4	
diğ�er								13

hüccet ilam ferman berat tezkere vakıf arzıhal diğ er

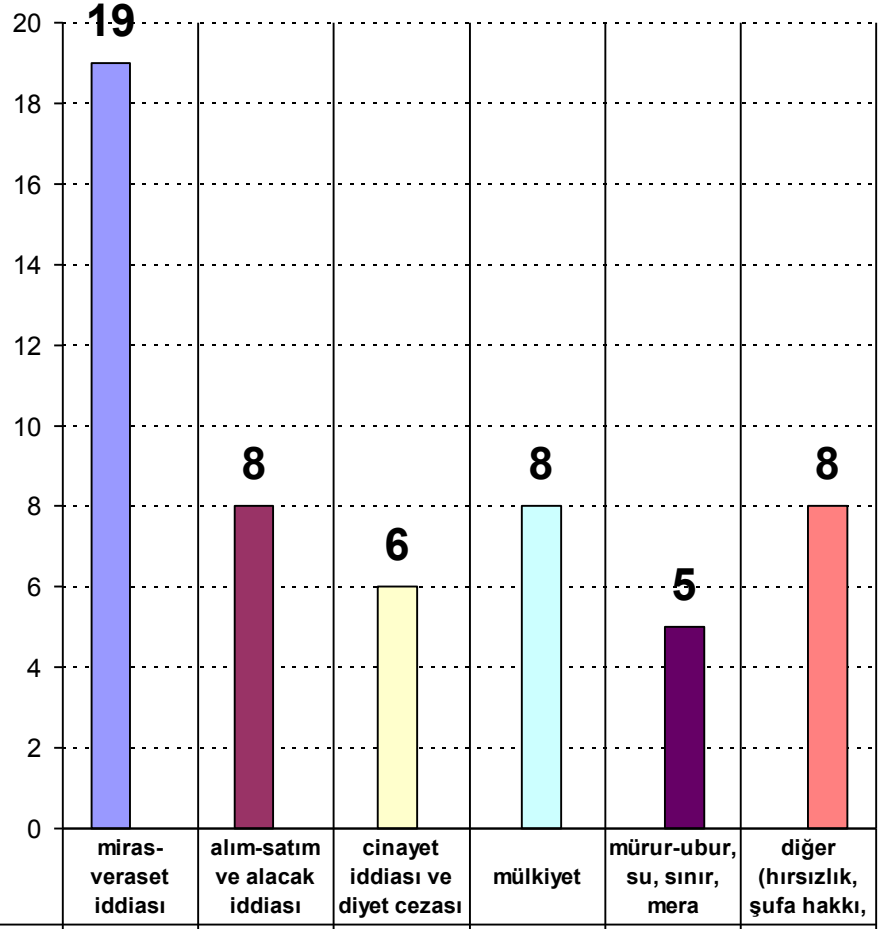
GRAFİK III: HÜCCETLER (SÜTUN)

■ vasi, nazır, kayyum ve bakıcı tayini	19					
■ alım-satım		17				
■ nafaka tayini			16			
■ vergi- muhasebe				13		
■ vekalet					7	
■ diğer						14

■ vasi, nazır, kayyum ve bakıcı tayini	■ alım-satım
■ nafaka tayini	■ vergi- muhasebe
■ vekalet	■ diğer

GRAFİK IV: İLAMLAR (SÜTUN)

■ miras-veraset iddiası	19					
■ alım-satım ve alacak iddiası		8				
■ cinayet iddiası ve diyet cezası			6			
■ mülkiyet				8		
■ mürur-ubur, su, sınır, mera anlaşmazlığı					5	
■ diğer (hırsızlık, şufa hakkı, vergi, boşanma)						8

■ miras-veraset iddiası	■ alım-satım ve alacak iddiası
■ cinayet iddiası ve diyet cezası	■ mülkiyet
■ mürur-ubur, su, sınır, mera anlaşmazlığı	■ diğer (hırsızlık, şufa hakkı, vergi, boşanma)

TABLO I : KONYA'DAKİ VAKIFLARIN ADLARI VE TÜRLERİ

	HATUN VE SULTAN VAKIFLARI	VAKIF ÇEŞMELERİ
1	Hundi Hâtûn	Çeşme-i Dokuz
2	Sitti Hâtûn	Müftü
3	Nefise Hâtûn	Şühüdîn
4	Bağdâd Hâtûn	Timarhane
5	Sultân Hâtûn	Beğhekim
6	Sidr Sultân	Şerafeddin
7	Miskî Sultân	Server Ağa
8	Sultan Alâeddin	

	MEDRESE VAKIFLARI	MESCİD VE CAMİ VAKIFLARI
1	Medrese-i Altunba	Mescid-i Tahtalı
2	Medrese-i Atâ Beğ	Mescid-i Hâcî Âdil
3	Medrese-i Mu'îniye	Mescid-i Arslantaş
4	Medrese-i Molla-yı Atîk	Mescid-i Kadr Efendi
5	Medrese-i Seyfiye	Mescid-i Timurcu Hacı
6	Medrese-i Nizâmiye	Mescid-i Tarhana Mahallesi
7	Medrese-i Sırçalı	Câmii Sinan Ağa Karatüyük
8	Sâhibatâ Dârülhadîs	Câmii Ken'ân Dede
9	Muallimhâne der-Civâr-ı Mahkeme	Câmii Ahmed Beğ nâm-ı diğeri İplikci
10	Medrese-i İplikci	Câmii Anber Re'îs
11	Medrese-i Cıviloğlu	Câmii Şeyh Ahmed Efendi
12		Câmii Dutlu Deynek, Belviran Kazasında

	DİĞER VAKIFLAR	TÜRBE-ZAVİYE-ŞEYH VAKIFLARI
1	Piri Çelebi Ağa	Şeyh Hâbil ve Şeyh Ma'rûf
2	Pîr Esad	Şeyh Muslihiddîn
3	Pîr Mehmed Paşa	Şeyh Burhân
4	İshak Beğ	Sarı Şeyh
5	Ebû İshak Kâzerûnî	Şeyh Ahmed der-mahalle-i Şeyh Âlimân
6	Şâdi Beğ	Şeyh Evliyâ
7	Körpe Seydî	Şeyh Hasan Rûmî
8	Sinan Ağa Abdülhayy	Şeyh Şekerim
9	Hatîb-zâde Mehmed Çelebi	Şeyh Ya'kûb Kazâ-i Belviran
10	Ferhûniye	Şeyh Hâcentî, Belviran
11	Kâdi İzzeddîn	Şeyh Sadreddin-i Konevi
12	Koçhisârî El-Hac Mehmed Ağa	Zâviye-i Şeyh Sâlih
13	Abdûlbâkî Ağa	Zâviye-i Şeyh Ali
14	Müştak Efendi	Zâviye-i Taşkun Baba, Sahra Nahiyesi
15	Turgud Oğlu Ömer Beğ, Saidili Kazası	Taşkun Babası Dedemoğlu Köyü
16	Tâcû'l-vezîr	Türbe-i Celaliye
17	Gürcüoğlu İbrâhim Paşa	Türbe-i Sahip Ata
18	Mahmûd Arab	Hıdırilyas
19	Muharremüddîn	İlyâs Baba
20	Meydânî Ahmed Beğ	Seyyid Hârûn Velî
21	Atâ Beğ	Abdûlmü'min Halife

TABLO II : KONYA'NIN MAHALLE İSİMLERİ

SIRA	MAHALLE ADI	SİCİL SAYFA NOSU
1	AHMET FAKİH	4-1
2	AKSINLE	16-2, 18-1, 60-1, 136
3	ALACA MESCİD	31-2
4	ATA CEMAATİ M.	2-4
5	BABI AKSARAY	32-1, 32-2, 59, 68
6	BATTALLAR	25-2
7	BEĞHEKİM	11-1, 156
8	BULGUR İMAM	34-1
9	BÜYÜK SİNAN	8-1, 20, 49-1
10	CIVAR	29-2
11	ÇİFTENERDÜBAN	34,-2
12	DEVLE (DİVLE	3-1, 156
13	DOLAP VEYA DOLAPPARE	7-3, 33-2, 39-1, 93
14	DURAK FAKİH	159-1
15	ESENLÜ	12-2, 68, 70-1, 70-2, 70-3
16	FAHRÜNNİSA	38-2
17	FAKİH DEDE	74-1
18	GAZİALEMŞAH	39-2, 65
19	HASAN DEDE (MESCİDİ)	36-2, 60-2
20	HACI MEMİL	2-3
21	HACI SADIK	31-1
22	HOCA HABİB M	14-3
23	KALECİK	49-2
24	KASAPSİNAN	156
25	KAYACIK	60-2
26	KEÇECİ CEMAATI	25-4
27	KERİMDEDE	2-1, 10-2, 18-3, 19-1, 25-3, 36-1
28	KALE-İ CERB	19-3, 38-1, 49-2
29	KUŞKONDU	3-2

SIRA	MAHALLE ADI	SİCİL SAYFA NOSU
30	KUZGUNKAVAK	30-2, 37-1
31	KÜRBİCEDİD	5-1
32	KÜRKÇÜ	14-4, 18-2
33	MEDRESE	13-1
34	MİHMANDAR	12-1, 156
35	MUHTAR	66-1
36	MÜCELLİD	49-2
37	NAKİB	7-1
38	OVALIOĞLU	123
39	PINARLI	156
40	PİRESAT	4-3, 17-1
41	PİRİPAŞA (PİRİ MEHMET PAŞA)	9-2, 11-2, 14-2, 16-1, 20-2, 31-2
42	PÜRÇÜKLÜ	2-2
43	SADIRLAR	6-2, 60-2
44	SARI YAKUP	60-2
45	SARNIÇ	39-1
46	SEBHAVAN	12-1
47	SIRÇALI	67-2
48	SUNGUR	8-3, 33-1
49	ŞEKERFÜRÜŞ	9-1
50	ŞEMS	1-1
51	ŞERAFEDDİN	63-2
52	ŞEREFŞİRİN	49-2
53	ŞEYH ALİMAN	6-2
54	ŞEYHSADIR	4-2
55	ŞÜKRAN	6-1
56	TARHANA	81
57	TOPRAKLIK	29-2, 93
58	ULUIRMAK SAKA	7-2
59	ZENBURİ	1-3

TABLO III : KONYA'NIN YÖRE İSİMLERİ

SIRA	YÖRE İSİMLERİ	SİCİL SAYFA NOSU
1	ALAPARDASI (ALAVARDI)	15-1
2	ARAPLARBAŞI	8-1
3	CERİD YÖRESİ	19-3
4	ÇAYIRYOLU MEVKİİ	25-3
5	ÇAKILIRMAK MEVKİİ	38-2
6	HATIP YÖRESİ	3-1
7	HAVZAN	136
8	HOCACİHAN	8-2.13-3.14-1, 15-1
9	KANRA YÖRESİ	49-1
10	KATIRCIOĞLU YÖRESİ	93
11	KOVANAĞZI YÖRESİ	16-1, 72
12	KÖYCEĞİZ	49-2
13	KUMKÖPRÜ YÖRESİ	11-3, 17-1, 74-1
14	MERAM	59, 66-2
15	PİREVİ YÖRESİ	8-3
16	ŞAKALAK YÖRESİ	7-2
17	TORUNTAY	70-2, 70-3
18	HERGELEBAŞI	59
19	KURUÇAYIR	93

TABLO IV : KONYA’NIN KAZA ve NAHİYE İSİMLERİ

SIRA	KAZA İSİMLERİ	SİCİL SAYFA NOSU
1	ALADAĞ KAZASI	16-3, 93, 96, 103
2	BELVİRAN KAZASI	10-2, 126, 137
3	DİVLE KAZASI	29-1, 29-2, 30-1, 41, 137
4	EREĞLİ KAZASI	53, 96, 102-1, 159-1
5	ESBKEŞAN KAZASI	41, 51-2, 96, 137
6	ESKİİL KAZASI	29-2, 67-2, 96
7	HADİM KAZASI	10-2, 61-2, 93, 103
8	ILGIN KAZASI	28-1, 51-2, 77, 114-2, 129
9	İNSUYU KAZASI	40-2, 96, 77, 137
10	KARAPINAR KAZASI	96, 137
11	KIRIŞÖZÜ KAZASI	77, 96
12	KIRİLİ KAZASI	1-1
13	LARENDE	35-1
14	SAİDELİ KAZASI (KADINHANI)	63-1, 96, 106, 126, 137
15	SEYDİŞEHİR KAZASI	103
16	TURGUT KAZASI	51-2, 77, 96

SIRA	NAHİYE İSİMLERİ	SİCİL SAYFA NOSU
1	HATUNSARAY NAHİYESİ	17-3, 28-2
2	SAHRA NAHİYESİ	36-3, 82-2, 126
3	SUDİRHEMİ NAHİYESİ	9-3, 12-3, 15-2, 18-2, 25-1, 27-1, 35-2, 40-1, 51-1, 76-2

TABLO V : KONYA SANCAĞINA AİT YER İSİMLERİ

SIRA	BELGELERDE ADI GEÇEN KONYA KÖYLERİ	SİCİL SAYFA NOSU
1	AFŞARVİRAN (BELVİRAN KAZASI)	10-2
2	AĞALAR, KEMBOS, ALTAŞ (ELDEŞ), SADIKLAR, İLTAŞ KÖYLERİ VE BULACINAN ÇAYI (BULASAN ÇAYI) (ILGIN KAZASI)	28-1
3	ALATARAR, DEDEMOĞLU, ABDİTOLU, HAYRİOĞLU, KARKIN, ALANDAR, KÜÇÜKKÖY (SAHRA NAHİYESİ)	82-2
4	ALİBEYHÜYÜĞÜ (BELVİRAN KAZASI)	10-2, 14-2
5	ARMAĞAN VE HOCALAR KÖYLERİ (HADİM KAZASI)	61-2
6	AŞKAYA KÖYÜ (EŞMEKAYA)	77
7	ATLANTI	2-2, 51-2 96
8	ÇARDAK KÖYÜ	74-2
9	ÇAVUŞ KÖYÜ (KIRILİ KAZASINA TABİ)	1-1
10	ÇAVUŞCU KÖYÜ (ILGIN KAZASI)	77
11	ÇUMRA KÖYÜ (SAHRA NAHİYESİ)	17-1, 36-3
12	DEĞİRMEN KÖYÜ	137
13	DOLUTAS	4-1
14	ERKİR	4-1
15	ARSLANTAŞ KÖYÜ	126
16	BAŞ DERBENDİ (BAÇ DERBENDİ)	142, 149
17	BEĞREK DERBENDİ	77
18	BURHAN	77
19	ÇİFTEHAN	142, 149
20	DEPEKÖY KÖYÜ	74-2
21	DİKİLİTAŞ KÖYÜ	31-2, 32-1, 32-2
22	GEDİKLİLER	134
23	GEZDEVİ VEYA GEZLEVİ (BOZKİR'DA GEZVE VAR)	3-1
24	GÖZLÜ KÖYÜ (TURGUT KAZASI)	77
25	HATIP	3-1
26	HAYRİOĞLU (HAYIROĞLU) KÖYÜ	82-2, 97
27	HOTAMIŞ KÖYÜ	77, 96, 160-2

SIRA	BELGELERDE ADI GEÇEN KONYA KÖYLERİ	SİCİL SAYFA NOSU
28	İNSUYU KÖYÜ	77
29	İSHAKLU KAZASI (AKŞEHİR SANCAĞI)	77
30	KARAARSLAN KÖYÜ (KONYA HARİCİNDE)	19-2, 93
31	KARADİĞİN (ŞÜHUDUL HAL)	16-1
32	KARAÜYÜK (KARAÖYÜK)	126
33	KİLİSİRA KÖYÜ (HATUNSARAY NAHİYESİ)	17-3, 28-2
34	KOLUKISA	2-2
35	KOZ	50-2
36	KOZANLI KÖYÜ (KIRIŞÖZÜ KAZASI)	77
37	KULU KÖYÜ	77
38	LÂDİK KÖYÜ (SAİDELİ KAZASI)	63-1, 106,137
39	OBRUK KÖYÜ	77
40	SARAYÖNÜ	4-1, 29-1, 29-2,30-1, 32-1, 67-2
41	SIRÇALIK KÖYÜ (KARAPINAR)	77
42	SİLLE KÖYÜ (SUDİRHEMİ NAHİYESİ)	9-3, 12-3, 15-2, 17-2, 18-2, 21, 23, 25-1, 35-2, 40-1, 50-2, 51-1, 76-2, 96, 131, 134, 146
43	SULUTAS	67-2
44	SUVARIK KÖYÜ (İNSUYU KAZASI)	4-1, 40-2
45	SÜLEYMANHACILI, HAMZAHACILI, İZZEDDİN KÖYLERİ	96
46	TAHTALI KÖYÜ	126
47	TAT KÖYÜ (SU DİRHEMİ NAHİYESİ)	27-1
48	TURGUT KÖYÜ	77
49	TUTMUŞ KÖYÜ	77
50	YUKARI EŞENEKLER (ALADAĞ KAZASI)	16-3
51	ZANAPA (HALKALI İLÇESİ)	123

TABLO VI : DİĞER SANCAKLARA AİT YER İSİMLERİ

SIRA	BELGELERDE ADI GEÇEN DİĞER YER İSİMLERİ	SİCİL SAYFA NOSU
1	ADANA	105, 113-2, 154
2	AKSARAY	53, 77, 80-1, 82-1, 85, 109, 119, 137, 142, 149
3	AKSEKİ (MARULYA)	10-1
4	AKŞEHİR SANCAĞI	10-1, 75, 77, 85, 108, 109, 119, 136, 137, 142, 149, 155-1
5	ALAIYE KAZASI (ÇEÇELER VE DOĞRULDU KÖYLERİ)	50-3
6	ALAIYE SANCAĞI [ÇİMİ KAZASI (AKSEKİ'DE)]	61-1, 62-1, 85, 104-1, 109
7	ALAIYE SANCAĞI (İBRADI KASABASI)	62-1,85
8	AMASYA	119
9	ANKARA	77,119
10	ANTALYA KAZASI	83
11	AYDIN	6-3, 10-1
12	BALIKESİR	15-2
13	BEĞŞEHİR SANCAĞI, (KAZASI)	61-1, 80-2, 85, 108, 109, 112, 137, 142, 149, 155-1
14	BEREKETLİ MADENİ HÜMAYUN KAZASI (ÇAMARDI'NIN FRENK ve DİYEĞİ KÖYLERİ)	25-1, 58
15	BEZRAN	154
16	BİGA	83
17	BOLU	119
18	BOZOK	119
19	BURSA	65
20	ÇAMARDI KAZASI (NİĞDE) DİRMASUN KÖYÜ	51-3, 161-3
21	ÇORUM	119
22	DENİZ MADENİ HÜMAYUNU (TUZ GÖLÜ MADENİ)	77
23	DEVELİ KAZASI	161-3
24	DIRAÇ	154
25	EDİRNE	154
26	EREĞLİ (RUMELİDE)	154
27	ERMENEK KAZASI (İÇİL SANCAĞI'NA BAĞLI)	29-2, 37, 37-1, 37-2
28	FERTEK	36-1, 80-1
29	GALOS	103
30	GEDİZ	119
31	GÜLEK	111, 113-2
32	HALEP	113-2
33	HAMİD SANCAĞI	85, 109, 112, 142
34	HASSI DENİZLİ (EZINE-İ LAZKİYE KAZASI KADI KÖYÜ)	62-2

SIRA	BELGELERDE ADI GEÇEN DİĞER YER İSİMLERİ	SİCİL SAYFA NOSU
35	ISPARTA (AHLEZ MAHALLESİ 13-2)	10-1, 13-2
36	İÇİL SANCAĞI	37-1, 37-2, 85, 104-1, 109, 112, 119, 136, 142
37	İZMİR	36-1, 83, 103, 151, 154
38	İSTANBUL (DERALİYE, DERSAADET, İSLAMBOL, ASİTANE VE MİMARŞİNAN KUMRULU MESCİD MAH, KUMKAPI)	15-3, 14-3, 56-1, 58, 63-2, 80-1, 93, 103, 116, 154
39	KANGIRI	119
40	KARAHİSAR SANCAĞI	35-1, 110, 137, 142, 159-1,
41	KARAMAN (LARENDE)	119, 137
42	KARAMÜRSEL	160-2
43	KASTAMONU	119
44	KAVALA	103, 104-2
45	KAYSERİ SANCAĞI	77, 119, 144
46	KIBRIS ADASI	154
47	KIRŞEHİR SANCAĞI	77, 85, 119
48	KOÇUSARI (KOÇHİSAR)	93
49	KULALI	111
50	KÜTAHYA	53, 119, 142
51	MERZİFON (MERZİFONABAD)	119
52	NEVŞEHİR KAZASI	58, 69, 80-2, 160-1,
53	NEVŞEHİR KAZASI (SULUSARAY, ŞANBEĞİ KARYESİ)	58
54	NİĞDE	51-3, 58, 69, 85, 109, 112, 119, 142, 149, 161-3
55	OHRİ	154
56	PRİZRİN	154
57	SAMSUN	103
58	SELANİK	83, 103
59	SİLİVRİ	63-2
60	ŞAM (ŞAM-I ŞERİF)	6-1, 105, 107, 108, 110, 111, 142, 143, 144, 145, 147, 149, 151, 153-1, 153-2
61	ŞEBİNKARAHİSAR	59
62	TARSUS	113-2
63	TEKE SANCAĞI	85, 109, 112
64	TRABZON (MUHYİDDİN MAHALLESİ)	6-3, 103
65	ÜRGÜP KAZASI VE ONA BAĞLI 30 KÖY İSMİ	69
66	ÜSKÜDAR	16-3, 105, 107, 143, 144, 145, 153-1, 153-2,
67	YANYA (KURUNDUZ NAHİYESİ, ZİÇE KÖYÜ)	76-1, 154

KAYNAKÇA

Kur'an-ı Kerim.

76 Numaralı Konya Şeriye Sicili.

ACAR, H. İbrahim (2010). "Talâk", *DİA*, XXXIX, İstanbul. 496-500.

AKALIN, Şükrü Halûk vd. (2005). *Yazım Kılavuzu*, TDK 24. Baskı, Ankara.

AKER, Raşit (2008). *Konya'dan Esnaf Manzaraları, İnsanlar ve Hayatlar*, İstanbul.

AKGÜNDÜZ, Ahmet (1988). *Şer'îye Sicilleri Mahiyeti, Toplu Kataloğu Ve Seçme Hükümler*, I, TDAV Yay. İstanbul.

_____ (2002). "Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îye Sicilleri", *Türkler*, X, Yeni Türkiye Yay. Ankara. 54-67.

AKGÜNDÜZ, Ahmet ve Said Öztürk (1999). *Bilinmeyen Osmanlı*, OSAV Yay. İstanbul.

AKGÜR, A. Necati (2010). "Takvim", *DİA*, XXXIX, İstanbul. 487-490.

AKÖZ, Alaattin (2012). "Hanlar", *Konya Ansiklopedisi*, IV, Konya.

AKSIN, Ahmet (1999). "218 Numaralı Harput Şer'îye Sicilinin Tanıtımı ve Fihristi", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, IX, S 1, Elazığ. 2-11.

AKYILDIZ, Ali (2011). "Tanzimat", *DİA*, XL, İstanbul. 1-10.

_____ (2007). "Para", *DİA*, XXXIV, İstanbul. 163-166.

ALTAN, Mehmet (2007). "1748-1749 Yılında Konya'da Sosyal ve İktisadî Hayat (57 Numaralı Şer'îye Siciline Göre)", Yüksek Lisans Tezi, SÜSBE, Konya.

ALTAN, Bayram (1993). "Şuf'a", *İslami Bilgiler Ansiklopedisi*, III, İstanbul. 160-161.

ATAR, Fahrettin (2007). "Nikâh", *DİA*, XXXIII, İstanbul. 112-117.

ATÇEKEN, Zeki (1998). *Konya'daki Selçuklu Yapılarının Osmanlı Devrinde Bakımı ve Kullanılması*, Ankara.

AYDIN, M. Akif (1992). "Batılılaşma", *DİA*, V, İstanbul. 162-167.

_____ (1996). *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul.

_____ (1999 a). "Osmanlıda Hukuk", *Osmanlı Devleti Tarihi*, II, İstanbul. 375-429.

_____ (1999 b). "Aile Hayatı", *İlmihal*, İSAM, İstanbul. 195-249

_____ (2002). "Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi", *Türkler*, X, Yeni Türkiye Yay. Ankara. 15-19.

_____ (2003). "Mahkeme", *DİA*, XXVII, Ankara. 341-344.

- _____ (2007). “Osmanlılar, C) Hukukî - Adli Yapı”, *DİA*, XXXIII, İstanbul. 515-521.
- AYTEKİN, Hanefi (1994). *İz Birakan 100 Ünlü Konya Valisi*, Konya.
- BAHAR, Hasan (2011). “Çatalhöyük”, *Konya Ansiklopedisi*, II, Konya. 301-304.
- _____ (2012). “Karatay İlçesinin İlk Çağı”, *Karatay Tarih-Kültür-Sanat*, I, Konya. 85-120.
- BAYINDIR, Abdülaziz (2002). “Örneklerle Osmanlı’da Ceza Yargılaması”, *Türkler*, X, Yeni Türkiye Yay. Ankara. 69-81.
- BAYKARA, Tuncer (1985). *Türkiye Selçukluları Devrinde Konya*, Ankara.
- _____ (1998). “Konya’nın Selçuklu ve Osmanlı Tarihi” *Gönüllerin Başkenti Konya*, İstanbul. 14-21.
- _____ (2002). “Konya”, *DİA*, XXVI, Ankara. 182-187.
- BİLDİK, Ferhat (2010). *1837-1840 Tarihlerinde Konya’nın Sosyal ve Ekonomik Durumu (83 Numaralı Şer’iyye Siciline göre)*, Yüksek Lisans Tezi, SÜSBE, Konya.
- BUZPINAR, Şit Tufan (2009). “Surre”, *DİA*, XXXVII, İstanbul. 567-569.
- CİN, Halil ve Ahmet Akgündüz (1990). *Türk-İslam Hukûk Tarihi*, I, Timaş Yay. İstanbul.
- ÇADIRCI, Musa (1997). *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, TTK Yay. Ankara.
- DARKOT, Besim (1997). “Konya”, *İslâm Ansiklopedisi*, VI, MEB Yay. Eskişehir. 841-853.
- DEVELLİOĞLU, Ferit (2011). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Yay. Ankara.
- DÜLGERLER, Osman Nuri (1984). “Konya’nın Dünü ve Bugünü”, *Konya*, Ankara.
- DOĞANAY, Hayati (1997). *Türkiye Beşeri Coğrafyası*, MEB Yay. İstanbul.
- DOĞRU, Halime (2007). *Bir Kadı Defterinin Işığında Rumeli’de Yaşam*, İstanbul.
- DÖNDÜREN, Hamdi (1993). *Delilleriyle Ticaret ve İktisat İlmihali*, İstanbul.
- _____ (1995). *Delilleriyle Aile İlmihali*, İstanbul.
- EFE, Ahmet (1996). “Konya Yazıları”, Esra Sanat Yay. Konya.
- EMİNOĞLU, Mehmet (2007). *Osmanlı Vesikalarını Okumaya Giriş*, TDV Yay. Ankara.
- ENGİN, Nihat (2002). “Köle”, *DİA*, XXVI, Ankara. 237-248.
- GEDİKLİ, Fethi (2005). “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer’iye Sicilleri”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, III/ V, İstanbul. 188-189.
- GENÇ, Mehmet (2007). “Osmanlılar, E) İktisadî ve Ticarî Yapı, 2. Üretim Faktörleri Üzerinde Devletin Kontrolü, c) Sermaye”, *DİA*, XXXIII, İstanbul. 525-532.
- GÖKBİLGİN, M. Tayyib (1992). *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmî*, İstanbul.

- GÜLCAN, Mustafa (1989). *Konya'da İctimâî ve İktisâdî Hayat (1675-1676)*, Doktora Tezi, SÜSBE, Konya.
- GÜNDÜZ, Tufan (2002). “Konar Göçer”, *DİA*, XXVI, Ankara. 161-163.
- HALAÇOĞLU, Ahmet (1987). “Şer’iyye Sicillerinin Önemi ve 381 Numaralı Harput Şer’iyye Sicili (H. 1283–84, M. 1866–68)’nin Tanıtımı”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, I, S 1, Elazığ. 33-48.
- HALAÇOĞLU, Yusuf (1998). *XIV.-XVII Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK Yay. Ankara.
- _____ (1989). “Osmanlı Devlet Teşkilatı” *Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*, XII, Çağ Yay. İstanbul. 293-453.
- İHSANOĞLU, Ekmeleddin (1999). “Eğitim ve Bilim”, *Osmanlı Medeniyeti Tarihi*, I, İstanbul. 223-361.
- İNALCIK, Halil (1943). “Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak”, *AÜDTCFD*, I/ II, 89-96.
- İNALCIK, Halil (1997). “Mahkeme”, *İslâm Ansiklopedisi*, VII, MEB Yay. Eskişehir. 146-151.
- İPŞİRLİ, Mehmet (2006). “Nâib”, *DİA*, XXXII, İstanbul. 312-313.
- KARPUZ, Haşim (2002). “Konya”, *DİA*, XXVI, Ankara. 189-193.
- KONYALI, İbrahim Hakkı (1997). *Âbideleri ve Kitabeleri İle Konya Tarihi*, Ankara.
- KUTLUOĞLU, M. Hanefi (2002). “Kavalalı Mehmed Ali Paşa”, *DİA*, XXV, Ankara. 62-65.
- KÜÇÜKDAĞ, Yusuf (1989). *Lâle Devri’nde Konya*, Doktora Tezi, SÜSBE, Konya.
- _____ (2003). *Osmanlı Döneminde Konya*, Konya.
- KÜÇÜKDAĞ, Yusuf - Caner Arabacı (1994). *Selçuklular ve Konya*, Konya.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat (1995 a). “Ferman”, *DİA*, XII, İstanbul. 400-406.
- _____ (1995 b). *Tarih Araştırmalarında Usûl*, İstanbul.
- MEHMED ZİYA (2010). *Bursa’dan Konya’ya Seyâhat ve Konya Seyâhati Hâtîrâtından*, Haz. Ahmet Çaycı-Bayram Ürekli, Konya.
- MUŞMAL, Hüseyin (2002). “XVII. Yüzyıl Ortalarında Konya Mahalleleri”, *Konya IV*, Konya. 71-73.
- NİZAMOĞLU, Rıdvan (1993). “Vakıf”, *İslami Bilgiler Ansiklopedisi*, III, İstanbul.
- ODABAŞI, A. Sefa (1999). *Geçmişten Günümüze Konya Kültürü*, Selçuklu Belediyesi Kültür Müdürlüğü Yayın No: 13, Konya.
- _____ (Tarihsiz). *20. Yüzyıl Başlarında Konya’nın Görünümü*, Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayın No: 16, Konya.

- ORTAYLI, İlber (2001). “Kadı”, *DİA*, XXIV, Ankara. 69-73.
- _____ (1976). “Osmanlı Kadı’sının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine”, *Amme İdaresi Dergisi*, V, S 1, Ayır Basım Sevinç Matbaası, Ankara. 95-107.
- _____ (1977 a). “Osmanlı Kadısı Tarihi Temeli ve Yargı Görevi” *AÜSBFD*, XXX, S 1-4, Ankara. 117-126.
- _____ (1977 b). “Osmanlı Şehirlerinde Mahkeme”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Bülend Nuri Esen’e Armağan*, Ankara. 245-262.
- ÖNDER, Mehmet (1971). *Mevlana Şehri Konya*, Ankara.
- ÖZ, Mehmet (2007). “Osmanlılar, F) Sosyal Hayat, 1.Osmanlı Toplumunu”, *DİA*, XXXIII, İstanbul. 532-538.
- ÖZBİLGİN, Erol (2004). *Bütün Yönleriyle Osmanlı Âdâb-ı Osmaniye*, İstanbul.
- ÖZDEMİR, Rıfat (1986). *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara*, Ankara.
- ÖZGER, Betül (2007). *74/F-4 Numaralı Konya Şer’iye Siciline Göre Sosyal İdarî, Dinî, Hukukî ve Kültürel Açısından Konya*, Yüksek Lisans Tezi, SÜSBE, Konya.
- ÖZTUNA, Yılmaz (1994 a). *Büyük Osmanlı Tarihi*, VIII, İstanbul. 77-88.
- _____ (1994 b). *Büyük Osmanlı Tarihi*, IX, İstanbul. 159-222.
- _____ (1994 c). *Büyük Osmanlı Tarihi*, X, İstanbul. 213-246.
- ÖZTÜRK, Cemil (2007). “Osmanlılar, G) İlim ve Kültür 3- Eğitim ve Eğitim Kurumları”, *DİA*, XXXIII, İstanbul. 565-568.
- ÖZTÜRK, Nazif (1995). “Evkâf-ı Hümayun Nezâreti”, *DİA*, XI, İstanbul. 521-524.
- ÖZTÜRK, Said (1995). *Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri*, OSAV Yay. İstanbul.
- _____ (2003). “Osmanlı Döneminde Konya Ekonomisine Dair Tespitler”, *Osmanlı Döneminde Konya*, Konya. 93-110.
- PAKALIN, M. Zeki (1993 a). “Mürasele”, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, II, MEB Yay. İstanbul. 621.
- _____ (1993 b). “Tezkire”, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, III, MEB Yay. İstanbul. 491.
- PALA, İskender (1996). “Surre Alayları”, *Osmanlı Ansiklopedisi, Tarih-Medeniyet-Kültür*, II, İstanbul. 124.
- RIZA NUR (1992). *Hayat ve Hatıratım 3*, İşaret Yay. İstanbul.
- SAK, İzzet (2004). “Konya Şeriye Sicilleri”, *Konya VII*, Konya. 13-33.

- _____ (2008). *Şer'îye Sicillerine Göre Konya'da Vasiyet Yoluyla Yapılan Hayır ve Vakıflar (1700-1750)*, Konya.
- SAK İzzet, Cemal Çetin (2008). *45 Numaralı Konya Şer'îye Sicili*, Konya.
- SAKAOĞLU, Necdet (1985). *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Tarih Sözlüğü*, İletişim Yay. İstanbul.
- SERTOĞLU, Midhat (1986). *Osmanlı Tarih Lügatı*, Enderun Kitabevi, İstanbul.
- ŞEMSEDDİN, Sami (1989). *Kâmûs-ı Türkî*, Enderun Kitabevi, İstanbul.
- TABAKOĞLU, Ahmet (1986). *Türk İktisat Tarihi*, Dergâh Yay. İstanbul.
- _____ (1996). "Osmanlı İktisat Sistemi", *Osmanlı Ansiklopedisi, Tarih-Medeniyet-Kültür*, V, İstanbul. 7-195.
- TEPELİ, Hikmet (2010). *337 Numaralı Bozkır Şer'îye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, SÜSBE, Konya.
- TUNCEL, Metin (2002). "Konya", *DİA*, XXVI, Ankara. 187-189.
- TUŞ, Muhittin (2007). *Sosyal ve Kültürel Açından Konya*, Konya.
- UĞUR, Yunus (2010). "Şer'îye Sicilleri", *DİA*, XXXIX, İstanbul. 8-11.
- UMAR, Bilge (1993). *Türkiye'deki Tarihsel Adlar*, İnkılâp Kitâbevi, İstanbul.
- UNAT, Fik Reşit (1984). *Hicrî Tarihleri Milâdî Tarihe Çevirme Klavuzu*, Ankara.
- USLU, Hüseyin (1989). *Başlangıçtan Günümüze İslâm Müesseseleri Tarihi*, İstanbul.
- UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı (1988). *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, TTK Yay. Ankara.
- _____ (1984). *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, TTK Basımevi, Ankara.
- ÜÇER, S. Sırrı, M: Mes'ud Koman (1945). *Konya İli Köy ve Yer Adları Üzerinde Bir Deneme*, Konya Halkevi Tarih Müze Komitesi Yay. Seri 1.
- ÜNAL, Mehmet Ali (1997). *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Isparta.
- YEĞİN, Abdullah, vd. (1992). *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Büyük Lûgat*, TÜRDAV AŞ Yay. İstanbul.
- YILMAZ, Fehmi (2012). "Tütün", *DİA*, XLII, İstanbul. 1-4.

ÖZGEÇMİŞ

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı:	MUSTAFA ŞAHİN
Doğum Yeri:	KONYA
Doğum Tarihi:	14.02.1973
Medeni Durumu:	EVLİ
Öğrenim Durumu	
Derece	Okulun Adı
İlköğretim	Meram Şükrü Doruk İlkokulu
Ortaöğretim	Karatay Konya İHL
Lise	Karatay Konya İHL
Lisans	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği
Yüksek Lisans	Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü/ Yeniçağ Tarihi
Becerileri:	Bahçe işleri
İlgi Alanları:	Bahçe işleri, tarih, (özellikle cumhuriyet dönemi tarihi) siyaset, din bilimleri
İş Deneyimi: (Doldurulması isteğe bağlı)	15 yıl öğretmenlik 6 ay vekâleten okul müdürlüğü
Aldığı Ödüller: (Doldurulması isteğe bağlı)	1 aylıkla ödüllendirme 5 teşekkür belgesi
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar: (Doldurulması isteğe bağlı)	Prof. Dr. Muhittin Tuş Doç. Dr. Bünyamin Ayhan Yrd. Doç. Erol Çöm Yar. Doç. Dr. Mustafa Gülcan Yar. Doç. Dr. Zeki Atçeken Hocacihan AİHL Müdürü Kuddusi Pınarcık Selçuklu Cumhuriyet AL Müdürü İbrahim Karataş Altnekin İlçe MEM Ayhan Tirkil Karatay MEM İlçe Şube Müdürü Akif Büyükdere
Tel:	05362451282
Adres	Selçuklu Hocacihan AİHL / KONYA

İmza:

DİZİN

1

1256 Rumi Mart, 18
1256 yılı Hicri Muharrem, 18
1838 Baltalimanı Ticaret Antlaşması, 84

7

76 numaralı Konya şeriye sicili, 20, 42, 52, 54, 56, 58,
69, 76, 77, 79, 82, 83, 85, 86, 87, 88, 89

A

A'yân Süleyman Beğ Efendi., 185
a'zâ-yı meclis, 123, 125, 133, 139, 148, 161, 178, 183,
194, 206, 210, 215, 227, 228, 233, 234, 244, 255, 256,
257, 262, 279, 288, 290
Abdeslik, 152
Abditolu Köyü, 78, 209
Sultan Abdülmecid, 31, 77, 82, 85
Acem, 243
Adana, 34, 226, 238, 284
Adana Defterdârı Mehmed Emin, 229
Adana eyâleti zabtiyye me'muru İzzet Paşa, 229
adli koruma, 74
Adliye Nezareti, 30
Afşar Boyu, 17
Afşarviran Köyü, 106
Ağalar karyesi, 78, 130
Ağcaviran Köyü, 193
Ağnâm, 268
Ahıska Sancağı, 45
ahi, 18
Ahlez? Mahallesi (Isparta), 110
Ahmed Fakîh Mahallesi, 96
ahmedek, 17
Ahmet Efendi Çarşısı, 79
akarsu, 77
Akçaşehir Köyü, 193
Akdağ yöresi, 167
Akkuyu Köyü, 193
Aksaray, 16, 18, 19, 65, 85, 171, 202, 203, 205, 211, 213,
222, 232, 245, 264, 265, 275, 281
Aksaray sancağı, 208
Aksaraylı Beşîr-zâde Abdurrahmân Efendi., 209
Akseki, 73, 88, 105
Aksinle Mahallesi, 15, 115, 118, 181, 263
Akşehir, 13, 18, 19, 22, 88, 105, 199, 204, 213, 231, 232,
245, 263, 265, 275, 281, 288
Alaca (kumaş), 149, 150, 154, 160
Alacamescid Mahallesi, 135
Aladağ, 21, 83, 116, 216, 219, 226
Aladağ Kazası, 77
Alâeddin Bey, 18
Alâeddin Tepesi, 16, 17
Alâiye, 19, 167, 183, 184, 212, 232, 263
Alâiye sancağı, 184
Alâiye Sancağı Kâ'im-makâmı Mustafa Hulûsî, 212
Alanya, 77, 79
Alanya mütesellimi, 78
Alaüddeve Kanunları, 26
Alavardı, 113

Alavardı (Alapardası), 15, 113
Alemdar Köyü, 78
Alendar [Alemdar] Karyesi, 209
Algenli Aşireti, 201
Ali Efendi-zâde es-Seyyid Mehmed Efendi ibn-i Ömer
Râşid Efendi., 91
Alibeğhöyüğü, 106
Alibeğhöyükü, 112
Altaş köyü, 130
Altın, 46, 85
Amasya, 245
amediyeye, 84
âmediyye, 226
Anadolu, 17, 27, 33, 37, 44, 63, 65, 71, 76, 85, 210, 211,
212, 236, 240, 284, 290, 314
Anadolu kâdî-askeri Mevlânâ Mehmed Aziz, 179
Anadolu'nun orta, yemîn (sağ) ve yesâr (sol), 241
Anduğu kazası, 45
Ankara, 13, 22, 84, 202, 245, 273, 313, 314, 315, 316,
317
Antalya, 17, 73, 79, 85, 211
Arablarda, 102
Arapça, 43, 69
Araplar Mahallesi, 23
Armağanlar karyesi, 183
arpalık, 122, 237, 290
Arslantaş Köyü, 81
Arvan köyü, 193
arzuhal, 53, 87, 105, 130, 144, 193, 199, 224, 226, 239,
240, 255, 296
Asâkir-i Hassa-i Şahâne, 64, 92, 225
Asâkir-i Mansûre, 64, 92, 105, 296
Asâkir-i Muntazama-i Şahâne, 64, 94, 225, 231, 236,
238, 241, 275, 276, 277, 278, 281, 282, 288, 295, 296,
297,
Asâkir-i Muntazama-i Şahâne Masarrifât Nazırı el-Hac
İbrahim Edhem, 64, 225
Asâkir-i Muntazama-i Şahâne müsteşârı el-Hac İbrâhim
Edhem Beğ, 241, 277, 278
Asâkir-i Muntazama-i Şahânem ser'askeri vezîr Mustafa
Nûri Paşa, 283, 288
Asâkir-i Şahâne, 94
ases, 36
Âsitâne, 163, 180, 205, 243, 244, 271
Âsitâne cizyedârı, 244
Âsitâne-i Aliyye, 180, 205, 290
Aşkar Ali Paşa, 19
Aşkaya [Eşmekaya ?] karyesinden, 203
aşufte, 73
At Pazarı Kapısı, 79
Atâ Cemâ'ati Mahallesi, 94
Atamanlı Aşireti, 202
Atik (Eski) Unkapanı Medresesi, 80, 293
Atlandı, 93, 168, 222
Avanos köyü, 193
avarız akçası, 88
Avrupa, 19, 84, 242, 243
Avrupa tüccârı, 242, 244
ayakkabıcılar çarşısı (haffafhane), 88
Aydın, 32, 86, 88, 99, 105, 226, 314
Ayvalık, 85, 211
Aziziye Camii, 79

B

Babayânî köyü, 193
Bâb-ı Aksaray Mahallesi, 136, 180, 191
Bâb-ı Âlî, 243
Bâc-ı Hayvânât Ta'rifesi, 217
Bâc-ı Kile Ta'rifesi, 217
Bâç [BAŞ] Derbendi, 281
badı hava, 36
bahran, 242, 243
Bahşîşli aşireti, 79
Bain talak, 75
Bakar (öküz), 217
Bakkâl, 128, 192
Balıkesri, 114
Balyemez topu, 65, 174, 176, 177
Balyemsiz? Hartuçü, 173
Bâr-gîr, 155, 201, 204, 205, 214
Başbakanlık Osmanlı Arşivi, 51
Başderbendi istihkâmı, 275
Başköy köyü, 193
Battallar Mahallesi, 128
Bayat boyu, 17
Bâzencân, 216
bâzergânlar, 210, 243
Beğhekîm Çeşmesi, 288
Beğhekim Mahallesi, 106, 287
Beğrek Derbendi, 205
Beğşehir, 19, 206, 212, 231, 232, 265, 275, 281, 298
Beğşehir A'yânı Hacı Şerîf Ağa, 206
Beğşehir kazası, 206
Beğşehir Muhassıllığı, 232
Beğşehir Muhassıllığının umûr-ı zabtiyyesine me'mûr
Reşid Beğ, 231
Beğşehir sancağı, 288
Beğşehir Sancağı kâ'im-makâmı el-Hac Hasan, 212
Beğşehir sancağı zabtiyye me'mûru Mehmed Beğ, 236
Beğşehir ve Tevâbi'i Muhassıllı Hasan, 231
Beğşehir, 183
Behrâm Şâh nâm-ı diğerk Kızılca Tuzla memlahası, 211
Beldibi mağarası, 17
belge sayısı, 69
Belkanlı Aşireti, 204, 205
Belviran, 21
Belviran Kazası, 106, 269, 304
berat, 13, 43, 58, 69, 70, 225
Berat, 47, 57, 94, 122, 190, 225, 228, 230, 232, 233, 234,
237, 238, 239, 242, 244, 280
beratlu tüccârân, 218
Bereketli Maden-i Hümâyûn, 23, 85, 127, 296
Bereketli Madeni Kazası, 180
berren, 242, 243
Berriyyetü's-Şâm, 234, 235
Betos, 85, 211
Bevvab, 28
beyâz yigirmilik, 187
Beşşehir, 13
Beşşehir Çukurkent Köyü, 16
Beşşehir Müftüsü es-Seyyid Hâfız Mehmed Efendi, 206
beytülmal vergisi, 83
bezir yağı, 266
Bezran, 284
Biga, 85, 211
Bilad-ı Hamse mevleviyeti, 33
Binbaşı Ramazân Ağa, 206
birden fazla kadınla evlilik, 76
biti, 58

Bolacalı (veya Buladı) Aşireti, 79, 82
Bolacalı Aşireti, 139
Bolu, 245
Bosna eski valisi, Vezir Mehmet Vecihi Paşa, 58
Boşanma, 74
Boyallu köyü, 193
Boynuinceli aşireti, 79, 214
Boynuinceli Aşireti mukâta'ası, 198
Bozkır, 13, 17, 317
Bozkır Maden-i Hümâyûnu, 85
Bozok, 79, 84, 245
Bulacınân [Bulasan] çayı, 130
Bulasan Çayı, 78
Bulavadin, 288
Bulgur İmâm Mahallesi, 138
Burdur, 13
Burhan karyesi, 201
Bursa, 27, 33, 43, 44, 45, 315
Bursa şeriye sicilleri, 64
Bursalı, 188
Bursalı Enfiyeci Anaştaş, 188
buyrultu, 13, 19, 20, 43, 59, 69
Büyüksinan Mahallesi, 15, 102, 122, 164

C

Cangır, 98
Cangırlı Hafız Salih, 88
câriye, 112
Câriye, 216
cariye satışı, 82
cariye vergisi, 82
Cariyeler, 82
cebehânededen, 169, 171
Cebehâne-i Âmire'nin, 174
cebhanne me'mûru İbrâhim Ağa, 169
cebren, 56
Cedîd yöresi, 217
ceffe'l-kalem temme'l kelim, 240
Celâliyye Vakfı, 96
Celeb, 151, 153, 157, 160
Cengiz Han Yasaları, 26
Cerîd nâm mahallde, 121
cezâ kânûn-nâme-i hümâyûnu, 240
Cezâyir-i Bahr-ı Sefîd, 210, 211
Cıvıloğlu Medresesi, 80, 122
Cihanbeğli Aşireti, 204
Cilvaz, 28
Cimri vakası, 18
Cinayet, 74, 207
Civâr Mahallesi, 132
cizye, 230, 244
cizyedâr, 244
cizyedârına, 244
cülûs-ı hümâyûn, 242

Ç

Çakılırmak, 14, 15, 145
Çakır Ağa Konağı, 80, 220
Çamardı, 23, 85, 127, 169
Çaraş damı, 15
Çardak Köyü, 74
Çarhacı Ali Paşa, 56, 255
Çatalhöyük, 16
Çatari, 148, 155, 159
çavdar, 66, 269, 271

Çavuş karyesi, 91
Çavuşcu Karyesi, 205
Çavuşini köyü, 193
Çayır yolu, 15, 128
çebîç, 154, 214
Çeçeler karyesi, 167
Çelebi Efendi, 124, 126, 259, 272
çerâğ, 240
çeşmeler vakfı, 211
Çifte Nerdüban Mahallesi, 23, 139
Çiftehan derbendi, 275, 281
Çilingir, 250
Çimi kazâsı, 73, 183, 227
çocuklar, 77
çok kadınla evlilik, 76
Çorum, 245
Çökek köyü, 193
Çuka mintan, 206
Çul, 154
Çulp, 148
Çumra, 70, 87
Çumra Karyesi, 142
Çumra Köyü, 70
Çumra-Çatalhöyük, 16

D

dâire-i adliye, 25
Darbhâne-i Âmire, 162, 163, 187, 261
Darbhâne-i Âmire nâzırı Ahmed Zîver, 164
Dar-ı Şura-yı Askerî, 64, 225
Darphane-i Amire, 86
Debbâğ-zâde, 47, 291
Dedemoğlu köyü, 78, 209, 304
(Konya) Defterdar Hüseyin Hüsnu, 20
(Konya) Defterdâr Mehmed Nûri, 215, 228
Defterhâne-i Âmire, 194
defter-i kassâm, 96, 97, 98, 109, 110, 120, 128, 129, 131, 135, 139, 147, 189, 208, 290
Değirmen Karyesi, 269
dem diyet, 147, 198
dem ü diyetden, 147
Deniz Ma'den-i Hümâyûnundan [Tuzgölü Madeni olabilir?], 202
Deniz Madeni Hümâyunu, 85
Depeköy, 198
Der'aliyye, 112, 116, 126, 133, 221, 223, 258, 259, 263, 264, 295
derbend ağası, 230
derbendcilik, 186, 230
Dere, 15
Dere ırmağı, 83
Dere karyesi, 217
Dergâh-ı Âli Kapıcıbaşı Çakır Ahmed Ağa, 53, 199
Dergâh-ı mu'allâ kapıcıbaşıları Hulûsi Ahmed, 234
Dersa'âdet, 162, 176, 177, 187, 193, 218, 226, 231, 238, 240, 241, 243, 245, 246, 256, 261, 275, 277, 281, 288, 291, 295,
Dersaadet, 34, 53, 56, 77, 84
Derzi [Terzi], 97, 113, 137, 145
Devlet-i Âli, 82
Devlet-i Aliyye, 179, 187, 192, 212, 215, 227, 228, 229, 234, 235, 236, 242, 244, 273, 277, 278, 280, 283, 284, 285, 287, 292,
Müşîr İbrâhim Paşa, 172
Devriye mevleviyeti, 34
Dırac, 284

Dikilitaş, 135
Dirmasun karyesi, 169
Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Nizamnamesi, 31
dîvân-ı askerî, 296
Divan-ı Hümayun, 25, 26, 28, 55, 164, 178, 194, 212, 224, 229, 232, 233, 242, 255, 256, 274, 275, 279, 281,
Divle, 94, 131, 132, 133, 148, 264
Divle kazası, 74, 131, 148, 161, 271
Divle Kazası naibi Abdülkerim Efendi, 53, 161
Divle kazası umuru zabtiye memuru (Emniyet Müdürü) Abdülhalimzade Mehmet Ağa, 76
Divle Mahallesi, 94, 287
Diyeği karyesi, 180
diyet bedeli, 147
Doğanhisar, 54, 298
Doğrudu? Karyesi, 167
Dolap Mahallesi, 15, 146, 218
Dolappâre Cemâ'ati Mahallesi, 76, 101, 138
duhan, 89
Durak Fakih Mahallesi, 292
Durak Fakih Mescidi, 65, 293
Dursun Fakih, 37
Dülgâr, 120

E

ecnebler, 70
Edirne, 33, 43, 89, 284
Eğecik Aşireti, 207
eğitim sistemi, 77
Eğri Han, 79, 262, 264
Eğri Hân'ın Ağası, 299
ekrad (Kürtler) taifesi, 65
ekrad taifesinin adları, 78
Eldeşköyü, 78
el-Hac Abdülvehhâb, 275, 281
el-Hac Ali Paşa, 258, 263, 275, 280
el-Hac Mehmed Emîn, 110, 129, 237
El-Hac Mehmed Emin Efendi, 38
el-Hac Mehmed Şemsüddîn, 38, 196, 206, 207
emîn-i beytü'l-mâl, 191
Emîr-i Ümerâ'î'l-kirâm Abdülhalîm Paşa, 241
Emirname, 60, 296
emri âli, 78
Emrud Adası, 84, 211
Emti'a Gümrüğü, 239
emvâl sandûku, 296
enfîye, 56, 89, 91, 206
Enfîyye Fermânı, 284
Ereğli, 21, 71, 79, 175, 222, 224, 263, 264, 285, 292, 298,
Ereğli-yi Karaman, 224, 292
Erkır, 96
Ermenek, 21, 143, 144
Ermeni, 22, 23
Ermudlu Cemâ'ati, 168
Ermutlu Cemaati (Aşireti), 78, 79
erz, 66, 264, 265, 273
Esb, 170, 204, 214
Esbak Sille Voyvodası Abdurrahmân Efendi, 259
Esbkeşân kazâsına, 21, 148, 161, 168, 222, 271
Esbkeşân Mâliye Vekîli İbrâhim Beğ, 148
Esenlü Mahallesi, 88, 109, 191, 194, 195
Eshâm Muhâsbesi, 239
Esir pazarı, 82
eski Unkapamı Medresesi, 65
Eskiil, 132, 191, 222
es-Seyyid Abdülehad Efendi., 209

es-Seyyid Mehmed Efendi'nin, 38, 39
eşrefü'l kuzat, 31
evdiyelerde?, 245
Evkâf-ı Celâliyye, 112
Evkâf-ı Hümâyûn, 212, 246, 247, 248, 257
Evkâf-ı Hümâyûn hazînesi, 212, 248
Evkâf-ı Hümâyûn Nezareti, 59, 80
Evkâf-ı Hümâyûnum nâzırı Nu'mân Mâhir Beğ, 213
evkâf-ı şerîfeler, 251
evkâfın muhâsebeleri, 247
evlek, 118
evvelbahârdan, 241
eyâlet-i Karaman, 139
Eyâlet-i Karaman evdiyeleri, 294
Eyâlet-i Konya Müşîri devletlü Ömer Paşa, 172
eyâlet-i Konya defterdârı Mehmed Nûri, 192
Eyüp, 33
Eyüp kadılığı, 28
Eyüp mahkemesi, 43
Eyyûb Paşa, 238, 257, 264, 280
Ezine-i Lazkiye kazâsına, 185

F

Fahrünnisâ Mahallesi, 145
faiz, 56, 62, 87, 279
Fakîh Dede Mahallesi, 197
Fakırağınli yöresi, 167
Fatih Camii, 82
Fatih Sultan Mehmed, 18
feriklik, 19, 280
ferman, 13, 35, 43, 44, 46, 47, 53, 55, 56, 57, 61, 69, 70,
73, 76, 85, 87, 166, 179, 210, 212, 284
fermân-ı âlişân, 166, 179, 180, 183, 184, 194, 212, 214,
215, 228, 230, 233, 234, 235, 237, 238, 242, 245, 256,
257, 258, 274, 276, 277, 279
Fertekli (Kartekli), 83, 87, 141, 206
fetevâ-yı terekiyye, 291
fetva, 28, 34, 42, 73
Fetvahane-i Ali, 31
fetvâ-penâhî, 290
Filibe, 33
Fransa, 226
Fransız, 17, 84
Freng kilisesi, 259
Frengistân, 227, 243
Frenk karyesi, 127
Fünye, 169, 170, 171, 172, 174, 175, 176, 177
fürûht, 103, 105, 106, 113, 118, 216, 223, 245, 246, 247,
248, 259, 268, 271, 285

G

gabn-ı fâhiş, 103, 181
Gaffarzade, 18
Galata, 33
Galos, 84, 226
gasp, 65
gayrimüslim, 23, 26, 62, 85, 88
Gazi Alemşah Mahallesi, 23, 146, 188
Gediklüler? Muhtârı Veli Ağa, 262
Gediz, 84
Gediz şaphane mukataası İbrahim Efendi, 58
Gediz Şaphânesi Mukâta'ası, 245
Gevele Kalesi, 18
Gezdevli [Gezleve-Hadimde] es-Seyyid Ahmed Efendi
ibn-i Halil, 94

Gökçeyurt Beldesi, 78
Gözlü karyesi, 201
gulâm, 216
Gurb-i Cedid Mahallesi, 97
güherçile, 85
Gülek, 235, 238
Gülek Boğazı, 235
Gülek Boğazı Karantinası, 78, 235
Gülek Boğazı Tahaffuzhânesi, 234
gümrük izn-nâmesi, 243
gümrük vergisi, 60, 83, 84, 226
gümüş, 46, 85
gümüş sikke, 85

H

Habeşistan, 82
Hacabanlı Aşireti, 79, 214
Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'dan atûfetlü Hüseyin Nûri
Efendi ibn-i Mehmed, 180
Hâceler karyesi, 183
Hacı Ahmedlü Aşireti, 198
Hacı Ali Paşa, 66, 263, 264, 281
Hacı Memil Mahallesi, 93
Hacı Sâdık Cemâ'ati, 182
Hacı Sâdık Mahallesi, 134
Hacı Tâhir Efendi, 124, 126, 139, 222, 263, 272
Hacı Yûsuf Mescidi, 182
Hacıahmetli Aşireti, 79
hacr, 97, 102, 103, 114, 119, 120, 132, 134, 138, 143,
194, 195
Haçıyanlı Aşireti, 202
Hadim, 21, 73, 83
Hâdim kazası, 183, 216, 217, 226
Hâdim deve, 158, 159
hadisler, 81
haffaf, 89
haffâfciyân sûku (çarşısı), 105
Hakir (kumaş), 152
hakk-ı mürûrum, 200
Halep, 33, 71
halik oldu, 23, 258
halk sağlığı, 78
Hamdi Paşa, 19
Hamid, 19, 212, 232, 275
Hamid Sancağı kâ'im-makâmı Mehmed Emîn, 212
Hamid sancağı zabtiyye me'mûru Âgâh Beğ, 236
Hamzahacılı, 222
Hanefî fikhi, 12
Hanefî kadı, 27
Hanefî Mezhebi, 27
Harameyn Vakıfları, 71
Harar (çuvallı), 149, 150, 152, 157, 160
harc, 95, 97, 98, 102, 104, 107, 113, 115, 120, 128, 132,
134, 138, 143, 181, 182, 194, 195, 213, 222, 227, 239,
243, 246, 247, 248, 260, 263, 264, 288, 289, 290
harc-ı gümrük, 243
Haremeyn mevleviyeti, 33
Haremeyn-i Muhteremeyn Nezâreti, 212, 247
Haremeyn-i Şerîfeyn, 229, 248
Haremeyn-i Şerîfeyn ahâfisi, 286
Hartuc-ı Kopuz, 176
Hartuç, 170, 171, 172, 174, 175, 176, 177
Harvâni, 206
Hasan Dede Mahallesi, 182
Hasandağı, 16
Hâssı Denizli, 185

Hatab, 218, 219, 220, 267
Hatab Emîni Mustafa Ağa, 219, 220
Hatup, 15, 94
Hâtûnoğlu Ömer Ağa Aşireti, 201
Hâtunsaray, 117, 131
Havale ve İcra Cemiyetleri, 31
Havzân, 263, 287
Hayiroğlu köyü, 78
Haymana, 79
hayrî vakıflar, 50
Hayrioğlu Karyesi, 209, 220
hayriye altını, 86
Hayriye Altunu, 180
Hazînedâr Hüseyin Ağa., 209
hazîne-i Evkâf-ı Hümâyûn, 246, 247, 248
Hazîne-i Hümâyûn'a, 248
hergele, 15
Hergelebaşı, 15, 180
hergeleler, 218
hınta, 135, 136, 269, 271, 272, 273
Hınta, 148, 151, 152, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 217, 272
hırsızlık, 65
Hicâz, 229, 231, 286
Hicaz Demiryolu, 71
Hindistân, 243
Hocacihan, 15, 73, 102
Hocacihan Mahallesi, 111
Hocahabîb Mahallesi, 112
Hoce Zamba, 218, 223
Hotamış karyesinden, 79, 201, 222
Hotamışlı, 295
Hristiyan, 22, 24, 54, 86, 123, 125
hums, 248
Hunnab, 170
hüccet, 12, 13, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 69, 78, 88, 90, 96, 97, 98, 100, 101, 103, 107, 111, 112, 114, 117, 130, 135, 138, 140, 144, 167, 169, 191, 195, 205, 224, 231, 288
Hüccet, 48, 49, 51, 56, 91, 92, 95, 96, 97, 98, 99, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 119, 120, 122, 123, 125, 128, 129, 131, 134, 135, 136, 138, 139, 143, 146, 147, 167, 169, 180, 181, 182, 185, 186, 189, 194, 195, 197, 199, 205, 207, 216, 218, 249, 251, 258, 261, 262, 264, 287, 292, 293, 294, 295, 296, 297

I

II. Bayezid, 35
II. Mahmud, 18, 30, 85
II. Selim, 16
III. Mehmed, 63
III. Selim, 18
IV. Murat, 16
İlgün, 13, 21, 130, 168, 205, 239
İlgün Kazâsı Müdîri Osman Ağa, 78, 168
İlgün Muhassıllığı, 57, 256
İlgün ve tevâbi'i kazâları muhassılı Mustafa Sâ'ib, 256
İslahat Fermanı, 64
İsparta, 13, 75, 88, 105, 110, 317
İsparta Ahlez? Mahallesi, 110
İsparta kadısı Mehdi-zâde es-Seyyid Mehmed Saîd., 110

i

İbradı kasabası, 184

İbrail kilesi, 84
icâr, 106, 217, 248
İçil, 19, 73, 79, 139, 143, 144, 212, 227, 232, 245, 263, 275
İçil Muhassılı, 227
İçil Sancağı Kâ'im-makâmı Âdil Beğ, 212
İçil sancağı zabtiyye me'mûru Ahmed Bîcân Paşa, 236
İçkale, 17, 57, 80, 215
İğdiş, 158
ihtisap, 82
ihtisap ağası, 35
İhtisap vergisi, 82
ihzariye, 41
ikaz, 77
ilam, 12, 13, 42, 43, 46, 50, 51, 69, 90
İlam, 43, 51, 94, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 111, 112, 113, 114, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 127, 130, 132, 133, 137, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 164, 167, 168, 169, 184, 188, 189, 190, 191, 196, 198, 200, 201, 206, 207, 208, 209, 214
İltaş [İlgün Eldeş köyü], 130,
İltaş köyü [Ürgüp kazası], 193
İmâm-ı Züfer, 122
imdâdiyye, 259, 260
İmranlı Aşireti, 201, 202
İnce Minare Mescidi, 65, 66, 92
İngiliz, 84, 170, 171, 202, 204, 214
İngiliz-kârî tabanca, 198
İngiltere, 226
İnsuyu, 21
İnsuyu karyesinden, 201
İnsuyu kazâsında, 147
İran, 33
İrgeç?, 151
irsaliye tezkeresi, 84
İshaklu kazâsı, 204
iskân politikası, 79
İskenderun, 238
İslam Hukuku, 26
İstanbul, 16, 17, 27, 30, 33, 43, 45, 46, 56, 66, 77, 82, 83, 84, 89, 224, 239, 284, 313, 314, 315, 316, 317
İstanbul Enfiyeciliği, 285
İstanbul Gümrüğü emîni Mehmed Tâhir Beğ, 178
İstanbul Kadılığı, 30
İstanbul Kumkapu Nişancı Paşa Mahallesi, 205
İstanbul Nısfıyyesi altûn, 116
İstanbul Mimâr Sinân Kumrulu Mescid Mahallesi, 114
istid'â, 180, 192, 199, 210, 224, 225, 226, 240, 242, 255, 261, 279, 296
istinaf, 32
İzmir, 16, 33, 56, 83, 84, 89, 141, 211, 226, 243, 282, 284
İzzeddin Cemâ'ati (Aşireti), 78, 79, 168
İzzeddin karyesi, 222
İzzet Mehmed Beğ Efendi konağı, 80, 262

K

Kâ'im-makâm-ı Nakîbü'l-eşrâf es-Seyyid Abdurrahmân Nâfiz Efendi, 117
kadı, 13, 27, 28, 33, 34, 37, 40, 52, 55, 72, 87
Kâdı Abdurrahmân Paşa, 167
Kadı karyesi, 185
kadı mektubu, 53
kadı naibi, 20
Kadınhanı, 73, 78, 79, 169, 270
Kâdı-zâde Mevlânâ el-Hac Mehmed Emin Efendi, 122
Kâim-makâmü'l-eşrâf Kebîr Abdurrahmân Efendi, 99

kalb, 86, 187
 kalb yigirmilikler, 187
 Kalb yirmilik, 187
 Kalecik Mahallesi, 165
 Kale-i Cerb Mahallesi, 23, 121, 144, 165
 Kaliçe, 154
 Kalonya, 85, 211
 kan diyeti, 74, 147, 148, 198
 Kandıra arabası, 249
 Kangerli, 99
 Kangırı (Çankırı), 84, 245
 Kanra? nâm mahal, 15, 164
 kantar, 83, 84, 217, 294
 kantariye, 82
 kantar resmi, 83, 93
 kantar vergisi, 82, 83,
 Kanuni Sultan Süleyman, 14
 kânûn-nâme-i hümâyûn, 240, 241
 kânûn-nâme-i hümâyûna zeyl olunarak, 241
 Kanunname-i İhtisab Bursa, 35
 Kanun-u Muvakkat, 32
Kapan, 217
 Kapı Camii, 80
Kapud, 206
 Kara Halil Hayreddin Paşa,, 37
 Karaarslan (karyesi), 15, 40, 77, 83, 120, 218
 Karabağ Aşireti, 204, 205
 Karacaviran köyü, 193
 Karadiğin karyesi, 115
 Karahisâr sancağı, 233, 234, 271, 275, 292
 Karahisar kilesi, 84, 271
 Karahisâr Muhassıllığı, 292
 Karahisâr-ı Sâhib, 233, 234, 275, 292
 Karahisâr-ı Sâhib karantina müdürü Emin Beğ, 78, 234
 Karain mağarası, 17, 193
 Karakaya köyü, 193
 Karaman, 13, 79, 84, 245, 265, 294
 Karaman Ereğlisi, 224
 Karaman Eyaleti, 19
 Karaman valisi Hacı Ali Paşa, 19
 Karamürsel, 66, 295
 karantina, 78
 Karantina fermânı, 234
 karantina me'mûru Abdullah Ağa'ya, 249, 250
 karantina müdürü, 20
 karantina nâzırı İsmâil Rahmi Beğ, 235
 karantinaya nâzır Mehmed Bâkî, 228
 Karapınar, 21, 79, 85, 202
 Karapınar kazâsı, 270
 Karapınar mukâta'ası, 272
 Karaüyük, 304
 Karkın köyü, 78, 209
 Karlık köyü, 193
 karma mahkeme, 30
 Karota enfiyesi, 284, 285
 Kassâb Sinan Mahallesi, 287
 kassam, 31, 39, 81, 120, 141
 Kassam Ahmet Ağa, 40
 Kastamonu, 22, 84, 245
 Katurcioğlu mahallesi, 15, 218
 Kâtib Ahmed Efendi., 123, 136, 143
 Kâtib Hasan Efendi., 99, 123, 288
 kâtib Hüseyin Efendi, 143
 Kâtib Mevlânâ Hasan Efendi, 209
 Kâtib Mustafa Hulûsî Efendi., 123, 136
 Kâtib Seyyid Ahmed Hilmi Efendi, 208
 kâtip, 41, 77
 Kavalâ, 84, 226
 Kavalalı Tahaffuzhânesi, 228
 Kavas, 42
 Kavâs Ahmed, 111
 kavas Ali, 42
 Kavâs Ali Ağa, 129
 Kavvâs, 42
 Kayacık Mahallesi, 182
 kaymakam, 19
 Kayseri, 18, 22, 23, 65, 84, 168, 205
 Kayseriye, 245
 Kayyum, 73
 Kazasker, 25, 28
 Kazgân-ı sagîr, 292
 Keçeci Cemâ'ati Mahallesi, 129
 Keçeciler Hamamı, 80, 165
 Kekenenin, 193
 Kembos [Şimdiki Gökçeyurt köyü], 78, 130
 Kendirci Karhânesi, 181
 Kerim Dede Mahallesi, 92, 106, 119, 120, 128, 141
 Kerim Dede Mescidi, 65
 Kerpiç, 249
 Keşli aşireti, 79, 82, 139, 140
 kethüda, 28
 Kethüdâ Beğ Ömer Ağa Konağı, 263
 Kettân, 170
 Kıbrıs, 45, 79, 284
 kıl dokumacısı (mutaf), 87
 Kıllu taylak, 155
 Kınık boyu, 17
Kınnap, 170, 172, 174
 Kırışözü kazası, 21, 201, 202, 222
 Kırşehir, 19, 65, 79, 202, 213, 245
 kısas, 74
Kısrak, 152, 156, 203, 204
 Kışla, 262
kyye, 66, 131, 169, 170, 172, 173, 174, 175, 176, 177,
 188, 206, 216, 221, 222, 226, 263, 264, 265, 266, 267,
 268, 269, 293, 294, 295, 298,
 kız kaçırma, 56, 76, 240
 Kızılca tuzlası, 85
Kiçe, 214
kilim, 63, 65, 66, 83, 92, 131, 206, 219, 295
 Kilim, 92, 148, 150, 153, 154, 157, 161, 214, 295
 Kilisra karyesi, 21, 117, 131
 kocabaş, 86, 123, 124, 125, 244, 258
 kocabaşlığı hil'ati, 126
 Koçusanı [Koçhisar], 85, 216
 Kolbaşı Ali Ağa, 224
 Kolbaşı Eyyüb Ağa, 293
 kolcular, 244
 Kolukısa karyesi, 93
 Konakçı, 229
 Konargöçer, 46, 79, 224
 konargöçer aşiretler, 82
 Konya, 13, 17, 18, 22, 23, 34, 75, 82, 88, 90, 91, 93, 94,
 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 110,
 131, 139, 140, 165, 169, 171, 183, 207, 218, 227, 233,
 237, 257, 258, 269, 273, 296, 313, 314, 315, 316, 317,
 Konya 76 numaralı şeriye sicili, 49
 Konya A'yânı Süleymân, 124, 260
 Konya Cebehâne-i Âmire, 174
 Konya Cebehânesi, 169, 176
 Konya (eyâleti) Defterdârı Hüseyin Hüsnü, 227, 229,
 233, 236
 Konya Defterdârı Mehmed Nûri, 162, 178, 273
 Konya Defterdârı Nûri, 212

Konya Evkâf Nezâretine me'mûr es-Seyyid el-Hac Osmân Efendi, 181
 Konya eyâleti, 19, 104, 105, 148, 162, 177, 178, 184, 212, 227, 228, 229, 230, 232, 236, 238, 275, 279, 280
 Konya eyâleti ferîki Eyyüb Paşa, 234, 256, 257, 283, 286
 Konya eyâleti müşîri vezîr İbrâhim Paşa, 19, 74, 78, 162, 167, 169, 171, 177, 178, 183, 184, 189, 192, 198, 206, 207, 212, 215, 227, 228, 273
 Konya eyâleti müşîri vezîr Mehmed Vecîhi Paşa, 117, 123, 125, 133, 148, 222, 223, 229, 231, 232, 233, 236, Konya eyâleti müşîrlîği, 19, 232, 238
 Konya eyâleti zabtiyyesi Eyyüb Paşa, 105
 Konya eyâleti kâ'im-makâmı Eyyüb Paşa, 238
 Konya ihtisâbı kantâr me'mûru Abdurrahîm, 294
 Konya Kalesi, 17
 Konya Karantina Mûdürlüğü, 78, 228, 234
 Konya karantinası, 235
 Konya kilesi, 84, 217, 271
 Konya Kolbaşı İsâ Ağa, 271
 Konya Mahkemesi, 23, 38, 80, 105
 Konya meclisi, 59, 73, 184, 186, 190, 192, 193, 226, 227, 230, 262
 Konya Miricisi, 85
 Konya Miricisi Anaştaş, 91
 Konya Muhassılı Ahmed Hulûsî, 255
 Konya muhassılı Hulûsi Ahmed Ağa, 60
 Konya Muhassılığî, 256, 273
 Konya Müftüsü Abdülehad Efendi, 185
 Konya müşîri vezîr devletlü el-Hac Ali Paşa, 19, 126, 288
 Konya müşîr-i sâbık devletlü el-Hac Ali Paşa, 259
 Konya Nâ'ibi Ahmed Necib Efendi, 124
 Konya sancağı umûr-ı zabtiyyesi me'mûru Eyyüb Paşa, 255
 Konya sancakbeyliğı, 18
 Konya Sandık Sarrâfi Zamba Çorbacı, 262
 Konya şâp vekîli es-Seyyid el-Hac İbrâhim Efendi, 294, 299
 Konya Unkapanı, 80
 Konya Valisi olan Burdurlu Ahmet Tevfik Paşa, 79
 Konya valisi olan el-Hac Ali Paşa, 57
 Konya ve tevâbi' kazâlar muhassılı Ahmed, 256
 Konya ve tevâbi'i kazâların muhassılı Ahmed Hulûsi, 279
 Konya zabtiye memuru (umuru zabtiye) Eyüp Paşa, 58
 Kostantiniyye el-Mahrûse, 56, 184, 194, 214, 225, 226, 228, 230, 231, 232, 233, 234, 236, 237, 238, 240, 256, 258, 277, 278, 279, 280, 282, 283, 285, 286, 289
 Kovanağzı, 15, 39, 77, 115, 196
 Koz tarafı (Sille), 140, 167
 Kozanlı Aşîreti, 203
 Kozanlı karyesi, 201, 202
 Kömür, 267
 Köyceğiz, 15, 165
 Kudretli Aşîreti, 201
 Kudüs, 33, 45, 71
 Kukuleta, 206
 Kulalı Tahaffuzhânesinde, 234, 235
 Kulu karyesi, 202
 Kumkapu (İstanbul), 205
 Kumköprü, 15, 77, 107, 116, 197
 Kumpanya-i Sarrâfân, 210
 Kuran-ı Kerim, 81, 76
 kurşun, 85
 Kurunduz? Nâhiyesi (Yanya), 199
 Kuşkondu Mahallesi, 95
 Kutni (kumaş), 149, 157
 Kuzgunkavak Mahallesi, 134, 143

Küçükköy köyü, 16, 78, 209
 Kürden, 14, 83
 Kürdün [Kürden] ırmağı, 217
 Kürkçü Mahallesi, 113, 119
 Kürt aşiretleri, 65
 Kütahya, 18, 85, 91, 171, 245, 275
 Kütahya Meclisi, 245
 Kütahya Miricisi Yozefi, 91
 Kütahya muhassılı, 245
 Kütahya Redif Miralayı Ali Beğ, 171
 Kütahya ve tevâbi'i kazâları muhassılı müderrisîn-i kirâm Mehmed Nâfi', 245
 Kütahyavî-zâde es-Seyyid Mehmed Ârif., 122

L

Lâdik, 58, 186, 230, 270
 Lâdik karyesinin derbend ağası Mustafa Ağa, 230
 Larende, 19, 21, 79
 Lârende kazâsı, 139
 Larende Sandığı, 82
 layiha, 69
 Lâyihâ-i Umûri Şer'îye, 59
 Lebbâde, 214
 Lezgi tûfengi, 132
 Lük (*ipek kumaş*), 153, 154, 156, 157

M

mâ'û'l-lezîz (mâ'-ı lezîz), 288
 Maarif Vekâleti, 45
 maddi tazminat, 74
 Mağnisa alacası (kumaş), 158
 Mahdüdiye [Mahmüdiye] altunu, 85, 163, 164,
 Mahkeme Çeşmesi, 80, 263
 mahmiye, 49
 Mahmud Paşa, 19
 Mahmüdiyye altunu, 142
 Mahreç mevleviyetleri, 33
 mahruse, 49
 Mâh-tâb, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176
 mahzar, 47
 mâ-î lezîz defterleri, 43
 maktu vergi, 83
 Malatya, 79
 malî sene, 58
 Mâliye Hazîne-i Celîlesi, 178
 Maliye Müşiri Said Paşa, 60, 296
 Mâliye Nezâreti, 178
 mâliyye hazînesi nâzırı vezîr Safvetî Paşa, 225
 Mâliyye Muhâsebe Meclisi Âzâsı Hüsnü, 232
 Mâliyye Müsteşârı Hüseyin Hüsnü Efendi, 139
 mâliyye nâzırı Safvetî Paşa, 194, 210, 239
 Manavgat, 79
 Mangırcı'nın Konağı, 80, 263
 Mansûre fişengi, 170, 171, 175
 Marulya, 88, 105
 Maruniler, 24
 maruz, 51, 52, 69, 74
 masdariyye, 243
 Mathara (matara) 292
 mazbata, 74, 163, 177, 183, 184, 186, 190, 192, 193, 213, 226, 230, 237, 240, 245, 256, 262, 275, 281
 Mazı köyü, 193
 mecdiye, 85
 Meclis-i Ahkâm-ı Adliye, 41, 213, 240
 Meclis-i Maârif-i Muvakkat, 77

Meclis-i Tedkikat-ı Şeriye, 31
Meclis-i Valâ, 105, 177, 183, 184, 194, 199, 246, 261
Meclis-i Valâ-yı Ahkâm-ı Adliye, 73, 177, 183, 184, 194, 246
Meclis-i Valâ-yı Ahkâm-ı Adliye kâtib-i sânisî Tevfik Beğ Efendi, 199
Meclis-i Vükelâ, 30
Medine, 33, 45, 71
Medîne-i Münevvere, 170
Medrese Mahallesi, 110
Medresetü'l-Kuzat, 32
Mehakim-i Şeriyenin İlgasına ve Mehakimin Teşkilatına Ait Ahkâmı Muadil Kanun, 32
Mehliz tuzlası (*Memlahası*), 85, 211
Mekke, 27, 33, 71
Mekteb-i Kuzat, 32
Mekteb-i Nüvvab, 32
mektûbcu Hüseyin Efendi, 185
Mektub-u Samî, 60
mektup, 69
memduhiye altını, 85
Memiş Paşa, 132, 133, 161
memlahalar, 210, 211
Memosun köyü, 193
Menzilci, 219, 221
Menzil-hâne, 264
mera, 77
Meram, 15, 189
Meram Çayı, 14
Merâm-ı Cennet-meşâmm bâğâtı, 180
merasim, 65
Merhûm Şehremîni Ali Ağa, 219, 222
Mersin, 89
mersûm, 104, 109, 114, 123, 125, 126, 127, 140, 141, 142, 144, 147, 168, 169, 179, 188, 206, 218, 223, 224, 242, 243, 258, 259, 260, 261, 285, 297
Mersûm, 258, 259, 260
Meryem Ana Ermeni Kilisesi, 57, 80, 215
Merzifonâbâd, 245
Meskenlerönü yöresi, 222
Mevlana Halid-i Bağdadi Hazretleri, 58
Mevlana Müzesi, 13, 16, 69
Mevlana Vakfı, 22
Mevleviyet kadılığı, 33
Mısır, 18, 27, 33, 37
Midilli *Cezîresi* (Adası), 85, 211
Mihmândâr Mahallesi, 108, 287
Millî Kütüphane, 45
Mîrâbiye Mukâta'asının Ta'rifesi, 217
Mirabiye (sulama vergisi), 83
Miralay Nuri Bey, 278
miras paylaşımı, 69
mîrî şapcı, 294
mîrlivâ Selim Paşa, 278
Moğol, 17
Molkanlı aşireti, 79
Molla Ya'kûb Aşireti, 203
Molla Ya'kûboğlu Aşireti, 202, 203, 204, 205
Mu'allim-i Sıbyân Süleymân Efendi, 200
Mudanya, 44
Muhâlaa, 115
Muhalea, 75
muhâsebe, 127, 193, 223, 233, 245, 248, 251, 260, 262, 264, 271, 275, 281, 282
muhasıl, 227, 232, 235, 236, 240, 245, 256, 257, 262, 263, 264, 279, 290, 291
Muhasıl Hulûsî Ahmed Ağa, 240

Muhtâr Mahallesi, 189
Muhtâr-ı evvel, 118
Muhtâr-ı Sâni Abdül'ehâd, 107
muhtesip, 35, 36
Muhyiddin Mahallesi, 99
muhzır, 41, 47
mukayyid, 37, 41
Mukayyid Hasan Efendi, 41
mum, 58, 66, 268
mumhâne, 268
murâbaha, 279
mûsa leh, 81
Musazade, 47, 291
mûsî, 81
Mû-tâb [Mutaf], 197, 250
mübâşir, 42, 123, 125, 129, 142, 167, 243, 258, 262
mübâşiriye, 42
Mücellid, 113, 188
Mücellid Mahallesi, 166
Müderisîn-i kirâm el-Hac Sâlih Efendi, 185
Müdîr-i karye el-Hac Hasan Ağa, 185
Müftî (Konya) Abdülehad Efendi, 139
Müftî Çeşmesi, 288
Müftü, 74
Mühürzade, 18
Mülazemet, 38
mülazım, 33
mülâzim-i sâni, 225
mülâzimler, 297
Mülk satışı, 69
Mümtâz, 293
münhal, 19
Mürasele, 53, 105, 165, 316
mürûr, 39, 107, 120, 177, 180, 286, 291
mürur tezkeresi, 53
Mürur ve ubur, 52, 77, 229
müsakkafât, 246, 247, 248
müsevid, 37, 41, 98, 99, 115, 181, 190
Müsevid Mustafa Efendi, 41
Müslüman, 12, 13, 22, 23, 27, 34, 35, 51, 62, 76, 88
müsta'mel Niş, 206
müstagallât, 246, 247, 248
müstamin, 26
müste'menân tercümân, 242
müşavirler, 42
Müşîr Aşkar Ali Paşa, 175
Müşîr İbrahim Paşa, 20, 65, 74, 87
Müşîr Mehmed Vecihi Paşa, 20, 59
Müşîr-i müşârun-ileyh Ömer Paşa, 172
müşirlikler, 19
mütesellim, 241, 286
mütevellî, 50, 104, 114, 119, 122, 129, 166, 195, 208, 246, 247

N

Nâ'ib es-Seyyid Ahmed Efendi, 196
nafaka talebi, 69
naib, 28, 35, 37, 38, 53, 77
Naib es-Seyyid Ahmet Efendi, 39
Nakîb Abdurrahmân, 139
Nakîb Çavuşu, 112
Nakîb Mahallesi, 100
nakibüleşraf, 74, 78
Nakibüleşraf (Bağlıcalı-zâde) Seyyid Abdurrahman Efendi, 80, 87, 167, 185, 191, 287

Nakîbü'l-*esrâf* Kâ'im-makâmı es-Seyyid Abdurrahmân Nâfîz Efendi, 117
Nakîbü'l-*esrâf* Mahmûd Efendi, 124
Nakîbüleşraf Mahmut Mesut Efendi, 80
Nakîb-zâde el-Hac Mehmed Sadreddin Efendi, 181
Nakşibendiye tarikatı, 58
Narh, 36
Nasrânî, 167
Nasrâniyye, 199
Nazralya? Aşîreti, 201
Neccâr, 249, 250
neferât, 241, 277, 278, 287
Nesleke tuzlası, 85, 211
nevbet, 57, 179, 283
Nevşehir, 56, 57, 85, 192, 194, 207, 211
Nevşehirî İbrâhim Efendi, 294
Nevşehirî kazâsı, 179, 192
Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn, 212, 246, 247
nisfiyye, 142
Niğde, 19, 23, 45, 85, 87, 127, 169, 180, 192, 194, 212, 232, 236, 245, 264, 275, 281, 296
Niğde kâ'im-makâmı, 193
Niğde Kâ'im-makâmı Halil Beğ, 192, 212
Niğde meclisleri, 194
Niğde sancağı zabtiyyesi me'mûru Hacı Ahmed Beğ, 236
Niğdeli, 293
nişan-ı şerif, 58
Niydeli (Niğdeli), 293
nizamiye mahkemeleri, 31
nohud, 266
Nohudcu, 266
Nusretî Aşîreti, 201

O

Obruk karyesi, 203
obsidiyen, 16
Obüs topu, 65, 174, 176, 177
Ohri, 284
Okçanlı aşîreti, 79
okka, 66, 83
Opüs hartuçı, 173
Ortahisâr köyü, 193
Osmanlı, 18, 30, 33, 37, 58, 82, 84, 313, 314, 315, 316, 317
Osmanlı adaleti, 90
Osmanlı Ceza Kanunnamesi, 76
Osmanlı Devleti, 12, 18, 25, 26, 30, 33, 44, 61, 62, 79, 85, 90
Osmanlı mahkemesi, 26
Osmanlı toplumu, 73
Osmanlı Türkçesi, 43
Ovalioğlu Mahallesi, 250

Ö

ölçü birimi, 83
Ömer Paşa, 19
öşr, 248

P

pâdişâh-ı İslâm, 292
Palaska, 292
Pantol, 293
Paşakapısı, 55

Patnos, 211
pekmez, 15, 216
peksimâtı, 222
penbe [pamuk], 226
Pınarlı Mahallesi, 287
Pîr Esad Evkâf-ı Şerîfi, 164
Pîr Mehmed Paşa Câmi'-i Şerîf, 186
Piresad Mahallesi, 97, 116
Pirevi, 15, 103
Pîrî Mehmed Paşa, 135
Piri Paşa Mahallesi, 80, 104, 107, 112, 115, 122
Pirluganda (Taşkent ilçesi), 21, 94, 58
Piyâde, 94
piyâde Asâkir-i Şahânedan İsmâil Paşa, 173
Posta Tatarı Mehmed Ağa, 263
Prizrin, 285
Prof. Dr. Muhittin TUŞ, 57
Pürçüklü Mahallesi, 93
püşte (puşta), 116

R

Redîf kışlası, 218
Redîf Mîralayı Hacı Mehmed Beğ, 272
reft-i gümrük, 243
refiyye, 84, 226
resm-i adiyeye, 60
Resm-i Beytül-mâl Ta'rifesi, 217
resm-i gümrük, 211, 226, 243
Resm-i Kantâriyye Ta'rifesi, 216
resm-i kısmet, 40
revgan-ı bezîr, 263
Revgan-ı sâde, 216
rikâb-ı hümâyûn-ı Şahânem kapucubaşı İsmâil Rahmi Beğ, 234
Rişvan Aşîreti, 201, 203, 204, 205, 214
Rişvân ekrâdı, 201
ru'üsiyye muhâsebesi, 261
Rum, 22
Rumca, 43
Rumeli, 27, 37, 63, 65, 76, 210, 211, 212, 240, 314
Rumeli kazaskeri, 39
Rumeli'nin üç kolu, 241
Rumili, 284, 290
Rumili ve Anadolu kâdi' askerleri, 290, 291
Rûmiyân milleti, 188
rusûmât, 139, 178, 218, 226, 246
rusûmât gümrüğü, 226
Rusya, 45, 56, 84, 177
Rûz-ı Hızır, 217, 218, 219, 220, 221, 222
Rûz-ı Kasım, 217, 219, 220, 221

S

sâbık Aksaray mütesellimi Konya sükkânından el-Hac İsmâil Ağa, 205
Sâbık Alâiye Mütesellimi Şükrü Efendi, 167
Sâbık Hatab Emîni Hacı Hâfız, 219
Sâbık kâ'im-makâm-ı nakîbü'l-*esrâf* Mahmûd Mes'ûd Efendi, 260
Sâbık Müftî Mûsâ Efendi, 132, 272
Sâbık Sille Voyvodası Hacı Tâhir Efendi, 258, 260
sâbıkâ Konya'da nakîb-i ale'l-*esrâf* nakîb-zâde merhûm es-Seyyid Mahmûd Mes'ûd Efendi, 207
Sâbıkâ Anadolu Kazaskeri Yesârî-zâde Mustafa İzzet, 237

sâdâtdan, 296
 Sâdât-ı kirâmdan, 224
 Sadık köyü, 78
 Sâdıklar [Sadık] karyesi, 130
 Sadırlar Mahallesi, 182
 sadr-ı esbak müteveffâ İbrahim Paşa Vakfı, 192
sâhib-i arzuhâl, 129, 142, 143, 199
 Sahip Ata Türbesi, 80
 Sahipata Medresesi, 81
 Sahn-ı Seman Medreseleri, 33
 Sahra Nahiyesi, 17, 70, 142, 209, 304
 Saidili kazâsı, 186, 222, 230
 Sakk, 47
 Sakk-ı şeri, 47
 sakklar, 291
 Salur boyu, 17
 Salya köyü, 193
 Saman Emîni Mehmed Emîn, 220, 223, 224
 saman emînleri, 218
 Samsun, 84, 226
 Sandallı Niş, 206
 sandık sarrâfi Hoce Zamba, 218
 Sandık sarrâfi, 263
 Saray câmi, 80, 263
 Saray Câmî'î İmâmı Ali Efendi, 221
 Saray Çeşmesi, 80, 221
 Saray İmâmı Ali Efendi, 221
 Saray İmâmı es-Seyyid Ali Efendi, 197
 Saray-ı Atîk teberdârlarından Mustafa Ağa, 186
 Sârbân, 66, 293, 295, 296
 Sarı Yakub Mahallesi, 182
 Sarıhızır köyü, 193
 Sarıkeçili aşireti, 79
 Sarıkeçili Aşireti, 205
 Sarnıç Mahallesi, 146
 Sarrafan Kumpanyası, 85
 Sebhavan Mahallesi, 108
 Sefkanlı Aşireti, 203, 204
 seküler, 77
 Selâm Cemâ'ati, 182
 Selanik, 84, 210, 226
 Selânik Memlahası, 210
 Selçuk Üniversitesi, 13
 Selçuk Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, 13
 Selçuklu, 17, 18, 21, 26, 313, 314, 315
 senedât-ı şer'iyeye, 48, 291
 Ser'asker Mustafa Nuri, 94
 ser'asker müşîr-i Mustafa Nûri Paşa, 277
 Ser-çâvuşân-ı Nakîbü'l-esrâf es-Seyyid Mustafa Ağa ibn-i Seyyid Hasan Efendi, 208
 Ser-kâtib-i mahkeme Mustafa Efendi., 117
 Ser-küttâb Hüseyin Efendi, 167
 Ser-küttâb-ı Mahkeme Seyyid Hüseyin Nâmî Efendi, 208
 Server Ağa Çeşmeleri, 53, 80, 166
 Sevdeşeh köyü [şimdiki Söveşe], 193
 Seydişehir, 13, 21, 226
 seyyid, 13, 71
 Seyyide Şerîfe Sâliha bint-i es-Seyyid Lütfullâh Efendi, 207
 Sırçalı Mahallesi, 190
 Sırçalık karyesi, 202
 sıvış yılı, 18
 sicil, 12, 14, 42, 45, 47
 sicillât kuyûduna, 291
 sikke, 85
 Silivri kasabası, 186

Sille, 17, 21, 23, 70, 77, 87, 88, 104, 109, 114, 117, 119, 123, 125, 127, 129, 130, 140, 147, 167, 168, 200, 219, 220, 258, 259, 261, 279
 Sille Boğaz bağları, 200
 Sille karyesi, 126
 Sille karyesi kilisesi, 126
 Sille karyesinde Kârhâne Mahallesi, 114
 Sille Kocabaşları, 86
 Sille voyvodası Abdurrahmân Efendi, 126
Sim, 150
 Sofiler köyü, 193
 Soğan, 267
 Soğancı, 97, 267
 soluğan hastalığı, 91
 Suçili Aşireti, 214
 Sudan, 82
 Sudirhemi (Nahiyesi), 21, 70, 104, 109, 114, 119, 127, 129, 140, 147, 168, 200
 Sûk-ı Sultânîye, 105, 208, 216
 Sultân Abdülhamîd, 179
 Sultan Abdülmecid, 31, 77, 82, 85
 Sultan Alâeddin Keykubad, 17
 Sultân Alâüddin evkâfi, 119
 Sultan Çarşısı, 83
 Sultan (Şehzade) Mehmed Murâd, 283
 Sultaniye Çarşısı, 80
 Sulusaray köyü, 179, 180
 Sulutas(lı) köyü, 191
 sumak, 83
 Sungur Mahallesi, 103, 137
 Suriye, 27, 33
 Surlar'da Hasan Dede Mescidi Mahallesi, 142
 Surre, 71, 166, 229, 231, 314, 316
 Surre emini, 71
 surre-i hümâyûn emîni İbrâhim Beğ, 229, 231, 287
 surre-i hümâyûn emîni, 287
 Surre-i Hümâyûn, 47, 71, 171, 229, 231, 286
 Suvaruk Köyü, 74, 147
 Suyolcu Veli, 221
 Süleymanhacılı, 222
 sürgü, 35
 süvârî Asâkir-i Hassa-i Şahâne bölüğü, 171
 Süvârî Mîralay Veli Beğ, 171

Ş

şa'ir (arpa), 217, 269, 271, 272, 273, 278, 297
 Şakalak, 101
 Şâl-ı Hartuç, 169
 Şalı Niş, 206
 Şalvar, 206
 Şam, 19, 33, 43, 45, 56, 57, 71, 98
 Şam çölü, 78
 Şâm-ı Şerîf, 229, 230, 231, 275, 276, 277, 278, 280, 281, 282, 286
 Şâm-ı Şerîf vâlîsi vezîr el-Hac Ali Paşa, 275, 276, 277, 278, 281, 282
 Şanbeği karyesi, 180
 Şanizade, 47, 291
 şap, 54, 84, 245, 293, 294, 295, 298, 299
 şaphâne, 245
 Şaphâne-i Âmire Muhassıl Vekîl-i Mahmûd Es'ad, 294
 Şaphâne Müdüri İsmâil Ağa, 293
 Şap-hâne nâzırı, 298
 Şatak (*vahşi koyun-sığır*), 157
 Şebinkarahisarlı, 181
 şehremîni, 219, 263

şehzâde, 179, 283
 Şehzade Abdülhamid, 20, 57
 Şehzade Mehmed Murad, 57
 şehzade şehri, 18
 Şekerfurûş Mahallesi, 103
 Şems Mahallesi, 91
 Şemsi Kameri takvim, 65
 şer'-i şerîf, 143, 166, 180, 184, 213, 239, 243, 291
 Şerâfeddin Mahallesi, 186
 Şereşirin Mahallesi, 165
 Şerefüddîn, 287
 Şerefü'd-dîn Câmî, 263
 Şeri hukuk, 25
 şeri mahkemeler, 12
 Şerî'at-ı Mutahhara, 233, 255
 şerif, 108
şeriye sicilleri, 12, 13, 43, 44, 45, 46, 61, 62, 63, 67
Şeyh Ahmed, 182, 202, 254, 304
 Şeyh Aliman Mahallesi, 87, 99
 Şeyh Bezenli Aşireti, 202
 Şeyh Hamzalar aşireti, 79
 Şeyh Sadır Mahallesi, 96
 Şeyh Sadreddin Konevi Evkâf-ı Şerîfesi, 195
 Şeyh Süleyman (Kırşehir), 202
 şeyhülislam, 28, 30, 31, 80, 84, 86
 şeyhülislam fetvası, 63
 Şeyhülislam Mekkizade (Mevlana) Mustafa Asım Efendi,
 34, 40, 59, 215, 289, 292
 şirket-i inân, 127
 Şirvânî, 190
 Şirvani el-Hac Halil Efendi, 58
 şufa hakkı, 86
 Şurayı Devlet Nizamnamesi, 31
 Şühud, 50
 Şühûdîn? Çeşmesi, 288
 şühud-u muhzır, 48
 Şühudu'l-hâl, 27, 37, 40
 Şühudu'l-udul, 40
 Şükran Mahallesi, 98
 şütürân, 201, 204, 205, 214, 294, 295

T

Ta'lim için kör fişeng, 170
 tabaka (tütün), 89
 Tac-ı Vezîr Evkâfı, 129
 Tâc-ı Vezîr Türbesi, 100
Tağar köyü, 193
tahlîf, 141, 142, 207
 Tahtalı Köyü, 81
 Taht-ı âlî-i baht-ı Osmân, 242
 Takkeli Dağ, 15
 Takvîm-i Vekâyi'-hâne-i, 292
 Talak, 75
 talimatname, 40, 46, 59, 69
 talimname, 59
Tamsa köyü, 193
 Tanzimat, 18, 19, 22, 23, 30, 38, 42, 44, 56, 73, 313, 314,
 317
 Tanzimat Dönemi, 12, 58, 89
 Tanzimat Fermanı, 64, 77
 Tanzîmât-ı Hayriyye iktizâsı, 256
 Tanzimatı Hayriyye, 58, 186, 210, 211, 262
 Tanzîmât-ı Hayriyeleri, 225, 241, 276, 277, 278, 286
Tanzîmât-ı Hayriyye, 139, 186, 193, 225, 232, 236, 239,
 245, 246, 247, 248, 256, 257, 258, 262, 279, 282, 284,
 287, 289, 290, 291, 292, 296

Tanzîmât-ı Hayriyyenin târih-i icrâsı, 230
 Tarhana Mahallesi, 208, 304
 Tarhana Mahallesi Mescidi, 80
 Tarikat-ı aliyye-i Nakşibendiyye'den Mevlânâ Hâlid, 190
 Tarsus, 238
 tashihi ayar femanı, 85
 Tat karyesi, 129
 tatlik, 75
Taylak, 149, 150, 151, 152, 154, 155, 157, 158, 159, 160,
 201, 204
 tecdîd-i berevât fermânım, 242
 tefviz, 75, 143, 144, 236, 237, 256, 280, 285
 tehdit, 77
 tek kadınla evlilik, 76
 tekâ'üdlük ma'âşı, 225, 296
 Teke, 19, 212, 232
 Teke Sancağı kâ'im-makâmı Mehmed Beğ, 212
 Teke sancağı zabtiyye me'mûru Sâlim Paşa, 236
 tekid, 77
 Tekye-nişin Seyyid Şeyh Mustafa bin Hüseyin, 130
 telefli (gereksiz harcama), 86, 258, 261
Tellü deve, 157, 160
 temessük, 35, 54, 69, 70, 205, 233, 246, 248, 298
 Temhîr, 94, 273, 292
 Temme'l-kelâm, 129, 240
 temyiz, 32
 temyiz mahkemesi, 31
 tenbih, 77
tereke, 25, 38, 41, 43, 46, 47, 59, 62, 67, 75, 76, 88
Terzi, 97, 113, 137, 145
 tezkere, 43, 46, 54, 64, 69, 70, 92, 93, 94, 225, 262, 296,
 297
 tezkire-i sıhhiyye, 297
 Timârhâne Çeşmesi, 288
 Tımarlı Asâkir-i Mansûre-i Şahâne, 241
 Tırılırmak, 14
 Ticaret Bakanı mübaşiri, 84
 ticaret berati, 55, 59, 242
 ticaret mahkemeleri, 30
 Ticaret Nezareti, 30, 243
 Timur'un Tüzûkatı, 26
 Timurtaş köyü, 193
Toklu, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157,
 158, 159, 160, 214
 top atışı, 65
 Tophane Senti, 82
 Tophane-i Amire, 58, 60, 238, 239, 277
 Tophâne-i Âmire binbaşısı Mehmed, 238
 Tophâne-i Âmire atik topcularından Mehmed Efendi, 240
 tophâne, 262
 Toprakkale mahallatı, 15, 218
 Topraklık Mahallesi, 132
 Toptaş Hastahânesi, 64, 92
 Torumtay, 72
 Toruntay, 15, 195
 Trabulus Futağı, 206
 Trabzon, 84, 99, 226
 Tûlü taylak, 154
 Turgud karyesi, 201
 Turgud kazâsı, 168, 201, 222, 304
 Turgut, 21
 Tutmuş karyesi, 201
tuz, 58, 66, 84, 210, 211, 216
 Tuz Gölü, 85
 Tuzcu, 267
 tuzlalar, 84
tüfeng, 141, 198, 202

Türbe-i Celaliye Vakfı (Evkafı), 81,101
Türbe-i Celâliyye, 21, 22
Türk, 23
Türkanlı aşireti, 78, 214
Türkiye Diyanet Vakfı İslami Araştırmalar Merkezi, 45
Türkmen Şeyh Hamzalar Cemâati (aşireti), 56, 224
tütün, 89

U

Ubeyd? (İlgin) Mahallesi, 239
ubur, 39, 286
Ulaşlı köyü, 193
Uluborlu, 13
Uluırmak Saka Cemâ'ati Mahallesi, 100
umûr-ı mâliyye nâzırı el-Hac İbrâhim Sa'ib Paşa, 245, 256, 275, 282
umûr-ı ticâret nâzırı vezîr Mehmed Seyyid Paşa, 234
umûr-ı ticâret nâzırı vezîr Ahmed Fethi Paşa, 242
umûr-ı zabtiyye me'mûru Eyyûb Paşa, 104, 275, 279, 281
Urfa, 79
Urmasun? Karyesi (Niğde-Çamardı), 296
Usul-ı Muhakeme-i Şeriye Kararnamesi, 32

Ü

Üçhisâr köyü, 193
Ürgüp, 57, 85, 192, 194, 211
Ürgüp kazası, 192
Üsküdar, 33, 77, 116, 229, 230, 276, 277, 278, 286, 287

V

Vâdi-Merâm karyesi, 189
Vakf-ı Abdülbâkî Ağa, 255
Vakf-ı Abdülmü'min Halife, 251
Vakf-ı Anber Re'is, 254
Vakf-ı Atâ Beğ, 254
Vakf-ı Bağdâd Hâtûn, 251, 255
Vakf-ı Câmî'-i Ahmed Beğ nâm-ı diğer İplikci, 253
Vakf-ı Câmî'-i Anber Re'is, 253
Vakf-ı Câmî'-i Dutlu Deynek (Belviran), 253
Vakf-ı Câmî'-i Ken'ân Dede, 253
Vakf-ı Câmî'-i Sinan Ağa (Karaöyük), 251
Vakf-ı Çeşme-i Dokuz, 254
Vakf-ı Ebû İshak Kâzerûnî, 253
Vakf-ı Ferhûniye, 253, 254
Vakf-ı Gürcüoğlu İbrâhim Paşa, 254
Vakf-ı Hatîb-zâde Mehmed Çelebi, 253
Vakf-ı Hundi Hâtûn, 251, 254
Vakf-ı İlyâs Baba, 251, 254
Vakf-ı İshak Beğ, 251, 255
Vakf-ı Kâdı İzzeddîn, 253, 254
Vakf-ı Kâsım Halife, 254
Vakf-ı Koçhisârî El-Hac Mehmed Ağa, 254
Vakf-ı Körpe Seydî, 251, 254
Vakf-ı Mahmûd Arab, 253
Vakf-ı Medrese-i Altunba, 251
Vakf-ı Medrese-i Atâ Beğ, 251
Vakf-ı Medrese-i İplikci, 255
Vakf-ı Medrese-i Molla-yı Atîk, 251
Vakf-ı Medrese-i Mu'îniye, 251
Vakf-ı Medrese-i Nizâmiye, 253
Vakf-ı Medrese-i Seyfiyye, 253
Vakf-ı Medrese-i Sırçalı, 253, 255
Vakf-ı Mescid-i Arslantaş Köyü, 253

Vakf-ı Mescid-i Hâcî Âdil, 251
Vakf-ı Mescid-i Kadr Efendi, 253
Vakf-ı Mescid-i Tahtalı köyü, 253
Vakf-ı Mescid-i Timurcu Hacı, 253
Vakf-ı Meydânî Ahmed Beğ, 251
Vakf-ı Miskî Sultân, 251, 255
Vakf-ı Mu'allim-hâne der-civâr-ı mahkeme, 253
Vakf-ı Muharremüddîn, 255
Vakf-ı Müştak Efendi, 253
Vakf-ı Nefise Hâtûn, 251, 255
Vakf-ı Pi'r-i Çelebi Ağa, 251
Vakf-ı Pîr Es'ad, 253, 254
Vakf-ı Pîr Mehmed Paşa, 255
Vakf-ı Sâhib'atâ Dârü'l-hadis, 253
Vakf-ı Sarı Şeyh, 253
Vakf-ı Seyyid Hârûn Velî, 251
Vakf-ı Sidr Sultân, 251
Vakf-ı Sinan Ağa Abdülhayy, 251, 254
Vakf-ı Sitti Hâtûn, 251
Vakf-ı Sultân Hâtûn, 251, 255
Vakf-ı Şâdi Beğ, 253
Vakf-ı Şeyh Ahmed der-mahalle-i Şeyh Âlimân, 251
Vakf-ı Şeyh Burhân, 251
Vakf-ı Şeyh Evliyâ, 253, 254
Vakf-ı Şeyh Hâbil ve Şeyh Ma'rûf, 251, 254
Vakf-ı Şeyh Hâcentî (Belviran), 254
Vakf-ı Şeyh Hasan Rûmî, 253
Vakf-ı Şeyh Muslihiddîn, 253, 254
Vakf-ı Şeyh Şekerim, 254
Vakf-ı Şeyh Ya'kûb (Belviran Kazası), 253
Vakf-ı Tâcü'l-vezîr, 251
Vakf-ı Taşkun Babası Dedemoğlu köyü, 254
Vakf-ı Turgud Oğlu Ömer Beğ (Saidili kazası), 253, 255
Vakf-ı Zâviye-i Şeyh Ali, 251, 254
Vakf-ı Zâviye-i Şeyh Sâlih, 251
Vakf-ı zâviye-i Taşkun Baba (Sahra Nahiyesi), 253
Vakfiye, 49
Vakfiyeler, 43, 49
vakıf çeşmeleri, 80, 287
vakıflar
 aile vakıfları, 50
 hayrî vakıflar, 50
 vakf-ı ehli, 50
Vakıflar, 45, 46, 49, 50, 57, 81, 317
vakiye (vakıyye), 83, 118, 141, 294, 298, 299
Valide Hanı, 79, 220
vasi tayini, 81
Vasiyet, 47, 81, 317
Vaşak kürk, 206
veledeti, 23
veledi, 23, 64
voyvodagân, 243, 286
vücut-u berre, 81

Y

Ya'kûboğlu Aşireti, 201
Yahudi, 22
Yaka, 15
Yaka Irmağı, 14
Yalvaç, 13
Yanya, 199, 285
yasakçı, 36
yave (sahipsiz hayvan), 201
Yavuz Sultan Selim, 16
yaylâkiyye, 139
yaylak-kışlak vergileri, 82

Yemen, 71
Yeniçeri Ocağı, 30
Yesârî-zâde Mustafa İzzet el-Kâdî Li-askeri Anadolu
Sâbıkâ, 237
yol erleri, 242
yörükler, 79
Yukarı Eşenekler [Eşenler] Karyesi, 116
Yukarı Eşenler Köyü, 77
Yük deve, 151, 159, 160
Yüzbaşı Eyyüb Ağa, 99
Yüzbaşı Mustafa Ağa, 293

Z

zâbitân, 163, 225, 229, 238, 241, 243, 277, 278, 286
(Konya) zabtiye memuru Eyüp Paşa, 88

Zahiriye ekolü, 86
Zanapa (Halkalı ilçesi), 249, 250
zararılmamış (eritilmemiş, sızdırılmamış) kuyruk, 268
Zelve köyü, 193
Zenburi Mahallesi, 92
zeytûn, 265
Zeytûncu, 265, 297
Ziçe karyesi, 199
zimmî, 12, 13, 23, 26, 104, 109, 114, 127, 140, 141, 142,
144, 145, 169, 188, 205, 242
Zimmî, 47
Zindankale, 17
zirâ, 106, 130, 168, 174, 175, 176, 215
Uzun Hasan Kanunları, 26
Züleyl köyü, 193